Βασίλης Παλαιοκώστας

ΜΙΑ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ Σ

Δράσεις και αποδράσεις ενός επικηρυγμένου

ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

οι εκδόσεις των συναδέλφων

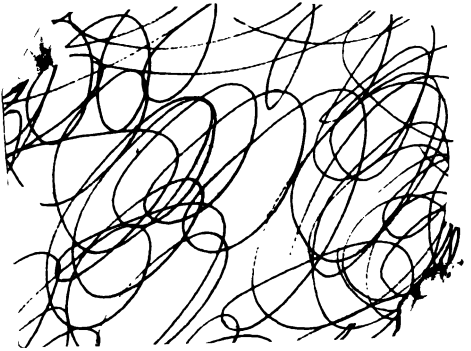

επειδή

- η γνώση είναι δύναμη στον αγώνα για μια καλύτερη ζωή, στον αγώνα για μια άλλη κοινωνία·
- ως εργαζόμενοι έχουμε ανησυχίες, προβληματισμούς, ιδέες, οράματα·
- ως εργαζόμενοι στο χώρο του βιβλίου ζούμε τόσο κοντά στον κρυμμένο θησαυρό των τυπωμένων σελίδων·
- έχουμε άποψη για το τι εκδίδεται, πώς εκδίδεται, πώς διακινείται και τι διαβάζεται·
- το βιβλίο δεν μπορεί να είναι εμπόρευμα, πρέπει να είναι κοινωνικό αγαθό·
- ο αναγνώστης δεν μπορεί να είναι καταναλωτής, πρέπει να είναι εραστής του βιβλίου·
- η κοινωνία χωρίς αφεντικά για την οποία παλεύουμε θα είναι ταυτόχρονα μια κοινωνία χωρίς διευθυντές, θα είναι μια κοινωνία όπου ο χώρος του βιβλίου, όπως και όλοι οι τομείς της παραγωγής, θα αυτοδιευθύνεται από τους ίδιους τους εργαζομένους...

***γι' αυτό...* «Οι ΕΚΔΟΣΕΙΣ των ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ»**

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ
Καλλιδρομίου 30 11473 Αθήνα • Τηλ.: 210 3818840
https://ekdoseisynadelfwn.wordpress.com • syneditions@gmail.com

Η αναπαραγωγή είναι ελεύθερη για μη εμπορικούς σκοπούς,
με παράκληση να αναφέρονται οι πηγές.

ISBN 978-960-9797-80-1

Βασίλης Παλαιοκώστας

ΜΙΑ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ

Δράσεις και αποδράσεις ενός επικηρυγμένου

ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ
Αθήνα 2019

Περιεχόμενα

«Ό,τι έχουμε είμαστε εμείς». Πρόλογος 9 ☙ Εισαγωγή 13 ☙ Απόδραση του Νίκου από την παλαιά φυλακή Τρικάλων 15 ☙ Σχέδιο επίθεσης στις φυλακές Λάρισας και η σύλληψή μου 23 ☙ Απόδραση από τις φυλακές Χαλκίδας 41 ☙ Καταδίωξη στο δρόμο Καλαμπάκας-Ιωαννίνων 62 ☙ Ληστεία στην Εμπορική Ιωαννίνων 68 ☙ Ληστεία στην Εθνική Καλαμπάκας 77 ☙ Καταδίωξη στην Κατερίνη 105 ☙ Εμπλοκή και διαφυγή από το λιμάνι της Πάτρας 109 ☙ Απαγωγή Χαΐτογλου 113 ☙ Μπλόκο και καταδίωξη στην Πάργα 148 ☙ Περιπέτεια στην Κέρκυρα 152 ☙ Μπλόκο, καταδίωξη και σφαίρες στην Πύλη Τρικάλων 165 ☙ Σύλληψη στη Λιβαδειά 187 ☙ Φυλακές και εγκλεισμός 200 ☙ Περιοδεία στα ελληνικά κάτεργα 244 ☙ Δίκες και δικαιοσύνη 276 ☙ Επιστροφή στον Κορυδαλλό και πρώτη απόδραση με ελικόπτερο 321 ☙ Μετά την απόδραση 372 ☙ Καταδίωξη στον Θεσσαλικό κάμπο 388 ☙ Απαγωγή Μυλωνά 394 ☙ Σύλληψη στη Σουρωτή 411 ☙ Δεύτερη απόδραση με ελικόπτερο 429 ☙ Απόπειρα δολοφονίας μου στο Αλεποχώρι 474 ☙ Ταξίδι σε δύο ρόδες 485 ☙ Κοζάνη: Καταδίωξη με χρήση πυρών 531 ☙ Λιβαδειά: Καταδίωξη με πυροβολισμούς 536 ☙ Ανασκόπηση με σύντομα ευτράπελα 542 ☙ Απολογία 595 ☙ Επίλογος 599

| Πρόλογος |

ΦΕΡΝΟΝΤΑΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ το πώς προέκυψε αυτή η γνωριμία, είναι το πλάνο τόσο γεμάτο νοήματα για μένα, σαν να είχε στηθεί προσεχτικά. Με έναν πολύ καλό φίλο περιδιαβαίναμε με χαλαρή διάθεση την περιοχή. Μόλις που είχαμε κοντοσταθεί στο σημείο που στη δικτατορία είχε ξυλοκοπηθεί από την αστυνομία ο πατέρας μου, όταν μπροστά μας εμφανίστηκε μια γνώριμη φιγούρα. Με εμφανή αγωνία μας ρωτάει εάν μπορούμε να βρούμε κάποιο αυτοκίνητο. Παρόλο που δεν προέκυπτε δικαιολογημένα, για ανεξήγητο λόγο συναγάγαμε το ίδιο συμπέρασμα. Μία από αυτές τις φορές που το ένστικτο είναι απόλυτα ακριβές. Κατευθείαν και συντονισμένα αναστηκώσαμε τους ώμους. Με αυτή την κίνηση που θέλει να πει προς τα έξω «δυστυχώς δεν μπορώ να βοηθήσω», έχοντας τροφοδοτηθεί εσωτερικά από ένα «πού να μπλέκεις τώρα».

Ο γνωστός μας δεν είχε την πολυτέλεια χρόνου και μας προσπέρασε με βήμα ταχύ, χωρίς να εξηγήσει τίποτα. Αμέσως κοιταχτήκαμε και κάποιος από τους δύο πρόφερε κάτι σαν: «τι να κάνουμε, ρε μαλάκα;» Δε θυμάμαι αν ο δεύτερος χρειάστηκε να απαντήσει, αλλά προλάβαμε το γνωστό μας μόλις που είχε στρίψει τη γωνία.

Μετά από κάμποσες ώρες βρεθήκαμε στο σπίτι ενός φιλόξενου

ανθρώπου. Είχε μεσολαβήσει αυτό που περιγράφεται επανειλημμένα στο βιβλίο, η περισυλλογή του φυγά εν μέσω κάποιας κακοτοπιάς. Αφού έκατσα λίγο να ξαποστάσω, άπλωσα το χέρι μου να πάρω την τσάντα μου, η οποία βρισκόταν δίπλα του. Δικαιολογημένα θεώρησε ότι έτεινα για χειραψία. Αυτό το αδιάφορο στιγμιότυπο-παρανόηση συμπυκνώνει στο μυαλό μου ότι τίποτα δεν έγινε για τη φίρμα. Απλά έτυχε εκείνη τη φορά να κάνουμε για κείνον ό,τι κάνουμε περισσότερο μεταξύ μας κι όχι σπάνια για άλλους.

Κάποια χρόνια αργότερα και αφού η γνωριμία είχε εξελιχθεί σε φιλία, μου έδειξε για πρώτη φορά κάποια δείγματα γραφής. Ήταν οι πρώτες απόπειρες αποτύπωσης στο χαρτί, το ζέσταμα. Απογοητεύτηκα. «Δηλαδή αυτό που έχεις να δώσεις εσύ είναι η περιγραφή καταιγιστικής δράσης και αυτό είναι όλο;» αναρωτήθηκα. Μεσολάβησε αρκετός καιρός ακόμα ώσπου μπροστά μου εμφανίστηκε ένας μεγάλος όγκος γραπτών. Αυτή τη φορά ενθουσιάστηκα.

Ο καθένας μπορεί να κάνει διάφορες σκέψεις για ανθρώπους που γίναν ευρύτερα γνωστοί, με την ιδιαιτερότητα της περίπτωσης ότι άλλοι μιλούν για αυτούς ή τα έργα τους χωρίς οι ίδιοι να έχουν ακουστεί. Με αυτό το βιβλίο αποσαφηνίζεται κάτι λογικό, ότι τίποτα δεν θα μπορούσε να είναι τυχαίο.

Αν αναλογιστεί κάποιος τη διαδρομή του Βασίλη Παλαιοκώστα και μπορέσει να ψυχανεμιστεί τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και το βάρος που φέρει, τότε μπορεί να οδηγηθεί στο συμπέρασμα ότι προφανώς υπάρχει κάποιο στέρεο υπόστρωμα. Ένας άνθρωπος για να παραμείνει όρθιος απέναντι σε τόση ένταση και πίεση, για να αντεπεξέρχεται επί μακρόν και αταλάντευτα και ειδικά όταν ταυτόχρονα διατηρεί τα προσωπικά του χαρακτηριστικά, χρειάζεται κάτι παραπάνω από τεράστια αποθέματα αντοχής. Μαζί με πολλούς άλλους, ο λόγος που το βιβλίο είναι εκπληκτικό είναι αυτός: Ο συγγραφέας καταφέρνει να επικοινωνήσει τον εσωτερικό του κόσμο, διανθίζοντας τις πεποιθήσεις του με τριάντα χρόνια στο «κόκκινο».

Σε ταξιδεύει σε διαφορετικά μονοπάτια αντίληψης για τη ζωή και σου αφηγείται πώς τα περπάτησε.

Κάποια βιβλία είναι αρκετά διαφορετικά. Οι συνθήκες συγγραφής, διόρθωσης και έκδοσής τους είναι μη συνηθισμένες, σχεδόν μοναδικές. Μέχρι τη στιγμή που θα βρεθούν στο ράφι του βιβλιοπωλείου, εκείνοι οι λίγοι που ασχολούνται και συζητάνε γι' αυτό, το κάνουν ψιθυριστά. Ένα τέτοιο βιβλίο είναι το *Μια Φυσιολογική Ζωή* του Βασίλη Παλαιοκώστα. Κι όμως, παρόλο το βάρος του ονόματος και όλων όσων αυτό συνεπάγεται, δεν είναι η παρανομία ο μοναδικός παράγοντας που επεμβαίνει στα χαρακτηριστικά, εσωτερικά και εξωτερικά, του συγκεκριμένου βιβλίου. Αυτό που καθορίζει τα περιεχόμενα είναι κάτι πιο εσωτερικό.

Διαβάζοντας το βιβλίο δεν υπάρχει άλλη επιλογή από το να συνειδητοποιήσεις ότι ο συγγραφέας του δεν ενδιαφέρεται να κερδίσει ένα κομμάτι δημόσιου χώρου, από τον οποίο το κράτος τον έχει αποκλείσει για τρεις σχεδόν δεκαετίες. Ίσα ίσα. Τον δημόσιο αυτό χώρο τον διεκδικεί ολόκληρο και τον κατακτά, ορμητικά, χωρίς ποτέ να αμφιταλαντεύεται για τις επιλογές του, χωρίς ποτέ να υποτιμά τις συνθήκες που οδήγησαν σ' αυτές.

Με την έννοια της ελευθερίας να αποτελεί το άλφα και το ωμέγα, αφηγείται την περιπέτεια της ζωής του. Κι όμως. Όσο μοναδική κι αν είναι αυτή η περιπέτεια, όσο κι αν διαβάζεις με κομμένη την ανάσα πολλά από τα περιστατικά εκείνα που τη συνθέτουν, τελικά αυτό που φαίνεται να χαρακτηρίζει τον συγγραφέα περισσότερο απ' όλα είναι ένας αναπάντεχος μα πανταχού παρών ρομαντισμός. Και είναι αυτός ακριβώς ο ρομαντισμός που κάνει το συγκεκριμένο βιβλίο ποιοτικά ανώτερο.

Ο πολεμιστής εκείνος, που περιγράφει τον οπλισμό του σαν πολύτιμο φίλο και που τον στρέφει με απόλυτη αυτοπεποίθηση απέναντι σε όσους μπαίνουν εμπόδιο στην ελευθερία του, είναι ο ίδιος με τον ταξιδιώτη που καταμεσής ενός ξέφωτου στην Τουρκία

νανουρίζεται με τον έναστρο ουρανό και τα μελωδικά σφυρίγματα των τσοπάνηδων. Ένα απότομο ξύπνημα κάποιο ξημέρωμα στο αυτοκίνητο, που τον κάνει να πιάσει ενστικτωδώς το Καλάσνικοφ στα χέρια, την αμέσως επόμενη στιγμή γίνεται συγκίνηση για δύο λαγουδάκια που χοροπηδάνε ανέμελα γύρω του. Ένα ονειρεμένο τοπίο ηλιοβασιλέματος, το πιο όμορφο της ζωής του, είναι την ίδια στιγμή ένα πεδίο μάχης. Ένα αφιλόξενο τοπίο από το οποίο πρέπει γρήγορα να φύγει και η πορφυρή, ήρεμη θάλασσα θα γίνει σε λίγες ώρες, σκοτεινή πια, η δίοδος διαφυγής του. «Για σας παιδιά» άρχιζαν συνήθως τα γράμματά του και εννοούσε «γεια σας παιδιά». Τον ευχαριστούμε που μας έδωσε τη χαρά να «γίνουμε μέρος της ζωής αυτού του βιβλίου». Τόσες σφαίρες, τόσα όπλα, τόσες καταδιώξεις, τόσες αποδράσεις, τόσες ληστείες και μάχες κι όμως αυτό που μας συγκινεί περισσότερο μέχρι και τώρα είναι αυτό το κατσικάκι που κοιτάει αποσβολωμένο τη νεκρή μαμά του.

Για σου, φίλε.

ΘΥΜΩΣΕ! ΑΔΥΝΑΤΟΝ ΝΑ ΤΗ ΣΥΓΚΡΑΤΗΣΩ... Αδίστακτος θηρευτής, ίδιος πετρίτης, ισορροπεί κι εφορμά! Ξεχύνεται στα σκοτάδια της κοιμώμενης μνήμης, αρπάζει, κομματιάζει τη λεία της κι αποθέτει ένα-ένα τα κομμάτια ολοζώντανα μπροστά μου, με μια προσταγή: Αυτά να τα κάνεις ανθρώπινο λόγο! Πώς να αποδεχτώ και πώς ν' αντέξω το βάρος τέτοιας ευθύνης έτσι απαίδευτος; Μπας κι έχω άλλη επιλογή μπροστά σε τέτοια προσταγή! Θέλοντας ή μη θα την κάνω την προσπάθεια...

Έτσι ξαφνικά βρέθηκα οικοδεσπότης, με το κελάρι του γεμάτο τ' αγνότερα του κόσμου τ' αγαθά, μα δεν γνωρίζει πώς να τα μαγειρεύει ούτε πώς να τα σερβίρει στους καλεσμένους του. Γι' αυτό θα τα προσφέρω όπως μου τα φέρνει η "φτερωτός" μου: Ωμά. Με το αίμα τους! Ίσως σε κάποιους πέσουν βαριά για τα ευαίσθητα στομάχια τους. Δεν πρέπει να ανησυχούν. Είναι που δεν περιέχουν χημικά πρόσθετα, δεν έχουν υποστεί καμιά μετάλλαξη ούτε και παρεμβάσεις τρίτων... Όπως και να 'χει: Ας μου 'χουν εμπιστοσύνη!

Τα επιλεγμένα, βιωματικά κομμάτια δράσης της ζωής μου μεταφέρουν μέσα στο χρόνο σημάδια μιας ατόφιας ακατέργαστης αλήθειας. Με οδηγό αυτά τα σημάδια, σ' αυτή την αλήθεια θα προσπαθήσω να σε περπατήσω αναγνώστη. Μην σκοντάψεις και μην χασομεράς στις κακοτοπιές του γραπτού μου λόγου. Ακολούθα

τον παλμό του. Τον ζωντανό, ρυθμικό παλμό μιας ψυχής που επί είκοσι γεμάτα χρόνια καταζήτησης κι άλλα επτάμισι εγκλεισμού βρέθηκε στη δίνη μιας αδιάκοπης, ανελέητης καταδίωξης από αναίσχυντες εξουσίες, που δεν έχουν καρδιά ούτε χτύπο ούτε ειρμό. Αφουγκράσου τον καθάριο διαπεραστικό του ήχο που ματώνει τ' αυτιά του εξουσιαστή κι αφηνιάζει τα κάθε λογής ζαγάρια του!

Το βιβλίο μού ανήκει δικαιωματικά, γι' αυτό θα μου επιτρέψεις να το αφιερώσω σε όλους εκείνους που αυτά τα δύσκολα χρόνια γίναν δρόμος και πολύτιμοι σύντροφοι στο πέρασμά μου. Είναι όλοι εκείνοι που μου άνοιξαν τα σπίτια, την αγκαλιά και την καρδιά τους. Που με κάνουν ακόμη να πιστεύω και να ελπίζω στον άνθρωπο. Τους οφείλω και εγώ ένα τεράστιο ευχαριστώ, γιατί, εκτός των άλλων, παραμένουν προσηλωμένοι σε αξίες και ιδανικά που δίνουν νόημα στην ανθρώπινη υπόσταση. Κόντρα στα κελεύσματα των καιρών...

Σε σένα B.N.CA.

Απόδραση του Νίκου από την παλαιά φυλακή των Τρικάλων

ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ '88 την αφιέρωσα στην απελευθέρωση του Νίκου. Είχα γίνει η σκιά του. Μπήκα σε τουαλέτες δικαστηρίων αφήνοντας πριονόλαμες και διαρρηκτικά εργαλεία, τα οποία δεν κατάφερε να πάρει. Προσέγγισα νύχτα τον ακάλυπτο του τότε αστυνομικού τμήματος Λαμίας, για να σφηνώσω ανάμεσα στα κάγκελα και σ' ένα λεπτό πλέγμα στο παραθυράκι της τουαλέτας των κρατητηρίων μια αμυντική χειροβομβίδα. Ούτε τότε κατάφερε να την πάρει. Κατέβηκα δυο φορές στα μεγάλα υπόγεια τούνελ κάτω απ' την παλιά φυλακή των Τρικάλων, να εντοπίσω ένα μικρότερο που ήταν χτισμένο (σύμφωνα με τον Νίκο που το είδε από μέσα) προσωρινά με τούβλο, μα όσο κι αν το έψαξα δεν το εντόπισα.

Κάπου το καλοκαίρι θα άφηνα ξανά μια ακόμη χειροβομβίδα στο καζανάκι της τουαλέτας του δικαστικού μεγάρου Τρικάλων. Ο Νίκος μεταφέρθηκε στο γραφείο του ανακριτή που ήταν στον δεύτερο όροφο και ζήτησε επιτακτικά να πάει τουαλέτα αλλά δεν του το επιτρέψαν. Το παράθυρο πίσω απ' το γραφείο του ανακριτή ήταν ανοιχτό κι έβλεπε προς την μπροστινή πλευρά των δικαστηρίων.

Αποφάσισε να το ρισκάρει. Περνώντας πίσω απ' τον ανακριτή, σάλταρε, κρεμάστηκε έξω από το παράθυρο κι έπεσε στο κενό.

Ήταν άτυχος, αφού πέφτοντας το ένα του πόδι πάτησε σε ένα μικρό σκαλοπάτι παθαίνοντας διάστρεμμα. Δεν κατάφερε να πάει μακριά, τον συλλάβαν. Αυτή η αναποδιά θα καθυστερούσε την απόδραση έξι μήνες μέχρι να γίνει καλά το πόδι του.

Όταν πια χειμώνιασε για τα καλά είχε αναρρώσει πλήρως. Ξεκίνησε μάλιστα εντατικό πρόγραμμα γυμναστικής για να είναι σε καλύτερη φόρμα. Τον επισκεπτόμουν μέρα παρά μέρα, γιατί ήδη είχαμε μπει σε καινούρια διαδικασία σχεδιασμού απόδρασης. Παρόλο που η φυλακή ήταν παλιά, χτισμένη μέσα στον ιστό της πόλης και τα μέτρα ασφαλείας δεν ήταν ιδιαίτερα αυξημένα, ως τότε στο ιστορικό της δεν είχε απόδραση κρατουμένου. Λόγω παλαιότητας, δεν διέθετε ούτε εσωτερική ούτε εξωτερική νεκρή ζώνη. Η μόνη της ασφάλεια ήταν ένας ψηλός πέτρινος τοίχος και οι σε σχετικά μικρές αποστάσεις σκοπιές στην κορυφή του. Το σχέδιο θα ήταν απλοϊκό όσο και ριψοκίνδυνο. Εγώ θα 'πρεπε να πετάξω σε συγκεκριμένο σημείο πάνω από τον τοίχο ένα σχοινί με κόμπους που θα χρησιμοποιούσε ο Νίκος για να αναρριχηθεί και θα τον περίμενα ένα τετράγωνο πιο πέρα με αυτοκίνητο. Τόσο απλά...

Λόγω του ότι δεν είχα αποκτήσει ακόμη πείρα στην κλοπή αυτοκινήτων ούτε στην οδήγηση, ζήτησα βοήθεια από έναν γνωστό μας. Εκείνος προθυμοποιήθηκε να βάλει το δικό του αυτοκίνητο με αλλαγμένες τις πινακίδες του. Ως μέρα και ώρα της απόδρασης επιλέξαμε μια Κυριακή του χειμώνα στις τέσσερις η ώρα το απόγευμα. Μεσοβδόμαδα, αγόρασα ένα αρκετά χοντρό σχοινί, έκανα σε κάθε μισό μέτρο από έναν κόμπο, έδεσα στην άκρη του ένα βαρίδι του ενός κιλού κι άρχισα να κάνω ρίψεις προσομοίωσης σε έναν ανάλογου ύψους τοίχο. Μετά από αρκετές προσπάθειες ήμουν πια σίγουρος πως τουλάχιστον σε αυτό το κομμάτι δεν θα παρουσιαζόταν κανένα πρόβλημα. Το πρόβλημα παρουσιάστηκε απ' τον πρόθυμο να βοηθήσει. Ήταν ο πρώτος απ' τους πολλούς που θα συναντούσα στην πορεία της δράσης μου, που πρώτα υπόσχονταν και μετά τα ζύγιζαν... Σαν τα βρίσκαν λειψά, με ένα απλό «το

ξανασκέφτηκα» καθάριζαν. Την Παρασκευή, δύο μόλις μέρες πριν την απόδραση, με ενημέρωσε ότι το ξανασκέφτηκε... Μου 'κοψε τα πόδια. Επισκέφτηκα τον Νίκο και πήραμε την απόφαση να μην αναβληθεί η προσπάθεια, κόντρα στα ξαφνικά εμπόδια που προέκυψαν. Από το πρωί του Σαββάτου ξεκίνησε να ρίχνει πυκνό χιόνι και μέχρι το βράδυ μέσα στην πόλη των Τρικάλων είχε πάνω από δεκαπέντε πόντους. Αυτό ήταν καλό και κακό. Σε αστικό περιβάλλον το εμπόδιο του χιονιού είναι δύσκολο για τον φυγά αλλά εξίσου δύσκολο και για τον διώκτη.

Τέσσερις παρά πέντε Κυριακής, με μια τσάντα σούπερ μάρκετ στα χέρια, έφτασα απέναντι ακριβώς απ' το σημείο του τοίχου της φυλακής που είχε επιλεχθεί για να γίνει η απόδραση. Εκεί είχε ένα περίπτερο. Στάθηκα για λίγο απ' έξω, ροκανίζοντας τα ελάχιστα λεπτά χρόνου που απέμειναν. Το χιόνι πια είχε φτάσει σχεδόν τους τριάντα πόντους, η πόλη είχε παραλύσει. Μόνο οι κεντρικοί δρόμοι ήταν ανοιχτοί κι αυτοί δύσκολα προσπελάσιμοι. Κυκλοφορούσαν λιγοστά αυτοκίνητα κι ακόμη λιγότεροι άνθρωποι. Φορούσα σκουφάκι στο κεφάλι που έκρυβε το μέτωπο και τα αυτιά μου και κασκόλ που κάλυπτε ολόκληρο σχεδόν το υπόλοιπο πρόσωπο. Ο σκοπός ήταν μέσα στη σκοπιά του. Άκουγε στη διαπασών την περιγραφή ποδοσφαιρικού αγώνα στο φορητό ραδιόφωνο. Δεν φαινόταν να ενδιαφέρεται για τίποτα άλλο...

Τέσσερις ακριβώς δρασκέλισα κάθετα τα λίγα μέτρα του δρόμου που με χώριζαν απ' τον τοίχο της φυλακής. Φτάνοντας στο πεζοδρόμιο, έβγαλα από τη σακούλα το σχοινί, πέρασα τη θηλιά στη βάση ενός φανοστάτη, τραβήχτηκα στη μέση του δρόμου και πέταξα με δύναμη το βαρίδι πάνω από τον τοίχο, ελάχιστα δίπλα απ' τη σκοπιά. Το σχοινί ακολούθησε την τροχιά του βαριδιού, περνώντας προς την πλευρά του προαυλίου. Άρπαξα την άδεια τσάντα, έριξα ένα τελευταίο βλέμμα στον σκοπό που δεν είχε καταλάβει τίποτα κι άρχισα να τρέχω μέσα στα χιονισμένα στενά της πόλης. Τα αυτοσχέδια μονοπάτια των κατοίκων της

πόλης πάνω στο χιόνι με βοηθούσαν να απομακρυνθώ σχετικά γρήγορα.

Μετά από κάποια λεπτά έφτασα σε ένα εγκαταλελειμμένο σπίτι, όπου είχα αφήσει από πριν μια αλλαξιά ρούχα. Τα φόρεσα, πέταξα τα παλιά λίγο μακρύτερα σε έναν κάδο απορριμμάτων και κύριος πια κατευθύνθηκα στο κέντρο της πόλης να συναντήσω την παρέα μου. Περπάτησα για κάμποσο στο χιονισμένο πεζοδρόμιο του κεντρικού δρόμου της πόλης, όταν αντιλήφθηκα δίπλα μου, πάνω στο δρόμο, να κινείται με τη δική μου ταχύτητα ένα συμβατικό με τρεις ασφαλίτες μέσα. Είχαν κατεβασμένα τα παράθυρα και με κοιτούσαν διερευνητικά. Σταμάτησα... Σταμάτησαν κι εκείνοι.

- Θέλετε κάτι, μάγκες;
- Έλα λίγο μέσα. Θέλει να σε δει ο διοικητής.
- Σήμερα βρήκε...
- Γιατί, τι έχει σήμερα;
- Χιόνι, τι άλλο να 'χει;
- Έλα... Έλα μέσα! Έκατσα στο πίσω μέρος.
- Από πού έρχεσαι;
- Απ' το σπίτι.
- Με τα πόδια;
- Πώς αλλιώς με τέτοιο καιρό;
- Και για πού το 'βαλες; Με τέτοιο καιρό...
- Με περιμένει η παρέα μου...
- Πού;
- Στο τάδε καφέ.

Ενόσω πέφταν οι δήθεν αθώες ερωτήσεις, το ασφαλίτικο έστριψε δεξιά με κατεύθυνση τη φυλακή.

- Νομίζω πως το αστυνομικό τμήμα είναι απ' την άλλη, τους είπα δήθεν αθώα!

- Θα περάσουμε λίγο απ' τη φυλακή να πούμε δυο λόγια στον Νίκο! Να τον δεις κι εσύ... Τι λες;

- Μήπως με δουλεύετε;

– Όχι, εσύ μας δουλεύεις τόση ώρα. Δεν ξέρεις ότι ο Νίκος απέδρασε;

– Πότε;

– Πριν ένα τέταρτο με είκοσι λεπτά! Αλλά έννοια σου, τον εντοπίσαμε. Σε λίγο θα τον ξαναβάλουμε φυλακή!

Μάθαινα κάτι ευχάριστο. Ο Νίκος κατάφερε να περάσει τον τοίχο και τα είκοσι λεπτά ήταν αρκετός χρόνος να έχει εξαφανιστεί. Ήταν Κυριακή απόγευμα, μια μέρα που υπολειτουργούσε το τμήμα και με κλειστούς για τα οχήματα τους περισσότερους δρόμους της πόλης, δύσκολα θα τον εντόπιζαν. Ο Νίκος ήταν τσακάλι σ' αυτά, θα τα κατάφερνε. Ο εντοπισμός του ήταν φούμαρα ταπεινωμένων!

Το ασφαλίτικο στάθμευσε δίπλα απ' το περίπτερο, ακριβώς απέναντι από το σημείο που διαδραματίστηκε λίγη ώρα πριν η απόδραση.

– Έλα να σου δείξουμε από πού έφυγε, αν τυχόν δεν ξέρεις! μου είπαν και κατεβήκαν απ' το αυτοκίνητο.

Τους ακολούθησα γνωρίζοντας ότι με παρουσίαζαν δια της πλαγίας στον περιπτερά (τον μόνο αυτόπτη μάρτυρα), ελπίζοντας να με αναγνωρίσει. Το παράθυρο εξυπηρέτησης πελατών τού πρόσφερε την οπτική να παρακολουθήσει ολοζώντανα όλη τη φάση της απόδρασης. Λογικά δεν υπήρχε καμία πιθανότητα να το κάνει. Ήμουν ένας άλλος άνθρωπος. Όμως ποτέ δεν ξέρεις όταν πρόκειται για αυτόπτες μάρτυρες. Ενίοτε παίρνουν πολύ σοβαρά το ρόλο τους. Η στιγμιαία οπτική τους ψευδαίσθηση μπορεί να γίνει το άλλοθι του φυσικού δικαστή, που θα καθαρογραφεί ως τελεσίδικη πολυετής κάθειρξη.

Το σχοινί δεν είχε πειραχτεί. Ήταν ακόμη εκεί. Όπως ακριβώς το πέταξα και λίγο πιο τεντωμένο. Απ' τη φλυαρία των ασφαλιτών θα μάθαινα ότι ο Νίκος κατά την έξοδό του δεν ήταν μόνος του. Μαζί του είχε έναν σέρβο συγκρατούμενό του, που άδραξε την ευκαιρία και τον ακολούθησε.

Ξαναμπήκαμε στο ασφαλίτικο κι αυτή τη φορά πράγματι πήγαμε στο αστυνομικό τμήμα. Ανεβήκαμε στο τμήμα ασφαλείας. Στο γραφείο του διευθυντή με περίμεναν ο διευθυντής και ο υποδιευθυντής ασφαλείας. Παρόλο που είχα λευκό ποινικό μητρώο, τους γνώριζα και τους δύο. Λόγω της δράσης του Νίκου είχαμε ξανασυναντηθεί και τα είπαμε αρκετές φορές. Με παροτρύναν να καθίσω σε μια καρέκλα μπροστά απ' το τραπέζι του γραφείου. Αμέσως το βλέμμα μου τράβηξε μια αμυντική χειροβομβίδα που είχε τοποθετηθεί εσκεμμένα σε περίοπτη θέση πάνω στο τραπέζι. Την αναγνώρισα αμέσως. Ήταν η ίδια χειροβομβίδα που είχα αφήσει στο καζανάκι της τουαλέτας του ανακριτή το καλοκαίρι. Προσπαθούσαν να με ψυχολογήσουν... Βρήκαν άνθρωπο!

Ο διευθυντής ήταν πολύ εκνευρισμένος με την απόδραση, έχασε την ψυχραιμία του. Μου επιτέθηκε λεκτικά με ένα ακατάσχετο κατηγορητήριο: «Εσύ τον βοήθησες να αποδράσει... Είσαι ο ηθικός αυτουργός των εγκλημάτων του. Λειτουργείς ως ο κλεπταποδόχος του... Θα μαζέψω όλα τα στοιχεία που μου χρειάζονται και θα σε κλείσω μέσα... Θα πάρω και εκατό άντρες για να κυνηγήσω τον Νίκο σε όλη την Ελλάδα μέχρι να τον πιάσω... Μπλα μπλα...».

Όταν τέλειωσε το παραλήρημά του, του είπα: «Τις κατηγορίες σου για μένα πρώτα πρέπει να τις αποδείξεις και μετά να μου τις αποδίδεις. Προς το παρόν δεν βλέπω να έχεις τέτοιες αποδείξεις. Το τι θα κάνεις με τον Νίκο είναι δική σου δουλειά, δεν χρειάζεται να το ξέρω. Αν δεν με θέλεις κάτι άλλο με περιμένει η παρέα μου. Θα ανησυχήσουν!».

«Να φύγεις! Αλλά δεν θα τη γλιτώσεις... Θα το φας το κεφάλι σου!» Το 'πε και το 'κανε. Μου τη φύλαγε. Μετά από περίπου δυο χρόνια, αφού δεν μπόρεσε να κάνει πράξη την απειλή του με στοιχεία, λειτούργησε υποχθόνια για να πετύχει το σκοπό του.

Στο μεταξύ, ο Νίκος με τον πρώην πια συγκρατούμενο και νυν συνοδοιπόρο του σ' αυτή την απόδραση βίωναν τη δικιά τους περιπέτεια. Περπάτησαν για ώρες προς τον βορρά ακολουθώντας

τις γραμμές του τρένου και κοντά στα μεσάνυχτα έφτασαν στα πρώτα σπίτια της Καλαμπάκας. Εκεί τους περίμενε σε προκαθορισμένο ραντεβού ο Μιχάλης. Ο Μιχάλης κατοικούσε σε παρακείμενο χωριό, γνώριζε καλά όλα τα κατατόπια της ευρύτερης περιοχής. Μιας και ήταν από καιρό ενημερωμένος για τη σχεδιαζόμενη απόδραση προνόησε, έκανε τα κουμάντα του. Εντόπισε ένα εγκαταλελειμμένο ασκηταριό στα βράχια των Μετεώρων όπου μετέφερε τρόφιμα, νερό, σκεπάσματα, ξύλα για το τζάκι κ.λπ., μέχρι και κιάλια! Το ασκηταριό ήταν μια σπηλιά σκαμμένη μέσα και ψηλά πάνω σε ένα θεόρατο βράχο στη νότια πλευρά των Μετεώρων. Ένας μεγάλος αριθμός από στενά σκαλοπατάκια λαξευμένα στα πλευρά του ογκώδους βράχου ξεκινούσαν απ' τη ρίζα του και σκαρφάλωναν ως απάνω, καταλήγοντας στο εσωτερικό μιας διαμορφωμένης σε κατοικήσιμο δωμάτιο αίθουσας. Απ' το μοναδικό παράθυρό του – μια μεγάλη τζαμένια επιφάνεια που η μια της άκρη ήταν στερεωμένη πάνω στον φυσικό πέτρινο τοίχο ενός τζακιού μπορούσε κανείς να βλέπει πανοραμικά τα περισσότερα χωριά του κάμπου της Καλαμπάκας και τα τριγύρω βουνά. Σ' αυτό το καταφύγιο οδήγησε τους δυο φυγάδες ο Μιχάλης την παγωμένη εκείνη νύχτα. Εκεί θα περνούσαν μια ολόκληρη εβδομάδα αγναντεύοντας το απέραντο λευκό χειμωνιάτικο τοπίο πλάι στο αναμμένο τζάκι, αφού η χιονόπτωση συνεχίστηκε και τις επόμενες ημέρες. Κάθε που έπεφτε το πρώτο σκοτάδι, κάτω κι απ' το βάθος της ολόλευκης πλαγιάς ακούγονταν συνθηματικά σφυρίγματα. Αμέσως μετά, σε ένα υποτυπώδες μονοπάτι χαραγμένο πάνω στο παχύ στρώμα χιονιού, ξεπρόβαλλαν κι ανηφόριζαν με δυσκολία τρεις μικρές φιγούρες. Ήταν ο Μιχάλης με τα δυο του σκυλιά. Έφερνε τις καθημερινές προμήθειες. Με την ευκαιρία δεν παρέλειπε να έχει μαζί του τσίπουρο της περιοχής και παραδοσιακούς τοπικούς μεζέδες, να συνοδεύουν ως αργά τα μεσάνυχτα το κουβεντολόι τους καθισμένοι μπροστά στη φωτιά...

Σαν τι περισσότερο, σαν ποιο μεγαλύτερο έπαθλο και ποια

ηθική επιβράβευση για την τόλμη τους να πράξουν τα αυτονόητα ως άνθρωποι θα προσδοκούσαν απ' τη ζωή και την ελευθερία εκείνες τις ώρες οι δυο δραπέτες!

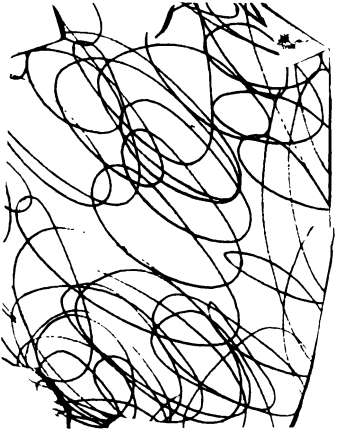

Σχέδιο επίθεσης στις φυλακές της Λάρισας και η σύλληψή μου

| Γνωριμία μου με τον Κώστα |

ΑΡΧΕΣ ΑΝΟΙΞΗΣ ΤΟΥ '90, καταστρώναμε ένα καινούριο σχέδιο απόδρασης του Νίκου. Τη φορά αυτή από τις φυλακές της Λάρισας. Ο Νίκος ήταν κρατούμενος στην παραπάνω φυλακή απ' το φθινόπωρο του προηγούμενου χρόνου, αφότου είχε συλληφθεί ως δραπέτης της φυλακής των Τρικάλων, λίγο έξω από την πόλη των Ιωαννίνων.

Την εποχή εκείνη ήμουν καθόλα νόμιμος πολίτης και με την ιδιότητα του συγγενικού προσώπου τον επισκεπτόμουν αρκετά συχνά για τις λεπτομέρειες του εγχειρήματος. Η φυλακή της Λάρισας δεν ήταν μια τόσο εύκολη υπόθεση όπως των Τρικάλων. Για εκείνη την εποχή ήταν ό,τι πιο σύγχρονο διέθετε σε θέματα ασφάλειας κι αποτροπής αποδράσεων το κρατικό σύστημα ανθρωποφύλαξης. Ήταν χτισμένη δίπλα από ένα σχολικό συγκρότημα, πολύ έξω από κατοικημένη περιοχή, μέσα στον θεσσαλικό κάμπο, περιτριγυρισμένη από γυμνούς λόφους. Μπροστά, απ' τη μεριά της εισόδου, περνούσε ο μοναδικός επαρχιακός δρόμος, με ελάχιστη κίνηση, που ένωνε τη Λάρισα με τον Παλαμά Καρδίτσας και τα γύρω χωριά.

Τα βασικά υλικά κατασκευής της ήταν το μπετό και το ατσάλι.

Για την ασφάλειά της, εκτός του ψηλού μαντρότοιχου με τις πυκνές σκοπιές, διέθετε μια εσωτερική νεκρή ζώνη συνεπικουρούμενη από κάμερες ασφαλείας και μια δεύτερη, εξωτερικά του μαντρότοιχου, όπου η περίφραξή της ήταν κατασκευασμένη από μεταλλικούς πασσάλους και χαλύβδινο πλέγμα, που στην κορυφή τους ξετυλίγονταν πολλές σειρές από κουλούρες λεπιδοφόρου ατσαλοσύρματος.

Όλο αυτό το σύμπλεγμα ασφάλειας του κτιριακού συγκροτήματος αλλά και της γύμνιας του περιβάλλοντα χώρου καθιστούσε αποτρεπτική κάθε τολμηρή σκέψη για απόδραση, είτε αυτή εκφραζόταν από κρατούμενους εντός φυλακής είτε από κάποιους που θα ήθελαν να επιτεθούν ένοπλοι για να απελευθερώσουν έναν ή περισσότερους κρατούμενους. Άλλωστε δεν ήταν τυχαίο πως έως τότε δεν είχε γίνει καμιά απόδραση απ' τη συγκεκριμένη φυλακή. Γι' αυτό, οποιαδήποτε απόπειρα απελευθέρωσης του Νίκου θα έπρεπε να μελετηθεί διεξοδικά, να οργανωθεί όσο το δυνατόν μεθοδικότερα και να εκτελεστεί με απόλυτο συντονισμό.

Το να σχεδιάσεις μια επίθεση σε φυλακή είναι μάλλον εύκολη υπόθεση (ίδιον του Έλληνα οι ασκήσεις επί χάρτου), για να οργανωθεί και να γίνει πράξη χρειάζονται ουκ ολίγα. Πρωταρχικό μέλημα να βρεθεί το κατάλληλο έμψυχο υλικό που θα συμμετάσχει στην επιχείρηση. Αυτό το έμψυχο υλικό δεν πρέπει να υπολείπεται ικανοτήτων και γενναιότητας. Εγώ είχα έναν συνεργάτη που ούτε εμπειρία είχε ούτε φημιζόταν για την παλικαριά του. Όμως προς τιμήν του θα έμπαινε στη δουλειά για να κάνει ό,τι μπορούσε. Ο Νίκος είχε κι εκείνος έναν συνεργάτη. Μου πρότεινε να τον γνωρίσω για να συζητήσουμε την όλη κατάσταση. Κατέβηκα στην Αθήνα και τον συνάντησα. Ενδιαφέρθηκε. Ήθελε να συμμετάσχει στην απελευθέρωση του Νίκου.

Ο Κώστας ήταν δραπέτης που αυτόματα σήμαινε ότι ήταν καταζητούμενος. Ως έμπειρος στην παρανομία θα βοηθούσε πολύ. Ήταν πολυμήχανος. Έβρισκε λύσεις εκεί που κάποιος άλλος θα πελάγωνε. Καλός κλέφτης αυτοκίνητων, κι όχι μόνο, που γνώριζε

καλά τις οδούς διαφυγής στην περιοχή της Θεσσαλίας, κάτι που θα μας ήταν πολύ χρήσιμο στο μέλλον. Τον ρώτησα αν θα μπορούσαμε να βρούμε έναν ή δύο ακόμη ανθρώπους να συμμετάσχουν στο εγχείρημα.

«Άσ' τα», μου λέει. «Αν πρόκειται για δουλειά με οικονομικό όφελος, όλοι τρέχουν. Όταν τους μιλήσεις για απελευθέρωση κρατουμένου, σου γυρίζουν την πλάτη. Μην ελπίζεις σε άλλους. Ό,τι κάνουμε θα το κάνουμε μόνοι μας!» Ήταν μια μεγάλη αλήθεια που θα την ξανάβρισκα πολλές φορές μπροστά μου.

Πρώτες μέρες του Απρίλη, ξανασυναντηθήκαμε σε προκαθορισμένο ραντεβού στην πόλη της Λάρισας. Αυτή τη φορά είχα τον Θανάση μαζί μου για να γνωριστούν κι από κοντά. Εκεί αποφασίσαμε πως για το προπαρασκευαστικό στάδιο ήταν απαραίτητο ένα κατάλυμα μέσα στην πόλη ή στην ευρύτερη περιοχή της Λάρισας για τη διαμονή μας. Δίχως χρονοτριβή νοικιάσαμε ένα δυάρι ρετιρέ στο κέντρο της πόλης που θα γινόταν το στρατηγείο μας.

| Σχέδιο και προεργασίες |

Ο Νίκος προαυλιζόταν σε ακτίνα που ήταν στο βορειοδυτικό τμήμα του κτιριακού συγκροτήματος. Η τελευταία αλλαγή βάρδιας των σκοπών γινόταν στις οχτώ το βράδυ, ελάχιστα λεπτά προτού κλείσει το προαύλιο. Μετά από πολυήμερη παρατήρηση, διαπίστωσε ότι οι σκοποί που επρόκειτο να αντικατασταθούν κατέβαιναν από τη σκοπιά στην εσωτερική νεκρή ζώνη μερικά λεπτά προτού φτάσει η αλλαγή φρουράς, με αποτέλεσμα η γωνιακή σκοπιά που μας ενδιέφερε να μένει για ελάχιστο χρόνο αφύλαχτη από εξωτερικό κίνδυνο.

Τις επόμενες μέρες προσεγγίσαμε τους τριγύρω λόφους για κατόπτευση χώρου. Διαπιστώσαμε ότι υπήρχαν κάποιοι αγροτόδρομοι (σε κακή κατάσταση αφού χρησιμοποιούνταν μόνο από γεωργικά

μηχανήματα), οι οποίοι περνούσαν σχετικά κοντά απ' τον περίβολο της φυλακής. Ένας από αυτούς κατηφόριζε το λόφο και περνώντας δίπλα απ' τη γωνιακή βορειοδυτική σκοπιά συνέχιζε παράλληλα με την εξωτερική νεκρή ζώνη, καταλήγοντας στον κεντρικό ασφάλτινο δρόμο που περνούσε μπροστά από τη φυλακή.

Μας έκανε... Τέτοια πρόσβαση θέλαμε και τελικά τη βρήκαμε. Κατόπιν αυτής της ευχάριστης εξέλιξης, εκπονήσαμε ένα λεπτομερές σχέδιο επίθεσης στη φυλακή που περιλάμβανε τα εξής: Εκμεταλλευόμενοι τη στιγμιαία απουσία του φρουρού, ο Κώστας, ως οδηγός ενός φορτηγού αυτοκινήτου, θα γκρέμιζε με το πίσω μέρος του την εξωτερική περίφραξη και συνεχίζοντας θα το κόλλαγε στον τσιμεντένιο μαντρότοιχο, ακριβώς κάτω από τη γωνιακή σκοπιά. Εγώ, καλά οπλισμένος και κρυμμένος στην καρότσα του φορτηγού, με μια πτυσσόμενη σκάλα αλουμινίου θα ανέβαινα στη σκοπιά για να την καταλάβω. Μαζί μου θα είχα μια αυτοσχέδια ανεμόσκαλα τυλιγμένη σε ρολό. Αφού την ασφάλιζα στη σκοπιά, θα την άφηνα να ξεδιπλωθεί φτάνοντας ως το πάτωμα της εσωτερικής νεκρής ζώνης. Ο Νίκος, με τη σειρά του, ήταν επιφορτισμένος να περάσει με δικά του μέσα τον εσωτερικό σιδερόφραχτο τοίχο για να ανέβει στη σκοπιά από την ανεμόσκαλα (αν ήταν τυχερός και ο σκοπός είχε αφήσει ανοιχτή την πόρτα ακόμη καλύτερα) κι αμέσως να κατέβει στην καρότσα του φορτηγού από την αλουμινένια σκάλα, όπου θα τον περιμέναν όπλα να εξοπλισθεί.

Όλο αυτό το διάστημα εγώ θα έπρεπε να καθηλώσω τους δύο πιο κοντινούς φρουρούς και να κρατήσω όσο το δυνατόν πιο μακριά τυχόν εποχούμενα πληρώματα της φρουράς. Είχα φυσικό ταλέντο σ' αυτά, βρισκόμουν στο στοιχείο μου. Δεν θα αντιμετώπιζα πρόβλημα. Όταν ο Νίκος έπαιρνε στα χέρια του όπλο, θα κατέβαινα στην καρότσα και θα φεύγαμε με το φορτηγό προς την ανηφόρα, όπου πίσω από το λόφο θα μας περίμενε ένα τετράπορτο Όπελ. Κατόπιν, μέσα από ένα χωματόδρομο που βρισκόταν σε σχετικά καλή κατάσταση, θα κατευθυνόμασταν στο χωριό Τερψιθέα, όπου

θα μας περίμενε ένα ακόμη αυτοκίνητο για να γίνουμε καπνός.

Ο συνεργάτης μου Θανάσης θα αναλάμβανε μια πιο ελαφριά αλλά εξίσου σημαντική δουλειά. Καθόλη την εξέλιξη της επίθεσης θα βρισκόταν απ' την μπροστινή πλευρά της φυλακής και στον απέναντι λόφο, απ' όπου θα είχε τη δυνατότητα να βλέπει πιάτο ολόκληρο το κτιριακό συγκρότημα και τους γύρω παράδρομους. Από εκεί, μέσω φορητού ασυρμάτου, θα μας παρείχε πολύτιμες πληροφορίες ανά πάσα στιγμή για τις αντιδράσεις και κινήσεις των αστυνομικών δυνάμεων και φρουρών. Τον τρόπο που θα προσέγγιζε και θα εγκατέλειπε το σημείο παρατήρησης θα τον αποφάσιζε ο ίδιος. Ακόμη και τα πόδια ήταν πολύ καλή λύση. Όταν τέλειωνε το πανηγύρι, θα επέστρεφε στο στρατηγείο μας.

Επισκέφτηκα τον Νίκο να τον ενημερώσω για το προτεινόμενο σχέδιο. Ο Νίκος συμφώνησε με το σχέδιο και τις λεπτομέρειές του, όμως δεν έκρυψε την ανησυχία του για την προοπτική εξέλιξης της επιχείρησης. Η ανησυχία του είχε να κάνει με το γεγονός ότι ουσιαστικά δύο μόνο άνθρωποι θα κάναν επίθεση στην εξωτερική φρουρά της φυλακής. Κατά βάθος, όπως εγώ έτσι κι εκείνος πίστευε πως είναι προτιμότεροι δύο που αξίζουν για χίλιους παρά χίλιοι που αξίζουν για δύο. Εγώ ήμουν νέος, το αίμα μου έβραζε. Την ήθελα πολύ αυτή την επίθεση με την κατάληψη της σκοπιάς και την απελευθέρωση του Νίκου. Βεβαίως είχα ένα επιπλέον κίνητρο απ' τους άλλους δύο. Ο Νίκος ήταν αδερφός μου που είχε πέσει στα χέρια των Αρχών και ζητούσε τη βοήθειά μου. Ένιωθα την ηθική υποχρέωση να τον πάρω απ' τα χέρια τους, γι' αυτό στο επιχειρησιακό τελικό στάδιο θα αναλάμβανα να βγάλω σε πέρας το δυσκολότερο κομμάτι του σχεδίου. Τον αποχαιρέτησα με την υπόσχεση πως σε μια βδομάδα θα περνούσα να τον ενημερώσω αν όλα είναι έτοιμα.

Όλη την επόμενη βδομάδα δουλεύαμε πυρετωδώς. Με το Όπελ Ασκόνα που χρησιμοποιούσε ο Κώστας πήγαμε εκτός Θεσσαλίας και κλέψαμε ένα φορτηγάκι 4x4, ιδανικό για τους χωματόδρομους

του θεσσαλικού κάμπου. Το μεταφέραμε και το παρκάραμε σε κάποιο προάστιο της Λάρισας. Το δεύτερο όχημα που έπρεπε να πάρουμε ήταν το μεγάλο φορτηγό που θα χρησιμοποιούσαμε για να φτάσουμε μέχρι το μαντρότοιχο της φυλακής. Αυτό έπρεπε να έχει τουλάχιστον διπλά λάστιχα στον πίσω άξονα, γιατί γκρεμίζοντας τη μεταλλική εξωτερική περίφραξη κάποια απ' τα λάστιχα θα τα κατέστρεφαν τα αγκαθωτά συρματοπλέγματα. Το κλέψιμο και την οδήγηση του φορτηγού θα την αναλάμβανε ο Κώστας, που όμως δεν είχε ξανακλέψει ούτε είχε οδηγήσει ποτέ τέτοιο φορτηγό. Ρωτώντας πας στην πόλη...

Έπρεπε λοιπόν να βρεθεί ένα ήσυχο μέρος για την κλοπή, το ζέσταμα και τις απαραίτητες αρχικές μανούβρες μέχρι να συνηθίσει την οδήγηση. Τέτοια μέρη είναι μόνο τα αφύλαχτα νταμάρια. Τσεκάραμε κάμποσα και τελικά επιλέξαμε κάποιο πάνω στο βουνό, λίγο έξω απ' την Αγχίαλο του Βόλου. Ένα απ' τα επόμενα βράδια, τα φανάρια του Όπελ φώτισαν την κλειδωμένη με λουκέτο μεγάλη μπάρα της εισόδου του εργοταξίου.

Ήταν περασμένα μεσάνυχτα. Τέσσερα μαντρόσκυλα μας υποδέχτηκαν με άγριες διαθέσεις. Κατεβάσαμε τα παράθυρα κι αρχίσαμε να τους πετάμε κομμάτια ψητού κοτόπουλου. Σε λίγο και οι πιο καχύποπτοι σκύλοι θα μας προστάτευαν από απρόσκλητους επισκέπτες! Κατέβηκα και με έναν μεγάλο κόφτη έκοψα το λουκέτο της μπάρας. Ο Κώστας πέρασε και στάθμευσε το Όπελ στο βάθος.

Στο εσωτερικό του νταμαριού υπήρχαν κάμποσα τριαξονικά με χοντρές σιδερένιες καρότσες, ιδανικά για τη δουλειά μας. Αυτό που μας εντυπωσίασε ήταν δύο γιγαντιαίοι φορτωτές με τεράστια λάστιχα που γύρω τους είχαν τυλιγμένες χοντρές αλυσίδες, που ο καθένας τους θα ζύγιζε ίσα με πενήντα τόνους. Α ρε να ξέραμε πώς να τους οδηγούμε! Θα ισοπεδώναμε τη φυλακή! Μα δεν ξέραμε... Αφού χαζέψαμε για λίγο ακόμη τα σιδερένια τέρατα, σπάζοντας ένα μικρό λουκέτο μπήκαμε στο μικρό σπιτάκι που υπήρχε

στο χώρο. Ψάχνοντας με τους φακούς το εσωτερικό του, ανακαλύψαμε δύο μεγάλα χαρτοκιβώτια γεμάτα μασούρια δυναμίτιδας, πολλούς πυροκροτητές, πολύ βραδύκαυστο και αρκετό ακαριαίο. Αυτά σίγουρα θα μας χρησίμευαν. Τα μεταφέραμε για να τα τοποθετήσουμε με προσοχή στο πορτ μπαγκάζ του Όπελ. Ήταν ώρα να ασχοληθούμε λίγο με αυτό που πραγματικά θέλαμε, το τριαξονικό. Διαλέξαμε το πιο καινούριο με τα καλύτερα ελαστικά. Ο Κώστας δεν θα καθυστερούσε να το βάλει μπροστά. Μετά από μερικές μανούβρες, όπισθεν κ.λπ., ξεκινήσαμε. Με τον Κώστα να προπορεύεται κι εμένα να ακολουθώ, είχα την τύχη να βλέπω ζωντανά πώς η τόλμη υποτάσσει τη γνώση. Το τριαξονικό ακροβατώντας μεταξύ ζωής και θανάτου έφτασε και πάρκαρε σε μια αλάνα ενός οικισμού στη δυτική πλευρά της πόλης της Λάρισας.

Την επομένη, αγοράσαμε και τοποθετήσαμε στην πλατφόρμα του μια πτυσσόμενη αλουμινένια σκάλα. Με μεταλλικούς σωλήνες κι ορειβατικό σχοινί κατασκευάσαμε μια εφτάμετρη ανεμόσκαλα. Φτιάξαμε επίσης πολλά ειδικά καρφιά, που πιθανώς να μας χρησίμευαν για το σκάσιμο των ελαστικών των περιπολικών σε ενδεχόμενη καταδίωξη. Τελειώνοντας το προπαρασκευαστικό αυτό κομμάτι της επιχείρησης, τις επόμενες μέρες θα τις αφιερώναμε στον οπλισμό. Τη δύναμη πυρός που διαθέταμε.

Τα εκρηκτικά απ' το νταμάρι ήταν ένα ανέλπιστο δώρο για εμάς, αρκεί να ξέραμε να τα χρησιμοποιήσουμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Δοκιμάσαμε, χρονομετρώντας την καύση του βραδύκαυστου, και κόψαμε δέκα ισομεγέθη κομμάτια, που ο χρόνος καύσης ήταν επτά με δέκα δεύτερα. Τα τοποθετήσαμε σε δέκα πυροκροτητές, τους οποίους αντίστοιχα τοποθετήσαμε σε ισάριθμα μασούρια δυναμίτη. Κατόπιν, αγοράσαμε ένα μεταλλικό σωλήνα, που το εσωτερικό του διαμέτρημα ήταν αντίστοιχο ενός δυναμίτη, και τον κόψαμε σε δέκα κομμάτια στο μάκρος των μασουριών. Αφού πρώτα τα χαράξαμε με τροχό κυκλικά και κατά μήκος έτσι ώστε να δημιουργηθούν μικρά τετραγωνάκια, τοποθετήσαμε στο

εσωτερικό τους τα μασούρια δυναμίτη. Έτσι είχαμε δέκα μικρές βόμβες έτοιμες για άμεση χρήση, που θα μας παρείχαν ένα μεγάλο πλεονέκτημα έναντι του αντιπάλου.

Από όπλα εφόδου είχαμε ένα αυτόματο υποπολυβόλο των 9mm, κάμποσες χράπα χρούπα και μερικές επαναληπτικές καραμπίνες. Εκείνη την εποχή τα πιστόλια ήταν δυσεύρετα (ιδιαίτερα στην επαρχία). Ο μοναδικός που είχε όπλο απόκρυψης ήταν ο Κώστας. Προμηθευτήκαμε πολλά φυσίγγια διαφόρων τύπων και πήγαμε σε μια ερημική περιοχή της Ελασσόνας για τη δοκιμή του οπλισμού. Η δοκιμή θα γινόταν πάνω σε μια χοντρή αναδιπλούμενη χαλύβδινη λαμαρίνα, που είχαμε σκοπό να τοποθετήσουμε στα πίσω καθίσματα του Όπελ για προστασία από βολές του εχθρού.

Το αυτόματο υποπολυβόλο ήταν σε πολύ καλή κατάσταση. Δεν μπλόκαρε καθόλη τη διάρκεια της δοκιμής. Σίγουρα ήταν ένα όπλο που θα έπαιρνα μαζί μου κατά την έφοδο κατάληψης της σκοπιάς. Οι καραμπίνες ήταν ολοκαίνουριες αφού πρόσφατα τις αφαιρέσαμε από οπλοπωλείο. Δούλευαν ρολόι. Τα κυνηγετικά, όταν κοπεί το ένα τρίτο της κάννης και τοποθετηθεί πιστολοειδής λαβή, είναι εύχρηστα μα και τρομακτικά όπλα κατά τη χρήση τους. Επίσης είναι άκρως αποτελεσματικά όταν γνωρίζει κάποιος το σωστό χειρισμό τους. Αποφάσισα πως αν έπαιρνα εφεδρικό όπλο μαζί μου, θα ήταν μια επαναληπτική με οχτώ φυσίγγια.

Η λαμαρίνα άντεξε ακόμη και τα μονόβολα! Ήρθε η σειρά να δοκιμαστεί το νεοαποκτηθέν «υπερόπλο». Το άναμμα του φιτιλιού και η ρίψη στη ρεματιά του δυναμίτη με το χαλύβδινο περίβλημα έφερε στη μνήμη μου την πρώτη μου επαφή με εκρηκτικά. Ήταν σε ηλικία οχτώ-δέκα χρονών περίπου, όταν άρχισε η διάνοιξη του δασικού δρόμου για να συνδέσει τους απομακρυσμένους οικισμούς της Πίνδου με τον υπόλοιπο κόσμο. Κοσμοϊστορικό γεγονός για εμάς τα πιτσιρίκια. Καθισμένοι στις απέναντι πλαγιές αγναντεύαμε εκστασιασμένα τα χαλύβδινα δημιουργήματα του ανθρώπου να επιτίθενται ανηλεώς στην αντιστεκόμενη πέτρα της Πίνδου. Όταν

σταματούσαν τα κομπρεσέρ να δουλεύουν, ξέραμε τι θα επακολουθήσει. Ακούγαμε πάντα μια δυνατή φωνή σε πολλές επαναλήψεις: «Φοουυρνεεέλοοοοο δυυνααατοοοό!». Κι αμέσως βλέπαμε τους φυσικούς αυτουργούς, αφού κάναν τη βρώμικη δουλειά, να τρέχουν σαν τα ποντίκια όπου βρουν να κρυφτούν. Περιμέναμε λιγάκι, κι άξαφνα, πολύχρωμα κομμάτια πετρώματος μέσα σε πυκνό σύννεφο σκόνης πετάγονταν απ' τα σπλάχνα της γης κατακλύζοντας τον οπτικό μας ορίζοντα... Ντοοοουυυυυβββ! Ερχόταν ο ισχυρός ήχος να χωθεί με βία στα μελίγγια μας, τραντάζοντάς μας ολόκληρους. Αμέσως στρέφαμε το βλέμμα στον ουρανό πάνω από τα κεφάλια μας, όπου πελεκημένες απ' την έκρηξη πέτρες έπεφταν διάσπαρτες στη γύρω περιοχή. Η διαολιά μας, εκτός απ' τις δολιοφθορές στα μηχανήματα διάνοιξης του δρόμου, είχε και κλοπή εκρηκτικών για να τα χρησιμοποιήσουμε στο ψάρεμα. Με μια μεγάλη λαδόκολλα φτιάχναμε ένα χωνί, που μέσα του τοποθετούσαμε μια μικρή πέτρα, ένα δυναμίτη με πυροκροτητή κι αναμμένο φιτίλι. Το πετάγαμε μέσα σε μία από τις μεγάλες τάφρους νερού που δεν μπορούσαμε διαφορετικά να τις ψαρέψουμε και τρέχαμε να καλυφθούμε. Σε λίγο, χιλιάδες γαλόνια νερού κατέβαιναν από τον ουρανό για να μας κάνουν μούσκεμα! Δεν υπήρχε ο αντιτρομοκρατικός τότε! Ευτυχώς επικρατούσε ακόμη η λογική! Αν θα δεχόμουν αδιαμαρτύρητα μια ποινή, θα ήταν για αυτό το έγκλημά μου κατά της φύσης κι ας το διέπραξα στα δέκα μου χρόνια.

| Η παρολίγον επίθεση και η σύλληψη |

Επιστρέψαμε στη βάση μας και πλέον ήμασταν έτοιμοι για το μεγάλο εγχείρημα. Επισκέφτηκα ξανά τον Νίκο για τις τελευταίες λεπτομέρειες. Ο κύβος ερρίφθη, τη μεθεπόμενη στις οχτώ θα γινόταν η επέμβαση. Είχαμε μπροστά μας δύο ημέρες για να τσεκάρουμε κι αν χρειαστεί να αλλαχτεί κάτι απ' τον όλο σχεδιασμό.

Εντέλει, κρίναμε σκόπιμο το δεύτερο όχημα διαφυγής που θα περίμενε πίσω από το λόφο να είναι το Όπελ. Για αυτό μεταφέραμε το 4x4 στο χωριό Τερψιθέα απ' το προηγούμενο βράδυ. Το παρκάραμε στον κεντρικό δρόμο του χωριού, φροντίζοντας να μην εμποδίζει τους περίοικους.

Την επομένη στις οχτώ παρά τέταρτο ήμασταν έτοιμοι για δράση. Κρυμμένοι πίσω απ' το λόφο με αναμμένη τη μηχανή του φορτηγού, εγώ πάνω στην πλατφόρμα κι ο Κώστας στη θέση του οδηγού, αναμέναμε στην προκαθορισμένη συχνότητα του φορητού πομπού τη φωνή του Θανάση να μας δώσει το πράσινο φως. Στις οχτώ παρά πέντε ακούσαμε τη φωνή του να μας λέει ότι ο σκοπός κατέβηκε από τη σκοπιά. Ο Κώστας μού επιφύλασσε μια μεγάλη έκπληξη. Αντί να ξεκινήσει το φορτηγό, μου φώναξε απ' το παράθυρο για να μου δώσει έναν άλλον μικρότερης εμβέλειας πομπό, κρατώντας κι εκείνος έναν ακόμη, με σκοπό τη μεταξύ μας ενδοεπικοινωνία! Αυτή του η κίνηση τη δεδομένη στιγμή ήταν εντελώς αψυχολόγητη. Όμως στο μέλλον, που θα χρειαζόταν να ξανασυνεργαστούμε, διαπίστωσα πως όσο καλός ήταν στο σχεδιασμό άλλο τόσο υπολειπόταν στο επιχειρησιακό σκέλος μιας ένοπλης καταδρομικής επιχείρησης.

– Άσ' το, ρε Κώστα. Αν είναι κάτι, σου φωνάζω από το παράθυρο. Εκείνος επέμενε. Για να μην έρθουμε σε αντιπαράθεση ώρα που ήταν, πήρα τον πομπό. Εκεί ξεκίνησε άλλο ευτράπελο.

– Έλα, με ακούς;

– Εσύ με ακούς;

Και πάει λέγοντας...

Οι πομποί ήταν ασυντόνιστοι και προσπαθούσαμε να τους συντονίσουμε την ώρα που θα έπρεπε να κάνουμε ρεσάλτο για την κατάληψη της σκοπιάς. Ενώ δεν είχαμε κουνήσει βήμα, ακούσαμε τη φωνή του Θανάση να μας πληροφορεί πως ο σκοπός της καινούριας βάρδιας είχε ανέβει στη σκοπιά. Με μεγάλη δυσκολία προσπαθούσα να κρατήσω το θυμό μου. Αυτό που έγινε ήταν αδια-

νόητο. Δεν μπορούσα να το πιστέψω. Έπρεπε όμως να συγκρατηθώ για να μην χαλάσω το κλίμα μεταξύ μας. Απλώς θα αναβαλλόταν η επιχείρηση για άλλη μέρα. Όμως ενός κακού μύρια έπονται. Και σε μένα αυτή η μέρα επιφύλασσε άσχημη εξέλιξη.

Αφήσαμε το φορτηγό σε ένα πλάτωμα κάνα-δυο χιλιόμετρα πιο πέρα για να βγάλει τη νύχτα και με το Όπελ περάσαμε να παραλάβουμε τον Θανάση. Τον βρήκαμε στο δρόμο όπου είχε κατέβει. Το φορτηγάκι που βρισκόταν από το προηγούμενο βράδυ στο χωριό Τερψιθέα έπρεπε να μετακινηθεί, γιατί μένοντας περισσότερο θα παραξένευε τους κατοίκους δεδομένου πως όλοι τους γνωρίζουν τα αυτοκίνητα των συγχωριανών τους. Η Τερψιθέα ήταν ένα μικρό χωριό. Φτάσαμε στα πρώτα σπίτια απ' τον επάνω αγροτικό δρόμο και κάναμε στάση για να κατέβουν ο Κώστας με τον Θανάση. Το φορτηγάκι ήταν σταθμευμένο στον από κάτω παράλληλο. Από κει που σταματήσαμε δεν είχαμε οπτική επαφή με το φορτηγάκι, όμως στο χωριό επικρατούσε απόλυτη ησυχία. Ένα καφενείο στα εκατό μέτρα μπροστά μας φαινόταν κλειστό. Τίποτα λοιπόν το ανησυχητικό. Τα παιδιά, κόβοντας δρόμο από κάτι σαν μονοπάτι, κατηφόρισαν να πάρουν το 4x4, έχοντας μαζί τους το υποπολυβόλο. Παίρνοντας το φορτηγάκι, θα έρχονταν στο μέρος που ήμουνα εγώ σταθμευμένος για να πάμε με τα δύο αυτοκίνητα στην πόλη της Λάρισας.

Ακριβώς δίπλα μου, στα δέκα μέτρα δεξιά όπως στάθμευσα το αυτοκίνητο σε μια κατηφοριά, υπήρχε μια υπό κατασκευή οικοδομή, ιδανικό μέρος για κατούρημα. Κατέβηκα και κατηφόρισα τα λίγα αυτά μέτρα. Τελειώνοντας ανηφόρισα σκυφτός κι έφτασα στο πίσω μέρος του Όπελ. Σηκώνοντας το βλέμμα μου, βρέθηκα σε ένα άλλο περιβάλλον. Διαπίστωσα ότι ήμουν περικυκλωμένος από δέκα περίπου άνδρες. Η έκπληξή μου ήταν τεράστια. Αιφνιδιάστηκα απόλυτα! Δεν είχα όπλο πάνω μου. Η καραμπίνα ήταν δίπλα στο λεβιέ των ταχυτήτων του αυτοκινήτου. Τα πράγματα παίρναν άσχημη τροπή. Κάτι προσπάθησε κάποιος από αυτούς να

με ρωτήσει, κάτι προσπάθησα εγώ να απαντήσω και μου επιτεθήκαν. Δεν είχα καμιά τύχη, ήταν πολλοί. Έτσι, στα καλά καθούμενα, βρέθηκα με χειροπέδες στα χέρια. Δίδαγμα: Όταν κατουράτε ρίχτε καμιά ματιά πίσω σας.

Με μεταφέραν στο φαινομενικά άδειο καφενείο κι ανάψαν τα φώτα. Όπως διαπίστωσα μετά κι απ' τις κουβέντες που κάναν μεταξύ τους, είχαν εντοπίσει το κλεμμένο φορτηγάκι, έσκασαν το ένα πίσω λάστιχο και κρυφτήκαν μέσα στο καφενείο για να συλλάβουν αυτούς που θα πηγαίναν να το πάρουν. Τη στιγμή που πήγα για κατούρημα τρέξανε αθόρυβα έως το αυτοκίνητό μου και με περιμέναν. Απ' τους περίπου δέκα μόνο οι τρεις ήταν τελικά αστυνομικοί, οι υπόλοιποι ήταν κάτοικοι του χωριού σε χρέη αστυνομικών. Δεν γνωρίζω γιατί δεν επιχείρησαν τη σύλληψη των παιδιών, αλλά στις συνομιλίες τους απ' τους φορητούς ασυρμάτους με το κέντρο άκουσα ότι τα παιδιά πήραν το 4x4 και φύγαν με αποτέλεσμα να γίνονται εκείνη την ώρα αναζητήσεις σε όλη τη γύρω περιοχή. Ήταν κι αυτό μια θετική εξέλιξη σε αυτή την καταραμένη μέρα. Στην τσέπη μου βρήκαν το πορτοφόλι που μέσα είχε την ταυτότητά μου. Ήταν λάθος να την έχω μαζί μου.

- Κιάαντροου... Του άτουμου έχ' ταυτότητα.
- Δώσε στοιχεία, συνάδελφε...
- Παλιουκώστας Βασήλειους του Λεωνίδα και...
- Φτάνει, συνάδελφε... Προς όλα τα πληρώματα, αναζητούμε τον τάδε δραπέτη. Τα άτομα επιβαίνουν σε ασημί Νισάν 4x4. Σε περίπτωση εντοπισμού να ενημερωθεί το κέντρο. Πρόκειται για άκρως επικίνδυνα άτομα. Φέρουν βαρύ οπλισμό. Παρακαλώ, απ' όλους τους συνάδελφους να τηρούνται όλα τα μέτρα αυτοπροστασίας.... μπλα μπλα... μπλα μπλα...

Στο μεταξύ...

- Θκιας είν' η ταυτότητα ρεεε;
- Έτσι μου είπαν!
- Ου άλους είν' αυτός ου... πώς τουν είπ' του κιάντρου;

– Άμα τον πιάσετε να τον ρωτήσετε.

– Είσι κι ξυπνάκιαας εεεε.... Στου τμήμα θα μαρτρύσεις του γάλα τσ' μάνας.

Το χωριό είχε γεμίσει περιπολικά. Με βάλαν σε ένα από αυτά και σχηματίζοντας ένα μεγάλο κομβόι από αστυνομικά οχήματα με αναμμένους φάρους και σειρήνες, ξεκινήσαμε για το αστυνομικό τμήμα Λάρισας. Η εσωτερική ηρεμία και το διαυγές πνεύμα με το οποίο αντιμετώπιζα τη δύσκολη αυτή κατάσταση με τρόμαξαν, δεν το περίμενα. Ήταν η πρώτη μου σύλληψη και τα αδικήματα ήταν πολύ σοβαρά. Εμπίπταν στον αντιτρομοκρατικό νόμο που μόλις λίγο καιρό πριν είχε ψηφίσει η κυβέρνηση του ευπατρίδη και βαθιά δημοκράτη άντρα Μητσοτάκη, που και οι απόγονοί του έχουν ταυτίσει την πολιτική τους δράση με αντιτρομοκρατικούς νόμους. Τους πήραν εργολαβία. Ακόμη κι αν δεν υπάρχουν τρομοκράτες πρέπει να επινοηθούν για να δικαιολογούνται οι κατασταλτικοί νόμοι. Κατασταλτικό, εκδικητικό, απόλυτο είναι το ιδανικό πολίτευμα που οραματίζεται η πλειοψηφία του πολιτικού προσωπικού της χώρας. Κι ανάλογα νομοθετεί. Είναι το τραγικό επακόλουθο, όταν η άσκηση πολιτικής εκλαμβάνεται ως ιδιωτική πρωτοβουλία σε οικογενειακή επιχείρηση και όλα τα μέλη της οικογένειας από γεννησιμιού τους ικανότατα πολιτικά όντα! Γιατί εκτός από πορφυρογέννητοι, ως εκ θαύματος, έχουν τον κώλο πίσω. Ενώ η γη γυρίζει μόνο γι' αυτούς κι ο ήλιος ανατέλλει για να φωτίζει τα έργα τους...

| Η κράτηση, η ανήθικη πρόταση και η προφυλάκιση |

Με πέταξαν σε ένα κρατητήριο και δεν ήρθε να με δει κανείς για πολλές ώρες. Κάποια στιγμή φέραν έναν τύπο. Του άνοιξαν και μπήκε μέσα.

– Είμαι δικηγόρος, μου είπε συνωμοτικά. Με έστειλε ο Κώστας να σου πω ότι πήρε ο ίδιος τηλέφωνο στην αστυνομία και τους είπε πού άφησε το 4x4 και επίσης πως εσύ δεν έχεις καμία σχέση με όλα αυτά. Μου είπε να σου μεταφέρω ότι ο ίδιος είναι πλέον ασφαλής, να ρίξεις όλη την ευθύνη πάνω του.

– Ποια ευθύνη; Κατηγορούμαστε για κάτι;

– Κοίτα, Βασίλη, τα πράγματα είναι δύσκολα. Βρήκαν το φορτηγό, τις σκάλες, τα εκρηκτικά κ.λπ. Θα προφυλακιστείς με τον αντιτρομοκρατικό νόμο. Πρέπει να βρούμε ένα σενάριο, να...

– Δεν χρειάζεται να βρούμε σενάριο. Δεν έχω καμία διάθεση να πω ψέματα σε κανέναν. Μπορείς να φωνάξεις τον διοικητή να του μιλήσω;

– Δεν πρέπει να μου πεις κι έμενα να έχω γνώση; Να σε συμβουλέψω νομικά;

– Κάνε αυτό που σου λέω. Ξέρω τι κάνω, δικιά μου η ευθύνη, τον έκοψα. Στη συνειδητή παρανομία προηγούνται άλλα πράγματα απ' τα νομικά τερτίπια. Δεν τον γνώριζα κι απλά δεν θα τον εμπιστευόμουν.

Έφυγε απογοητευμένος. Η καχυποψία προς τους δικηγόρους μού δημιουργήθηκε απ' την αρχή ακόμη της δράσης του Νίκου, όταν αναθέσαμε την υπερασπιστική του γραμμή σε έναν πολλά υποσχόμενο νεαρό δικηγόρο των Τρικάλων. Άρχισα να τον υποψιάζομαι απ' τα πρώτα κιόλας ελεύθερα επισκεπτήρια (που ο ίδιος κανόνιζε εκμεταλλευόμενος το εκτόπισμά του), που παρευρισκόμουν εγώ, αυτός κι ο Νίκος, μόνοι μας σε αίθουσα της φυλακής. Δεν μας επέτρεπε να μιλάμε κατ' ιδίαν, με το πρόσχημα ότι επειδή εκείνος προγραμμάτιζε αυτά τα επισκεπτήρια θα έπρεπε να είναι αυστηρά προσηλωμένα στην υπερασπιστική γραμμή του Νίκου. Μας παρότρυνε μάλιστα αν θέλουμε να μιλάμε συνθηματικά μπροστά του. Όταν το επιχειρούσαμε, οι κόρες των ματιών του διαστέλλονταν και τα πτερύγια των αυτιών του μεγάλωναν επικίνδυνα!

Κατά διαβολική σύμπτωση, σε μια απ' τις επισκέψεις μου στο

γραφείο του χτύπησε το σταθερό τηλέφωνο. Στην κουβέντα με τον συνομιλητή του φαινόταν να μην νιώθει άνετα με την παρουσία μου. Μιλούσε με μεγάλη δυσκολία και συνθηματικά. Κατέληξε λέγοντας:

«Νομίζω πως πολύ σύντομα θα έχουμε θετικές εξελίξεις. Στη διάθεσή σας... Εγώ σας ευχαριστώ, κύριε διοικητά!». Το τελευταίο τού ξέφυγε... Εκείνο τον καιρό ήμουν πολύ νέος κι άκρως οξύθυμος. Ακόμη και τώρα που γράφοντας αποτυπώνω εκείνη την εμπειρία μου, δεν μπορώ να καταλάβω πώς και γιατί δεν του πάτησα κάτω το κεφάλι σαν την οχιά. Παρά ήρεμα του ζήτησα να μου δώσει τη δικογραφία, ανακοινώνοντάς του την απόλυσή του!

Αυτές τις ώρες που ήμουν μόνος μου στο κρατητήριο είχα άφθονο χρόνο να φτιάξω ένα σενάριο, που ξεφουρνίζοντάς το στους μπάτσους να είναι λογικό κι όχι απαραίτητα πιστευτό. Ο Κώστας ήταν βαρυποινίτης δραπέτης. Για αυτόν δεν είχε ποινικό ενδιαφέρον η υπόθεση. Εγώ κι ο Θανάσης είχαμε λευκό ποινικό μητρώο. Για το πρόσωπό μου δεν είχα αυταπάτες, η προφυλάκισή μου ήταν σίγουρη. Ο Θανάσης όμως έπρεπε να προστατευτεί πάση θυσία γιατί είχε μόνο φιλική συμμετοχή στο σχέδιο. Το σενάριο που έφτιαξα στο μυαλό μου και τον Κώστα δεν επιβάρυνε και θόλωνε τα νερά για την ταυτότητα του Θανάση. Όμως μέχρι εκείνη τη στιγμή δεν είχα αποφασίσει. Με τη σκέψη και μόνο ότι θα περνούσε απ' το μυαλό των συνεργατών μου ότι λιγοψύχησα ή σκέφτηκα περισσότερο ατομικά, έκλινα στο να μην καταθέσω και να μην απαντήσω σε καμία ερώτηση των μπάτσων. Αυτά που μου είπε ο δικηγόρος μού έλυσαν από ηθικής άποψης τα χέρια. Μου επιβεβαίωναν πως βρίσκομαι στη σωστή κατεύθυνση. Πέρασαν πολλές ώρες απ' την αποχώρηση του δικηγόρου, όταν στα κάγκελα του κρατητηρίου, με μια στρατιά ακολούθους, έκανε παταγώδη εμφάνιση ο διοικητής.

– Μου είπε ο δικηγόρος σου ότι θες να μου μιλήσεις, μου λέει σαν να του χάλασα το πρωινό.

– Δεν θέλω να μιλήσω προσωπικά σε εσάς, θέλω απλώς να δώσω κατάθεση για να ξεκαθαρίσω τη θέση μου, λέγοντας την αλήθεια σχετικά με αυτή την υπόθεση.

– Το πότε θα δώσεις κατάθεση είναι δουλειά της αστυνομίας! Μην είσαι τόσο βιαστικός.

– Αν εσείς δεν βιάζεστε ούτε εγώ έχω πρόβλημα, απλώς αργότερα ίσως αλλάξω γνώμη.

Έκανε νεύμα στον φρουρό και εκείνος άνοιξε την καγκελόπορτα.

– Έλα πάμε, μου προστάζει.

Με ένα λεφούσι μπάτσους μπροστά και πίσω μου, ανεβήκαμε απ' τα σκαλιά μερικούς ορόφους, καταλήγοντας σε μια ευρύχωρη αίθουσα που είχε ένα μεγάλο στενόμακρο τραπέζι κάπου στη μέση. Με βάλαν να καθίσω απ' τη στενή πλευρά του τραπεζιού. Απέναντί μου κάθισαν δυο μπάτσοι με πολιτικά, που κρατούσαν κόλες χαρτιού και στυλό. Στην άκρη του τραπεζιού και δεξιά μου κάθισε ο διοικητής και στην άλλη άκρη μια κωλόφατσα. Εμπειρογνώμονας. Οι άλλοι μπάτσοι παρέμειναν όρθιοι και διάσπαρτοι, σχετικά μακριά από το τραπέζι. Αυτό που μου έκανε εντύπωση ήταν τα τέσσερα-πέντε άτομα που κάθονταν όλοι μαζί σε μια γωνία και με κοιτούσαν επίμονα. Μάλλον ήταν πολίτες που τους κάλεσε η αστυνομία για αναγνώριση. Αυτό δεν μου καλάρεσε. Από αυτό το γεγονός συμπέρανα ότι οι μπάτσοι ήταν εξίσου καλά προετοιμασμένοι για την κατάθεσή μου.

Το δικό μου αφήγημα ήταν σύντομο κι απλό. Ο Κώστας μου τηλεφώνησε και μου ζήτησε να με δει ως φίλος του Νίκου. Το ραντεβού κλείστηκε στα ΚΤΕΛ Λάρισας, καθότι εγώ έφτασα ως εκεί με λεωφορείο της γραμμής. Δεν τον είχα ξαναδεί ποτέ στη ζωή μου. Προθυμοποιήθηκε να με πάει μέχρι τη φυλακή, δίνοντάς μου κάποια χρήματα να του τα πάω (πράγματι έκανα επισκεπτήριο την ίδια μέρα και άφησα χρήματα στον Νίκο). Όταν τελείωσα το επισκεπτήριο με ξαναπαρέλαβε, με σκοπό να με πάει ο ίδιος στην

πόλη μου στα Τρίκαλα (μιας και ο δρόμος του περνούσε από εκεί). Μόνο που φεύγοντας θα περνάγαμε να αφήσουμε τον φίλο του, τον Θανάση (που επίσης τον έβλεπα για πρώτη φορά), στο χωριό του την Τερψιθέα.

Όταν τέλειωσα την ιστορία μου, οι ερωτήσεις μεταξύ απειλών έπεσαν βροχή. Τους ξεκαθάρισα πως δεν θα απαντήσω σε καμιά ερώτηση.

«Αυτή είναι η μία και μοναδική αλήθεια. Αν την αμφισβητείτε, να την καταρρίψετε με στοιχεία. Η ιστορία θα παραμείνει ίδια ακόμα κι αν με κρεμάσετε ανάποδα και με γδάρετε ζωντανό!», τους διαμήνυσα.

«Όχι, εμείς δεν κάνουμε τέτοια πράγματα...»

Εκείνη την εποχή το αστυνομικό τμήμα της Λάρισας ήταν φημισμένο για τις βιαιοπραγίες σε βάρος συλληφθέντων. Εμένα μου φερθήκαν σχετικά καλά και το καλό πρέπει πάντα να λέγεται. Φυσικά ήταν και θέμα δημοσιότητας. Τα πρόσεχαν αυτά. Αυτό δεν σημαίνει ότι είναι καλοσυνάτοι με όλους και η αλήθεια πρέπει επίσης να λέγεται. Αυτή η αναφορά μου είναι για ολόκληρο το σώμα της ΕΛ.ΑΣ.

Ο εισαγγελέας μού απήγγειλε τις ουκ ολίγες κατηγορίες και με παρέπεμψε στον ανακριτή. Εκεί, σαν πρωτάρης, θα μάθαινα τον τρόπο που η νομική επιστήμη και ο νομικός πολιτισμός επιτρέπουν και κάνουν ανήθικες προτάσεις σε κατηγορουμένους. Όταν τέλειωσε το τελετουργικό των ερωτήσεων, ο ανακριτής άρχισε τη νουθεσία: «Είσαι νέος άνθρωπος και δεν σου αξίζει η φυλακή. Με βάση το κατηγορητήριο το μέλλον σου είναι πολύ δυσοίωνο, την ώρα που θα μπορούσες σαν νέος να δημιουργήσεις, να ερωτευτείς, να κάνεις οικογένεια... Η ζωή στη φυλακή είναι ανεπίστρεπτη, δεν θα σου ξαναδοθεί η ευκαιρία, ο χρόνος δεν γυρίζει πίσω κ.λπ.». Κατόπιν, μίλησε σε γλώσσα καθαρεύουσα; Νομική; Δεν κατάλαβα απολύτως τίποτα. Νομίζω πως το έκανε επίτηδες, γιατί αμέσως μετά έστρεψε το βλέμμα του στον δικηγόρο μου και του έκανε

ένα νεύμα σαν να του 'λεγε: «Μετάφρασε στον ψάρακα πελάτη σου».

Ο δικηγόρος έμεινε για λίγο σκεφτικός και κατόπιν μου λέει:

- Βασίλη... Έρχεσαι λίγο να μιλήσουμε ιδιαιτέρως;

Πήγαμε σε μια γωνία της αίθουσας του γραφείου, για να μου μεταφράσει τα τελευταία λόγια του κρατικού λειτουργού.

- Αυτό που λέει ο κύριος ανακριτής είναι πως αν δώσεις στοιχεία να συλληφθεί ο Κώστας, θα σε αφήσει ελεύθερο να πας στο σπίτι σου... Τώρα!

- Ενδιαφέρουσα πρόταση! Είσαι σίγουρος ότι είπε κάτι τέτοιο;

- Τι διάολο! Δικηγόρος είμαι, ξέρω από νομικούς όρους.

- Αν αυτοί είναι νομικοί όροι, οι διαβολικοί πώς είναι; Πες του ξετσίπωτου στη γλώσσα του, να πάει να γαμηθεί.

Η προφυλάκισή μου ήταν μονόδρομος.

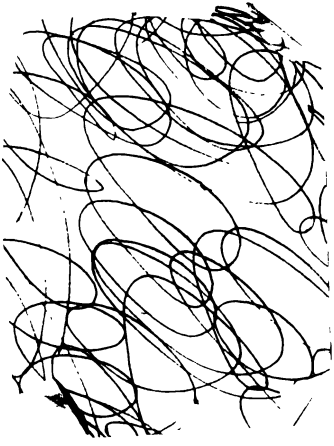

| Άνθρωπος με στολή |

Κατα τη συλληψη μου στη Λαρισα, εκτός των άλλων, βγάλαν απ' τον καρπό του χεριού μου και κατάσχεσαν μια μικροσκοπική ταυτότητα, η οποία ήταν δώρο αγαπημένου προσώπου. Ένας ιδιοκτήτης χρυσοχοείου απ' τον Πύργο Ηλείας, λειτουργώντας εκδικητικά και με την παρότρυνση των αστυνομικών, αναγνώρισε το δώρο ως κλοπιμαίο απ' το κατάστημά του, το οποίο είχε διαρρήξει και ήταν κατηγορούμενος ο Νίκος. Χωρίς να προσκομίσει τα απαραίτητα παραστατικά ότι πράγματι είναι κλεμμένη απ' το κατάστημά του, οι μπάτσοι την καταχώρισαν ως κλοπιμαίο και του την παρέδωσαν! Δίχως να το γνωρίζω σχηματίστηκε δικογραφία εις βάρος μου ως συναυτουργού στη διάρρηξη. Ο εισαγγελέας της Πάτρας μέσα σε ένα εξάμηνο έστειλε διαδοχικά πέντε κλητεύσεις στο αστυνομικό τμήμα Τρικάλων να μου τις παραδώσει, για να παρουσιαστώ και να αντικρούσω την κατηγορία. Ουδέποτε μου τις κοινοποίησαν κι ας γνώριζαν πού θα με βρουν...

Μετά από πέντε κλητεύσεις αναγκαστικά ο εισαγγελέας εξέδωσε ένταλμα σύλληψης και βίαιης προσαγωγής σε βάρος μου. Τότε μόνο οι ιθύνοντες της δολοπλοκίας με εντόπισαν! Και μάλιστα αμέσως. Το ένταλμα σύλληψης συνέπεσε με το παρόν που έδινα κάθε πρώτη και δεκαπέντε του μήνα για την υπόθεση της Λάρισας και

μου πέρασαν χειροπέδες. Στις δικές μου διαμαρτυρίες απαντήσαν ότι τις κλητεύσεις τις παρέλαβε η μητέρα μου. Άθλιο, φτηνό ψέμα! Η μητέρα μου ήταν τόσο αγράμματη που δεν ήξερε να βάλει την υπογραφή της (κάτι που γνώριζαν), μα τόσο έξυπνη και υποψιασμένη που δεν υπήρχε τέτοιο ενδεχόμενο. Κι αν είχε συμβεί θα μου το έλεγε, αφού όλο εκείνο τον καιρό διέμενα στο πατρικό μου. Άλλωστε κάθε μήνα έδινα δυο φορές παρόν στο αστυνομικό τμήμα. Θα μπορούσαν να μου δώσουν έστω και μία απ' τις πέντε!

Ο Νίκος ήταν και πάλι δραπέτης, αφού κατάφερε να αποδράσει μαζί με άλλους ογδόντα τις περασμένες γιορτές των Χριστουγέννων απ' τις φυλακές του Κορυδαλλού που τελούσαν υπό εξέγερση. Κατά σύμπτωση, απ' την απόδρασή του μέχρι τη δόλια σύλληψή μου, είχαν συμβεί δύο γεγονότα στην πόλη των Τρικάλων που εμείς δεν είχαμε καμία εμπλοκή. Μια διάρρηξη σε κεντρικό κατάστημα χρυσαφικών, για την οποία η αστυνομία υποψιαζόταν (και μου το είπαν) τον Νίκο, και η πυρπόληση του αυτοκινήτου του υποδιοικητή της ασφάλειας (απ' τις πολλές καλοσύνες), για την οποία οι υποψίες πέσαν πάνω μου.

Αφού δεν κατάφεραν να στοιχειοθετήσουν κατηγορίες εναντίον μας και τον Νίκο δεν μπορούσαν να τον εντοπίσουν, βρήκαν την εύκολη και βρώμικη λύση να κλείσουν εμένα μέσα. Η αισχρή πλεκτάνη των καταχραστών του νόμου θα με οδηγούσε μια μέρα πριν το Πάσχα στο μεταγωγών Πάτρας.

Η μοναδική, τεράστια αίθουσα ήταν εντελώς άδεια. Λόγω της γιορτής του Πάσχα όλοι οι κρατούμενοι είχαν μεταφερθεί στις φυλακές για τις οποίες ο καθένας προοριζόταν. Όπως εκ των υστέρων θα μάθαινα, εισαγγελέας και ανακριτής είχαν προαποφασίσει την προφυλάκισή μου χωρίς να τηρήσουν, ως όφειλαν, τη νόμιμη διαδικασία, που προέβλεπε ότι ο κατηγορούμενος πρώτα πρέπει να λάβει γνώση του κατηγορητηρίου, να αντικρούσει τις κατηγορίες αν το επιθυμεί και μετά να παρθεί η όποια απόφαση. Με προφυλάκισαν εκ των προτέρων και εν αγνοία μου, για να πάνε με τις

οικογένειές τους στον προορισμό τους, όπου θα περνούσαν όμορφα τις γιορτές του Πάσχα. Ο πόνος σου, ευτυχία μου...

Έτσι, με προόριζαν για τη φυλακή της Πάτρας, μα δεν προλάβαν. Λόγω γιορτών η φυλακή σταμάτησε τις παραλαβές κρατουμένων. Αναγκαστικά θα πέρναγα το τριήμερο των γιορτών μόνος μου στην αίθουσα μεταγωγών. Ανήμερα του Πάσχα βάρδια έκανε ένας (νομίζω) υπαστυνόμος, καμιά σαρανταριά χρονών, που αναθεμάτιζε την τύχη του γιατί ήταν αναγκασμένος να είναι υπηρεσία τέτοια μέρα εξαιτίας μου! Όταν όμως του εξήγησα την πλεκτάνη που μου στήσαν οι τρικαλινοί συνάδελφοί του με τους δικαστικούς λειτουργούς της Πάτρας, ξέχασε μονομιάς το δικό του πρόβλημα. Ανεξήγητο γιατί, μα πίστεψε ότι ήμουν έτοιμος να βάλω τέρμα στη ζωή μου και πια δεν μ' άφηνε απ' τα μάτια του. Φρόντιζε πάντοτε να μην μου λείψει κάτι και να βρίσκεται κάποιο ευχάριστο κατά την κρίση του θέμα προς συζήτηση μεταξύ μας. Φαινόταν να μην προσεγγίζει στο ελάχιστο τον δικό μου ειρμό σκέψης. Τον εκλάμβανε ως τάση αυτοκαταστροφής!

Στις τέσσερις έφτασε κάποιος άλλος για την αλλαγή βάρδιας.

Πριν αποχωρήσει, ήρθε στην καγκελόπορτα να με εμψυχώσει: «Βασίλη... Μην στεναχωριέσαι, όλα περνάνε σ' αυτή τη ζωή!».

«Ακόμη και η ζωή», τον αντέκρουσα επίτηδες...

Με κοίταξε για λίγο έντονα προσπαθώντας να αποκρυπτογραφήσει τη σκέψη μου.

«Μην κάνεις καμιά βλακεία. Είσαι νέο παιδί!», μου είπε με αυστηρό ύφος προστάτη κι έφυγε. Έτσι νόμιζα.

Δεν πέρασε ούτε ώρα όταν τον είδα να μπαίνει στο γραφείο βάρδιας κρατώντας δυο σακούλες στα χέρια του. Κάτι είπαν μεταξύ τους και κατόπιν ήρθαν μαζί στην κιγκλίδα.

«Βασίλη! Σου έφερα αρνάκι ψητό στη σούβλα απ' το σπίτι μου. Και τσουρέκι», είπε και συνέχισε ψιθυριστά, συνωμοτικά: «Έβαλα και μπίρες! Τσιμουδιά!».

Δεν πρόλαβα να τον ευχαριστήσω κι έβγαλε από την τσέπη

του δυο κόκκινα πασχαλιάτικα αυγά! Πέρασε το χέρι του μέσα από τα κάγκελα και μου έδωσε το ένα.

«Έλα, χτύπα. Χριστός ανέστη!», αναφώνησε.

Δύο και πλέον μήνες μετά ξαναβρέθηκα στον ίδιο χώρο. Τόσος χρόνος χρειάστηκε να ενεργοποιηθούν τα αντανακλαστικά του οπιομανούς δικαίου. Οι θεματοφύλακές του επιτέλους αποφάσισαν να μάθουν γιατί βρίσκομαι στη φυλακή! Έτσι, να με ρωτήσουν, βρε αδερφέ...

Δεν είχα σκοπό να αφήσω αναπάντητα τα ερωτήματά τους. Ξέροντας ότι κάποια στιγμή θα με καλούσαν για απολογία είχα προετοιμαστεί πολύ καλά για απόδραση. Αυτή θα ήταν η ηχηρή απάντησή μου στις εύλογες αργοπορημένες απορίες τους. Όταν έχεις να αντιμετωπίσεις υπανθρώπους που διαχειρίζονται τέτοια εξουσιαστικά μέσα με τόσο βρώμικο τρόπο, η φυγή είναι μονόδρομος. Είχα μαζί μου κλειδάκι χειροπέδας κι από φυσική κατάσταση βρισκόμουν στην καλύτερη φάση μου. Πληροφορήθηκα από άλλους κρατούμενους ότι τα δικαστήρια ήταν κοντά, διακόσια-τριακόσια μέτρα απ' το μεταγωγών. Τις περισσότερες φορές τους κρατούμενους που ήταν για ανακριτή και εισαγγελέα τους πηγαίναν συνοδεία με τα πόδια. Δεν θα άφηνα τέτοια ευκαιρία να πάει χαμένη.

Η αίθουσα του μεταγωγών ήταν ασφυκτικά γεμάτη, σε βαθμό να νοσταλγήσω τις τρεις μέρες μοναξιάς... Κάποια στιγμή άκουσα τη μεταλλική φωνή του κράχτη.

- Παλαιοκώσταααας... Ποιος είναι;

- Εγώ!

- Έλα έξω. Ανακριτή...

Άνοιξε την πόρτα και βγήκα. Ο μισθωτός υπηρέτης του καλού μού πέρασε χειροπέδες (μπροστά τα χέρια) και με οδήγησε έξω απ' τα γραφεία, όπου ένας γνώριμος έκανε την εμφάνισή του. Ήταν ο υπαστυνόμος που μου κράτησε το Πάσχα συντροφιά και μου 'φερε το σπιτικό αρνί! Δεν με αναγνώρισε. Τόσοι περνάνε απ' το μεταγωγών. Είχα πλέον δυο μηνών γένια. Ούτε και εγώ του

το θύμισα. Θα ήταν ο ένας απ' τους δύο συνοδούς μου μέχρι τα δικαστήρια κι αυτό δεν μου άρεσε καθόλου.

– Πάμε, συνάδελφε;

– Φύγαμε...

Κατεβήκαμε τα σκαλιά και σταθήκαμε στην είσοδο του μεταγωγών. Ο υπαστυνόμος κοίταξε τον συνάδελφό του:

– Άσ' το μωρέ... Θα τον πάω εγώ.

– Είσαι σίγουρος; Μην σου φύγει.

– Πού θα πάει; Καλό παιδί φαίνεται...

Άλλο που δεν ήθελε ο νεότερος, εξαφανίστηκε τρέχοντας στην κυλιόμενη σκάλα. Μείναμε μόνοι. Με σκάναρε από πάνω ως κάτω και με ψαρωτικό ύφος με ρωτά:

– Γιατί είσαι μέσα;

– Ούτε κι εγώ ξέρω!

Με ξανασκανάρει... Εντέλει βγάζει μια αρμαθιά κλειδιά απ' τη ζώνη του, διαλέγει αυτό για χειροπέδες, τις ξεκλειδώνει και τις βγάζει απ' τα χέρια μου.

– Δεν είναι καλό να σε βλέπει ο κόσμος με χειροπέδες! Άντε... Προχώρα και σ' ακολουθώ, τον ακούω να μου λέει.

Έμεινα... Το μυαλό μου σταμάτησε να λειτουργεί για λίγο. Είχα συνηθίσει τις γενναιόδωρες εκπλήξεις που πάντα μου επιφύλασσε η ζωή, αλλά εδώ το τερμάτισε. Μου έστησε το πιο μπαμπέσικο και ταυτόχρονα το πιο έντιμο παιχνίδι της. Δοκίμαζε ξεδιάντροπα τα μύχια της ψυχής μου, την ποιότητά της. Με έφερνε αντιμέτωπο να συγκρουστώ με τον βαθύτερο συνειδησιακό μου κόσμο. Ο άνθρωπος που ανήμερα του Πάσχα, τελειώνοντας τη βάρδια του στις τέσσερις πηγαίνει στο σπίτι του και αντί να καθίσει με την οικογένειά του στο τραπέζι επιστρέφει στο κρατητήριο για να δώσει λίγη χαρά σε έναν κρατούμενο, μάλλον είναι καλός άνθρωπος. Όταν όμως ο ίδιος άνθρωπος ρισκάρει τη δουλειά του για να μην βλέπει ο κόσμος τις χειροπέδες στα χέρια του κρατούμενου που συνοδεύει, δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι πρόκειται για εξαιρετικό άνθρωπο!

Άξιζε να πληρώσει αυτή του τη συμπεριφορά; Κι από μένα; Χωρίς χειροπέδες στα χέρια ένιωθα ελεύθερος. Ο συνοδός υπαστυνόμος ήταν αγύμναστος, σωματικά αδύναμος. Αν ξαφνικά έκανα ένα σπριντ ή μια επίθεση αφοπλισμού για να του αποσπάσω το όπλο, δεν είχε καμιά τύχη. Είχα προετοιμαστεί για απόδραση, μα το ξεκλείδωμα της χειροπέδας ήταν άκρως δεσμευτικό για μένα. Καθόλη τη διάρκεια του πηγαινέλα και κατά το χρόνο που περάσαμε στους διαδρόμους και τα γραφεία των δικαστηρίων, τα πόδια μου περίμεναν τη διαταγή να βγάλουν φτερά, μα η συνείδησή μου ήταν αλυσοδεμένη.

Ο προφανής λογικός αντίλογος ήταν ότι ο αστυνομικός αυτός υπηρετούσε το σύστημα και το έκανε με τον δικό του τρόπο! Κι όταν πρόκειται για την ελευθερία δεν υπάρχουν συναισθηματισμοί.

Το διακύβευμα για μένα δεν ήταν ποιον και τι υπηρετούσε ο αστυνομικός, αλλά αν εγώ θα του φερόμουν όπως έκανε εκείνος, ανθρώπινα. Ποιο θα ήταν το δικό μου δείγμα γραφής σε αυτό τον άγριο κόσμο που πλέον έμπαινα συνειδητά γνωρίζοντας πως δεν υπάρχει επιστροφή. Ποιος θα ήμουν και τι θα πρέσβευα. Αν ο αξιακός μου κώδικας θα μου επέτρεπε να κλέβω στα ζάρια για να φτάσω στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Μέσα από τέτοια βιώματα που θέτουν ακραία προσωπικά διλήμματα που πρέπει να απαντηθούν με πράξεις, ακαριαία, δίχως πίστωση χρόνου, μου έμαθε να ακροβατώ η ζωή. Μια ακροβασία μεταξύ ενός επιτιθέμενου με στόχο την άλωση του συστήματος και ενός ρομαντικού εξεγερμένου που αρνείται να αλώσει την ίδια του τη φύση. Μια πάλη μεταξύ σκοπού και μέσου, ποιος αγιάζει ποιον.

Μου το χρώσταγε όμως η ζωή, μετά από δυο περίπου μήνες μου το ξεπλήρωσε. Ή της το χρώσταγα και της το ξεπλήρωσα! Ποιος ξέρει...

Πρωί-πρωί φωνάξαν απ' τα μεγάφωνα για μεταγωγή. Μεταξύ πολλών ονομάτων, το δικό μου και τριών παιδιών που σκαρώναμε απόδραση απ' την ακτίνα, η οποία λειτουργούσε ως απομόνωση για τους απείθαρχους. Σίγουρα καρφωτή και τα ύποπτα καρφιά πολλά. Τις περισσότερες πιθανότητες τις συγκέντρωνε ένα σπαθόλουρο που είχα πλησιάσει τις προηγούμενες μέρες για να μου παραχωρήσει το κρεβάτι του και μη μπορώντας να κάνει αλλιώς μου το είχε υποσχεθεί. Το κρεβάτι του δεν έκανε καλύτερο ύπνο απ' το δικό μου αλλά είχε μια στρατηγική θέση. Βρισκόταν ακριβώς στο παράθυρο εκείνο που το σχέδιο απόδρασης προέβλεπε την κοπή ενός απ' τα κάγκελά του. Όταν δεν υπάρχουν αποδείξεις απομένουν οι υπόνοιες και πλέον δεν είχε κανένα νόημα αφού σε λίγο εγκαταλείπαμε τη φυλακή της Πάτρας. Μαζέψαμε τα υπάρχοντά μας και μετά από μισή περίπου ώρα βρισκόμασταν μέσα στην κλούβα. Όταν απομακρυνθήκαμε απ' τη φυλακή, μας ενημέρωσαν για τον προορισμό του καθενός μας. Το ένα απ' τα παιδιά πήγαινε Κέρκυρα, ένα άλλο Τρίκαλα, ο τρίτος Λάρισα και εγώ Χαλκίδα. Άρτια η δουλειά του ρουφιάνου. Και τη φυλακή από ενδεχόμενη απόδραση έσωσε και το κρεβάτι του. Τι θα 'κανε αλήθεια ο κρατικός μηχανισμός δίχως τους Εφιάλτες του;

Μαζί με καμιά δεκαριά άγνωστους σε μένα κρατούμενους, τους οποίους βρήκαμε στην καινούρια κλούβα που μετεπιβιβαστήκαμε στο μεταγωγών, εγώ με τον Παναγιώτη (έναν ισοβίτη που ήταν και εκείνος στη Δ΄ ακτίνα αλλά δεν είχε καμιά σχέση με τη σχεδιαζόμενη απόδραση) φτάσαμε στη φυλακή της Χαλκίδας.

Μπήκαμε στο θάλαμο υποδοχής για το καθιερωμένο γδύσιμο. Αφού περάσαν κάμποσοι τον έλεγχο ήταν η σειρά του Παναγιώτη να γδυθεί. Έβγαλε όλα του τα ρούχα εκτός του σλιπ. Ο νεαρός υπάλληλος, που εξασφάλισε μια μόνιμη θέση στο ελληνικό δημόσιο, θεώρησε χρήσιμο να το εμπλουτίσει φορτώνοντάς του τις συμπλεγ-

ματικού τύπου βαλίτσες του γεμάτες με τις προβληματικές του, ακόμη και τις σεξουαλικές. Όταν έψαξε όλα τα ρούχα του Παναγιώτη, γύρισε προς το μέρος του και του λέει με ύφος:

– Κατέβασε και το κιλοτάκι!

– Κιλοτάκι φοράς εσύ, μωρή πουτάνα! Ξεσκισμένο τραβεστί που σε γαμάνε! Γαμώ τον πάτο σου τον τρύπιο καριολόπουστα! Γαμώ τη φυλακή σας...

Δεν σταμάταγε, ήταν σε έξαλλη κατάσταση και το λεξιλόγιό του πολύ πλούσιο σε καριολίκια. Ο υπάλληλος τα χρειάστηκε. Φαίνεται το είχε ξανακάνει πολλές φορές από ασυγκράτητη αρσενικίλα και διασκέδαση, μα τώρα έπεσε στη λούμπα. Τα ομοφοβικά του συμπλέγματα, που ξόρκιζε στα εσώρουχα των κρατουμένων, τα ένιωθε μεταξωτά στα σκέλια του! Παρόντες στην έρευνα ήταν ακόμη δύο υπάλληλοι, οι οποίοι δεν ενεπλάκησαν ενεργά στο όλο σκηνικό, γιατί δεν γνώριζαν τις προθέσεις των υπολοίπων που δεν είχαμε περάσει ακόμη τον έλεγχο. Τρέξανε κι άλλοι φύλακες, ήρθε και κάποιος υπαρχιφύλακας, βοήθησα κι εγώ να καλμάρω τον Παναγιώτη και το πράγμα ηρέμησε. Μ' όλη αυτή την αναστάτωση οι υπόλοιποι δεν περάσαμε από σωματικό έλεγχο, παρά μπήκαμε όπως ήμασταν με τα πράγματά μας στη φυλακή. Μου δώσαν ένα κρεβάτι σε ένα μικρό θαλαμάκι στον πρώτο όροφο που μένανε δύο ηλικιωμένοι και κάποιος ακόμη στην ηλικία μου περίπου. Η φυλακή εκείνη την ώρα ήταν κλειστή λόγω μεσημβρινής κατάκλισης. Ο νεαρός με βοήθησε να στρώσω το κρεβάτι. Τον ευχαρίστησα και ξάπλωσα να ηρεμήσω. Ένα ξαφνικό κύμα ευφορίας με πλημμύρισε. Σαν μια πολύ δυνατή προαίσθηση-αναγγελία που μου ψιθύριζε κρυφά ότι από αυτή τη φυλακή θα φύγεις. Ούτε πότε ούτε πώς, μονάχα το μελλούμενο. Μ' αυτή την ευχάριστη αίσθηση να με κατακλύζει αφέθηκα σε βαθύ ύπνο και ήταν τέλη Ιούλη με αρχές Αυγούστου του '91.

Ξύπνησα όταν άνοιξε η φυλακή. Σηκώθηκα να ρίξω μια ματιά στη διαρρύθμιση των χώρων. Κατεβαίνοντας τις σκάλες που οδη-

γούσαν στην έξοδο προς το προαύλιο, διαπίστωσα ότι αυτό το χώρο από κάπου τον ξέρω! Ανακαλώντας το αρχείο μνήμης, δεν ταυτοποίησα το αντίστοιχο αντίγραφο. Ανακαλώντας όμως τον κατάλογο των ονείρων μου, ανακάλυψα ότι αυτός ο χώρος, έτσι όπως ακριβώς τον έβλεπα και τον βίωνα, υπήρχε καταγεγραμμένος σε όνειρο που είχα δει κατά τη διάρκεια της κράτησής μου στην Πάτρα. Ήμουν πολύ γήινος για να πιστέψω και να προσδώσω μεταφυσικές ιδιότητες στο πεπρωμένο μου. Έτσι συνέχισα την αναγνωριστική μου βόλτα.

Ήταν μια πέτρινη, διώροφη, μικρή φυλακή, με μεγάλους θαλάμους κι ένα δυσανάλογο τσιμενταρισμένο προαύλιο που έκανε την απογευματινή αυγουστιάτικη ζέστη ανυπόφορη. Οι εγκαταστάσεις ήταν παλιές, γι' αυτό δεν υπήρχε εσωτερική νεκρή ζώνη, παρά ένας ψηλός τσιμεντένιος μαντρότοιχος που στην κορυφή του είχαν τοποθετηθεί μεταλλικοί διχαλωτοί πάσσαλοι με πολλές σειρές αγκαθωτό σύρμα και πάνω από αυτό δύο σειρές ατσάλινο κουλουριαστό ξυραφόσυρμα.

Οι σκοπιές ήταν τρεις. Οι δύο ακριανές είχαν ένοπλο φρουρό με υποπολυβόλο MP5. Η μεσαία παρέμενε άδεια. Φαίνεται πως ήταν μόνο για έκτακτη ανάγκη, αφού οι αποστάσεις μεταξύ τους δεν ξεπερνούσαν τα είκοσι μέτρα και μπορούσε πολύ άνετα να καλυφθεί από τις δύο ακριανές σκοπιές. Ένας επίσης τσιμεντένιος, με παρόμοια συρματοπλέγματα και ενάμισι μέτρο πιο κοντός τοίχος ξεκινούσε από την πρόσοψη του κτιρίου της φυλακής και κόβοντας στη μέση το προαύλιο κατέληγε στον εξωτερικό μαντρότοιχο, ακριβώς στο ύψος της μεσαίας σκοπιάς. Ουσιαστικά οι κρατούμενοι χρησιμοποιούσαν μόνο το μισό προαύλιο, απ' τη μεσαία σκοπιά και αριστερά. Το άλλο μισό ήταν για κάποιο λόγο που ποτέ δεν έμαθα κενό. Η κατάληξη αυτού του τοίχου, κάτω ακριβώς απ' τη μεσαία σκοπιά, μου τράβηξε την προσοχή. Το να είναι ενάμισι μέτρο κοντύτερος και να κολλάει πάνω στον εξωτερικό μαντρότοιχο, που ήταν πεντέμισι περίπου μέτρα ύψος, δημιουργούσε

ένα φυσικό σκαλοπάτι, πλεονέκτημα για κάποιον που θα έπαιρνε το ρίσκο να τον ανέβει. Και εγώ για να ανακτήσω την ελευθερία μου ήμουν αποφασισμένος να πάρω ρίσκα.

Μια από εκείνες τις μέρες έγινε μια ληστεία τράπεζας με τραυματισμούς και εξελίχθηκε σε πολύωρη καταδίωξη στο νομό Κοζάνης. Εκτός απ' το όνομα του Νίκου, που ήταν δραπέτης, είδα και το δικό μου να φιγουράρει στα δελτία ειδήσεων και τις εφημερίδες ως ενός από τους ληστές! Τρέλα... Ακόμη μεγαλύτερη όταν μετά από είκοσι πέντε και πλέον χρόνια αυτή η ληστεία, ελαφρά τη καρδία, μου καταλογίζεται και καταγράφεται (μαζί με πέντε ακόμη άσχετες και ένα σωρό άλλες αναλήθειες) ως ιστορικό ντοκουμέντο σε βιβλίο του «πλέον καταξιωμένου» αστυνομικού ρεπόρτερ και εσχάτου καταγραφέα της εγχώριας εγκληματικότητας, που παρουσιάστηκε με κάθε επισημότητα σε κατάμεστη μεγαλοπρεπή αίθουσα, όπου στα πρώτα έδρανα ξεπρόβαλαν και οι ξεχειλωμένες κοιλιές της κυβερνώσας αριστεράς!

Αλήθεια, πώς θα μπορούσα να συμμετέχω σε ληστεία τράπεζας στην Κοζάνη και μετά από δεκαπέντε μέρες να αποδράσω απ' τη φυλακή της Χαλκίδας; Όχι μόνο έλλειψη στοιχειώδους έρευνας αλλά απλής λογικής! Όπως τα παίρνουν απ' τις αστυνομικές και δικαστικές αρχές, τα πετάνε στη μούρη του αναγνώστη. Γιατί όταν οι καλοποιοί γράφουν για κακοποιούς, έχουν κάθε δικαίωμα στη βάναυση κακοποίηση της αλήθειας. Είναι το χαρακτηριστικό γνώρισμα των ελλήνων δημοσιογράφων που ασχολούνται με το αστυνομικοδικαστικό ρεπορτάζ να ανταγωνίζονται τους αστυνομικούς και δικαστικούς στη σκυταλοδρομία της ανευθυνότητας.

Όταν ακόμη βρισκόμουν στις φυλακές της Πάτρας είχα στείλει μήνυμα στον Νίκο να συνδράμει για να μπορέσω να αποδράσω. Δεν το τόλμησε... Για να μην μπλέξω! Παρότι ήμουν ήδη μπλεγμένος και φυλακισμένος... Απ' τη στιγμή που το κεφάλι τ' ανθρώπου ξεπροβάλλει από τον κόλπο της μάνας του, έχει ήδη μπλέξει. Η ζωή από μόνη της είναι το απόλυτο μπλέξιμο. Αυτό το μπλέξιμο

είναι το γλυκό καύσιμό της. Όποιος δεν το αντέχει, δεν του αξίζει να ζει. Ευλογημένοι όσοι πρόσκαιρα την εμπλουτίζουν με περισσότερο μπλέξιμο! Το αν και πώς θα ξεμπλέξει κάποιος είναι δικιά του ευθύνη. Η βοήθεια που ίσως ζητήσει είναι να διαχειριστεί καλυτέρα αυτό το μπλέξιμο και όχι να το απαρνηθεί. Η άρνησή του, αντί να με καταρρακώσει, χαλύβδωσε ακόμη περισσότερο τη θέλησή μου. Συνειδητοποίησα πως έπρεπε να βασίζομαι μόνο στον εαυτό μου και τις δυνάμεις μου. Τα είκοσι πέντε μου χρόνια, τα εξήντα πέντε περίπου πολύ καλά γυμνασμένα κιλά και μια συμπαγής, λειτουργική σωματοδομή που μου έδινε ακόμη μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση για τις ικανότητές μου, μα πρωτίστως η αδάμαστη θέλησή μου ήταν κάποια απ' τα εφόδιά μου για να πέτυχω το σκοπό μου.

Δεν ήμουν καταδικασμένος ούτε ήθελα να μπω σε μια στημένη δικαστική περιπέτεια, παρόλο που όλα δείχνανε πως το δικαστήριο θα πήγαινε «καλά». Το δικό μου θέμα ήταν απόλυτα συνειδησιακό και όχι δικαστικό ή ποινικό. Επρόκειτο ξεκάθαρα για την ελευθερία μου, την οποία ποτέ δεν κατάφερα να διαχωρίσω από την ίδια τη ζωή. Δεν θα συναινούσα σε μια ύπουλη διαδικασία, που στόχος ήταν το διακύβευμά της και μόνο. Ούτε θα συνυπέγραφα τα όρια που θέτει αυθαίρετα για αυτή το παρόν σύστημα. Αντίθετα, είχα ιερό καθήκον να ακολουθήσω το προσωπικό μου αισθητήριο περί ατομικής ελευθέριας, το οποίο ήταν αγκωνάρι δόμησης της ηθικής και συνειδησιακής μου υπόστασης. Ήθελα να παραμείνω άνθρωπος με ελεύθερη βούληση κι αυτό δεν είχα καμιά πρόθεση να το διαπραγματευτώ ή να το παραχωρήσω αμαχητί σε κανέναν. Ιδιαίτερα σε χέρια που όλη τη μέρα κρατάνε ματωμένα κλειδιά και το βράδυ χαϊδεύουν τα κεφάλια των παιδιών τους γιατί κάτι τους έφεραν να φάνε. Κι αυτό είναι το «ανώτερο», το «χρήσιμο» δίκαιό τους.

Όπως κάθε απόγευμα, κατά τις έξι, μέσα σε μεγάλα καζάνια που ήταν τοποθετημένα πάνω σε φαρδιά καρότσια φέραν στο προαύλιο το βραδινό φαγητό. Ο Παναγιώτης ήταν από ώρα δίπλα μου και μου 'λεγε σκαλωμένος από το επεισόδιο κατά την είσοδό μας στη φυλακή ότι δεν του αρέσει καθόλου η συγκεκριμένη φυλακή. Ήθελε να προκαλέσει επεισόδιο, αναγκάζοντάς τους να τον μετάγουν σε άλλη. Ξαφνικά σηκώνεται και πηγαίνει στο χώρο διανομής του φαγητού. Αρχίζει να βρίζει υπαρχιφύλακα και μάγειρα για το κωλοφαγητό τους κ.λπ.

«Γιατί μοιράζετε έξω το φαγητό, γιατί δεν φοράτε γάντια...» Κάτι του είπαν, εκνευρίζοντάς τον ακόμη περισσότερο. Αποτέλεσμα να αρπάξει ένα καζάνι, να το ρίξει κάτω και στη συνέχεια να το αναποδογυρίσει. Γέμισε το προαύλιο κατεψυγμένα φασολάκια με πατάτες και κόκκινη ανεξίτηλη σάλτσα. Αληθινή οικολογική καταστροφή! Κατέφθασαν ενισχύσεις, τον βάλαν στο πειθαρχείο μία βδομάδα, έφαγε τις ψιλές του και τον ξαποστείλαν Κέρκυρα. Πέτυχε το σκοπό του, ήταν η σειρά μου...

Τις επόμενες μέρες θα τις αφιέρωνα στην παρατήρηση και συλλογή πληροφοριών για οτιδήποτε ήταν αυτό που θα μπορούσε να μου φανεί χρήσιμο σε μια επικείμενη απόδραση. Από δήθεν αφελείς ερωτήσεις έμαθα πως έξω απ' το μαντρότοιχο υπήρχε περίφραξη, για να μην μπορεί κάποιος να πλησιάσει κοντά. Κάτι εξίσου σημαντικό που έμαθα ήταν πως εξωτερικά, στα δέκα μέτρα από τη δεξιά σκοπιά, ήταν το φυλάκιο της βάρδιας των φρουρών. Αυτό ήταν καλό και κακό. Καλό, γιατί ο σκοπός αρκετές φορές κατέβαινε την εξωτερική σκάλα της σκοπιάς να πάει στο φυλάκιο (για τσιγάρο, καφέ, νερό, κατούρημα κ.λπ.). Το κακό ήταν πως το φυλάκιο είχε τους φρουρούς βάρδιας, οι οποίοι θα επεμβαίναν άμεσα στο άκουσμα της απόδρασης. Η Κυριακή ήταν η μέρα που ο σκοπός απουσίαζε για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Η δεξιά

σκοπιά είχε ένα μειονέκτημα για τον σκοπό. Ο τοίχος, που έκοβε το προαύλιο στα δύο, του στερούσε τη δυνατότητα να έχει οπτική επαφή με το μισό σχεδόν χώρο του προαυλίου. Εάν κάποιος προσπαθούσε απ' τη γωνία μεταξύ κάθετου και οριζόντιου τοίχου να ανέβει στη μεσαία κι αφύλαχτη σκοπιά, ο σκοπός θα τον αντιλαμβανόταν μόνο όταν θα είχε φτάσει στην κορυφή του τοίχου.

Πήρα την τελική απόφαση. Να κάνω αιφνιδιαστική απόπειρα τη μέρα του δεκαπενταύγουστου, κατά την ώρα που χτυπούσε το κουδούνι για το βραδινό κλείσιμο του προαυλίου. Η συγκεκριμένη γιορτή είναι η σημαντικότερη του καλοκαιριού. Ήλπιζα πως θα υπάρχει μια σχετική χαλαρότητα στα μέτρα ασφαλείας της εξωτερικής φρούρησης. Με λίγη τύχη, στο φυλάκιο θα στηνόταν καμιά γιορτούλα και ο σκοπός δεν θα βρισκόταν στο πόστο του. Τις μέρες που απομέναν μέχρι τον δεκαπενταύγουστο έπρεπε να συγκεντρώσω όλα εκείνα τα υλικά που θα μου επιτρέπαν να αισιοδοξώ ότι η απόπειρα απόδρασης θα ήταν πετυχημένη. Κύριο και βασικό να βρω το υλικό κατασκευής του γάντζου. Ο γάντζος έπρεπε να είναι αρκετά βαρύς για να φτάσει πετώντας τον τα τέσσερα μέτρα ύψος, τραβώντας πίσω του άλλα τόσα μέτρα σχοινί φτιαγμένο από σεντόνια. Τέτοιο υλικό είναι το σίδερο, που δεν ήταν εύκολο να βρεθεί χωρίς να κινήσει τις υποψίες. Στον Β' θάλαμο έμενε ο Στάθης, ένας βαρυποινίτης που τέλειωνε η ποινή του και είχε πρόσφατα πάρει την πρώτη του άδεια. Ήταν παλιός κρατούμενος. Έβγαλε όλη του τη φυλακή σε σκληρές συνθήκες με εξεγέρσεις κι απομονώσεις, για αυτό ήταν σεβαστό πρόσωπο στη φυλακή. Τον Στάθη τον πρωτογνώρισα στο μεταγωγών Πειραιά, όταν είχα διανυκτερεύσει για ένα βράδυ μετά την προφυλάκισή μου για την υπόθεση της Λάρισας και εμφανώς εντυπωσιασμένος έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον. Έτσι τώρα πήγα και του μίλησα ως γνωστός. Χάρηκε που με είδε. Ήπιαμε καφέ και τα είπαμε. Όση ώρα φλυαρούσαμε πρόσεξα έναν κουβά πλυσίματος κάτω από το κρεβάτι του, που το χερούλι του ήταν σιδερένιο και πλαστικοποιημένο. Είχα πα-

ρατηρήσει ότι ανάλογα χερούλια είχαν οι κουβάδες που χρησιμοποιούσε το συνεργείο καθαριότητας της φυλακής, όμως μετά το πέρας της καθαριότητας τους τοποθετούσαν σε μια αποθήκη την οποία κλείδωναν.

– Πού τον βρήκες, βρε Στάθη, αυτό τον κουβά;

– Στην επόμενη άδεια θα σου φέρω αν θες.

– Δεν θέλω τον κουβά, μόνο το χερούλι του.

– Τι σκαρφίζεσαι, μικρέ; μου κάνει κοιτάζοντάς με πονηρά. Πρόσεχε, γιατί η φυλακή είναι γεμάτη χαφιέδες.

– Το ξέρω, γι' αυτό μιλάω μαζί σου.

– Θα σου χρειαστούν πολλά τέτοια;

– Πέντε τουλάχιστον, όσο πιο σύντομα γίνεται.

– Είσαι βιαστικός βλέπω. Σκέφτεσαι να κάνεις δεκαπενταύγουστο έξω;

– Έτσι λέω. Τι λες κι εσύ;

– Με λίγη τύχη όλα γίνονται.

– Μήπως μπορείς να μου βρεις επιδέσμους; τον ρώτησα.

– Πολλούς;

– Το λιγότερο οχτώ.

– Λάζαρος θα ντυθείς; με ρωτάει γελώντας. Θα προσπαθήσω να τα έχω όλα σύντομα. Το νου σου στους ρουφιάνους, δεν έχει λίγους αυτό το μπουρδέλο.

– Μην ανησυχείς, προσέχω. Σ' ευχαριστώ πάντως.

Έφυγα απ' τον Στάθη σίγουρος ότι θα έβρισκε αυτά που του ζήτησα. Το πιο επικίνδυνο στο ρίσκο που έπαιρνα ήταν οι τραυματισμοί.

Υπήρχε αρκετά μεγάλη πιθανότητα τα ξυράφια και το αγκαθωτό σύρμα να με τραυματίσουν σοβαρά κόβοντας κάποιον τένοντα χεριού, κάνοντας έτσι αδύνατη τη συνέχιση της προσπάθειας. Για το λόγο αυτό οι καρποί και οι αγκώνες των χεριών θα 'πρεπε να δεθούν πολύ καλά με επιδέσμους. Ανεβαίνοντας στη μεσαία κι αφύλακτη σκοπιά, έπρεπε να πέσω από πεντέμισι μέτρα ύψος έξω

απ' τον μαντρότοιχο, μην γνωρίζοντας την ομαλότητα του εδάφους. Σ' αυτή την περίπτωση ήταν μεγάλος ο κίνδυνος τραυματισμού, γι' αυτό οι διπλοί επίδεσμοι σε αστραγάλους και γόνατα ήταν επιβεβλημένοι. Στον πιθανό τραυματισμό μου από σφαίρα φρουρού δεν υπήρχαν λύσεις, το άφησα στη διακριτική τους ευχέρεια και καλοσύνη.

Η μέρα του δεκαπενταύγουστου δεν άργησε να 'ρθει και όλα κυλούσαν ομαλά. Είχα επισκεφθεί κάμποσες φορές τις προηγούμενες ημέρες το φαρμακείο και με πρόσχημα τον τραυματισμό απ' την άθληση κατάφερα να αποσπάσω κάμποσους επιδέσμους. Απ' την ώρα της μεσημβρινής κατάκλισης ξεκίνησε και η αντίστροφη μέτρηση της προετοιμασίας για το τελικό στάδιο. Ο νεότερος του θαλάμου-κελιού όπου έμενα ήταν ένα πολύ καλό αλάνι από χωριό του Αγρινίου, που εξέτιε ποινή για χασισοφυτεία (αν θυμάμαι καλά). Κοντός, γεμάτος ζωντάνια, σπιρτάδα στο μάτι κι όλο του το δέρμα ένα μεγάλο τατουάζ. Αφού έκλεισε η φυλακή και πήρε ο ύπνος τους δύο ηλικιωμένους, του 'κανα νόημα να έρθει στο κρεβάτι μου.

- Κρατάς μυστικά; του λέω.

- Καλύτερα κι από τάφο! μου απαντά. Βγάζω και του δίνω ένα ξυράφι.

- Κράτα το και θα κόβεις όπου σου λέω.

Κόψαμε δυο σεντόνια σε λεπτές λωρίδες, φροντίζοντας να μην ξυπνήσουμε τους συγκατοίκους και να μην πλησιάσει υπάλληλος στο ματάκι της πόρτας. Τοποθέτησα τις λωρίδες σε έναν κουβά πλυσίματος και τον έβαλα κάτω από το κρεβάτι μου. Στις τέσσερις άνοιξε το προαύλιο. Ο Στάθης ήρθε ο ίδιος για να μου φέρει έξι μεταλλικά χερούλια από κουβάδες και οχτώ μεγάλους επιδέσμους.

- Σ' ευχαριστώ, αδερφέ, θα σ' το χρωστάω.

- Δεν μου χρωστάς τίποτα. Ελπίζω πως ξέρεις τι κάνεις. Να προσέχεις.

– Μην ανησυχείς, θα είμαι εντάξει. Εύχομαι να μην ξανασυναντηθούμε σε τέτοιο περιβάλλον.

– Αμήν, μου απαντά φεύγοντας.

Απ' το προαύλιο ακουγόταν η καθιερωμένη φασαρία ενός καθημερινού απογεύματος. Ξορκίζοντας τη μοίρα τους, της γης οι κολασμένοι σπαταλούσαν τον ανούσιο χρόνο τους παίζοντας ποδόσφαιρο στο μικρό τσιμεντένιο προαύλιο-τάφρο της φυλακής κάτω από τον καυτό αυγουστιάτικο ήλιο και το άγρυπνο βλέμμα των φρουρών. Έβαλα μέσα στον κουβά τα χερούλια, όλους τους επιδέσμους και ένα κανονικό σεντόνι. Τοποθέτησα μια πετσέτα από πάνω, πήρα ένα ζευγάρι φόρμες, ένα ζευγάρι αθλητικά παπούτσια και κατέβηκα στα μπάνια. Τα μπάνια ήταν χωρισμένα σε μικρά θαλαμάκια που στο καθένα μπορούσε να κάνει μπάνιο ένας κρατούμενος κάθε φορά. Αν ο κρατούμενος ήταν ντροπαλός, μπορούσε να τοποθετήσει στην πόρτα ένα σεντόνι. Αυτό ακριβώς έκανα για να προστατευτώ απ' τα αδιάκριτα μάτια των περίεργων και έπιασα αμέσως δουλειά. Άνοιξα το νερό να ακούγεται και ξεκίνησα πρώτα να φτιάχνω το γάντζο. Λύγισα όλα τα χερούλια σχηματίζοντας ένα V και στις άκρες από ένα μικρό γύρισμα για να γίνει διπλός γάντζος. Τα ένωσα όλα μαζί και τα έδεσα σφιχτά, κάνοντάς τα ένα λειτουργικό γάντζο. Δεν ήμουν πολύ ευχαριστημένος από το βάρος, αλλά αυτό είχα, με αυτό θα πορευόμουν.

Έδεσα στο σωλήνα της ντουζιέρας τέσσερις λωρίδες σεντονιού και έπλεξα ένα καλό σχοινί. Το επανέλαβα μία ακόμη φορά. Στη συνέχεια ένωσα τα σχοινιά μεταξύ τους και στη μια άκρη έδεσα το γάντζο. Τύλιξα το σχοινί σε κουλούρα και με το γάντζο όπως ήταν το έβαλα μέσα στον κουβά. Με τους επιδέσμους έδεσα πρώτα τους αστραγάλους, μετά τα γόνατα, κατόπιν τους αγκώνες και τέλος τους καρπούς των χεριών. Οι αθλητικές φόρμες ήταν εκτός κλίματος, όμως δεν υπήρχε καλύτερος τρόπος να καλυφθούν οι τόσοι επίδεσμοι. Ήλπιζα να μου παρείχαν μια μικρή κάλυψη τα μοντέλα επίδειξης που μοστράραν τις καινούριες τους κολεξιόν

στην πασαρέλα «κοιτάχτε με γειτόνισσες» του προαυλίου (από κάπου πρέπει να πιαστείς για να συντηρηθείς σε αυτό το αφιλόξενο τοπίο)! Φόρεσα τις φόρμες, τα αθλητικά παπούτσια και με τον κουβά στα χέρια βγήκα στο προαύλιο.

Σε αυτή τη φυλακή οι κουβάδες πλυσίματος είχαν πολυσύνθετη χρήση. Μια από αυτές ήταν να κάθονται πάνω τους οι κρατούμενοι στο προαύλιο, μιας και δεν υπήρχε τίποτα ανάλογο για να καλύπτουν αυτή τους την ανάγκη. Το σημείο που έπρεπε να βρίσκομαι όταν θα επιχειρούσα ήταν κατειλημμένο από τρεις κουβαδοκαβαλημένους κρατούμενους Πήγα παραδίπλα τους, αναποδογύρισα τον δικό μου, και κάθισα πάνω του για να παρακολουθήσω τον ποδοσφαιρικό αγώνα της φυλακής που έφτανε στο τέλος του και το σκορ ήταν κάπου είκοσι τρία-δεκαεπτά! Είδα στα σκαλιά της φυλακής να κάθονται ο Στάθης με το παιδί του κελιού μου. Μοιάζανε να καπνίζουν αμέριμνοι το τσιγάρο τους. Ήμουν βέβαιος πως πιάσανε αυτή τη θέση για να μην χάσουν την ευκαιρία να δουν μια απόδραση σε πραγματικό χρόνο. Άλλωστε νιώθανε και λίγο προνομιούχοι που δεν γνώριζε κανείς άλλος τι πρόκειται να συμβεί.

Οχτώμισι χτύπησε το κουδούνι για να εγκαταλείψουν οι κρατούμενοι το προαύλιο. Ο σκοπός, όπως είχα προβλέψει, δεν ήταν στο πόστο του. Οι τρεις που εμπόδιζαν τα σχέδιά μου δεν λέγαν να ξεκουμπιστούν. Περίμεναν να αποσυμφορηθεί το προαύλιο για να φύγουν τελευταίοι. Δεν μπορούσα να τους περιμένω. Πήρα το σχοινί απ' τον κουβά και με δύο βήματα βρέθηκα μπροστά τους.

«Σηκωθείτε από εκεί. Κάνω απόδραση!», τους αναγγέλλω με πολύ αυστηρό ύφος.

Πήραν με γουρλωμένα μάτια τους κουβάδες τους και έσπευσαν να εξαφανιστούν αλαφιασμένοι. Πέταξα με δύναμη το γάντζο ψηλά στη γωνία των δύο τοίχων με στόχο τον κοντύτερο. Το σχοινί είχε βραχεί στο μπάνιο και το βάρος του δεν επέτρεψε στο γάντζο να φτάσει εκεί που εγώ ήθελα. Παρά έπιασε ένα από τα κουλουριαστά ατσάλινα με ξυράφια σύρματα και τραβώντας το έφτασε στα χέρια

μου. Δεν ήταν ώρα για μεμψιμοιρίες. Το έπιασα και τα ξυράφια του χώθηκαν ως το κόκαλο στις παλάμες μου. Όμως ποιος νοιάζεται για λεπτομέρειες. Με τρεις απλωτές πάτησα στον χαμηλό τοίχο και με ένα σάλτο βρέθηκα απάνω στη μεσαία σκοπιά.

– Έεει, πού παααας; μου λέει ο φύλακας προαυλίου.

– Τώρα θα δεις! του απαντώ, πηδώντας στο κενό...

Πέφτοντας απ' την έξω μεριά του μαντρότοιχου τραντάχτηκα ολόκληρος. Είχε τσιμέντο και από πάνω μια στρώση χοντρό χαλίκι, ό,τι χειρότερο για τα πόδια. Δεν πονούσα πουθενά, οι επίδεσμοι έκαναν τη δουλειά τους. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή έξω και κάτω από την αριστερή σκοπιά, στη γωνία του μαντρότοιχου, εμφανίστηκε τρέχοντας με ένα αυτόματο στα χέρια ο εξωτερικός φρουρός, φωνάζοντας επανειλημμένα: «Ακίνητος! Ακίνητος!». Δεν του 'δωσα καμιά σημασία. Με ένα σάλτο πέρασα το τελευταίο εύκολο εμπόδιο (μια υποτυπώδη εξωτερική περίφραξη) και με όση ταχύτητα διέθετα κατευθύνθηκα λοξά και δεξιά κάτω προς τη θάλασσα. Έφτασα σε έναν μικρό όρμο, όπου τέσσερα με πέντε άτομα κάναν μπάνιο και ψάρευαν. Τους προσπέρασα φυσιολογικά σαν να έκανα το απογευματινό μου τρέξιμο. Δεν μου δώσαν σημασία ούτε πρόσεξαν τις σχισμένες φόρμες και τα ματωμένα χέρια μου. Διέσχισα τριακόσια με τετρακόσια ακόμη μέτρα και αφού σιγουρεύτηκα ότι κανείς δεν με βλέπει κρύφτηκα σε ένα θαμνώδες μέρος. Βρισκόμουν εκτός κατοικημένης περιοχής και σε λίγο θα έπεφτε το σκοτάδι. Αν δεν με εντόπιζαν σε ένα τέταρτο-μισή ώρα, η βραδιά θα ήταν δική μου.

Ενόσω μετρούσα τις πληγές μου, από μακριά έφταναν στα αυτιά μου σειρήνες περιπολικών. Εκτός από ένα βαθύ κόψιμο στον αγκώνα που άγγιξε –χωρίς να την πειράξει– μια αρτηρία, τα υπόλοιπα τραύματα δεν ήταν κάτι σοβαρό. Είχε πλέον νυχτώσει. Έβγαλα όλους τους επιδέσμους και κατέβηκα μέχρι τη θάλασσα για να βουτήξω τα χέρια μου στο νερό. Το ιώδιο θα τους έκανε καλό. Μετά από μία περίπου ώρα βρέθηκα να κάθομαι σε ένα

βράχο ψηλά στο βουνό, πάνω από την πόλη της Χαλκίδας. Η φωταγωγημένη πόλη, οι ήχοι απ' τα ψαροκάικα και τα ιστιοφόρα, που σαν πυγολαμπίδες διασχίζαν τον ευβοϊκό κόλπο, προσδίδαν μια βαθιά ηρεμία στο νυχτερινό τοπίο. Κοιτάζοντας αχόρταγα γύρω μου και πέρα μακριά στον φεγγαρόφωτο ορίζοντα, αντιλήφθηκα πως η ελευθερία για έναν δραπέτη δεν ήταν μια αφηρημένη έννοια πρόσφορη για φιλοσοφική αναζήτηση, αλλά μια χειροπιαστή απόδειξη πως τα όριά της πρέπει να τα θέτει μόνο εκείνος που την αναζητά επίμονα, έμπρακτα και με πάθος. Πού θα ήμουν αυτή τη βραδιά αν δεν τολμούσα; Σε ένα θαλαμάκι που ζέχνει θάνατο. Θέλει τόλμη και αρετή η ελευθερία λοιπόν. Γνώριζα όμως πολύ καλά πως τίποτα δεν είχε κριθεί. Αυτό ήταν το πρώτο αλλά καθοριστικό βήμα για την απόκτησή της. Τώρα ξεκινούσε ο μεγάλος αγώνας για τη διατήρησή της.

Από εκεί ψηλά μού ήταν εύκολο να προσανατολιστώ. Κατευθύνθηκα νότια προς το Βασιλικό, με στόχο το επόμενο βράδυ να προσεγγίσω τη θάλασσα σε εκείνο περίπου το ύψος και με κάποιο βαρκάκι να περάσω απέναντι στην παραλία της Αυλίδας. Πρωταρχικό μου μέλημα ήταν να προμηθευτώ καινούρια ρούχα και παπούτσια, γιατί αυτά που φορούσα ήταν κατεστραμμένα απ' τα ξυράφια. Μετά από ώρες πορείας βρέθηκα έξω από κάποια μονοκατοικία. Βεβαιώθηκα πως δεν είχε σκύλο και μπήκα στην αυλή της. Ένα ζευγάρι καλοκαιρινά παπούτσια στο πλατύσκαλο, μια αξιοπρεπής βερμούδα κι ένα μπλουζάκι απλωμένα σαν να με περίμεναν από καιρό... Τα πήρα κι έφυγα αθόρυβα πριν ξυπνήσουν οι ένοικοι. Πιο πέρα πέταξα τα παλιά και φόρεσα τα καινούρια. Ήταν όλα ένα νούμερο μεγαλύτερα αλλά φρεσκοπλυμένα, μύριζαν μπουγάδα. Ήταν μια ωραία αίσθηση μετά απ' όλη αυτή τη μυρουδιά του αίματος επάνω μου.

Οι πρώτες πρωινές ώρες με βρήκαν κοντά στον προορισμό μου. Εντόπισα ένα εγκαταλελειμμένο εργοστάσιο σε ένα δασωμένο ύψωμα, ένα χιλιόμετρο απ' τη θάλασσα. Ήταν ιδανικό μέρος για

να περάσω τη μέρα μου δίχως να γίνω αντιληπτός από κάποιον που θα είχε ακούσει για την απόδραση. Όλη η αστυνομική δύναμη της Εύβοιας με το πρώτο φως της μέρας θα ξεκινούσε εντατικές αναζητήσεις για τον εντοπισμό μου. Το παλιό εργοστάσιο ήταν πολύ μεγάλο. Έμεινα όλη τη μέρα στο εσωτερικό του πίνοντας κάπου κάπου και λίγο νερό από ένα γεμάτο μπουκάλι. Το είχα «κλέψει» από ένα εικονοστάσι το βράδυ. Ευτυχώς ήταν φρέσκο. Στο τέλος της μέρας ανέβηκα στον επάνω όροφο, όπου υπήρχαν κάποτε τα γραφεία. Βρήκα μια παλιά δερμάτινη φθαρμένη πολυθρόνα. Την έβγαλα έξω σε μια μικρή βεράντα να αγναντέψω τον ευβοϊκό. Από εκεί ψηλά θα έβλεπα το πιο όμορφο ηλιοβασίλεμα της ζωής μου, το οποίο αδυνατώ να περιγράψω. Ήταν μαγευτικό, η πλάση βάφτηκε πορφυρή... Όταν πια βράδιασε, διένυσα την απόσταση που με χώριζε απ' την ακτή.

Κοντά σε ένα ψαροχώρι υπήρχαν κάμποσες ψαρόβαρκες δεμένες στα αβαθή. Διάλεξα μία που είχε κουπιά και μικρούλα μηχανή. Τα νερά ήταν πολύ ρηχά, γι' αυτό την έφτασα σπρώχνοντάς την στα βαθιά και κατόπιν έβαλα σε λειτουργία τη μηχανή της. Δεν θα πέρασαν ούτε δέκα λεπτά και η βάρκα ακούμπησε στο βυθό της απέναντι όχθης. Δεν ήθελα να μείνει εκεί, γιατί αν την ανακαλύπταν το επόμενο πρωινό θα υποψιάζονταν ότι είναι δική μου δουλειά και θα επικέντρωναν τις έρευνές τους στην περιοχή. Έδεσα με ένα σχοινί το γκάζι της μηχανής, τη γύρισα με κατεύθυνση την Εύβοια, και την άφησα να χαθεί στον ευβοϊκό.

Εντόπισα τις γραμμές του τρένου και μετά από κάποιες ώρες έφτασα στην περιοχή του Αυλώνα. Διέρρηξα ένα αγροτόσπιτο που οι ένοικοί του απουσίαζαν. Βρήκα κάποια λίγα χρήματα αλλά αρκετά για να ταξιδέψω με τρένο στην Αθήνα και να πάρω κάποιο ταξί αν χρειαζόταν. Ήταν η πρώτη -και ελπίζω η τελευταία- φορά που εξ ανάγκης έμπαινα απρόσκλητος σε ξένο σπίτι. Άσχημο συναίσθημα για μένα, γιατί πάντα το σπίτι το θεωρούσα και συνεχίζω να το θεωρώ ιερό άβατο, ένα είδος προσωπικού ασύλου.

Γι' αυτό έγραψα ένα μικρό γράμμα απευθυνόμενος στους ιδιοκτήτες πως τα χρήματα που τους στέρησα μου ήταν άκρως απαραίτητα κι αν μπορούσαν να με κατανοήσουν. Επουδενί δεν θα έκανα κάτι ανάλογο αν είχα μπει σε βίλα της Εκάλης. Άλλο το ταπεινό καταφύγιο κι άλλο το φρουρούμενο παλάτι!

Ανέβηκα στο πρώτο τρένο για Αθήνα. Εκεί με φιλοξένησε για αρκετό καιρό μια οικογένεια που ούτε υπήρχε κάποια συγγένεια μεταξύ μας, ούτε ιδεολογικά ερεθίσματα από πολιτικούς χώρους είχε, ούτε οφέλη προσδοκούσε από εμένα. Είχε όμως κάτι ανώτερο. Την αλληλεγγύη προς τον καταδιωκόμενο. Ας είναι πάντα καλά.

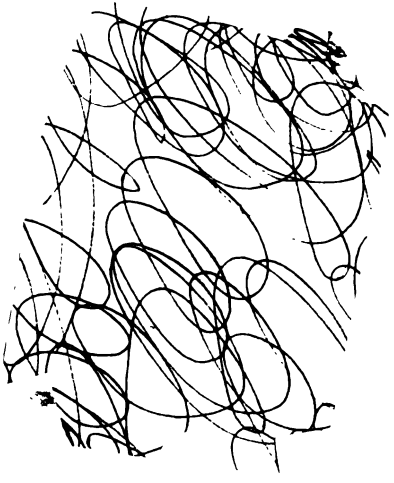

Καταδίωξη στο δρόμο Καλαμπάκας-Ιωαννίνων

Η ΠΑΡΘΕΝΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΜΟΥ σε εμπλοκή και καταδίωξη απ' την αστυνομία ξεκίνησε από παράβαση του ΚΟΚ και είχε απροσδόκητη έως κωμική κατάληξη.

Το φθινόπωρο του '91, μετά την απόδρασή μου από τη φυλακή της Χαλκίδας, περιφερόμαστε με τον συνεργάτη μου Κώστα (ο οποίος συμπτωματικά απέδρασε και εκείνος λίγο καιρό μετά) από πόλη σε πόλη ανά την Ελλάδα για τον εντοπισμό, σχεδιασμό και υλοποίηση ένοπλων ληστειών σε τράπεζες. Εκείνο το φθινοπωριάτικο πρωινό μάς βρήκε στο τιμόνι. Τον Κώστα σε ένα Γκολφ και εμένα να ακολουθώ με ένα λευκό τύπου βαν Φολκσβάγκεν, αρκετά ταλαιπωρημένο, στον αυτοκινητόδρομο Καλαμπάκας-Ιωαννίνων με κατεύθυνση και προορισμό τα Γιάννενα. Ο συγκεκριμένος αυτοκινητόδρομος είναι μια ατέλειωτη διαδρομή από ανηφορικές κι άλλοτε κατηφορικές απότομες στροφές, τις οποίες το Γκολφ απολάμβανε αφού βρισκόταν στο στοιχείο του. Το δε βαν, μαζί του κι εγώ, προσευχόμασταν να τελειώσει το συντομότερο δυνατόν αυτός ο Γολγοθάς.

Οι προσευχές μας δεν θα αργούσαν να εισακουσθούν... Κάμποσα χιλιόμετρα πριν από το χωριό Παναγία, σε μια αριστερή ανηφορική στροφή, προσπαθώντας να διατηρήσω μια αξιοπρεπή ταχύτητα, έβαλα το βαν λίγο έως πολύ στο αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας. Είναι γνωστό σε όλους πως η ελληνική αστυνομία βρίσκεται παν-

ταχού παρούσα και ένα τέτοιο έγκλημα που μόλις διέπραξα δεν θα το άφηνε ατιμώρητο. Η απόδειξη εκεί μπροστά μου. Τη στιγμή της παράβασης, απ' το αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας έμπαινε στη στροφή περιπολικό με δύο αστυνομικούς επιβαίνοντες, κατευθυνόμενο προς Καλαμπάκα. Παραλίγο να τρακάρουμε!

Αντιλήφθηκαν την παράβαση και πριν χαθούν στη στροφή πρόλαβα να δω το φάρο του περιπολικού να ανάβει. Συνέχισα την πορεία μου, όντας βέβαιος πως θα κάνουν αναστροφή για να ελέγξουν τον παραβάτη. Ανάβω επανειλημμένα τα μεγάλα φώτα στον προπορευόμενο Κώστα, προειδοποιώντας τον για την επικείμενη εμπλοκή. Προς μεγάλη μου έκπληξη εκείνος ανέπτυξε ταχύτητα και χάθηκε στις επόμενες στροφές. Είναι αυτονόητο πως ένα προπορευόμενο αυτοκίνητο, που δεν είχε το ρόλο προπομπού ειδοποίησης και ο οδηγός του είναι ένας επίσης ένοπλος, δεν αυξάνει ταχύτητα για να εξαφανιστεί όταν πριν από ελάχιστα δευτερόλεπτα συνάντησε περιπολικό στο αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας και ακολουθεί συνεργάτης με υποδεέστερων δυνατοτήτων αντίδρασης όχημα.

Όταν δύο ή περισσότεροι οδηγοί με τα αυτοκίνητά τους βρίσκονται σε ταξίδι-αποστολή, είναι απαραίτητο να υπάρχει οπτική επαφή μεταξύ τους και αν είναι δυνατόν ενδοεπικοινωνία καθόλη τη διάρκεια του ταξιδιού. Φυσικά, για μικρά χρονικά διαστήματα υπάρχουν αστάθμητοι παράγοντες, ώστε κάτι τέτοιο να μην είναι πάντα εφικτό. Όμως το ουσιαστικό είναι ο οδηγός του κάθε οχήματος να έχει πάντα στο μυαλό του πως συμπορεύεται με κάποιους άλλους κι ανά πάσα στιγμή μπορεί να χρειαστούν τη βοήθειά του. Μια σχετική χαλαρότητα μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο όταν σε όλα τα οχήματα επιβαίνει συνοδηγός που δεν θα διστάσει να κάνει χρήση όπλου σε μια αιφνίδια, δύσκολη εξέλιξη. Κι αυτό με την προϋπόθεση ότι κανένα απ' τα συμπορευόμενα οχήματα δεν μεταφέρει κάτι πολύτιμο που δεν πρέπει να απολεσθεί. Είναι προτιμότερο να μην υπάρχει συμπορευόμενο όχημα ή να μην λογίζεται ως τέτοιο σε περίπτωση εμπλοκής, γιατί εγκλωβίζει τον οδηγό

και τους επιβαίνοντες (αν υπάρχουν) του εμπλεκόμενου οχήματος σε μάταια προσδοκία.

Το βανάκι, πέραν του ότι ήταν ταλαιπωρημένο, ήταν κι αρκετά φορτωμένο. Στο εσωτερικό του υπήρχε μια μοτοσικλέτα εντούρο, όπλα και αρκετός εξοπλισμός, χρήσιμος για τα μελλοντικά μας σχέδια. Δεν ήταν λοιπόν ένα αυτοκίνητο που μπορούσε να αντεπεξέλθει σε μια καταδίωξη στον συγκεκριμένο αυτοκινητόδρομο. Στο μεταξύ, το περιπολικό εμφανίσθηκε στους καθρέφτες του βαν. Μετά από κάποια δευτερόλεπτα βρέθηκε πίσω μου με τη σειρήνα να ουρλιάζει. Προσπάθησαν να με προσπεράσουν με σκοπό τη διενέργεια ελέγχου. Αυτή τους την κίνηση την εξέλαβα ως απρέπεια. Το ζήτημα με αφορούσε άμεσα, θα έπρεπε να με ρωτήσουν. Όταν αδιαφορούν για την άποψή μου ενίοτε θυμώνω!

Με μια απότομη κίνηση του τιμονιού αριστερά, τους έκλεισα το δρόμο αναγκάζοντάς τους να παραμείνουν στο πίσω μέρος του βαν. Με εκείνους να πασχίζουν με νύχια και δόντια να προσπεράσουν και εμένα να μην το εγκρίνω, αυτή η φαρσοκωμωδία συνεχίστηκε περισσότερο από χιλιόμετρο. Κάποια στιγμή, σε μια ευθεία του δρόμου που συνοδευόταν από ένα αρκετά μεγάλο πλάτωμα, άδραξαν την ευκαιρία και μπήκαν μπροστά. Αυτό δεν άλλαξε πολλά πράγματα. Το πρόβλημα δεν λύθηκε για εκείνους, απλώς έκανε πιο απολαυστική την κωμωδία που πλέον εξελισσόταν μπροστά στα μάτια μου, με τους ίδιους αυτή τη φορά με μικρά φρεναρίσματα και ελιγμούς να επιδιώκουν την ακινητοποίηση του βαν και εμένα ξοπίσω τους να μην συμμερίζομαι τις προθέσεις τους μπαίνοντας πότε στο ένα ρεύμα κυκλοφορίας πότε στο άλλο, αποφεύγοντας τη σύγκρουση μαζί τους.

Με το να βρίσκεται μπροστά μου το περιπολικό, εγώ απέκτησα συγκριτικό πλεονέκτημα, αφού απ' το υπερυψωμένο βαν μπορούσα να διακρίνω τι συνέβαινε στο εσωτερικό του. Ο οδηγός ήλεγχε απ' τους καθρέφτες τα τεκταινόμενα, ενώ ο συνοδηγός έστρεφε αριστερόστροφα το κεφάλι του για να βλέπει ανάμεσα από τα κα-

θίσματα και το πίσω παρμπρίζ του περιπολικού. Ξαφνικά αντιλήφθηκα τον συνοδηγό να κρατάει πιστόλι στο δεξί του χέρι. Πιθανολόγησα ότι ετοιμαζόταν να κάνει χρήση όπλου.

Εντάξει... Έπρεπε να το λήξω τώρα πριν πάρει άλλη τροπή η καταδίωξη. Δίπλα μου στη θέση του συνοδηγού είχα μια ολόμαυρη, κοντόκαννη, με πιστολοειδή λαβή χράπα χρούπα, λάφυρο από οπλοπωλείο επαρχιακής πόλης. Την αρπάζω και την κολλάω σε οριζόντια θέση στο παρμπρίζ του βαν. Αμέσως την αφήνω στη θέση της και ξανασηκώνω με υψωμένο το δείκτη το δεξί μου χέρι, γνέφοντάς τους πως τα όπλα δεν ήταν η καλύτερη επιλογή για τους ίδιους. Συνέχισαν για κάποια δευτερόλεπτα να κοιτάζουν προς την πλευρά μου, φανερά σαστισμένοι πλέον. Αντάλλαξαν κάποιες κουβέντες μεταξύ τους, σβήσαν φάρο, σειρήνα, πάτησαν γκάζι και δεν τους ξανάδα! Σιγά να μην άνοιγαν πόλεμο στη μέση του πουθενά με κάποιον άγνωστο, ο οποίος, υποδηλώνοντας πως δεν έχει καμιά διάθεση να αλλάξει κατεύθυνση, τους μόστραρε την καραμπίνα του. Το κοντινότερο χωριό απείχε μόλις λίγα χιλιόμετρα. Διέθετε γνήσιο τσιπουράκι και νόστιμους μεζέδες. Ωραία που είναι η ζωή! Όχι θα κάτσουν να σκάσουν...

Συνέχισα την πορεία μου, ώσπου σε ένα πλάτωμα του δρόμου συνάντησα το Γκολφ με τον Κώστα να με περιμένει στη θέση του οδηγού. Φαίνεται πως βλέποντας το περιπολικό να τον προσπερνάει φιλοτιμήθηκε να σταματήσει. Αφού στήσαμε έναν μίνι καυγά (γιατί έφυγες, δεν κατάλαβα ότι το περιπολικό επέστρεψε κ.λπ.), γυρίσαμε με κατεύθυνση την Καλαμπάκα. Σε κάποιο σημείο αλλάξαμε πορεία προς Γρεβενά, γιατί δεν γνωρίζαμε αν ο κίνδυνος είχε παρέλθει.

Στην πρώτη μου αυτή καταδίωξη εκμεταλλεύτηκα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τη συγκυρία των γεγονότων. Είχα να κάνω με δύο αστυνομικούς που κατά πάσα πιθανότητα υπηρετούσαν σε έναν απ' τους σταθμούς της περιοχής. Αυτό σήμαινε καμία πείρα από ανάλογα συμβάντα. Δηλαδή υπήρχε έλλειψη δυνατότητας

αξιολόγησης της κρισιμότητας του περιστατικού. Το ανάγλυφο του εδάφους απέτρεπε την εκπομπή-λήψη ασυρμάτου. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μην υπάρχει τρόπος να ενημερωθούν άμεσα ότι το καταδιωκόμενο βαν ήταν κλεμμένο. Τους στερούσε επίσης τη δυνατότητα να καλέσουν σε βοήθεια άλλα πληρώματα που τυχόν βρίσκονταν στην ευρύτερη περιοχή.

Όλα αυτά και με δεδομένη την έλλειψη εκπαίδευσης -μιλάμε για το '91- τους δημιούργησαν αφόρητο άγχος, το οποίο κορυφωνόταν και τους κυρίευε σταδιακά κατά την εξέλιξη της καταδίωξης. Όταν λοιπόν τους έδειξα την καραμπίνα, ήταν ώριμες οι συνθήκες να απαγκιστρωθούν απ' τον αναπάντεχο μπελά που τους βρήκε. Με υπαρκτή και βάσιμη πλέον τη δικαιολογία ότι ο άγνωστος φέρει βαρύ οπλισμό και δεν θα ήταν σώφρον να εμπλακούν σε μια χρήση-ανταλλαγή πυρών μαζί του, απέφυγαν προσωρινά την άμεση συμπλοκή. Φυσικά δεν πήγαν για τσιπουράκι, όπως ανέφερα αστειευόμενος. Αλλά κατευθυνθήκαν στο πλησιέστερο αστυνομικό τμήμα για να προμηθευτούν αλεξίσφαιρα και υποπολυβόλα MP5. Εκεί, αφού ενημέρωναν τους συναδέλφους τους και εκείνοι με τη σειρά τους τους τριγύρω αστυνομικούς σταθμούς, θα ξαναβγαίναν στο δρόμο προς αναζήτηση και εντοπισμό του θρασύτατου οπλοφόρου που τρέπει σε άτακτη φυγή τα όργανα του κράτους, ελπίζοντας και ευχόμενοι να μην τον ξανασυναντήσουν.

Είναι αυτονόητο ότι ποτέ δεν είναι δεδομένη η εξέλιξη μιας καταδίωξης. Από την πρώτη κιόλας στιγμή και καθόλη τη διάρκειά της, βρισκόμουν σε πλήρη επιφυλακή για παν ενδεχόμενο, ακόμη και της ένοπλης συμπλοκής. Υπήρχε η δυνατότητα απ' την αρχή κιόλας να ξεκαθαρίσω το τοπίο εκτελώντας τους δύο αστυνομικούς, παραπλανώντας τους ότι θα δεχτώ τον έλεγχο. Άλλωστε για μια απλή παράβαση του ΚΟΚ ξεκίνησε το περιστατικό. Τέτοια ενέργεια ήταν και παραμένει ασύμβατη με την προσωπικότητά μου. Βεβαίως αν ξεκινούσαν εκείνοι πρώτοι το πιστολίδι, τα τσιπουράκια θα τα πίναν με τον άγιο Πέτρο κερασμένα από μένα.

Μια άλλη εκδοχή ήταν να εγκαταλείψω το βανάκι και να χαθώ στη γύρω δασωμένη περιοχή. Όμως κάτι τέτοιο θα είχε σαν αποτέλεσμα να πέσει στα χέρια τους μια πολύ χρήσιμη για εμάς υλικοτεχνική υποδομή, που θα γνώριζαν σε ποιους ανήκει και τι απεργάζονταν οι κάτοχοί της. Επιπλέον είχα την κρυφή ελπίδα πως ο προπορευόμενος Κώστας θα φιλοτιμηθεί και θα σταματήσει να δει αν κάτι μου συμβαίνει. Πού τέτοια τύχη!

Μια άλλη παράμετρος αυτής της καταδίωξης, πολύ σημαντική κατά τη γνώμη μου, που πρέπει να αναφέρω είναι ότι εκείνο τον καιρό μπάτσοι και παράνομοι σπάνια κάναν χρήση όπλου, ήταν το τελευταίο που σκέφτονταν. Όχι από έλλειψη θάρρους ή ανδρείας, αλλά επειδή είχαν πλήρη επίγνωση πως τα όπλα αφαιρούν ζωές και τι ακριβώς σημαίνει ζωή. Γι' αυτό εξαντλούσαν κάθε άλλη επιλογή, προκειμένου να φτάσουν στο επιθυμητό αποτέλεσμα για την κάθε πλευρά. Ήταν μια άτυπη συμφωνία μεταξύ ενόπλων διαφορετικών στρατοπέδων που τηρούταν κι από τις δυο πλευρές ως ηθικός κανόνας μεταξύ κυρίων.

Δεν έγινε και τίποτα... Με πιάσανε μετά από οχτώ χρόνια!

| Ληστές και ληστείες τραπεζών |

ΜΕΧΡΙ ΤΟ '91 ΟΙ ΕΝΟΠΛΕΣ ΛΗΣΤΕΙΕΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ σε επαρχιακές πόλεις ήταν πάρα πολύ σπάνιες έως ανύπαρκτες. Οι λόγοι ήταν πολλοί και σύνθετοι. Ο κυριότερος ήταν πως οι οργανωμένες ομάδες, οι οποίες μπορούσαν να προβούν σε ένοπλες ληστείες τραπεζών, δεν ήταν πολλές και δρούσαν κατά κύριο λόγο στο λεκανοπέδιο της Αττικής. Κάποιες ένοπλες ληστείες γίνονταν και στη Θεσσαλονίκη αλλά όχι κάτι σπουδαίο. Αυτές λοιπόν οι ομάδες δεν είχαν κανένα απολύτως κίνητρο να μεταβούν σε μια επαρχιακή πόλη επιχειρώντας σε άγνωστο για αυτές μέρος, όπου η τακτική οργάνωσης και εκτέλεσης μιας ένοπλης ληστείας σε τράπεζα ήταν σαφώς διαφορετική από αυτή στη μεγαλούπολη των Αθηνών. Οργάνωναν και υλοποιούσαν τα σχέδιά τους σε περιοχές και μέρη που γνώριζαν καλά. Εκείνη την εποχή δεν υπήρχε η μετέπειτα συμφόρηση-παρακμή στις ένοπλες ληστείες τραπεζών. Τα τραπεζικά υποκαταστήματα ήταν πολύ λιγότερα απ' τα σημερινά, με μειωμένα μέτρα ασφαλείας και φυσικά πολύ περισσότερο χρήμα στα ταμεία τους. Ακόμη και στο λεκανοπέδιο της Αττικής μια ένοπλη ληστεία τράπεζας αντιμετωπιζόταν απ' τα μέσα μαζικής επικοινωνίας σαν σπουδαίο γεγονός. Αφιέρωναν εκτενή ρεπορτάζ γιατί δεν ήταν κάτι το καθημερινό.

Επίσης δυόμισι και πλέον δεκαετίες πριν, στις επαρχιακές πόλεις οι επικρατούσες τράπεζες ήταν: Εθνική, Εμπορική, Αγροτική και πολύ σπάνια κάποια ιδιωτική. Και όλες ήταν συγκεντρωμένες στην κεντρική πλατεία της κάθε πόλης ή κωμόπολης, που πάντα κάποιο περιπολικό του τοπικού αστυνομικού τμήματος θα ήταν αραχτό. Αυτό σήμαινε άμεση εμπλοκή μαζί τους σε περίπτωση ληστείας. Τα παραπάνω δεδομένα ήταν αποτρεπτικά για σκέψεις αποκέντρωσης της ένοπλης ληστείας.

Οι ένοπλες ληστείες τραπεζών στις οποίες εγώ συμμετείχα είναι πάρα πολλές και το άθροισμά τους δεν έχει καμία πρακτική αξία! Όμως η αναφορά μου σε δύο από αυτές γίνεται με βάση αυτά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά –τα οποία εγώ θεωρώ ουσιώδη– που κάνουν αυτές τις ληστείες να ξεφεύγουν από μια τυπική διαδικασία του τύπου μπήκαμε, τα πήραμε και φύγαμε, αλλά εξελίσσονται σε μια ολόκληρη περιπέτεια δράσης που περνά μέσα απ' την αυτογνωσία...

| Η πρώτη μου ληστεία τράπεζας |

Προς το τέλος αυτής της χρονιάς, ήδη σκεφτόμασταν σοβαρά να προβούμε σε ένοπλη ληστεία τράπεζας σε επαρχιακή πόλη, που θα ήταν η παρθενική μας. Μετά από αρκετή αναζήτηση εντοπίσαμε μια Εμπορική στην πόλη των Ιωαννίνων σε πολύ καλό σημείο κοντά στο κέντρο. Ήταν στην αρχή της εξόδου και πάνω στο δρόμο προς την Άρτα. Σχετικά μικρή που δεν χρειαζόταν τρίτο άτομο για την εσωτερική κάλυψη. Μας φάνηκε ιδανική για το ξεκίνημα του νέου μας επαγγελματικού προσανατολισμού.

Σε επιχειρησιακό επίπεδο, εκτός απ' την έλλειψη προηγούμενης πείρας στο συγκεκριμένο αντικείμενο, δεν μας έλειπαν πολλά πράγματα. Οπλισμός υπήρχε, αυτοκίνητα είχαμε ήδη δύο κλεμμένα και ανά πάσα στιγμή υπήρχε η δυνατότητα να πάρουμε όσα μας χρει-

άζονταν. Αυτό που έμενε ήταν να σχεδιάσουμε τον τρόπο διαφυγής μας, καθότι δεν είχαμε καμιά πρόθεση να παραμείνουμε ούτε εντός της πόλης ούτε εντός του νομού Ιωαννίνων μετά τη ληστεία. Έπειτα από πολλή αναζήτηση και σκέψη καταλήξαμε σε ένα δρομολόγιο με διαρκή κατεύθυνση και έμμεσο προορισμό το νομό Κοζάνης, που δεν περιλάμβανε καθόλου κεντρικές οδικές αρτηρίες. Κάποια μεγάλα κομμάτια αυτών των προεπιλεγμένων επαρχιακών δρόμων ήταν χωματόδρομοι που μπαίναν και διέσχιζαν ορεινές περιοχές, με τον καιρό να αλλάζει αιφνίδια στην περιοχή. Για το λόγο αυτό κρίναμε σκόπιμο το δεύτερο αυτοκίνητο αλλαγής και διαφυγής να είναι κάποιο όχημα εκτός δρόμου. Ένα απ' τα επόμενα βράδια μεταβήκαμε στην πόλη του Αγρινίου για να σηκώσουμε ένα Ρέιντζ Ρόβερ σχεδόν καινούριο. Τώρα είχαμε τρία οχήματα στη διάθεσή μας. Το Γκολφ θα το χρησιμοποιούσαμε ως πρώτο όχημα για τη διάπραξη της ληστείας, ενώ το Ρέιντζ Ρόβερ για αλλαγή και τελική διαφυγή. Μας περίσσευε ένα βανάκι με πολύ χρήσιμο υλικό αλλά και αρκετά αποτυπώματα στο εσωτερικό του.

Εγώ απ' την αρχή ήμουν της γνώμης να το μεταφέρουμε σε κάποια κοντινή πόλη, σκεπτόμενος πως αν παρέμενε στην πόλη των Ιωαννίνων υπήρχε μεγάλος κίνδυνος να μην καταφέρουμε άμεσα να επιστρέψουμε για την παραλαβή του και να βρεθεί απ' την αστυνομία (όπως τελικά έγινε). Όμως ο Κώστας είχε έντονη ανασφάλεια. Ήθελε ένα τρίτο μέσο διαφυγής αν κάτι πήγαινε στραβά.

«Εγώ λειτουργώ σαν την αλεπού που έχει πολλές εξόδους διαφυγής», μου 'λεγε.

«Δεν είμαστε αλεπούδες αλλά ένοπλοι που κάνουν ληστεία τράπεζας. Αν τα πράγματα δεν πάνε καλά, όποιο διερχόμενο όχημα βρεθεί μπροστά μας το παίρνουμε με τη χρήση όπλου», του απαντούσα μπας και τον ενθαρρύνω. Μάταια όμως. Αυτή του η ανασφάλεια καθυστερούσε τη δουλειά κι εγώ ήθελα να ταξιδέψω στο εξωτερικό, όπου με περίμενε ο Νίκος. Φτάνοντας στο αμήν,

του ξεκαθάρισα ότι αν δεν κάναμε τη δουλειά την επόμενη κιόλας μέρα, εμένα να με ξέχναγε.

Καθότι παραμεθόριος, η πόλη των Ιωαννίνων είχε έντονη στρατιωτική παρουσία. Προμηθευτήκαμε φόρμες παραλλαγής, στις οποίες τοποθετήσαμε διακριτικά λοχαγού και υπολοχαγού αντίστοιχα, και στρατιωτικά καπέλα τύπου τζόκεϋ με εθνόσημο παρακαλώ! Η πρωτότυπη αμφίεση θα μας παρείχε μια σχετική κάλυψη κατά την προσέγγισή μας στην τράπεζα και κατά τη διαφυγή μας από αυτή.

Οχτώ το πρωί Δευτέρας σταθμεύσαμε το μαύρο Γκολφ έξω ακριβώς απ' την Εμπορική των Ιωαννίνων. Όλα φαίνονταν καλά... Κοιταχτήκαμε, κατεβάσαμε τις κουκούλες προσώπου και μ' ένα νεύμα ανοίξαμε ταυτόχρονα τις πόρτες. Εγώ, καθώς βρισκόμουν απ' την πλευρά της τράπεζας, ανέβηκα γρήγορα τα σκαλιά κι άνοιξα τη δίφυλλη τζαμένια πόρτα. Ο ταμίας ήταν ακριβώς απέναντί μου με το χρηματοκιβώτιο πίσω του ορθάνοιχτο. Θαυμάσια! Του πετάω ένα σάκο και σημαδεύοντάς τον με τη χράπα χρούπα του λέω: «Λεβέντη, αν δεν έχεις καταλάβει κάνουμε ληστεία. Βάλε όλα τα λεφτά στο σάκο και θα συνεχίσεις να ζεις!».

Προς στιγμήν σάστισε. Κοίταζε τον διευθυντή που καθόταν απέναντι αριστερά μου μπας και του δώσει κάποια λύση να απαλλαγεί απ' το κακό που τον βρήκε!

«Να κάνεις ό,τι σου ζητάει...», του πρότεινε ο σώφρων διευθυντής! Εκείνος άρχισε να γεμίζει με ανακούφιση το σάκο. Καθότι πρωί υπήρχε μόνο μια πελάτισσα στην αίθουσα. Ο Κώστας είχε πάρει τη θέση του στην είσοδο της πόρτας κρατώντας στα χέρια του ένα Ούζι. Όλα τα είχαμε προβλέψει εκτός του ότι θα βρίσκαμε το χρηματοκιβώτιο ανοιχτό και γεμάτο χρήματα. Παρά τις φιλότιμες προσπάθειες του ταμία να χωρέσει περισσότερα χρήματα στο σάκο, ήταν σίγουρο ότι θα μένανε πολλά λεφτά στο χρηματοκιβώτιο.

– Δεν μπορώ να βάλω άλλα, μου λέει φανερά λυπημένος ο ταμίας.

– Μην στενοχωριέσαι, μωρέ... Δεν είμαστε πλεονέκτες!

Παίρνω το σάκο, ζητήσαμε τυπικά συγνώμη για την αναστάτωση, τους καλημερίσαμε και βγήκαμε στο δρόμο. Ησυχία... Μπήκαμε στο αυτοκίνητο, διανύσαμε πεντακόσια μέτρα στην κεντρική αρτηρία και στρίψαμε δεξιά. Ακολουθώντας στενά δρομάκια φτάσαμε σε μια πυλωτή πολυκατοικίας, όπου είχαμε σταθμεύσει το Ρέιντζ Ρόβερ για την αλλαγή. Βάλαμε το Γκολφ μέσα στην πυλωτή, μεταφέραμε τα χρήματα και τον οπλισμό στο Ρέιντζ Ρόβερ και ετοιμαζόμασταν να επιβιβαστούμε, όταν διαπιστώσαμε ότι ο τετράποδος συνεργάτης μας κατέβηκε απ' το τζιπ. Όσο κι αν προσπαθήσαμε να τον μεταπείσουμε δεν έλεγε να μας ακολουθήσει. Μάλλον δεν ήταν σύμφωνος με την τελευταία μας ενέργεια ή είχε θυμώσει γιατί δεν τον πήραμε ως τσιλιαδόρο στη ληστεία!

Αυτόν τον κούταβο τον είχε βρει ο Κώστας λίγο έξω απ' την πόλη των Σερρών. Πηγαίνοντας για την ανάγκη του, τον άκουσε να κλαψουρίζει σε κάτι θάμνους... Τον πήρε αγκαλιά και τον έφερε στο δικό μου αυτοκίνητο.

– Τον θέλεις για παρέα;

– Ναι αμέ! Όλοι οι καλοί χωράνε, ρίχ' τον πίσω...

Είχε άσπρο, με λίγο μαύρο, πυκνό χνουδωτό τρίχωμα. Ήταν αρκετά μεγαλόσωμος, σίγουρα ελληνικός ποιμενικός. Από τότε είχαν περάσει περίπου τρεις μήνες, είχε μεγαλώσει αρκετά. Όλο αυτό τον καιρό γίναμε αχώριστοι, προσαρμόστηκε πλήρως στην καταζητούμενη ζωή. Είχε κι αυτός τη σύντομη ιστορία του... Μια φορά διέλυσε ολόκληρο το εσωτερικό του κλεμμένου αυτοκινήτου, διαμαρτυρόμενος γιατί τον αφήσαμε όλη νύχτα μόνο του! Μια άλλη πήδηξε απ' το μισάνοιχτο παράθυρο κι ακολουθώντας τη μυρωδιά μας έφτασε στην ταβέρνα που τρώγαμε για να του παραγγείλουμε ακόμα ένα κιλό παϊδάκια! Μια φορά τσακώθηκα με έναν φίλο του Κώστα γιατί μου παραπονέθηκε ότι του καταστρέφει τον κήπο! Μια ακόμη προσπάθησαν να μας τον «απαγάγουν» κάποιες φοιτήτριες μέσα στο πανεπιστήμιο των Ιωαννίνων...

Όμως τώρα, για καλή ή κακή του τύχη, δεν καθόταν με τίποτα να τον πιάσουμε.

Δεν μπορούσαμε να περιμένουμε άλλο, οι σειρήνες των περιπολικών ουρλιάζανε πολύ κοντά μας. Αποφασίσαμε να εγκαταλείψουμε τον τετράποδο συνεργάτη μας, τον μοναδικό ελληνικό ποιμενικό που συμμετείχε έστω ως αλλαγή σε ένοπλη ληστεία τράπεζας, μα δεν θα λάμβανε ποτέ το μερτικό του να το ξοδέψει σε λιχουδιές. Είχα στεναχωρηθεί πολύ...

Βγήκαμε απ' την πόλη των Ιωαννίνων και παίρνοντας ένα δευτερεύοντα δρόμο κατευθυνθήκαμε προς Καλπάκι. Όλες τις προηγούμενες μέρες, αλλά εκείνη ακόμη περισσότερο, ολόκληρος ο νομός των Ιωαννίνων καλυπτόταν από πυκνή ομίχλη και γι' αυτό πηγαίναμε με σχετικά χαμηλή ταχύτητα. Κάποια στιγμή μέσα απ' την ομίχλη ξεπρόβαλε μια σιδερένια γέφυρα που τη φυλάγανε φαντάροι. Ως όφειλαν μας ρωτήσαν πού πάμε. Είχαμε βγάλει από πριν τα στρατιωτικά ρούχα και προνοήσαμε να έχουμε μαζί μας αρκετές κούτες τσιγάρα.

Βγάζω τέσσερις κούτες Μάρλμπορο: «Ήρθαμε να σας δώσουμε τσιγάρα, ρε αλάνια... Πάρτε να 'χετε να καπνίζετε!».

Αυτό ήταν. Τις πήραν χαμογελαστοί, μας χαιρέτησαν στρατιωτικά και περάσαμε τη γέφυρα. Συνεχίσαμε προς Κόνιτσα. Μερικά χιλιόμετρα μετά μπήκαμε δεξιά σε ένα χωματόδρομο που οδηγούσε στη Σαμαρίνα κι από εκεί στην πόλη των Γρεβενών. Μέσα στο ομιχλώδες τοπίο, κυκλωμένοι από πυκνό δάσος οξιάς και μαύρης πεύκης, ανηφορίζαμε για κάμποση ώρα τους πρόποδες του Σμόλικα ακολουθώντας τον βρεγμένο γλιστερό αγροτόδρομο. Στον πηγαιμό μας, κάπου-κάπου, συναντούσαμε κυνηγούς με τζιπ αλλά και κτηνοτρόφους με 4x4 αγροτικά. Αυτοί οι τοπικοί δρόμοι στα περισσότερα ελληνικά βουνά όταν είναι βρεγμένοι είναι απροσπέλαστοι από απλά αυτοκίνητα. Εμείς είχαμε ένα 4,6 Ρέιντζ Ρόβερ και νιώθαμε άτρωτοι. Όχι για πολύ όμως...

Ο Κώστας, νιώθοντας πως πλέον δεν κινδυνεύουμε απ' τους

διώκτες μας αφού κοντεύαμε να βγούμε από τα όρια του νομού, θέλησε να δοκιμάσει τις εκτός δρόμου οδηγικές του ικανότητες αλλά και τις δυνατότητες του τζιπ. Το κακό δεν θα αργούσε να γίνει. Σε ένα μικρό οροπέδιο, όπου ο δρόμος είχε μια μικρή ευθεία, παίζοντας για λίγο στο βρεγμένο χώμα πάτησε παραπάνω το γκάζι και δίχως να το καταλάβουμε βρεθήκαμε ακινητοποιημένοι με το τζιπ χωμένο ως τη μέση στην παχιά λάσπη δεξιά του δρόμου.

Στην αρχή πιστέψαμε πως με λίγη προσπάθεια θα καταφέρναμε να το ξεκολλήσουμε. Αμ δε! Όσο εντατικοποιούσαμε τις προσπάθειες, άλλο τόσο το δύο και πλέον τόνων θηρίο βούλιαζε πιο βαθιά στην αργιλώδη λάσπη. Βρεθήκαμε δυο δραπέτες (που στις οχτώ το πρωί διέπραξαν ένοπλη ληστεία τράπεζας στην πόλη των Ιωαννίνων) σε ένα φθινοπωριάτικο βουκολικό τοπίο στα όρια των νομών Ιωαννίνων, Γρεβενών και Κοζάνης, με το όχημα διαφυγής κολλημένο στη λάσπη γεμάτο όπλα και λεφτά, μην ξέροντας τι να κάνουμε.

Μεσημέρι προς απόγευμα, μέσα απ' την ομίχλη και με αναμμένα τα φώτα έκανε την εμφάνισή του ένα Βιτάρα. Ήταν δυο Αθηναίοι κυνηγοί. Σταμάτησαν και αφού δεν παρέλειψαν να μας δώσουν τα εύσημα για το κατόρθωμά μας, ρώτησαν τι δουλειά έχουμε σε εκείνα τα μέρη. Προσποιηθήκαμε τα πλουσιόπαιδα που πήραν το πανάκριβο τζιπ του μπαμπά για μια μικρή περιπετειούλα αλλά τα σκάτωσαν. Προθυμοποιήθηκαν να βοηθήσουν τα δυο πλουσιόπαιδα, μα παρόλες τις φιλότιμες προσπάθειες του Βιτάρα το Ρέιντζ Ρόβερ δεν έλεγε να κουνηθεί. Κάναν την εμφάνισή τους κάτι ντόπιοι κυνηγοί με ένα Νισάν αγροτικό 4x4. Δοκίμασαν με τη σειρά τους την τύχη τους χωρίς αποτέλεσμα. Οι ίδιοι μας πρότειναν έναν γνωστό τους απ' την περιοχή που είχε τρακτέρ να μας ξεκολλήσει (με το αζημίωτο φυσικά καθότι πλουσιόπαιδα). Μίλησαν μαζί του στον ασύρματο και μας διαβεβαίωσαν πως σε μία, το πολύ μιάμιση ώρα θα ερχόταν, γιατί αυτή την ώρα είχε μια άλλη δουλειά σε ένα διπλανό χωριό. Πιάσ' το αυγό και κούρευ' το...

Δεν είχαμε εναλλακτική, έπρεπε να περιμένουμε να νυχτώσει.

Ευχαριστήσαμε τους κυνηγούς για την ειλικρινή προσπάθειά τους κι όταν χαθήκαν απ' τα μάτια μας αποφασίσαμε όσο θα περιμένουμε το τρακτέρ να μετρήσουμε τη λεία της τράπεζας... Τι ευχάριστος τρόπος να σπαταλάς το χρόνο σου! Ήταν είκοσι τέσσερα εκατομμύρια δραχμές. Καθόλου άσχημα για παρθένους. Περιμέναμε μάταια το τρακτέρ, μέχρι που έπεσε το σκοτάδι. Έπρεπε να πάρουμε μια απόφαση που δεν ήταν άλλη απ' το να εγκαταλείψουμε το τζιπ για να συνεχίσουμε με τα πόδια ως το κοντινότερο χωριό. Μαζέψαμε κάνοντας ένα σωρό όλα τα πράγματα που υπήρχαν στο εσωτερικό του τζιπ που δεν μας χρησίμευαν πλέον και τους βάλαμε φωτιά, ρίχνοντας όλο το μπιτόνι της βενζίνης που 'χαμε μαζί μας για ρεζέρβα. Καθαρίσαμε το εσωτερικό του για τυχόν αποτυπώματα, αφήσαμε ανοιχτά όλα τα τζάμια να ποτίζει το εσωτερικό του η υγρασία του βουνού όλο το βράδυ και ξεκινήσαμε τη νυχτερινή πορεία μας με προορισμό το Επταχώρι Κοζάνης. Δεν μας ανησυχούσε η έκβαση του εγχειρήματός μας. Είχαμε μαζί μας δυνατούς φακούς και χάρτες με όλες τις χωμάτινες διαδρομές της ευρύτερης περιοχής. Άλλωστε εγώ σε τέτοιες συνθήκες είχα άριστο προσανατολισμό, καθότι είχα γεννηθεί και μεγαλώσει σε παρόμοια βουνά. Το άμεσο πρόβλημά μας εκείνη την ώρα ήταν το βάρος των πραγμάτων που μεταφέραμε. Τα χρήματα ήταν μοιρασμένα σε δυο σακίδια πλάτης, ένα για τον καθένα. Αν και αρκετά βαριά για τόσο μεγάλη πορεία, ο περίσσιος οπλισμός ήταν αυτός που δυσχέραινε την κατάσταση. Πέρα απ' τον ατομικό, που ήταν από ένα πιστόλι και μια κοντόκαννη με αρκετά φυσίγγια, είχαμε κάμποσες ακόμη κοντόκανες με πολλά πολεμοφόδια που ήταν βαριά κι άβολα να κουβαληθούν. Ούτε μπορούσαμε να τα ρίξουμε στη φωτιά να καούν με τα υπόλοιπα πράγματα.

Δεν υπήρχε άλλη επιλογή απ' το να τα ξεφορτωθούμε. Έτσι λοιπόν καθώς προχωρούσαμε, με την παγωμένη πολύ ψιλή βροχή να μουσκεύει το κορμί μας ως το κόκαλο και τριγύρω μας τη βουνίσια βλάστηση βουτηγμένη στην πυκνή ομίχλη και το σκοτάδι,

εκσφενδονίζαμε όσο πιο μακριά μπορούσαμε δεξιά κι αριστερά του δασικού δρόμου τον περίσσιο οπλισμό. Γεμίσαμε το δάσος κοντόκανες και φυσίγγια! Συνεχίσαμε για ώρες την πορεία μας, ώσπου χαράματα, κατάκοποι πια, αντικρίσαμε τα φώτα του Επταχωρίου. Περιμέναμε ώσπου να ανοίξει το πρώτο καφενείο για να τηλεφωνήσουμε ταξί να μας παραλάβει. Το ταξί μάς μετέφερε στη Λάρισα κι από εκεί με συγκοινωνία καταλήξαμε στην Αθήνα.

Ο Κώστας όμως δεν είχε πει την τελευταία του λέξη... Δίχως να με ενημερώσει τηλεφώνησε στον ιδιοκτήτη του Ρέιντζ Ρόβερ και του ζήτησε ένα εκατομμύριο για να του το επιστρέψει! Ο ιδιοκτήτης, λόγω του ότι το αυτοκίνητο ήταν παράτυπα εκτελωνισμένο και δεν ήθελε να μπλέξει με αστυνομίες, συμφώνησε.

Έστειλε τα χρήματα με τον οδηγό του λεωφορείου του ΚΤΕΛ Αγρίνιου που σε λίγες ώρες έφτανε στην Αθήνα. Περιχαρής ο Κώστας μου ανήγγειλε το χαρμόσυνο γεγονός λέγοντάς μου να ετοιμαστώ να πάμε να παραλάβουμε τα χρήματα.

– Ρε άνθρωπε. Τι έκανες; Κανόνισες να πάρεις χρήματα απ' το αυτοκίνητο που συμμετείχε στη ληστεία χωρίς καν να μπεις στον κόπο να με ρωτήσεις; Μόλις χθες κάναμε την πρώτη μας ένοπλη ληστεία τράπεζας. Πήραμε τόσα λεφτά...

Η απάντησή του μου ήρθε κατακέφαλα.

– Ε... Και τι έγινε; Θα σε πείραζαν πεντακόσια χιλιάρικα ακόμα; Του ξεκαθάρισα πως εγώ δεν συμφωνώ με αυτή του την ενέργεια και πως δεν έχω καμία διάθεση να παραλάβω χρήματα. Έφυγε για να επιστρέψει λίγο μετά τα μεσάνυχτα παρέα με έναν κοινό μας συνεργάτη να μοιραστούν μπροστά μου τα λεφτά! Κανείς δεν γνωρίζει στ' αλήθεια τι επωάζουν οι ψυχές των ανθρώπων.

Αν είχα κάποιους ενδοιασμούς στο ερώτημα να διαφύγω στο εξωτερικό ή να παραμείνω για να συνεχίσω τις ένοπλες ληστείες, το παραπάνω περιστατικό με έκανε μετά από δεκαπέντε μέρες να βρεθώ στο Βέλγιο...

| Η ληστεία |

ΠΕΣΜΕΝΟΣ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΤΙΜΟΝΙ του Νισάν 4x4 με ένα φακό στυλό στα δόντια κι ένα μικρό κοπτάκι στα χέρια, ο Κώστας απογύμνωνε τα καλώδια της κλειδαριάς του. Έξω απ' τη δεξιά πόρτα γονατισμένος, κρατώντας στα χέρια μου μια κοντόκαννη χράπα χρούπα κι ένα δικής μας σύλληψης και κατασκευής εργαλείο για τὸ σπάσιμο της κλειδαριάς των τιμονιών, φύλαγα Θερμοπύλες! Πενήντα μέτρα στην ευθεία του δρόμου ανάμεσα σε άλλα παρκαρισμένα αυτοκίνητα, καθισμένος στο τιμόνι της (αφιχθείσας από Γερμανία και κλεμμένης από Κουφαλιά Πέλλας) νέας του καψούρας, ενός ολοκαίνουριου, κατακόκκινου, δίλιτρου Όπελ, παραμόνευε ο Νίκος έτοιμος να επέμβει.

Ήταν μια από τις πρώτες μέρες του Ιούνη, τέσσερις και μισή το πρωί· εμείς να προσπαθούμε να βάλουμε στο χέρι το Νισάν σε έναν παράδρομο κωμόπολης της Θεσσαλίας και το ολόγιομο φεγγάρι να αποκαλύπτει την αμαρτία μας. Απόλυτη ησυχία. Μόνο ένα νυχτοπούλι έκρωζε πένθιμα, κάνοντας τον φορητό πομπό να ζωντανέψει.

- Έλα ρε... Τι γίνεται; Τελειώνετε;

- Σε λίγο... Καλά πάμε.

- Αν δεν μπορείτε αφήστε το, έχω κακό προαίσθημα. Δεν το ακούτε το κωλοπούλι;

– Μην ανησυχείς, θα το πάρουμε. Τώρα τελειώνουμε.

– Έλα, φέρε το εργαλείο, άκουσα τον κρυφόγελο ψίθυρο του Κώστα. Κρυφογέλασα μαζί του. Γνωρίζαμε κι οι δυο μας τις δεισιδαιμονίες του Νίκου... Το εργαλείο θηλύκωσε στο τιμόνι. Κρααακ, κι έτοιμο. Το πήραμε και φύγαμε. Κατευθυνθήκαμε προς Καλαμπάκα, όπου είχαμε αφήσει ένα ανθρακί Άουντι 80. Από κει, οδηγώντας τα τρία αυτοκίνητα μέσα από δευτερεύοντες δρόμους Γρεβενών και Κοζάνης, θα έπρεπε να μεταβούμε στην Πτολεμαΐδα, όπου μας περίμενε η Εθνική Τράπεζα να την ξετινάξουμε. Έτσι έλεγε το πλάνο...

Είχαμε αργήσει όμως, πολύ δύσκολα θα φτάναμε έγκαιρα. Την ίδια άποψη είχε και ο Κώστας. Ίσως έπρεπε να την αναβάλλουμε ή να αλλάξουμε το στόχο. Πριν φτάσουμε στην Καλαμπάκα κάλεσα στον πομπό τον Νίκο που ακολουθούσε, για να του πω τις ανησυχίες μας. Είχε τους ίδιους με εμάς προβληματισμούς, έτσι αποφασίσαμε να βρούμε ένα ήσυχο μέρος να παρθεί μια συλλογική απόφαση. Βάλαμε τα αυτοκίνητα σε ένα πλάτωμα που δεν φαινόταν από μακριά και πιάσαμε την κουβέντα.

Ο Κώστας εξέφρασε την άποψη να αναβληθεί η δουλειά για την επομένη. Ο Νίκος είπε τα αυτονόητα. Είναι πρώτη εργάσιμη του μήνα, οι Εθνικές Τράπεζες είναι φορτωμένες λόγω πληρωμών κι εμείς θα 'πρεπε να μείνουμε μια ακόμη μέρα στους δρόμους με τρία κλεμμένα αυτοκίνητα παίζοντας με την τύχη μας. Κι έβαλε την Εθνική της Καλαμπάκας στο τραπέζι. Η Εθνική Τράπεζα της Καλαμπάκας ήταν στο τραπέζι κι όταν πάρθηκε η απόφαση για την Εθνική της Πτολεμαΐδας. Τότε κρίναμε πως λόγω εντοπιότητας θα μας τη φόρτωναν σίγουρα, έτσι απορρίφθηκε. Τον ίδιο προβληματισμό εξέφρασε εκ νέου ο Κώστας, θέλοντας και τη δική μου άποψη.

– Δεν γαμιέται, ρε Κώστα. Λες και της Πτολεμαΐδας δεν θα μας τη χρεώσουν. Έτσι κι αλλιώς όποια ληστεία τράπεζας γίνεται στην επαρχία σε εμάς τη φορτώνουν!

– Ε, δεν έχουν άδικο, είπε χαμογελώντας σαρδόνια!

Συμφώνησε τελικά να την κάνουμε. Ο στόχος άλλαξε. Είχαμε λίγες ώρες να σχεδιάσουμε λεπτομερώς τον τρόπο χτυπήματος και τη διαφυγή μας. Την περιοχή τη γνωρίζαμε πολύ καλά. Οι εσωτερικοί χώροι της τράπεζας ήταν γνώριμοι για τον Νίκο και τον Κώστα από παλιότερη επίσκεψή τους ως πελάτες. Αυτοκίνητα είχαμε, όπλα επίσης, αποφασιστικότητα υπήρχε, η εμπειρία ήταν δεδομένη και με λίγη τύχη όλα καλά θα πήγαιναν.

Παρκάραμε το αγροτικό σε ένα στενό της πόλης για να μπούμε στο Όπελ να αναζητήσουμε μέρος όπου θα γινόταν η αλλαγή αυτοκινήτου μετά τη ληστεία. Η διαφυγή μας προς το νομό Γρεβενών ή των Ιωαννίνων αποκλείστηκε. Εκείνες τις μέρες εξελισσόταν το ράλι «Ακρόπολις» και συμπτωματικά την ίδια ή τις επόμενες μέρες έτρεχε σε χωμάτινες διαδρομές στα σύνορα αυτών των νομών. Οι αγώνες συνήθως καλύπτονται τηλεοπτικά με ελικόπτερα. Σε έναν τυχαίο εγκλωβισμό σε εκείνα τα μέρη πιθανότατα θα συνέδραμαν στο κυνηγητό όταν τους το ζητούσε η αστυνομία. Αποφασίσαμε όμως να προσποιηθούμε ότι κατευθυνόμαστε προς Γρεβενά κι όταν αλλάζαμε αυτοκίνητο θα επιστρέφαμε προς Καλαμπάκα και από κει στον θεσσαλικό κάμπο. Εντοπίσαμε το σημείο αλλαγής δέκα περίπου χιλιόμετρα στο δρόμο Καλαμπάκας-Γρεβενών. Λίγο μετά τη διχάλα που κάνει ο δρόμος στη γέφυρα στο Μουργκάνι μπήκαμε τυχαία δεξιά σε ένα χωματόδρομο, ο οποίος προς μεγάλη μας έκπληξη περνούσε κάθετα παλιές γραμμές τρένου. Αυτές οι σιδηροδρομικές γραμμές προς τα δεξιά χάνονταν μέσα σε σκοτεινό τούνελ, από όπου ίσως κάποτε περνούσε τρένο. Ήταν το ιδανικό μέρος για να κρυφτεί το αυτοκίνητο αλλαγής.

Χωρίς χρονοτριβή μεταβήκαμε στην πόλη της Καλαμπάκας. Ο Κώστας πήρε το Άουντι και με τα δύο οχήματα επιστρέψαμε πίσω στο τούνελ. Εκεί, κρυμμένο μέσα στο τούνελ πάνω στις παλιές ράγες του σιδηρόδρομου, αφήσαμε τον έρωτα του Νίκου να μας καρτερά. Πέντε λεπτά πριν τις οχτώ, βρεθήκαμε πάλι στα

πρώτα σπίτια της Καλαμπάκας. Ο Νίκος πάρκαρε πίσω απ' το αγροτικό. Κατεβήκαμε να το πάρουμε. Κάθισα στη θέση του συνοδηγού, αφήνοντας το τιμόνι στον Κώστα. Προπορευθήκαμε με τον Νίκο να ακολουθεί, ώσπου φτάσαμε έξω απ' το αστυνομικό τμήμα. Έλειπε ένα περιπολικό. Ίσως είχε βγει με πλήρωμα για περιπολία. Δεν είχαμε καμία διάθεση να το περιμένουμε. Ο Κώστας ανέβασε το φορτηγάκι πάνω στο πεζοδρόμιο, φράζοντας κάθετα την είσοδο του υπαίθριου γκαράζ των μπάτσων. Το κλειδώσαμε φαινομενικά, μπήκαμε στο Άουντι και η αντίστροφη μέτρηση ξεκίνησε... Λίγο πριν φτάσουμε στην τράπεζα, ο Κώστας θυμήθηκε ότι στο φορτηγάκι είχε ξεχάσει έναν αυτοσχέδιο σιγαστήρα, που ο ίδιος είχε κατασκευάσει για το Ούζι! Ζητούσε επιτακτικά να επιστρέψουμε να τον μαζέψει!

– Αμ δεν θα 'σαι στα συγκαλά σου. Φτάσαμε έξω από την τράπεζα και θες να γυρίσουμε πίσω στη φωλιά του λύκου;

– Ρε Νίκο, έχει αποτυπώματά μου ο σιγαστήρας.

– Στ' αρχίδια μου. Κάναμε τόση δουλειά για να μας τη χαλάσει ένας κωλοσιγαστήρας;

– Εντάξει, βρε Νίκο, πάμε στην τράπεζα.

Αυτός ήταν ο σύντομος, εκρηκτικός διάλογος των δύο αντρών. Κάναμε ένα γύρο την πλατεία και παρκάραμε το Άουντι στη γωνία του κατηφορικού δρόμου έξω από την Εθνική Τράπεζα. Καθόμουνα πίσω και κατέβηκα πρώτος. Κρατούσα μια μεγάλη τσάντα οικοδόμου, που περιείχε δυο γεμάτες εφτάσφαιρες κοντόκαννες καραμπίνες κι ένα μεγάλο ταξιδιωτικό σάκο. Ο Κώστας, συνοδηγός, βγήκε δεύτερος. Κάτω απ' το ανοιξιάτικο μπουφάν του είχε κρεμάσει χιαστί με ιμάντα ένα Ούζι. Ο Νίκος, ως οδηγός, βγήκε τελευταίος. Με αυτή τη σειρά δρασκελίσαμε τα λιγοστά σκαλιά μέχρι να μπούμε. Φορούσαμε όλοι γυαλιά ηλίου και καπέλα τύπου τζόκεϋ. Ο Κώστας έμεινε να φυλάει την είσοδο. Εγώ, καθώς προπορευόμουν του Νίκου, βγάζω μια κοντόκαννη και του την πετάω. Την πιάνει στον αέρα. Βγάζω την άλλη κι αρχινά το πανηγύρι...

«Για όποιον δεν κατάλαβε γίνεται ληστεία! Τα λεφτά της τράπεζας ήρθαμε να πάρουμε, όχι τις ζωές σας. Μην μας αναγκάσετε να το κάνουμε. Στην τράπεζα θα ξανάρθουν χρήματα, η ζωή δεν επιστρέφει ποτέ. Φρόνιμα, να πάμε όλοι σπίτια μας κ.λπ.»

Κατευθύνθηκα στον ταμία και του κόλλησα την κοντόκαννη στο κεφάλι.

– Άνοιξέ το τώρα γιατί το μαθηματικό μυαλό σου θα σκορπίσει στην αίθουσα.

– Δεν έχω εγώ το κλειδί, το έχει ο διευθυντής, κλαψούρισε. Πέρασα στην απέναντι μεριά της αίθουσας, όπου σε ένα γραφείο καθόταν ο διευθυντής που παρίστανε ότι δεν είχε καταλάβει τίποτα συνεχίζοντας να γράφει στα ντοσιέ του! Σήκωσε τα μάτια και με κοίταξε όταν ένιωσε την κάννη στο μέτωπό του.

– Διευθυντάκο... Σήκω πάνω. Μην παριστάνεις το κορόιδο! Θέλεις να δεις αίμα στην τράπεζά σου; Να 'σαι σίγουρος πως θα 'ναι το δικό σου. Τσακίσου κι έλα να ανοίξεις το χρηματοκιβώτιο. Τώρα!

– Ναι, παιδί μου. Αμέσως!

Φτάσαμε και περάσαμε πίσω από τα γκισέ των ταμείων, όπου περίμενε ο ταμίας. Ο διευθυντής έβγαλε από την τσέπη το κλειδί και το έδωσε στον ταμία. Εκείνος με τη σειρά του το έβαλε στην κλειδαριά του τεράστιου χρηματοκιβωτίου και το γύρισε επανειλημμένα. Κατόπιν έπιασε το μεγάλο πόμολο και το τράβηξε με δύναμη προς τα κάτω. Η βαριά ατσάλινη πόρτα άνοιξε αποκαλύπτοντας το περιεχόμενό του.

Μπίνγκοοοο! Τίγκα πακέτα από πεντοχίλιαρα και χιλιάρικα. Αδύνατον να χωρέσουν όλα στους σάκους που φέραμε. Ήταν η δεύτερη φορά που θα αφήναμε χρήματα πίσω μας λόγω κακού υπολογισμού αυτής της παραμέτρου. Ξεκίνησα να γεμίζω βιαστικά με πακέτα πεντοχίλιαρα το μεγάλο ταξιδιωτικό σάκο ακούγοντας τον Νίκο να αστειεύεται με πελάτες και υπαλλήλους και να κάνει κομπλιμέντα στις όμορφες κυρίες. Γέμισα ως απάνω και την τε-

ράστια οικοδομική τσάντα, μα πάλι δεν λέγαν να τελειώσουν.

– Κοίτα λίγο πίσω απ' τα γραφεία μήπως υπάρχει κάποια τσάντα, φώναξα του Κώστα.

– Κοίταξα, δεν υπάρχει τίποτα, μου αποκρίθηκε.

Ήρθε κοντά μου, έβγαλε απ' το μπουφάν του και μου 'δωσε μια θήκη υπνόσακου (πάντα προνοητικός ο Κώστας).

– Γέμισέ τη να φύγουμε, αργήσαμε, έχει μαζευτεί κόσμος απ' έξω... Έκανα γρήγορα. Έδωσα τον ταξιδιωτικό σάκο στον Νίκο, τη θήκη του υπνόσακου στον Κώστα, πήρα κι εγώ την οικοδομική τσάντα και έτοιμοι για αποχώρηση. Στα πέντε λεπτά παραμονής στην αίθουσα της τράπεζας, τα χωρατά του Νίκου είχαν ευθυμήσει υπαλλήλους και πελάτες, δημιουργώντας μια ωραία ατμόσφαιρα! Γούσταραν. Μανούλα σε αυτά ο Νίκος. Αφού πρώτα τους ζητήσαμε συγγνώμη για την πρωινή αναστάτωση τους χαιρετήσαμε. Ανταποδίδοντας την πρόσκαιρη διέξοδο απ' τη θανατερή καθημερινότητα που απροειδοποίητα τους προσφέραμε, εκείνοι μεγαλόκαρδα και με χαμόγελο στα χείλη μάς ευχήθηκαν καλοφάγωτα και σε καλή μεριά.

Με τεταμένη την προσοχή μας στο πλήθος μην τυχόν κρύβεται κάποιος μπάτσος, βγήκαμε απ' την τράπεζα με τα όπλα στα χέρια έτοιμοι για παν ενδεχόμενο. Πετάξαμε στο πορτ μπαγκάζ τα λεφτά και αλληλοκαλυπτόμενοι επιβιβαστήκαμε στο Άουντι. Ακριβώς τη στιγμή που πήρε μπροστά κι άρχισε να κυλά στον κατήφορο, πίσω μας, απ' το απέναντι πεζοδρόμιο της τράπεζας μέσα απ' το πλήθος, ένας «γενναίος» μπάτσος με πολιτικά έβγαλε όπλο κι άνοιξε πυρ εναντίον μας χωρίς προειδοποίηση. Εγώ όταν μου ρίχναν πισώπλατα πάθαινα αμόκ.

– Σταμάτα να του σκίσω τον πάτο, φώναξα στον Νίκο.

– Αααστον μωρέ. Μην ασχολείσαι. Άχρηστος είναι. Ούτε το αυτοκίνητο δεν πέτυχε! Πάααμε να φύγουμε, είπε με το γνώριμο για μας απαξιωτικό του ύφος.

Με πολλά γκάζια φτάσαμε γρήγορα στο μέρος της αλλαγής.

Φορτώσαμε τα λεφτά, φορτωθήκαμε κι εμείς στο Όπελ και φύγαμε. Στη γέφυρα του Μουργκανίου είδαμε το πρώτο περιπολικό να έρχεται από Καλαμπάκα με αναμμένο φάρο. Ξάπλωσα στα πίσω καθίσματα για να φαίνονται δύο επιβάτες στο Όπελ. Λίγα δεύτερα μετά τη συνάντηση των δυο αυτοκινήτων, άκουσα τον Νίκο να λέει:

- Σταματήσαν στην άκρη του δρόμου οι πούστηδες, αλλά δεν κάνουν αναστροφή. Μάλλον μας κατάλαβαν...

- Είσαι σίγουρος; τον ρώτησα.

- Σίγουρος δεν είμαι. Και ποιος μπορεί να είναι.

- Κώστα, τι καταλαβαίνεις; Όταν πέρασαν δίπλα μας, σας κοίταξαν έντονα;

- Κοίταξαν όπως κοιτάζουν όλοι οι μπάτσοι, αυτοί λίγο περισσότερο αφού βρίσκονται σε αναζήτηση ληστών, δεν μπορώ να ξέρω. Υπάρχει περίπτωση να σταμάτησαν στη διχάλα για να αποφασίσουν ποιο δρόμο θα ακολουθήσουν. Το θέμα είναι τι θα κάνουμε εμείς. Θα ρισκάρουμε να πάμε προς Τρίκαλα ή όχι;

Οι αμφιβολίες δεν βοηθούσαν να πάρουμε μια απόφαση. Ακόμη και να μην δόθηκε σήμα να ελεγχθεί όπου εντοπιστεί το Όπελ σε έναν τυχαίο έλεγχο στο κεντρικό οδικό δίκτυο, ο όγκος και το βάρος των χρημάτων θα μας ανάγκαζαν να τα εγκαταλείψουμε. Η γνώμη μου ήταν πως προείχε να διασφαλιστούν τα χρήματα με όποιο κόστος. Αυτό που κερδίσαμε μετά από πολύ καιρό δουλειάς, δεν έπρεπε να το ρισκάρουμε για να μην ταλαιπωρηθούμε. Είπα τις σκέψεις μου στα παιδιά και συμφώνησαν μαζί μου, είχαν την ίδια άποψη. Όμως ποια θα ήταν η λύση;

Προς το παρόν δεν έπρεπε να περάσουμε μέσα απ' την Καλαμπάκα, γι' αυτό στρίψαμε δεξιά στο γήπεδο προς Διάβα. Εκείνη την ώρα ένα άλλο περιπολικό με σειρήνα, αναμμένο φάρο και μεγάλη ταχύτητα κατευθυνόταν προς τη γέφυρα του Μουργκανίου. Υπολογίσαμε πως δεν είδε το δικό μας αυτοκίνητο. Μείναμε στην πορεία μας για τρία περίπου χιλιόμετρα. Κατόπιν μπήκαμε αριστερά

στο χαλικόδρομο που οδηγούσε σε διάφορα μικροχωριά στα ριζώματα του Κόζιακα. Τότε ήταν που ο Νίκος έκανε μια πρόταση.

– Μάγκες... Θυμήθηκα ένα καλό μέρος με πολλές κρυψώνες να απαλλαγούμε απ' το βάρος των χρημάτων. Όταν τα ξεφορτωθούμε χωνόμαστε στο βουνό. Στο πρώτο χωριό κλέβουμε κάποιο άλλο αυτοκίνητο και πάμε στις δουλειές μας. Αν έχουμε κουράγιο να περπατήσουμε στο βουνό, σας υπόσχομαι πως το Όπελ θα κάνουν μέρες να το εντοπίσουν.

– Πού διάολο, βρε Νίκο, είναι αυτό το μέρος που εμείς δεν το ξέρουμε;

– Πάνω απ' το μοναστήρι του Βιτουμά.

– Αν είναι όπως τα λες είναι ιδανική περίπτωση να αποφύγουμε τα τυχόν χειρότερα.

– Υπήρχε περίπτωση να πω ψέματα για τόσο σοβαρό ζήτημα; Εμπιστευτείτε με μια φορά!

Είχε πειθώ... Οδηγήσαμε για δεκαπέντε λεπτά ανηφορίζοντας στο χωμάτινο οδόστρωμα, ώσπου αντικρίσαμε τον πέτρινο μαντρότοιχο της μονής του Βιτουμά. Η τεράστια δίφυλλη, τύπου μεσαιωνικού κάστρου, πόρτα ήταν ορθάνοιχτη. Δυο μαυροντυμένες καλόγριες, η μια κρατώντας ένα σκαλιστήρι στα χέρια και η άλλη ένα λάστιχο νερού, περιποιούνταν τα λουλούδια που ήταν φυτεμένα δεξιά και αριστερά στην είσοδο του μοναστηριού. Πάντα τζέντλεμαν ο Νίκος. Έκοψε ταχύτητα να μην σκονιστούν οι δυο καλοκάγαθες γερόντισσες που τα ευλογημένα μάτια τους απ' την εμφάνισή μας κι ώσπου να χαθούμε στη δασωμένη πλαγιά παρέμειναν στραμμένα πάνω μας. Το φορτωμένο με τρεις ληστές και τη βαριά λεία τους αυτοκίνητο αγκομαχούσε στον εγκαταλελειμμένο βραχώδη υποτιθέμενο δρόμο. Η Όπελ δεν προόριζε αυτό το κομψοτέχνημα για τα ελληνικά κατσάβραχα.

Ήμουν ευτυχισμένος που το κατασκεύασμα των απογόνων του Άξονα ζητούσε επίμονα έλεος και ως σπάταλοι ψυχής Έλληνες σύντομα του το δώσαμε. Σε μια στροφή φούρκα συνεχίσαμε ευθεία,

μετά δεξιόστροφα σε ένα αδιέξοδο ξέφωτο που για να το ανακαλύψει κάποιος έπρεπε να ήταν ύποπτος ή να ψάχνει για τέτοιους. Εκεί θα αφήναμε το Όπελ να ξεκουραστεί έως ότου το εντοπίσουν οι διώκτες μας. Μετρήσαμε τα χρήματα και ήταν εκατόν είκοσι πέντε εκατομμύρια δραχμές. Το μεγαλύτερο ποσό που απέσπασαν έως τότε ένοπλοι ληστές από κατάστημα τράπεζας στην Ελλάδα. Παρόλα αυτά δεν νιώθαμε απόλυτα ευχαριστημένοι, στην τράπεζα μείναν άλλα τόσα χρήματα. Το ανικανοποίητο παράγει εθισμό και ο εθισμός δημιουργία.

| Οι όψιμοι ληστές των ορέων και οι καλόγριες |

Τον κάματο τον μοιραστήκαμε στα τρία. Στρίμωξε ο καθένας όπου μπορούσε το μερτικό του και τραβήξαμε ίσα πάνω, στην πρώτη βουνοκορφή που βλέπαμε μπροστά μας. Όταν αφήνεις μια φορά το βουνό, εκείνο σε αφήνει δέκα. Το βαρύ φορτίο που επωμιστήκαμε μαζί με τον καυτό ήλιο που είχε ανέβει ψηλά έκαναν τον ιδρώτα μας να τρέχει ποτάμι και τη γλώσσα να φτάνει ως το σαγόνι. Δύσκολοι καιροί για παλικάρια.

Ευτυχώς δεν καταφέραμε να πάρουμε όλα τα λεφτά απ' το χρηματοκιβώτιο της τράπεζας! Κάποια στιγμή, ασθμαίνοντες, φτάσαμε στην κορφή ενός αγναντιού του ανατολικού Κόζιακα. Με την ψυχή στο στόμα πετάξαμε βιαστικά από πάνω μας τα μέχρι πρότινος απαραίτητα μα εσχάτως άχρηστα και ξαπλώσαμε να έρθει στα ίσια του το σοκαρισμένο απ' την απότομη αλλαγή κορμί μας. Είχαμε όλοι μας δέκα παραπανίσια κιλά απ' την ντόλτσε βίτα ενός χρόνου εκτός Ελλάδας. Από την άλλη, το παραπανίσιο βάρος μπορούσε να μας κρατήσει για πολλές μέρες στο βουνό μόνο με νερό. Πάνω στη γλυκιά μαστούρα της ανάπαυλας ο Νίκος το ξεφούρνισε.

– Δεν θα το πιστέψετε, μάγκες, αυτό που θα σας πω.

– Πες το κι ας μην σε πιστέψουμε!

– Τις είδατε τις καλόγριες έξω απ' το μοναστήρι;

– Δεν είμαστε στραβοί.

– Ε, λοιπόν, αυτές τις καλόγριες τις είδα προχθές βράδυ στον ύπνο μου να μου πλένουν τα πόδια! Πείτε μου τώρα εσείς αν αυτό δεν είναι καλός οιωνός!

– Αδερφέ! Δεν πιστεύω αυτό που περνάμε να είναι προϊόν ονείρου;

– Στ' ορκίζομαι πως θυμήθηκα το όνειρο όταν τις είδα στο μοναστήρι. Δεν είμαστε παιδιά...

Ενόσω εμείς επικεντρωθήκαμε στο ποδόλουτρο του Νίκου απ' τις θεούσες καλόγριες για να προσδώσουμε μια εκλογικευμένη σημειολογία στο όνειρο, εκείνες βρήκαν κάτι πιο δημιουργικό και ενδιαφέρον να κάνουν. Τσιμπούκια στους μπάτσους! Τηλεφώνησαν στην αστυνομία για να πουν ότι οι ληστές που ψάχνουν πέρασαν από μπροστά τους με ένα κόκκινο αυτοκίνητο και χαθήκαν στο δασωμένο βουνό. Πιθανότατα πληροφορήθηκαν απ' το ραδιόφωνο την είδηση της ληστείας και μας κατάδωσαν στεγνά. Το αποτέλεσμα, οι μπάτσοι να ελέγξουν αυτή την πληροφορία. Έτσι βρήκαν πρώτα το Όπελ και μετά, το βράδυ, εντόπισαν το Άουντι. Εκείνη τη στιγμή είχαμε άγνοια αυτού του γεγονότος κι αλήθεια δεν πέρασε κανενός απ' το μυαλό πως άνθρωποι που αφιέρωσαν τη ζωή τους στο θεό ήταν ικανοί για μια τόσο ποταπή πράξη (προφανώς δεν είναι τα τσιμπούκια ποταπή πράξη γιατί αυτά είναι θείο δώρο). Η σημειολογία του ονείρου θα άλλαζε άρδην όταν θα τελείωνε αυτή η περιπέτεια και μαθαίναμε την αλήθεια. Κατάκαρδα το πήρε ο Νίκος κι εγώ συνεχώς να τον πειράζω...

Για την ώρα η ματιά μου έπεσε κάτω δεξιά μας, σ' ένα πυκνό δάσος από καστανιές για να ξυπνήσουν μνήμες μέσα μου. Σαν από όνειρο, όταν ήμασταν παιδιά...

Πέντε η ώρα το πρωί, με κινήσεις και ζήλο δραπετών, εγώ και ο Παντελής το σκάγαμε απ' το σπίτι... Πατώντας στις μύτες των ποδιών, με τους φακούς στα χέρια τραβήξαμε κατά τον αχυρώνα που ήταν το πανύψηλο ψαρί μουλάρι μας η Ρούσα (το όνομα της το δώσαμε εμείς). Η Ρούσα είχε κακιά φήμη. Όταν την αγόρασε ο πατέρας μου είχε στο ποινικό της μητρώο την ομόφωνη καταδίκη του όμορου χωριού για φόνο εκ προ μελέτης με ενδεχόμενο δόλο, αφού το αφεντικό της βρέθηκε νεκρό την ώρα που όργωνε το χωράφι του με υποζύγιο τη Ρούσα. Από κει και ύστερα η οικογένεια του νεκρού την κακοποιούσε, θεωρώντας την υπεύθυνη για το θάνατο του ζευγολάτη κύρη της. Αυτό δεν πτόησε τον πατέρα μου να την αγοράσει. Προς μεγάλη του τιμή. Ήταν αλήθεια ότι τη φοβόμασταν λιγάκι... Μετά τα καθιερωμένα νάζια (τέντωμα αυτιών, απειλητική μόστρα δοντιών) υπέκυψε στην ανωτερότητα της επιμονής μας. Της περάσαμε χαλινάρι και εγώ την τράβηξα έξω απ' τον αχυρώνα, οδηγώντας την σε ένα μικρό βράχο. Ανεβήκαμε πάνω στο βράχο, της φορέσαμε το βαρύ σαμάρι, σφηνώσαμε πάνω του τρία άδεια σακιά, την τσεκούρα του παππού, γεμίσαμε κι ένα τορβά κριθάρι για το ζωντανό και φύγαμε. Για πού; Για το καστανόδασος του Βιτουμά. Πού ήταν; Δεν ξέραμε. Απλά είχαμε ακούσει πολλές ιστορίες για τις τεράστιες καστανιές με τους τόνους κάστανα! Θέλει περισσότερα ένα παιδικό μυαλό; Κινήσαμε κατά τον βορρά και βλέπουμε, ρωτώντας βρίσκουν την πόλη. Ήμασταν μια σταλιά παιδιά του δημοτικού που το ύψος και το βάρος μας δεν ξεπερνούσαν τα μπροστινά πόδια του μουλαριού. Αλλά η ψυχή μας έφτανε ως τον ουρανό, δάμαζε θεριά.

Ήταν μέσα Δεκέμβρη, είχε παγωνιά, όμως όταν το αίμα βράζει

όλα μοιάζουν παράδεισος. Πήραμε τη δημοσιά μέσα στη νύχτα και κάνα-δυο χιλιόμετρα μετά αλλάξαμε κατεύθυνση ανηφορίζοντας στο παλιό μονοπάτι που έφτανε ως τις παρυφές του Κόζιακα. Πατώντας πάνω σε κόκκινη και μαύρη πέτρα στρατοκοπούσαμε αδιάκοπα ακολουθώντας το μονοπάτι που το αγκάλιαζαν φιλίκι, φουντωτοί κέδροι, πουρνάρι και μέσα στις ρεματιές πυκνό πυξάρι. Η χαραυγή μάς βρήκε πίσω και πέρα, μακριά απ' την Καψάλα, το γυμνό βουνό που στη βάση του ήταν ριζωμένο το μικρό σπιτάκι μας. Κάπου κάπου σταματούσαμε να ξεκουραστεί η Ρούσα και να φάει λίγο κριθάρι. Δεν ανεβήκαμε ποτέ στο σαμάρι της, κάτι που το ζώο το σεβόταν, μας το έδειχνε. Εμείς δεν είχαμε προμήθειες, αφού φύγαμε σαν κλέφτες απ' το σπίτι. Μας αρκούσε η ευτυχία της προσπάθειας και το νερό που το βρίσκαμε παντού άφθονο. Καθόλη τη διαδρομή συναντούσαμε βοσκούς που δεν χάναμε την ευκαιρία να ρωτήσουμε πώς θα φτάσουμε στο καστανόδασος της μονής του Βιτουμά. Εκείνοι έκπληκτοι το πρώτο πράγμα που ρωτούσαν ήταν πού είναι οι γονείς μας. Αν γνωρίζουν τον προορισμό μας. «Φυσικά γνωρίζουν. Εκείνοι μας έστειλαν!» ήταν η θρασύτατη μα πειστικότατη απάντησή μας. Οι αγνοί βοσκοί παίρναν σοβαρότατα την ευθύνη πάνω τους. Λειτουργούσαν σαν μηχανισμός προστασίας ανηλίκων. Πόδια, χέρια, γκλίτσα, έκφραση προσώπου, εκφορά λόγου και το περιεχόμενο του ταγαριού τους ήταν στη διάθεσή μας.

«Θα πιάσ' τι του ρζο, θα διαβήτι του μουνουπάτ' κάατ' απ' του μαντρί τα' Λάμπρου, θα φτάσιτι πιιέερα στου διάσιλου, κι απού 'κεί... Κι άμα σας ρουτίς κάνας, είστι θκαμ' ανήψια... Πάρτι κι αυτό του φουμουτύρ κι άι σ' ν' ευχή!» [Μετάφραση: Θα πιάσετε το ριζό (ρίζωμα του βουνού), θα διαβείτε το μονοπάτι κάτω από το μαντρί του Λάμπρου, θα φτάσετε πέρα στο διάσελο κι από εκεί... Κι άμα σας ρωτήσει κανένας, είσαστε δικά μου ανίψια... Πάρτε και αυτό το ψωμοτύρι και άιντε στην ευχή!]

Με τη συνδρομή των αγνότατων ορεσίβιων βοσκών, το μεσημέρι

φτάσαμε στο καστανόδασος των ονείρων μας που ήταν πέρα για πέρα αληθινό. Σαν έτοιμοι από καιρό, ανεβήκαμε σαν τσίτες στην κορυφή μιας θεόρατης καστανιάς κι αρχίσαμε να κουνάμε τα κλαριά της δαιμονισμένα. Μετά κατεβήκαμε πιο κάτω. Κουνήσαμε ένα ένα τα κλωνάρια, μέχρι το τελευταίο. Τα κάστανα πέφταν σαν πυκνό αγκαθωτό χαλάζι κάτω από την πελώρια καστανιά. Κατεβήκαμε μαζί κι αρχίσαμε να βγάζουμε μέσα απ' τους μισάνοιχτους πρασινοκίτρινους αχινούς τα καφετιά κάστανα, κάνοντας τα δάχτυλά μας να ματώνουν. Φροντίζοντας να είναι ισόβαρα γεμίσαμε τα τρία μεγάλα τσουβάλια. Αφήσαμε πίσω μας άλλα τόσα (η ιστορία επαναλαμβάνεται). Τα δέσαμε σφιχτά, τα κουβαλήσαμε σε ένα μέρος που το μονοπάτι από τη μια πλευρά έκανε όχθη ίσα με το σαμάρι του μουλαριού, φέραμε τη Ρούσα σύριζα στην όχθη και ρίξαμε το πρώτο τσουβάλι κάστανα στη μια πλευρά του σαμαριού. Το δέσαμε καλά και κρατώντας με τα χέρια το τσουβάλι να μην γείρει κάναμε αναστροφή το ζώο. Βάλαμε προσωρινά ένα κλωνάρι καστανιάς φούρκα, που φτιάξαμε με την τσεκούρα του παππού σαν γρύλο να κρατά στο ύψος του το τσουβάλι και ανεβήκαμε ξανά στην όχθη. Ξαναβάλαμε ένα ακόμη τσουβάλι στην άλλη πλευρά του σαμαριού και ισοζύγισε το φορτίο. Ρίξαμε κάθετα στη ράχη το τρίτο, σφίξαμε όσο καλύτερα μπορούσαμε τα σχοινιά και κινήσαμε περήφανοι πλέον το δρόμο του γυρισμού.

Μεσάνυχτα αντικρίσαμε από μακριά το μοναχικό φτωχικό σπιτάκι μας. Στα δυο του παράθυρα αχνόφεγγε το φως από τις λάμπες θυέλλης. Παρόλο που είχαμε εξαφανιστεί με το μουλάρι σχεδόν είκοσι τέσσερις ώρες, ήταν τόση η παιδική μας αφέλεια που ελπίζαμε, λόγω περασμένης ώρας, πως οι δυο γονείς με τα αδέρφια μας θα κοιμούνται κι έτσι θα γλιτώναμε τα χειροτέρα. Τα δύο αλεπόσκυλα του σπιτιού μάς πήραν μυρωδιά από μακριά. Τρέξαν να μας προϋπαντήσουν χοροπηδώντας πάνω μας, βγάζοντας κραυγές χαράς και ενθουσιασμού. Η φασαρία των σκυλιών και ο μεταλλικός ήχος των πετάλων στο πετρώδες μονοπάτι έκανε τους

γονείς μας να πεταχτούν έξω να δουν τι συμβαίνει. Για ένα ήμασταν σίγουροι, θα ακούγαμε τα εξ αμάξης. Ίσως έπεφταν κατακέφαλα. Ήμασταν όμως σκληρά καρύδια να σπάσουμε, δεν ήταν η πρώτη φορά που κάναμε εξορμήσεις αυτού του τύπου, η περιπέτεια κυλούσε στο αίμα μας, ήταν η άλλη φύση μας. Οπλισμένοι με πολύ θάρρος κι άλλο τόσο θράσος κάναμε πρώτοι επίθεση.

– Τι κάθεστε και κοιτάτε! Ξεφορτώστε το μουλάρι, είναι πολύ κουρασμένο!

Δεν πέτυχε...

| Ο τσοπάνης, οι ορειβάτες και οι κόκα κόλες |

«Καιρός να του δίνουμε, μάγκες», με ξύπνησε η φωνή του Νίκου. Ξαναβάλαμε το θεόβαρο στις πλάτες μας για να ξανακινήσουμε τον ανήφορο. Συνεχίσαμε έτσι για κάμποση ώρα μέχρι που πέσαμε πίσω στη βορειοανατολική πλευρά του βουνού. Εκεί βρήκαμε ένα μέρος με φυσικές κρυψώνες, όπου ξεφορτωθήκαμε τα χρήματα. Τώρα θα ήμασταν πιο ανάλαφροι να κινηθούμε γρηγορότερα. Ο ήλιος είχε σχεδόν μεσουρανήσει, η ζέστη ήταν ανυπόφορη. Η κούραση σε συνδυασμό με την εφίδρωση μας εξαντλούσαν. Δεν είχαμε προετοιμαστεί για βουνό αφού η απόφαση ήταν αιφνίδια, έτσι δεν είχαμε το βασικότερο, το νερό. Ένα γεμάτο πλαστικό μπουκάλι που υπήρχε στο αυτοκίνητο είχε από ώρα τελειώσει. Στο υψόμετρο, στο οποίο ορειβατούσαμε αρχές Ιούνη, δύσκολα θα βρίσκαμε νερό. Τα νερά των βουνών τέτοιο καιρό στράγγιζαν πιο χαμηλά. Ακολουθώντας ένα μονοπάτι ζώων πέσαμε πάνω σε κοπάδι προβάτων που στάβλιζε κάτω από μεγάλα σκιερά έλατα. Άξαφνα πέντε-έξι τσοπανόσκυλα ήρθαν κατά πάνω μας με άγριες διαθέσεις, γαυγίζοντας ασταμάτητα. Εμφανίστηκε ο τσοπάνης και τα μάλωσε, κάνοντάς τα να σταματήσουν την επίθεση. Ίσα που προλάβαμε να κρύψουμε κάτω από τα μπλουζάκια τις κοντόκαννες, να μην είναι

ορατές απ' τον τσοπάνη. Κατηφορίσαμε να παρακάμψουμε το κοπάδι αλλά δεν αποφύγαμε την περιέργεια-ανάκρισή του.

- Ωρ' απ' ούθι' στι εισειιίς; φώναξε.

- Από Αθήνα... Αθηναίοι είμαστε, του απάντησε ο Νίκος.

- Κι πού γκιζίρατι ιδώ σ' απάν τέτοια ώρα;

- Ορειβάτες είμαστε, μάστορα!

- Τιι είστειιι;

- Ορειβάτες. Είπαμε να περπατήσουμε λίγο στο βουνό για να πάρουμε λίγο καθαρό αέρα...

- Αααα... Ωρ' καλά κάντι... Αλλά θα μπαϊλήσιτι απ' τουν ήλιου.

- Μην ανησυχείς, έχουμε τα καπέλα μας, καλά είμαστε...

Το βλέμμα του δεν έφευγε από πάνω μας. Η ματιά του κοφτερή, διεισδυτική, καχύποπτη μας το 'λεγε ξεκάθαρα. Ξέρω ποιοι είστε, μα δεν βαριέσαι... Αλλά μην με περνάτε για μαλάκα!

Ξεμακρύναμε ακούγοντας τις ειδήσεις στο ραδιόφωνο του τσοπάνη που ήταν στη διαπασών. Συμφωνήσαμε πως δεν κινδυνεύαμε απ' τον βοσκό, έτσι δεν αλλάξαμε κατεύθυνση. Ακόμη κι αν αποφάσιζε να κατέβει στο πρώτο χωριό για να μεταφέρει τι ακριβώς είδε, θα πέρναγε πολλή ώρα. Ευτυχώς δεν υπήρχαν κινητά τότε! Συνεχίσαμε την πεζοπορία μας κουβεντιάζοντας και γελώντας για όλα όσα διαδραματίστηκαν κατά τη διάρκεια της ληστείας. Και μόνο τότε συνειδητοποιήσαμε ότι ο Κώστας δεν θυμόταν σχεδόν τίποτα σχετικά με τη ληστεία! Εγώ αυτή του την πλευρά τη γνώρισα στην πρώτη μας ληστεία στα Γιάννενα. Τότε μου εκμυστηρεύτηκε-παραπονέθηκε για πολλά κενά μνήμης που αφορούσαν το κυρίως μέρος της ληστείας. Δεν είχα δώσει ιδιαίτερη βαρύτητα σε εκείνο το συμβάν, θεωρώντας το απόλυτα φυσιολογικό μιας και ήταν η πρώτη του ένοπλη ληστεία τράπεζας. Όμως από τότε μέχρι και τη ληστεία της Καλαμπάκας μεσολάβησαν πέντε ακόμη ένοπλες ληστείες σε σούπερ μάρκετ, τις οποίες διέπραξε με άλλους συνεργάτες του (φυσικά όταν συνελήφθη τις φόρτωσε κι αυτές σε μένα με αποτέλεσμα το ποινικό μου δισάκι να βαρύνει

κατά πενήντα επιπλέον χρόνια εγκλεισμού) και το πρόβλημα μνήμης φαινόταν να παραμένει ίδιο με μια υποψία επιδείνωσης... Μετά από χρόνια, διαβάζοντας κομμάτια του βιβλίου του που με αφορούσαν, πέρα από μια προσπάθεια να αυτοπαρουσιάζεται ως αρχηγική φυσιογνωμία με ηθικό υπόβαθρο που πάντα είχε υπό την καθοδήγησή του τους συνεργάτες του και υπό τον έλεγχό του την κάθε δύσκολη επιχείρηση, τα επίμαχα αποσπάσματα του βιβλίου βρίθουν ανακριβειών που μοιάζουν εσκεμμένα ψέματα. Η απόκλιση της περιγραφής απ' τα πραγματικά γεγονότα στα οποία και εγώ συμμετείχα, όπως η συγκεκριμένη ληστεία, είναι εντυπωσιακή και εγείρει ερωτηματικά αν πρόκειται για απώλεια μνήμης, για επιλεκτική μνήμη ή κάτι πολύ βαθύτερο. Στο βιβλίο του παραδέχεται κενά μνήμης, που όμως δεν δίστασε να τα παραγεμίσει με απίστευτες λεπτομέρειες δράσης, διανθισμένες με ένα σωρό αληθοφανείς διαλόγους και να τα σερβίρει ως πραγματικά γεγονότα. Όταν πρόκειται για αληθινά περιστατικά, έως ένα βαθμό είναι θεμιτή η ελεύθερη καταγραφή τους και κάποιες φορές απαραίτητη. Όταν για παράδειγμα είναι αναγκαίο να προστατευτούν προσωπικά δεδομένα δραστών ή για τη διαφύλαξη τακτικών και στρατηγικής δράσης. Επίσης όταν γίνεται καταγραφή γεγονότων με απώτερο σκοπό να αναδειχτεί με ακρίβεια ο τρόπος και η δυναμική της σκέψης του δράστη ως κυρίαρχα ελατήρια και πυρήνας της ίδιας της δράσης του. Όπως και να 'χει, απ' την ελεύθερη απόδοση μέχρι την αχαλίνωτη μυθοπλασία υπάρχει ειδοποιός διαφορά.

Μετά από ώρα συνεχούς περπατήματος σε κακοτράχαλες δυσπρόσιτες πλαγιές, ο Κώστας ξέμεινε από δυνάμεις. Δεν μπορούσε πια να μας ακολουθήσει. Εμείς τον εμψυχώναμε κάθε τόσο αλλά κάποια στιγμή κατέρρευσε. Τα πόδια του δεν τον κρατούσαν όρθιο, σωριάστηκε στη σκιά μιας μεγάλης κοτρόνας. Δεν έλεγε με τίποτα να σηκωθεί.

– Φύγετε εσείς. Εγώ θα μείνω εδώ. Ό,τι είναι να γίνει ας γίνει...

– Εντάξει, Κώστα. Άραξε μια ωρίτσα για να πάρεις δυνάμεις. Έτσι κι αλλιώς, όλοι χρειαζόμαστε λίγη ξεκούραση. Θα περάσουμε στην απέναντι πλαγιά που είναι πυκνό το δάσος να μας καλύπτει κι εκεί θα σε περιμένουμε, του είπαμε.

Τότε ο Κώστας, απευθυνόμενος σε μένα, μου έκανε την αδιανόητη πρόταση.

– Βασίλη, εσύ που είσαι ο πιο μικρός και έχεις τις περισσότερες δυνάμεις, πήγαινε μέχρι τη Χρυσομηλιά να μου φέρεις δυο κόκα κόλες κι εγώ θα σου δώσω τα μισά λεφτά απ' το μερίδιό μου!

Δεν πίστευα στα αυτιά μου.

– Φαντάζομαι δεν το λες σοβαρά αυτό, Κώστα.

– Πιστεύεις πως στην κατάσταση που βρίσκομαι έχω περιθώρια για πλάκες; Αλήθεια σου λέω πως θα σου δώσω τα μισά λεφτά μου.

Προσπάθησα να συγκρατηθώ να μην γίνει επεισόδιο. Ήταν το τελευταίο που χρειαζόμασταν εκείνη τη στιγμή.

– Επειδή, Κώστα, με γνωρίζεις καλά, πιστεύεις ότι αν μπορούσα να πάω στο χωριό να πάρω κόκα κόλες δεν θα το έκανα χωρίς χρήματα;

– Δεν θα σου πέφταν άσχημα άλλα είκοσι εκατομμύρια! επέμενε.

– Άκου, Κώστα! Δεν φτάνει που μας καθυστερείς ενώ μας κυνηγάνε τα αποσπάσματα της αστυνομίας, επιχειρείς με δέλεαρ τα χρήματα να με στείλεις στο στόμα τους για να σου φέρω κόκα κόλες. Η πρότασή σου με προσβάλλει σαν άνθρωπο, είναι εντελώς βρώμικη, δείχνει την ενδόμυχη πεποίθησή σου για το χρήμα και τη συντροφικότητα.

Ο Νίκος προσπάθησε να ηρεμήσει τα πνεύματα.

– Βρε Βασίλη, δεν τον ξέρεις τον Κώστα, τώρα θα τον μάθεις; Άσ' τον... Κουρασμένος είναι, είπε μια βλακεία, μην το κάνουμε θέμα. Κι εσύ, ρε Κώστα, τι μαλακίες λες;

Τον αφήσαμε εκεί και περάσαμε στην απέναντι πλαγιά να ξε-

κουραστούμε για καμιά ωρίτσα κάτω από τον παχύ ίσκιο των ελάτων. Με τον Νίκο προσαρμοστήκαμε αρκετά γρήγορα, γιατί είχαμε μεγαλώσει σε βουνά. Ενώ είχαμε περίσσευμα δυνάμεων το θέμα του νερού ήταν ένα βάσανο. Η πείνα ξετρυπώνει τον λύκο και η δίψα τον άνθρωπο. Έπρεπε σύντομα να κατέβουμε πιο χαμηλά για να βρούμε κάποια πηγή νερού. Ήταν ήδη αργά το απόγευμα, σε λίγο θα νύχτωνε, έπρεπε να το εκμεταλλευτούμε. Μετά από καμιά ωρίτσα κατέφθασε ανανεωμένος ο Κώστας. Αναφέρθηκε στο προηγούμενο επεισόδιο θέλοντας να με πείσει πως σε καμία περίπτωση δεν είχε πρόθεση να αμφισβητήσει το ήθος μου, αλλά το χρηματικό έπαθλο θα ήταν μια κίνηση ευγνωμοσύνης από πλευράς του για το καλό που θα του έκανα! Παπαριές... Ακούς εκεί κόκα κόλες μετά από ληστεία! Ζήτα μου μπίρες να το κουβεντιάσουμε! Η ένταση αποσυμπιέστηκε, για την ώρα όλα καλά.

Είχε σουρουπώσει όταν πήραμε τον κατήφορο να βρούμε νερό. Φτάνοντας κάτω στην ποταμιά πέσαμε πάνω σε μια βρύση που το άφθονο τρεχούμενο νερό της κατέληγε μέσα σε μεγάλες ποτίστρες ζώων. Ήπιαμε μέχρι σκασμού. Γεμίσαμε το πλαστικό μπουκάλι που είχαμε ακόμη μαζί μας, γεμίσαμε ένα ακόμη που βρήκαμε εκεί κοντά και ακολουθήσαμε έναν παλιό αγροτικό δρόμο που μας έβγαλε στην άκρη του χωριού Χρυσομηλιά.

Ήταν πλέον σκοτάδι. Δεν κυκλοφορούσε κανείς στους δρόμους. Οι γυναίκες είχαν μαζευτεί στα σπίτια τους φροντίζοντας το βραδινό μαγείρεμα και στο κεντρικό καφενείο της πλατείας του χωριού η λαϊκή φαντασία οργίαζε. Άντρες, πίνοντας τσίπουρα με συνοδεία από τοπικούς μεζέδες, έπλαθαν μύθους για ληστείες, χρήματα, για μπάτσους και ληστές, τότε, τώρα και για όσο θα υπάρχει εξουσία κι αδικία. Κι εμείς απ' έξω! Μην νοιάζεσαι για έναν λαό που ξέρει ακόμη πώς να πλάθει μύθους... Θεωρήσαμε πως δεν είχε νόημα να κλέψουμε όχημα από κει, γιατί βρισκόμασταν μέσα στον κλοιό τον διωκτών μας. Όποιο δρόμο ακολουθούσαμε, πάνω στα μπλόκα τους θα πέφταμε. Έτσι κατευθυνθήκαμε προς τα

χωριά Περτούλι και Ελάτη, κινούμενοι σε έναν καλής κατάστασης χωματόδρομο με πολύ αραιά κίνηση. Ο ήχος και τα φώτα των αυτοκινήτων γίνονταν αντιληπτά από πολύ μακριά, δίνοντάς μας το χρόνο να εξαφανίσουμε την παρουσία μας.

Ξημέρωνε, όταν ο κακός υπολογισμός της απόστασης του δρόμου μάς έριξε πάνω στο μπλόκο που είχε στηθεί στο σημείο που συναντούσε τον αντίστοιχο, Ελάτης-Περτουλίου, στα περτουλιώτικα λιβάδια. Σε μια στροφή του δρόμου, τους είδαμε στα εκατό μέτρα μπροστά μας σε έντονη κινητικότητα. Δεν ξέραμε αν μας αντιλήφθηκαν αλλά αντιδράσαμε σαν να είχε συμβεί. Μπήκαμε μέσα στο πυκνό δάσος και επί δέκα και πλέον λεπτά ανηφορίζαμε με ελαφρό τροχάδην την πλάτη του Κόζιακα. Πρώτος εγώ, μετά ο Νίκος και τελευταίος ο Κώστας. Κάποια στιγμή διαπιστώσαμε ότι ο Κώστας δεν ακολουθούσε. Δεν ξέραμε πόση ώρα συνέβαινε αυτό. Ήταν απαγορευτικό το σφύριγμα, η φωνή ή το φως φακού. Περιμέναμε λίγο μήπως εμφανιστεί και συνεχίσαμε την ανάβαση. Ο Κώστας ήταν ενήλικος, θα τα κατάφερνε μόνος του. Άλλωστε κανείς δεν μας εγγυόταν ότι η λύση να κινούμαστε όλοι μαζί ήταν η ενδεδειγμένη. Ίσως ο Κώστας το έκανε ακριβώς για αυτό. Αυτή η πλευρά του βουνού ήταν πολύ βατή. Παντού ανάβλυζε παγωμένο νερό. Με τη χλωρή πράσινη φτέρη να μας καλύπτει ως τη μέση, ανεβαίναμε γρήγορα και μετά από ώρες αντικρίσαμε τον κάμπο της Θεσσαλίας. Εξουθενωμένοι απ' τη συνεχή πολύωρη ανάβαση, βρήκαμε καταφύγιο στο βαθούλωμα ενός μεγάλου βράχου που δεν φαινόμασταν ούτε από αέρα ούτε από στεριά. Εκεί ακουμπήσαμε τα κορμιά μας για να θωρήσουμε το αληθινό νόημα της ζωής.

| Η αέναη μάχη ληστών και εξουσίας |

Στρατηγικό «κόζι» ο Κόζιακας. Να 'χεις γερά μάτια και υγιές πνεύμα να τα καθοδηγεί. Μην αφήνεις ποτέ ανεκμετάλλευτη την

οπτική που κάθε φορά σου προσφέρει απλόχερα το συναρπαστικό χάος που αυθαίρετα ονομάσαμε ζωή. Αυτό και μόνο, ως βαθύτερη φιλοσοφική αναγκαιότητα, επέβαλε το ίδιο το τοπίο στην παρούσα στιγμή. Από κει ψηλά, η καθάρια ανοιχτωσιά του ορίζοντα μας αποκάλυπτε πανοραμικά στο ανάγλυφό της το απαράμιλλο κάλλος της θεσσαλικής γης. Αφήσαμε λεύτερη την ψυχή μας να παρασύρει τα βλέμματά μας κάτω και πέρα στα Μετέωρα, στη Θεόπετρα κι ακόμα μακρύτερα στα λημέρια των θεών και των Κενταύρων. Μαζί να ταξιδεύσουν στο κελάρυσμα των νερών που στροβιλίζονται κατά μήκος του Πηνειού. Να γίνουν ένα με το μόχθο τ' αγρότη, που αγόγγυστα αναμοχλεύει το καρπερό χώμα του τροφοδότη κάμπου. Ύστατα, ως πράξη αιώνιας ευθύνης, να σμίξουν με το βαρύ, ροζιασμένο χέρι αυτού του αγρότη, για να δώσουν ένα οργισμένο ηχηρό ράπισμα στο πρόσωπο κάθε μπατσίζοντα εξουσιομανή, που καμώνεται τον νόμο και το δίκιο κυνηγώντας ληστές τραπεζών.

Από τούτο δω το βουνό που καθόμασταν και αγναντεύαμε την αρχέγονη γη του Ασκληπιού και των θεσσαλών ιππέων, ξεπρόβαλλαν πρόσφατες μνήμες που απεικόνιζαν αφηνιασμένα αποσπάσματα να ρίχνονται πίσω από μια χούφτα ληστές σε ένα λυσσαλέο ανθρωποκυνηγητό μιας αδίστακτης εξουσίας έναντι ανυπότακτων που δεν λέγαν να σκύψουν το κεφάλι. Ο αδυσώπητος αυτός πόλεμος εξελισσόταν σε ένα άνισο παιχνίδι επικράτησης. Απ' τη μια των αρχόντων, που νέμονταν τα οφέλη του δημοκρατικού μυθιστορήματος που έσπειραν για να εδραιώσουν την εξουσία τους υφαρπάζοντας τον πλούτο αυτής της γης και χώρας, κι απ' την άλλη του ένοπλου δυναμικού των εξαθλιωμένων, εγκαταλελειμμένων στη μοίρα τους χωρικών. Νέοι, που αρνούνταν να αποδεχτούν τη μιζέρια ως πρόταση ζωής και να ανεχθούν την μπότα της εξουσίας να τους πατά το σβέρκο, έπαιρναν τα όπλα και τα στρέφαν εκεί που πρέπει να τα στρέφει όποιος αποφασίζει να εναντιωθεί στους άρχοντες και τις αρχές τους. Σε κείνους για τους οποίους όλοι οι θεσμοί του κράτους έχουν αξία και χρησιμότητα μόνο όταν λειτουργούν ως μη-

χανισμοί διαφύλαξης των προσωπικών τους συμφερόντων. Δεν χρειαζόταν να μελετήσουν ιδεαλιστές επαναστάτες (άλλωστε οι περισσότεροι ήταν αγράμματοι), γιατί η αδικία και η καταπίεση ήταν εκεί μπροστά τους. Τη ζούσαν απ' τα σπάργανά τους. Έπρεπε κάτι να κάνουν για αυτό. Όταν ορθώνεται μπροστά σου το κτήνος της αδικίας απειλώντας να σε ισοπεδώσει, δεν υπάρχουν περιθώρια για αναζητήσεις επαναστατικών πρακτικών. Είναι χρέος σου να πιάσεις τ' άρματα. Πρέπει άμεσα να πάρεις ό,τι ο παππούς σου έχει κρυμμένο στο μπαούλο, για να το πολεμήσεις. Όλα τα άλλα είναι αφορμές για αναβολές επ' αόριστον.

Κάτι πιο αγνό, πιο έντιμο, πιο ηρωικό είχε αυτή η πράξη των επαναστατημένων εκείνων ανθρώπων. Απολάμβαναν την ολική αποδοχή των ανθρώπων της υπαίθρου, γιατί ευθυγραμμίζονταν με το κοινό λαϊκό αίσθημα. Σπλάχνα απ' τα σπλάχνα του λαού ήταν, που η συσσωρευμένη μέσα τους οργή έβγαινε μεταμορφωμένη σε βία απέναντι στους ανάλγητους τσιφλικάδες του κράτους. Δεν κρύβονταν πίσω από την ανωνυμία που προσφέρουν οι μεγαλουπόλεις και πίσω από αινιγματικές ταμπέλες. Αλλά με τα ονόματά τους, ακάλυπτα τα πρόσωπά τους, κάναν ευθύ πόλεμο με το κράτος και ήταν περήφανοι για αυτό. «Εμείς είμαστε!», δήλωναν ευθαρσώς. «Κάνουμε αυτό και για αυτό το λόγο. Ελάτε να τα πούμε!» Τελεία και παύλα. Απόλυτη διαφάνεια.

Καθισμένοι εκεί ψηλά, νιώθαμε ο συνδετικός κρίκος εκείνων των αγέρωχων κι ακάλυπτων ενόπλων με τους τωρινούς οργισμένους κουκουλοφόρους που αντιστέκονται στην ίδια ακριβώς εξουσία με το ίδιο διακύβευμα. Και το κάνουν με τους δικούς τους παραλλαγμένους τρόπους. Αυτούς που επιβάλλουν τα χαώδη αστικά κάτεργα... Όταν δεν μπορεί να πετάξει το κορμί, μπορεί η ψυχή... Μόλις εκεί πίσω μας, στα περτουλιώτικα λιβάδια, τέλη δεκαετίας του τριάντα, ο φοβερός και τρομερός λήσταρχος Τζατζάς με τα παλικάρια του θα στήνανε περίτεχνη ενέδρα, αιχμαλωτίζοντας μια πολυπληθή vip κουστωδία παραθεριστών και των αγωγιατών

τους. Ανάμεσα σ' αυτούς, οικογένειες της πολιτικής, επιχειρηματικής και επιστημονικής ελίτ της Θεσσαλίας (κι όχι μόνο) που λυμαίνονταν την πολιτικοοικονομική ζωή της τότε εποχής (οι περισσότεροι συνεχίζουν μέχρι και σήμερα). Είχαν περάσει το καλοκαίρι στις εξοχικές τους κατοικίες δροσίζοντας τους τροφαντούς απ' τις εξουσιαστικές καρέκλες κώλους τους μέσα στα πανέμορφα παρθένα ελατοδάση της περιοχής, μακριά απ' τον καυτό λίβα του κάμπου. Στην επιστροφή, μέσα απ' τη φθινοπωριάτικη πυκνή ομίχλη, οπλισμένοι ως τα δόντια πετάχτηκαν σαν ξόανα ο Τζατζάς και οι αντρειωμένοι του φράζοντας το δρόμο τους. Ξεδιάλεξαν κάποιους με γνώμονα την οικονομική-πολιτική ισχύ τους και τους πήραν μαζί τους για να ζητήσουν λύτρα απ' την κυβέρνηση και τους συγγενείς τους.

Άλλοι άνθρωποι άλλες εποχές, θα μου πείτε... Μόνο που ανάμεσα στους επιφανείς απαχθέντες του Τζατζά ήταν πρόγονος του μέχρι πρόσφατα πολιτευτή και για κάποια χρόνια υπουργού δικαιοσύνης της Ν.Δ. Χατζηγάκη, που συμπτωματικά (ώ! τι έκπληξη) ήταν και εκείνος πολιτευτής. Σόι πάει το βασίλειο... Για τους πολιτικούς δεν αλλάζουν οι εποχές, εκείνοι εναρμονίζονται μαζί τους αλλάζοντας τακτικές και προσωπεία. Είναι το πλέον ευέλικτο, ύπουλο και ανθεκτικό στο χρόνο είδος απατεώνα-εγκληματία. Η αντίδραση ενός και μόνο ανθρώπου μπορεί να φέρει τούμπα τον κόσμο. Κι ας είναι μόνο τον δικό του. Μακάρι κάποτε να αντιδράσουν όλοι το ίδιο. Τότε πραγματικά ο κόσμος θα έρθει στα ίσια του. Ως τότε θα προσκυνά δοξάζοντας την ανωτερότητα της βδέλλας. Απέναντί μας, πάνω σε ένα βράχο, έκανε την εμφάνισή του ένα μικρό ζαρκάδι. Έμεινε για ώρα ακίνητο να μας κοιτάζει με τα θλιμμένα του μάτια. Με τους διώκτες στο κατόπι μας λησμονήσαμε ότι βρισκόμασταν σε ένα μοναδικής ομορφιάς οικοσύστημα που κι αυτά τα πλασματάκια διεκδικούσαν το μερίδιο γης που τους ανήκει. Όταν ξαναειδωθήκαμε με τον Κώστα, μας είπε πως εκείνος αντάμωσε μια αρκούδα! Ό,τι κληρώνει στον καθέ-

να... Το ζαρκαδάκι εκεί, δεν έλεγε να ξεκολλήσει. Θα 'χε ξαναδεί άραγε από τόσο κοντά άνθρωπο; Τι να σκεφτόταν; Το περίμενε κάποιος; Λες να γνώριζε για τη ληστεία! Ένα ήταν σίγουρο, εκείνη τη στιγμή έπαιζε με την πείνα μας και την τύχη του. Μα πώς να σηκώσεις όπλο σε αυτό το ζωντανό θαύμα της φύσης; Προτιμότερο να λιμοκτονήσουμε. Τόσο ανίκανοι και δειλοί για ένα τόσο εύκολο κι ατιμώρητο έγκλημα. Τέτοιες ικανότητες θάρρους επιδεικνύουν μόνο νομοταγείς πολίτες. Με τη βούλα του κράτους φυσικά. Χρειάζονται την άδειά του να τραβήξουν τη σκανδάλη στοχεύοντας την ψυχή των παιδιών τους. Νομοθετικά κατοχυρωμένα εγκλήματα ενάντια στη φύση και τη ζωή. Κάτω απ' τη σκιά των νόμων αναπαύονται οι αιμοσταγείς δολοφόνοι αυτού του κόσμου, κάνοντας όνειρα στο προσκεφάλι με τα δηλητηριασμένα βέλη τους. Τόσο γενναιόδωρη η απλοχεριά της φύσης κι ο άνθρωπος προβληματικό παιδί με μεγάλα δόντια που αρνείται πεισματικά να αποκολληθεί απ' τους πληγωμένους της μαστούς.

Σαν χόρτασε οπτικά την αφεντιά μας, το ζαρκαδάκι σήκωσε τ' αυτάκια, την ουρίτσα του και, αφού λίκνισε το λυγερό κορμάκι του για να εμπεδώσουν οι κακομούτσουνοι εκπρόσωποι του πλέον γελοίου πλάσματος πάνω στη γη την αληθινή ομορφιά της ζωής, χάθηκε στο δάσος. Ήσυχα με μικρούς πήδους. Σαν να μην αντα-μωθήκαμε ποτέ... Με γαληνεμένη ψυχή και τσακισμένο κορμί, μας πήρε ο ύπνος. Εκεί, στην εσοχή του βράχου.

| Η διαφυγή, ο διοικητής και η οριστική ρήξη |

Ξυπνήσαμε αργά το απόγευμα, για να κατηφορίσουμε προς την Κόρη. Είχαμε πια φτάσει σε καλλιεργημένη περιοχή, όταν κάποια στιγμή πέσαμε πάνω σε ένα περιβόλι με κερασιές. Ήταν στην εποχή τους τα κεράσια και τα τιμήσαμε δεόντως, ξέροντας τα επακόλουθα. Είχαμε να φάμε δυο μέρες, δύσκολο να συγκρατηθούμε.

Νύχτα πια φτάσαμε στα πρώτα σπίτια του πρώτου χωριού που συναντήσαμε. Εντοπίσαμε ένα παλιό αγροτικό, το βάλαμε στο χέρι, το αντικαταστήσαμε στη νότια Ελλάδα με κάτι καλύτερο και μην τον είδατε τον Παναή. Η δουλειά όμως δεν ολοκληρώθηκε. Ο Κώστας και οι κόποι μας ήταν ακόμη στο βουνό. Περιμέναμε μέχρι το απόγευμα της επομένης, μπας και επικοινωνήσει μαζί μας. Του κάκου. Τότε καταστρώσαμε και βάλαμε σε εφαρμογή ένα παραπλανητικό σχέδιο για τη σωτηρία του.

Ο Νίκος κάλεσε στο τηλέφωνο το αστυνομικό τμήμα Τρικάλων. Ζήτησε να μιλήσει με τον διοικητή (τάδε...). Ο μάλλον υπαξιωματικός που το σήκωσε ρώτησε ποιος τον ζητάει.

- Γιατί ο κύριος διοικητής είναι αυτή τη στιγμή απασχολημένος!

- Να του πεις ότι τον ζητά ο Παλαιοκώστας. Ο Νίκος! Βουβαμάρα απ' την άλλη μεριά για μερικά δεύτερα...

- Θα περιμένετε ένα λεπτό;

- Όχι ρε... Δεν θα περιμένω! Δώσ' τον τώρα αμέσως, αλλιώς θα φέρεις την ευθύνη! τον μάλωσε αυστηρά.

- Ναι, ναι...Τώρα, τώρα, τώρα αμέσως! Σε λίγο...

- Ναιαι, ποιοοος;

- Ο πάρ' τα όλα!

- Ποιος;

- Ο Νίκος είμαι. Ο Παλαιοκώστας.

- Έλα, βρε Νίκο.... Είσαι εσύ; Αλήθεια;

- Κοίτα, δεν μπορώ να κρατήσω πολύ το τηλέφωνο. Σε πήρα να μαζέψεις τον κόσμο από πάνω να μην ταλαιπωριούνται. Το αγροτικό εμείς το πήραμε, σχόλασε ο γάμος!

- Γιατί, βρε Νίκο, το κάνατε αυτό (εννοούσε τη ληστεία);

- Δεν φαντάζομαι να θες να το κουβεντιάσουμε τώρα αυτό... Έλα κλείνω. Κατέβασε απ' τα βουνά τους ανθρώπους, τους έχετε γαμήσει. Έλα γεια.

- Γειιιαααα!

Το κόλπο έπιασε. Τα μπλόκα έσπασαν αμέσως. Ο Κώστας κατέβηκε μετά από δυο μέρες καταβεβλημένος και το πρώτο πράγμα που έκανε ήταν να πάρει τηλέφωνο γνωστό δημοσιογράφο των Τρικάλων, για να δώσει συνέντευξη για τη ληστεία λέγοντας ένα σωρό ασυναρτησίες. Δύο περίπου βδομάδες μετά την περιπέτειά μας, ξαναβρεθήκαμε όλοι μαζί για να ξανανέβουμε στο βουνό να πάρουμε τα χρήματα. Προσεγγίσαμε το μέρος με αυτοκίνητο, φτάνοντας τόσο κοντά όσο μας το επέτρεψε ο χωματόδρομος που επιλέξαμε απ' τη βορειοανατολική πλευρά του βουνού. Εγώ κι ο Κώστας αναλάβαμε τη μεταφορά των χρημάτων. Ο Νίκος θα αποχωρούσε για να επιστρέψει μετά από λίγες ώρες να μας παραλάβει. Όλα πήγαν καλά. Βρισκόμασταν πλέον καθοδόν για Αθήνα με το μόχθο μας στο πορτ μπαγκάζ, όταν ο Νίκος έθεσε ευθέως το θέμα της συνέντευξης.

– Για πες μας τώρα, Κώστα, ποιος σε εξουσιοδότησε να δώσεις αυτή τη συνέντευξη και να παραδεχτείς ότι εμείς είμαστε αυτοί που κάναμε τη δουλειά; Έχεις συνειδητοποιήσει ότι μετά από αυτό η δικογραφία είναι σίγουρη;

– Έλα, ρε Νίκο! Δεν προλάβαμε να κάνουμε ένα χιλιόμετρο απ' την τράπεζα και τα δελτία ειδήσεων ανάφεραν τα ονόματά μας (ήταν αλήθεια). Το Όπελ έχει ολονών τα αποτυπώματα κι εσύ μου λες πως απ' τη δικιά μου συνέντευξη θα στοιχειοθετηθεί κατηγορία;

– Όχι, Κώστα, λέω κάτι πιο σοβαρό. Πως εσύ κινείσαι αυτόνομα σε μια υπόθεση που αφορά τους τρεις μας.

– Γιατί, μήπως εσύ δεν πήρες τηλέφωνο τον διοικητή; Με ρώτησες εμένα; απάντησε θρασύτατα.

– Εγώ επικοινώνησα με τον διοικητή, αφού πρώτα το κουβέντιασα με τον Βασίλη. Ο λόγος ήταν σοβαρός. Έγινε για να μπορέσεις να διαφύγεις απ' το βουνό. Εσύ όμως το εξέλαβες ως προσπάθεια να σου κλέψουμε τη δόξα με την οποία είσαι άρρωστος κι έτρεξες να δώσεις συνέντευξη.

– Εγώ δεν σας είπα να με σώσετε, ας με αφήνατε να με πιάσουν! Ο Νίκος δεν ήταν άνθρωπος που μάσαγε τα λόγια του.

– Δεν θέλω να μιλήσω εκ μέρους του Βασίλη, ο οποίος δεν σε ξέρει όσο εγώ, αλλά όσο αφορά εμένα δεν το έκανα μόνο για να σώσω το δικό σου τομάρι, γιατί από ό,τι φαίνεται εσύ γενικότερα δεν επιθυμείς να σωθείς. Εγώ τα λεφτά μας ήθελα να μην χάσω, ξέροντας πολύ καλά ότι πέφτοντας στα χέρια τους θα τους έλεγες πού τα κρύψαμε.

Ήταν μια θλιβερή αλήθεια αυτό που έλεγε ο Νίκος. Το κουσούρι που είχε ο Κώστας κατέστρεφε όλα τα άλλα προτερήματά του, που ήταν πολλά. Στον κόσμο των ληστών τραπεζών ήταν ασυγχώρητο ελάττωμα, ο Κώστας το γνώριζε και γι' αυτό του 'βγαινε αυτή η αντίδραση. Θεωρούσε πως οι συνεργάτες του όφειλαν να κατανοήσουν το ελάττωμά του, να το κάνουν αποδεκτό. Βέβαια, εμείς αφού δεχτήκαμε να συμμετάσχει στη ληστεία αυτόματα αποδεχόμασταν το πρόβλημά του μιας και μας ήταν γνωστό. Του δώσαμε λάθος μήνυμα... Άσ' τα.

Ο Κώστας δεν ήταν ο συνήθης, ο κατ' επιλογήν και με στόχευση καταδότης που συνεργάζεται με την αστυνομία αλλά ο εξ ανάγκης και κατά συρροή! Κάθε που τον συλλάμβαναν, οι συνεργάτες του έπρεπε να βρουν λαγούμι να κρυφτούν! Σε ανύποπτο, παρελθόντα χρόνο, με την ευθύτητα και την αφέλεια που γεννά η απειρία, πιστεύοντας τότε πως ήταν κάτι παροδικό, πως δεν θα ξανασυνέβαινε, τον είχα ρωτήσει για αυτό του το κουσούρι. Μου απάντησε με απόλυτη ειλικρίνεια κι αυτογνωσία: «Όταν με πιάνουν καταρρέει το αμυντικό μου σύστημα, δεν αντέχει! Είναι κάτι που δεν μπορώ να ελέγξω. Δεν το θέλω αλλά συμβαίνει. Αδύνατον να κάνω κάτι γι' αυτό!»

Η απάντησή του με σόκαρε. Με ξύπνησε απ' το ρομαντικό λήθαργο που ο ενθουσιασμός του νεαρού της ηλικίας με κράταγε. Τότε ήταν που διαπίστωσα με τον πλέον οδυνηρό τρόπο ότι το δυσκολότερο κομμάτι στην ένοπλη δράση είναι ο ανθρώπινος παρά-

γοντας. Ήταν ένα καλό μάθημα που πολύ αργότερα θα ενσωμάτωνα στο «εκπαιδευτικό πρόγραμμα φερέλπιδων ενόπλων» που ήθελαν να ενταχθούν σε αυτόν τον κόσμο και με συντρόφευσαν, άλλος για πολύ άλλος λιγότερο, σε κάποιο διάστημα της πορείας μου. Αν δεν με ξεπεράσετε, δεν θα αξίζω τίποτα! Στον δάσκαλο δίνει αξία ο μαθητής που απορροφά τον ανθό της γνώσης του για να τον κάνει καρπό, μα δεν αντιγράφει το χαρακτήρα του και ιδιαίτερα μια αδύναμη πλευρά του. Μόνο εντοπίζοντας τα μειονεκτήματά του μπορεί να γίνει καλύτερος, δομώντας έτσι την προσωπική του ισορροπία ικανοτήτων και ήθους, απαραίτητο εφόδιο στο σκληρό στίβο της ένοπλης δράσης. Είναι αναγκαίο οι επιθετικές του ικανότητες να εναρμονίζονται με τις αμυντικές. Διαφορετικά υπάρχει ανισορροπία-φαυλότητα χαρακτήρα... Αυτά τους έλεγα ανάμεσα σε πολλά άλλα.

Προσεγγίζοντας μια από τις εισόδους της πόλης των Αθηνών, σταθμεύσαμε να πάρει κάποιο ταξί ο Κώστας. Εκεί, μου ζήτησε να του δώσω τον δικό του φορητό ασύρματο πομπό! Όταν του εξήγησα ότι μετά το χωρισμό μας στο βουνό, τον θεώρησα μαζί με τον δικό μου και πολλά άλλα πράγματα περιττό βάρος και τα ξεφορτώθηκα για να είμαι πιο ευέλικτος, εκείνος μου ζήτησε το χρηματικό αντίτιμο!

Ο Νίκος έγινε τούρκος.

– Καλά ρε, δεν ντρέπεσαι καθόλου; Κάναμε μια τόσο καλή δουλειά, περάσαμε τέτοια περιπέτεια βγαίνοντας νικητές και θυμήθηκες να ζητήσεις αποζημίωση για έναν πομπό; Πώς θες να ξανασυνεργαστούμε με τέτοια συμπεριφορά; Α ρε μπαγάσα, είσαι τυχερός, αν ήταν άλλοι δεν θα ζούσες να ζητάς τα ρέστα αλλά βρήκες και τα κάνεις...

Ο Κώστας είπε κάτι ακατάληπτο, βγήκε από το αυτοκίνητο και απομακρύνθηκε με το σακίδιο στην πλάτη.

Δεν θα συνεργαζόμασταν ποτέ ξανά μαζί του, ήταν η τελευταία φορά που τον βλέπαμε.

Κρίμα, ένας άνθρωπος με τόσες ιδιαίτερες ικανότητες (αληθινή ιδιοφυΐα) να μην μπορεί να προσφέρει λόγω «ελαττωματικού γονιδίου». Μετά από χρόνια, όταν έπεσα φυλακή, μου 'στειλε απ' την Κέρκυρα ένα γράμμα για το καλωσόρισμα και οι πρώτες λέξεις ήταν ακριβώς αυτές:

«Δεν ξέρω αν πρέπει να στεναχωρηθώ ή να χαρώ για τη σύλληψή σου...»

Δεν θα μπορούσε να χωρέσει περισσότερη κακία σε τόσο λίγες λέξεις. Ήταν θλιβερό. Και είχα μάθει αρκετά πράγματα από αυτόν...

Το παράδοξο και ειρωνικό του πράγματος σ' αυτή τη ληστεία είναι πως το δικό μου και του Νίκου μερτικό (ογδόντα εκατομμύρια) κατατέθηκε λίγο-λίγο και σε βάθος χρόνου στην ίδια ακριβώς τράπεζα, την Εθνική Καλαμπάκας! Εν κατακλείδι: Όσες τράπεζες κι αν ληστέψει κανείς, τα χρήματα που θα αποσπάσει κάποτε θα ξαναεπιστρέψουν σ' αυτές. Είναι οι μόνες που δεν χάνουν ποτέ! Περιμένουν σαν τη θάλασσα τα ποτάμια! Το χρήμα ρέει μέσα τους...

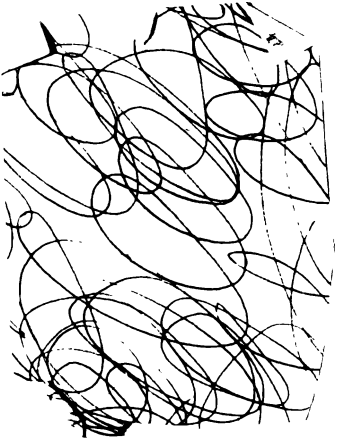

ΗΤΑΝ ΚΑΠΟΥ ΑΡΧΕΣ ΜΑΗ ΤΟΥ '95. Καθισμένοι σε ένα σκούρο καφέ Όπελ, ο Νίκος στη θέση του οδηγού, εγώ συνοδηγός με ένα CZ κάτω από το μηρό μου κι ένα Καλάσνικοφ μπροστά στα πόδια μου, χαλαροί μα πάντα σε εγρήγορση, μπαίναμε στην πόλη της Κατερίνης ερχόμενοι από Ελασσόνα. Όπως οι περισσότερες επαρχιακές πόλεις, έτσι και η Κατερίνη απέκτησε από τότε έντονο κυκλοφοριακό πρόβλημα. Κατευθυνόμενοι προς το κέντρο της πόλης, μόλις μπήκαμε στην ουρά ενός μποτιλιαρίσματος. Δίπλα μας, στο δεξί πεζοδρόμιο, είδαμε κάτι όμορφα κορίτσια να περπατούν παράλληλα μ' εμάς. Μας κοιτάνε, χαμογελάνε δειλά κι αυτό ήταν. Ο Νίκος τους μιλάει, εκείνες ανταποκρίνονται και πιάσαμε κουβεντούλα. Ούτως ή άλλως κάτι καλύτερο δεν είχαμε να κάνουμε αφού κινούμασταν με ρυθμούς χελώνας. Ήδη στο μποτιλιάρισμα προστέθηκαν κάμποσα ακόμη αυτοκίνητα...

Ξαφνικά, στα πενήντα με εκατό μέτρα πίσω μας, αντιληφθήκαμε την παρουσία ενός Ζητά να κατευθύνεται προς το κέντρο της πόλης. Απ' όσα γνωρίζαμε, το να είσαι σταματημένος στην ουρά ενός μποτιλιαρίσματος και να μιλάς με κάποιον δεν συνιστά παράβαση του ΚΟΚ. Γι' αυτό συνεχίσαμε το φλερτ με τα κορίτσια. Ο Ζητάς απ' την έξω πλευρά των ακινητοποιημένων αυτοκινήτων κοντοζύγωνε προς το μέρος μας. Φτάνει δίπλα μας, κοιτάζει τα κορίτσια και, προφανώς αντιλαμβανόμενος τον άμεσο κίνδυνο που διέτρεχαν

από εμάς, παίρνει το πιο αυστηρό του ύφος και μας διατάζει να κάνουμε στην άκρη για τα περεταίρω (τα οποία δεν φανταζόταν).

Ήταν γύρω στα είκοσι πέντε με τριάντα, ψηλός, φορούσε μαύρα δερμάτινα, μπότες τύπου ρόμποκοπ, διπλά πιστόλια χαμηλά στους γοφούς, γκλοπ, φακό κι άλλα πολλά γκάτζετ φορτωμένος. Εξολοθρευτής... Γαμούσε κι έδερνε ο τύπος. Απ' το παρουσιαστικό και τον αέρα του ήταν ολοφάνερο πως σκορπούσε το φόβο και τον τρόμο στους κακοποιούς της πόλης. Μα μόλις τώρα αποφάσισε να επεκτείνει τη δράση του και ως γκομενοφύλακας.

«Θα βρούμε μπελά με αυτόν τον καργιόλη», ψιθύρισε ο Νίκος.

Αμέσως κόβει το τιμόνι τέρμα αριστερά. Κάνοντας αναστροφή μπήκε στο αντίθετο ρεύμα με κατεύθυνση την έξοδο απ' την πόλη. Ο Ζητάς φαντάστηκε πως αυτό έγινε για τη διευκόλυνσή του στον επικείμενο έλεγχο. Βλέποντας όμως πως δεν είχαμε κάτι τέτοιο κατά νου αλλά αναπτύξαμε ταχύτητα, όρμησε σαν δαιμονισμένος πίσω μας ενώ ταυτόχρονα ενημέρωνε το κέντρο για το εν εξελίξει συμβάν. Εγώ ήμουν ήδη πανέτοιμος για δράση. Το παράθυρο του αυτοκινήτου ήταν κατεβασμένο απ' την κουβεντούλα με τα κορίτσια, είχα απασφαλίσει τη ζώνη και με το δάχτυλο στη σκανδάλη κράταγα στα χέρια μου το Καλάσνικοφ, έτοιμο για άμεση χρήση.

Ενόσω οδηγούσε ο Ζητάς δεν διατρέχαμε κάποιο κίνδυνο απ' τον ίδιο γιατί δεν ήταν σε θέση να χρησιμοποιήσει τα όπλα του, όμως το κέντρο της αστυνομίας ήταν πλέον ενήμερο πως δύο τύποι με κλεμμένο αυτοκίνητο δεν συμμορφώνονται σε επικείμενο έλεγχο. Ήταν θέμα χρόνου να κάνουν την εμφάνισή τους τα πρώτα περιπολικά με τα πληρώματα σε πλήρη ετοιμότητα δράσης, για να συνδράμουν στο περιστατικό. Αυτό το γεγονός καθιστούσε επιτακτική την ανάγκη να απαλλαγούμε όσο το δυνατόν γρηγορότερα απ' το απόκοσμο τούτο πλάσμα που μας ακολουθούσε, για να βγούμε από την πόλη.

Ο Νίκος έβαλε το Όπελ στο πρώτο στενό δεξιά. Μετά από είκοσι μέτρα ελάττωσε απότομα ταχύτητα, έτσι ώστε να αναγκάσει

τον Ζητά να πλησιάσει όσο το δυνατόν περισσότερο το αυτοκίνητο. Εκείνος με φόρα και άγνοια κινδύνου έφτασε μισό μέτρο απ' τον πίσω προφυλακτήρα της δικής μου πλευράς. Ήμουν ήδη ο μισός έξω από το παράθυρο του αυτοκινήτου, σημαδεύοντας με το Καλάσνικοφ το σκιάχτρο της τοπικής παρανομίας.

«Μείνε εδώ που είσαι, βλαμμένε, γιατί θα το αδειάσω πάνω σου», του φωνάζω. Συνεχίζοντας να τον σημαδεύω, αναπτύξαμε ταχύτητα. Έχοντας πλέον μια απόσταση ασφαλείας, ξανακάθισα στη θέση μου βέβαιος ότι ξεμπλέξαμε με δαύτον. Αμ δε... Αφού έμεινε για λίγο στήλη άλατος, γκάζωσε τη μηχανή του φτάνοντας ξανά σε απόσταση αναπνοής πίσω απ' το Όπελ. Προφανώς αξιολόγησε πως αυτό που τον σημάδευε ήταν ένα απλό νεροπίστολο! Όντας άθρησκος, σταυροκοπήθηκα. Μόνο σε ανάλογες περιπτώσεις πίστευα στην ανωτέρα δύναμη των ηλίθιων.

– Τι δίνουν σ' αυτό το βόδι και πίνει; Ούτε ακούει ούτε βλέπει, απορώ πώς οδηγάει, αναρωτήθηκα φωναχτά.

– Άαασ' τον μωρέ, έεενας μαλάκας είναι, μην τον σκοτώσουμε, κρίμα είναι, θα προσπαθήσω μήπως του ξεφύγουμε, είπε ο Νίκος ξέροντας ότι ήμουν έτοιμος να τον στείλω στον Βελζεβούλ για τα περαιτέρω...

Εμπιστευόμουν την οδήγηση του Νίκου. Ήταν γρήγορος, προσεκτικός, πάντα ψύχραιμος, παίρνοντας ταχύτατα τις σωστές αποφάσεις. Όμως με μια μοτοσικλέτα που την οδηγεί ένας καυλοζητάς με άγνοια κινδύνου να μας ακολουθεί, είχα βάσιμες αμφιβολίες ότι κάτι τέτοιο δεν θα συνέβαινε. Αφήναμε πίσω μας τα τελευταία σπίτια της Κατερίνης, κινούμενοι στον επαρχιακό δρόμο προς Ελασσόνα με τον Ζητά βιδωμένο πίσω μας. Με τον Νίκο να ελπίζει πως θα του ξεφύγουμε, εμένα να υποψιάζομαι ότι αυτό το ξωτικό δεν είχε ξαναδεί Καλάσνικοφ κι έπρεπε να το ακούσει για να το εμπεδώσει, διανύσαμε κάμποσα χιλιόμετρα δίχως να αλλάξει κάτι. Τέλος αποφάσισα να αντιμετωπίσω το τέρας στα ίσια.

Σε μια ευθεία του δρόμου που ανηφόριζε για να χαθεί πίσω

από ένα μεγάλο λόφο, του 'ριξα μία ριπή πάνω απ' το κεφάλι του. Έμεινε εκεί... Κόκαλο. Τελικά ήταν τυφλός όχι κουφός. Αυτή η διαπίστωση δεν μας χρησίμευε πλέον, γιατί το κακό είχε γίνει. Γνωρίζοντας την κατεύθυνσή μας, το κέντρο της αστυνομίας εντελώς ανεύθυνα, εγκληματικά θα έλεγα, ενημέρωσε τηλεφωνικά όλα τα χωριά απ' τα οποία περνάει ο συγκεκριμένος επαρχιακός δρόμος. Αποτέλεσμα ήταν οι κάτοικοι να μας περιμένουν. Κάποιοι από αυτούς προσπάθησαν να σταματήσουν το αυτοκίνητο, αφού είχαν άγνοια ποιοι επέβαιναν σε αυτό, για ποιο λόγο τους καταδιώκει η αστυνομία και πως είναι οπλισμένοι με πολεμικά τουφέκια.

Βρισκόμασταν στο χωριό Φωτεινά. Μπροστά μας, στα είκοσι χιλιόμετρα, ήταν ο αστυνομικός σταθμός του Λειβαδίου που σίγουρα είχε ενημερωθεί, όπως και το Α.Τ. Ελασσόνας το οποίο μπορούσε να διαθέσει μεγάλη αστυνομική δύναμη. Με την τροπή που πήραν τα πράγματα η καλύτερη λύση ήταν να εγκαταλείψουμε το δρόμο στον οποίον κινούμασταν. Ελέγξαμε το χάρτη και τελικά αποφασίσαμε να κατευθυνθούμε προς Σέρβια Κοζάνης, ακολουθώντας ένα χωματόδρομο που διασχίζει τα Πιέρια όρη. Διανύσαμε λίγα χιλιόμετρα πάνω στο χωματόδρομο, όταν άρχισε να βρέχει δυνατά. Όσο ανηφορίζαμε, το οδόστρωμα χειροτέρευε κάνοντας το Όπελ να διαμαρτύρεται διαρκώς. Διακόσια μέτρα πριν την κορυφογραμμή κόλλησε στη λάσπη.

Τα βουνά έχουν τον δικό τους θεό. Ήταν τρεις το μεσημέρι, χιόνιζε κι έπεσε ομίχλη. Κατεβήκαμε απ' το αυτοκίνητο για να βρεθούμε μετά από πολύ καιρό στο στοιχείο μας, το βουνό. Πώς αλλιώς θα βλέπαμε χιονόπτωση στα Πιέρια αρχές Μάη; Φορέσαμε αδιάβροχα, βάλαμε τα μικρά μας σακίδια στην πλάτη και σαν λησμονημένοι αντάρτες με τα Καλάσνικοφ στα χέρια χωθήκαμε στο παρθένο δάσος που μας σκέπασε με την παχιά ομίχλη του. Και το χιόνι απάνω μας έπεφτε πυκνό... Μόνο η φύση γνωρίζει πώς να υποδέχεται στην αγκαλιά της άγριες, απροσκύνητες ψυχές...

Μας τα 'κλασες, ρόμποκοπ...

Εμπλοκή και διαφυγή από το λιμάνι της Πάτρας

ΜΕΣΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ ΤΟΥ '95, ο Νίκος αποφασίζει να εγκαταλείψει για λίγο την Ελλάδα. Βάλαμε κάτω τα υπέρ και τα κατά, για να καταλήξουμε ότι η καλύτερη πύλη εξόδου ήταν το λιμάνι της Πάτρας κι έτσι μεταβήκαμε οδικώς στην Πάτρα. Προμηθευτήκαμε εισιτήριο για Ανκόνα με πλοίο που αναχωρούσε στις οχτώ το βράδυ. Για την επικύρωση του εισιτηρίου και τον έλεγχο του διαβατηρίου απαιτούνταν η φυσική παρουσία του ταξιδευτή μία ώρα πριν την επιβίβασή του στο χώρο αναμονής του λιμανιού. Κάναμε μερικά περάσματα με το αυτοκίνητο προσεγγίζοντας τον εξωτερικό περίβολο του λιμανιού, χωρίς να διαπιστώσουμε κάτι ανησυχητικό. Όλα φαίνονταν καθαρά, κανένα πρόβλημα. Κατά τις εφτά παρκάραμε το αυτοκίνητο στην από πάνω πλευρά και πενήντα περίπου μέτρα από την είσοδο του λιμανιού με κατεύθυνση την παραλία της Πάτρας.

Το σχέδιο ήταν απλό. Θα συνόδευα τον Νίκο για επικύρωση του εισιτηρίου και κατόπιν θα περίμενα έξω απ' τις εγκαταστάσεις των γραφείων στην περίπτωση που κάτι πήγαινε στραβά κατά τον έλεγχο του διαβατηρίου. Όταν όλα πήγαιναν κατ' ευχή θα αποχωρούσα απ' το λιμάνι, στη συνέχεια κι από την Πάτρα.

Κατεβήκαμε κι αφού κλειδώσαμε το αυτοκίνητο κατευθυνθήκαμε με σταθερό βηματισμό προς την είσοδο του λιμανιού. Ο

Νίκος είχε ένα αρκετά μεγάλο σακ βουαγιάζ περασμένο στον ώμο του και καθότι θα ταξίδευε δεν οπλοφορούσε. Εγώ στο πίσω μέρος της ζώνης του παντελονιού μου είχα ένα γεμάτο CZ με έναν επι - πλέον γεμιστήρα. Από τον δεξί μου ώμο κρεμόταν μια τσάντα, που στο εσωτερικό της κρυβόταν ένα απασφαλισμένο κι έτοιμο για άμεση χρήση Σκόρπιον με τέσσερις εφεδρικούς γεμιστήρες. Στην εξωτερική θήκη της βρίσκονταν δύο αμυντικές χειροβομβίδες.

Το λιμάνι της Πάτρας έσφυζε από ζωή. Αυτή την έντονη κινητικότητα αντικρίσαμε φτάνοντας στην είσοδό του. Απ' την αριστερή πλευρά βρισκόταν ένας μεγάλος όγκος τουριστών σχηματίζοντας μια παχιά ουρά, η οποία ξεκινούσε απ' τον έλεγχο διαβατηρίων και εισιτηρίων και κατέληγε στην είσοδο του λιμανιού. Στο τέλος αυτής της ουράς είχε σταθμεύσει ένα μαύρο Άλφα Ρομέο με κατεβασμένα παράθυρα. Δύο άνδρες με μαύρα γυαλιά στο εσωτερικό του σκάναραν τους επιβάτες. Ασφαλίτες, ασφαλώς...

Εκείνο τον καιρό η Ελλάδα δεν ήταν στη συνθήκη του Σένγκεν, ο έλεγχος διαβατηρίων ήταν ξεχωριστός για τους έλληνες πολίτες.

Με χαλαρότητα και επαγρύπνηση προχωρήσαμε προς τον εγχώριο έλεγχο, που βρισκόταν πενήντα με εβδομήντα μέτρα ευθεία μπροστά μας. Σε όλο τον περιβάλλοντα χώρο, διάσπαρτοι ξένοι τουρίστες και έλληνες επιβάτες περιφέρονταν άσκοπα αναμένοντας να ταξιδέψουν. Ήμασταν πλέον στα δεκαπέντε μέτρα απ' τις κτιριακές εγκαταστάσεις, όταν αντικρίσαμε τους δύο πρώτους λιμενοφύλακες όρθιους, δεξιά της εισόδου. Φορούσαν στολές παραλλαγής, μπερέ στο κεφάλι, και στους ώμους τους είχαν περασμένα τα MP5, ενώ αντάλλασσαν κουβέντες κοιτάζοντας δεξιά αριστερά με το ανάλογο ύφος.

Οι κτιριακές εγκαταστάσεις του λιμένα ήταν υπερυψωμένες. Μπροστά μας υπήρχαν πέντε-έξι σκαλιά, δέκα περίπου μέτρα μήκος. Στα σκαλιά αυτά ξεκουράζονταν καθισμένοι κάμποσοι τουρίστες. Ανάμεσά τους δύο άνδρες και μια γυναίκα που κάθονταν κι εκείνοι με τα σακίδιά τους όπως όλοι οι ταξιδιώτες. Για αδιευ-

κρίνιστο λόγο μού χτύπησε εσωτερικό καμπανάκι για τους τρεις συγκεκριμένους. Επιβράδυνα το βηματισμό μου. Όταν ο Νίκος ανέβηκε το τρίτο σκαλί, εγώ ετοιμαζόμουν να δρασκελίσω το πρώτο. Η συγκεκριμένη παρεούλα καθόταν στη μέση των σκαλοπατιών και δύο μέτρα δεξιά απ' το σημείο που ανεβαίναμε εμείς τα σκαλιά. Μόλις πάτησα το πόδι μου στο πρώτο σκαλί, εκείνοι, δήθεν αδιάφορα, ξεκόλλησαν τους κώλους τους από το δάπεδο. Έμεινα ακίνητος.

Η κοπέλα με τον ένα άντρα προχώρησαν να ελέγξουν τον Νίκο. Ο άλλος, με δυο γοργά βήματα, ήταν μπροστά μου. Άνοιξε το στόμα του αλλά δεν πρόλαβε να αρθρώσει λέξη. Η κάννη του Σκόρπιον πίεζε το στήθος του...

– Μηην κάανεις το παραμικρό, καργιόλη, θα σ' εκτελέσω επιτόπου. Πανικοβλήθηκε. Σήκωσε ψηλά τα χέρια και ξεκίνησε να μου αραδιάζει πόσα παιδιά έχει κ.λπ. Εγώ, που δεν είχα όρεξη ούτε χρόνο να ακούσω για τα πάθη του γενεαλογικού του δέντρου, φωνάζω του Νίκου που ούτε αυτός ούτε οι δύο ασφαλίτες που τον ακολουθούσαν είχαν αντιληφθεί αυτά που διαδραματίζονταν πίσω τους. Γύρισαν και οι τρεις τα κεφάλια αντικρίζοντας το σκηνικό. Οι δύο ασφαλίτες το βάλαν στα πόδια φωνάζοντας. Οι φωνές τους συμπαρασύρανε τους δυο λιμενοφύλακες στο τρεχαλητό τους κι όλοι μαζί κρύφτηκαν μέσα στις κτιριακές εγκαταστάσεις! Ο Νίκος είχε περάσει ήδη πίσω μου. Δίχως να ξεκολλήσω απ' το στήθος του το Σκόρπιον, πιάνω από το μπλουζάκι τον τύπο κι όπως ήταν με τα χέρια ψηλά τον έσυρα μαζί μου μέχρι να αποκτήσουμε απόσταση ασφαλείας. Εκεί τον εγκατέλειψα. Πάντα σημαδεύοντάς τον, οπισθοχωρήσαμε ως την πύλη του λιμανιού.

Οι δυο ασφαλίτες που κάθονταν μέσα στο μαύρο Άλφα Ρομέο κοντά στην πύλη δεν είχαν αντιληφθεί το παραμικρό ως εκείνη τη στιγμή. Τα μαυρισμένα κορμιά των τουριστριών έκαναν το θαύμα τους. Τους αποχαύνωσαν... Όταν συνειδητοποίησαν τι ακριβώς γίνεται, εμείς μπήκαμε στο παρκαρισμένο αυτοκίνητο και

ξεκινήσαμε αμέσως. Το Άλφα Ρομέο έκανε όπισθεν και βγήκε απ' την πύλη. Τώρα ερχόταν από μπροστά μας με την μούρη ίσια καταπάνω μας να μας τρακάρει. Πολύ φιλόδοξο το σχέδιό τους. Μερικά μέτρα πριν την επικείμενη σύγκρουση τους έριξα μια ριπή ίσα με δώδεκα σφαίρες φροντίζοντας, όσο αυτό ήταν εφικτό υπό αυτές τις συνθήκες, να τις μαζέψω στη μάσκα του Άλφα Ρομέο. Ο οδηγός, βλέποντας τις πρώτες φλόγες από το Σκόρπιον, έχασε την ψυχραιμία του. Έστριψε δεξιά το τιμόνι, ενώ ταυτόχρονα έπεσαν με τον συνοδηγό στα μπροστινά καθίσματα να καλυφθούν. Αποτέλεσμα, το Άλφα Ρομέο να περάσει απ' αριστερά μας και να καρφωθεί στον απέναντι τοίχο. Βρισκόμασταν ακόμα έξω από την είσοδο του λιμανιού. Ο πανικός ήταν απερίγραπτος. Κόσμος να τρέχει πάνω κάτω, οδηγοί να έχουν ακινητοποιήσει τα αυτοκίνητά τους στη μέση του δρόμου δίχως και οι ίδιοι να γνωρίζουν το λόγο... Με συνεχείς ελιγμούς ξεμακρύναμε απ' το λιμάνι. Ο παραλιακός δρόμος της Πάτρας εκείνη την ώρα είχε πυκνή κίνηση. Μετά από λίγο ακούσαμε σειρήνες περιπολικών πίσω μας. Αφήνω το Σκόρπιον και παίρνω στα χέρια μου το ένα από τα δύο Καλάσνικοφ. Ελάτε να τα πούμε τώρα λεβέντες... Δεν θα χρειαζόταν όμως. Ο Νίκος άναψε αλάρμ, αναβόσβηνε διαδοχικά τα φώτα και με συνεχή κορναρίσματα ανοίγαμε δρόμο παριστάνοντας τους ασφαλίτες. Οι οδηγοί των προπορευόμενων αυτοκινήτων, ακούγοντας πίσω τους στο βάθος τις σειρήνες των περιπολικών, πίστευαν πως εμείς ήμασταν προπομπός. Άλλωστε οι χειρονομίες που τους κάναμε ήταν του ανάλογου ύφους. Διανύσαμε μερικά χιλιόμετρα ακόμη, ώσπου δεν ακούγαμε πλέον σειρήνες. Βγήκαμε απ' την κεντρική οδική αρτηρία αλλάζοντας πορεία κι άντε να μας βρεις...

Μετά το ισχυρό αυτό σοκ και την ψυχική οδύνη που υποστήκαμε, ήταν πλέον επιβεβλημένο να επισκεφθούμε κάμποσους τόπους λατρείας. Εξαγνιστήκαμε εισβάλλοντας ένοπλοι στους σύγχρονους ναούς προσκυνήματος... Στις άγιες τράπεζες!

| Απαγωγές και ηθική |

ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΣΤΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ της Καλαμπάκας, η ιδέα μιας απαγωγής επιχειρηματία ή μέλους της οικογένειάς του με στόχο την αποκόμιση λύτρων στριφογύριζε για πολύ καιρό στο μυαλό μου. Τέτοια πιθανότητα εξοικονόμησης ρευστού έμοιαζε ως ιδανική περίπτωση. Με τον καιρό, όσο περισσότερο δουλευόταν στο μυαλό μου, διαπίστωνα πως οι παράμετροι που έπρεπε να ληφθούν υπόψη από όσους θα συμμετείχαμε στην επιχείρηση ήταν πάρα πολλοί. Πλέον φάνταζε ως το πιο πολυσύνθετο, πολυδιάστατο κι απρόβλεπτο στην εξέλιξή του εγχείρημα.

Σε μια επιχείρηση που βασίζεται εξολοκλήρου στον εκβιασμό, κυρίαρχο και καθοριστικό ερώτημα ήταν αν θα ήμασταν κατάλληλα προετοιμασμένοι να κάνουμε την απειλή μας πράξη κι αν κατανοούσαμε πλήρως τι αυτό συνεπάγεται. Δεν εκβιάζεις αν δεν είσαι έτοιμος να πραγματοποιήσεις την απειλή σου, γιατί από εκβιαστής μπορεί πανεύκολα να μετατραπείς σε εκβιαζόμενο. Όταν αυτό το δίλημμα απαντηθεί θετικά απ' όλους τους εμπλεκομένους, το επόμενο προκαταρκτικό στάδιο είναι να μελετηθούν όλα τα προληπτικά εκείνα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν για να ελαχιστοποιηθούν, κι αν είναι δυνατόν να μηδενιστούν, οι πιθανότητες αυτή η απειλή να γίνει πράξη. Κι αν ποτέ χρειαζόταν, το δάχτυλο στη

σκανδάλη να είναι της άλλης πλευράς. Εκείνη να αποφάσιζε αν θα την τραβήξει ή όχι... Να μην σκοτώναμε εμείς για τα λεφτά τους αλλά εκείνοι για τα δικά τους. Που δεν έχουν κανένα ενδοιασμό να το κάνουν, όταν πρόκειται για των άλλων τα λεφτά και τη ζωή... Να αφήναμε στη διακριτική τους ευχέρεια την αξιολόγηση του πολύτιμου ή μη της «πανάκριβης» ζωής τους κι ανάλογα να πράξουν. (Μετά από δυο απαγωγές δεν με έχει πείσει ο αξιακός τους κόσμος ούτε η αόριστη καλοσύνη τους... Ίσως πρέπει να ξαναδοκιμάσω!)

Όλα τα παραπάνω συνηγορούσαν ότι για την επίτευξη του στόχου μας η επιλογή του προσώπου θα 'πρεπε να πληροί τρεις βασικές προϋποθέσεις: Πρώτον, να μπορεί σίγουρα να ανταποκριθεί στις οικονομικές μας απαιτήσεις χωρίς να καταστρέφεται ολοκληρωτικά. Δεύτερον, να υπάρχει οικογενειακό περιβάλλον με συνοχή (γονείς, σύζυγος, παιδιά κ.λπ.) για την ομαλή διαπραγμάτευση και εξασφάλιση της καταβολής των λύτρων. Τρίτον, να έχει καλή υγεία, να αντέξει αυτή τη δοκιμασία.

Απαγορευτικό για μένα ήταν η αρπαγή αγοριού κάτω των είκοσι δύο περίπου και γυναίκας οποιασδήποτε ηλικίας. Οι λόγοι δεν ήταν συναισθηματικοί ή λάιτ ηθικο-ιδεολογικοί αλλά πρωτίστως πρακτικοί. Γιατί κανείς δεν σου εγγυάται πως μια απαγωγή θα έχει την επιθυμητή κατάληξη. Όσο καλά μελετημένη και οργανωμένη να είναι, πάντα τα απρόοπτα παραμονεύουν. Με δεδομένο ότι είσαι έτοιμος να πραγματοποιήσεις την απειλή σου, αν κάτι απρόβλεπτο συμβεί, μένοντας με έναν όμηρο στα χέρια δεν θα 'θελες να είναι ένα παιδί ή γυναίκα. Ποια ευθύνη να φορτώσεις σε ένα παιδί που τυχαίνει να 'χει πλούσιο μπαμπά για να βρεις το κουράγιο να το θανατώσεις. Το ίδιο, στο αίσιο σενάριο, να υποστεί μια τόσο τραυματική εμπειρία. Δεν υπάρχει πιο βάρβαρη, αισχρή πράξη απ' τη θανάτωση παιδιού με οποιαδήποτε δικαιολογία, πόσο μάλλον για χάρη του χρήματος. Ακόμη κι αν η εκβιαζόμενη πλευρά το θυσιάζει γι' αυτό... Οι ενδοιασμοί αυτοί μετριάζονται

κατά πολύ όταν έχεις να κάνεις με ανήθικο, πολιτικά διαπλεκόμενο επιχειρηματία, που με τον έναν ή άλλο τρόπο επηρεάζει συνειδητά τις ζωές ενός συνόλου ανθρώπων, πολύ πιθανόν και τη δικιά σου.

Θα μπορούσε βέβαια να επιλεγεί ενήλικη γυναίκα για όμηρος, με την προϋπόθεση ότι θα υπάρχουν εκείνες οι υποδομές ώστε να κρατηθεί για μεγάλο χρονικό διάστημα έως ότου αμβλυνθούν οι αντιστάσεις της οικογένειας και παραδοθούν τα λύτρα. Εύλογα κάποιος υπέρμαχος της ισότητας των δύο φύλων θα αναρωτηθεί γιατί μια γυναίκα που κατέχει-διευθύνει έναν όμιλο επιχειρήσεων με μεγάλο τζίρο, πιθανόν κακή εργοδότης, το ίδιο διαπλεκόμενη, να μην έχει την ίδια τύχη με έναν άντρα όμηρο. Δεν μπορώ να δώσω μια πειστική απάντηση σ' αυτό. Είναι πολύ βαθιές, σκοτεινές, δαιδαλώδεις οι διαδρομές αναζήτησης για την εκλογίκευση αυτής της αδυναμίας, που θα αρκεστώ να πω: μόνο και μόνο γιατί τις αγαπάμε. Έτσι τη γλιτώνουν... Τουλάχιστον από μένα!

Παρόμοιου ηθικού τύπου παραμέτρους, εξίσου σοβαρές, θα αντιμετώπιζα καθόλη τη διάρκεια αναζήτησης «θύματος». Σε δύο περιπτώσεις (η μία μετά την άλλη), ενώ είχα φτάσει στο τελικό στάδιο παρακολούθησης, συμπτωματικά έχασαν ξαφνικά από ένα μέλος της οικογένειάς τους (η πρώτη σε τροχαίο, η άλλη από αιφνίδιο θάνατο). Θα ήταν τελειωτικό να δεχτούν ένα δεύτερο χτύπημα, αυτό της απαγωγής. Φυσικά οι δύο οικογένειες διαγράφηκαν προσωρινά απ' τη λίστα θυμάτων... Κι άντε απ' την αρχή.

Επίσης απ' τη λίστα θα διαγράφονταν αρκετοί άλλοι, όταν διαπίστωνα ότι δεν ήταν στυγνοί επιχειρηματίες. Μα είχαν μια γήινη-ανθρώπινη αντιμετώπιση του επιχειρείν, κάτι που εμένα δεν με άφηνε ασυγκίνητο. Τυχαία αναφέρω τον Γ. Μπουτάρη. Διαβάζοντας πολλές απ' τις συνεντεύξεις του και μαθαίνοντας ότι ήταν ο ιδρυτής του Αρκτούρου, κατάλαβα ότι διέθετε μια εναλλακτική ματιά απέναντι στα πράγματα και τη ζωή. Ακόμα και στο κομμάτι της κοινωνικής προσφοράς δεν λειτουργούσε όπως οι γνωστές επιχειρηματικές οικογένειες, που για να συγχωρεθούν

οι αμαρτίες τους ξαμολάνε κι από ένα μέλος τους ως φιλάνθρωπο λαγό για να απονέμουν και να παραλαμβάνουν συναμεταξύ τους μπροστά στις κάμερες τα δικής τους έμπνευσης φιλανθρωπικά βραβεία (Γιάννης κερνά, Γιάννης πίνει). Έτσι βγήκε από το κάδρο. Ελπίζω να μην έκανα λάθος...

| Επαναπατρισμός με σκοπό την απαγωγή |

Την ανοιξη του '95, εγώ με τον Νίκο ξαναεπιστρέψαμε στην Ελλάδα με μοναδικό σκοπό την απαγωγή επιχειρηματία. Απ' την κεντρική Ευρώπη όπου βρισκόμουν, με τη βοήθεια οικονομικών εφημερίδων και περιοδικών που φτάνανε από Ελλάδα, είχα φτιάξει ένα αξιοπρεπές αρχείο υποψηφίων επιχειρηματιών που θα μας φαινόταν αρκετά χρήσιμο για την τελική επιλογή στόχου. Επίσης ένας επιστήθιος φίλος μάς εξασφάλισε καλό οπλισμό, προερχόμενο απ' τον γιουγκοσλαβικό πόλεμο. Ήταν πιστόλια CZ, υποπολυβόλα Σκόρπιον, πολεμικά Καλάσνικοφ, χειροβομβίδες και μπόλικα πολεμοφόδια. Κράτησε ο καθένας μας ό,τι του ταίριαζε για τον ατομικό του οπλισμό και τα υπόλοιπα θάφτηκαν. Οπλισμένοι σαν αστακοί και με ασυγκράτητη θέληση, ξεχυθήκαμε προς αναζήτηση ανάλογου θύματος. Στην πορεία αυτής της αναζήτησης μας τύχαν κάποιες αναποδιές που αναγκαστικά ανέβαλαν για λίγο τα σχέδιά μας, γιατί φτάσαμε στα μέσα του καλοκαιριού με τον οικονομικό προϋπολογισμό να έχει εκτροχιαστεί. Έτσι θέσαμε ως προτεραιότητα το ζέσταμα του ταμείου. Πώς θα γινόταν αυτό; Μα με ληστεία τράπεζας φυσικά!

«Καλημέρα, τα λεφτά σας. Ευχαριστούμε, χαίρετε!»

Όταν η ανάληψη είναι απαλλαγμένη από γραφειοκρατία, απλοποιείται η ζωή... Ήταν καλό το ποσό για να ζεσταθεί το ταμείο και να μας δώσει χρόνο για τον αρχικό μας στόχο.

Με τον Νίκο συγκροτούσαμε ένα τρομερό δίδυμο. Μπορούσα-

με να κάνουμε άνω κάτω τα επαρχιακά αστυνομικά τμήματα με ληστείες, διαφυγές από μπλόκα, πολύωρες καταδιώξεις, που κάποιες κατέληγαν σε ανταλλαγή πυρών μα ποτέ δεν κατάφερναν ούτε καν να μας στριμώξουν, όχι να μας βάλουν στο χέρι. Ήταν τέτοια η σιγουριά μας, που δεν ήταν λίγες οι φορές κατά την ώρα της καταδίωξης που κάναμε χαβαλέ με τον τρόμο που προδίδαν οι αντιδράσεις τους. Όμως η αντιπαλότητα από πλευράς μας ξεκινούσε και σταματούσε στην εξασφάλιση της ελευθερίας μας. Ξέραμε πως θα τους βρίσκαμε συνέχεια μπροστά μας. Αυτή ήταν η δουλειά τους. Εμάς άλλη. Δεν τους λογιάζαμε ως εχθρούς αλλά ως παρείσακτους! Ως την τροχοπέδη που βάζει ο πολιτισμένος άνθρωπος να ανακόπτει την ίδια του την πορεία. Το ασυνείδητο υποζύγιο που κάθε φορά θα φορτώνει την κτηνωδία που κρύβει μέσα του. Ο Νίκος ήταν πάντοτε στο τιμόνι. Γρήγορος, ψύχραιμος, άριστος γνώστης όλων των εθνικών, επαρχιακών, ασφάλτινων, χωμάτινων δρόμων και μονοπατιών όλης της επικράτειας (το Γκουγκλ Ερθ πριν εφευρεθεί ήταν φυτεμένο στο μυαλό του). Εγώ πάλι ένας συνοδηγός μπαρούτι. Πάντα με το Καλάσνικοφ στα πόδια μου έτοιμο προς χρήση, αν και όταν υπήρχε σοβαρή αιτία να μιλήσουν τα όπλα... Η μεταξύ μας συνεννόηση ήταν ιδανική. Ένα νεύμα, ένα βλέμμα, μια χειρονομία αρκούσε να ξεκινήσει το γλέντι. Αυτό σίγουρα συνέβαινε γιατί στις φλέβες μας κυλούσε το ίδιο αίμα πολλών γενεών ορεσίβιων ανυπότακτων ανθρώπων. Αίμα που δεν σου επέτρεπε να αγιάσεις και σου απαγόρευε να παραδοθείς.

Όσο αρμονικά δέναμε στο επιχειρησιακό σκέλος άλλο τόσο δυσαρμονία υπήρχε στον τομέα της στρατηγικής. Ο Νίκος από ιδιοσυγκρασία ήταν «ας πάρουμε τώρα ό,τι πάρουμε, όσο γρηγορότερα μπορούμε και φύγαμε». Αντίθετα εγώ ήμουνα «να μελετήσουμε, να στοχεύσουμε, να οργανώσουμε και να χτυπήσουμε...». Ο Νίκος ασταθής, με τάσεις κυκλοθυμίας, μα με ισχυρή διαίσθηση κινδύνου και υπερβολικά ανεπτυγμένο το ένστικτο της επιβίωσης. Εγώ

πάλι σταθερός, επίμονος στην επίτευξη στόχων μέχρι ξεροκεφαλιάς, μα και σκληρός στο λόγο σε παρεξηγήσιμο βαθμό.

Η αστάθεια του Νίκου θα 'κανε για μια ακόμη φορά το θαύμα της... Μετά τη ληστεία άρχισε τη γκρίνια.

«Κακώς που ήρθαμε ξανά στην Ελλάδα... Θα μας δέσουν. Θα βγάλουμε ένα κάρο φυλακή... Πάμε να φύγουμε, με αυτά τα χρήματα κάτι μπορούμε να κάνουμε εκεί που θα πάμε κ.λπ.»

«Ο λόγος που κάναμε αυτό το ταξίδι ήταν συγκεκριμένος, στοχευμένος. Το πρόβλημα δεν λύθηκε. Θα εμφανιστεί πιο έντονο μπροστά μας. Όταν εγκαταλείπεις μια μάχη θα αναγκαστείς να την ξανακάνεις διπλή και τριπλή. Πράξε ό,τι εσύ θεωρείς σωστό. Εγώ θα παραμείνω μέχρι να τελειώσω αυτό για το οποίο ήρθα», του απαντούσα.

Έτσι έγινε. Ένα πρωί τον μετέφερα μέχρι τα σύνορα, περίμενα να τον δω να τα περνάει και επέστρεψα να συνεχίσω μόνος μου πλέον...

| Αναζητώντας τους αρουραίους της ηθικής |

Επιδόθηκα σε έναν αγώνα συλλογής στοιχείων για όλο το οικονομικό, κι όχι μόνο, κατεστημένο. Ξεκίνησα με μεγάλη υπομονή και μεθοδικότητα να συλλέγω οποιοδήποτε στοιχείο οικονομικού ενδιαφέροντος κυκλοφορούσε εκείνο τον καιρό στην αγορά. Από ημερήσιο τύπο (πολιτικό, οικονομικό), οικονομικά περιοδικά, δημοσιεύσεις ισολογισμών εταιρειών, κουτσομπολίστικα έντυπα κι ό,τι άλλο μπορούσε να μου παρέχει χρήσιμες πληροφορίες πάνω σ' αυτό το αντικείμενο. Το τι ανακάλυψα δεν τα χωράει του ανθρώπου ο νους. Όλη η μπόχα της οικονομικοπολιτικής διαπλοκής μπήκε απ' τα ρουθούνια μου με άμεσο κίνδυνο την απενεργοποίηση του εγκεφάλου μου. Το χρήμα έρεε βρώμικο κι άφθονο για τους μυημένους μα ξετσίπωτους. Ήταν τα χρόνια της παρακμής του

ΠΑΣΟΚ, όταν οι σοσιαλησταράδες είχαν στήσει στην πλάτη του κοσμάκη ένα τρικούβερτο μεγαλειώδες γλέντι, λεηλατώντας τις οικονομίες και το μέλλον του ελληνικού λαού. Διαπλοκή, σκάνδαλα, ρουσφέτια, συναλλαγές ήταν κάποιες από τις μεγάλες αδυναμίες των ενοίκων του κοινοβουλίου. Τα οικονομικά τζάκια, παλιά και νεόκοπα, ξέραν καλά από τραπεζώματα, αρκεί οι λιγούρηδες πολιτικοί να κάλυπταν νομοθετικά όλο αυτό το πλιάτσικο. Η δε δεξιά αντιπολίτευση δεν έμεινε απ' έξω, είχε το μερτικό της. Άλλωστε αυτή, ως αιώνια αγαπημένη της οικονομικής άρχουσας τάξης, κρατούσε νόμιμα και συνεχίζει να κρατά τα βαριά χρυσά κλειδιά της διαπλοκής.

Ο μελλοντικός μου απαχθείς Αλέξανδρος Χαΐτογλου βοηθούσε οικονομικά τον τότε αρχηγό της ΠΟΛΑΝ –μετέπειτα πρωθυπουργό– Αντώνη Σαμαρά και το κόμμα του. Ήταν φίλοι. Κάθε φορά που ανέβαινε στη Θεσσαλονίκη για τις πολιτικές του συγκεντρώσεις διανυκτέρευε στο σπίτι του. Αυτό, ανάμεσα σε πολλά άλλα για τα σφιχταγκαλιάσματα του χρήματος και της πολιτικής, μας το είπε ο ίδιος ο Χαΐτογλου τις μέρες που τον είχαμε στα χέρια μας.

Φυσικά η αριστερά άπλωνε κι αυτή τα χεράκια της να πάρει τα κεράσματά της. Όταν ελέγχεις το υπηρετικό προσωπικό, κάτι θ' αρπάξεις. Δεν θα αφήσεις όλο τον κόπο σου να πάει στα μεγάλα τσιμπούσια. Άμα είσαι συνδικαλιστής θα χώσεις τη βρωμοχερούκλα σου να τσακώσεις κάνα λαχταριστό καλοψημένο μπούτι κοτόπουλο. Ούτως ή άλλως το δικαιούσαι. Κι αν πάλι διαμαρτυρηθούν για αυτή σου την απρέπεια, τους τραμπουκίζεις με απεργία στην κουζίνα... Πάντα πιάνει. Για να μην πεινάσουν οι μεγάλες τους κοιλιές σε κάνουν ομοτράπεζό τους, αφού πρώτα σε χρίσουν βουλευτή. Αν είσαι εντελώς γαϊδούρι σε βαφτίζουν υπουργό, για να έχεις μια θέση για πάντα στο μεγάλο τραπέζωμα που την κέρδισες με το σπαθί σου. Τα τραπεζώματα όμως έχουν ένα κακό. Μαζεύουν διαφορά πεινασμένα αγρίμια σαν κι εμάς, που με τη βία των όπλων θα αρπάζαμε ένα κομμάτι ψωμί –που χρησίμευε μόνο ως ντεκόρ–

απ' το πιάτο του Χαΐτογλου. Για να μας πάρουν στο κατόπι οι συνδαιτημόνες, το υπηρετικό προσωπικό, όλα τα σκυλιά, λυτά και δεμένα. Όταν έχεις τέτοια γιορτή και σου τη χαλάνε κάποιοι φριχτοί τυφεκιοφόροι, παίρνεις αυστηρά μέτρα. Έτσι θα βάζαν βαθιά το χέρι στην τσέπη του κοσμάκη για να μας επικηρύξουν με το ποσό των διακοσίων πενήντα εκατομμυρίων κατά κεφαλή. Κιμπαριλίκια! Για μένα δεν ήταν έκπληξη αυτή η διαπίστωση. Λόγω ιδιοσυγκρασίας δεν ήμουν απλά υποψιασμένος αλλά απολύτως βέβαιος για το τι στ' αλήθεια συνέβαινε, αλλά ήθελα τις αποδείξεις μου. Όταν οι αποδείξεις είναι μέσα στο βόρβορο, πρέπει να τον ανακατέψεις. Με το ανακάτεμα έρχονται οι αναθυμιάσεις...

Ως ελάχιστο, απλοϊκό παράδειγμα διαπλοκής παραθέτω το εξής: Εμείς εκείνο το διάστημα, λόγω του ιδιαίτερου του επαγγέλματος, γνωρίζαμε όλους τους εθνικούς, επαρχιακούς δρόμους της ηπειρωτικής Ελλάδας κι αυτό που διαπιστώναμε ήταν ότι όλοι τους ήταν διαλυμένοι, οδηγικά επικίνδυνοι. Κι όμως, οι εναλλασσόμενες κυβερνήσεις κάθε τρεις και λίγο δημοπρατούσαν καινούρια έργα για συντήρηση εθνικών και επαρχιακών οδών ή για διάνοιξη νέων, που τα χάριζαν ως επί το πλείστον στην ΑΚΤΩΡ του Μπόμπολα, στην ΑΕΓΕΚ του Τριανταφύλλου και πάει λέγοντας. Αυτοί με τη σειρά τους τοποθετούσαν κάποια φορτηγά μαζί με εκφορτωτές και κάμποσους εργάτες για το ξεκάρφωμα και το έργο ήταν υπό κατασκευή. Όταν ήταν προεκλογική περίοδος εντατικοποιούνταν οι εργασίες-πιθανόν με εξτρά κονδύλι- για να φτιαχτεί ένα κομμάτι που θα το επισκεπτόταν ο εκάστοτε πρωθυπουργός, για να αυτοπροβληθεί επιδεικνύοντας μέσω του τηλεοπτικού καναλιού που κατά τύχη ανήκε στους κατασκευαστές τα κατορθώματά του. Και η ζωούλα κυλούσε... Στον κατήφορο.

Αυτές οι πρακτικές είχαν διευρυνθεί, διαφθείροντας δήμους και κοινότητες σε μεγαλύτερο ακόμα βαθμό. Ασφαλτόστρωναν ένα χωματόδρομο, που σε δυο μήνες ήταν γεμάτος λακκούβες λόγω φτηνού υλικού και προχειρότητας. Δυο βδομάδες πριν τη ληστεία

που προανέφερα είχαμε προκαθορίσει το δρομολόγιο διαφυγής, το οποίο περιλάμβανε έναν ολόφρεσκο ασφαλτοστρωμένο δρόμο δέκα χιλιομέτρων. Τότε, γνωρίζοντας πως μέχρι πρότινος ο συγκεκριμένος δρόμος ήταν χωμάτινος, κάναμε πλάκα λέγοντας πως ο δήμαρχος τη περιοχής μάς έστρωσε χαλί για να περάσουμε. Την ημέρα της ληστείας βρίζαμε τον δήμαρχο που μας έστησε παγίδα, γιατί βρήκαμε το δρόμο σουρωτήρι από μεγάλες τρύπες. Το αυτοκίνητο δεν μπορούσε να τον διασχίσει με πάνω από είκοσι χιλιόμετρα. Σίγουρα τσέπωσε περισσότερα λεφτά απ' τη δικιά μας ένοπλη ληστεία τράπεζας! Κι όμως, εμάς κυνηγούσαν. Τέτοια τα έργα των κρατούντων!

Αουτσάιντερ επιχειρηματίες που όλα τα μέσα ενημέρωσης θεοποίησαν αφιερώνοντας πρωτοσέλιδα με εκτενέστατα ρεπορτάζ υμνώντας το κοφτερό μυαλό τους, που αυτοδημιούργητοι κατάφεραν -έντιμα πάντα- να κατακτήσουν την κορυφή του επιχειρείν, μετά από λίγο καιρό ήταν εμπλεκόμενοι σε σκάνδαλα. Σ' αυτό το διεφθαρμένο συρφετό, κατά πόδας ως ακόλουθοι του Διονύσου οι Σάτυροι: δημοσιογράφοι, δικαστικοί, δικηγόροι, γιατροί κι από κοντά το υπερκαυλωμένο παπαδαριό με το θυμιατό στο χέρι... Να ευλογεί τα κλεμμένα και να συγχωράει αμαρτίες. Να σιχαίνεσαι τη δημοκρατία... Των αρουραίων.

Συνέχισα να διευρύνω τις γνώσεις μου, ερευνώντας όλα τα επίπεδα και πτυχές αυτού που λέμε οικονομικοπολιτικό σύστημα. Κατά τύχη σε κάποιο βιβλιοπωλείο της Θεσσαλονίκης ανακάλυψα έναν χοντρό τόμο του βιομηχανικού επιμελητηρίου Ελλάδος, που περιείχε σχεδόν όλες τις μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις με πλήρη καταγραφή οικονομικών στοιχείων και προσωπικών δεδομένων των ιδιοκτητών κάθε ιδιωτικής επιχείρησης, εισηγμένης ή μη στο χρηματιστήριο (ημερομηνία γέννησης, γυναίκα, παιδιά, διεύθυνση κατοικίας κ.λπ.). Αυτό θα μου ήταν άκρως χρήσιμο τον επόμενο καιρό για τον εντοπισμό περισσότερων κατοικιών βιομηχάνων στη Θεσσαλονίκη κι αργότερα στην Αττική.

Ανάμεσά τους, η οικογένεια Χαΐτογλου με τον ομώνυμο μακεδονικό χαλβά. Τα δυο αδέρφια ήταν αρκετά γνωστά στη συμπρωτεύουσα, εξαιτίας της επιχειρηματικής και κοινωνικής τους δράσης αλλά και της ενασχόλησής τους με τα αθλητικά δρώμενα, καθώς ο Κώστας ήταν πρόεδρος της ΠΑΕ Ηρακλής. Ο Αλέξανδρος φαινόταν να είναι ο νεόκοπος τιμονιέρης της οικογενειακής επιχείρησης, καθότι ήταν αυτός που προωθούσε το προφίλ της με συνεχείς συνεντεύξεις και μπόλικη κοσμική παρουσία. Πατριάρχης της οικογένειας ο ηλικιωμένος πατέρας τους, ιδρυτής της βιομηχανίας. Το εργοστάσιό τους βρισκόταν στη βιομηχανική περιοχή Καλοχωρίου, ενώ οι οικογενειακές κατοικίες-βίλες ήταν χτισμένες σε ένα μεγάλο καταπράσινο δεντρόφυτο κτήμα, περιτριγυρισμένο από ψηλό πετρόχτιστο μαντρότοιχο στην έξοδο του Ωραιοκάστρου. Όλα συνηγορούσαν πως ήταν καλή, μεσαίου οικονομικού μεγέθους, υποψηφιότητα για μελλοντική απαγωγή. Σκέψεις για κορυφαία απαγωγή με πολύ μεγάλο οικονομικό όφελος δεν επιτρέπαν οι συνθήκες. Πρώτο και κύριο για ένα τέτοιο εγχείρημα, το οποίο θα ξεκινούσε από μηδενική βάση, ήταν να μετακομίσω στην Αττική όπου κατοικοεδρεύουν οι οικονομικοί μεγαλοκαρχαρίες, όμως δεν γνώριζα καθόλου τα κατατόπια. Ήμουν διατεθειμένος να ξεπεράσω αυτό το εμπόδιο αν υπήρχαν τοπικοί συνεργάτες που θα με φιλοξενούσαν πλαισιώνοντας αυτή την αποστολή.

Τότε οι έλληνες ληστές τραπεζών (οι οποίοι θα ήταν οι καταλληλότεροι) δεν είχαν την υπομονή ούτε την ωριμότητα να στρωθούν στη δουλειά για να υλοποιήσουν τέτοιας εμβέλειας σχέδιο απαγωγής. Για να είμαι δίκαιος, αν υπήρχαν κάποιοι δεν έτυχε να τους γνωρίσω ποτέ. Έτσι οι έλληνες κροίσοι, χωρίς εχθρούς, συνέχιζαν ανενόχλητοι να ροκανίζουν τον πλούτο του λαού.

Εγώ κρατούσα επαφή με κάποιους ληστές δραπέτες φυλακών. Αυτοί με τη σειρά τους θα μπορούσαν να βρουν μερικούς ακόμη που γνώριζαν σαν την παλάμη τους όλο το λεκανοπέδιο, εκμηδενίζοντας τη δική μου αδυναμία. Όταν όμως τους ανέφερα ότι

μια προσεγμένη απαγωγή ενός οικονομικού μεγαλοπαράγοντα θα μας απέφερε δέκα έως είκοσι δις δραχμές, με βλέπαν καχύποπτα σαν να μου λέγαν: «Είσαι τρελός, πας να μας μπλέξεις σε κάτι που είναι ανέφικτο».

Ήταν φανερό πως είχαν επαναπαυτεί σε αυτό που ξέραν να κάνουν καλά. Τις ένοπλες ληστείες τραπεζών που τα κέρδη ήταν πέντε, στην καλύτερη περίπτωση εκατό εκατομμύρια δραχμές. Έτσι τα φιλόδοξα σχέδιά μου θα αναβάλλονταν για το αόριστο μέλλον.

| Δραπέτες και δραπέτες |

Εκείνο τον καιρό απέκτησα επαφή με έναν φίλο μας απ' την Αττική, δραπέτης κι ο ίδιος που μόλις είχε έρθει από χώρα της Ευρώπης όπου κρυβόταν. Είχε εκφράσει την επιθυμία αν είχα κάτι στα σκαριά να μετάσχει με έναν φίλο του, επίσης δραπέτη. Μεταξύ δραπετών αλληλεγγύη...

«Ανεβείτε επάνω, κάτι θα βρεθεί, δόξα σοι ο θεός, γεμάτη η επαρχία τράπεζες!»

Απώτερος δικός μου σκοπός ήταν μετά τη ληστεία να κάναμε σοβαρή κουβέντα για μελλοντική απαγωγή. Το ραντεβού κλείστηκε στην κοιλάδα των Τεμπών. Εκείνοι θα έρχονταν με αυτοκίνητο από Αθήνα, έτσι εγώ δεν θα έπαιρνα δικό μου. Θα χρησιμοποιούσαμε το δικό τους για τις μετακινήσεις μας. Έφτασα πρώτος και πάνοπλος. Περίμενα ένα πεντάλεπτο στο προκαθορισμένο μέρος όπου ο δρόμος έκανε ένα μικρό άνοιγμα, μέχρι που ένα μαύρο Γκολφ σταμάτησε μπροστά μου. Δεν πρόλαβα να τους χαιρετήσω, όταν πίσω μας με αναμμένα τα αλάρμ στάθμευσε ένα επίσης μαύρο BMW με τρεις κοντοκουρεμένους με γυαλιά ηλίου τύπους. Τέθηκα σε συναγερμό...

– Τι πούστηδες είναι αυτοί πίσω μας;

– Ηρέμησε, είναι μαζί μου. Είναι τα παιδιά που απέδρασαν την προηγούμενη βδομάδα απ' τη φυλακή Τρικάλων!

Έμεινα κάγκελο.

– Και τι θέλουν εδώ;

– Ήρθαν μαζί μου για καμιά δουλειά, γιατί δεν έχουν μία.

Ήμουν έτοιμος να εκραγώ απ' την απερισκεψία του, αλλά τα παιδιά είχαν ήδη έρθει να με χαιρετήσουν. Ήταν τρεις απ' τους εφτά περίπου που είχαν αποδράσει απ' τη φυλακή των Τρικάλων κι όλο αυτό το διάστημα τους έκρυβε ο Κίμων. Με χαιρέτησαν με θέρμη, λέγοντάς μου ένας ένας τα ονόματά τους. Μεταξύ τους ήταν ο Κασαπάκης (αμιγώς ληστής τραπεζών) και ο Κερεμίδης (γιαλαντσί), που μετά από μερικούς μήνες σκοτώθηκαν σε διαφορετικές συμπλοκές με την αστυνομία στην περιοχή της Αθήνας. Για αυτούς εγώ ήμουν πρότυπο, αφού ήμουν δραπέτης απ' το '91, που κάθε τρεις και λίγο βρισκόμουν στην επικαιρότητα λόγω δράσης. Δεν ήθελα αλλά δεν ήταν και σωστό να τους απογοητεύσω δείχνοντας πως δεν επιθυμούσα την παρουσία τους. Άλλωστε οι ίδιοι δεν είχαν την παραμικρή ευθύνη για αυτή τη συνάντηση. Συγκρατώντας τον εκνευρισμό μου, τους ευχήθηκα καλή λευτεριά.

Έκανα προσπάθεια να διαχειριστώ την απρόσμενη αλλαγή δεδομένων. Βρέθηκα στην κοιλάδα των Τεμπών «φορτωμένος» με πέντε δραπέτες φυλακών τίγκα στα όπλα. Δεν γνώριζα την αντίδρασή τους σε πιθανή εμπλοκή με την αστυνομία κι έπρεπε να τους δείξω την έμπρακτη αλληλεγγύη μου. Έχοντας επίγνωση της κατάστασης, έπρεπε να πάρω άμεσα μια απόφαση.

«Εντάξει, παιδιά, ακολουθήστε. Μην χάνετε οπτική επαφή με το δικό μας όχημα...»

Μπήκα στο αυτοκίνητο του Κίμωνα και μέσα από γνώριμες για μένα διαδρομές τραβήξαμε προς νότια Ελλάδα, που ήταν ο πρωταρχικός στόχος. Το να κάνεις μια συνηθισμένη ληστεία τράπεζας με πέντε ακόμη άτομα είναι τουλάχιστον γελοίο. Γι' αυτό τα σχέδια άλλαξαν. Θα χωριζόμασταν σε τριάδες να χτυπήσουμε

ταυτόχρονα δύο τράπεζες στην ίδια πόλη! Κάτι είχα κατά νου, μα χρειαζόμασταν επιπλέον δύο αυτοκίνητα. Για αυτό θα βγαίναμε το βράδυ πάλι σε τριάδες προς διαφορετικές κατευθύνσεις, να κλέψουμε από ένα. Καθίσαμε σε ένα ερημικό μέρος μέχρι να νυχτώσει για τα καλά. Κατόπιν, αφού δώσαμε ραντεβού στο ίδιο σημείο, εγώ κι ο Κίμων με τον φίλο του φύγαμε πρώτοι. Κατά τις πέντε το πρωί επιστρέψαμε έχοντας ένα δεύτερο αξιοπρεπές αυτοκίνητο. Οι υπόλοιποι τρεις ήταν εκεί ροχαλίζοντας του καλού καιρού. Δεν το κουνήσαν ρούπι όλο το βράδυ, γιατί τους πήρε ο ύπνος! Βγάζει χούγια η φυλακή...

Μετά απ' αυτό εξέφρασα την πρόθεσή μου να αποχωρήσω. Συμφωνήσαμε να πάρω ένα απ' τα αυτοκίνητα που φέραν από Αθήνα. Εκείνοι θα παίρναν το κλεμμένο της προηγούμενης νύχτας. Στο ντουλαπάκι του αυτοκινήτου βρήκα μια ταυτότητα. Ο κάτοχός της μου προσομοίαζε, ήταν και της ηλικίας μου. Ρώτησα τον Κίμωνα αν ανήκε στον ιδιοκτήτη του συγκεκριμένου αυτοκινήτου και μου απάντησε καταφατικά.

«Αν χρησιμοποιήσετε τα αυτοκίνητα για δουλειά, να καθαριστούν καλά γιατί μπορεί κάπου να ακούμπησα. Ίσως έχουν αποτυπώματά μου», τους είπα και μου το υποσχέθηκαν.

Ήταν ανώφελο να μιλήσω στον Κίμωνα για απαγωγή... Τους χαιρέτησα κι αναχώρησα για τα μέρη μου. Καθάρισα πολύ καλά το αυτοκίνητο πριν το εγκαταλείψω σε επαρχιακή πόλη, κρατώντας την ταυτότητα του ιδιοκτήτη. Θα μου χρησίμευε στο μέλλον για την αγορά κινητού τηλεφώνου...

| Η αρπαγή |

Δεν πέρασε πολύς καιρός και όπως είχα προβλέψει ο Νίκος μού εξέφρασε την επιθυμία να επιστρέψει, αποφασισμένος να μην φύγει αν δεν τελειώναμε την απαγωγή. Αυτή τη φορά κράτησε την υπό-

σχεσή του. Ήρθε κι αμέσως μπήκαμε στο κλίμα της υπόθεσης. Ξεκινήσαμε τις παρακολουθήσεις στο σπίτι του Χαΐτογλου κατά τις πρωινές ώρες, με σκοπό να διαπιστώσουμε την ώρα που πήγαινε στο εργοστάσιο όπου ήταν το γραφείο του. Δεν θα αργούσαμε να βγάλουμε άκρη.

Ξεκινούσε κάθε πρωί λίγο πριν τις οχτώ με τα δύο παιδιά του (το αγοράκι πάνω από δέκα, το κοριτσάκι εφτά-οχτώ περίπου) κι αφήνοντάς τα σε ένα σχολείο στην έξοδο του Ωραιοκάστρου κατευθυνόταν προς το Καλοχώρι μέσω ενός ιδανικού για ενέδρα παράδρομου. Σιγουρέψαμε πως αυτό γίνεται κάθε μέρα και βαλθήκαμε να οργανώσουμε το υπόλοιπο κομμάτι, που φυσικά ήταν το πιο δύσκολο. Προσαρμοσμένο πλήρως στους χαρακτήρες και τις δυνατότητές μας, θα ήταν το απλοϊκό μα σίγουρο σχέδιό μας! Εκμεταλλευόμενοι την άριστη εικόνα του ανάγλυφου ολόκληρης της ελληνικής υπαίθρου και τη χρόνια συσσωρευμένη εμπειρία λειτουργώντας ως εποχούμενοι ένοπλοι καταδρομείς στο δαιδαλώδες οδικό δίκτυο της κάθε περιοχής, θα εξαφανίζαμε από προσώπου γης τον όμηρο μέχρι να παραλάβουμε τα χρήματα. Κάθε σκέψη για κράτηση του ανθρώπου σε σπίτι απορρίφθηκε ως προβληματική, για τον απλούστατο λόγο ότι ήμασταν μόνο δυο άτομα για τη φύλαξη, δια - πραγμάτευση, παραλαβή χρημάτων κ.λπ. Εκτός όλων αυτών, ο εγκλωβισμός μας σε ένα σπίτι με έναν όμηρο μας έφερνε αλλεργία. Τι μας έλειπε λοιπόν; Δύο αυτοκίνητα για την αρπαγή κι ένα κι - νητό τηλέφωνο για την επικοινωνία με τους οικείους του θύματος.

Το '95 τα κινητά τηλέφωνα αγοράζονταν μόνο με εκκαθαριστικό εφορίας. Ένας ακόμη τρόπος αγοράς ήταν η προκαταβολή ενός αξιοπρεπούς χρηματικού ποσού σαν ενέχυρο για την οικονομική κάλυψη της εταιρείας. Με την ακλόνητη πεποίθηση ότι προέχει η «τιμή» της εκάστοτε εταιρείας, επισκέφθηκα ένα κατάστημα κινητής τηλεφωνίας στη Θεσσαλονίκη, κατέβαλα το χρηματικό ποσό και αγόρασα το κινητό με την κλεμμένη ταυτότητα που μου είχαν δώ - σει το καλοκαίρι τα παιδιά από Αθήνα.

Αυτοκίνητο είχαμε ένα για τις μετακινήσεις μας, μα χρειαζόμασταν ακόμη ένα. Οπωσδήποτε εκτός δρόμου γιατί ήταν χειμώνας. Οι περίοχές που θα μετακινούμασταν θα ήταν δύσκολες. Πήγαμε ένα απ' τα επόμενα βράδια στην πόλη των Γρεβενών και σηκώσαμε ένα καινούριο τζιπ Ραβ 4x4. Επιστρέφοντας, το πρωινό μάς βρήκε καθοδόν έξω απ' την Ελασσόνα. Ο Νίκος οδηγούσε το Ραβ, ενώ εγώ ακολουθούσα με ένα Φορντ Μοντέο. Έβρεχε. Σε μια απότομη στροφή με αιφνιδίασε μια συρόμενη νταλίκα, που είχε μπει η μισή μέσα στη δικιά μου λωρίδα κυκλοφορίας. Χωρίς να το πολυκαταλάβω, βρέθηκα στη μέση του οδοστρώματος με τις ρόδες του Φορντ να κοιτάζουν τον ουρανό.

Ο Νίκος, που προπορευόταν, αντιλήφθηκε αμέσως την κατάσταση. Έφερε με την όπισθεν κοντά το Ραβ. Είχα ήδη βγει και του έδωσα το σάκο με τα όπλα. Άνοιξα την τάπα του ρεζερβουάρ και καθώς το Μοντέο ήταν ανάποδα άρχισε η βενζίνη να τρέχει. Φώναξα στους οδηγούς των αυτοκινήτων που σταμάτησαν κι απ' τα δύο ρεύματα να μην πλησιάσουν, γιατί το αυτοκίνητο θα 'παιρνε φωτιά! Μπροστά στα έκπληκτα μάτια τους, άναψα ένα ρολό χαρτί και το πέταξα από μακριά προς το Μοντέο. Λαμπάδιασε αμέσως! Με γεμάτο ρεζερβουάρ και μ' ένα δεκάλιτρο μπιτόνι γεμάτο βενζίνη στο εσωτερικό του, μέσα σε ελάχιστα λεπτά θα γινόταν στάχτη. Το καιγόμενο αυτοκίνητο ήταν ακριβώς στη μέση του δρόμου, ακινητοποιώντας όλα τα οχήματα. Μπήκα στο Ραβ για να απομακρυνθούμε, αφήνοντας τους οδηγούς των άλλων οχημάτων με φόντο το φλεγόμενο Μοντέο να αναρωτιούνται τι στο καλό ήταν όλο αυτό που βλέπαν με την τσίμπλα στο μάτι!

Ο Νίκος, προς έκπληξή μου, το θεώρησε καλό οιωνό!

«Αφού δεν χτύπησες, αδερφέ, για καλό έγινε... Έφυγε μακριά το κακό!»

Ενδιαφέρουσα, βολική για μένα άποψη, παρόλο που δεν την κατάλαβα επακριβώς! «Τώρα τι κάνουμε;»

Κοιταχτήκαμε, μα πριν από αυτό η απόφαση ήταν έτοιμη.

«Μωρέ δεν γαμιέται, πολύ το ψειρίζουμε, πάμε να τον αρπάξουμε να τελειώνουμε...»

Η αλήθεια είναι ότι το δεύτερο αυτοκίνητο δεν ήταν απολύτως απαραίτητο. Αν χάναμε το Ραβ, θα ήταν σοβαρό πρόβλημα. Τώρα, με μια μικρή τροποποίηση, το σχέδιο θα έβγαινε όπως αποδείχτηκε καλύτερο γιατί δεν αφήσαμε όχημα πίσω μας. Τις επόμενες μέρες κάναμε κάποιες πρόβες, μέχρι που ένα πρωί ξεκίνησε η αντίστροφη μέτρηση.

Ο Χαΐτογλου όταν άφηνε τα παιδιά του στο σχολείο, έμπαινε σε ένα στενό χαλικόδρομο ενός περίπου χιλιομέτρου, για να καταλήξει σε μια διασταύρωση και να περάσει ευθεία απέναντι, όπου ο δρόμος γινόταν ασφάλτινος. Εκεί ακριβώς στη διασταύρωση με άφησε ο Νίκος, πριν ανηφορήσει το χαλικόδρομο για το σχολείο.

Ήταν μέσα Δεκέμβρη. Έκανε αρκετή ψύχρα. Φορούσα γάντια, ψεύτικα γυαλιά μυωπίας, σκούφο που κάλυπτε μέτωπο κι αυτιά και στο πίσω μέρος της ζώνης του παντελονιού μου είχα περασμένο ένα Μπράουνινγκ με δυο εφεδρικούς γεμιστήρες, έτοιμο για χρήση. Στο μικρό σακίδιο πλάτης, εκτός των άλλων, βρισκόταν ένα Σκόρπιον με πολλούς γεμιστήρες, συν δύο χειροβομβίδες. Οι δρόμοι που καταλήγανε στη διασταύρωση είχαν αραιή κίνηση. Εκτός απροόπτου δεν θα 'παιρνε κανείς χαμπάρι.

Δεν θα πέρασαν ούτε δέκα λεπτά, όταν είδα το Ραβ να κατηφορίζει φέρνοντας καροτσάδα το κόκκινο δίπορτο Όπελ του Χαΐτογλου. Ο Νίκος, σαν καλός οδηγός που σέβεται τον ΚΟΚ, σταμάτησε στη διασταύρωση για να ελέγξει την κίνηση. Ο Χαΐτογλου, σαν νομοταγής πολίτης, σταμάτησε πίσω απ' το προπορευόμενο Ραβ. Έκανε καλή δουλειά ο Νίκος. Η πόρτα του συνοδηγού του Όπελ σχεδόν με ακουμπούσε. Την άνοιξα σαν να μην συμβαίνει κάτι... Κάθισα στη θέση του συνοδηγού, πάλι σαν να μην συμβαίνει κάτι! Όμως είχα ήδη το Μπράουνινγκ στο δεξί μου χέρι και του το κόλλησα στα πλευρά.

«Κάνε ό,τι σου λέω γιατί θα σε εκτελέσω επιτόπου!» Πανι-

κοβλήθηκε... Προσπάθησε να βγάλει τη ζώνη. Τον χτύπησα με την αριστερή παλάμη στο στήθος. Γραπώνοντας ταυτόχρονα τα πέτα του μπουφάν και του πουκαμίσου του, τα πίεσα με δύναμη στο λαιμό του...

«Μην τολμήσεις, χλεχλέ! Θα σε σκίσω!»

Παραδόθηκε... Βάζω πρώτη στο κιβώτιο και του ζητάω να ακολουθήσει το Ραβ. Στρίψαμε αριστερά στη διασταύρωση και μερικές εκατοντάδες μέτρα μακρύτερα ξανά αριστερά σε ένα αχρησιμοποίητο δρομάκι που κατέληγε σε ένα μικρό πλάτωμα περιστοιχισμένο από φυσικό αλσύλλιο. Σταθμεύσαμε τα δυο αυτοκίνητα το ένα δίπλα στο άλλο. Ο Νίκος ήρθε για να του ανοίξει την πόρτα.

«Έλα, κατέβα. Μπες στο πίσω μέρος του τζιπ», πρόσταξε με αυστηρό ύφος.

Κατέβηκε, μα στα μισά της διαδρομής κοντοστάθηκε...

«Στο πίσω καπό έχει ένα χαρτοφύλακα που ίσως σας ενδιέφερε», μας είπε.

Πήρα το χαρτοφύλακα, τον άνοιξα, έλεγξα το περιεχόμενό του, τον ξανάκλεισα και του τον έδωσα.

«Πάρ' τον να κοιμάστε αγκαλιά...»

Διέκρινα την απογοήτευση στα μάτια του. Ήταν η στερνή του ελπίδα πως στόχος μας ήταν τα δύο εκατομμύρια δραχμές που περιείχε ο χαρτοφύλακας. Μπήκε στο πορτ μπαγκάζ του Ραβ (το είχαμε διαμορφώσει να είναι αρκετά άνετο), του φορέσαμε κουκούλα, χειροπέδες με τα χέρια μπροστά και ξεκινήσαμε... Για την ώρα, για δύο πράγματα ήμασταν βέβαιοι. Δεν κατάλαβε κανένας τι είχε συμβεί και το αυτοκίνητό του θα αργούσαν πολύ να το βρουν. Αυτό μας εξασφάλιζε πολύτιμο χρόνο να απομακρυνθούμε χωρίς βιασύνη απ' την περιοχή κάνοντας με άνεση τα επόμενα βήματά μας.

Η πρώτη επικοινωνία με την οικογένεια του Αλέκου έγινε όταν βρεθήκαμε έξω απ' την Κατερίνη. Πρώτος μίλησε ο ίδιος με

τον αδερφό του Κώστα. Του γνωστοποίησε ότι είναι όμηρος απαγωγέων, γι' αυτό δεν πρέπει να ανακατέψει την αστυνομία, αλλά να κάνει ό,τι μπορεί για να τον απελευθερώσει τηρώντας κατά γράμμα όλες τις οδηγίες που θα του δίναν οι απαγωγείς. Ο Κώστας απ' την άλλη γραμμή, πιστεύοντας αφελώς ότι δεν τον ακούμε, άρχισε να ρωτάει πόσοι είναι κ.λπ. Ο Νίκος πήρε το κινητό και με ύφος ανθρώπου που δεν σήκωνε πολλά πολλά του λέει: «Άκου, μάγκα... Άσε τις ερωτήσεις και ετοίμασε όσο πιο σύντομα μπορείς τρία εκατομμύρια γερμανικά μάρκα. Όταν είσαι έτοιμος θα λάβεις τις απαραίτητες οδηγίες».

Εκείνος με τη σειρά του είπε πως θα συμμορφωθεί σε ό,τι του ζητήσει, αρκεί να τον διαβεβαιώσει ότι ο αδερφός του δεν θα πάθει κακό. Όταν πήρε αυτή τη διαβεβαίωση, θέλησε να αποκτήσει μεγαλύτερη οικειότητα με τον απαγωγέα.

«Ξέρεις, επειδή είμαι πρόεδρος του Ηρακλή, γνωρίζω πολλούς ανθρώπους της νύχτας...»

«Εμείς, φαντασμένε, δεν είμαστε της νύχτας, είμαστε της μέρας! Δεν έχεις να κάνεις ούτε με μπράβους ούτε με φίλαθλους, έχεις να κάνεις με επαγγελματίες. Ανάλογα να φέρεσαι», τον αποστόμωσε ο Νίκος κλείνοντάς του το τηλέφωνο.

| Η άγνοια των προλετάριων |

Η λήψη απόφασης για το ύψος του ποσού των λύτρων που απαιτούσαμε έχει μια μικρή αλλά άκρως αποκαλυπτική ιστορία. Όταν ξεκίνησα την έρευνά μου για την οικογένεια Χαΐτογλου, όλα τα στοιχεία συνηγορούσαν ότι πρόκειται για μια παλιά, εύρωστη οικονομικά οικογένεια. Οι ισολογισμοί που δημοσιοποιούσε κάθε χρόνο η επιχείρησή τους ήταν πάντα κερδοφόροι, με αποκορύφωμα τον τελευταίο που τα καθαρά κέρδη ήταν κοντά στο ένα δις δραχμές (χώρια αυτά που δεν δηλώναν, μιας και μιλάμε για οικογενειακές

ελληνικές επιχειρήσεις). Συνυπολογίζοντας την οικονομική δυνατότητα του στόχου, τις δικές μας καταβολές, τις μελλοντικές μας ανάγκες, το συμπύκνωμα κόπου που θα καταβάλαμε κ.λπ., η εκτίμησή μου για την ισορροπία στόχου κι απαίτησης ήταν πως δύο δις δραχμές ήταν λογικότατη απαίτηση.

Οι έλληνες (όχι μόνο) παράνομοι, όντας προλετάριοι, διακατέχονταν από έναν υφέρποντα ταξικό ραγιαδισμό, που σε συνδυασμό με την έλλειψη γνώσης για τη ροή του χρήματος, τον όγκο του, πού αυτό καταλήγει και την άγνοια ευθύνης του ρόλου που επωμίζονταν παίρνοντας τα όπλα, λειτουργούσαν άθελά τους τυχοδιωκτικά. Σε μια υποτιθέμενη πρόταση απαγωγής ενός μεγαλοβιομήχανου με πολύ μεγάλη κακή επιρροή στην πολιτική-κοινωνική ζωή κι ενός υποδεέστερης οικονομικής εμβέλειας με ανύπαρκτη συμμετοχή στη διαπλοκή και ενασχόληση με τα κοινά, εντελώς αψυχολόγητα θα διάλεγαν τον δεύτερο. Ακόμη κι αν υπήρχε η διαβεβαίωση πως το ρίσκο (ποινικό, σπατάλη ενέργειας, πιθανότητα σύλληψης κ.λπ.) ήταν ακριβώς το ίδιο. Ο Νίκος δυστυχώς δεν ξέφευγε πολύ απ' την πικρή αυτή διαπίστωση. Φαίνεται λοιπόν πως πέρα απ' τη γνώση και τις αρετές που καθορίζουν τις αποφάσεις μας (συνυπολογίζοντας την ποιότητα του ατομικού δικαίου του καθενός μας), καθοριστικό ρόλο παίζει η σοβαρότητα με την οποία αντιλαμβανόμαστε το ρόλο της δράσης μας κι όλες τις παραμέτρους της.

Το χρήμα για εμάς είχε αξία μόνο όσον αφορά την κάλυψη των εξόδων που μας χρειάζονταν για να διατηρούμε την ελευθερία μας (που δεν ήταν λίγα). Τέτοια έξοδα μπορούσαν να καλυφθούν από μια ληστεία τράπεζας το χρόνο, αν δεν είχαμε σκοπό να το κουνήσουμε απ' την Ελλάδα. Η απαγωγή επιλέχθηκε ακριβώς γιατί είχαμε αποφασίσει να την εγκαταλείψουμε για πάντα. Αφού ο λαός δεν είχε τη διορατικότητα και το σθένος να ξεσηκωθεί, να φορτώσει τα βρωμερά τρωκτικά των οικονομικοπολιτικών δυναστειών που μολύνουν αυτό τον τόπο σε ένα κρουαζιερόπλοιο (τόσα έχουν) κι αν όχι να το βυθίσει μεσοπέλαγα (ας μην μολύνουμε τις

θάλασσές μας), να τα διώξει ως ανεπιθύμητα απ' τη χώρα, δίνοντάς τους την ευκαιρία να ταξιδέψουν στους οικονομικούς τους παραδείσους ροκανίζοντας τα κλεμμένα, παρά προσπαθούσε να τους μοιάσει στην μπαμπεσιά, μας εξανάγκαζαν εκείνα να ξενιτευτούμε! Κι αφού θα μας διώχνανε για πάντα απ' τον τόπο μας, κάποιο τρωκτικό έπρεπε να πληρώσει απ' τα κλεμμένα του που ούτως ή άλλως ποτέ δεν θα επέστρεφε στον ελληνικό λαό.

Αμέσως μετά τη ληστεία στην Εθνική της Καλαμπάκας, ταξιδέψαμε στο εξωτερικό. Επισκεφθήκαμε ουκ ολίγες χώρες, που κάποιες από αυτές θα θέλαμε και θα μπορούσαν να μας φιλοξενήσουν για το υπόλοιπο της ζωής μας. Αυτό που διαπιστώσαμε ήταν ότι για να στεριώσουμε και να μην ξαναχρειαστεί μετά από κάποια χρόνια να επιστρέψουμε ξανά, χρειαζόμασταν αρκετά χρήματα. Όχι για να κάνουμε τη μεγάλη ζωή. Αλλά όποια χώρα κι αν διαλέγαμε, δεν άλλαζε κάτι, πάλι καταζητούμενοι θα παραμέναμε. Όταν είσαι καταζητούμενος αυτής της εμβέλειας είναι πολύ δύσκολο να ξεκινήσεις στήνοντας εντελώς από την αρχή τη ζωή σου σε μια ξένη χώρα. Τα χρήματα λοιπόν μας ήταν απολύτως απαραίτητα. Όσα περισσότερα τόσο το καλύτερο...

Με δεδομένο ότι θα ήταν η πρώτη τέτοιου είδους απαγωγή στην Ελλάδα, η επιτυχία ήταν σχεδόν εξασφαλισμένη. Εγώ ήμουν της άποψης να τσακώναμε πιο παχυλό, πιο βρώμικο τρωκτικό απ' τον Χαΐτογλου. Γνωρίζοντας την αντίδραση του Νίκου δεν το έβαλα καν στο τραπέζι. Μ' αυτά τα δεδομένα και πλήρη επίγνωση της όλης κατάστασης, πρότεινα να απαιτήσουμε για να πάρουμε ένα δις δραχμές. Ο Νίκος πάλι εξεγέρθηκε!

«Είναι μεγάλο το ποσό, δεν θα μας το δώσουν. Θα μας στήσουν για να μας πιάσουν ή να μας σκοτώσουν κ.λπ.»

Με τον κίνδυνο να αναχωρήσει πάλι για έξω, έγινε συμφωνία. Τρία εκατομμύρια μάρκα ακατέβατα. Ντιλ.

Στο μεταξύ, ο Αλέκος αποφάσισε να κάνει την κουκούλα σκούφο! Τη σήκωσε ως το μέτωπο κι απολάμβανε την όμορφη διαδρομή.

– Ρε Αλέκοοο... Την κουκούλα δεν σου τη βάλαμε για το κρύο, αλλά για να μην βλέπεις! Προστάτεψε τον εαυτό σου, του φώναξε ο Νίκος.

– Δυσκολεύομαι να αναπνεύσω, ρε παιδιά. Γι' αυτό την έβγαλα, τον ακούμε να μας λέει.

Βγήκαμε για λίγο απ' το δρόμο, βάζοντας το Ραβ σε μια φυσική καβάντζα. Κατεβάσαμε κάτω τον Αλέκο και διαπιστώσαμε ότι πράγματι δυσκολευόταν να αναπνεύσει. Τον είχε πιάσει κάτι σαν στηθάγχη. Φαίνεται ο κακομοίρης μέχρι εκείνη την ώρα ήταν σε κατάσταση σοκ. Ο οργανισμός του δεν αντιδρούσε. Συνειδητοποιώντας πλήρως τι ακριβώς του συμβαίνει και φοβούμενος πια μια άσχημη για αυτόν τροπή των πραγμάτων, είχε αυτή τη δυσφορία.

– Όποια κι αν είναι η εξέλιξη, γίνει δεν γίνει η δική μας δουλειά, εσύ θα πας στο σπίτι σου, τον καθησυχάσαμε.

Του μιλήσαμε, μας μίλησε κι αυτός για λίγη ώρα, όταν τον ακούμε να μας λέει:

– Βρε παιδιά, γιατί το κάνετε αυτό; Εσείς φαίνεστε μορφωμένοι άνθρωποι!

– Αλέκο, μην τολμήσεις να μας ξαναβρίσεις! του λέει άγρια ο Νίκος. Γέλασε... Μαζί του κι εμείς. Αναθάρρησε!

Αποφασίσαμε πως ήταν καλύτερα να καθίσει στα πίσω καθίσματα σαν κανονικός επιβάτης! Τα πίσω τζάμια του Ραβ ήταν φιμέ. Μαζί με τις πόρτες, είχαν τροποποιηθεί να μην ανοίγουν από μέσα. Έτσι κάθισε στα πίσω καθίσματα χωρίς κουκούλα αυτή τη φορά. Η κατάσταση εξελισσόταν σε σουρρεάλ κι εμείς πάντοτε ανοιχτοί σε προκλήσεις...

Κάποιος αδαής εύλογα θα αναρωτηθεί αν αυτή η συμπεριφορά που δείχναμε στον όμηρο ενδείκνυται σε μια απαγωγή. Απαντώ

ξεκάθαρα πως όχι για οποιουσδήποτε άλλους. Για εμάς ήταν μια κατάσταση εντελώς φυσιολογική, απόλυτα διαχειρίσιμη. Εμείς δεν ήμασταν απλοί παράνομοι που κάναμε μια απαγωγή. Το μέλλον μας δεν θα κρινόταν ούτε θα το καθόριζε αυτή μας και μόνο η ενέργεια. Ήμασταν δραπέτες φυλακών, που καθόλο το διάστημα της αναζήτησής μας απ' την ΕΛ.ΑΣ. είχαμε φορτωθεί όλα τα κακουργήματα του ποινικού κώδικα. Είτε λοιπόν μας χρέωναν είτε όχι την απαγωγή του Χαΐτογλου, το ποινικό μας μέλλον –αν ποτέ μας συλλαμβάναν– ήταν προδιαγεγραμμένο. Δεν μας ενδιέφερε (συνειδητά) το ποινικό κομμάτι των ενεργειών μας, με αποτέλεσμα να αισθανόμαστε μια λύτρωση που μας καθιστούσε πιο ελεύθερους, πιο ανάλαφρους στο να λαμβάνουμε αποφάσεις ασυνήθιστες για επαγγελματίες παράνομους. Άλλωστε εμείς δεν θεωρούσαμε τους εαυτούς μας επαγγελματίες ούτε παράνομους ούτε καν κυνηγημένους! Επαγγελματίες παράνομους και κυνηγημένους θεωρούσαμε όλους όσους δεν ακολουθούν τις επιταγές της συνείδησής τους. Αλλά χορεύουν απ' το πρωί ως το βράδυ ένα φαύλο χορό στους ρυθμούς και τις επιταγές των τσιτωμένων ταμπούρλων του «έτσι είναι και έτσι πρέπει». Κοιτώντας πίσω θα έλεγα πως ήμασταν ένοπλοι δίχως νόρμες. Όταν πιστεύαμε ότι προέχει κάτι πιο ουσιαστικό, δεν είχαμε κανέναν ενδοιασμό να αυτοσχεδιάσουμε, υπερβαίνοντας τις έως τότε μεθόδους και πεπατημένες της εγχώριας πιθηκίζουσας παρανομίας.

Σ' αυτή την περίπτωση προείχε η ανθρωπιά. Η ανθρωπιά ήταν για εμάς το τελευταίο προπύργιο αντίστασης. Αυτό το οχυρό δεν θα το εγκαταλείπαμε, όποιες κι αν ήταν οι εξελίξεις στη ζωή μας...

Όταν αποφασίζεις συνειδητά να αποτινάξεις οριστικά από πάνω σου τους νόμους μιας πολιτείας που σε καταδυναστεύουν, αυτό το ξεγύμνωμα σε καθιστά ευάλωτο. Εξαρχής νιώθεις σαν τη χελώνα δίχως το καβούκι της. Το έτοιμο νομικό καβούκι, το οποίο εμείς δεν το θέλαμε. Μας έπεφτε πολύ βαρύ και πολύ στενό, δεν μας

χώραγε, γι' αυτό δεν θα το υπηρετούσαμε, δεν ήμασταν χελώνες ούτε ικέτες σ' αυτή τη ζωή αλλά διεκδικητές!

Κανείς δεν γνωρίζει τα αυθεντικά ατομικά νομικά όριά του, αν δεν συγκρουστεί για να απαλλαχθεί απ' τους κοινούς ανθρώπινους και θεϊκούς νόμους, δίχως να γαντζωθεί από άλλους έτοιμους πολλά υποσχόμενους προοδευτικούς, μπαίνοντας σε καινούριο, πιο μοντέρνο καβούκι, που θα του παρέχει την απαιτούμενη σιγουριά! Αυτό το σταυροδρόμι σύγκρουσης δεν είναι καθόλου εύκολη υπόθεση. Είναι ό,τι πιο οδυνηρό. Ο μεγαλύτερος φόβος του ανθρώπου! Μπροστά σε τέτοιους φόβους είναι ανάγκη να ανακαλύψεις τον δικό σου τρόπο να προστατευτείς. Και οι επιλογές είναι συγκεκριμένες. Ή απαλλάσσεσαι μια για πάντα από αυτούς ή τους υπηρετείς εφ' όρου ζωής... Ή βγάζεις φτερά να ανέβεις στον ουρανό ή παχύ δέρμα να χωθείς στη λάσπη! Όσον αφορά εμένα, ποτέ δεν περιφρόνησα την αξία της ανθρώπινης ζωής, όμως η αφαίρεσή της κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες και σοβαρότατους λόγους, όπως θέματα «ευρύτερης» ελευθερίας, ήταν απολύτως θεμιτή κι αποδεκτή πράξη. Γιατί ο θάνατος είναι η αναπόφευκτη συνέπεια της ζωής. Αντίθετα, η πρόκληση πόνου από βασανισμό είναι κάτι το φρικτό, το αποτρόπαιο. Στην περίπτωση που ο Χαΐτογλου παρέμενε δεμένος με μια κουκούλα στο πορτ μπαγκάζ για μέρες, θα ήταν βασανισμός. Τέτοιο έγκλημα δεν είχαμε καμία διάθεση να διαπράξουμε.

| Αλέκος ο παράνομος |

Με την καινούρια διάταξη στο εσωτερικό του Ραβ, συνεχίσαμε την κάθοδό μας προς τον νότο. Ο Αλέκος εγκλιματίστηκε πολύ γρήγορα, φαινόταν σιγά-σιγά να το απολαμβάνει. Ο Νίκος, όντας πιο κοινωνικός, άρχισε το κουβεντολόι μαζί του. Για μεταφυσικά θέματα!

– Ρε Αλέκοο! Ένιωθες κάτι αυτές τις μέρες; Έβλεπες παράξενα όνειρα; Μήπως είχες ανεξήγητο στρες;

– Όχι! Απολύτως τίποτα! Μου 'ρθε κατακέφαλα αυτό το πρωινό! Φοβήθηκα μην με σκοτώσετε εκεί στο αλσύλλιο που με πήγατε. Νόμισα πως θέλατε τα χρήματα του χαρτοφύλακα.

– Αααα! Μιας και είπες χαρτοφύλακας... Φέρ' τον μια στιγμή.

Τον άνοιξα, πήρα εκατόν εβδομήντα χιλιάδες, τα αντικατέστησα με ένα χιλιόμαρκο απ' τα δέκα που είχα πάνω μου και του λέω δίνοντάς τον πίσω:

– Τελικά θα μας φανεί χρήσιμος ως κινητό ανταλλακτήριο! Ξαφνιάστηκε...

– Μα τι κάνεις; Αφού μπορείς να τα πάρεις όλα! Εγώ δεν έχω πρόβλημα να τα πάρεις!

– Έχουμε εμείς όμως... Εσύ θα γυρίσεις πίσω όπως ακριβώς σε πήραμε, με το χαρτοφύλακα και το περιεχόμενό του!

– Όπως θες... Πάντως να ξέρεις, εγώ αν ήμουν στη θέση σου κι εσύ στη δικιά μου, θα σου τα 'παιρνα όλα!

Γελάσαμε... Αποδεικνυόταν ωραίος τύπος με αίσθηση του χιούμορ και θετική σκέψη. Ήμουν βέβαιος ότι οι μέρες που θα μεσολαβούσαν μέχρι την παραλαβή των χρημάτων θα ήταν ενδιαφέρουσες. Πρωτότυπες ακόμη και για μας! Ήδη είχαμε γίνει μια ωραία παρέα, που αν έβλεπε κάποιος στο εσωτερικό του αυτοκινήτου δεν θα μάντευε με τίποτα τι διαδραματιζόταν. Πέρα απ' την προσπάθειά μας για τη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης στο εσωτερικό του Ραβ, τα μάτια μας, μα πολύ περισσότερο το μυαλό μας, ήταν έξω απ' αυτό. Η παρατηρητικότητά μας, λόγω της πολύχρονης αναγκαστικής εξάσκησής της, βρισκόταν σε πολύ υψηλά επίπεδα και σε τέτοιες καταστάσεις αποδεικνυόταν πολύ ωφέλιμη. Τέσσερα εκπαιδευμένα μάτια σκάναραν κι επεξεργάζονταν όλα τα δεδομένα που κατέγραφαν καθόλη τη διάρκεια της διαδρομής. Τα πάντα περνούσαν από κόσκινο. Δεν αφήναμε τίποτα να πέσει κάτω, χωρίς αυτό να γίνεται αντιληπτό από τρίτους λόγω της φυσικότητας με την οποία γινόταν.

Η μέρα προχωρούσε και φαίνονταν τα πάντα να κυλούν πολύ

καλύτερα απ' το αναμενόμενο. Ο Αλέκος ήταν πλέον «ένας από εμάς». Είχε τις αγωνίες μας, συμμετείχε με ιδέες στους προβληματισμούς μας και σε κάθε δυσκολία ήταν πρόθυμος να βοηθήσει. Γιατί να μην το κάνει άλλωστε, για τη δική του ζωή επρόκειτο! «Σε λίγες μέρες θα σου δώσουμε όπλο», τον πειράζαμε κι αυτός γελούσε...

Μας καθησύχαζε να μην ανησυχούμε. Τα λεφτά υπάρχουν. Θα τα πάρουμε, γιατί ο πατέρας του δεν θα ρίσκαρε τον γιο του για το χατίρι των μπάτσων! Μας συμβούλευε μάλιστα να προσέχουμε στους δρόμους μην τυχόν έχουμε κάποιο έλεγχο απ' την αστυνομία!

«Δεμένος με τις χειροπέδες εδώ πίσω θα δεχτώ όλες τις σφαίρες, δεν θα μπορώ να αντιδράσω! Αν συμβεί κάτι να με λύσετε και να μου δώσετε ένα Καλάσνικοφ!»

Ελπίζαμε να αστειευόταν. Αλλά ποτέ δεν ξέρεις....

«Να εύχεσαι να πέσουμε σε μπλόκο, Αλέκο. Θα σου μείνει αξέχαστο. Θα τα δεις όλα. Άλλωστε τόσα λεφτά πληρώνεις, να μην έχει λίγη δράση;», τον πειράζαμε με τη σειρά μας...

| Οι δραπέτες και το επιχειρείν |

Το πρώτο βράδυ το περάσαμε σε ένα χιονισμένο οροπέδιο ενός βουνού. Ρίξαμε τα πίσω καθίσματα μπροστά κι όλος ο πίσω χώρος του Ραβ ήταν για τον Αλέκο. Στρωματάκι υπήρχε, υπνόσακος επίσης... Πασάς! Εμείς θα κόβαμε τη νύχτα στα δύο. Ήταν χειμώνας, η νύχτα μεγάλη, είχαμε αρκετό χρόνο να χορτάσουμε ύπνο και οι δυο. Εγώ έκανα πρώτη βάρδια. Το πρωί ξύπνησα με τον Αλέκο πάνω απ' το κεφάλι μου να με κοιτά με γουρλωμένα μάτια. Όταν κατά τη μία με αντικατέστησε ο Νίκος, έβαλα ένα υπόστρωμα πάνω στο χιόνι, μπήκα σε έναν πολύ καλό υπνόσακο που το πρωί είχε καλυφθεί από ένα ψιλό στρώμα πάχνης. Γι' αυτό η έκπληξή του.

– Ζεις; με ρωτάει.

– Ο μόνος που κινδυνεύει να πεθάνει σε αυτό το βουνό είσαι εσύ, Αλέκο, αν συνεχίσεις να με ενοχλείς. Εγώ ζω και πεινάω αλλά επειδή σε βλέπω ορεξάτο, ας τσιμπήσουμε κάτι να ζεσταθούμε.

Το φαγητό που είχαμε για την πρωτότυπη εκστρατεία ήταν κονσέρβες τόνου, αλλαντικά, γραβιέρα, φρυγανιές, ελιές, ντομάτες, ψωμί και μπόλικοι ξηροί καρποί. Το πρωινό μας είχε κάτι απ' όλα. Ο Αλέκος δεν προσπέρασε αυτό που αντίκρισε το πρωί.

– Υπηρέτησες στις ειδικές δυνάμεις; με ρωτάει.

– Δεν υπήρξα ποτέ υπηρέτης ούτε είναι στις προθέσεις μου. Πήγα στα τεθωρακισμένα και καθόλη τη θητεία μου ήμουν τιμωρημένος, κάνοντας επιπλέον δυόμισι μήνες απ' τους τέσσερις περίπου που είχα. Απόλυτη ανυπακοή!

– Μα πώς είναι δυνατόν το κράτος να μην μπορεί να αξιοποιήσει τόσο ταλαντούχους ανθρώπους; αναρωτήθηκε φωναχτά.

Απόρησα με τη σειρά μου πώς έναν βιομήχανο, ενώ παίρνει το πρωινό του στο καπό ενός Ραβ με τους δυο πάνοπλους απαγωγείς του και φόντο το κατάλευκο οροπέδιο ενός πανέμορφου ελληνικού βουνού, τον απασχολεί η χρησιμότητα κι η αξιοποίησή τους από τρίτους. Φαίνεται πως ούτε η έλλειψη βαρύτητας αλλάζει τον τρόπο σκέψης ενός επιχειρηματία. Ο Αλέκος μάς αποκάλυψε τελικά ότι οι ερωτήσεις του περί στρατού δεν ήταν τυχαίες αλλά είχαν να κάνουν με το προσωπικό του ενδιαφέρον για στρατιωτικά ζητήματα. Στην αρχή πιστέψαμε πως έχουμε να κάνουμε με στρατόκαυλο φασίστα, όμως γρήγορα καταλάβαμε πως η ενασχόλησή του με τα στρατιωτικά θέματα γινόταν καθαρά από χόμπι. Το ενδιαφέρον του εστιαζόταν στην επιστημονική προσέγγιση αμυντικών δογμάτων κ.λπ. Αν μπορώ να θυμηθώ, μ' αυτό το αντικείμενο αρθρογραφούσε κιόλας σε κάποια έντυπα ανάλογης ύλης.

Όταν φάγαμε το φτωχικό πρωινό μας, μπήκαμε στο Ραβ και μετακινηθήκαμε προς άλλη περιοχή για να 'χουμε μια τηλεφωνική επικοινωνία με τον αδερφό του, Κώστα. Έπρεπε να ενημερωθούμε

για το πώς πάνε οι προσπάθειες συγκέντρωσης των χρημάτων. Αφού ενημερωθήκαμε ότι το ποσό συγκεντρώνεται, όλο το υπόλοιπο Σάββατο ήταν δικό μας. Έτσι ξεκίνησε ένας ημερήσιος μαραθώνιος ταχύρρυθμης εκμάθησης της πραγματικής οικονομίας της αγοράς.

Δάσκαλος και μάστερ ο Αλέκος. Μαθητευόμενοι οι δυο δραπέτες ληστές τραπεζών κι απαγωγείς του. Πιο σουρρεάλ πεθαίνεις. Η εκμάθηση γινόταν με τη μέθοδο «χωρίς έλεος», απ' την πρωτογενή παραγωγή μέχρι την ανακύκλωση. Ωμά, χωρίς περιστροφές. Όταν η πρώτη ύλη που χρησιμοποιείς για την κατασκευή των προϊόντων σου είναι το σουσάμι και η ζάχαρη, είναι αυτονόητο πως γνωρίζεις εκ των πραγμάτων τη διαδικασία που αυτά παράγονται, πωλούνται, αγοράζονται και τη διαδικασία διαλογής, επεξεργασίας, τυποποίησης, συσκευασίας. Και φυσικά τη διοχέτευση του προϊόντος που μεταποιείς στις αγορές και πώς αυτό φτάνει στα ράφια των καταστημάτων πώλησης, μπαίνει στο καλάθι της νοικοκυράς κι από εκεί, μέσω της φυσικής διόδου εκτόνωσης των σύγχρονων καταναλωτικών κοινωνιών, καταλήγει σε χωματερές, στη θάλασσα ή στον βιολογικό καθαρισμό. Τι απατεωνιές, τι ακάλυπτες επιταγές κι όλων των ειδών οι εκβιασμοί παρέλασαν εκείνο το Σάββατο μπροστά στα μάτια μας, αποκαλύπτοντας ανάγλυφα τον αγγελικά πλασμένο κόσμο της καπιταλιστικής αγοράς!

Αυτό που θυμάμαι πιο έντονα απ' τη δωρεάν εκείνη κατήχηση είναι ο ωμός εκβιασμός που γινόταν απ' τους ιδιοκτήτες μεγάλων αλυσίδων σούπερ μάρκετ. Για ένα καινούριο συσκευασμένο προϊόν με νέα ετικέτα, που παρήγαγε και ήθελε να το διοχετεύσει στο λιανικό εμπόριο μέσω μιας μεγάλης αλυσίδας σούπερ μάρκετ, θα 'πρεπε να καταβάλλει στον ιδιοκτήτη της αλυσίδας ένα τεράστιο ποσό, μαύρο χρήμα, μόνο και μόνο για να το τοποθετήσει στα ράφια. Το ποσό αυξομειωνόταν ανάλογα με το χώρο (βιτρίνα) έκθεσης στο εσωτερικό των καταστημάτων. Αν το καινούριο προϊόν δεν προτιμούταν απ' το αδηφάγο καταναλωτικό κοινό μέσα σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα -ανάλογα τη συμφωνία-, το κατέβαζε

ως ασύμφορο, γιατί τα καινούρια προϊόντα που θέλαν να δοκιμάσουν την τύχη τους στις βιτρίνες των σούπερ μάρκετ κάναν ουρά, όπως και το μαύρο χρήμα κάτω από το τραπέζι. Το ήμισυ περίπου των εξόδων της επιχείρησής του πήγαινε στην προώθηση των προϊόντων με τέτοιες μεθόδους ή με αντίστοιχες των τηλεοπτικών σταθμών για τη διαφήμιση του προϊόντος κ.λπ. Και ποιος πληρώνει για όλα αυτά; Ο συνήθης...

Στο τέλος της μέρας παραλάβαμε, με κάθε επισημότητα, τα πτυχία της αποφοίτησής μας. Εγώ, μιας και δεν σκόπευα να το εκμεταλλευτώ σύντομα, αχρείαστο να 'ναι, το κορνίζωσα σε μια γωνιά του μυαλού μου με μια υποσημείωση... Απαγωγές και μπούρδες. Αλλού είναι τα λεφτά! Μ' όλα αυτά τα ενδιαφέροντα, δεν καταλάβαμε πότε έπεσε το σκοτάδι. Αναζητήσαμε και βρήκαμε ασφαλές μέρος για διανυκτέρευση, πολύ μακριά απ' το προηγούμενο βράδυ. Αποκαμωμένο το μυαλό μας απ' τον ολοήμερο βομβαρδισμό οικονομικής πληροφόρησης, ήθελε να γαληνέψει λίγο στη σιγαλιά της νύχτας. Όμως ο Αλέκος δεν είχε πει την τελευταία του λέξη. Το επιδόρπιο περιλάμβανε μια προσωπική του ιστορία.

«Πριν δυο χρόνια εργαζόταν κάποιος στο εργοστάσιό μου», μας είπε. «Μια μέρα ήρθε στο γραφείο μου και μου είπε χαρούμενος ότι κέρδισε ογδόντα εκατομμύρια στο λαχείο, γι' αυτό θα εγκατέλειπε τη δουλειά. Πριν έξι μήνες ξανάρθε στο γραφείο μου. Μου ξαναζήτησε να τον προσλάβω, γιατί του τελείωσαν τα λεφτά της τύχης. Τώρα εργάζεται στην ίδια ακριβώς θέση που είχε τότε παρατήσει!»

Κι ο απίθανος τύπος συνέχισε με θράσος:

«Το λέω αυτό γιατί τα λεφτά που θα πάρετε δεν είναι πολλά, αν δεν κάνετε σωστή διαχείριση θα σας τελειώσουν σύντομα!»

«Αλέκο, μην ξύνεσαι στην γκλίτσα του τσοπάνη», του λέω κοιτάζοντας ασυναίσθητα τον Νίκο σαν να του 'λεγα: «Εσύ να τα ακούς αυτά!».

Άντε να κοιμηθείς μετά από αυτό...

| Ο απαγωγέας, ο απαχθείς και οι άγνωστες προσευχές τους |

Την Κυριακή θα την αναφέρω για ένα και μόνο γεγονός. Το μεσημέρι φάγαμε μεσημεριανό ψηλά, έξω από 'να ξωκκλήσι χτισμένο στην κορυφή ενός λόφου πνιγμένου στα έλατα. Όταν χορτάσαμε φαγητό και θέα, οι συνδαιτημόνες μου δίχως να πουν κουβέντα, σαν συνεννοημένοι από πριν, πρώτος ο Αλέκος και μετά ο Νίκος, αρματωμένος ο αθεόφοβος, ανοίξανε την πόρτα και μπήκαν στο ξωκκλήσι. Μετά από πέντε λεπτά αφότου τους έχασα απ' τα μάτια μου, εμφανίστηκαν με τη σειρά που μπήκαν. Στάθηκαν χαμογελαστοί στο πλατύσκαλο και μου λένε: «Τα κεράκια μας καίνε πλάι-πλάι μέσα στο ξωκκλήσι!».

Πλέον η απαγωγή έπαιρνε άλλη διάσταση, όδευε προς μια αγωνιώδη εσωτερική περιπλάνηση για την αναζήτηση βαθύτερων μεταφυσικών και υπαρξιακών ζητημάτων θύτη και θύματος. Κλονίστηκε η αθεΐα μου! Έμεινα με το Καλάσνικοφ στα χέρια... Τους κοίταζα και πλήθος ερωτημάτων πίεζαν το μυαλό μου. Ποια ήταν η ανάγκη του καθενός για αυτή την ενέργεια; Τι σκέφτονταν; Τι νιώθανε; Τι ειπώθηκε μεταξύ τους; Τι ευχή έκανε ο καθένας; Τι προσδοκούσαν μετά από αυτό; Πίστευαν πράγματι και σε ποιον θεό; Ουδέποτε υπήρξα αδιάκριτος και καθότι υπέρμαχος της διαφύλαξης των προσωπικών δεδομένων ποτέ δεν τους ρώτησα γι' αυτό, ποτέ δεν έμαθα. Όμως η συγκεκριμένη σκηνή είναι η πρώτη που έρχεται ολοζώντανη μπροστά στα μάτια μου, όταν ανακαλώ από τη μνήμη μου αυτή την απαγωγή.

| Τελική διαπραγμάτευση και εντάσεις |

Η Δευτέρα ήταν η μέρα που θα παίρναμε τα λύτρα, μα και μέρα μεγάλης έντασης μεταξύ εμένα και του Νίκου. Απ' το ξεκίνημα

της απαγωγής, γνωρίζαμε εκ των προτέρων το ρόλο και τις υποχρεώσεις του καθενός μας. Ο Νίκος, εκτός των άλλων, ήταν επιφορτισμένος να είναι ο συνομιλητής της οικογένειας. Είχαμε προσυμφωνήσει πως το ποσό θα είναι αδιαπραγμάτευτο. Είπαμε τρία εκατομμύρια μάρκα και τόσα θα παίρναμε. Ήμασταν διατεθειμένοι να κάνουμε κάποια παραχώρηση, μόνο αν υπήρχε δυσκολία στο να βρεθεί σε συνάλλαγμα. Όποιο όμως κι αν ήταν το νόμισμα, η αξία θα ήταν η ίδια. Υπολογίσαμε το χρόνο που θα χρειαζόταν για να φτάσει από Θεσσαλονίκη στη Λαμία και πήραμε τηλέφωνο μια ώρα νωρίτερα για να ετοιμαστεί ο Κώστας. Πρώτος μίλησε ο Αλέκος. Είπε πως είμαστε βαριά οπλισμένοι, μεθοδικοί, ξέροντας τι κάνουμε κι αν έχει στο μυαλό του να 'ρθει με μπάτσους καλύτερα να μην έρθει καθόλου, γιατί θα κινδύνευε και ο ίδιος. Αυτά τα είπε δίχως τη δική μας προτροπή. Ο Κώστας ρώτησε αν είναι σίγουρος ότι θα τον αφήσουμε να φύγει όταν παραδώσει τα λεφτά. Του απάντησε πως σίγουρα ναι...

Ο Νίκος τελευταία απομακρυνόταν απ' το αυτοκίνητο να μιλήσει, γιατί είχαμε αντιληφθεί ότι ο Αλέκος στρεσαριζόταν. Έτσι και τότε, απομακρύνθηκε από κοντά μας. Επιστρέφοντας αμόλησε τη βόμβα. Δεν είχαν μαζέψει όλα τα λεφτά και συμφώνησε να φέρουν διακόσια εβδομήντα εκατομμύρια. Έγινα ταύρος.

«Γιατί δεν επέμενες στο ποσό που συμφωνήσαμε; Κάνουμε τέτοια δουλειά, ο ίδιος ο Αλέκος μάς διαβεβαιώνει ότι τα λεφτά υπάρχουν κι ότι θα τα πάρουμε και εσύ με την πρώτη δυσκολία κάνεις πίσω. Επιχειρηματίες είναι οι άνθρωποι, ξέρουν από συναλλαγές και εκβιασμούς, δεν θα τους ήταν κόπος να κάνουν μια προσπάθεια μήπως γλιτώσουν τα μισά λεφτά τους!»

Ο Νίκος προσπαθούσε να δικαιολογηθεί, λέγοντας τα δικά του.

«Εντάξει, τώρα έγινε, ας μην μαλώνουμε, έχουμε να παραλάβουμε τα λεφτά που κι αυτά είναι πολλά, μην γκρινιάζουμε, δεν είναι καλό...» Και κατέληξε: «Δεν βλέπεις τον άνθρωπο σε

τι κατάσταση είναι; Κανείς δεν μας εγγυάται για την αυριανή μέρα...».

«Στην κατάσταση που είμαστε εμείς, Νίκο, έτσι κι αλλιώς δεν μας εγγυάται κανείς τίποτα, όχι για την αυριανή μέρα αλλά ούτε για τα επόμενα εκατό χρόνια. Είτε λοιπόν έχουμε μαζί μας τον άνθρωπο είτε όχι, εγγυητές του εαυτού μας είμαστε εμείς οι ίδιοι. Όταν σχεδιάζαμε τη δουλειά, συναποφασίσαμε να τον κρατήσουμε τουλάχιστον μια βδομάδα και τώρα σε ένα ψευτοδίλημμα λιγοψυχούμε...»

Είναι παρακινδυνευμένο να πει κανείς με βεβαιότητα ποιο το σωστό και ποιο το λάθος σε ανάλογες περιπτώσεις. Είναι καθαρά θέμα αξιολόγησης των γεγονότων που βρίσκονται σε εξέλιξη από όσους συμμετέχουν σε αυτά και σε ένα μεγάλο βαθμό τα καθορίζουν. Ο Νίκος αξιολόγησε με τα δικά του κριτήρια την κατάσταση και έπραξε όπως έπραξε. Η δικιά μου ένσταση εστιαζόταν στο ότι δεν με ενημέρωσε για τα καινούρια δεδομένα για να τα αξιολογήσουμε από κοινού και να πάρουμε την όποια απόφαση, αλλά αυθαίρετα ανέλαβε μόνος του την ευθύνη για την τελική έκβαση της απαγωγής. Άδικα ωρυόμουν, το κακό είχε γίνει, ήταν αμετάκλητο. Απλά ναρκοθετήσαμε τα μελλοντικά μας σχέδια. Έθαψα την οργή μου και μπήκαμε στην ψυχολογία της τελικής ευθείας.

| Παραλαβή των λύτρων και απελευθέρωση του Αλέκου |

Στις πεντέμισι με έξι νύχτωνε. Όταν ο Κώστας έφτασε στη Λαμία, ήταν κοντά στις εννιά. Οι διαταγές ήταν σαφέστατες...

«Θα στρίψεις δεξιά στο δρόμο προς Άμφισσα. Μόλις περάσεις το πρώτο βενζινάδικο, θα μπεις στον πρώτο χωματόδρομο δεξιά. Στα πενήντα μέτρα θα βρεις ένα γεφυράκι. Αφήνεις τα λεφτά και με όπισθεν επιστρέφεις στην άσφαλτο κι από εκεί στο σπίτι σου».

Ήρθε, τα άφησε, έφυγε. Πήγαμε, τα πήραμε, φύγαμε. Κατεβήκαμε στον κάμπο της Λαμίας και μέσα από προεπιλεγμένο δρομολόγιο κατευθυνόμασταν προς Καρδίτσα. Απ' την αρχή κιόλας αυτής της διαδρομής έκανα εξονυχιστικό έλεγχο σε όλες τις δεσμίδες για τυχόν ύποπτα αντικείμενα με ταυτόχρονη καταμέτρηση. Ήταν εκατόν πενήντα εκατομμύρια δραχμές σε δεκαχίλιαρα καινούριας κοπής και τα μάρκα κάτι λιγότερα από ένα εκατομμύριο.

Μπήκαμε στην πόλη της Καρδίτσας κι αφήσαμε τον Αλέκο στο ΚΤΕΛ της πόλης. Ήταν φανερά χαρούμενος. Μας αποχαιρέτησε δια ασπασμού, πετώντας το πλέον αμίμητο:

- Παιδιά, αν δεν κόστιζε τόσο πολύ θα ήθελα μια ακόμη περιπέτεια!

- Μην σ' απασχολεί. Κάνουμε σκόντο...

| Τα απόνερα της απαγωγής, η επικήρυξη και ο μεγαλοδραπέτης |

Τον συμπαθήσαμε τον Αλέκο, μας φάνηκε καλής πάστας άνθρωπος. Το απέδειξε αμέσως την επομένη όταν μίλησε στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, που μεταξύ άλλων είπε: «Μου φέρθηκαν στο μέτρο του δυνατού καλά, φαίνονταν μορφωμένοι άνθρωποι, αν συλληφθούν δεν θα ήθελα να ασκηθεί βία σε βάρος τους, θα πρέπει η πολιτεία να ενδιαφερθεί περισσότερο για το σωφρονιστικό σύστημα...».

Όμως τέτοια καμώματα δεν τα συγχωρά η άρχουσα τάξη. Τον λοιδορήσαν όσο δεν πάει. Διέγνωσαν ειδικοί και μη ότι διακατέχεται απ' το σύνδρομο της Στοκχόλμης και άλλες τέτοιες παρλαπίπες. Δεν θέλαν με τίποτα να περάσει στην κοινή γνώμη ότι οι απαγωγείς ήταν άνθρωποι και το απέδειξαν. Στόχος τους ήταν και παραμένει να τρομάζουν τον κοσμάκη. Ο χειρότερος όλων ο αδερφός του, που καταφερόταν με μένος εναντίον μας. Στον ισολογισμό του επόμενου χρόνου τα χρήματα που πήραμε τα αφαίρεσε απ' το μέρισμα του

Αλέκου. Ότι ο Αλέκος ήταν εντάξει τύπος το ξανάδειξε μετά από πολλά χρόνια, όταν στο δικαστήριο τον ρωτήσαν αν με αναγνωρίζει. Εκείνος είπε πως όχι, γιατί ο ίδιος φόραγε κουκούλα καθόλη τη διάρκεια της κράτησής του. Τις επόμενες μέρες μάθαμε πάρα πολλά πράγματα απ' τα δημοσιεύματα των εφημερίδων. Ανάμεσα σε άλλα ότι ο Χαΐτογλου (αδιευκρίνιστο ποιος, πιθανόν ο πατέρας) τον προηγούμενο χρόνο είχε κερδίσει διακόσια πενήντα εκατομμύρια στο λαχείο! Ένας επιπλέον λόγος να είμαι αγανακτισμένος...

Επίσης μάθαμε ότι η αστυνομία γνώριζε εξαρχής τη δική μου συμμετοχή στην απαγωγή, λόγω μιας διαβολικής πλεκτάνης συμπτώσεων. Η ταυτότητα με την οποία αγόρασα το τηλέφωνο της απαγωγής δεν ανήκε τελικά στο αυτοκίνητο στο οποίο εγώ πίστευα μέχρι τότε και με είχαν διαβεβαιώσει τα παιδιά από την Αθήνα, αλλά στο δεύτερο αυτοκίνητο με το οποίο κάποιοι από αυτούς – χωρίς να μπουν στον κόπο να το καθαρίσουν– την ίδια κιόλας μέρα που χωρίσαμε κάναν ένοπλη ληστεία τράπεζας στην Αθήνα. Οι μπάτσοι βρήκαν αποτυπώματα δικά μου και του Κερεμίδη, κάτι που έως τότε αγνοούσα. Περιττό να αναφέρω ότι καταδικάστηκα για αυτή τη ληστεία και για δυο ακόμη που χρησιμοποιήθηκε το ίδιο αυτοκίνητο!

Έτσι ήρθε η επικήρυξη. Αμ πώς, δεν θα γίνουμε ποτέ εμείς Δύση; Και μάλιστα άγρια; Ο τότε ανεκδιήγητος υπουργός δημοσίας τάξης Σήφης Βαληράκης βγήκε ο ίδιος και ανήγγειλε την κατά κεφαλή επικήρυξη, τη δική μου, του Νίκου και του Κερεμίδη (που απλώς βρέθηκαν αποτυπώματά του στο ίδιο αυτοκίνητο με τα δικά μου και αυτός ήταν επαρκής λόγος να τον επικηρύξουν). Ο Βαληράκης δεν ήταν η πρώτη φορά που έκανε κάτι ανάλογο. Έναν περίπου χρόνο πριν, είχε κάνει διάταξη που προέβλεπε ότι όποιος πολίτης βοηθάει ή αποτρέπει ληστεία τράπεζας θα αμείβεται με το χρηματικό ποσό του ενός εκατομμυρίου δραχμών. Δεν ήταν λίγοι οι πολίτες που κυνηγώντας το εκατομμύριο τραυματίστηκαν ή και σκοτώθηκαν.

Πέρασε κάνας χρόνος απ' την επικήρυξη, όταν ήρθα τετ-α-τετ με τον συνάδελφο-πρώην δραπέτη Σήφη (πούστηδες και παλικάρια...). Εγώ με παρέα –που δεν σχετιζόταν με παρανομία– ανηφόριζα έναν κεντρικό δρόμο της Αθήνας με πολλά βιβλιοπωλεία κι εκείνος, μιλώντας στο κινητό, κατηφόριζε με ένα βόδι μπροστά του κι ένα μοσχάρι πίσω του. Αν θυμάμαι καλά ήταν ακόμη υπουργός δημόσιας τάξης. Τον αναγνώρισα από μακριά. Στο τσαντάκι μου, εκτός των άλλων, είχα ένα Σκόρπιον έτοιμο για χρήση. Αρκέστηκα όμως εκμεταλλευόμενος τη στενότητα του πεζοδρομίου να τον σκουντήσω λίγο, ίσα που να χάσει το βηματισμό του, μήπως αντιληφθεί ότι βουνό με βουνό δεν σμίγει. Δεν κατάλαβε τίποτα, ούτε τα ζωάκια του, συνέχισε να μιλά στο κινητό ίσως με κάποιον καταδότη που είδε, αναγνώρισε τον Παλαιοκώστα κι έπρεπε να ενημερωθεί για το πώς θα εισπράξει το ποσό της επικήρυξης. Και θέλει ο ελεεινός να πιστέψω ότι κάποτε απέδρασε απ' τις φυλακές της Κέρκυρας!

Είναι γνωστό ότι μετά την πτώση της χούντας πολλοί σημερινοί πολιτικοί παραποίησαν ή διογκώσαν τους φακέλους τους, κατά το δοκούν, ως πρώην αντιστασιακοί κι αντιφρονούντες. Αλήθεια, αν υπάρχει άνθρωπος που πράγματι πιστεύει πως ο Σημίτης έβαζε βόμβες στο καθεστώς της χούντας, θα πρέπει να του αφαιρεθεί άμεσα η άδεια άσκησης των πολιτικών του δικαιωμάτων. Γιατί είναι τόσο χρήσιμος για τη δημοκρατία όσο επικίνδυνος ήταν ο Σημίτης για τους συνταγματάρχες. Δυστυχώς η ιστορία αυτής της χώρας γράφτηκε και θα συνεχίζει να γράφεται σε υπόγεια κι ανώγια συμφεροντολογικών σκοτεινών μηχανισμών.

Επειδή αυτό το βιβλίο γράφεται από κάποιον που τουλάχιστον γνωρίζει καλά από αποδράσεις, θα κάνω κάποιες αυθαίρετες ερμηνείες κι ας με κρίνουν οι αναγνώστες. Πρώτα από όλα ένας άνθρωπος που είχε στο παρελθόν μια τέτοια αντίδραση απέναντι στη στέρηση της ελευθερίας δεν δέχεται για λόγους ηθικούς να είναι υπουργός δημόσιας τάξης. Κι αν ακόμη σκεφτώ καλοπροαίρετα,

δεν μπορώ να δικαιολογήσω τις αισχρές μεθόδους παρότρυνσης στον άκρατο και επ' αμοιβή χαφιεδισμό. Οι μεμονωμένες αποδράσεις ενός ή δύο ατόμων απ' τη φυλακή της Κέρκυρας είναι πολύ σπάνιες. Η πείρα μου, οι πληροφορίες μου (που δεν είναι λίγες) και ο μετέπειτα ανέντιμος βίος του με πείθουν ότι αυτός ο άνθρωπος έφυγε κανονικά νύχτα απ' την πόρτα, αφού κάποιοι από μέσα του άνοιξαν. Γιατί και με ποιο σκοπό, αν θέλει να μας το πει ο ίδιος. Το υπόλοιπο το ξέρουμε καλά, έγινε υπουργός δημόσιας τάξης μοιράζοντας επικηρύξεις. Κι αργότερα έγινε πρόεδρος για τη διερεύνηση των σκανδάλων. Και μη χειρότερα. Καμιά ελπίδα.

Το 1996 γίναν οι ολυμπιακοί αγώνες της Ατλάντα. Ήταν η πρώτη φορά που έρχονταν τόσα μετάλλια (και χρυσά) στην Ελλάδα. Τότε διαπίστωσα ότι τα χρήματα που διέθεσε το ελληνικό κράτος για να ευχαριστήσει όλους μαζί αυτούς τους ανθρώπους ήταν λίγα παραπάνω από εκατό εκατομμύρια δραχμές. Επειδή ένα μέρος της κριτικής μου σκέψης λειτουργεί εικονογραφικά-σκιτσογραφικά, έφτιαχνε την εικόνα όλων των ολυμπιονικών μαζί σε ένα γκισέ μιας τράπεζας να παίρνουν το συγκεκριμένο ποσό και σε ένα άλλο ένας κουκουλοφόρος χαφιές με υποχθόνια ματιά και χαμόγελο να εκταμιεύει απ' το επίσημο ελληνικό κράτος πολλαπλάσια για μια τόσο δόλια πράξη. Τέτοιο κράτος, που αμείβει πλουσιοπάροχα μα και παρέχει απόλυτη ασυλία σε δόλιους και κοινωνική αναγνώριση στους μέντορές τους, δεν θα σηκώσει ποτέ πανιά γιατί απλά δεν επιτρέπει ούτε καν στον άνεμο να οραματιστεί για αυτό.

Με το αίσιο τέλος της απαγωγής του Χαΐτογλου θα τερματιζόταν και η επί χρόνια συμπόρευσή μου στην παρανομία με τον Νίκο. Ο οποίος, αμέσως μετά την απαγωγή θα εγκατέλειπε την Ελλάδα και δεν θα τον ξανάβλεπα ποτέ, μέχρι και σήμερα.

ΔΕΝ ΕΙΧΑΝ ΠΕΡΑΣΕΙ ΟΥΤΕ ΠΕΝΤΕ ΛΕΠΤΑ απ' τη στιγμή που σταμάτησε η νυχτερινή καταρρακτώδης βροχή και πρόλαβαν να στήσουν μπλόκο! Ήταν καμιά δεκαριά με πλήρη στρατιωτική περιβολή και οπλισμό, έχοντας στη διάθεσή τους τέσσερα οχήματα εκ των οποίων το ένα ασφαλίτικο Άλφα Ρομέο. Τους είδαμε μόλις περάσαμε την τελευταία στροφή πριν τον κόμβο της Πάργας ερχόμενοι από Ηγουμενίτσα. Βρίσκονταν στα διακόσια μέτρα μπροστά μας. Κρατώντας δυνατούς φακούς στα χέρια, μας γνέφαν να υπακούσουμε στην εντολή τους για τη διενέργεια ελέγχου στην άκρη του φωτισμένου δρόμου.

«Άααιντε πάλι, πανηγύρι θα 'χουμε!»

Ήταν η δικιά μου αυθόρμητη διακωμώδηση της σοβαρότατης κατάστασης στην οποία επρόκειτο να εμπλακούμε. Άναψα αλάρμ, μα δεν ελάττωσα καθόλου ταχύτητα. Ποια ταχύτητα να κόψεις όταν οδηγείς ένα Λάντα Νίβα σε κεντρική οδική αρτηρία με βρεγμένο οδόστρωμα και μπροστά σου έχεις ένα θανατηφόρο μπλόκο. Προφανώς η επανάσταση των μπολσεβίκων δεν εμπεριείχε στη φαντασία της καταδιώξεις στην Πάργα της Ηπείρου. Το κομμουνιστικό επίτευγμα που ακούει στο όνομα Λάντα δεν φτιάχτηκε για ειδικές αποστολές. Εξάλλου στον ιδανικό κόσμο του κομμουνισμού κανείς δεν καταδιώκει κανέναν, γιατί απλά είναι όλοι πιασμένοι! Πέρασα το μπλόκο με εκατόν είκοσι χιλιόμετρα και τα

νερά του δρόμου πετάχτηκαν μουσκεύοντάς τους λίγο περισσότερο. Όταν η ρευστότητα της φύσης εκλαμβάνεται ως εχθρική ενέργεια κατά της εξουσίας, τότε οι επιβαίνοντες στο Λάντα (σίγουρα κομμουνιστές) χρήζουν άμεσης σύλληψης και παραδειγματικής τιμωρίας! Απ' τους καθρέφτες του Νίβα (ναι, άσχετε, έχει) διέκρινα τους τέσσερις πιο γρήγορους και ψυχωμένους να μπαίνουν στο Άλφα Ρομέο. Με παρατεταμένο σλάλομ ρίχτηκαν στη μάχη της καταδίωξης με τη σιγουριά της τεχνολογικής υπεροχής. Σιγά μην μας τη βγει το Λάντα...

Όμως ο κομμουνισμός εκτός του Λάντα κατασκεύασε το Καλάσνικοφ και το Σκόρπιον ως αντιστάθμισμα στην κατάφορη αδικία της τεχνολογικής υπεροχής του δυτικού ιμπεριαλισμού! Πάντα διέθετα από ένα με πολλούς γεμιστήρες και μπόλικες σφαίρες.

Στο μεταξύ οι φιλόδοξοι διώκτες μας τοποθέτησαν φορητό φάρο στην οροφή του Άλφα Ρομέο, που κοντοζύγωνε με αναμμένα αλάρμ και μεγάλη σκάλα στα φώτα. Βρισκόμουν σε πολύ δύσκολη θέση. Είχα στα διακόσια μέτρα πίσω μου τέσσερις καυλόμπατσους κρατώντας G3 πολεμικά τυφέκια με τους υπόλοιπους σίγουρα να ακολουθούν, ένα Λάντα που δεν πήγαινε πάνω από εκατόν είκοσι χιλιόμετρα και το ένιωθα να κολυμπάει πάνω στη βρεγμένη άσφαλτο, την καταδίωξη να γίνεται σε μέρος που δεν γνώριζα καλά και επιπλέον τον Θωμά να μην θέλει να έχει καμιά σχέση με παρανομία αλλά παραδόξως να βρίσκεται στη θέση του συνοδηγού. Ήταν καλός φίλος απ' την Αθήνα, που αποφάσισε (εγώ συμφώνησα) να συμμετάσχει, έτσι για την εμπειρία, σε περιοδεία μου στους νομούς της Ηπείρου.

Δύσκολη εξίσωση να παρθεί μια απόφαση που θα μας έβγαζε απ' τη δύσκολη θέση. Παρ' όλα αυτά πάρθηκε. Δεν υπήρχε άλλη λύση στην παρούσα φάση, ο Θωμάς θα 'πρεπε να κάνει χρήση όπλου αλλά όχι Καλάσνικοφ, ήταν άπειρος γι' αυτό. Η καθοδήγηση ως προς τη χρήση του όπλου ήταν αποκλειστικά δικιά μου ευθύνη. Ο λόγος μου προστακτικός. Αυστηρός. Διαταγή...

«Θωμά, άνοιξε το χάρτη στην τάδε σελίδα. Βρες την πρώτη έξοδο αριστερά μας...»

Ο Θωμάς άμαθος σε αυτά τα πράματα πανικοβλήθηκε. Του 'πεσε ο φακός, του 'πεσε ο χάρτης... Τα 'χασε. Άλλο να φαντάζεσαι το θεριό άλλο να το συναντάς μπροστά σου και ακόμη χειρότερα να σε παίρνει και στο κατόπι!

«Άσ' το, Θωμά. Πιάσε το Σκόρπιον, σπρώξε την ασφάλεια μπροστά και κατέβασε το παράθυρο (μανιβέλα) για να είσαι έτοιμος να ρίξεις όταν σου πω...»

Ζύγισα την κατάσταση και πρόσταξα: «Βγες τώρα και ρίξε!». Κρατώντας το Σκόρπιον στα χέρια, έβγαλε το πάνω μέρος του κορμιού του έξω απ' το ανοιχτό παράθυρο του Λάντα κι έριξε μια ριπή πέντε με έξι σφαίρες προς τους διώκτες μας, οι οποίοι δεν φάνηκαν να κατάλαβαν τίποτα. Ο Θωμάς κάθισε στη θέση του καμαρωτός πιστεύοντας πως αυτό ήταν, τελείωσε η αποστολή του.

«Ρε Θωμά... Ξαναβγές κι άδειασε όλο το γεμιστήρα!»

Ήταν πολύ καλύτερος αυτή τη φορά, τον άδειασε όλον αλλά στο γάμο του καραγκιόζη. Έτσι κι αλλιώς η απόσταση ήταν μεγάλη για να κάνει ζημιά το Σκόρπιον. Περισσότερο για εκφοβισμό ήταν.

«Βγάλε τον άδειο γεμιστήρα, βάλε ένα γεμάτο και όπλισε», συνέχισα τις επιβεβλημένες διαταγές.

Το έκανε. Καλά τα πήγε μέχρις εκεί, αν κι απαίδευτος στα σκληρά αθλήματα. Στους καθρέφτες του Νίβα τα φώτα του Άλφα Ρομέο ξέμειναν ξαφνικά πολύ πίσω. Το λάβαν το μήνυμα. Στα εκατόν πενήντα μέτρα στην ευθεία ο δρόμος περνούσε πάνω από μια μικρή γέφυρα. Τριάντα μέτρα πριν υπήρχε έξοδος ενός επαρχιακού δρόμου. Φαινόταν να κατηφορίζει και κατόπιν να περνά απέναντι απ' την εθνική οδό κάτω απ' τη γέφυρα.

Δεν το σκέφτηκα πολύ. Όσο παρέμενα πάνω στην εθνική όλα ήταν εναντίον μας. Έκοψα ταχύτητα, μπήκα στο στενό δρόμο που πράγματι περνούσε κάτω απ' τη γέφυρα και συνέχισα οδηγώντας

μέσα από έναν εγκαταλελειμμένο οικισμό. Μετά την έξοδο του οικισμού ο δρόμος σκαρφάλωνε κάνοντας συνεχές ζιγκ ζαγκ στο βουνό. Από κει μπορούσαμε να δούμε καθαρά τους μπάτσους. Είχαν καταφτάσει όλα τα οχήματα του μπλόκου και σταμάτησαν με αναμμένους φάρους λίγο έξω απ' τα εγκαταλελειμμένα σπίτια του οικισμού. Πλέον το περιβάλλον για αυτούς έγινε εχθρικό. Δεν ξέραν τι θα συναντήσουν την επόμενη στιγμή μέσα στη νύχτα. Ο φόβος του αγνώστου τους καθήλωσε.

Κάναμε μια στάση να πάρουμε μια ανάσα. Τσέκαρα στο χάρτη πού ακριβώς βρισκόμασταν και ποια θα ήταν η πιο ασφαλής διαδρομή για να απομακρυνθούμε απ' την περιοχή της Ηπείρου. Η νύχτα θα ήταν πολύ κουραστική. Δεν μπορούσα όμως να μην είμαι ευχαριστημένος απ' το αποτέλεσμα. Ιδιαίτερα για τον Θωμά. Αν τα πράγματα είχαν πάρει άλλη τροπή, η ζωή του θα άλλαζε για πάντα. Δεν ήταν καθόλου έτοιμος για κάτι τέτοιο. Είχε όμως το δικό του προσωπικό χιούμορ, που πάντα με εξέπληττε ευχάριστα. Με κοιτάζει και μου λέει εντελώς πειστικά:

- Φίλε, μου συμβαίνει κάτι πολύ σοβαρό!

- Τι, τι συμβαίνει; ρώτησα ανήσυχος.

- Μεγάλωσαν πολύ τ' αρχίδια μου ρίχνοντας στους μπάτσους! Γέλια... Οι καταδιώξεις μπορούν να γίνουν μέχρι και ευχάριστες όταν σε συντροφεύουν καλοί φίλοι με χιούμορ. Ας μην είναι παράνομοι.

ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΜΕΡΕΣ του Αυγούστου του '96, έχοντας ήδη προγραμματίσει τη διαφυγή μου στο εξωτερικό, μπήκα στο φεριμπότ από Ηγουμενίτσα για Κέρκυρα.

Οι λόγοι που με οδήγησαν να πάρω την απόφαση επιβίβασης απ' το λιμάνι της Κέρκυρας κι όχι κάποιο άλλο για Ιταλία είναι οι ακόλουθοι: Το '96 έλεγχοι διαβατηρίων για αναχώρηση προς την Ευρώπη με πλοίο γίνονταν μόνο από τα τρία μεγάλα λιμάνια: Πάτρα, Ηγουμενίτσα, Κέρκυρα. Το λιμάνι της Πάτρας απορρίφθηκε λόγω του επεισοδίου του προηγούμενου καλοκαιριού. Απομέναν τα άλλα δύο.

Το διαβατήριο που θα χρησιμοποιούσα για τη διαφυγή μου, μαζί με άλλα ογδόντα και όλο τον εξοπλισμό για την κατασκευή τους, το είχαμε σηκώσει ένα βράδυ από χρηματοκιβώτιο της νομαρχίας Κιλκίς. Έχοντας λευκά διαβατήρια και γνήσιες ανάγλυφες σφραγίδες, κατασκευάζαμε μόνοι μας τα διαβατήριά μας. Ελλόχευε όμως ένας μεγάλος κίνδυνος. Οι σειριακοί αριθμοί τους να έχουν δοθεί σε όλους τους σταθμούς εξόδου της χώρας και να γίνεται η ταυτοποίησή τους. Αυτό το είχα κατά νου. Με καθησύχαζε το γεγονός ότι μερικούς μήνες πριν τη δική μου προσπάθεια αναχώρησης, ο Νίκος με ένα απ' την ίδια παρτίδα διαβατήριο είχε περάσει τον έλεγχο με επιτυχία. Με αυτή την κάποια σιγουριά επέλεξα την Κέρκυρα ως πιο απομακρυσμένο λιμάνι, για να μην με αναγνωρίσει

συμπτωματικά κάποιος γνωστός την ώρα της παραμονής ή κατά τη διάρκεια της επιβίβασής μου στο πλοίο.

Το φεριμπότ από Ηγουμενίτσα μπήκε στο λιμάνι της Κέρκυρας γύρω στις πέντε το απόγευμα. Αποβιβάσθηκα και το πρώτο πράγμα που έκανα ήταν να προμηθευτώ εισιτήριο για Ιταλία. Η αναχώρηση του πλοίου θα γινόταν στις δέκα το βράδυ. Ήταν η πρώτη φορά που επισκεπτόμουν το νησί. Μου δινόταν μια πρώτης τάξης ευκαιρία αυτές τις λίγες ώρες να γνωρίσω τουλάχιστον την πόλη του. Αφού ήπια έναν καφέ σε κάποια πλατεία της πόλης, περιηγήθηκα για ώρα στα ατέλειωτα δρομάκια, θαυμάζοντας τις ομορφιές της. Έφαγα σε ένα από τα πολλά εστιατόρια και κατόπιν κατευθύνθηκα προς το λιμάνι της πόλης μιας και η ώρα απόπλου του πλοίου ερχόταν.

Πέρασα την πύλη του λιμανιού. Το πλοίο για Ανκόνα ήταν ήδη στην προβλήτα με τους πρώτους επιβάτες να επιβιβάζονται, όπως και τα κάθε λογής επιβατηγά οχήματα να φορτώνονται σ' αυτό. Διέκρινα κοντά στο πλοίο τρεις λιμενοφύλακες με τον σχετικό εξοπλισμό να περιφέρονται τεμπέλικα, περιμένοντας να περάσει μία ακόμη βαρετή βάρδια. Ευθεία μπροστά κι αριστερά μου ήταν ένα γκρουπ τουριστών, καμιά εικοσαριά άτομα περίπου, που περίμενε έξω απ' τα γκισέ στον έλεγχο διαβατηρίων. Μπήκα στην ουρά για να περιμένω τη σειρά μου. Εκείνη τη στιγμή ένας αστυνομικός εμφανίστηκε μέσα απ' τα γκισέ κρατώντας τα διαβατήρια των τουριστών, καλώντας τους όλους να τον ακολουθήσουν. Προφανώς θα τους έκανε τυπικό έλεγχο, δίνοντάς τους τα διαβατήρια κατά την επιβίβασή τους. Έτσι παρέμεινα ξαφνικά ολομόναχος.

Διέσχισα τα λίγα μέτρα που με χώριζαν απ' τον έλεγχο διαβατηρίων και στάθηκα μπροστά στα γκισέ. Μέσα απ' τα γκισέ υπήρχαν τρεις αστυνομικοί. Ο ένας είχε γυρισμένη την πλάτη του, κάνοντας κάποια δουλειά στο απέναντι γραφείο. Ο δεύτερος ήταν ακριβώς μπροστά μου. Πήρε το διαβατήριό μου κι αμέσως δίχως να το κοιτάξει το έδωσε στον τρίτο νεαρότερο, ο οποίος καθόταν μπροστά από έναν υπολογιστή στη γωνία δεξιά μου. Αυτός, αφού

το ξεφύλλισε πρώτα, άρχισε να πληκτρολογεί στον ηλεκτρονικό υπολογιστή τα προσωπικά δεδομένα που ήταν γραμμένα στο διαβατήριο. Εκείνη τη στιγμή ήρθε ακριβώς δίπλα μου κι ακούμπησε τους αγκώνες του πάνω στο γκισέ ο αστυνομικός που είχε συνοδεύσει πρωτύτερα το γκρουπ τουριστών μέχρι το πλοίο. Ξεκίνησε με μιας να με ενημερώνει πόσο ηλίθιοι είναι όλοι οι τουρίστες, μα ιδιαίτερα οι Βρετανοί. Όλα αυτά με αδιάσειστα στοιχεία και επιχειρήματα, που μου τα αράδιαζε ένα προς ένα.

Μετά από λίγο ο νεαρός αστυνομικός σηκώθηκε ελάχιστα απ' την καρέκλα του. Άπλωσε το χέρι του να μου δώσει το διαβατήριο, χωρίς να ξεκολλήσει το βλέμμα του απ' τον υπολογιστή. Ξαφνικά για μερικά δεύτερα έμεινε μετέωρος. Ξανακάθισε στην καρέκλα, φέρνοντας πάλι μπροστά του το διαβατήριο. Από κει που βρισκόμουν είχα λοξή οπτική επαφή με την οθόνη του υπολογιστή. Μπόρεσα να διακρίνω κόκκινα γράμματα. Δεν χρειαζόταν κάτι παραπάνω, τη συνέχεια τη γνώριζα. Δεν αντέδρασα όμως. Χωρίς να γίνεται αντιληπτό τέθηκα σε εσωτερικό συναγερμό για ενδεχόμενη εμπλοκή. Είχα μερικά δευτερόλεπτα να αποφασίσω για τις επόμενες καθοριστικές κινήσεις μου. Η μικρή βαλίτσα που κράταγα στο χέρι, εκτός από μια μαργαρίτα γραφομηχανής, κάποια βιβλία (Νίτσε, Ηράκλειτου, Επίκουρου κ.λπ.) και δυο αλλαξιές ρούχα, δεν περιείχε κάτι σημαντικό, έπρεπε να την ξεφορτωθώ. Έτσι κι αλλιώς το διαβατήριο ήταν αδύνατον να το αποσπάσω, θα παρέμενε στα χέρια τους. Δεν θα καθυστερούσαν να ανακαλύψουν σε ποιον ανήκει.

Με την τροπή που παίρναν τα πράγματα, το μικρό σακίδιο πλάτης είχε τα πιο σημαντικά πράγματα. Εκτός των άλλων, χάρτη της Κέρκυρας, καπέλο και ξυριστική μηχανή. Στο τσαντάκι μέσης είχα ένα πιστόλι Ζάσταβα που δεν είχε επαναφορά μετά από βολή. Όμως λειτουργούσε κανονικά αν το όπλιζες κάθε φορά. Αυτό το πιστόλι αποφάσισα να το πάρω μαζί μου ως φόβητρο, όχι για να αντεπεξέλθει σε ενδεχόμενη συμπλοκή. Ούτως ή άλλως, σκοπός μου ήταν να το ρίξω στα ανοιχτά της θάλασσας μετά την αναχώρηση

ή φτάνοντας στην Ιταλία να το κρύψω κάπου για την περίπτωση επιστροφής. Έτσι δεν είχα καμιά πρόθεση να το εμφανίσω εκείνη τη στιγμή. Παρόλο που ήμουν επικηρυγμένος με το ποσό των διακοσίων πενήντα εκατομμυρίων δραχμών και πρώτος στη λίστα των καταζητούμενων, ήταν αδύνατον να με αναγνωρίσουν. Δεν υποψιάζονταν με τι έχουν να κάνουν. Δυσοίωνες οι προβλέψεις, μα το αβαντάζ του αιφνιδιασμού συνέχιζε να παραμένει στην κατοχή μου. Έπρεπε να το εκμεταλλευτώ με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Το σκηνικό θα παρέμενε αμετάβλητο για μερικά δεύτερα. Οι τρεις αστυνομικοί στο εσωτερικό του κτιρίου συνέχιζαν την εργασία τους, με τον άλλο δίπλα μου να καταβάλλει ύστατη προσπάθεια προσηλυτισμού μου στις προοδευτικές του απόψεις περί τουριστών.

Ο νεαρός γυρίζει, με κοιτάζει και ρωτάει ευγενικά:

– Σας έχουν κλέψει το διαβατήριό σας τελευταία, κύριε Διβάνη (έτσι ήταν το επώνυμο στο διαβατήριο);

– Όχι, εγώ το έκλεψα, του απάντησα με τη σειρά μου ευγενέστατα. Αφήνοντας τη βαλίτσα στο πάτωμα, τους γύρισα την πλάτη κι έτρεξα προς την έξοδο του λιμανιού. Δεν κοίταξα καθόλου πίσω μου αλλά είχα την αίσθηση πως δεν με ακολούθησε κανείς. Άκουγα μόνο σαστισμένες φωνές. Βγήκα στον κεντρικό δρόμο που διασχίζει απ' άκρη σ' άκρη το νησί της Κέρκυρας. Εκεί τέθηκε αστραπιαία το δίλημμα. Μπαίνω στην πόλη και κρύβομαι κάπου ή παίρνω αυτοκίνητο από διερχόμενο οδηγό και απομακρύνομαι βόρεια ή νότια του νησιού; Αποφάσισα το δεύτερο. Αριστερά μου, στην άκρη του δρόμου, ήταν πιάτσα ταξί με πολλούς ταξιτζήδες. Αν επιχειρούσα να πάρω αυτοκίνητο με τη βία θα το αντιλαμβάνονταν και θα με ακολουθούσαν. Πέρασα στην απέναντι πλευρά του δρόμου. Συνεχίζοντας βόρεια μπήκα στο πρώτο στενό αριστερά. Εισχωρώντας ακόμη πενήντα μέτρα μέσα στο στενό βρέθηκα σε αδιέξοδο. Μπροστά μου υπήρχε αρχαιολογικός χώρος, ο οποίος ήταν περιφραγμένος με πλέγμα ύψους τριών και πλέον μέτρων. Πριν την περίφραξη, στο τελείωμα του στενού δρόμου, σχηματιζόταν

μια μικρή αλάνα όπου κάμποσα αυτοκίνητα ήταν παρκαρισμένα. Στη θέση του οδηγού ενός Φίατ Πούντο καθόταν μια γυναίκα ακούγοντας μουσική. Ήταν γύρω στα σαράντα. Πήγα κοντά της και με φωνή που δεν άφηνε κανένα περιθώριο αντίρρησης, της λέω:

– Βγείτε από το αυτοκίνητο, κυρία μου... Είναι τυπικός έλεγχος... Απ' τη δίωξη ναρκωτικών είμαστε!

– Ναι, παιδί μου, αμέσως, απάντησε κατεβαίνοντας απ' το αυτοκίνητο. Κάθισα στη θέση του οδηγού και το έβαλα μπροστά.

– Τιιι; Θα μου πάρετε το αυτοκίνητο; ρώτησε υποψιασμένη πλέον.

– Μην ανησυχείτε, θα σας το επιστρέψω σύντομα! της απάντησα βάζοντας όπισθεν να το γυρίσω με κατεύθυνση τον κεντρικό δρόμο. Δεν περίμενε να ακούσει κάτι άλλο, έτρεξε πρώτη προς την έξοδο του δρόμου φωνάζοντας πως της κλέβουν το αυτοκίνητο. Στη μέση του στενού εγκλωβίστηκα. Μπροστά μου ήταν ένα ΙΧ κι αμέσως μετά ένα μεγάλο φορτηγό, που προφανώς δυσκολευόταν να μπει στην κεντρική οδό λόγω κίνησης. Το στενάκι ήταν γεμάτο μπαράκια. Οι θαμώνες ακούγοντας τη γυναίκα να φωνάζει σπεύσανε να βοηθήσουν. Καμιά δεκαριά άτομα κύκλωσαν το Πούντο. Ένας παλικαράς πήρε σοβαρά το ρόλο του, έριξε μια γερή κλωτσιά στην πόρτα, αφού δεν μπόρεσε να την ανοίξει γιατί προηγουμένως είχα κατεβάσει τις ασφάλειες.

Στο δικαστήριο, που έγινε μετά από κάποια χρόνια, εκείνος που έριξε κλωτσιά στην πόρτα, την ώρα της κατάθεσής του ανέφερε με κομπασμό το συγκεκριμένο κατόρθωμά του, με αποτέλεσμα η ιδιοκτήτρια του αυτοκινήτου να εκραγεί. Άκουσε τα εξ αμάξης.

«Αααα, εσύ είσαι αυτός που κατέστρεψε το αυτοκίνητό μου; Σα δεν ντρέπεσαι... Που το λες και καμαρώνεις! Πλήρωσα ένα σωρό λεφτά για να το φτιάξω! Το παιδί δεν πείραξε τίποτα στο αυτοκίνητο, όπως το πήρε έτσι το άφησε...»

Έπεσε πολύ γέλιο στην αίθουσα. Γι' αυτό και μόνο το περιστατικό της αρπαγής αυτοκινήτου, όπως ακριβώς το περιγράφω, η τυφλή

πουτάνα του νησιού μου έριξε δεκατρία χρόνια! Συγχωνευμένη ποινή. Τέτοιο δικαστικό μένος...

Στο μεταξύ, με τόσους υποψήφιους ήρωες γύρω μου, έπρεπε να πάρω πρωτοβουλίες. Τράβηξα το όπλο και το έστρεψα καταπάνω σε κάποιους από αυτούς. Έτρεξαν να εξαφανιστούν φωνάζοντας: «Έχει όπλο, έχει όπλο!».

Μαζί μ' αυτούς έφυγαν τα αυτοκίνητα ανοίγοντας το δρόμο μπροστά μου. Μπήκα στην κεντρική αρτηρία με κατεύθυνση το λιμάνι. Αστυνομική δύναμη δεν υπήρχε πουθενά. Μετά από μερικά μέτρα συνάντησα άνοιγμα στη διαχωριστική νησίδα. Πήρα το ρεύμα με κατεύθυνση τη βόρεια πλευρά του νησιού. Διένυσα αρκετά χιλιόμετρα. Κάποια στιγμή εγκατέλειψα την κεντρική οδό, ακολουθώντας παρακείμενο δρόμο που οδηγούσε σε διάφορα χωριά της περιοχής. Επέλεξα έναν ελαιώνα για να εγκαταλείψω το αυτοκίνητο, φροντίζοντας να μην διακρίνεται απ' το δρόμο. Όσο πιο αργά το βρίσκαν τόσο το καλύτερο για μένα. Είχα απόλυτη συναίσθηση του τι επρόκειτο να ακολουθήσει. Το ίδιο κιόλας βράδυ η αστυνομία θα διαπίστωνε ποιος ήταν αυτός που διέφυγε μέσα απ' το λιμάνι. Το περιστατικό με το αυτοκίνητο θα τους οδηγούσε σε κάποια συμπεράσματα. Την επόμενη μέρα θα έρχονταν πολλές ενισχύσεις από άλλους νομούς και σίγουρα πρωί πρωί θα καταφτάναν οι μονάδες της ΕΚΑΜ με ελικόπτερα για να επέμβουν σε περίπτωση που εντοπιζόμουν. Τέτοια ευκαιρία δεν θα την άφηναν να πάει χαμένη. Έτσι ακριβώς έγινε.

Προς το παρόν είχε πέσει για τα καλά το σκοτάδι. Ξεκίνησα αμέσως νυχτερινή πορεία απ' τη δυτική πλευρά του νησιού με νότια κατεύθυνση. Οι πρώτες πρωινές ώρες με βρήκαν να έχω διανύσει σχεδόν τα δύο τρίτα του νησιού. Αυτό που συμπέρανα εκείνο το βράδυ ήταν πως θα αντιμετώπιζα μεγάλο πρόβλημα με το πόσιμο νερό. Ο ταχύς ρυθμός της πορείας σε συνδυασμό με την αφόρητη ζέστη του Αυγούστου έκανε τον οργανισμό μου να επιζητά πολλά υγρά. Το νερό ήταν ζωτικής σημασίας. Ήμουν αναγκασμένος

να μπαίνω μέσα σε κατοικημένες περιοχές και σε αυλές σπιτιών για να το προμηθευτώ.

Το νησί της Κέρκυρας έχει πυκνή βλάστηση. Δεν δυσκολεύτηκα να βρω ένα σκιερό μέρος να περάσω τη μέρα χωρίς να γίνω αντιληπτός. Κοιμήθηκα πολλές ώρες. Το απόγευμα ξυρίστηκα. Στο σακίδιο είχα γυαλιά ηλίου σε περίπτωση που χρειαζόταν. Όμως ψάχνοντάς το καλύτερα έκανα μια φρικτή ανακάλυψη. Η εξωτερική θήκη ήταν ανοιχτή. Έλειπε ο χάρτης και το καπέλο. Κάπου στη διαδρομή παράπεσαν χωρίς να το αντιληφθώ. Είναι αλήθεια πως αυτή η αναμέτρηση με τους διώκτες μου με βρήκε εντελώς απροετοίμαστο. Σε κάθε άλλη περίπτωση το σακίδιο θα περιείχε τροφή, νερό, μικρό ραδιόφωνο για ενημέρωση και κινητό τηλέφωνο. Τα πράγματα τις αμέσως επόμενες ημέρες θα γίνονταν πολύ δύσκολα αλλά εκείνη τη στιγμή δεν το γνώριζα. Είχα αντιμετωπίσει πολλές φουρτούνες στο παρελθόν, για μένα ήταν μια ακόμη πρόκληση να τα καταφέρω μόνος μου βγαίνοντας ξανά νικητής. Απ' τη στιγμή που άφησα το αυτοκίνητο στον ελαιώνα, μία ιδέα είχε καρφωθεί στο μυαλό μου: να κατέβω στο νότιο τμήμα του νησιού και πιάνοντας ομήρους με την απειλή του όπλου τους ιδιοκτήτες κάποιου πλωτού σκάφους, να τους εξαναγκάσω να με μεταφέρουν στην Ηγουμενίτσα. Όταν βράδιασε και πάλι, συνέχισα τη νυχτερινή πορεία. Λίγο μετά τα μεσάνυχτα, ο ορίζοντας κατακλύστηκε από βαριά σύννεφα και θα ξέσπαγε δυνατή καταιγίδα. Ο ουρανός άνοιξε στα δύο και επί μια ώρα ξέρναγε νερό και αστροπελέκια. Κι εγώ από κάτω βάδιζα το δρόμο μου. Παρόλο που βράχηκα ως το μεδούλι, αυτή η ξαφνική καταρρακτώδης βροχή ήταν ευπρόσδεκτη. Δρόσισε, ρίχνοντας κάπως τον υδράργυρο.

Το πρωί υπολόγισα πως είχα φτάσει στο ύψος της Λευκίμμης από τη δυτική πλευρά. Η περιοχή ήταν γεμάτη από τουρίστες. Σκέφτηκα πως ήταν καλή ιδέα να παριστάνω τον τουρίστα για να μπορέσω να εντοπίσω πού ήταν αγκυροβολημένα ιστιοφόρα και γιοτ. Ήταν Κυριακή, κοντά στις δέκα το πρωί, όταν μπήκα σε ένα

ψιλικατζίδικο για να αγοράσω τηλεφωνική κάρτα και ένα μπουκάλι νερό. Ήμουν ξυρισμένος, φορούσα βερμούδα, μπλουζάκι, γυαλιά ηλίου και καπέλο το οποίο είχα βρει σε μια παραλία το προηγούμενο βράδυ. Στο ψιλικατζίδικο ήταν, εκτός από μερικούς τουρίστες που ψώνιζαν, δυο γυναίκες με έναν άντρα και τέσσερα μικρά παιδάκια που πιθανότατα ήταν γνωστοί μεταξύ τους. Είχαν σχέση με το κατάστημα αφού ο άντρας ήταν στο ταμείο. Πλήρωσα μιλώντας αγγλικά και βγήκα προς αναζήτηση τηλεφωνικού θαλάμου. Εκατό μέτρα πιο κάτω εντόπισα έναν και μπήκα σε διαδικασία τηλεφωνικής κλήσης. Τα τέσσερα μικρά παιδιά που ήταν στο ψιλικατζίδικο εμφανιστήκαν δίπλα μου και μιλώντας μεταξύ τους ψιθυριστά με κοιτούσαν επίμονα. Προφανώς δεν ήρθαν από μόνα τους αλλά τα στείλαν οι μεγαλύτεροι να ακούσουν τι θα πω στο τηλέφωνο. Αυτό δεν μου άρεσε καθόλου, ήταν κακός οιωνός. Μιλώντας σπαστά πορτογαλικά ενημερώθηκα πως τα μέσα επικοινωνίας πανελλαδικής εμβέλειας δεν είχαν αναφερθεί ως εκείνη την ώρα στο περιστατικό. Ενημέρωσα τον συνομιλητή μου πως δεν μπορούσα να κρατήσω περισσότερο το τηλέφωνο και θα ξανάπαιρνα με την πρώτη ευκαιρία. Όταν έβαλα το ακουστικό στην τηλεφωνική συσκευή τα πιτσιρίκια φύγαν τρέχοντας προς το ψιλικατζίδικο. Συνέχισα την πορεία μου με κατεύθυνση την παραλία. Ο δρόμος που διέσχιζα ήταν ελαφρώς κατηφορικός και πολύ στενός, ίσα που χώραγε ένα ΙΧ. Περπάτησα δυο-τρία λεπτά ακόμη, όταν από μπροστά μου εμφανίστηκε ένα κάπως μεγάλο αυτοκίνητο του οποίου δεν θυμάμαι τον τύπο και τη μάρκα. Φτάνοντας στο ύψος μου, ο οδηγός που ήταν μόνος του σταμάτησε απότομα το αυτοκίνητο. Απ' το ανοιχτό παράθυρο έβγαλε ένα MP5 στρέφοντας την κάννη καταπάνω μου.

– Για πού το 'βαλες, μάγκα; Ακίνητος. Αστυνομία. Μείνε εκεί που είσαι, ούρλιαξε με άγρια ψαρωτική φωνή.

Παρέμενα απόλυτα ήρεμος.

– Τι συμβαίνει; Δεν σε καταλαβαίνω. Τι τρέχει; του λέω στα αγγλικά.

– Πολίς, πολίς... Πάσπορτ, πάσπορτ, συνέχισε εκείνος.

– Εντάξει, κανένα πρόβλημα, του απαντώ σχεδόν γλυκά, πάντα στα αγγλικά.

Το πιστόλι που είχα στο τσαντάκι μέσης είχε αχρηστευτεί από το πρώτο βράδυ της πορείας, όταν για να ξεκουράσω τα πόδια μου περπάτησα πολύ ώρα πατώντας στο νερό της θάλασσας και χωρίς να το καταλάβω βράχηκε, κόλλησε το κλείστρο απ' το αλάτι. Ήταν παρακινδυνευμένο να μπλοφάρω με όπλο που δεν δούλευε. Η απόσταση μεταξύ εμένα και του αυτοκινήτου ήταν πάρα πολύ κοντινή. Η κάννη του MP5 από το στήθος μου ήταν λιγότερο από μέτρο. Κατέβασα το δεξί μου χέρι στο τσαντάκι μέσης, δήθεν να βγάλω το διαβατήριο. Έκανα ένα επιτηδευμένο βηματισμό μπροστά και δεξιά με σκοπό να βγω από τη φορά της κάννης του όπλου του και με μια αιφνίδια κίνηση τον χτύπησα στην καρωτίδα ενώ ταυτόχρονα τον έπνιγα με το αριστερό μου χέρι. Με το δεξί προσπάθησα να ανοίξω την πόρτα του αυτοκινήτου. Ήταν ασφαλισμένη. Φαίνεται πως βάζοντας τον αγκώνα του χεριού του στη βάση του παραθύρου για να με σημαδεύσει με το υποπολυβόλο πάτησε την ασφάλεια της πόρτας. Δεν ήταν ώρα να αναζητήσω πώς και από πού απασφάλιζε, εξάλλου ο μπάτσος είχε ήδη αναθαρρήσει από το πρώτο σοκ. Προσπαθούσε να διαφύγει από τη μέγγενη που τον έπνιγε, κινούμενος προς τη θέση του συνοδηγού. Το MP5 παρέμενε στην κατοχή του αλλά δεν μπορούσε να το χρησιμοποιήσει. Απλώς το κρατούσε σφιχτά στην αγκαλιά του για να μην του το αποσπάσω. Σίγουρα ήταν πολύ δυνατός, ο σβέρκος του ήταν τροφαντός σαν μοσχαριού. Δεν μπορούσα πλέον να τον συγκρατήσω μόνο με το ένα μου χέρι. Άλλωστε ήταν βλακώδες κι ανούσιο να επιμείνω σε μια πάλη σώμα με σώμα. Έκανα την προσπάθεια αιφνιδιασμού να του πάρω το όπλο και το αυτοκίνητο, δεν πέτυχε, καιρός για απεμπλοκή. Όπως αιφνίδια του επιτέθηκα, έτσι τον εγκατέλειψα. Έτρεξα προς τη μεριά από όπου ήρθε το αυτοκίνητο. Μετά από μερικά μέτρα πήδηξα δεξιά σε μια μεγάλη αυλή, από

εκεί σε ένα χωράφι, κατόπιν σε ένα αμπέλι και εξαφανίστηκα.

Εδώ κρίνω σκόπιμο να εξηγήσω κάποια γεγονότα που φαντάζουν αλλοπρόσαλλα αλλά έχουν τη λογική εξήγησή τους. Η πολυετής συσσωρευμένη πείρα, που αντικειμενικά απέκτησα δρώντας ως καταζητούμενος, μου επέτρεπε να έχω την απόλυτη βεβαιότητα πως στην παρούσα φάση δεν ήμουν αναγνωρίσιμος. Απόδειξη η αντίδραση του αστυνομικού που αιφνιδιάστηκε απόλυτα. Όμως αυτό που άρχισα να υποψιάζομαι αμέσως μετά το ψιλικατζίδικο ήταν πως οι κάτοικοι του νησιού ενημερώθηκαν απ' τις αρχές μέσω των τοπικών δικτύων επικοινωνίας για την επικήρυξη και επιδόθηκαν μετά μανίας στην αναζήτηση του χαμένου θησαυρού. Διακόσια πενήντα εκατομμύρια δραχμές το '96 ήταν πολλά λεφτά. Ένα κινητό λόττο περιφερόταν στο νησί τους. Ο καθένας ήλπιζε πως μπορεί να είναι εκείνος ο τυχερός, αρκεί να είχε τα μάτια και τα αυτιά του ανοιχτά και φυσικά καθόλου τσίπα. Έτσι τα τοπικά αστυνομικά τμήματα του νησιού δέχονταν βροχή τηλεφωνημάτων από επίδοξους τυχοδιώκτες. Απ' την ηγεσία της αστυνομίας δόθηκε σαφής εντολή να ελέγχονται όλες οι πληροφορίες των κατοίκων μήπως κάτι θετικό συμβεί. Για να καταφέρουν να καλύψουν όλα αυτά τα περιστατικά, με δεδομένη τη λειψανδρία στα τοπικά τμήματα, στέλναν κατά μόνας αστυνομικούς για επιτόπιο έλεγχο του υπόπτου που υποδεικνύαν οι κάτοικοι. Ο συγκεκριμένος αστυνομικός τις δύο τελευταίες ημέρες θα είχε πολλά περιστατικά ελέγχου υπόπτου και φαντάστηκε πως είναι μία απ' τα ίδια.

Μετά τη σύλληψή μου λίγο πριν το 2000, ξεκινήσαν οι ατελείωτες μεταγωγές για την εκδίκαση όλων αυτών των υποθέσεων. Σε αυτές τις μεταγωγές και στις αίθουσες των δικαστηρίων υπήρχε πάντοτε μονάδα της ΕΚΑΜ. Με τους εκαμίτες πιάναμε κουβέντα γύρω από τις υποθέσεις μου, γιατί οι ίδιοι είχαν περιέργεια και απορίες, αφού σε κάθε δική μου καταδίωξη συμμετείχαν ενεργά όλοι τους. Έτσι έμαθα πως την επομένη κιόλας το πρωί από το περιστατικό στο λιμάνι είχαν μεταβεί με δύο ελικόπτερα στην Κέρ-

κυρα όλες οι μονάδες της ΕΚΑΜ και στρατοπέδευσαν σε ένα παραλιακό ξενοδοχείο. Πραγματικά με ευχαρίστησαν για τις ανέλπιστες δεκαπέντε μέρες που πέρασαν στην Κέρκυρα, αφού λόγω τουρισμού δεν έπρεπε να γίνεται αισθητή η παρουσία τους. Έτσι ήταν όλη μέρα αραχτοί στην παραλία λιάζοντας τ' αχαμνά τους, περιμένοντας την εντολή επέμβασης που ποτέ δεν ήρθε.

Με αφορμή αυτή την κουβέντα αναφέρθηκα στο περιστατικό με τον αστυνομικό. Δεν γνώριζαν απολύτως τίποτα. Μου το είπαν ξεκάθαρα πως αν είχε αναφερθεί τέτοιο περιστατικό θα είχαν επέμβει άμεσα με τη συνδρομή των ελικοπτέρων. Εγώ όμως εκείνη τη στιγμή που εξελίσσονταν τα γεγονότα δεν ήμουν σε θέση να μαντέψω ότι ο ταπεινωμένος αστυνομικός έκανε γαργάρα τη λαχτάρα που έπαθε και δεν ανέφερε τίποτα στο κέντρο συντονισμού. Σχεδίαζα και λειτουργούσα σύμφωνα με το πιο λογικό και πιθανό σενάριο. Αυτό προέβλεπε κλείσιμο της περιοχής από ισχυρές αστυνομικές δυνάμεις, ελικόπτερα κ.λπ. Βρισκόμουν μέσα σε αραιοκατοικημένη περιοχή, χωρίς προοπτική άμεσης αλλαγής του περιβάλλοντα χώρου. Οποιοσδήποτε σχεδιασμός και μελλοντικό σενάριο για την απεμπλοκή μου από τη δύσκολη κατάσταση στην οποία είχα περιέλθει προσέκρουε στο γεγονός ότι βρισκόμουν σε νησί. Για την ώρα, άμεσα υλοποιήσιμη προοπτική ήταν να απομακρυνθώ όσο το δυνατόν περισσότερο με τα πόδια από το σημείο που εξελίχθηκε το γεγονός και να κρυφτώ σε δασωμένο μέρος έως ότου περάσει η μέρα. Φροντίζοντας πάντοτε να κινούμαι σε δεντροφυτεμένη περιοχή, με ελαφρύ τρεχαλητό για την αποφυγή θερμοπληξίας, διένυσα σε λίγο χρονικό διάστημα αρκετά χιλιόμετρα με πορεία όλο δυτικά. Βρήκα ένα δασωμένο ύψωμα πάνω από μια ερημική παραλία για να περάσω όλη τη μέρα. Το σχέδιο με την ομηρία σε σκάφος πήγαινε περίπατο για την ώρα.

Νύχτωσε για τα καλά όταν ξεκίνησα να ψάχνω κάποιο πλωτό μέσο διαφυγής, που ίσως κατάφερνα να θέσω σε λειτουργία. Εντόπισα και πείραξα αρκετά όλη τη νύχτα αλλά δεν κατάφερα τίποτα.

Η σχέση μου με τη θάλασσα ήταν μόνο το κολύμπι, κατά τα άλλα ήμουν εντελώς άσχετος. Ακόμη κι αν έπαιρνε μπροστά κάποιο φουσκωτό σκάφος, υπήρχε η πιθανότητα αντί για την Ηγουμενίτσα να κατέληγα στα νησιά Σαμόα, που δεν θα ήταν άσχημος ως προορισμός! Κατά τις πέντε το πρωί, σε ένα απομακρυσμένο μικρολίμανο, ήρθε ο πρώτος ψαράς να βγει στα ανοιχτά με το σκάφος του για ψάρεμα. Είχα αποφασίσει να φερμάρω κάποιον για να με πάει απέναντι. Μόλις έβαλε μπροστά τη μηχανή άνοιξα την πόρτα του σκάφους και εμφανίστηκα μπροστά του με το όπλο στο χέρι. Έμεινε να με κοιτάζει με γουρλωμένα μάτια.

– Θα με περάσεις απέναντι, του λέω χωρίς περιστροφές.

– Πού απέναντι; με ρωτά με πολύ απορημένο ύφος.

– Στην Ηγουμενίτσα.

– Δεν μπορεί να πάει αυτό το πράγμα, θα φτάσουμε σε μια βδομάδα απέναντι, μου είπε πειστικότατα αναφέροντας τι είδους σκάφος ήταν αυτό που μπήκα (ψαρότρατα, τρεχαντήρι ή κάτι ανάλογο, δεν είμαι σε θέση να θυμηθώ την ακριβή διατύπωση).

Αυτό που έχει σημασία είναι πως η ασχετοσύνη μου στα περί ναυτιλίας έκανε το θαύμα της. Τι το 'θελα εγώ το νησί! Ο ψαράς δεν αρκέστηκε στην εξήγηση που μου έδωσε για το δικό του σκαρί, αλλά είχε έτοιμη λύση στο πρόβλημά μου. Μου υπέδειξε έναν άλλο ψαρά, που όση ώρα εμείς μιλούσαμε είχε έρθει κι έλυνε τα σχοινιά ενός φουσκωτού.

– Να, αυτός έχει καλό σκάφος για να σε περάσει απέναντι. Έχει διπλές μηχανές, τόσους ίππους κ.λπ. Τον έδωσε στεγνά.

Μου φάνηκε καλή περίπτωση. Γνώριζα πως τα φουσκωτά είναι τα ταχύτερα. Το λιμανάκι ήταν μια σταλιά. Πήδηξα στο νερό που ήταν ως τα γόνατα και έφτασα στο φουσκωτό που τώρα δούλευαν οι μηχανές του. Με ένα σάλτο ανέβηκα επάνω. Ο καινούριος υποψήφιος μεταφορέας μου με κοίταζε σαν να εισέβαλε στο μικρολίμανο λευκός καρχαρίας.

– Θα με πας στην Ηγουμενίτσα, του λέω.

– Δεν πάω πουθενά, φώναξε ξεσπώντας σε κλάματα με λυγμούς και δάκρυα.

Ήταν απίστευτο! Πώς να το χειριστώ... Του 'ριξα δύο σφαλιάρες και προσπάθησα να του υποδαυλίσω τον αντρικό εγωισμό.

– Δεν ντρέπεσαι ρε.. Ολόκληρος μαντράχαλος να κλαις σαν γυναικούλα; Δεν θα πάθεις τίποτα. Θα σου δώσω καλά λεφτά όταν φτάσουμε.

Η κατάστασή του χειροτέρεψε. Έπεσε στα γόνατα και έκλαιγε με αναφιλητά, εκλιπαρώντας να μην τον σκοτώσω γιατί είχε γυναίκα και παιδιά να θρέψει! Αδυνατούσα να πιστέψω αυτό που μου συνέβαινε. Τι άλλο με περίμενε σε αυτό το νησί! Οι μηχανές του φουσκωτού ήταν αναμμένες. Για μια στιγμή σκέφτηκα μήπως θα μπορούσα μόνος μου να το κουμαντάρω και να φτάσω στην Ηγουμενίτσα. Κι αυτή η σκέψη διαλύθηκε, όταν άκουσα τον προηγούμενο ψαρά να μιλάει στο λιμενικό απ' τον ασύρματο. Πολύ μαρτυριάρηδες αυτοί οι Κερκυραίοι! Απηυδησμένος –και αφού έδωσα δυο ακόμη δυνατές σφαλιάρες στη φαλάκρα του γονατισμένου ικέτη– κατέβηκα απ' το φουσκωτό. Κινήθηκα βορειοδυτικά κατά μήκος της ακτογραμμής, μέχρι που ξημέρωσε. Η κατάσταση πλέον ήταν οριακή. Έπρεπε να πάρω μια σοφή απόφαση, λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη το τελευταίο γεγονός. Αυτό έκανα. Εντόπισα ένα μέρος που θα μου παρείχε τροφή και νερό, οπλίστηκα με υπομονή και παρέμεινα για ένα μήνα δίχως να με δει άνθρωπος. Κατόπιν βγήκα, πήρα τηλέφωνο τον Δημήτρη δίνοντάς του τις συντεταγμένες. Ήρθε με το καπό του αυτοκινήτου γεμάτο τρόφιμα πιστεύοντας πως έχω λιμοκτονήσει. Η έκπληξή του ήταν τεράστια όταν με είδε ελάχιστα αδυνατισμένο, καλογυμνασμένο και μαυρισμένο δίχως να έχω ξοδέψει ούτε μια δραχμή! Ελαφρώς μεταμφιεσμένος φύγαμε κανονικά με το καράβι, αφού τα μέτρα είχαν πλέον ατονήσει. Έτσι απλά.

Μπλόκο, καταδίωξη και σφαίρες στην Πύλη Τρικάλων

| Παιδικό ταξίδι |

Ηταν κάπου λίγο μετα το '70, ήμουν δεν ήμουν οχτώ-εννιά χρονών και η άνοιξη στα τελειώματά της. Μέσα στον βαθύ παιδικό μου ύπνο έφτασαν ήχοι από παρατεταμένα κουδουνίσματα προβάτων ανακατωμένα με υπόκωφες ανθρώπινες ομιλίες κι οπλές αλόγων. Πετάχτηκα όρθιος ρίχνοντας πέρα τη βαριά ζεστή φλοκάτη. Κοιμήθηκα με τα ρούχα και φορεμένα τα παπούτσια για να είμαι πανέτοιμος. Έτρεξα έξω να συμμετάσχω σε αυτό που ήδη γνώριζα ότι συνέβαινε. Είχε ακόμη αστροφεγγιά. Μπροστά στην αυλή, το ψηλόλιγνο ψαρί μουλάρι μας στεκόταν στωικά μέχρι ο πατέρας μου Λεωνίδας και ο κατά δύο χρόνια μεγαλύτερός μου αδερφός Παντελής φορτώσουν τα τελευταία τσιπράγκαλα στη ράχη του. Κρατώντας μια λάμπα θυέλλης, η μάνα μου κι άλλων τεσσάρων παιδιών μάνα Γιωργία ή Γιωργίτσα, όντας τσαούσα, έκανε συνεχείς παρατηρήσεις γιατί κατά τη γνώμη της τίποτα σωστό δεν κάναν οι δυο τους. Η κακομοίρα όλη τη νύχτα δεν είχε κοιμηθεί πλάθοντας και ψήνοντας ψωμί και πίτες. Ήθελε να μπουν σωστά μην τα πιάσει αργότερα ο ήλιος και δεν θα 'χαμε τι να φάμε στο ταξίδι.

Ο μπάρμπα Δήμος και η γυναίκα του Σοφία, με το μουλάρι τους φορτωμένο τα απαραίτητα, είχαν ήδη φτάσει. Το κοπάδι τους,

εκατό περίπου γιδοπρόβατα, έσμιξε με το δικό μας φτάνοντας συνολικά τα τριακόσια. Διαισθανόμενο το κοπάδι τι ακριβώς θα επακολουθούσε, ξεκίνησε να ροβολάει την πλαγιά. Ο πατέρας μου κλείδωσε βιαστικά το από τσιμεντόλιθους χτισμένο μικρό σπιτάκι μας κι όλοι μαζί με τους φακούς στα χέρια ξαμοληθήκαμε ξοπίσω του να το προφτάσουμε. Δεν ακουγόταν κανένα βέλασμα, μονάχα ήχοι από κουδούνια και ποδοβολητό ζωντανών. Θαρρείς το κοπάδι δεν ήθελε να ξυπνήσει τον τόπο που το έτρεφε για εννέα μήνες, μα το 'σκαγε κρυφά, ήσυχα μέσα στη νυχτιά μην τυχόν τον πονέσει.

Το άγουρο μυαλό και η άδολη ψυχή των εννιά μου χρόνων αντιλαμβανόταν όλο αυτό σαν την απαρχή μιας εν κινήσει βουκολικής μυσταγωγίας διάρκειας τριών ημερών, που θα τελείωνε στην καρδιά της Πίνδου. Πρώτη φορά θα συμμετείχα σ' αυτή τη διαδρομή γι' αυτό ήμουν πολύ χαρούμενος. Ίσα που πρόλαβα γιατί απ' την επόμενη χρονιά υπήρχε η σκέψη να μεταφέρεται το κοπάδι με φορτηγά ή να πουληθεί. Ο πατέρας μου δεν συμφωνούσε να με πάρουν μαζί τους, φοβούμενος πως δεν θα τα καταφέρω και θα αναγκαζόταν να με φορτώσει στο μουλάρι. Όλη η οικογένεια αγαπούσαμε τα ζώα, δεν θέλαμε να τους φερόμαστε άσχημα. Είκοσι πέντε και παραπάνω κιλά σε ένα μουλάρι ήδη φορτωμένο ήταν κακομεταχείριση αν όχι βασανισμός. Έπειτα από μεγάλη πίεση συμφώνησε και τώρα έπρεπε να δικαιώσω αυτόν και τον εαυτό μου.

Αφετηρία του παιδικού μου ταξιδιού ήταν ένας ακραία αραιοκατοικημένος ποιμενικός οικισμός στα ριζώματα του Κόζιακα, που τον χειμώνα τον έδερνε ο χιονιάς και το ξεροβόρι και το καλοκαίρι έβραζε από τον λίβα του θεσσαλικού κάμπου. Εκτός του καλοκαιριού, σ' αυτό το γυμνό ανεμοδαρμένο φιδότοπο ζούσαμε παρέα με τα ζωντανά μας τον υπόλοιπο χρόνο. Τις παγωμένες νύχτες, τριγύρω απ' την πυρακτωμένη ξυλόσομπα που πάνω της ψήνονταν κάστανα, ο πατέρας μάς έλεγε ιστορίες για πυκνό δάσος με πελώρια δέντρα, που το ελληνικό κράτος, μετά την ανταλλαγή εκτάσεων με τους Τούρκους, το παρέδωσε σε υλοτόμους χωρίς

καμία επίβλεψη με αποτέλεσμα την πλήρη απογύμνωσή του. Οι κάτοικοί του δεν μπήκαν καν στον κόπο να το ονοματίσουν, έτσι παρέμενε ανταλλάξιμο.

Λίγο πριν λίγο μετά την πτώση της χούντας, ενάμισι χιλιόμετρο κάτω απ' το σπίτι μας, ανάμεσα σε δύο ποτάμια, σε μια εγκαταλελειμμένη αποθήκη, άνοιξε μια κρύα αίθουσα-σχολείο για να μάθουν γράμματα τα αγρίμια των άτακτων κτηνοτρόφων, να μυηθούν στην απεραντοσύνη της γνώσης των μεγάλων. Σ' αυτό το σχολείο των δώδεκα περίπου αγριμιών ξεκίνησα και τελείωσα το δημοτικό με έναν μόνο δάσκαλο. Αλλά τι δάσκαλο! Η ενσάρκωση του αληθινού, έμπρακτου περάσματος από μια χούντα σε μια δημοκρατία (ο θεός να την κάνει). Τι δεν τράβηξε ο ιώβειας υπομονής καλόκαρδος εκείνος άνθρωπος! Κάθε που έβρεχε και τα ρέματα φούσκωναν, γκρεμίζαμε το ξύλινο γεφύρι για να μην μπορέσει να περάσει ώστε να μην κάνουμε μάθημα! Προμηθευτήκαμε ρολόι και μόλις που πήγαινε οχτώ ακριβώς σηκωνόμασταν και φεύγαμε γιατί δεν ήταν συνεπής, παρόλο που το ρολόι μας ήταν επίτηδες δέκα λεπτά μπροστά! Σαν να βγάζαμε όλη την οργή των παιδιών απέναντι στην εξουσία, σε κάποιο απ' τα πολλά σκασιαρχεία μας σπρώξαμε και ρίξαμε κάτω στην πλαγιά το μικρό πράσινο Φιατάκι του! Εκείνος στωικά απλά μας επέπληξε! Ήξερε πως για να δεχτεί τη γνώση σου ένα παιδί πρέπει πρώτα να σε εμπιστευτεί. Δεν έχουν καμιά αξία μερικές συναρμολογημένες πράσινες λαμαρίνες μπροστά στην εμπιστοσύνη των παιδιών που 'χουν έμφυτο το ακατανίκητο χρέος να δοκιμάζουν τις αντοχές του κόσμου. Η ίδια η ζωή βάζει στα μικρά τους χέρια το μυστικό σφυρί της και τα προστάζει να χτυπάνε μ' αυτό δυνατά μέχρι να θρυμματίσουν το κέλυφος της ανθρώπινης υποκρισίας. Έτσι, για να δουν τη γύμνια της. Να γελάσουν δυνατά μέσα από την καρδιά τους, όπως μόνο τα παιδιά ξέρουν να γελούν...

Σαράντα τόσα χρόνια μετά δεν έχω σαφή απάντηση γιατί στο τέλος εκείνης της σχολικής χρονιάς, μου έκανε δώρο ένα δερμα-

τόδετο τόμο της ζωής του επαναστατημένου κλέφτη Κατσαντώνη! Δεν είχε κάνει και δεν ξανάκανε ποτέ προσωπικό δώρο σε κάποιο απ' τα αγρίμια του. Ήταν τυχαίο; Διορατικότητα; Ποιος ξέρει! Ποτέ δεν με ρώτησε αν μου άρεσε το δώρο του ή αν ποτέ το διάβασα. Εγώ πάντως το περιεχόμενό του το καταβρόχθισα σε τρεις μέρες και το υπόλοιπο το άφησα πίσω μου σίγουρος ότι θα το ροκανίσουν τα πεινασμένα ποντίκια. Ο καθείς και η μοίρα του...

Ας ξανάρθουμε στο παιδικό μου ταξίδι...

Ένα χιλιόμετρο μετά, μέσα σε μια ρεματιά γεμάτη πλατάνια, ανταμώσαμε τον αδερφό της μάνας μου και συνονόματό μου, τη γυναίκα του Όλγα και δύο από τις τέσσερις ξαδέρφες μου. Αυτοί συνοδεύονταν από ένα φορτωμένο μουλάρι, έναν γάιδαρο, διακόσια πενήντα πρόβατα, εκατό γίδια, τριάντα αγελάδες και κάμποσα σκυλιά. Κάτι σαν πολυεθνική της εποχής. Αφού χαιρετηθήκαμε και μιλήσαμε για λίγο, αποφασίστηκε να μην σμίξουμε τα κοπάδια. Θα προπορευόταν το δικό μας γιατί διέθετε έναν πραγματικό "λίντερ" κοινής αποδοχής. Μια προβατίνα που είχε διανύσει αυτή τη διαδρομή των τριών ημερών ποδαρόδρομο πηγαινέλα επί εφτά χρόνια ως αρχηγός κοπαδιού και ποτέ δεν έχασε το δρόμο της. Εμείς φυσικά νιώθαμε πολύ περήφανοι που είχαμε την πιο έξυπνη προβατίνα του κόσμου με αδιαμφισβήτητο αρχηγικό ταπεραμέντο.

Ήθελε δυο ώρες ακόμη να ξημερώσει. Έπρεπε να το εκμεταλλευτούμε, γιατί τα κοπάδια όταν ανέβαινε ο ήλιος έπρεπε να βρουν σκιερό μέρος να ξεκουραστούν. Το πρώτο φως της ημέρας μας βρήκε λίγο μετά το Γενέσι και οι πρώτες αχτίδες του ήλιου στο χωριό Πρόδρομος. Όσοι απ' τους κατοίκους των χωριών που περνούσαμε είχαν κοπάδια, τρέχαν έντρομοι να τα απομακρύνουν μην μπλεχτούν με τα δικά μας. Γιατί το δικό μας καραβάνι ήταν σαν ένα μικρό ορμητικό ποτάμι, που ό,τι έβρισκε στο διάβα του το 'παιρνε μαζί του κι άντε να το ξαναβρείς. Η πρώτη μεσημβρινή στάση ήταν σε μια βαρύσκιωτη πλατανόφυτη ρεματιά πάνω απ' το χωριό Φιλύρα. Ο θείος μου έσφαξε ένα κατσίκι. Λόγω τραυ-

ματισμού δεν μπορούσε να ακολουθήσει το κοπάδι. Το έγδαρε, πήρε το δέρμα, τα εντόσθια, κατέβηκε στα πρώτα σπίτια του χωριού και επέστρεψε με μια σούβλα για να ψήσουμε το σφάγιο. Έτσι απλά γίνονταν τότε τα πράγματα.

Την πρώτη νύχτα θα την περνούσαμε σε ένα χαμηλής βλάστησης ημιορεπέδιο ανάμεσα στον Άγιο Βησσαρίωνα και την Πύλη. Απαλλάξαμε απ' το φόρτο τους τα μουλάρια και τα αφήσαμε να βόσκουν ελεύθερα. Κατόπιν, μαζέψαμε ξύλα κι ανάψαμε μια μεγάλη φωτιά. Δίπλα της, εμείς τα παιδιά στρώσαμε μια φλοκάτη πάνω στη γη. Ξαπλώσαμε το ένα δίπλα στο άλλο και από πάνω βάλαμε μια ακόμη φλοκάτη. Ο ουρανός καθάριος, γεμάτος αστέρια. Τη νυχτερινή σιγαλιά έσπαγαν τα κουδουνίσματα των προβάτων που βρήκαν μια ευκαιρία να χορτάσουν την πείνα τους μετά απ' την κοπιαστική μέρα. Οι μεγάλοι, καθισμένοι τριγύρω απ' τη φωτιά, άρχισαν τις ιστορίες, βάλσαμο για την παιδική ψυχή και φαντασία. Έκλεισα τα μάτια μου κι αφέθηκα στην αγκαλιά του Μορφέα ακούγοντας για τους παλιούς, γενναίους, ατρόμητους φύλακες του κοπαδιού. Τον Λεβέντη και τον Καραούλη, τα δυο μεγαλόσωμα τσοπανόσκυλα του παππού που κατασπάραζαν αιμοβόρους λύκους και πάλευαν με τεράστιες αρκούδες...

Την επομένη ξυπνήσαμε πάλι πριν φέξει. Χάραμα περάσαμε την πέτρινη τοξωτή γέφυρα της Πύλης, για να συνεχίσουμε την πορεία μας κατά μήκος του ποταμού Πορταϊκού. Βαδίζοντας όλο και πιο βαθιά στο σύμπλεγμα της Πίνδου, η οργιώδης βλάστηση μας υποδεχόταν στήνοντας ένα πανηγύρι χρωμάτων, φυσικών ήχων κι αρωμάτων. Γιόρταζε η φύση, μαζί της και οι αισθήσεις μας που βρίσκονταν σε ύψιστο συναγερμό. Μια αιώνια υπόσχεση αντίστασης στη φθορά του χρόνου το καλωσόρισμα που μας έκανε ο τραχύς αυτός τόπος. Κάθε διασκελισμός μια νέα οπτική παράσταση, κάθε αναπνοή μια καινούρια οσφρητική ανακάλυψη, κάθε ήχος το άκουσμα μιας μελωδίας που σκαρφίστηκε η έντεχνος φύση.

Κάπου κάπου ο δρόμος μας περνούσε μέσα από αραιοκατοι-

κημένους πετρόχτιστους οικισμούς, που τις ρούγες τους τις σκέπαζαν κληματαριές και ήταν γεμάτες ανθισμένες τριανταφυλλιές, μαντζουράνες, γαρίφαλα και βασιλικό. Φτωχοί μα καλόκαρδοι άνθρωποι ξεπρόβαλλαν να δουν τα κοπάδια να περνούν. Το πέρασμα των κοπαδιών ήταν γι' αυτούς η αναγγελία ότι το καλοκαίρι ξεκίνησε. Απλόχερα μας πρόσφεραν λίγο νερό, έναν καφέ, καρύδια, μια χούφτα κεράσια... Κι εμείς το ανταποδίδαμε με αυτό που είχαμε: φρέσκο γάλα.

Το μεσημέρι κάτσαμε να ξαποστάσουμε στο ξακουστό χάνι του Καψάλη. Όπως όλα τα χάνια, έτσι και του Καψάλη ήταν βαλμένο σε στρατηγικό σημείο. Τα χάνια ήταν κατάλοιπα του οθωμανικού κράτους, που οι ιδιοκτήτες τους δίναν αναφορά για τη διέλευση ανθρώπων και αγαθών. Κάποιοι ήταν διπλοπράκτορες: και στα παλικάρια φαΐ και στον πασά χαμπέρ... Προτού ανοιχτούν αυτοκινητόδρομοι, ήταν ένα υποχρεωτικό πέρασμα για όποιον επιχειρούσε να διασχίσει το αρχαίο μονοπάτι που συνέδεε τα χωριά της κεντρικής Πίνδου με τον θεσσαλικό κάμπο. Είχα εικόνες από ιστορίες του παππού για στρατιές φορτωμένων υποζυγίων που διάβαιναν το κακοτράχαλο μονοπάτι, για να μεταφέρουν τα προϊόντα τους από και προς την Πίνδο οι ορεσίβιοι κάτοικοί της. Παρόλη την παρακμή του, το χάνι παρείχε ζεστό φαγητό και χώρο για ύπνο στους κουρασμένους διαβάτες. Στο μέρος αυτό συναντήσαμε πολλά άλλα κοπάδια προερχόμενα από κάθε γωνιά του θεσσαλικού κάμπου, που όδευαν στα ενδότερα της Πίνδου να ξεκαλοκαιριάσουν. Το βράδυ κατασκηνώσαμε σε ημιοροπέδιο της Γκρόπας. Ένα αλπικό τοπίο άγριας, παρθένας ομορφιάς. Κάτω απ' τα γέρικα έλατα που τα δονούσε το παγωμένο βουνίσιο αεράκι και τη γεμάτη πρόβειο γάλα κατσαρόλα να βράζει στη δυνατή φωτιά, ξεκίνησαν πάλι οι βραδινές ιστορίες. Αυτή τη φορά για μάχες των ανταρτών με τα καταδιωκτικά αποσπάσματα που είχαν γίνει σ' αυτά εδώ τα μέρη που στρατοπεδεύσαμε...

Την επομένη, περάσαμε τον αυχένα της Γκρόπας και κατη-

φορίσαμε εισχωρώντας μέσα στο πυκνό δάσος από αιωνόβιες οξιές, που δεν επέτρεπαν ποτέ τις ηλιαχτίδες να αγγίξουν τη γη. Πορευόμενοι κάμποσα χιλιόμετρα πάνω σ' ένα απομεινάρι αρχαίου μονοπατιού λαξεμένο στα βράχια της μιας όχθης ενός φαραγγιού, φτάσαμε στο σμίξιμο δυο ποταμιών! Παρακάμπτοντας από αριστερά το χωριό Βαθύρεμα, καβαλικέψαμε το ψηλό βουνό πίσω του και μετά από μερικές κοπιαστικές ώρες πεζοπορίας κατά μήκος της κορυφογραμμής, αντικρίσαμε επιτέλους το πέτρινο θερινό σπιτάκι μας στην απέναντι πλαγιά που μας περίμενε... Και τριγύρω ο τόπος μάς χαμογελούσε. Φυσούσε δροσερό αεράκι που μοσχοβολούσε φρέσκια ρίγανη, έλατο και χλωρό χορτάρι. Κοπάδια κι άνθρωποι βγάλαμε φτερά στα πόδια να φτάσουμε μια ώρα αρχύτερα. Τα κοπάδια γνώριζαν ότι θα ζουν ελεύθερα στα καταπράσινα τριγύρω βουνά, τα μουλάρια θα ήταν αχαλίνωτα αφού δεν υπήρχαν δουλειές για όλο το καλοκαίρι κι εμείς, τα παιδιά, για τρεις μήνες θα οργιάζαμε κάνοντας μπάνιο, ψαρεύοντας πέστροφες σε παραπόταμο του Αχελώου, επιδρομές σε οπωροφόρα δέντρα με τους νοικοκυραίους να μας κυνηγούν, θα ερχόμασταν σε αντιπαράθεση με άλλα παιδιά παρακείμενων οικισμών και θα κοιμόμασταν εκτός σπιτιού τις περισσότερες νύχτες του καλοκαιριού... Απλά ευτυχία.

| Το τσάι κι εκείνος |

Τρέχαμε και φωνάζαμε... Κάμποσες ανάσες και ξανατρέχαμε στην ανηφοριά. Ξαναφωνάζαμε με όση δύναμη μας απέμενε στα πνευμόνια. Και εκείνος μας αγνοούσε επιδεικτικά. Φέρνοντας δυο μεγάλους κύκλους πάνω από τα κεφάλια, μας ζύγιαζε και κάνοντας το κορμί του μαύρη ρουκέτα έσκιζε τον πρωινό ουρανό. Λίγο πριν συνθλιβεί πάνω στα βράχια άνοιγε ξαφνικά τις τεράστιες φτερούγες του κι άπλωνε τα δυνατά του πόδια για να αρπάξει μέσα απ' τον βραχώδη γκρεμό το κατσικάκι που έβαλε στο μάτι.

Εκείνο, ανήμπορο να αντιδράσει διαφορετικά, σε κάθε του επίθεση έπεφτε δέκα-είκοσι μέτρα κάθετα μέσα στον γκρεμό, για να ξανασταθεί τρομαγμένο όπου τα ποδαράκια του έβρισκαν να γαντζωθούν. Έως ότου διασχίσουμε τα τριακόσια-τετρακόσια μέτρα κακοτράχαλης ανηφοριάς και φτάσουμε στη βάση του γκρεμού, παρακολουθήσαμε ίσα με έξι φορές το ίδιο σκηνικό. Η άφιξή μας συνέπεσε με την τελευταία πτώση του έως πριν από λίγο υποψηφίου μικρού θηράματος στη ρίζα του πελώριου κάθετου βράχου. Κούτσαινε απ' το ένα του μπροστινό ποδαράκι και σίγουρα είχε αμυχές απ' τα γαμψά νύχια του ανήλεου αρπακτικού. Έτρεξε όσο του επέτρεπε η κατάστασή του προς το διάσπαρτο κοπάδι των διακοσίων περίπου κατσικιών στην τραχιά πλαγιά του βουνού. Εκείνα τα ζωντανά ήταν ένα με τον τόπο τους, πραγματικά αγρίμια! Δεν επιζητούσαν τον οίκτο κανενός. Ιδιαίτερα αγνώστων! Δεν μας επέτρεψε ούτε καν να το πλησιάσουμε, όχι να το φροντίσουμε. Τέτοια η περηφάνια του. Ίδια με του αρπακτικού...

Πέντε-έξι μακρόσυρτα, γεμάτα θυμό, απειλητικά σφυρίγματα χωθήκαν στα αυτιά μας φτάνοντας ως τα έγκατα της ψυχής. Μια ανατριχίλα κυρίευσε το κορμί μας. Σφίχτηκε το στομάχι μας... Σηκώσαμε τα βλέμματα στον ουρανό για να αντικρίσουμε τη σκούρα επιβλητική φιγούρα του. Τον βλέπαμε για ώρα να ξεμακραίνει αγέρωχος, πέρα, κατά μήκος των κορυφογραμμών. Κάτι έσπασε μέσα μας. Ήταν το αυθόρμητο δίκαιό μας, όπως αυθόρμητα μας το δίδαξαν με τις πράξεις τους οι μεγάλοι. Τι βαθύτερο μας παρακίνησε να πάρουμε θέση σε κάτι που δεν μας αφορούσε; Κι αν είχε φωλιά στις γύρω κορφές και τον περίμεναν τα πεινασμένα του παιδιά να τα θρέψει; Γιατί το κοπάδι να έχει πάντα δίκαιο και περισσότερη αξία κι εμείς πάντα να συντασσόμαστε μαζί του; Γρήγορα αποβάλαμε τις ενοχικές σκέψεις για να επικεντρωθούμε στο στόχο μας.

Πεζοπορούσαμε ήδη τέσσερις με πέντε ώρες. Ήταν μέσα Αυγούστου και οι τριγύρω απόκρημνες βουνοκορφές υπόσχονταν τον

ουρανό με τ' άστρα. Μα εμείς αποζητούσαμε το μυρωδάτο τσάι τους, μόνο για αυτό είχαμε προετοιμαστεί. Κρατώντας από ένα διπλωμένο τσουβάλι στη μασχάλη και ένα κυρτό σουγιά στα χέρια, συνεχίσαμε την αναγνωριστική ορειβασία μας στις τριγύρω, γυμνές από δέντρα μα καταπράσινες από κάθε είδους βοτάνι, κορφές.

– Εκεί ψηλά είναι σίγουρα τσάι, πάμε!

Σκαρφαλώναμε, μπαίναμε στα απόκρημνα, κόβαμε, γεμίζαμε και συνεχίζαμε...

Ήταν πια απόγευμα, όταν είχαμε παραγεμίσει τα δυο τσουβάλια. Καιρός να του δίνουμε.

– Μα για πού; Από πού ήρθαμε;

– Από εδώ... Πέρα από κείνη την κορφή...

Ακολουθώντας μια κατσικόστρατα που ανηφόριζε το βουνό, φτάσαμε κατάκοποι στη ράχη του. Κοιτάξαμε γύρω μας και το τοπίο δεν μας έλεγε απολύτως τίποτα. Γεμάτο βουνοκορφές μα καμιά δεν ήταν καταχωρισμένη στην πρόσφατη μνήμη μας. Θέσαμε σε λειτουργία ένα άλλο δυνατό μας όπλο: το ένστικτο!

– Εκεί πέρα, στ' αγνάντιο εκείνης της κορφής, από κει θα δούμε γνωστό τόπο. Πάμε!

Φτάσαμε σε κείνη την κορφή... Τίποτα. Σε μερικές ακόμη... Πάλι τίποτα. Ήμασταν οριστικά αποπροσανατολισμένοι. Η απώλεια προσανατολισμού μάς αποδιοργάνωσε. Δεν μπορούσαμε να σκεφτούμε λογικά. Πιστεύαμε πως πλέον τα 'χαμε χάσει! Όπου κι αν κοιτάζαμε ξένο, εχθρικό τοπίο βλέπαμε. Μας έζωναν πια οι βαθύτεροι φόβοι μας...

Μικρά παιδιά, φορώντας κοντά παντελονάκια και κοντομάνικα μπλουζάκια, κινήσαμε χάραμα να μαζέψουμε τσάι του βουνού, μα βρεθήκαμε το βράδυ της ίδιας μέρας εξαντλημένα και αφυδατωμένα σε άγνωστο, αφιλόξενο τόπο. Είχαμε να πιούμε νερό απ' τις πρώτες πρωινές ώρες. Δεν κάναμε οικονομία δυνάμεων με τη σιγουριά ότι αργά το βράδυ θα ήμασταν ξανά στο σπίτι. Χωμένα ολημερίς στις ηλιόλουστες χαράδρες, ο καυτός αυγουστιάτικος ήλιος στέγνωσε

το κορμί μας. Στο στόμα δεν μας είχε μείνει σάλιο, τα χείλια μας είχαν σκάσει, μάτωναν...

Στα δυο χιλιάδες και πλέον μέτρα υψόμετρο, παντοκράτορας είναι το κλίμα των βουνών και μόλις έπεφτε η νύχτα. Το κρύο βραδινό αεράκι άρχισε σιγά-σιγά να εισχωρεί στα αφυδατωμένα αδύναμα κορμιά μας. Σκληρά πιτσιρίκια, ξέραμε τι θα πει επιβίωση, δεν θα τα παρατούσαμε έτσι εύκολα. Για την ώρα επικεντρωθήκαμε στο πώς θα βγάλουμε τη νύχτα. Σε ένα απάνεμο του βουνού αναζητήσαμε, μέχρι που βρήκαμε, ένα μικρό βαθούλωμα να περάσουμε τη νύχτα. Αδειάσαμε απ' τα δυο σακιά το περιεχόμενό τους, για να το φτιάξουμε ένα αναπαυτικό στρώμα! Βάλαμε το ένα σακί μέσα στο άλλο φτιάχνοντας έναν αυτοσχέδιο λιναρένιο υπνόσακο, μπήκαμε μέσα του τα δυο μας και ξαπλώσαμε πάνω στο μαλακό στρώμα τσαγιού για να απολαύσουμε τον πιο ευωδιαστό ύπνο της οικουμένης!

Μας ξύπνησε ο φλογερός κι αδίστακτος αρχιτρομοκράτης του σκοταδιού και πάντοτε συνεπής κι ακέραιος γητευτής της ζωής! Οι πρώτες χρυσές σαϊτιές του στις γύρω πλαγιές έκαναν τις κρύες πρωινές δροσοσταλίδες να λαμπυρίζουν αντανακλώντας χίλια χρώματα. Βγήκαμε απ' τον αυτοσχέδιο υπνόσακο να τον αντιμετωπίσουμε κατάματα. Να αναμετρηθούμε κι αυτή τη μέρα μαζί του! Ο ολονύχτιος ύπνος μάς έδωσε δυνάμεις, με αποτέλεσμα να σκεφτόμαστε καλύτερα, κάτι που χρειαζόμασταν. Ξαναγεμίσαμε τα τσουβάλια για να αναζητήσουμε το πιο κοντινό φυσικό παρατηρητήριο, να 'χουμε την πρώτη πρωινή θωριά. Σαν το βρήκαμε, καθίσαμε στο φορτίο μας και θέσαμε σε απόλυτη επαγρύπνηση τις αισθήσεις. Πλημμύρισαν τα μάτια γυμνά απόκρημνα κορφοβούνια, τα ρουθούνια βελούδινο άρωμα μόσχου και τα αυτιά γλυκό τραγούδισμα βουνίσιας πέρδικας. Αληθινά, είναι κατόρθωμα να νιώθεις χαμένος στον παράδεισο!

Κι εκεί που καταστρώναμε το περίπλοκο σχέδιο σωτηρίας (που έλεγε: παίρνουμε τον κατήφορο κι όπου μας βγάλει), έφτασε στα

αυτιά μας μακρινός αμυδρός ήχος παρατεταμένων σφυριγμάτων. Σκίρτησε η καρδιά μας. Ανυπόμονα τα μάτια σάρωσαν τον καθάριο πρωινό ουρανό... και... να τος! Μαύρη μικρή κουκίδα πέρα στον μακρινό ορίζοντα. Να κόβει βόλτες αργά. Σαν να 'κανε τον πρωινό περίπατό του... Δεν μιλήσαμε. Απλά ξεκινήσαμε τον αγώνα σωτηρίας. Με κλειδωμένη στο βλέμμα τη μαύρη φιγούρα του, τρέχαμε. Και κάθε τόσο σκοντάφταμε. Στις κατηφοριές ρίχναμε πρώτα το φορτίο μας και το ακολουθούσαμε. Όπως να 'ναι. Στιγμή δεν σκεφτήκαμε να το εγκαταλείψουμε, τόσο πείσμα! Εξαντλημένα πια και με πόδια γεμάτα αίματα, φτάσαμε για να αντικρίσουμε κάτω στο χαμηλό υψίπεδο την πηγή που ο θρύλος έλεγε ότι όποιος έπινε το παγωμένο της νερό του πέφταν τα δόντια! Και εκείνος στο ύψος του. Περήφανος! Μεγαλοπρεπής! Ανώτερος! Να κόβει βόλτες εκεί ψηλά σφυρίζοντας αδιάφορα! Απαλλαγμένος από μικροπρέπειες νόμων και δικαίου. Η ίδια του η ύπαρξη, άγραφος, ακατάρριπτος νόμος! Αιώνια σημαδούρα ύψιστου δικαίου! Ένας ουράνιος φωτεινός φάρος για κάθε αποπροσανατολισμένη ψυχή. Μα πώς να τολμήσουμε να του πούμε ένα απλό ευχαριστώ, έστω μια ταπεινή συγγνώμη δίχως να τον προσβάλλουμε; Εμείς, δυο μικρά παιδιά... Αυτουνού, του ακατάδεκτου!

| Το Μαυρόρεμα |

Σκοτείνιασε μέρα μεσημέρι. Κι από πάνω αμείλικτος ο ουρανός. Έμπηγε τη φωτιά στη γη με βία, τραντάζοντας τα γύρω βουνά συθέμελα! Η βροχή πύκνωνε... Χοντρές βαριές σταγόνες έσκαγαν με δύναμη στο παιδικό μου κορμί, καθώς δρασκέλιζα γοργά το επίπεδο, στενό, σκαμμένο από ανθρώπου χέρια μες στον γκρεμό μονοπάτι. Βιαζόμουν να φτάσω μια ώρα αρχύτερα στο Μαυρόρεμα. Μια κοίτη ρέματος ενός παραποτάμου του Αχελώου στη βάση δυο κάθετων βουνών που 'χαν σμιλέψει η φύση κι ο χρόνος, φτιάχνοντας

ένα στενό βάραθρο μήκους μερικών χιλιομέτρων. Μέσα εκεί είχε πιάσει η ισχυρή φθινοπωρινή καταιγίδα τις πενήντα κατσίκες μας. Έπρεπε να τις βγάλω γιατί κινδυνεύαν από κατολισθήσεις βράχων. Σαθρά εκείνα τα βουνά, κάθε καλοκαίρι χάναμε πέντε με δέκα ζώα εξαιτίας αυτών των κατολισθήσεων.

Φτάνοντας στο ύψος όπου βόσκαγαν αμέριμνες, πήρα τον κατήφορο και σταμάτησα κοντά στο χείλος του φαραγγιού. Οι περισσότερες ήταν μέσα στο βάραθρο, δεν μπορούσα να τις δω, εκτός από τρεις-τέσσερις που χαίρονταν το χλωρό χορτάρι στην απέναντι όχθη. Εκεί μπροστά μου, μια από αυτές, ανέβηκε σε ένα θεόρατο βράχο. Εκείνος, λες και αιώνες ακριβώς αυτό περίμενε, ξεκόλλησε από τη βρεγμένη γη. Ίσα που πρόλαβε με ένα σάλτο το ζωντανό να μην παρασυρθεί. Ο κάμποσων τόνων βράχος, αφού κύλησε λιγοστά μέτρα στην απότομη πλαγιά, έπεσε από είκοσι μέτρα ύψος, κάθετα μέσα στο φαράγγι κάνοντας τρομερό πάταγο. Οι κατσίκες τρέξαν αντίθετα στη ροή του ποταμιού. Μετά από εκατό μέτρα, ακολουθώντας ένα μονοπάτι, εμφανίστηκαν αλαφιασμένες στη δικιά μου πλαγιά. Το μέτρημα έβγαζε μία έλλειμμα.

Πήρα ανάποδα το κρημνώδες γλιστερό μονοπάτι από όπου εμφανίστηκαν, για να κατέβω στην κοίτη μήπως είναι κάποια τραυματισμένη που ίσως χρειάζεται τη βοήθειά μου. Ο βράχος έπεσε στην απέναντι όχθη και το ρέμα είχε ήδη φουσκώσει. Πέρασα πατώντας από πέτρα σε πέτρα και ευθύς έκανα ένα γύρο ελέγχοντας το μεγάλο συμπαγή βράχο. Στη βάση της μιας πλευράς του, μισοχωμένο μέσα στο χαλίκι, προεξείχε το κεφάλι μιας γνώριμης κατσίκας. Δυο κέρατα σπασμένα απ' τη βάση του κρανίου, ένα κοκκαλωμένο μάτι να κοιτάζει τον ουρανό που το 'βρεχε δίχως οίκτο και σφηνωμένο στο μισάνοιχτο ματωμένο στόμα της ένα κλωναράκι αγριοκαστανιάς, αποχαιρετιστήριο γεύμα του μάταιου τούτου κόσμου, ήταν ό,τι απέμεινε απ' τον φυσικό καταπέλτη που καταπλάκωσε συνθλίβοντας το υπόλοιπο κορμί της. Από πάνω της, σαν σε ιερό προσκύνημα, στεκόταν ασάλευτο ένα βρεγμένο

ζωντανό αγαλματάκι. Ήταν το καθιερωμένο δώρο της κατσικούλας που μας έκανε κάθε χρόνο γεννώντας καλοκαίρι ενόσω τα ζώα ήταν ελεύθερα στο βουνό και μας το παρουσίαζε όλο καμάρι αρχές φθινοπώρου. Αυτή τη φορά δεν θα προλάβαινε... Είχε σχεδόν ακουμπήσει τη μουσούδα του στο παραμορφωμένο κεφάλι της νεκρής μάνας του, μήπως ακούσει το βουβό του μοιρολόγι και σηκωθεί να τρέξουν μαζί στην πλαγιά ξανασμίγοντας με το κοπάδι... Απόμεινα για ώρα μαρμαρωμένος, αρνούμενος να ξεκολλήσω το βλέμμα μου από αυτό που μόλις αντίκριζα.

Ακολουθώντας μικρούς χειμάρρους, τεράστιοι όγκοι από λασπώδη νερά κατεβαίναν με ορμή μέσα στη ρεματιά ανεβάζοντας τη στάθμη της επικίνδυνα λεπτό το λεπτό. Το βουητό τους, ανάκατο με τα ακατάπαυστα μπουμπουνητά, γινόταν απειλητικό μουγκρητό που δονούσε το Μαυρόρεμα μεταβάλλοντας την κοίτη του σε κλειστό φοβικό σκηνικό τρόμου. Πέντε-έξι ακόμη βράχια έσκασαν με δαιμονισμένο θόρυβο μέσα στην κοίτη, μόλις μερικά μέτρα μακριά μου. Το μένος της φύσης δοκίμαζε τα όρια της αφοβίας, κάνοντας σαφές ποιος είναι το αφεντικό σ' αυτό τον κόσμο... Το μοιραίο πλασματάκι δεν είχε ξανανταμώσει άνθρωπο, μα δεν φαινόταν να το ταράζει η παρουσία μου. Έσκυψα, άνοιξα την αγκαλιά μου και κλείδωσα τα τέσσερα ποδαράκια του μέσα της. Σαν να ακολουθούσε πειθήνια μια μοίρα που του υπαγόρευε η νεκρή μητέρα του, δεν έκανε καμιά προσπάθεια να απαλλαγεί. Πιο βαρύς και πέτρα στην πέτρα ξαναπέρασα στην απέναντι όχθη. Σκαρφάλωσα με δυσκολία την πλαγιά για να βρω απάγκιο στο βαθούλωμα ενός βράχου. Βαριανασαίνοντας έκατσα στη ρίζα του. Ακούμπησα τους αγκώνες των χεριών στα γόνατα, κάνοντας την αγκαλιά μου μικρό καταφύγιο για το σοκαρισμένο ζωάκι, κι έριξα το άδειο βλέμμα μου κάτω στην αδηφάγο ποταμιά. Δεν με απασχολούσε πια τίποτα από όλα αυτά που συνέβαιναν τριγύρω μου, γιατί είχα να αντιμετωπίσω μια εσωτερική καταιγίδα που μόλις ξέσπασε. Καυτά ερωτήματα κατακλύζαν το τρυφερό μυαλό μου. Για το

χάος και την τάξη, τη ζωή και το θάνατο, το τυχαίο και το πεπρωμένο, το δίκαιο και το άδικο, το καλό και το κακό, το ρόλο των θεών και των δαιμόνων σε όλα αυτά κι άλλα πάρα πολλά. Κανένας θεόσταλτος προφήτης και κανένας τελάλης των σύγχρονων κοινωνιών δεν έχει το θάρρος και τη δυνατότητα να θέσει αυτά τα ερωτήματα σε ένα παιδί τόσο ωμά, όσο το ελαφρύ πάτημα μιας κατσίκας στα βουνά της Πίνδου.

Μεγάλος πια, όταν έφταναν στ' αυτιά μου φανφάρες του τύπου «κρατώ γερά τη μοίρα στα χέρια μου», γελούσα μέσα μου σκεπτόμενος την έκπληξη του τυφλού, υπερόπτη ανθρώπου, όταν κάποια στιγμή θα ανακάλυπτε ότι αυτό που κρατά στα χέρια του δεν είναι τίποτε περισσότερο απ' το μακάβριο σάβανο της μουμιοποιημένης του ζωής... Όσο για μένα, προστατευμένος απ' την οργή της φύσης στο βαθούλωμα του βράχου, με το νερό να δέρνει αλύπητα τη γη και τα αστροπελέκια να ξεσκίζουν το καταθλιπτικό μουντό τοπίο, δεν θέλησα να δώσω οριστικές απαντήσεις στα συσσωρευμένα ερωτήματα που προέκυψαν απ' αυτή -κι άλλες πολλές- φυσικώς άγριες, βιωματικές ιστοριούλες της παιδικότητάς μου. Κι αυτό για να μην επιτρέψω με τις απαντήσεις να θρονιάσει ο φόβος στην ψυχή μου και χρειαστεί να σκύψω ποτέ το κεφάλι έναντι καμιάς απειλής...

Οι ερωτήσεις ανοίγουν πόρτες, οι απαντήσεις τις κλείνουν. Είχα μια έμφυτη καχυποψία στις κλειστές πόρτες. Πάντα πάλευα να τις ανοίγω και πάντα τις άφηνα ορθάνοιχτες. Δίνοντας απαντήσεις παύεις να παράγεις ερωτήσεις. Είσαι εξαναγκασμένος να γίνεις ο περιφρουρητής τους! Βάζοντας τάξη στο χάος παίρνει μορφή ο δούλος που θα την υπηρετήσει. Σχηματίζοντας την εικόνα του θεού παύεις πλέον να τον αναζητάς, στερώντας από τη φαντασία σου τη δυνατότητα να πλάσει έναν ή περισσότερους καλύτερους, καθιστώντας έτσι την ύπαρξή σου τον αιώνιο αχθοφόρο του. Ακριβώς το ίδιο με το πολίτευμα ενός συνόλου ανθρώπων και τους νόμους που το διέπουν. Όσο επαναστατικοί κι αν φαντάζουν...

Τέτοιες ζωντανές εικόνες μνήμης με πλημμύριζαν με συναισθήματα και νοσταλγία για τα αθώα παιδικά χρόνια εκείνο το μαγιάτικο απόγευμα που ο δρόμος με οδηγούσε μέσα απ' τα χωριά της Καρδίτσας στην Πύλη Τρικάλων. Είναι εκείνες οι μνήμες και τα συναισθήματα που χαράσσονται τόσο βαθιά στο μυαλό και την ψυχή ενός παιδιού για να γίνουν κυτταρική γνώση, DNA, που θα το συντροφεύουν στην υπόλοιπη ζωή του.

| Συμπλοκή |

Το τοπίο πολύχρωμο απ' την αναγεννημένη φύση. Άνοιξα τα παράθυρα του μαύρου Βιτάρα για να μπει ο δροσερός απογευματινός αέρας, μαζί του και του κόσμου τα αρώματα. Η μέρα τελείωνε. Ο λαμπρός κίτρινος ήλιος μόλις που χάθηκε πίσω απ' το εμβληματικό όρος Καράβα, αφήνοντας πίσω του μια χρυσαφιά πινελιά να πλανάται στον ορίζοντα. Θεόρατο τείχος απόρθητου κάστρου ο Κόζιακας ορθωνόταν ως τον ουρανό, ρίχνοντας βαριά τη σκιά του στον θεσσαλικό κάμπο. Ακατάλυτο κι απροσπέλαστο σύνορο για αδιάκριτα βλέμματα. Μονάχα τη φαντασία άφηνε ελεύθερη να καλπάζει στους κρυμμένους του μύθους...

Δικός μου σκοπός και προορισμός εκείνο το απόγευμα ήταν: περνώντας την Πύλη και αφού πρώτα κρύψω κάμποσα όπλα και πυρομαχικά που είχα ήδη αμπαλαρισμένα, να διασχίσω δρόμους και δρομάκια μέσα απ' τα γραφικά χωριά των Αγράφων καταλήγοντας στην περιοχή της Άρτας. Ήθελα πολύ καιρό να κάνω αυτό το οδικό ταξίδι για να ξαναζωντανέψουν οι παιδικές μου μνήμες αντικρίζοντας ξανά εκείνα τα μέρη, γι' αυτό είχα μια ανυπομονησία. Λίγη ώρα πριν, στην πόλη της Καρδίτσας, αποχαιρέτησα έναν καινούριο συνεργάτη αφού έπρεπε να περάσει κάμποσες μέρες με την οικογένειά του στη νότια Ελλάδα. Βγαίνοντας απ' το τελευταίο χωριό πριν την Πύλη, μπροστά μου είχα δυο αυτοκίνητα

με τοπικές πινακίδες. Το Βιτάρα είχε πλαστές που αντιστοιχούσαν σε πανομοιότυπο Βιτάρα. Ένα με ενάμισι χιλιόμετρο μετά τους είδα. Ήταν διακόσια πενήντα μέτρα στην ευθεία μπροστά μου και ήταν δυο.

«Τον Χριστό σας, πάλι τα ίδια;», μονολόγησα φωναχτά και εκνευρισμένος.

Το ένστικτό μου έλεγε ότι εμένα θα σταματήσουν. Δεν με γέλασε. Ενώ δεν είχαν σταματημένο όχημα προς έρευνα, άφησαν να περάσουν τα δυο προπορευόμενα αυτοκίνητα και πετάχτηκε ο ένας στη μέση της λωρίδας κυκλοφορίας. Με το δεξί χέρι σηκωμένο και το άλλο να μου δείχνει την άκρη του δρόμου, έκανε την τύχη του για εκείνο το απόγευμα, και πιθανόν για την υπόλοιπη ζωή του.

«Αααα, καααλά... Ψωνίσατε από σβέρκο! Έχω κάτι καλύτερο για εσάς... Εκπλήξεις!»

Άναψα αλάρμ για παραπλάνηση προθέσεων και έκοψα ταχύτητα γιατί ο μαλάκας δεν έλεγε να μετακινηθεί απ' τη μέση του δρόμου. Την τελευταία στιγμή εγκατέλειψε το οδόστρωμα πριν τον λιώσει το τζιπ. Απ' το ανοιχτό παράθυρο κάτι τους φώναξα με άγρια φωνή αποσκοπώντας να σπάσω την εξουσιαστική τους υπεροψία. Με την άκρη του ματιού διέκρινα ένα Ξαρά, κρυμμένο πίσω από φουντωτούς αγκαθωτούς θάμνους στη δεξιά πλευρά του δρόμου (το κρυφό ταλέντο του έλληνα αστυνομικού έκανε πάρτι). Έτρεξαν να μπουν στο Ξαρά με τόση φόρα, λες και περίμεναν όλη τους τη ζωή αυτή τη συγκεκριμένη στιγμή να ολοκληρωθούν ως άνθρωποι, άξιοι υπηρέτες της εξουσίας.

Βγήκαν στο δρόμο πίσω μου πολύ γρήγορα με αναμμένο φάρο και σειρήνα. Υπέθεσα πως στη θέση του οδηγού καθόταν από πριν τρίτο άτομο. Αυτή η σκέψη με οδηγούσε σε άλλα μονοπάτια. Ότι μπορεί να μην ήταν ένας απλός τροχονομικός έλεγχος. Προπορευόμουν διακόσια περίπου μέτρα μπροστά τους. Μια καθόλου ασφαλής απόσταση για το όχημα που οδηγούσα και τις πιθανότητες

διαφυγής από ένα μέρος που γνώριζα πολύ καλά ότι δεν είχε πολλές. Η καταδίωξη ήδη είχε αρχίσει και εγώ καθόριζα έως ένα βαθμό τη μοίρα της. Ήξερα ποιος είμαι, τι θέλω και πώς να το πετύχω. Αντίθετα οι άνθρωποι που με πήραν στο κατόπι δεν γνώριζαν ποιοι είναι, τι θέλουν και ποιος ήταν αυτός που βαλθήκαν με ζήλο να καταδιώκουν. Όπως σε κάθε ανάλογη περίπτωση, ένιωσα να με βαραίνει η ύψιστη ευθύνη να διαφυλάξω την ακεραιότητα όλων των εμπλεκομένων! Κουσούρι κι αυτό!

Συνεπιβάτη στο προγραμματισμένο ταξίδι μνήμης και περισυλλογής (που μόλις αναβλήθηκε λόγω ηλιθίων) είχα ένα Καλάσνικοφ AK 47S με σφαίρα στη θαλάμη και είκοσι εννιά στον γεμιστήρα του. Κοιμόταν πολύ καιρό σκεπασμένο κάτω από μια πετσέτα στη θέση του συνοδηγού. Μάλλον ήταν ώρα να αναλάβει τις ευθύνες του και να δικαιώσει τη φήμη του. Τράβηξα την πετσέτα που το κάλυπτε και έθεσα τον επιλογέα στη θέση κατά ριπάς. Στο μεταξύ τα παλικάρια κοντοζύγωναν έτοιμα για όλα.

Απ' το σημείο όπου ξεκίνησε η καταδίωξη μέχρι την είσοδο της πόλης μεσολαβούσε δυο χιλιόμετρα δρόμος. Μπαίνοντας στον οικισμό της Πύλης έβαλα σε εφαρμογή ένα παλιό μου κόλπο, που όσες φορές το επιχείρησα ήταν πετυχημένο. Έστριψα απότομα δεξιά σε ένα στενό, στον πρώτο ξανά δεξιά και στον επόμενο ξανά δεξιά, ώσπου βγήκα στο δρόμο όπου λάμβανε χώρα πριν από λίγο η καταδίωξη. Το Βιτάρα δεν έστριβε γρήγορα, με αποτέλεσμα να μην το χάψουν. Κακό του κεφαλιού τους. Για αυτούς προσπαθούσα και δεν το εκτιμούσαν!

Πέρασα κάθετα τον κεντρικό να μπω στο ρεύμα με κατεύθυνση το Παλιομονάστηρο και οι κολλιτσίδες να με ακολουθούν με αξιοθαύμαστη αυταπάρνηση κάνοντας δαιμονισμένο θόρυβο. Σε ανάλογες περιπτώσεις το μυαλό μου πήγαινε στο ακραίο σενάριο. Το ακραίο σενάριο σ' αυτή την περίπτωση ήταν ότι οι ακόλουθοί μου γνώριζαν ποιον καταδιώκουν, είχαν ειδοποιήσει τα παρακείμενα τμήματα που ήταν σε επιφυλακή και στο εσωτερικό του Ξαρά υπήρχε του-

λάχιστον ένα MP5, έτοιμο να αδειάσει πάνω μου όταν βρεθεί σε απόσταση βολής. Μετά από χρόνια, όταν με πιάσανε στην Λιβαδειά, έμαθα από συνάδελφό τους που τους γνώριζε προσωπικά ότι απλά τα είχαν τσούξει σε τοπικό τσιπουράδικο και τους βγήκε το αντριλίκι του ανεβασμένου μπάτσου. Όμως τη στιγμή εκείνη ήταν επιβεβλημένο να τελειώνω με δαύτους πριν η κατάσταση γίνει μη αναστρέψιμη. Παρόλη τη μεγαλοκαρδία μου να τους δώσω μεγάλη ευκαιρία να το ξανασκεφτούν, αν δεν έβρεχε μολύβι οι εύθυμοι λεβέντες δεν είχαν σκοπό να σταματήσουν την καταδίωξη. Είναι γνωστό πως εγώ δεν χαλάω τέτοια χατίρια.

Ένα χιλιόμετρο πριν το Παλιομονάστηρο, τρέχοντας με εκατόν εξήντα χιλιόμετρα, πάτησα με δύναμη το φρένο. Το Βιτάρα γονάτισε, τα λάστιχά του έσκουξαν βγάζοντας καπνό απ' την καυτή άσφαλτο. Το Ξαρά φρέναρε πίσω μου κι έκοψε το τιμόνι αριστερά να περάσει μπροστά. Αμ δε! Πρώτη, γκάζι, αριστερά τιμόνι και βρέθηκε ακινητοποιημένο στο πίσω μέρος του Βιτάρα. Το Καλάσνικοφ ήταν ήδη στα χέρια μου. Γυρνώντας αριστερόστροφα, γονάτισα στη θέση του οδηγού και άνοιξα πυρ στοχεύοντας τον πίσω υαλοπίνακα του Βιτάρα. Ο ήχος απ' το κροτάλισμα του Καλάσνικοφ εκκωφαντικός. Οι πρώτες βολίδες θρυμμάτισαν το τζάμι και εμφανίστηκε το Ξαρά σχεδόν κολλημένο, κάθετα στο πίσω μέρος του τζιπ. Δίχως να διακόψω τη βολή, άδειασα το γεμιστήρα στο καπό του. Αμέσως άλλαξα γεμιστήρα και όπλισα για παν ενδεχόμενο. Η καμπίνα γέμισε μυρωδάτο καπνό από μπαρούτι. Η ατμόσφαιρα ήταν βαριά, αποπνικτική, πολεμική...

Μέσα απ' το σύννεφο καπνού, διέκρινα την πόρτα του συνοδηγού του Ξαρά να ανοίγει και κάποιον να κάνει βαρελάκια στο χλωρό χορτάρι. Ευχήθηκα να 'ναι απ' τη χαρά του. Δεν χρειαζόταν να δω κάτι άλλο. Ό,τι ήταν να γίνει, έγινε. Πρώτη, δευτέρα, τρίτη, τέρμα γκάζι και φύγαμε. Στο Παλιομονάστηρο έστριψα δεξιά με κατεύθυνση το Μουζάκι. Μετά από μισή ώρα γρήγορης -ανάλογης καταδίωξης- οδήγησης έφτασα στη λίμνη Πλαστήρα. Εκεί έκανα

μια στάση να πάρω τηλέφωνο τον συνεργάτη μου που ήταν καθοδόν για Πελοπόννησο. Ο Θύμιος είχε φτάσει σχεδόν στην Αθήνα. Ήταν ήδη ενήμερος για το συμβάν. Ενημέρωσε κι εμένα ότι τα δελτία ειδήσεων του ραδιοφώνου αναφέρουν πως οι δυο αστυνομικοί μεταφέρθηκαν στο νοσοκομείο σοβαρά τραυματισμένοι. Ο ένας σε πολύ κρίσιμη κατάσταση. Ως δράστη αναφέρουν το όνομά μου (πότε πρόλαβαν;). Όλη η αστυνομία της Θεσσαλίας και των όμορων νομών ήταν στο πόδι για τον εντοπισμό μου.

Είναι αλήθεια πως το κοντό Καλάσνικοφ είναι πολύ δύσκολο στο χειρισμό του. Η ισχυρή ανάκρουση που δημιουργεί η πολεμική σφαίρα λόγω της βραχείας κάννης του, το καθιστά επικίνδυνο στα χέρια ενός αδαή, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για τυφλή βολή κατά ριπάς. Αλλά εγώ ήμουν καλός χειριστής του συγκεκριμένου όπλου. Μου φάνηκε πολύ τραβηγμένο να τραυματίστηκαν οι δύο αστυνομικοί και μάλιστα τόσο σοβαρά σε αυτή την εμπλοκή. Ήμουν βέβαιος πως μάζεψα όλες τις σφαίρες πάνω στο καπό του περιπολικού. Όμως ποτέ δεν ξέρεις όταν πρόκειται για όπλα. Το πλέον πιθανό ήταν να φανάτιζαν τους συναδέλφους τους, ούτως ώστε όταν με εντόπιζαν να μην έχουν ενδοιασμό να ρίξουν στο ψαχνό.

| Τα πισώπλατα πυρά, η αυτοκινητοπομπή και η διαφυγή |

Ο Θύμιος, προς τιμήν του, ήταν πρόθυμος να επιστρέψει για να βοηθήσει. Δεν ήθελα να τον βάλω στον κλοιό των μπλόκων, γι' αυτό του είπα να φτάσει ως τη Λαμία και να περιμένει τηλέφωνό μου. Το σχέδιό μου προέβλεπε να οδηγήσω ακολουθώντας μια δαιδαλώδη διαδρομή (που γνώριζα καλά), για να προσεγγίσω τις ράχες του Τυμφρηστού. Ήταν ένα καλό μέρος να κρύψω προσωρινά τα αμπαλαρισμένα όπλα, να βάλω φωτιά στο Βιτάρα και να με μαζέψει ο Θύμιος. Αυτή η διαδρομή είχε μια αδυναμία. Το υποχρεωτικό

πέρασμα μέσα απ' το χωριό Φουρνάς που διέθετε αστυνομικό σταθμό. Ήμουν αποφασισμένος να πάρω αυτό το ρίσκο, ελπίζοντας πως αν βρίσκονταν σε επιφυλακή θα στήνανε μπλόκο σε κάποια διασταύρωση κεντρικού δρόμου εκτός χωριού.

Αργά το βράδυ μπήκα στα πρώτα σπίτια του Φουρνά. Ανηφόρισα ένα στενό φιδωτό δρομάκι που περνούσε απ' την πλατεία του χωριού. Σε λίγο βρέθηκα κάτω απ' τον πέτρινο κυκλικό τοίχο της υπερυψωμένης πλατείας, που ήταν και οδηγός του δρόμου από τη δεξιά πλευρά. Δεκαπέντε περίπου μέτρα μπροστά μου, ακριβώς στο σημείο που ο ανηφορικός δρόμος προσέγγιζε το ύψος της πλατείας, τα φώτα του Βιτάρα έπεσαν πάνω στο αστυνομικό Λαντ Ρόβερ. Το είχαν βάλει κάθετα πάνω στο δρόμο. Σταμάτησα κι ασυναίσθητα κοίταξα δεξιά ψηλά στον τοίχο της πλατείας. Είδα να φανερώνονται και να κρύβονται –πολλές φορές, πολύ γρήγορα– κάμποσα κεφάλια. Αμέσως μετά ένα πιστόλι κι ένα αυτόματο, δίχως να εμφανίζονται αυτοί που τα κρατούσαν. Ήταν σαν σε παράσταση κουκλοθέατρου. Άφησα το Βιτάρα να κατηφορίσει, οπισθοχωρώντας στο στενό δρόμο. Ακούγοντας σποραδικά πυρά (μάλλον στη φορά του ανέμου), στην πρώτη ευκαιρία γύρισα το αυτοκίνητο στα ίσια του βγαίνοντας απ' το χωριό απ' τον ίδιο δρόμο που μπήκα.

Ήμουν εγκλωβισμένος στα βουνά της Ευρυτανίας αλλά πολύ πεισματάρης για να τα παρατήσω. Δεν με ακολούθησαν τα παλικάρια του Φουρνά (όχι κορόιδα...), όμως σίγουρα θα είχαν ειδοποιήσει τους κατοίκους των τριγύρω χωριών να έχουν το νου τους και να τους ειδοποιήσουν. Οι χωριάτες άλλο που δεν ήθελαν. Χρόνια ονειρεύονταν να δουν τους εαυτούς τους σε ένα δελτίο ειδήσεων, έστω πρωινάδικο. Τότε έβαλα σε εφαρμογή ένα ριψοκίνδυνο σχέδιο: Έσβησα όλα τα φώτα του αυτοκινήτου και οδήγησα μόνο με τη χρήση χειρόφρενου, δέκα σχεδόν χιλιόμετρα έως το χωριό Βράχα. Το συγκεκριμένο χωριό ήταν αμφιθεατρικά χτισμένο στις πίσω πλαγιές του Τυμφρηστού. Οι κάτοικοί του ειδοποιημένοι μαζευτήκαν στην πλατεία με το βλέμμα κάτω στην ποταμιά, μήπως

δουν φώτα αυτοκινήτου να ανεβαίνουν προς το χωριό τους. Δεν μπόρεσα να μην γελάσω στην αντίδρασή τους, όταν εισέβαλα άξαφνα στην πλατεία τους και άναψα τα μεγάλα φώτα.

«Νάαατος, νάαατος, αυτός είναι!», φώναζαν όλοι μαζί χοροπηδώντας και τρέχοντας πέρα δώθε.

Η άσφαλτος τελείωσε στο χωριό. Χώθηκα σε ένα χωματόδρομο πολλών χιλιομέτρων μέσα στο δάσος. Ο χάρτης τον ήθελε να σμίγει με τον κεντρικό Φουρνά Καρπενησίου, στις ανατολικές πλαγιές του Τυμφρηστού. Σκυλί μαύρο το Βιτάρα... Κατάπινε αμάσητα τα χιλιόμετρα της τραχιάς χωμάτινης διαδρομής. Ήταν ήδη πολύ καταπονημένο απ' την πολύωρη οδήγηση στους δύσκολους δρόμους των Αγράφων. Είχα το φόβο μην με αφήσει. Πέρασα τον αυχένα του βουνού κι άρχισα να κατηφορίζω.

Λίγο πριν φτάσω στην άσφαλτο, μετά από μια απότομη στροφή, ένα περιπολικό στα είκοσι-τριάντα μέτρα μπροστά είχε φράξει τον χωματόδρομο. Δεν ήταν κανείς μέσα. Είχαν ακροβολιστεί. Φρέναρα και έβαλα όπισθεν. Άνοιξαν πυρ καλυμμένοι στα σκοτάδια. Ήμουν μόνο λίγα μέτρα απ' τη στροφή. Μπαίνοντας με την όπισθεν, γύρισα τα πίσω μπρος του τζιπ που δεχόταν καταιγισμό πυρών από αυτόματα υποπολυβόλα. Ανέβαινα ξανά το δρόμο προς το βουνό με τους διώκτες πίσω μου, ώσπου κατάλαβα ότι είχαν σκάσει τα λάστιχα από σφαίρες. Ήταν καιρός να το εγκαταλείψω. Το έβγαλα απ' το δρόμο και το ανέβασα σε ένα μικρό λόφο, δεξιά του χωματόδρομου. Η κίνησή μου αυτή έγινε αντιληπτή. Το περιπολικό στάθμευσε στο ύψος της δικής μου εξόδου, με τα φώτα πάνω στο Βιτάρα. Πήραν θέση μάχης και βρίζοντας θεούς και δαίμονες άνοιξαν ξανά πυρ κατά του εγκαταλελειμμένου αυτή τη φορά τζιπ. Ήδη είχα κατεβεί το λόφο προς τη μεριά τους, κρατώντας απασφαλισμένο το Καλάσνικοφ στα χέρια. Βρισκόμουν είκοσι μέτρα μακριά τους καλυμμένος στο σκοτάδι να καμαρώνω τα καμώματά τους. Αφού χόρτασα το θέαμα της θλιβερής παράστασής τους, τους παράτησα να πυροβολούν βρίζοντας το βουνό.

Τράβηξα το δρόμο που πριν από λίγο μου είχαν φράξει και σε απόσταση ασφαλείας έκρυψα προσωρινά το σακίδιο με τα συσκευασμένα όπλα. Το χάραμα είχα φτάσει στη Γέφυρα Αγίου Γεωργίου.

Εκεί επιτέλους έπιασε σήμα το κινητό. Ο Θύμιος παρέμεινε όλη νύχτα άγρυπνος περιμένοντας τηλέφωνό μου. Του έδωσα συντεταγμένες και κάθισα στη μια όχθη του ποταμού να τον περιμένω. Δεν πρόλαβα να κλείσω το τηλέφωνο και στην απέναντι όχθη ο δρόμος που οδηγούσε στον Φουρνά γέμισε τζιπάκια της ΕΚΑΜ, της ΟΠΚΕ, πολλά τζιποειδή περιπολικά, ασφαλίτικα και μια κλούβα με σκυλιά... Αληθινά σκυλιά! Ήταν σε σχηματισμό αυτοκινητοπομπής και κάναν στάση ακριβώς απέναντί μου. Για μια στιγμή τα χρειάστηκα. Βρε λες να με έχουν εντοπίσει; Δεν είχα καμιά ελπίδα τόσοι που ήταν... Παρατηρώντας καλύτερα τις κινήσεις τους, κατάλαβα ότι πήγαιναν να συλλάβουν τον Παλαιοκώστα στα δασωμένα βουνά της Ευρυτανίας κι απλώς σταμάτησαν για λίγο να συντονιστούν. Ήταν φανερό πως δεν ήρθαν για μένα, άδικα ανησύχησα! Καλό βόλι, λεβέντες! Σε λίγο έφτασε ο Θύμιος κι από δω παν' κι οι άλλοι...

| Κάτεργο υπό ανέγερση |

ΜΕΣΑ ΔΕΚΕΜΒΡΗ ΤΟΥ '99, κουβεντιάζοντας με κάποιους φίλους απ' την Αθήνα με ενεργό δράση στους κοινωνικούς αγώνες, θα μάθαινα ότι σε κάποια περιοχή της Φωκίδας χτίζεται μια καινούρια φυλακή υψίστης ασφαλείας. Αμέσως η σκέψη μου πήγε σ' ένα εργοτάξιο που είχα δει από μακριά λίγο καιρό πριν κοντά στη λίμνη του Μόρνου. Μάλιστα τότε πίστεψα πως κατασκευάζεται κάποιο εργοστάσιο. Δεν έδωσα ιδιαίτερη σημασία γιατί ήταν συνηθισμένο φαινόμενο η ανέγερση εργοστασίων σε απομακρυσμένες περιοχές. Με χρηματοδοτήσεις της ΕΕ και επιδοτήσεις του ελληνικού κράτους, επιτήδειοι χτίζανε σκελετούς εργοστασίων κι όταν λάμβαναν τα κονδύλια, τα εγκατέλειπαν στο έλεος της φύσης και του χρόνου. Αποφάσισα να ξαναπεράσω για να βεβαιωθώ αν πράγματι ήταν η υπό κατασκευή φυλακή, με την ελπίδα πως θα βόλευε να έβαζα μια βόμβα για να ματαιώσω τα ταπεινά τους σχέδια. Μια απ' τις επόμενες μέρες ξαναβρέθηκα στην περιοχή.

Λίγο πριν το χωριό Μαλανδρίνο, αντίκρισα από μακριά τους μεγάλους γερανούς στο αριστερό μου χέρι. Μπήκα στο χωματόδρομο που περνούσε μπροστά απ' το εργοτάξιο, όπου μια μεγάλη πινακίδα ενημέρωνε για το τι ακριβώς χτίζεται (τον προϋπολογισμό του έργου, την κατασκευαστική που το είχε αναλάβει κ.λπ.). Τα παιδιά,

εκτός των άλλων, με είχαν ενημερώσει ότι αυτή η εταιρεία ανήκε στο υπουργείο δικαιοσύνης και συστήθηκε για την κατασκευή νέων φυλακών ανά την Ελλάδα. Ευλογημένα και σεβαστά τα έργα της...

Ήταν Κυριακή, όλα ήταν νεκρά, δεν υπήρχε ψυχή τριγύρω. Η κατασκευή βρισκόταν σε προχωρημένο στάδιο. Είχε φτάσει ως τη μέση ακόμη και ο μαντρότοιχος. Εκτός από κάποια μπροστινά κτίρια που κατασκευάζονταν με τούβλο, η υπόλοιπη φυλακή –δηλαδή οι πτέρυγες που θα θάβονταν οι κρατούμενοι και ο εξωτερικός μαντρότοιχος– γινόταν εξολοκλήρου από τσιμεντένια μπλοκ, που τα μετέφεραν και τα τοποθετούσαν πανύψηλοι γερανοί. Αυτό ήταν ένα μεγάλο πρόβλημα. Πού και πώς θα τοποθετούσα τα εκρηκτικά, αφού δεν είχα να κάνω με ένα ενιαίο κτίριο αλλά με πολλά διάσπαρτα μισοτελειωμένα από μπετό και σίδερο. Όσα εκρηκτικά και να διέθετα θα πηγαίναν στράφι. Σε αυτό που πλέον έπρεπε να ελπίζω απ' το αποτέλεσμα μιας έκρηξης ήταν οι κάτοικοι της περιοχής να το ξανασκεφτούν και να αντιδράσουν στα σχέδια του υπουργείου δικαιοσύνης να ξεφορτωθεί τη δικιά του ντροπή στις αυλές τους. Εμένα εκείνο τον καιρό δεν μου περίσσευαν εκρηκτικά. Ένας καλός φίλος είχε πέντε-έξι κιλά TNT και μου τα χάριζε δίχως να γνωρίζει ή να ρωτά πού θα τα χρησιμοποιήσω. Ήταν αρκετή ποσότητα για να καταστρέψει την κτιριακή εγκατάσταση της διοίκησης. Με λίγη τύχη θα αχρήστευε και τους γερανούς που ήταν τοποθετημένοι στην μπροστινή πλευρά του εργοταξίου.

Εκτός από μια στάνη με πρόβατα πεντακόσια μέτρα μακριά, δεν υπήρχε ψυχή τριγύρω. Το διαμορφωμένο σε σπιτάκι κοντέινερ που χρησιμοποιούσε ο νυχτοφύλακας βρισκόταν έξω απ' το εργοτάξιο και σε απόσταση ασφαλείας από μια ενδεχόμενη έκρηξη. Αν και πίστευα ότι το βράδυ θα το εγκατέλειπε ως γνήσιος Έλληνας. Ήταν αργά το απόγευμα. Μιας που είχα κάνει τόσο δρόμο, αποφάσισα να παραμείνω όλη τη νύχτα για να παρακολουθήσω τι συνέβαινε τις ώρες που με ενδιέφεραν. Απέναντι και νοτιοδυτικά του εργοταξίου βρισκόταν μια χαμηλή βουνοσειρά. Βρήκα πρόσβαση

και προσέγγισα με το αυτοκίνητο την κορυφογραμμή για καλύτερη ορατότητα. Από κει που βρισκόμουν το εργοτάξιο απείχε στην ευθεία ένα-δυο χιλιόμετρα. Το βράδυ είχε φωτισμό και τα πολύ καλά κιάλια που είχα μαζί μου θα μηδένιζαν την απόσταση.

Προς το παρόν είχα χρόνο να χορτάσω το σούρουπο στο φυσικό καμβά που μου πρόσφερε η πλεονεκτική θέση όπου βρισκόμουν. Αριστερά μου και βόρεια τα πανέμορφα καταπράσινα Βαρδούσια και λίγο πιο δεξιά η αιώνια χιονισμένη Γκιώνα. Γιγάντια μαύρα σύννεφα αναπαύονταν στις κορφές τους, προσδίδοντάς τους μεταφυσική μεγαλοπρέπεια και επιβλητική όψη. Αγέρωχα βουνά, απάτητα, χιλιοτραγουδισμένα με λαϊκούς θρύλους. Κλεφτών και ανταρτών παλιά λημέρια.

Απ' τα σπλάχνα τους, ορμητική και δαιδαλώδης φλέβα ο Μόρνος μετέφερε για ν' αφήσει κάτω χαμηλά στα πόδια τους την υγρή τους αφθονία, δημιουργώντας μια γαλήνια ασημένια λίμνη. Αποτέλεσμα της γενναιοδωρίας της φύσης, τα γάργαρα αυτά νερά ξεδιψάνε τον πληθυσμό ολόκληρης της Αττικής, ανάμεσά τους και τα διεστραμμένα εκείνα μυαλά που συλλάβαν και θέσανε σε εφαρμογή την ιδέα ενός νεκροταφείου ψυχών σε αυτό τον απομακρυσμένο, μα εκπληκτικά άγριας ομορφιάς, τόπο.

Υπουργός δικαιοσύνης εκείνο τον καιρό ήταν ο αντιστασιακός, αριστεροσοσιαλησταράς Γιαννόπουλος. Δεν ήταν λίγες οι φορές που τον άκουσα να κοκορεύεται απ' τη δική του εκπομπή σε ιδιωτικό τηλεκανάλι ότι είχε το ιστορικό προνόμιο να χαιρετήσει δια χειραψίας τον καπετάνιο Άρη Βελουχιώτη όταν και ο ίδιος πολεμούσε στο βουνό! Παρατηρώντας μέσα απ' τα κιάλια μου το υπό κατασκευή κολαστήριο, φαντάστηκα πως αυτό ήταν το σημείο όπου έγινε η χειραψία των δύο αντρών. Ο Γιαννόπουλος, τώρα που αξιώθηκε να γίνει υπουργός δικαιοσύνης, τιμούσε τον πρωτοκαπετάνιο και τους αγώνες του, ορθώνοντας αυτό το μνημείο πραγματικής αντίστασης και ελευθερίας. Τι να πεις... Άμα χορτάσει η ψείρα βγαίνει στο γιακά, όπως θα 'λεγε κι ο Άρης.

Στο μεταξύ η νύχτα άπλωνε απαλά και ήσυχα το μαύρο χειμωνιάτικο πέπλο της στους γύρω ορεινούς όγκους. Ένιωθα ένα ανεξήγητο σφίξιμο και μια παγωνιά στην καρδιά μου. Ήταν οιωνός γι' αυτά που με περίμεναν. Την επομένη η τύχη θα με εγκατέλειπε, κλείνοντας οχτώμισι χρόνια ανελέητου ανθρωποκυνηγητού. Και μετά από τρία χρόνια θα με μετέφεραν στη φυλακή που εκείνη τη νύχτα ήλπιζα πως η έκρηξη θα ματαίωνε την κατασκευή της.

Κατά τα μεσάνυχτα κι αφού πλέον είχα δει αυτά που ήθελα αποκοιμήθηκα στη θέση του οδηγού.

| Η παράσταση των λαγών, το ατύχημα και η σύλληψη |

Με ξύπνησε ένας ξαφνικός θόρυβος. Ενστικτωδώς βρέθηκα με το Καλάσνικοφ στα χέρια. Ήταν χαράματα. Το βλέμμα μου, μέσα απ' το θάμπος των παραθύρων και τον αχνό της χειμωνιάτικης χαραυγής, έψαξε και δεν άργησε να εντοπίσει την αιτία του θορύβου. Δράστες, δυο λαγοί που είχαν μετατρέψει το ορεινό μίνι πάρκινγκ μου σε πίστα ακροβατικών, χτυπώντας πού και πού πάνω στο αυτοκίνητο! Τριπλές, τετραπλές στον αέρα τούμπες! Πιρουέτες! Ξέφρενο κυνηγητό και κάθε λογής ζογκλερικό είχε αυτή η πρωινή δωρεάν παράσταση που μου χάριζαν τα δυο απίθανα πλασματάκια. Φαίνεται πως το μικρό αυτό άνοιγμα που αυθαίρετα κατέλαβα ήταν ο τόπος συνάντησης για λίγο παιχνίδι μετά τη βραδινή βοσκή και το εκμεταλλεύονταν δεόντως. Άλλωστε γνώριζαν πως ίσως δεν βρεθούν ποτέ ξανά, γιατί το είδος τους είναι ο αιώνιος καταζητούμενος. Σε λίγο ξημέρωνε και τα απάνθρωπα αποσπάσματα, αρματωμένα με επαναληπτικές καραμπίνες και εκπαιδευμένα σκυλιά, θα ήταν στο κατόπι τους...

Είναι αυτές οι στιγμές που νιώθεις οδυνηρή ντροπή που ανήκεις στο ανθρώπινο είδος. Μονάχα η σκέψη πως είμαι καταζητούμενος

απ' το ίδιο μου το είδος μετρίασε κάπως αυτή μου την ατομική ντροπή. Το άνοιγμα μιας πόρτας αυτοκινήτου στους λόφους του Λιδορικίου στις έξι το πρωί μπορεί να μετατραπεί σε βάρβαρη οικολογική διατάραξη. Όμως η ζωή είναι δεδομένη. Έχει τις δικές της έκτακτες ανάγκες, όπως το πρωινό κατούρημα. Συγγνώμη, σύντροφοι λαγουδάκια. Καιρός να βρείτε καμιά κρυψώνα όσο είναι νύχτα κι εγώ να πάρω το δρόμο της επιστροφής.

Στην πόλη της Αράχωβας έκανα μια στάση να πάρω κάτι φαγώσιμο για το δρόμο και εφημερίδες. Κατά τις δέκα το πρωί μπήκα στον περιφερειακό της Λιβαδειάς. Είχε αρκετή κίνηση. Από νωρίς άρχισε ψιλόβροχο. Ο δρόμος ήταν ολισθηρός. Όλα τα διερχόμενα οχήματα δεν πηγαίναν πάνω από ογδόντα με εκατό χιλιόμετρα. Οδηγούσα ένα Χιουντάι με το προπορευόμενο όχημα να είναι ένα φορτηγό. Βρισκόμουν είκοσι μέτρα πίσω του, όταν κατάλαβα ότι έκοψε πολύ απότομα ταχύτητα. Το Χιουντάι δεν ήταν αυτοκίνητο να μπορεί να ανταπεξέλθει σε έκτακτες καταστάσεις κι εγώ δεν ήμουν ο καλύτερος οδηγός του κόσμου. Πάτησα ενστικτωδώς το φρένο, μα ήταν πλέον αργά. Σε κλάσματα του δευτερολέπτου θα καρφωνόμουν στο πίσω μέρος του φορτηγού. Απ' το αντίθετο ρεύμα το πρώτο αυτοκίνητο που ερχόταν ήταν περιπολικό με αναμμένο φάρο. Τύχη βουνό... Έκοψα τέρμα δεξιά το τιμόνι μήπως μπορέσω να αποφύγω τη σύγκρουση με αποτέλεσμα να χάσω τον έλεγχο του αυτοκινήτου. Μετά από κάποιες τούμπες βρέθηκα μέσα σε ένα παλιό τσιμεντένιο αρδευτικό κανάλι.

Η πρώτη σκέψη ήταν να διαπιστώσω αν έχω χτυπήσει κάπου σοβαρά. Η δεύτερη πως κι αν δεν είμαι χτυπημένος έχω να αντιμετωπίσω τους μπάτσους που αντιλήφθηκαν το ατύχημα και σίγουρα κάναν αναστροφή για να ελέγξουν το συμβάν. Ένιωθα όλο μου το σώμα μουδιασμένο κι αδύναμο απ' τα ισχυρά τραντάγματα. Αλλά για την ώρα δεν φαινόταν να αντιμετωπίζω σοβαρό σωματικό πρόβλημα. Οι δεξιές πόρτες του αυτοκινήτου ήταν στον πάτο του καναλιού. Η πόρτα του οδηγού δεν άνοιγε γιατί είχε χτυπήσει.

Με μεγάλη προσπάθεια άνοιξα την πίσω αριστερή. Παίρνοντας το μικρό ατομικό σακίδιο επιβίωσης και ένα χαρτοφύλακα βγήκα απ' το αυτοκίνητο. Για να φτάσω στο δρόμο έπρεπε να ανεβώ δεκαπέντε μέτρα στην απότομη πλαγιά, όπου με περίμεναν οι δυο μπάτσοι ανακατεμένοι με αρχετούς περίεργους που είδαν το ατύχημα και σταμάτησαν τα αυτοκίνητά τους να χαζέψουν ή να βοηθήσουν. Είχα επίγνωση ότι η αναγνώρισή μου ήταν αδύνατη.

Φτάνοντας επάνω, οι δυο αστυνομικοί γεμάτοι ειλικρινές ενδιαφέρον με ρωτήσαν αν έχω τραυματιστεί. Τους είπα πως δόξα σοι ο θεός είμαι καλά! Αν κι από το μυαλό μου πέρασε η ιδέα να προσποιηθώ ότι πονάω, με την προοπτική να με μεταφέρουν στο νοσοκομείο κι από εκεί να φύγω σαν κύριος. Όμως το θεώρησα καθυστέρηση. Ποτέ δεν ξέρεις τι θα συμβεί την επόμενη στιγμή. Μπορούσαν να έρθουν περισσότεροι και να δυσκολέψουν τα πράγματα ή να δώσουν στο κέντρο τις πινακίδες διαπιστώνοντας πως το αυτοκίνητο ήταν κλεμμένο και πολλά άλλα. Η απόφαση που εγώ έπρεπε να πάρω εκείνη τη στιγμή ήταν η άμεση απεμπλοκή κι απομάκρυνση απ' το σημείο. Αυτό μόνο με δύο τρόπους μπορούσα να το καταφέρω. Ή να πάρω το περιπολικό ή κάποιο απ' τα αυτοκίνητα που στάθμευσαν οι οδηγοί τους για να δουν το ατύχημα. Το περιπολικό θα ήταν η ιδανική λύση. Είχε σε λειτουργία τον κινητήρα αλλά ήταν αρκετά μακριά. Δεν ήμουν σίγουρος για την αντίδρασή τους μέχρι να φτάσω και να μπω σ' αυτό. Η ομηρία ενός αστυνομικού και διαφυγή δεν μου φάνηκε λογική λύση με βάση τα δεδομένα της στιγμής.

Δεξιά μου και κατά μήκος του περιφερειακού είχαν σταθμεύσει τα αυτοκίνητά τους οι περίεργοι. Το τελευταίο κι ακριβώς δίπλα μου ήταν ένα Αβένσις μπορντό. Απ' το πίσω παράθυρο, ανάμεσα στα καθίσματα, διέκρινα τα κλειδιά στην κλειδαριά του τιμονιού. Με γοργό βηματισμό έφτασα και κάθισα στη θέση του οδηγού. Στη θέση του συνοδηγού ήταν καθισμένη μια γυναίκα, κομματάκι ευτραφής. Όταν με είδε τρομοκρατήθηκε. Άνοιξε την πόρτα και

βγάζοντας μια κραυγή κατέβηκε αφήνοντας την πόρτα του συνοδηγού ανοιχτή.

Πέταξα στο πίσω κάθισμα το σακίδιο επιβίωσης μαζί με το χαρτοφύλακα, ο οποίος περιείχε ένα MP5 με τέσσερις γεμάτους γεμιστήρες, ένα αυτόματο πιστόλι, δυο αμυντικές χειροβομβίδες και τριάντα πέντε χιλιάδες μάρκα. Στο πίσω μέρος της ζώνης του παντελονιού μου είχα ένα Γκλοκ 17 με δυο γεμιστήρες και μια χειροβομβίδα. Ήμουν τόσο σίγουρος ότι θα διαφύγω που δεν έκανα τον κόπο να τραβήξω ούτε το πιστόλι. Μεγάλο λάθος.

Έστριψα το κλειδί στη μίζα. Τίποτα... Το ξανάκανα πατώντας το συμπλέκτη. Τίποτα... Ρε μπας και είναι σε λειτουργία αλλά δεν το ακούω λόγω φασαρίας του δρόμου; Βάζω πρώτη, πατάω γκάζι. Ξανά τίποτα... Ξαφνικά νιώθω δυο χέρια να πιάνουν και να κρατάνε με δύναμη το δεξί μου χέρι. Ήταν το χέρι που θα μπορούσα να τραβήξω το Γκλοκ απ' τη ζώνη μου. Ταυτόχρονα - και προτού αντιδράσω άνοιξαν την πόρτα του οδηγού πιάνοντας και το αριστερό μου χέρι. Ήταν μάταιο να αντιστέκομαι. Βρισκόμουν καθισμένος στη θέση του οδηγού, ήταν πολλοί περισσότεροι, ενώ η δύναμή μου είχε ατονήσει απ' το ατύχημα. Πολίτες και μπάτσοι, ενωμένοι σαν μια γροθιά, με τράβηξαν έξω και μου βάλαν χειροπέδες. Όλα τέλειωσαν λοιπόν. Έτσι στα καλά καθούμενα. Ακολούθησε σωματικός έλεγχος...

Όταν βρήκαν το Γκλοκ και τη χειροβομβίδα κατάλαβαν ότι κάποιον είχαν στα χέρια τους. Ρωτούσαν επίμονα ποιος είμαι, ενώ καλούσαν το κέντρο για ενισχύσεις. Καθώς το τμήμα ήταν πολύ κοντά οι ενισχύσεις θα φτάνανε σύντομα. Εγώ ήξερα πότε χάνω κι αυτή τη φόρα έχασα. Έπρεπε να αποδεχτώ την ήττα μου. Δεν είχα πια κανένα λόγο να κρύβομαι. Απάντησα στην ερώτησή τους.

- Είστε πολύ κωλόφαρδοι, έχετε τον Παλαιοκώστα στα χέρια σας. Δεν πίστευαν στα αυτιά τους. Μίλησαν με το κέντρο για να αναφέρουν το επίθετό μου.

- Ποιος απ' τους δυο; άκουσα να ρωτάει το κέντρο.

– Ο Βασίλης είμαι.

– Ο Βασίλης είναι, κέντρο. Μεταβίβασε.

– Πάρτε όλα τα μέτρα ασφάλειας. Είναι επικίνδυνος. Κρατήστε τον να μην σας φύγει, έσκουζε το κέντρο δίνοντας διαταγές σε ρυθμό πολυβόλου.

Ήδη γέμισε περιπολικά με μπάτσους και κάποιοι διώχνανε τους περίεργους που είχαν γίνει περισσότεροι. Με φόρτωσαν σε ένα περιπολικό και με κομβόι φτάσαμε στο τμήμα. Στο κρατητήριο ήμουν με χειροπέδες και παραδόξως μείναν μαζί μου μέσα σ' αυτό δύο άοπλοι μπάτσοι για την καλύτερη φύλαξή μου. Άλλοι δύο με αυτόματα όπλα κάθονταν έξω απ' την καγκελόπορτα με το βλέμμα συνεχώς πάνω μου. Ήταν τέτοιος ο πανικός τους, που αυτό θα συνεχιζόταν όσο παρέμεινα στο τμήμα. Κάθε μια ώρα αλλάζαν βάρδια για να μπουν καινούριοι στο κρατητήριο. Το ίδιο γινόταν και με τους άλλους δύο έξω απ' τα κάγκελα. Εγώ ήμουν θηρίο στο κλουβί. Για την κακιά μου την τύχη και μόνο...

Προσπαθούσα να βάλω τα γεγονότα σε μια σειρά, να συμπεράνω αν έπραξα το καλύτερο που θα μπορούσα στην αναποδιά που μου 'τυχε. Απ' τους εναλλασσόμενους αστυνομικούς-συγκρατούμενους έμαθα πως το φορτηγό μπροστά μου σκόπευε να περάσει στο απέναντι βενζινάδικο. Ο δρόμος είχε διπλή διαχωριστική και κάτι τέτοιο απαγορευόταν. Ο οδηγός του βλέποντας το περιπολικό να έρχεται απ' το αντίθετο ρεύμα δεν άναψε φλας, με στόχο να περάσει το περιπολικό και μετά να κάνει την παράβαση. Πάτησε φρένο, το οποίο εγώ δεν είδα ποτέ. Ή ήταν λασπωμένα τα φώτα των φρένων ή δεν λειτουργούσαν.

Έμαθα επίσης πως το Αβένσις, με το οποίο προσπάθησα να διαφύγω, είχε ένα περίεργο ιμομπιλάιζερ γι' αυτό δεν έπαιρνε μπροστά. Φαινόταν να μου έστησαν καρτέρι όλες οι κακές μοίρες εκείνο το πρωινό...

Αυτό που απάλυνε κάπως την ψυχή και τη συνείδησή μου ήταν ότι κανένας απ' τους αστυνομικούς που πέρναγαν μια ώρα μαζί

μου στο κρατητήριο δεν ανέφερε ποτέ ότι είχα εναλλακτική λύση. Όλοι είχαν την ίδια άποψη... Σ' εκείνο το σημείο η τύχη με παρέδωσε βορά στη γκαντεμιά.

«Στον περιφερειακό περνάει περιπολικό το πολύ μια φορά την ώρα κι έπεσε πάνω σου εκείνη ακριβώς τη στιγμή, στο μέρος που σου συνέβαινε το ατύχημα!», μου λέγαν πειστικότατα.

Φυσικά δεν λείπανε τα πειράγματα...

«Καλά ρε Βασίλ', σε έψαχν' όλ' η αστυνομία τσ' ιλλάδας και σ' έπιασαν οι τροχαίοι; Κι έπισις κι μέεεσα στου χαντάκ!»

Κάποιοι άλλοι, πνευματικά ανώτεροι, με παρότρυναν να φτιάξω ένα εικόνισμα στο σημείο γιατί δεν σκοτώθηκα ή δεν τραυματίστηκα σοβαρά. Σε αυτό το δεύτερο δεν είχαν άδικο, γιατί μπορεί να έχασα την ελευθερία μου αλλά με ανέπαφη τη σωματική μου ακεραιότητα και με λίγη τύχη θα την ξανάπαιρνα πίσω.

Μετά από κάποιες ώρες μπήκαν στο κρατητήριο δυο αξιωματικοί, κρατώντας στα χέρια τους ένα τραπεζάκι με δυο καρέκλες. Ήρθαν να μου πάρουν κατάθεση!

– Δεν πρόκειται να δώσω καμία κατάθεση, τους ξεκαθάρισα. Ό,τι βρήκατε στο αυτοκίνητο, ό,τι περιέχει το βαλιτσάκι κι ό,τι πήρατε απ' τη μέση μου αυτά είναι, αξιοποιήστε τα.

Μείναν να κοιτάζονται για λίγο μεταξύ τους.

– Ανέφερες κάτι για βαλιτσάκι, σε ποιο βαλιτσάκι αναφέρεσαι; μου λέει ο ένας.

– Αυτό με το MP5, το πιστόλι και τις χειροβομβίδες. Με κοίταζαν σαν χάνοι.

– Πού είναι αυτό το βαλιτσάκι;

– Εμένα ρωτάτε; Εγώ το πέταξα στο πίσω μέρος του Αβένσις... Πήραν την καρέκλα, το τραπέζι και φύγαν σχεδόν πανικόβλητοι.

Ήταν τραγελαφικό. Δεν πρόσεξε κάνεις ότι κρατούσα χαρτοφύλακα;

Εκτός των άλλων αν έπεφτε σε χέρια μικρών παιδιών ήταν επικίνδυνο. Τα δύο όπλα είχαν σφαίρα στη θαλάμη. Χώρια οι χει-

ροβομβίδες... Μετά από καμιά ώρα με ενημέρωσαν ότι εντοπίστηκε ο οδηγός του Αβένσις και το βαλιτσάκι βρέθηκε στο πίσω κάθισμα του αυτοκινήτου. Περίμεναν από ώρα σε ώρα να τους το φέρει κάποιο περιπολικό. Ποιος ξέρει, ίσως ο χαρτοφύλακας είχε φτάσει στην Αθήνα! Ίσως πάλι τα τριάντα πέντε χιλιάδες γερμανικά μάρκα να ήταν αυτά που καθυστερήσαν την εύρεσή του... Και παρεμπιπτόντως ο οδηγός του Αβένσις βραβεύτηκε απ' την ΕΛ.ΑΣ. Γιατί ήταν εκείνος που πρώτος έπιασε το χέρι μου και γλίτωσε αυτός ο κόσμος απ' τα χειρότερα...

Αχ, πώς ξέρουν να πουλάν την καλοσύνη τους!

| Ελπιδοφόρα μουγκανητά, κάθοδος στον Κορυδαλλό, μελωδία επικήρυξης |

Το απογευματάκι κατέφθασε ο πολύς και σκληρός επικεφαλής της ΕΚΑΜ! Μου γνωστοποίησε με ύφος ότι το αστυνομικό τμήμα είναι ζωσμένο με εκαμίτες! Αν έχω κάποιο σχέδιο απόδρασης με τη βοήθεια συνεργατών μου, καλύτερα να το ξέχναγα. Η ελληνική υπερβολή στο μέγιστο βαθμό της. Λαμβάνοντας υπόψη ότι κάθε μια ώρα και επί δύο ημέρες έμπαινε άλλη βάρδια, απ' το κρατητήριο παρέλασε όλη η αστυνομία της Στερεάς Ελλάδας. Αυτοί που μου έκαναν την πιο κακή εντύπωση ήταν κάμποσοι πιτσιρικάδες, οι οποίοι κατέφθασαν ως ενισχύσεις για βάρδιες απ' την Αθήνα. Ήταν από σχολές αστυνομικών και προφανώς η ηγεσία της ΕΛ.ΑΣ. θεώρησε μιας πρώτης τάξης ευκαιρία τα εκκολαπτόμενα φυντάνια της να περάσουν μια ώρα με έναν εγκληματία του μεγέθους μου ως μέρος της έμπρακτης εκπαίδευσής τους. Δεν ξέρω αν ήταν τυχαίο αλλά ήταν όλα τους φασιστάκια. Στο βλέμμα τους είχε εγκατασταθεί η άγνοια του μοσχαριού. Όντας βέβαιοι ότι εγώ ήμουν το έγκλημα κι όχι εκείνοι, που τους προσλάβαν έναντι αμοιβής για να τους εκπαιδεύσουν ως σύγχρονους κοινωνικοταξικούς

γενίτσαρους που θα υπηρετούν τα ανομήματά τους, κάναν φιλότιμες προσπάθειες προσηλυτισμού μου στα ομολογουμένως πρωτότυπα ιδεολογήματά τους. Πατρίς, θρησκεία, οικογένεια... Κι ασφάλεια πάνω απ' όλα!

Και δεν ήταν ούτε είκοσι χρονών παιδιά. Άντε ελπίδα να γλιτώσεις... Όταν δεν πετυχαίναν το στόχο τους, σαν να είχαν καταπιεί όλοι τους την ίδια κασέτα, μου λέγαν: «Ξέρεις κάτι; Εμείς μπήκαμε στην αστυνομία, γιατί το σύστημα δεν μας αρέσει και θέλουμε να το χτυπήσουμε από μέσα!».

Η δική μου απάντηση πάντα ίδια: «Το σύστημα είναι αδηφάγο τέρας που όποιος βρεθεί μέσα του ο δρόμος προς την αποχέτευση είναι συγκεκριμένος και οδυνηρός... Εσείς θα του χρησιμεύσετε ως βακτηρίδια στην πέψη του!».

Σχεδόν δύο δεκαετίες μετά, καταγράφοντας σ' αυτές τις αράδες εκείνα τα περιστατικά, αναρωτιέμαι: Πού τάχα βρίσκονται εκείνα τα παλικαράκια; Συνεχίζουν άραγε να πολεμάνε το σύστημα «από μέσα» με τα φασιστικά τους μουγκανητά; Αν κρίνω απ' τις σημερινές καταστάσεις και γεγονότα μάλλον ναι και μάλιστα αποτελεσματικά. Τους υποτίμησα τότε... Αυτά ως ένα καλό μάθημα για όλους τους δημοκρατιολογούντες που πιστεύουν πως τα μοσχαράκια είναι προς ιδίαν εκμετάλλευση... Όχι! Εκτός απ' την καταστροφή του όζοντος, μπορούν να καταστούν η μεγαλύτερη απειλή στην ομαλή συμβίωση των ανθρώπινων κοινωνιών.

Σε τρεις μέρες ήταν Χριστούγεννα. Ο χρόνος τους πίεζε. Την επομένη το απόγευμα με μετέφεραν στον εισαγγελέα και κατόπιν στον ανακριτή που ήταν γυναίκα, νεαρή και όμορφη!

Της έκανα σαφές πως δεν θα απολογηθώ...

– Ό,τι είναι να πω θα το πω στα δικαστήρια.

– Κρίμα, κύριε Παλαιοκώστα, είχα την ελπίδα πως θα τα λέγαμε λίγο!

– Εγώ διατηρώ ακόμη την ελπίδα πως θα με αφήσετε ελεύθερο, της απαντώ.

Γέλασε...

– Γνωρίζετε πως κάτι τέτοιο δεν είναι στο δικό μου χέρι.

– Αν αποφασίζατε να πάρετε τη ζωή στα χέρια σας, θα γινόταν πολύ πιο ενδιαφέρουσα! Και για μένα και για εσάς. Πολύ περισσότερο για όλους τους άλλους...

Με προφυλάκισε με χαμόγελο. Ας πούμε ότι κάτι κέρδισα!

Στις έξι το πρωί ήδη βρισκόμουν στον πηγαιμό για τον Κορυδαλλό. Στο πίσω μέρος της κλούβας είχα για συνεπιβάτες κάμποσους πάνοπλους μπάτσους συν τρεις στην καμπίνα του οδηγού, ο οποίος έκανε τρελή οδήγηση. Η αυτοκινητοπομπή ήταν εφάμιλλη επίσκεψης προέδρου των ΗΠΑ. Δύο μπροστά, τέσσερα πίσω Τσερόκι της ΕΚΑΜ, ατέλειωτα περιπολικά κι άλλα τόσα ασφαλίτικα, με κομπάρσους να μπαινοβγαίνουν στη σκηνή τους τροχαίους κάθε νομού. Έβρεχε καταρρακτωδώς. Το κομβόι πήγαινε του σκοτωμού. Για μια στιγμή σκέφτηκα πως γλίτωσα απ' το δικό μου τροχαίο, μα δεν θα γλιτώσω απ' το δικό τους. Είπα τη σκέψη μου στους ένστολους συνεπιβάτες κι εκείνοι κάναν λόγο πως πάνω στο υπουργείο είναι όλοι χεσμένοι.

Απλοϊκή απάντηση για υιοθέτηση. Η δική μου άποψη ήταν διαφορετική. Το τρελό μπατσοκαραβάνι, που έτρεχε δαιμονισμένα στην εθνική οδό κάτω απ' την καταρρακτώδη πρωινή βροχή, ήταν μέρος της διαφήμισης του προϊόντος που απροσδόκητα είχαν στα χέρια τους. Οι δυσκοίλιοι και πάσχοντες από συναισθηματικό αυτισμό επικεφαλής τους που υπηρετούν σε τέτοια υπουργεία, προκειμένου να πουλήσουν στην υψηλότερη τιμή το θήραμά τους στην κοινή γνώμη, δεν δίναν δεκάρα για τα δεινά που υφίστανται οι πολίτες απ' τους υφιστάμενους παλικαράδες τους. Όλα τα είχε η κάθοδος των μοιραίων. Βρισίδια, τραμπουκισμούς, στριμώγματα, ακινητοποιήσεις αυτοκινήτων στην άκρη της εθνικής και έλεγχο των επιβατών...

«Αυτά κάνουμε και μας μισεί όλος ο κόσμος!», άκουσα κάποιον ένστολο να κάνει την αυτοκριτική του. Ο ίδιος μου εκμυστηρεύτηκε

πως ανήκε σε μια ομάδα αξιωματικών και υπαξιωματικών που συστάθηκε απ' το υπουργείο δημόσιας τάξης με μοναδικό στόχο τη δική μου σύλληψη και του Νίκου. Γίνονταν εντατικά σεμινάρια για την εμπέδωση του τρόπου δράσης μας και για την αντιμετώπιση μιας τυχαίας συνάντησης μαζί μας.

«Απ' αυτά που μας δίδασκαν στα σεμινάρια πριν σε δω, πίστευα πως θα αντικρίσω ένα θηρίο. Τώρα πιστεύω ότι κανένας απ' τους δασκάλους μας δεν σε ξέρει ούτε σε έχει αντικρίσει από κοντά. Υπάρχεις μόνο στη φαντασία τους», μου είπε.

Είναι αλήθεια ότι χρειάζεται αρκετή αρρωστημένη φαντασία να κατασκευάσεις ένα θηρίο και πολύ περισσότερο κυνισμό για να χρησιμοποιείς αυτή τη φαντασίωση για τη διασπάθιση -μυστικών ή μηκρατικών κονδυλίων, είτε αυτά έχουν τη μορφή σεμιναρίων είτε τη μορφή χρηματικής ανταμοιβής υποτιθέμενων πληροφοριών που προέρχονται από φανταστικούς ή μυημένους στο κόλπο πληροφοριοδότες.

Αυτές τις μύχιες κι άδικες για τον κρατικό μηχανισμό σκέψεις μου θα τις διέκοπτε βίαια το ξαφνικό άνοιγμα του μικρού παραθύρου που χώριζε την καμπίνα του οδηγού από το πίσω μέρος της κλούβας. Μια φάτσα, με την ανάλογη φωνή, ανακοίνωσε: «Μόλις τώρα ο τάδε (ανέφερε το όνομα ενός απ' τους πολλούς τηλεγδάρτες και εκτιμητές τομαριών) απ' την πρωινή του εκπομπή πρότεινε στον υπουργό δημοσίας τάξης η επικήρυξη των διακοσίων πενήντα εκατομμυρίων να δοθεί στο αστυνομικό τμήμα Λιβαδειάς!».

Θρίαμβος! Πανηγυρισμοί στο εσωτερικό της κλούβας! Απ' έξω (προφανώς γνωστοποιήθηκε) όλα τα συνοδευτικά θέσανε σε λειτουργία τις σειρήνες. Πλημμύρισε η εθνική οδός μελωδία απ' το κονσέρτο («Η επικήρυξη») που έπαιζε η εν κινήσει μουσκεμένη αστυνομική μπάντα! Ποιος είπε πως το υπηρετικό προσωπικό της ΕΛ.ΑΣ. υπολείπεται μουσικής παιδείας! Αλλά η μέρα ήταν ακόμη στην αρχή της. Μου επιφύλασσε κι άλλες πιο οδυνηρές εκπλήξεις. Όπως το βίαιο ξέσπασμα της εξουσίας πάνω στο κορμί μου...

| Υποκρισία, το υλικό που χτίζονται οι φυλακές |

Η ΚΛΟΥΒΑ ΠΕΡΑΣΕ ΤΟΝ ΠΕΡΙΒΟΛΟ της φυλακής του Κορυδαλλού και στάθμευσε μπροστά στα σκαλιά του διοικητηρίου. Λίγο μετά τα τριάντα και άφηνα πίσω μου οχτώμισι χρόνια έντονης, συνεχόμενης δράσης. Ένα νέο, σκοτεινό, αβέβαιο κεφάλαιο ανοιγόταν μπροστά μου. Είχα πλήρη επίγνωση της δεινής θέσης στην οποία βρισκόμουν. Μόνη μου παρηγοριά η αυτογνωσία. Η θέληση και οι δυνατότητές μου άφηναν ένα ανοιχτό παράθυρο στο δικαίωμα να αισιοδοξώ πως αργά ή γρήγορα η ζυγαριά θα έγερνε υπέρ μου. Ανεβήκαμε τα σκαλιά και κατόπιν κατευθυνθήκαμε σε ένα γραφείο όπου έγινε η παράδοση-παραλαβή του παλιού μεν, φρέσκου δε προϊόντος. Κάποιοι αξιωματικοί και εκαμίτες με χαιρέτησαν δια χειραψίας, λέγοντάς μου (υπονοώντας την επόμενη απόδρασή μου): «Έξι μήνες το πολύ σου δίνουμε...». Το έξι σχεδόν το πέτυχαν, μόνο που ήταν χρόνια.

Μια ομάδα σωφρονιστικών με οδήγησε στο χώρο έρευνας απ' όπου περνούσαν όλοι οι κρατούμενοι για να γίνει σωματικός έλεγχος και κατόπιν να μπουν στις πτέρυγες. Με εγκατέλειψαν σε ένα στενόμακρο, αρκετά μεγάλο χώρο και κλείσαν την πόρτα λέγοντάς μου πως θα 'πρεπε να περιμένω τον αρχιφύλακα. Ήταν επιθυμία του πριν οδηγηθώ στην πτέρυγα να μου μιλήσει! Αυτό με παραξένεψε

κάπως. Αν ο αρχιφύλακας επιθυμούσε να μου μιλήσει μπορούσε οποιαδήποτε ώρα να με φωνάξει στο αρχιφυλακείο, δεν κατανοούσα το λόγο που ντε και καλά έπρεπε να το κάνει εκείνη τη στιγμή. Δεν έδωσα ιδιαίτερη σημασία, πιστεύοντας ότι θα 'ρθει σύντομα και η απορία μου θα λυνόταν. Απλά θα 'πρεπε να τον περιμένω.

Έμεινα ολομόναχος να αφουγκράζομαι για πολλή ώρα τους ήχους της φυλακής. Μεταλλικούς, απόκοσμους, ανατριχιαστικούς, γεμάτους φοβέρα, ασύμβατους με την ανθρώπινη ζωή. Ήχους θαρρείς βγαλμένους απ' τον Άδη. Που προμήνυαν μόνο θάνατο. Το θάνατο των αισθήσεων, της επιθυμίας, της αξιοπρέπειας, της ελπίδας, της ίδιας της ανθρώπινης ψυχής. Ποιες συλλογικές ελπίδες, ποια όνειρα νομιμοποιούν την κατασκευή, ύπαρξη και λειτουργία τέτοιων χώρων; Ποιοι πολίτες, ποιας κοινωνίας αποδέχονται ως φυσιολογική συνέπεια το διαρκή βασανισμό συνανθρώπων τους και ανταγωνίζονται να καταλάβουν μια έμμισθη θέση στα πειραματικά κολαστήρια για να κοιμούνται ήσυχα τα βράδια χάρη στην ψευδαίσθηση μιας σίγουρης εργασίας; Τέτοιες στιγμές συνειδητοποιείς πόσο αποκρουστικό μπορεί να γίνει και αυτό ακόμα το δικαίωμα στην εργασία.

Την πλέον ακραία μορφή εκμετάλλευσης της ανθρώπινης συμπεριφοράς στον δυτικό κόσμο την κατέχει επάξια η χώρα της ελευθερίας και γη της επαγγελίας. Πρότυπο για τις περισσότερες δυτικές, και όχι μόνο, χώρες που με διάφορες παραλλαγές έχουν υιοθετήσει το μοντέλο της. Το πολυπληθέστερο, ισχυρότερο, με τεράστια πολιτική επιρροή συνδικάτο των ΗΠΑ είναι αυτό των εκεί κλειδοκρατόρων. Οργανωμένοι, μεθοδικοί, αδίστακτοι κι όλα τα άλλα προτερήματα που απαιτεί η κοινωνία από αυτούς, τα διαθέτουν. Η κοινωνία με τη σειρά της θα πληρώσει όσα κονδύλια χρειαστεί σ' αυτούς για την ανασφάλειά της...

Βγήκα απ' τις σκέψεις μου αφού συνειδητοποίησα πως είχα ξεπαγιάσει. Το πρωί φύγαμε άρον άρον απ' το τμήμα της Λιβαδειάς και δεν ζήτησα να πάρω το μπουφάν μου. Βρισκόμουν με ένα που-

λόβερ σε τέσσερις γεμάτους υγρασία τοίχους στα τέλη του Δεκέμβρη, δεν είχα φάει τίποτα και δεν είχα κοιμηθεί σχεδόν καθόλου απ' τη σύλληψή μου. Το κορμί και το μυαλό μου ήταν ταλαιπωρημένα, διαμαρτύρονταν. Χτύπησα το παραθυράκι της μεταλλικής πόρτας. Περίμενα λίγο ώσπου εμφανίστηκε στο άνοιγμά του ένας μαλάκας.

– Μπορώ να μάθω πόσο ακόμη θα περιμένω, γιατί το κρύο δεν αντέχεται;

– Δεν ξέρω. Εγώ διαταγές εκτελώ! απάντησε ξανακλείνοντας με δύναμη το πορτάκι.

Εκτελώ, εκτελείς, εκτελούμε... διαταγές! Δεν είχα επιλογή, έπρεπε να οπλιστώ με υπομονή. Να περιμένω τον αρχικλειδοκράτορα του Κορυδαλλού Αραβαντινό, τον οποίο γνώριζα εξ όψεως απ' τις πολυάριθμες τηλεοπτικές εκπομπές όπου παρευρισκόταν λόγω του αντικειμένου του. Τα θέματα αυτών των εκπομπών ήταν πάντα καυτά και επίκαιρα με προεξέχον το καίριο ερώτημα: πώς μπαίνουν τα ναρκωτικά στις φυλακές. Για την εξιχνίαση αυτού του άλυτου μυστηρίου επιστρατεύονταν τηλεοπτικά συνεργεία και σε ρόλο Ηρακλή Πουαρό εντόπιζαν πρώην κρατούμενους, τοξικομανείς ή μη, για να μιλήσουν έξω απ' τα δόντια (που δεν είχαν) με γυρισμένη την πλάτη, κουκούλα στο κεφάλι κι αλλοιωμένη φωνή. Ο πανελίστας με τους καλεσμένους του στο στούντιο άκουγαν εκστασιασμένοι γεμάτοι γνήσιο ενδιαφέρον τους κουκουλοφόρους να λένε πέραν κάθε αμφισβήτησης πως οι δρόμοι των ναρκωτικών προς τη φυλακή είναι από πάνω, από κάτω, από μπροστά και πιο ευχάριστα κι ηδονικά από πίσω! Οι παρευρισκόμενοι που δεν ήταν όποιοι κι όποιοι αλλά εξειδικευμένοι, όπως ψυχίατροι, εγκληματολόγοι, μεγαλοδικηγόροι και αρκετές φορές πολιτικοί, επιδίδονταν σε αναλύσεις με βάση τις καινούριες αποκαλύψεις φλυαρώντας ακατάπαυστα, εκσφενδονίζοντας φληναφήματα χάριν εντυπωσιασμού, με πρώτο και πλέον εξειδικευμένο τον ίδιο τον Αραβαντινό. Κανέναν και ποτέ δεν άκουσα, φευγαλέα έστω, να αναρωτιέται από πού και γιατί μπαίνουν οι τοξικομανείς στη φυλακή.

Η μετάφραση του μεταμεσονύχτιου επικήδειου απ' τον πάντοτε σταρ πανελίστα ήταν περίπου η εξής: Ημιηλίθιε τηλεθεατή, το ότι περασμένα μεσάνυχτα βρίσκεσαι με το τηλεκοντρόλ στο χέρι και παρακολουθείς τις μπούρδες μας είναι μια τρανή απόδειξη πως το πείραμα εθισμού σου στην ηλιθιότητα παίρνει σάρκα και οστά. Σύσσωμη η δημοσιογραφική κοινότητα που εργάζεται νυχθημερόν για την εδραίωση της φεουδαρχίας των καναλαρχών, με ναυαρχίδα τα ατελείωτα κλεμμένα χρήματά τους και τη θαλπωρή με την οποία την περιβάλλει η πολιτική εξουσία και ο νομικός κόσμος, θα συνεχίσει αταλάντευτα να σου προσφέρει καθημερινά δυνατές δόσεις αποχαύνωσης, για να μην νιώσεις ποτέ τα επώδυνα στερητικά σύνδρομα ενός κοινού τοξικομανή. Ο δρόμος για την απόλυτη ηλιθιότητα θα είναι μακρύς και επίπονος, γι' αυτό σε προτρέπουμε να έχεις βαθιά υπομονή, κατανόηση και να μας εμπιστεύεσαι. Θα 'ρθει εκείνη η ευλογημένη μέρα που ανήμπορος και απαλλαγμένος από κάθε σκέψη αντίστασης θα κυλιστείς στη νιρβάνα της υπέρτατης ευτυχίας. Την ευτυχία του ηλίθιου. Τέλος, αφού ευχαριστήσω τον αφρό-μαϊντανό του επιστημονικού συρφετού που συνδράμει στο φιλόδοξο σχέδιό μας με την παρουσία του στις ενδιαφέρουσες από κάθε άποψη συζητήσεις, θα σε καληνυχτίσω. Πρέπει να πας στη δουλειά σου αύριο. Μην ξεχνάς πως η ζωή ενός ηλίθιου που δεν παράγει έργο δεν έχει καμία απολύτως αξία, πολύ περισσότερο αν δεν συμμετέχει έστω παθητικά στο παγκοσμιοποιημένο μιντιακό πανηγύρι, που έχει ως όραμα την αποδόμηση του ανθρώπινου εγκεφάλου. Καληνύχτα το λοιπόν προς το παρόν, ημιηλίθιε.

| Βασανισμός για καλωσόρισμα |

Ίσως πέρασαν τρεις ώρες απ' την ώρα που μπήκα σε εκείνη την αίθουσα, όταν άνοιξε η πόρτα και εμφανίστηκε στην πόρτα ο Αραβαντινός με το ασκέρι του. Προχώρησε μέσα στην αίθουσα. Πίσω

του ακολουθήσαν κάμποσοι λεβεντόπουστοι, που κάνα δυο κρατούσαν γκλοπ στα χέρια τους. Αυτό δεν μου άρεσε. Δεν είχα όμως κανένα λόγο ακόμη να ανησυχώ, γιατί δεν υπήρχε προηγούμενη ένδειξη εχθρότητας στο πρόσωπό μου. Λάθος μου. Δεν υπολόγισα την ανασφάλεια του ματαιόδοξου εξουσιαστή μην τυχόν ο ερχομός μου άλλαζε το στάτους κβο στην επικράτειά του.

– Τι κάνεις, ρε;

– Αν εξαιρέσεις ότι βρίσκομαι εδώ μέσα τρεις ώρες και έχω παγώσει, όλα καλά, του απάντησα προσπερνώντας το «ρε».

– Πού θα σε βάλω εσένα τώρα;

– Εμένα ρωτάς; Εσύ κάνεις κουμάντο εδώ!

– Κοίτα, οι φυλακές δεν είναι όπως τις ήξερες, έχουν αλλάξει πολύ.

– Δεν μπορώ να κάνω κάτι εγώ για αυτό.

– Έχω πληροφορίες πως έχεις προβλήματα με άλλους κρατούμενους!

– Εγώ; Ούτε μέσα ούτε έξω απ' τις φυλακές έχω εχθρούς.

– Εμένα έτσι μου είπαν, επέμενε.

– Τότε να με βάλεις εκεί που σου είπαν ότι έχω εχθρούς να διαπιστώσεις την αλήθεια.

Ήρθε πολύ κοντά μου. Το χνώτο του βρώμαγε αλκοόλ. Σήκωσε τα δυο του χέρια σφιγμένα σε γροθιές και με χτύπησε με κάποια δύναμη στους δυο μου ώμους, ενώ ταυτόχρονα άρχισε να μιλάει.

– Εγώ ρε άφησα το παιδί μου στο νοσοκομείο...

Τον άρπαξα από τα πέτα του δερμάτινου μπουφάν του και σφίγγοντάς τα στο λαιμό του τον κόλλησα στον τοίχο.

– Τι πας να κάνεις, βρε ντενεκέ; του είπα κοιτάζοντάς τον στα μάτια. Τα 'χασε... Έμεινε ακίνητος και τρομαγμένος. Δεν περίμενε τέτοια αντίδραση. Μου επιτέθηκαν πισώπλατα οι μπράβοι του. Έγινε πάλη.

Απέσπασα του ενός το γκλοπ. Μπήκαν κι άλλοι στην αίθουσα. Ήταν πολλοί και γεροδεμένοι. Η μάχη ήταν άνιση. Με ακινητο-

ποίησαν. Μου βάλαν τα χέρια πίσω και μου πέρασαν χειροπέδες. Ένας από αυτούς, πιάνοντας τις χειροπέδες, κρατούσε τα χέρια μου ψηλά αναγκάζοντάς με να είμαι συνέχεια σκυφτός, κάνοντας εύκολο το έργο των υπολοίπων. Χτυπούσαν παντού. Με μίσος. Κλωτσιές, γονατιές, γροθιές. Στο πρόσωπο, στο κεφάλι, στα πλευρά. Παντού. Ερχόταν κι αυτός ο δειλός και έριχνε από καμία. Όταν κουραστήκαν, με βγάλαν από την αίθουσα να με μεταφέρουν στο αρχιφυλακείο. Απ' το διοικητήριο μέχρι το αρχιφυλακείο μεσολαβεί ένας μεγάλος κήπος. Σε αυτό το χώρο υπήρχαν λιγοστοί εργαζόμενοι κρατούμενοι και κάποιοι υπάλληλοι της φυλακής. Για να δικαιολογήσει αυτό το θέαμα (πιθανόν ορισμένοι από το προσωπικό της φυλακής δεν συμφωνούσαν με τις πρακτικές του) έστησε ένα φτηνό σόου στη μέση του κήπου. Σταμάτησε και απευθυνόμενος σε εμένα άρχισε να φωνάζει:

«Που θα μου βρίσεις εμένα το παιδί μου! Άπλωσες πάνω μου χέρι ρεεε; Ακούς εκεί να με πει ντενεκέ! Πούστηδες... Που πήρατε τα όπλα και νομίζετε ότι κάποιοι είστε!»

Μάζεψα όσο σάλιο και αίμα είχα στο στόμα μου και τον έφτυσα κατά πρόσωπο. Δεν τον πήραν καλά τα ματωμένα σκάγια μου, γιατί στεκόταν κάμποσο μακριά μου. Και δεμένο με φοβόταν ο πούστης. Φτου σου δειλέ... Γαμώ την εξουσία σου, ξεφτιλισμένε... Η λάμψη του ημίτρελου εστεμμένου που βεβηλώνουν το στέμμα του μπροστά στους υφισταμένους του ξαναεμφανίστηκε στο βλέμμα του. Έκανε νεύμα στα ρόπαλά του που δεν έχασαν ευκαιρία, ξεκίνησαν ξανά αυτό που ήξεραν να κάνουν καλά, σέρνοντάς με ταυτόχρονα μέσα στο διάδρομο του αρχιφυλακείου. Χώθηκε στο προσωπικό του γραφείο και φώναξε κάποιον από την κουστωδία του. Η πόρτα ήταν ανοιχτή, άκουγα τη συνομιλία.

«Να του δώσετε καινούρια ρούχα, να τον βάλετε στο τάδε κελί της Α΄ ακτίνας και να περνάτε συχνά να βλέπετε τι κάνει. Αν χρειαστεί να πάει νοσοκομείο να με ενημερώσετε...»

Δεν ήξερε πού να με βάλει, μα το κελί το είχε έτοιμο ο χαρ-

γιόλης... Κατόπιν άκουσα έναν απ' τους ακολούθους του να εκφράζει απορία.

– Αρχιφύλακα, είναι πολύ σκληρός, έφαγε τόσο ξύλο και δεν έβγαλε κιχ!

Φαίνεται πως ο συγκεκριμένος ηδονιζόταν με τα «ααχ» και «ωωχ» των ανυπεράσπιστων θυμάτων τους και δεν το ευχαριστήθηκε όσο θα ήθελε.

– Εσύ τι νόμισες πως είναι, καμιά κότα; Φυσικά και είναι σκληρός, του απάντησε η αυθεντία στην ανθρώπινη σκληράδα.

Μου δώσαν άλλα ρούχα (τα δικά μου ήταν μέσα στα αίματα) και με οδήγησαν στο ενενήντα τρία κελί της Α΄ ακτίνας.

| Ο καθένας μόνος του και όλοι με τον κλειδοκράτορα |

Οι τρεις κάτοικοι του κελιού δεν δώσαν καμιά σημασία στο πρησμένο μου πρόσωπο και στο δύσκολο βάδισμά μου. Ούτε καν μπήκαν στον κόπο να μου παραχωρήσουν ένα απ' τα κάτω κρεβάτια γιατί το επέβαλλε η κατάστασή μου. Γιατί να το κάνουν άλλωστε; Ο ένας βρισκόταν στη φυλακή για γκομενικό θέμα, ο άλλος για ναρκωτικά και ο τρίτος για κανόνι σε επιχείρηση κέτερινγκ. Ούτε στον ίδιο θεό πιστεύαμε ούτε τον ίδιο αξιακό κώδικα μοιραζόμασταν και καμιά ποινική ταύτιση δεν υπήρχε. Όλοι οι νόμοι για αυτούς ήταν αρκούντως καλοί («ίσως χρειαζόταν κάποια αυστηροποίηση»), εκτός απ' αυτούς που κρατούσαν τους ίδιους στη φυλακή, που θα 'πρεπε να αλλάξουν προς το καλύτερο αν όχι να καταργηθούν. Αμφίβολο αν γνώριζαν καν με ποιον είχαν να κάνουν και τι αυτός πρέσβευε. Ο καθένας μόνος του και όλοι με τον Αραβαντινό, λοιπόν.

Ήξερε καλά τι διαχειριζόταν αυτό το σίχαμα. Μια δεκαετία πριν, τέτοια συμπεριφορά από μέρος του θα εκλαμβανόταν σαν

προσβολή για το σύνολο των κρατουμένων. Θα γινόταν αιτία στάσης και εξέγερσης. Είχε πλήρη γνώση όταν έλεγε «άλλαξαν οι φυλακές». Η διατύπωση αυτού που εννοούσε ήταν λανθασμένη. Δεν αναφερόταν στις κτιριακές εγκαταστάσεις, με τα κιγκλιδώματα, τα συρματοπλέγματα, τα σύγχρονα συστήματα παρακολούθησης και ασφαλείας. Αλλά στο ανθρώπινο έμψυχο υλικό που η ενάρετη κι αμόλυντη κοινωνία επιθυμεί διακαώς να ξεφορτωθεί, αναθέτοντας την αποστολή αυτή στους διαχειριστές του κράτους «δικαίου» και τους κατασταλτικούς μηχανισμούς. Οι τελευταίοι αναλαμβάνουν με μεγάλη προθυμία να εξαφανίσουν το υλικό αυτό στα τσιμεντένια κλουβιά του περίφημου ελληνικού σωφρονιστικού συστήματος.

Και επειδή κανείς δεν γεννιέται στη φυλακή, έτσι κι αυτοί οι κρατούμενοι από κάπου ήρθαν, κουβαλώντας μαζί τους τα αποτελέσματα από νοοτροπίες μιας κοινωνίας που επί πολλές δεκαετίες βρισκόταν σε πλήρη ηθική κατάρρευση. Και η ηθική παρακμή όταν βρεθεί υπό καθεστώς πίεσης ενδυναμώνεται, παίρνει μορφή. Γίνεται φιλοτομαρισμός, σπιουνιά, ίντριγκα, καταδοτισμός. Καμαρώνοντας για την πλαδαρότητά της, τσιτσιδώνεται εκεί μπροστά σου χωρίς αναστολές. Απενεχοποιημένη απ' το υποδόριο λίπος που συσσώρευσαν πάνω της ολόκληρες γενιές.

Κάθε είδους συναλλαγή με τον ισχυρό, με τον διώκτη, με τον κρατούντα είναι αποδεκτή. Ενίοτε θεωρείται εξυπνάδα και ατομική ικανότητα, που προσδοκά ανταλλάγματα, αναγνώριση. Τελικός αποδέκτης και εντέλει διαχειριστής σε αυτό το αλισβερίσι ανθρώπινου εκφυλισμού, το διαπλεκόμενο κομματόσκυλο του ΠΑΣΟΚ, που κατάφερε να πείσει τον ξεκουτιασμένο υπουργό δικαιοσύνης Γιαννόπουλο να τον χρίσει σύμβουλό του σε θέματα σωφρονισμού! Έλα μουνί στον τόπο σου! Τι καλύτερο να περιμένεις από έναν υπουργό δικαιοσύνης-δικηγόρο, που εμφανίζεται στα τηλεοπτικά μέσα και λέει δημόσια ότι τους κρατούμενους κάπου κάπου τους χρειάζεται ένα μπερντάκι ξύλο! Με τους τηλεοπτικούς αστέρες να χασκογελούν με την ευφυέστατη ατάκα του. Απαιτείται απύθμενη

υποκρισία απ' τους κήρυκες της δημοκρατίας και πολλές πρόθυμες χαζοχαρούμενες κλώσες με ολική νοητική στέρηση, για να επωαστεί το αυγό του φιδιού. Δεν λέω, καλά τα κατάφεραν. Ήδη ξεπρόβαλε το κεφάλι του...

Αυτά και χίλια άλλα περνούσαν απ' το μυαλό μου κουλουριασμένος στις κουβέρτες μου τις επόμενες μέρες. Δεν μπορούσα να βάλω φαΐ στο στόμα μου για να ανακτήσω δυνάμεις. Η μύτη και το σαγόνι μου ήταν σπασμένα και πιθανόν κάποια απ' τα πλευρά μου, γιατί πονούσα αφόρητα. Αν δεν είχα εσωτερική αιμορραγία όλα θα πήγαιναν καλά. Εκείνες τις ώρες χρειαζόμουν υπομονή και μου περίσσευε. Αυτό που δεν μπορούσα να διαχειριστώ ήταν η περηφάνια μου. Ένιωθα μια ακατανίκητη επιθυμία μόλις γίνω καλά να φτιάξω ή να βρω κάποιο μαχαίρι και αφού τον ξεγελάσω να με καλέσει στο γραφείο του, να τον σφάξω στο γόνατο. Ήθελα όσο τίποτα να δω τον τρόμο στα μάτια του και να ακούσω το γουρουνίσιο επιθανάτιο ρόγχο του.

Την παραμονή της πρωτοχρονιάς ταξίδεψε η οικογένειά μου απ' τα Τρίκαλα για επισκεπτήριο. Δεν τους επέτρεψε να περάσουν την πύλη με την πρόφαση ότι δεν ήταν ημέρα επισκεπτηρίου της Α' ακτίνας. Στην πραγματικότητα δεν ήθελε να με δουν χτυπημένο. Δεν επέτρεψε ούτε τα ρούχα ούτε τα φαγητά που είχαν μαγειρέψει και φέραν από τόσο μακριά. Ενώ οι ευνοούμενοί του και εφήμεροι μέτοχοι στην προστασία της φυλακής κουβάλαγαν τεράστιες σακούλες, δώρο ακριβώς αυτών των υπηρεσιών τους στη διατήρηση της ομαλής συνύπαρξης κράτους και παρανομίας. Καμία εκδούλευση δεν είναι ντροπή αρκεί να είναι αποδοτική...

Μια απ' τις επόμενες μέρες πέρασε απ' το κελί για να δει πώς είμαι ένας φουσκωτός υπάλληλος, ο οποίος ήταν ο πλέον πρόθυμος και δεξιοτέχνης στον ξυλοδαρμό μου. Από συγκρατούμενους θα μάθαινα πως λεγόταν Γκαλιμάνης. Ήταν πρωτοπαλίκαρο και θαυμαστής του Αραβαντινού και εξέχον ρόπαλο στους βασανισμούς κρατουμένων. Δεν είναι τυχαίο που πάντα, όταν επιθυμούμε να

κάνουμε κακό σε κάποιον, εστιάζουμε στο κεφάλι του. Είναι γιατί από εκεί εκπορεύονται όλες οι αποφάσεις. Έτσι, είχα στοχοποιήσει ως μοναδικό υπεύθυνο τον Αραβαντινό. Αυτός ήθελα να λογοδοτήσει. Όμως δεν θα με χάλαγε να έριχνα μια σφαίρα στο άδειο κεφάλι αυτού του μπουλντόγκ. Όταν μετά από χρόνια βρέθηκα εκτός φυλακής, έμαθα πως είχε τρακάρει και βρισκόταν σε αναπηρικό καροτσάκι. Δεν ασχολήθηκα πλέον μαζί του. Η έκπληξή μου ήταν τεράστια όταν τον γάζωσαν με Καλάσνικοφ έξω απ' το σπίτι του στο χωριό του κοντά στη Λαμία κι ακόμη μεγαλύτερη που ήταν αρχιφύλακας στις φυλακές Δομοκού. Απ' τη μια στεναχωρήθηκα που δεν ήμουν εγώ αυτός που του πήρε τη ζωή κι από την άλλη είπα μέσα μου: «Να αγιάσουν τα χέρια σας, λεβέντες μου».

Αυτή η περίπτωση δείχνει ξεκάθαρα πως το θλιβερό αυτό κράτος επιβραβεύει και περιθάλπει τους βασανιστές του. Είναι σίγουρο πως κι όλοι οι υπόλοιποι που συμμετείχαν και στο δικό μου ξυλοδαρμό αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε θέσεις κλειδιά σε διάφορες φυλακές της χώρας.

| Χορεύοντας με την εξουσία και παραεξουσία |

Εκείνο τον καιρό στην Α΄ ακτίνα συνυπήρχαν κρατούμενοι με όλων των ειδών τα αδικήματα. Ναρκωτικά, βιασμοί, παιδεραστία, εγκλήματα τιμής, εγκλήματα πάθους, οικονομικά κι ένα σωρό άλλα που διαθέτει ο ποινικός κώδικας. Η πλειονότητά τους ήταν υπόδικοι. Πολλοί χρήζανε προστασίας απ' τις αρχές, γιατί μίλησαν καταδίδοντας συνεργάτες τους. Οι ηλικίες από είκοσι δύο έως ενενήντα (αθάνατο ελληνικό κράτος). Η ακτίνα ήταν απόλυτα ελεγχόμενη απ' τον Αραβαντινό μέσω των λεγόμενων φουσκωτών, που ήταν τα χαϊδεμένα του παιδιά. Οι μπράβοι, πέρα από τις ατζέντες τους που είχαν τα προσωπικά τηλέφωνα μεγαλοστελεχών της αστυνομίας, είχαν μια ιδιαίτερη σχέση με την εξουσία είτε την ασκούσαν είτε

την υπηρετούσαν. Εκτός φυλακής υπηρετούσαν τη δικιά τους ιεραρχία, μέσα σε αυτή εναρμονίζονταν με εκείνον που είχε τη δύναμη να την ελέγχει. Απολιτίκ οι ίδιοι, με ακροδεξιά σκέψη και συμπεριφορά, που ούτε η σωματική ρώμη τους έλειπε και σε πολλούς ούτε το θάρρος. Θα 'λεγα μάλιστα πως ήταν καλά παιδιά, όταν τους γνώριζες κατά μόνας και εκτός υπηρεσίας. Είχαν όμως σοβαρό έλλειμμα ηθικής, λόγω άσκησης του επαγγέλματος. Κάτι που ήταν βούτυρο στο ψωμί του Αραβαντινού. Η πλειοψηφία τους καταγόταν απ' την Αττική. Αυτός ήταν ένας σοβαρός λόγος να θέλουν να παραμείνουν στη φυλακή του Κορυδαλλού. Γιατί τους εξασφάλιζε εύκολα επισκεπτήρια, επαφή με δικηγόρους, επικοινωνιακή σύνδεση με τις δουλειές τους έξω κι άλλα πολλά καλά. Όλα αυτά ήταν διασφαλισμένα προσφέροντας τις υπηρεσίες τους στον Αραβαντινό, που δεν ήταν ένας απλός αρχιφύλακας αλλά κομματικό στέλεχος της τότε κυβέρνησης, πλησίον του υπουργού δικαιοσύνης, πρόεδρος των σωφρονιστικών υπαλλήλων έχοντας κόκκινη συσκευή επικοινωνίας με την ηγεσία της ΕΛ.ΑΣ., την ΕΥΠ κ.λπ.

Μεθυσμένος απ' τη δύναμη που φέρνει η άσκηση της εξουσίας χρησιμοποιούσε την ισχύ των μπράβων ως φόβητρο για ηρεμία στο εσωτερικό της φυλακής, αντλούσε χρήσιμες πληροφορίες από αυτούς για να τις μεταβιβάζει στην ΕΛ.ΑΣ. και είχε εξασφαλισμένο, σ' όποιο νυχτομάγαζο ήθελε να ξεδώσει με την παρέα του, πρώτο τραπέζι όλα κερασμένα. Αν πάλι είχε προστριβές με κάποιον εκτός των πυλών, όλο και κάποιος πρόθυμος φουσκωτός θα τον κανόνιζε ή θα του 'βαζε καμιά βόμβα στο αυτοκίνητο. Όχι παίζουμε. Ένας εξουσιαστής που σέβεται τον εαυτό του τίποτα δεν αφήνει ανεκμετάλλευτο. Εισαγγελέας στη φυλακή δεν υπήρχε, ούτε διευθυντής ή κοινωνική λειτουργός, τους επέτρεπε απλώς να αναπνέουν. Άδειες, μεταγωγές, επισκεπτήρια, εργασία, κελί κι ό,τι άλλο είχε σχέση με διαβίωση –νόμιμη ή παράτυπη– στη φυλακή ήταν στην απόλυτη δικαιοδοσία του. Τέτοιο πακέτο με δώρα ήταν μεγάλο δέλεαρ για κάθε κρατούμενο, πόσο μάλλον για εκείνους που οι

ηθικές τους αντιστάσεις ήταν ξεχειλωμένες. Μοιραία τέτοιος έρωτας με τόσο πάθος μεταξύ κυρίων κατέληγε σε γαμήλια τελετή! Παραθέτω ένα απ' τα μύρια εκτρώματα αυτού του παρά φύση γάμου.

Μετά από έναν περίπου χρόνο, στην ακτίνα της Α΄ φέραν ένα τσογλανάκι μπάτσο, κατηγορούμενο για κατάχρηση εξουσίας αφού τον συλλάβαν συνάδελφοί του με πολλές συσκευασμένες δόσεις ηρωίνης! Μ' αυτές τις δόσεις ηρωίνης είχε μαντρώσει εκατοντάδες τοξικομανείς, και όχι μόνο, χρησιμοποιώντας το απλούστατο τέχνασμα: Άρπαζε (με την κλίκα του) απ' το δρόμο όποιον του έμοιαζε τοξικομανής και του φόρτωνε τη συγκεκριμένη ποσότητα, η οποία ήταν επαρκής να στοιχειοθετήσει κατηγορίες κακουργηματικού χαρακτήρα. Ως εκ θαύματος, η ποσότητα ηρωίνης παρέμενε στα χέρια του για τα επόμενα θύματά του. Είχε γεμίσει τα κελιά του Κορυδαλλού η εκκαθαριστική του δράση. Κατ' εντολή του Αραβαντινού, το υπόλειμμα ανθρώπου ανέλαβαν να προστατεύουν οι αναίσχυντοι μπράβοι της νύχτας, παρόλο που κάποιοι μου εκμυστηρεύτηκαν ότι τους είχε ξεβρακώσει καταμεσής του δρόμου!

Λίγες μέρες μετά την άφιξή του στην ακτίνα, ένα παλικαράκι (Ρουμάνος) επισκέφτηκε το κελί μου. Εκείνη την ώρα στο κελί βρίσκονταν μόνο οι δύο συγκάτοικοί μου. Το ρουμανάκι, αφού πρώτα τους είπε την ιστορία του, ρώτησε αν είχε την άδειά μου να επιτεθεί στον μπάτσο. Τα παιδιά, δίχως να το καλοσκεφτούν και να με ειδοποιήσουν για να το οργανώσω καλύτερα, του έδωσαν το ελεύθερο. Το ρουμανάκι όταν πήρε το οκέι και γνωρίζοντας ότι ο μπάτσος εκείνη την ώρα έκανε ντους κατέβηκε στα μπάνια. Με μια σιδερόβεργα στο χέρι ξεκίνησε απ' τη μια άκρη των μπάνιων να τραβά μία μία τις κουρτίνες των ντους μέχρι να εντοπίσει το τέρας θύμα του. Για κακή του τύχη τον βρήκε στο τελευταίο κι άρχισε να του δίνει. Στο μεταξύ όλοι όσοι κάναν μπάνιο, προσβεβλημένοι απ' τον θρασύτατο εισβολέα που άνοιγε τις κουρτίνες τους, πεταχτήκαν έξω. Μαζί με αυτούς που περίμεναν στη σειρά για μπάνιο έσωσαν τον μπάτσο και επιδόθηκαν όλοι μαζί

στον ξυλοδαρμό του Ρουμάνου. Όχλος... Κατόπιν ανέλαβε ο Αραβαντινός με τους ζηλωτές του να τον λιώσει και μετά από μια βδομάδα στην απομόνωση τον ξαπόστειλε στην Κέρκυρα.

Η σύντομη ιστορία που εξιστόρησε αυτό το παλικαράκι στους συγκατοίκους μου πριν κατέβει στα μπάνια ήταν η παρακάτω: Στο παρελθόν, έτυχε κι αυτός μαζί με την κοπέλα του να πέσει στα βρώμικα δίχτυα του παράφρονα μπάτσου (δίχως να έχουν καμιά σχέση με ναρκωτικά). Όταν τους έχωσε στα κρατητήρια φορτωμένους με ένα σωρό κακουργήματα, η τιμημένη αρβύλα της ΕΛ.ΑΣ. που φόραγε το ένστολο καθίκι προσγειώθηκε στην κοιλιά της έξι μηνών εγκύου κοπέλας του με αποτέλεσμα να αποβάλλει μέσα στο κρατητήριο! Αυτά δεν θα τα μάθουν ποτέ οι πολίτες. Οι δαιμόνιοι αστυνομικοί ρεπόρτερ, που εμφανίζονται λαλίστατοι όταν πρόκειται να εκθέσουν τα εγκλήματα του παραβάτη πολίτη, τηρούν αυστηρά την αστυνομική ομερτά για τα πολλά εγκλήματα που γίνονται στα άδυτα των τμημάτων. Ξέρουν ότι θα ανταμειφθούν για αυτή τους τη σιωπή. Με πληροφορίες για να γράψουν μακροσκελέστατα κείμενα κανιβαλίζοντας τους κατηγορούμενους-θύματά τους και να τους αποτελειώσουν διαπομπεύοντάς τους τηλεοπτικά, εξασφαλίζοντας (αποκλειστικά) απόρρητες συνομιλίες και προσωπικά βίντεο (που στην πλειονότητά τους δεν έχουν καμιά σχέση με τις κατηγορίες).

| Μακιαβελικές πρακτικές |

Μια απ' τις επόμενες μέρες με επισκέφτηκε η δικηγόρος μου. Μου πρότεινε να καταθέσουμε μηνυτήρια αναφορά για ξυλοδαρμό κ.λπ. Είχα τόσα δικαστήρια μπροστά μου που δεν ήθελα ένα ακόμη. Εξάλλου μια καταδίκη του από ένα δικαστήριο δεν μου έλεγε απολύτως τίποτα. Παρ' όλα αυτά είχα μια έντονη υποψία πως η θερμή υποδοχή που μου επιφύλαξε δεν ήταν τόσο αθώα αλλά πα-

ραγγελία από πολύ πιο ψηλά. Αυτή μου η υποψία δεν ήταν έωλη, γιατί στο χαρτοφύλακα με τα όπλα που βρήκαν στο αυτοκίνητο υπήρχε ένας φάκελος με τα πλήρη στοιχεία (οικογενειακή κατάσταση, κατοικίες, αυτοκίνητα κ.λπ.) των δέκα ισχυρότερων ελλήνων επιχειρηματιών. Ένα προσκυνημένο τομάρι που κατείχε τέτοια κομβική θέση, προκειμένου να εξυπηρετήσει αυτούς που τον συντηρούσαν σε αυτή, ήταν ικανό για όλα, ακόμη και για τη φυσική μου εξόντωση αν έβρισκε ή του έδινα εγώ την ευκαιρία.

Με βάση αυτές τις υποψίες, η γνωστοποίηση του συμβάντος θα απέτρεπε μελλοντικά σχέδια εις βάρος μου και θα 'ριχνε στάχτη στα μάτια του πως μόνο δικαστικές θα είναι οι συνέπειες. Έτσι συμφώνησα να γίνει μήνυση εναντίον του (την οποία απέσυρα αργότερα). Η κίνηση αυτή με βοήθησε απρόσμενα σε κάτι ακόμη. Να ξεκαθαρίσω ευκολότερα ποιους πρέπει να εμπιστεύομαι γύρω μου. Έβαλε λυτούς και δεμένους να μου μεταφέρουν τη δυσαρέσκειά του που ένας κρατούμενος με το δικό μου όνομα και ιστορία (τότε τα θυμήθηκε) καταφεύγει σε μηνύσεις για ένα τυχαίο συμβάν (έτσι το ανέφερε). Ήταν προσφιλής τακτική του να χρησιμοποιεί τους ηθικούς κανόνες των παρανόμων, σαν να ήταν κι εκείνος παράνομος έχοντας υιοθετήσει αυτούς τους κανόνες. Ένας δε κρατούμενος, επιστήθιος φίλος του, μου πρότεινε να μεσολαβήσει ο ίδιος για μια συνάντηση μαζί του με σκοπό να λυθεί το ζήτημα. Με μια μόνο προϋπόθεση. Να του ζητήσω συγγνώμη γιατί εγώ του επιτέθηκα πρώτος.

– Τι λες, ρε φίλε; Και δαρμένος και φταίχτης; Αν τον δω μπροστά μου θα του χώσω δυο γροθιές στη μούρη να μείνει ανάπηρος. Έχω σκυλομετανιώσει που δεν του τις έδωσα τότε, γιατί δεν ήξερα πόσο μακριά θα το τραβήξει.

– Έλα, ρε Βασίλη, δώσε τόπο στην οργή. Αν σκέφτεσαι να τον χτυπήσεις, δεν θέλω να ανακατευτώ. Εγώ πήρα αυτή την πρωτοβουλία για να μπορέσουμε να κάνουμε καλύτερα τη δουλειά μας (υπονοούσε μελλοντική απόδραση).

– Δεν ξέρω ποια είναι η δουλειά σου αλλά τη δικιά μου τη γνωρίζω, μπορώ να την κάνω μόνος μου καλά.

Την επομένη στο κελί μου ήρθε ο Σπύρος, που ήταν παρών στην παραπάνω κουβέντα, για να μου μιλήσει.

– Κοίτα, Βασίλη, επειδή έχεις καθαρή ψυχή, εδώ μέσα ό,τι λέγεται μαθαίνεται, πρόσεχε. Σου μιλάω για το χθεσινό, που ανέφερες ότι θέλεις να τον κοπανήσεις.

– Πού να 'ξερες τι πραγματικά σκέφτομαι, του λέω.

– Σε καταλαβαίνω, δεν σε αδικώ. Κι εγώ στη θέση σου έτσι θα ένιωθα όμως μην ξεχνάς ότι παίζεις στο γήπεδό του, ο τύπος το έχει αποδείξει πως είναι αδίστακτος. Όλοι γνωρίζουν πως αυτός έκλεισε τη μύτη του ναρκωμένου πάνω στο φορείο Ματέι. Κατόπιν προτροπής των μεγαλόμπατσων, του έκλεισε το στόμα για να μην μιλήσει για το τι ακριβώς έγινε στη Νιόβης.

– Είσαι σίγουρος για αυτό;

– Το γνωρίζει όλη η φυλακή...

– Τι λόγο είχε αυτός να κάνει κάτι τέτοιο;

– Εκδούλευση έκανε στους μεγαλόμπατσους που είχαν την ευθύνη για την επιχείρηση σύλληψης του Ματέι. Είχε κι αυτός συμμετοχή και ευθύνη. Με δική του πρωτοβουλία έβγαλε εκτός φυλακής και συνόδευσε τον αρχηγό των Αλβανών της Δ΄ ακτίνας κάτω απ' το σπίτι όπου κρατούσε τους ομήρους ο Ματέι, για να τον μεταπείσει να τους αφήσει. Καταλαβαίνεις τι θέλω να σου πω... Επειδή είσαι πολύ γνωστός και Έλληνας δεν θα αποτολμήσει κάτι ανάλογο, αλλά είναι απρόβλεπτος και θρασύδειλος. Ποιος το περίμενε ότι θα σου επιτεθεί μπαίνοντας στη φυλακή; Το καλύτερο για σένα είναι να κοιτάξεις πώς θα την κάνεις από εδώ μέσα... Όταν βρεθείς έξω, ξηγήσου όπως θες με δαύτον.

Όφειλα να ομολογήσω πως είχε δίκιο. Ο Σπύρος, παρόλο που συμμετείχε σε όλο αυτό το αλισβερίσι δούναι και λαβείν, είχε έμφυτη ντομπροσύνη. Δεν του άρεσε αυτή η σαπίλα. Με τον καιρό θα ερχόταν με το μέρος μου, στην πορεία θα γινόμασταν και φίλοι.

Όσο αυτή η τακτική του Αραβαντινού δεν απέδιδε καρπούς, βλέποντας πως σιγά αλλά σταθερά η στάση που τηρούσα μέσα στη φυλακή έλκυε όλο και περισσότερους κρατουμένους, έβαλε σε εφαρμογή ένα πιο δόλιο σχέδιο. Βάλθηκε να διαρρέει τον εντυπωσιασμό του για τον τρόπο που χειριζόμουν την αντιπαλότητά μας μετά το συμβάν και λοιπές μαλακίες.

«Τέτοιος κρατούμενος δεν έχει ξαναπεράσει απ' τον Κορυδαλλό. Με τη στάση του με κόλλησε στον τοίχο. Του οφείλω μια συγγνώμη και θα το κάνω στην πρώτη ευκαιρία», διαλαλούσε σε όποιον ήταν σίγουρος πως θα 'ρθει να μου το πει. Αυτή τη μακιαβελικού τύπου τακτική είχε εφαρμόσει σε πολλούς «επώνυμους» κρατούμενους. Πάντα πετύχαινε. Δεν ήταν λίγοι οι μπράβοι τους οποίους είχε ξυλοφορτώσει και στη συνέχεια έγιναν επιστήθιοι φίλοι του με αντάλλαγμα περισσότερα προνόμια έναντι των άλλων κρατούμενων. Έτσι πετύχαινε τον διπλό εξευτελισμό τους.

Στο μεταξύ είχα αναρρώσει πλήρως. Ξεκίνησα εντατικό πρόγραμμα γυμναστικής όμως δεν μπορούσα να το τηρήσω με συνέπεια, γιατί είχαν ξεκινήσει τα δικαστήρια. Σχεδόν μια φορά το δεκαπενθήμερο θα 'φευγα για κάποια πόλη της Ελλάδας. Κατά την επιστροφή μου στον Κορυδαλλό σε μία από αυτές τις μεταγωγές, μου γνωστοποίησαν στο θυρωρείο ότι έπρεπε να αλλάξω κελί για κάποιο λόγο που δεν μπορώ να θυμηθώ. Στο νέο κελί ήταν ένας αμερικανολιβανέζος ισοβίτης, ο Πίτερ, που μετά από δυο χρόνια απέδρασε με τη βοήθεια της ψυχολόγου της φυλακής (ευνοούμενος του αρχιφύλακα και αυτός) και ο Γιώργος που κατηγορούνταν για ξεκαθαρίσματα μεταξύ νονών. Ο Πίτερ λόγω της ισόβιας και σαν παλιότερος μου έδινε πληροφορίες για τη φυλακή, μα ταυτόχρονα προσπαθούσε να μάθει αν έχω κάτι στα σκαριά. Δεν τον εμπιστευόμουν γι' αυτό δεν του έλεγα τίποτα, απλά.

Ένα βράδυ, αφού έγινε καταμέτρηση και η φυλακή έκλεισε, ακούσαμε κλειδί στην πόρτα να γυρνάει. Δύο φύλακες μας είπαν ότι θέλει να μας δει ο κύριος αρχιφύλακας. Και τους τρεις.

Και τους τρεις... και τους τρεις. Βίτσια είναι αυτά. Πώς να φέρεις αντίρρηση στις επιθυμίες του τέτοια ώρα, θες να πληγωθεί; Φορέσαμε παπούτσια και ακολουθώντας κατά πόδας τους φύλακες, φτάσαμε στο αρχιφυλακείο. Η πόρτα του γραφείου του ήταν ανοιχτή. Όταν μπήκαμε ήταν σε τηλεφωνική επικοινωνία με κάποιον δημοσιογράφο για την παρουσία του σε μελλοντική εκπομπή με θέμα την εγκληματικότητα και το σωφρονισμό, γι' αυτό δεν μας έδωσε καμία σημασία. Καθόταν πίσω από ένα σχετικά μεγάλο γραφείο, το οποίο ήταν στη δεξιά πλευρά της αίθουσας. Από αριστερά υπήρχε ένας μεγάλος καναπές με κάμποσες καρέκλες. Στο βάθος μια μεγάλη τζαμένια επιφάνεια επέτρεπε να βλέπεις ολόκληρο σχεδόν τον κήπο, που εκείνη την ώρα ήταν φωταγωγημένος. Την κατασκευή, επίβλεψη και επιμέλειά του μου είχαν πει ότι την είχε αναλάβει ο ίδιος ο Αραβαντινός. Κατασκεύασε ένα μίνι ζωολογικό με μικρά σιδερένια κελιά, τα οποία «φιλοξενούσαν» διάφορα πουλιά και ζωάκια. Κάποτε είχε μια μαϊμού (οι κακεντρεχείς λέγαν πως του έμοιαζε πολύ), που κάθε τρεις και λίγο το έσκαγε απ' το κλουβί για να ανέβει στα δέντρα της φυλακής. Εκείνος της πετούσε πέτρες να την κατεβάσει. Ώσπου μια μέρα το 'σκασε για τα καλά, δεν την ξανάδε ποτέ... Μάλλον φήμες κακόβουλων!

Σαν τέλειωσε τη διαπραγμάτευση για τη θέση του ως έμπειρου, καταρτισμένου μαϊντανού με τον πανελίστα, σηκώθηκε και χαιρέτησε τους άλλους δύο δια χειραψίας. Σε μένα πέταξε ένα: «Τι κάνεις, Βασίλη;».

«Καθήστε», μας προέτρεψε.

Κάθισα σε μια καρέκλα, οι άλλοι δύο στον καναπέ. Φαινόταν

ευδιάθετος. Κουβέντιασε για κάμποσο με τους συγκατοίκους μου, αποφεύγοντας να στρέψει το βλέμμα πάνω μου. Λογικό, αναμενόμενο. Ένιωθε οικειότητα μαζί τους. Ο Πίτερ ήταν προστατευόμενός του κι ο Γιώργος πρώην δαρμένος και νυν φίλος του. Κάποια στιγμή έσκυψε κάτω από το γραφείο για να εμφανίσει τέσσερα ποτήρια. Το ξανάκανε κι αυτή τη φορά εμφάνισε ένα σφραγισμένο μπουκάλι ουίσκι. Το άφησε πάνω στο γραφείο.

– Να χαλαρώσουμε λίγο, βρε αδερφέ! αναφώνησε κοιτάζοντάς μας συνωμοτικά.

Άνοιξε τη φιάλη, σέρβιρε ως τη μέση τα ποτήρια, πήρε το δικό του και κάθισε στο θρόνο του.

– Ελάτε, πάρτε τα ποτήρια σας. Να το πιούμε αυτό το μπουκαλάκι απόψε, είπε.

Ο Πίτερ και ο Γιώργης πήραν τα ποτήρια τους και ξανακάθισαν στον καναπέ.

– Εσύ, Βασίλη, δεν πίνεις; ρώτησε δήθεν ανεπιτήδευτα.

– Όχι δεν το έχω με το ποτό... Ψέματα.

– Α εγώ κάθε βράδυ ένα τέτοιο το τσακίζω, είπε δείχνοντας το μπουκάλι.

Με κοίταξε, κοίταξε και τον Πίτερ και είπε κάπως περιπαικτικά:

– Κάθε μέρα έρχονται δέκα και παραπάνω για να μου πουν πως ετοιμάζεστε να φύγετε. Κάθε μέρα, δεν λέω ψέματα... Μα δεν είναι φοβερό;

– Και κάθε μέρα είμαστε εδώ, του ανταπάντησε ο Πίτερ.

– Έχεις δίκιο. Κάποτε είχα δυο ρουφιάνους σε κάθε ακτίνα, μα όλες οι πληροφορίες ήταν ακριβείας. Τώρα έχω διακόσιους πενήντα, μα ούτε μία δεν είναι σωστή. Δεν μπορείς να δουλέψεις έτσι, κατέληξε με προσποιητή πίκρα.

Το μήνυμα που μου έστελνε υπόγεια ήταν ξεκάθαρο. Μην κουνηθείς γιατί διακόσια πενήντα ζευγάρια μάτια είναι συνεχώς στραμμένα πάνω σου. Έκανα πως δεν κατάλαβα και τον ρώτησα:

– Ποιο πιστεύεις πως είναι το κίνητρο αυτών των ανθρώπων για να μεταφέρουν πληροφορίες -αληθινές ή φανταστικές δεν έχει σημασίααπ' το εσωτερικό της φυλακής προσωπικά σε σένα;

– Βασίλη, πίστεψέ με, είναι και δικιά μου απορία αυτή. Εγώ δεν έχω κάνει κανέναν ρουφιάνο ή πρεζάκια, όποιος σου πει το αντίθετο είναι ψεύτης. Καταλαβαίνεις φαντάζομαι πως για να διαχειριστώ την πολυπληθέστερη, πιο δύσκολη και επικίνδυνη φυλακή της χώρας χρειάζομαι συμμάχους. Κι εσύ, που λέει ο λόγος, αν αποφάσιζες να με βοηθήσεις, θα ήταν μεγάλη μου χαρά και τιμή.

– Εμένα να με υπολογίζεις μόνο στο γκρέμισμα...

Ήταν πάντα ετοιμόλογος, δεν θα άφηνε την ευκαιρία να ανοίξει η κουβέντα με στόχο να σπάσει ο πάγος μεταξύ μας.

– Δεν χρειάζεται να την γκρεμίσεις, γιατί εγώ σου δίνω αυτή τη στιγμή τα κλειδιά της φυλακής. Πάρε εσύ την ευθύνη για τους φόνους, τις ληστείες, τους βιασμούς, απελευθερώνοντας κατάδικους με όλο τον ποινικό κώδικα στην πλάτη τους και υπόδικους που κατηγορούνται για ειδεχθή εγκλήματα.

– Δεν είμαι εγώ εκείνος που θα αποφασίσει να αφήσει ελεύθερους τους κρατούμενους, αφού δεν είμαι εγώ αυτός που τους έφερε εδώ. Ούτε έχω βάλει έναν κόκκο άμμου για να κτιστεί καμία φυλακή. Για ένα πράγμα είμαι βέβαιος, όσοι συντηρούν το σιχαμερό αυτό σύστημα είναι απόλυτα ένοχοι, ακόμη περισσότερο εκείνοι που σε τοποθέτησαν σε αυτή τη θέση, μα δεν βλέπω κανέναν από αυτούς στη φυλακή. Αν μου επιτρέπεις μια συμβουλή. Τα κλειδιά που προτείνεις σε εμένα πέτα τα στους κρατούμενους και τρέξε. Αν υπάρχει κάποιος που χρειάζεται επειγόντως μια απόδραση είσαι εσύ.

Παραδόξως δεν ταράχτηκε. Μάλλον το απολάμβανε. Η κουβέντα ήταν γύρω απ' το αντικείμενό του που το γνώριζε πολύ καλά και καθότι δεν του 'λειπε η αίσθηση του χιούμορ ένιωθε ασφαλής.

– Πόσοι κρατούμενοι νομίζεις θ' ανοίξουν τη φυλακή να φύγουν

αν πετάξω τα κλειδιά στη δική σου ακτίνα; Κανένας. Στο λέω με απόλυτη σιγουριά. Θα κλειδώσουν την κιγκλίδα και θα παραδώσουν τα κλειδιά στο θυρωρείο. Νομίζεις πως εγώ τους κρατώ εδώ; με ρώτησε.

Χωρίς να περιμένει απάντηση και πιστεύοντας λανθασμένα ότι απέναντί του έχει ένα πολυδιαβασμένο και ιδεολογικά καταρτισμένο άτομο, σε μια προσπάθεια επίδειξης ευρυμάθειας ξεκίνησε να αραδιάζει αναλύσεις περί κοινωνίας, πολιτικής και σωφρονισμού, ανακατεύοντας κοινωνικούς φιλοσόφους, επαναστάτες, Μακιαβέλλι κι άλλους. Τελειώνοντας, γύρισε μαζί με τον περιστρεφόμενο θώκο του προς τον τοίχο πίσω του.

– Τα βλέπεις όλα αυτά; Εγώ τα έχω γράψει. Ρίξε μια ματιά αν θες, μου λέει με κάποιο κομπασμό για την κορνιζαρισμένη πνευματική του ακτινοβολία!

Πράγματι, κάμποσα κάδρα (άλλα μικρά, άλλα μεγαλύτερα) ήταν κρεμασμένα ανάκατα στον τοίχο πάνω απ' το κεφάλι του. Ένιωσα μια ακατανίκητη περιέργεια να διαβάσω το περιεχόμενό τους. Σκεπτόμενος ότι θα δώσω αξία στους λεκέδες από βαθυστόχαστους πνευματικούς αυνανισμούς του υπερόπτη δεσμοφύλακα, δεν το επέτρεψα στον εαυτό μου. Το ουίσκι έρεε άφθονο και είχε όρεξη για κουβέντα. Η διάθεσή του έγινε ξαφνικά απολογητική.

– Βασίλη, καταλαβαίνω τι θες να πεις, ένα πιόνι του συστήματος είμαι κι εγώ. Δεν ισχυρίστηκα ποτέ ότι μπορώ να αλλάξω τον κόσμο, όμως στον τομέα ευθύνης που μου εμπιστεύτηκε η πολιτεία έχω κάνει πολύ περισσότερα από οποιονδήποτε άλλο, είμαι πολύ περήφανος γι' αυτό. Θα σου δώσω ένα μικρό παράδειγμα. Πριν πέντε χρόνια σ' αυτή τη φυλακή σχεδόν κάθε δίμηνο είχαμε μια απόπειρα απόδρασης. Ήταν τότε που οι Αλβανοί μπαίναν κατά χιλιάδες στην Ελλάδα και πολλούς από αυτούς τους ξεφόρτωναν εδώ. Οι έλληνες βαρυποινίτες που θέλαν να αποδράσουν τους χρησιμοποιούσαν ως ασπίδα, αφού σχεδίαζαν ομαδικές αποδράσεις. Έχω δει με τα ίδια μου τα μάτια διακόσιους κρατούμενους να επι-

χειρούν ταυτόχρονα να περάσουν τον εσωτερικό και εξωτερικό μαντρότοιχο με αυτοσχέδιες σκάλες εν μέσω πυρών και να μην κάνουν βήμα πίσω. Ήταν τόσο θρασείς και σίγουροι ότι θα το σκάσουν, που κουβαλούσαν τους σάκους με τα ρούχα τους μαζί. Κάμποσοι, συνήθως αυτοί που οργάνωναν την απόδραση, τα κατάφερναν. Οι υπόλοιποι παγιδεύονταν στη νεκρή ζώνη. Αρκετοί έμεναν κρεμασμένοι σαν τις κατσίκες, μπλεγμένοι στα συρματοπλέγματα, έως ότου περάσει το συνεργείο της φυλακής και τους ξεμπλέξει. Τέτοιες καταστάσεις έχουμε ζήσει. Ώσπου αποφάσισα να κάνω ένα συμβούλιο με όλο το προσωπικό της φυλακής για το πώς θα αντιμετωπιστεί αυτή η κατάσταση. Τους είπα να έχουν υπομονή λίγα χρόνια κι όλα θα έχουν αλλάξει. Πράγματι μπορείς να το διαπιστώσεις μόνος σου, δεν κουνιέται φύλλο. Είναι όλα υπό τον πλήρη έλεγχό μου. Για σένα ίσως είναι αδιάφορα όλα αυτά, για μένα δεν ήταν απλά μια δουλειά αλλά κατάθεση ψυχής! κατέληξε.

Γιατί εμένα όλο αυτό μου φαινόταν και μου μύριζε ως κατάθεση πισινού είναι μια ιστορία εύκολα εξηγήσιμη. Όταν ένα κράτος υπολειτουργεί, αδυνατώντας να δώσει λύσεις, εγκαταλείποντας το ρόλο, τις ευθύνες και τις αρμοδιότητες που έχει απέναντι στους πολίτες του, μοιραία θα εμφανίσει απ' το μαγικό καπέλο του τους λαγούς του! Τους Αραβαντινούς που θα το υποκαταστήσουν. Να τους παρουσιάσει ως την τέλεια πρόταση, την ιδανική λύση. Και εκεί που πρέπει να διασφαλίσει τα συνταγματικά δικαιώματα των πολιτών του, προστατεύει τα εγκλήματα των Αραβαντινών εξασφαλίζοντας την ατιμωρησία τους. Σ' αυτό το κράτος λοιπόν, που ποτέ δεν πήρε στα σοβαρά το ρόλο και τις ευθύνες του ο μεγαλοδραπέτης κι όψιμα υπουργός δημοσίας τάξης Βαληράκης, είχε περάσει ένα ακόμα κατάπτυστο διάταγμα πως για κάθε Αλβανό που θα συλλάμβανε ένας αστυνομικός θα 'παιρνε κάποιες χιλιάδες δραχμές (διπλό μεροκάματο εκείνης της εποχής). Έτσι, ακόμη και εκτός υπηρεσίας, αστυνομικοί επιδόθηκαν σε ένα άνευ προηγουμένου σαφάρι αλβανικών κεφαλών για να συμπληρώσουν το μισθό τους.

Κάποια μέρα, ενόσω ήμουν ελεύθερος, διασχίζοντας το δρόμο Κόνιτσας-Σαμαρίνας, κοντά στη Σαμαρίνα, στα διακόσια μέτρα μπροστά μου συνάντησα ένα Λαντ Ρόβερ της αστυνομίας με αναμμένο φάρο να έχει κλείσει σχεδόν το χωματόδρομο. Η πρώτη και πλέον φυσιολογική αντίδραση για εμένα ήταν να ελαττώσω ταχύτητα και να απασφαλίσω το Καλάσνικοφ. Πλησιάζοντας διαπίστωσα πως δεν υπήρχε κανένας μέσα στο τζιπ. Το βλέμμα μου (μετά από ένα χτένισμα μην τυχόν έχουν ταμπουρωθεί κάπου εκεί κοντά) εντόπισε μια ομάδα ανθρώπων σε ένα απόκρημνο σημείο, κάτω χαμηλά σε μια χαράδρα. Δεν έχασα χρόνο, με βοηθό τα κιάλια έλυσα το γρίφο. Δυο μπάτσοι, προφανώς νιώθοντας την ανάγκη διάδοσης της περίφημης ελληνικής φιλοξενίας, είχαν παγιδεύσει μια ομάδα ανθρώπων αποτελούμενη από άντρες, γυναίκες και παιδιά και με τα όπλα στα χέρια σημάδευαν τους δύστυχους με κίνδυνο να τους ρίξουν στο γκρεμό.

Παρόλο που είχα μια καλή ευκαιρία να πάρω τα κλειδιά, να κάψω, να ρίξω στο γκρεμό, να γαζώσω με το Καλάσνικοφ το Λαντ Ρόβερ της αστυνομίας, σκέφτηκα πως όποια επιθετική απόφαση έπαιρνα θα ήταν εις βάρος αυτών των κακόμοιρων. Τα πρωτοσέλιδα («ομάδα υποστήριξης λαθρομεταναστών με βαρύ οπλισμό επιτέθηκε σε ανυπεράσπιστους αστυνομικούς που προσπαθούν κάτω από αντίξοες συνθήκες να κάνουν τη δουλειά τους με κίνδυνο της ζωής τους») θα σπέρναν το μίσος στον «γηγενή» πληθυσμό για τους αδίστακτους κι οργανωμένους εισβολείς, που μοναδικό τους στόχο έχουν την κατάληψη της χώρας.

Σ' άλλη περίπτωση, ένας γνωστός μάς ζήτησε να τον συναντήσουμε και τον δεχτήκαμε. Μας αποκάλυψε πως σε συνεννόηση και με συμμετοχή μπάτσων μετέφεραν με φορτηγάκια και ταξί απ' τα σύνορα στην περιοχή της Θεσσαλίας Αλβανούς έναντι αμοιβής. Κατά την αποβίβασή τους σε προκαθορισμένο σημείο γινόταν προσυνεννοημένη επέμβαση της αστυνομίας για τη σύλληψη μόνο των λαθρομεταναστών! Τα πλούσια κέρδη απ' την αμοιβή της μεταφοράς

και την κατά κεφαλή αμοιβή μπόνους από πλευράς κράτους μοιράζονταν οι συμμετέχοντες στο όργιο αυθαιρεσίας κι απανθρωπιάς. Ο γνωστός, γεμάτος αυτοπεποίθηση ότι ανήκει πλέον στην ελίτ της ελληνικής παρανομίας, μας ζήτησε ένα όπλο για να το δώσει σε κάποιο φίλο του μπάτσο. Στην απολύτως φυσιολογική ερώτηση τι θα το κάνει ο μπάτσος το όπλο, ήρθε η εντελώς φυσιολογική και λογική για εκείνον απάντηση. Αν χρειαστεί να σκοτώσει κάποιον Αλβανό, να μην το κάνει με το υπηρεσιακό όπλο. Άντε τώρα εγώ να νιώσω περήφανος που ανήκω στο ανθρώπινο είδος. Είχε χάρη που γνωρίζαμε τους γονείς του, ήταν καλοί άνθρωποι. Οι περισσότεροι Έλληνες τη γλιτώνουν γιατί έχουν μέσον.

Τους ανθρώπους αυτούς λοιπόν τους ξαναφόρτωναν (σε κλούβες αυτή τη φορά) για να τους επιστρέψουν στα σύνορα. Κάποιους, κυρίως νεαρούς, τους προσαγάγανε στα αστυνομικά τμήματα κι εκεί τους φόρτωναν διάφορες ανεξιχνίαστες κλοπές που είχαν γίνει στην επικράτειά τους και τους στέλναν στον εισαγγελέα. Ο εισαγγελέας, χωρίς καν να κοιτάξει το φάκελο, κατευθείαν στα κάγκελα. Εξευτελισμένοι απ' τη συμπεριφορά των αρχών μιας χώρας στην οποία προσέβλεπαν μια διέξοδο στο ουσιαστικό πρόβλημά τους και βρισκόμενοι ξαφνικά σε μια φυλακή φορτωμένοι με αδικήματα που δεν είχαν διαπράξει, χωρίς καμία απολύτως στήριξη από πουθενά, μοιραία η απόδραση ήταν η μόνη αχτίδα φωτός για εκείνους.

Ο χλευαστικός αρχιφύλακας που παρομοίαζε τους ταλαίπωρους ως κατσίκια κρεμασμένα στο φράχτη του μαντρότοιχου, αφού δεν είχε καμία διάθεση να πάει κόντρα στις πολιτικές αποφάσεις των ανωτέρων του, λειτουργούσε όπως κάθε γνήσιος εξουσιαστής που σέβεται και υπηρετεί την ιεραρχική δομή της εξουσίας. Πίεζε προς τα κάτω με βρώμικες μεθόδους. Εντόπιζε ανάμεσα στους Αλβανούς φιλόδοξους να χτίσουν εντός φυλακής καριέρα, μα προπάντων να μην έχουν ηθικές αναστολές (όπως η αφεντιά του), και τους έχριζε αρχηγούς (στη θέση του αρχικαθαριστή), δίνοντάς τους το ελεύθερο

να διαχειριστούν όπως εκείνοι νόμιζαν καλύτερα τις ακτίνες. Οι απαιτήσεις του απ' τους συνεργαζόμενους ήταν να μην υπάρχουν διαμαρτυρίες για τις συνθήκες διαβίωσης, να μην υπάρχουν εξεγέρσεις μα προπάντων αποδράσεις! Κάθε ανθρωποειδές-κλώνος του με τη σειρά του μάζευε γύρω του κάμποσους μαχαιροβγάλτες για να κρατάει σε καταστολή την ακτίνα, τους τοποθετούσε στα καλύτερα πόστα εργασίας κι όλες οι υπόλοιπες θέσεις ήταν στη διάθεσή του να τις διανείμει κατά το δοκούν (προτείνοντάς τους τυπικά στον Αραβαντινό) αφού ήταν μέρος της συμφωνίας. Μεροκάματα ήθελες; Πιστοποιητικό καλής διαγωγής για το δικαστήριο; Αλλαγή κελιού; Ελεύθερο επισκεπτήριο; Έγκριση άδειας; Είδη πρώτης ανάγκης; Στον αρχικαθαριστή. Κι εκείνος στον πατρόν.

Την περίοδο εκείνη, με βάση δική μου εκτίμηση, το εξήντα με εβδομήντα τοις εκατό των κρατουμένων έκανε χρήση ηρωίνης. Ένα τριάντα με σαράντα τοις εκατό την ξεκίνησαν μέσα στη φυλακή. Μια ισοπεδωμένη φυλακή απ' την πρέζα ήταν σε γενικές γραμμές το μεγάλο έργο που ονόμαζε κατάθεση ψυχής. Εκτός αν αναφερόταν σε άλλου είδους κατάθεση απ' τα αλισβερίσια, γιατί κι αυτή απόρροια ανθρώπινων ψυχών ήταν.

– Νομίζω πως δεν μας κάλεσες εδώ για να μας μιλήσεις για όλα αυτά, του είπα.

– Έχεις δίκιο, ξέφυγα λίγο! Κάπου κάπου έχω την ανάγκη να μιλήσω για αυτά που με τρώνε μέσα μου... Εδώ, Βασίλη, σας κάλεσα γιατί αυτές τις μέρες θα μεταφερθείς σ' άλλη φυλακή. Επειδή υπάρχει μια παρεξήγηση μεταξύ μας θα ήθελα να μιλήσουμε, να το λύσουμε το θέμα.

– Τότε τα παιδιά, που δεν τα αφορά η δικιά μας διένεξη, θα ήταν φρονιμότερο να μην είναι μπροστά, του πρότεινα.

Τον σάστισε αυτή μου η πρόταση. Έμεινε για κάμποσα δεύτερα να με κοιτάζει αμήχανος.

– Όχι. Τα παιδιά τα κάλεσα ακριβώς γιατί θέλω να σου ζητήσω συγγνώμη και θα 'θελα να είναι δημόσια.

Δεν μπόρεσα να ψυχολογήσω αν το εννοούσε ή φοβόταν να μείνει μόνος του μαζί μου.

– Όπως επιθυμείς.

– Κοίτα, Βασίλη. Θέλω να σου ζητήσω ειλικρινά συγγνώμη. Νομίζω ότι παραφέρθηκα. Εγώ εκείνη τη μέρα για να έρθω να σε δω άφησα το παιδί μου άρρωστο στο νοσοκομείο. Θες η κακιά στιγμή, θες η δικιά σου αντίδραση, το κακό έγινε! Δεν μπορώ να φέρω το χρόνο πίσω να επανορθώσω. Το μόνο που μπορώ να κάνω είναι να σου ζητήσω συγγνώμη και το κάνω με παρρησία.

– Αραβαντινέ...

– Αντώνη, διάολε! Αντώνη!

– Εντάξει, Αντώνη... Μπορείς να μου εξηγήσεις το λόγο που ήθελες να μου μιλήσεις πριν με βάλεις σε κελί;

– Σου το 'πα και τότε. Κάποιος μου είπε πως έχεις προβλήματα με αλβανούς κρατούμενους.

– Όταν εγώ δραπέτευσα το '91 δεν υπήρχε δείγμα Αλβανού στις φυλακές, τώρα είμαστε στο 2000. Τους πρώτους Αλβανούς αυτές τις μέρες τους γνώρισα, πώς μπορώ να έχω έχθρες μαζί τους; Μπορείς να μου πεις ποιος σου είπε τέτοιο ψέμα;

– Ο πρώην συνεργάτης σου, ο Κώστας. Με πήρε στο τηλέφωνο απ' τις φυλακές της Κέρκυρας και μου είπε ακριβώς αυτά.

Έμεινα... Δεν θα μου 'λεγε τέτοιο ψέμα γιατί μπορούσα να το διαπιστώσω. Ποιος ο λόγος να πάρει τον Αραβαντινό για μένα; Γιατί να έχει το τηλέφωνό του και τέτοια οικειότητα μαζί του ώστε να ζητά χάρες απ' αυτόν; Αργότερα, ρωτώντας, θα μάθαινα πως ο πρώην συνεργάτης μου τα χρόνια που έμεινε στη φυλακή είχε ξεπέσει καταδίδοντας συγκρατούμενούς του και για να προστατευτεί έχρισε μπαμπά του τον Αραβαντινό. Ίσως ο Αραβαντινός να πίστεψε πως είμαι σαν και του λόγου του, άρα του χεριού του. Εκείνη τη στιγμή είχα άγνοια όλων αυτών. Τα ερωτήματα που προέκυψαν ξαφνικά ήταν πολλά. Δεν ήθελα να βγάλω βιαστικά συμπεράσματα. Παρ' όλα αυτά συνέχισα την κουβέντα.

– Γιατί δεν ήρθες μόνος σου, άντε με έναν δυο ακόμη, αλλά κατέφθασες με ένα λεφούσι φουσκωτών, τι φοβόσουν; τον ρώτησα.

– Με κάποια απ' τα παιδιά ήρθαμε μαζί απ' έξω, οι υπόλοιποι ήθελαν από περιέργεια λόγω ονόματος να σε δουν.

– Τα γκλοπ για ομορφιά τα θέλαν; Μάλιστα οι πρώτοι που μπήκαν μαζί σου τα κρατούσαν στα χέρια.

– Οι περισσότεροι υπάλληλοι έχουν γκλοπ, μου απάντησε. Ήταν ανώφελο να επιμένω.

– Κοίτα, Αντώνη... Για να κλείνει αυτό το θέμα. Αν υπήρχε η ελάχιστη πιθανότητα να δεχτώ τη συγγνώμη σου θα ήταν αν μου 'λεγες αντρίκια ότι ήρθες με τους μπράβους σου να με τραμπουκίσεις για να μου σπάσεις τον τσαμπουκά, η κατάσταση ξέφυγε απ' τον έλεγχό σου κι έγινε ό,τι έγινε. Να εμπλέκεις το παιδί σου στην προσωπική μας διένεξη το βρίσκω φτηνή δικαιολογία φτηνού ανθρώπου. Ακόμη και οι μπάτσοι –που έχω τραυματίσει κάμποσους– μου φέρθηκαν με τον καλύτερο τρόπο. Αν ήταν το μοναδικό περιστατικό θα έδινα τόπο στην οργή, μα έχεις σακατέψει και συνεχίζεις να σακατεύεις κόσμο. Πώς λοιπόν μου ζητάς να δεχτώ τη συγγνώμη σου όταν δεν την εννοείς, αλλά μόνο και μόνο επειδή φοβάσαι;

Ενός λεπτού σιγή. Μοίρασε στα τρία ποτήρια το υπόλοιπο ουίσκι, με εμφανή την προσπάθεια να διαχειριστεί τον εκνευρισμό του απ' την πόρτα που 'φαγε η συγγνώμη του.

– Βασίλη, δεν είσαι έτοιμος να δεχτείς τη συγγνώμη μου. Αυτό δεν σημαίνει ότι χάνει την αξία της, γιατί εγώ πραγματικά την εννοώ. Θέλω να κατανοήσεις ένα πράγμα. Είναι πρώτη φορά που κάνω κάτι ανάλογο, γιατί πιστεύω –και το απέδειξες– πως είσαι περήφανος άντρας, το όνομα που έχεις το αξίζεις με το παραπάνω. Δεν ξέρω τι σου έχουν πει για μένα, αλλά όλοι οι υπόλοιποι που κοπάνησα κι εσύ τους υπερασπίζεσαι ήταν και συνεχίζουν να είναι δικοί μου άνθρωποι. Αυτοί με βοηθούν στο έργο μου κι εγώ συντηρώ τα ονόματά τους. Κράτα με να σε κρατώ. Γράφω βιβλίο

αυτό τον καιρό. Ελπίζω πως σε ένα εξάμηνο θα το έχω τελειώσει, τότε θα δεις, τα ονόματα της φυλακής δεν θα έχουν πού να κρυφτούν.

Πιάσ' το αυγό και κούρευ' το. Ακόμη το περιμένω αυτό το βιβλίο. Έκανα υπομονή να πιουν τα παιδιά το ουίσκι (πού να σου ξανατύχει ουίσκι στη φυλακή) και αφού καληνυχτίσαμε, με συνοδεία, επιστρέψαμε στο κελί. Εκεί με περίμενε καινούρια κελομουρμούρα. Απ' τον Πίτερ αυτή τη φορά.

«Αν σε φοβόταν μια φορά τώρα σε φοβάται δέκα. Θα έχει το νου του. Τα μέτρα επιτήρησής σου θα ενταθούν. Ήταν λάθος να μην δεχτείς τη συγγνώμη του. Θα είχες τα περισσότερα προνόμια από όλους στη φυλακή...»

Μπούρου μπούρου. Τι να το κάνεις... Έτσι τα 'χει καμωμένα η πάνσοφη φύση. Ανάμεσα στον κροκόδειλο και τον αετό να χάσκει η άβυσσος. Αρπακτικά κι οι δύο, μα δεν γράφτηκε ένα τραγούδι για κροκόδειλο. Είναι θέμα αισθητικής και χάρης. Πώς να εμπνεύσει τον ποιητή το σαρκοβόρο που παραμονεύει το θύμα του κρυμμένο σε θολά νερά!

| Συλλέκτης πριονόλαμας |

Με τον Αραβαντινό θα τα λέγαμε τρεις-τέσσερις φορές ακόμη. Μία ήταν όταν ένα μεσημέρι άνοιξαν το κελί μας για να το κάνουν φύλλο και φτερό βρίσκοντας κάμποσες λάμες κοπής σιδήρου, ένα κοπτάκι, κλειδιά χειροπέδας, ένα φορτιστή κινητού και άλλα. Ήρθε ο ίδιος στο ψάξιμο. Χτυπούσε τα αλουμινένια σκουπόξυλα μπας και κρύβουν κάτι μέσα τους! Όπως ήταν αναμενόμενο, μετά την έρευνα μας κατέβασαν στο αρχιφυλακείο για τα περεταίρω. Στη διαδρομή ξεκαθάρισα στους συγκρατούμενους (έναν Έλληνα και έναν Αλβανό) ότι όλα τα πράγματα είναι δικιά μου ευθύνη, εκτός του φορτιστή. Έπρεπε να τον αναλάβει και να δικαιολογήσει

την ύπαρξή του κάποιος από τους δύο. Ο λόγος ήταν πως δεν ήθελα να ξέρει ότι έχω κινητό τηλέφωνο. Ο Αραβαντινός ήταν ήδη εκεί μαζί με τον Θωμόπουλο που ήταν το δεξί του χέρι. Σε μια γωνιά του τραπεζιού είχε απλώσει την πραμάτεια του που ξετρύπωσε από το κελί μου.

– Άλλο έψαχνα κι άλλα βρήκα! είπε κοιτάζοντας τους δυο συγκατοίκους μου.

– Σαν τι, αρχιφύλακα; τον ρώτησα.

– Πρέζα!

– Πρέζα στο δικό μου κελί;

– Δεν μένεις μόνος σου στο κελί, είπε συνεχίζοντας να έχει καρφωμένα τα μάτια του στους άλλους δύο που είχαν κατεβασμένα τα κεφάλια.

– Αντώνη, τα παιδιά τα αδικείς. Μου έχουν ορκιστεί ότι δεν ασχολούνται με πρέζες.

– Και εσύ τους πίστεψες; Μην έχεις πίστη σε όσους ορκίζονται. Εκείνοι αδικούν εσένα! Γιατί δεν μιλάτε ρε; Κατάπιατε τις γλώσσες σας; Πείτε το σε εμένα, δεν πίνετε πρέζα;

Εκείνοι δεν βγάζαν κιχ. Φαινόταν να έχουν λερωμένη τη φωλιά τους.

– Ποιανού είναι όλα αυτά; ρώτησε κοιτάζοντας τα αντικείμενα πάνω στο τραπέζι.

– Εκτός του φορτιστή, όλα τα άλλα είναι δικά μου.

– Γιατί δεν παίρνεις πάνω σου και το φορτιστή να τελειώνουμε;

– Δεν είναι δικός μου. Ποιος ξέρει, μπορεί να είναι γεμάτος πρέζα!

– Τι διάολο τις ήθελες τόσες πριονόλαμες; Και πού τις βρήκες; Εντύπωση μου κάνει.

– Εεεε... Καααλά! Είναι πασίγνωστο σε όλη τη φυλακή ότι εγώ είμαι συλλέκτης αντικειμένων κοπής μετάλλου! Οπότε καθένας που πέφτει στα χέρια του παρόμοιο αντικείμενο, σε μένα έρχεται να το εξαργυρώσει. Ψυχικό κάνω, μην νομίζεις.

Οι δύο συγκρατούμενοι και ο Θωμόπουλος ξεφυσούσαν προσπαθώντας μάταια να συγκρατήσουν τα γέλια τους. Ο Αραβαντινός, για κάποιο λόγο που δεν μπορούσα να προσδιορίσω εκείνη τη στιγμή, το πήρε πολύ χαλαρά. Απάντησε με την ίδια χιουμοριστική διάθεση.

– Πρώτη φορά συναντώ συλλέκτη πριονόλαμας στη φυλακή. Φαίνεται πως η εικαστική δημιουργία έχει κυριεύσει ολόκληρη τη φυλακή και εγώ θα πρέπει να είμαι πολύ περήφανος για ένα τόσο ανατρεπτικό γεγονός.

Γύρισε στους δυο συγκατοίκους μου και με αυστηρό ύφος τους είπε:

– Τσακιστείτε τώρα στο κελί σας... Που θα πείτε σε μένα ότι δεν πίνετε... Σιγανοπαπαδιές... Ε σιγανοπαπαδιές.

Εκείνοι τρέξανε να εξαφανιστούν ανακουφισμένοι απ' το αίσιο τέλος αυτής της εντός τειχών περιπέτειάς τους, αφήνοντας πίσω τους εμένα να τα βγάλω πέρα με το «τέρας».

– Τι θα κάνω εγώ με όλα αυτά πάνω στο τραπέζι, μου λες;

– Ό,τι λέει ο νόμος, αρχιφύλακα.

– Αν περίμενα εγώ το νόμο να μου πει τι θα κάνω, θα 'μασταν παρέα στο κελί σου, είπε.

Αμέσως στράφηκε στον Θωμόπουλο και τον προστάζει:

– Φέρε μια σακούλα σκουπιδιών!

Εκείνος βγήκε για να επιστρέψει σχεδόν αμέσως κρατώντας έναν μεγάλο κάδο σκουπιδιών. Τον τοποθέτησε κάτω απ' τη γωνία του τραπεζιού που ήταν τα κατασχεθέντα. Άπλωσε το ένα του χέρι πάνω στο τραπέζι και με μια απότομη κίνηση σκούπα έριξε ό,τι αντικείμενο υπήρχε πάνω του μέσα στον κάδο.

– Αυτό ήταν, τελειώσαμε και με αυτό! Όπως καταλαβαίνεις προσπαθώ να καλύψω τη διαφορά απ' το χαμένο έδαφος, ελπίζω κάποια στιγμή να ξεχρεώσω.

Έφυγα χωρίς να του απαντήσω. Ήταν αλήθεια ότι με κολάκευαν οι φιλότιμες προσπάθειες που ομολογουμένως κατέβαλλε. Αλλά...

Η επόμενη συνάντηση ήταν το βράδυ της ίδιας μέρας που ο Πάσσαρης έπιασε με τη μέθοδο «φούντος» το όπλο με το οποίο απέδρασε. Το προαύλιο της Δ΄ δεν είχε πρόσβαση στον εξωτερικό μαντρότοιχο με αποτέλεσμα οι μυημένοι τοξικομανείς κρατούμενοι της Α΄ να κάνουν χρέη στιγμιαίου διανομέα πιάνοντας στον αέρα ό,τι φούντο έπεφτε στο προαύλιο της Α΄. Αμέσως τον πετούσαν στη Δ΄ και τα βρίσκαν μετά για τη μίζα. Αυτό γινόταν καθημερινά, εν ριπή οφθαλμού. Μπροστά στα μάτια των εσωτερικών φρουρών που τρέχαν να πιάσουν τα ιπτάμενα αντικείμενα που πέφταν απ' τον ουρανό, μα του κάκου. Οι κρατούμενοι ήταν εκπαιδευμένοι, γυμνασμένοι και είχαν το αξεπέραστο κίνητρο... να πιουν. Είχαν επίσης το αβαντάζ ότι τον περίμεναν. Γνώριζαν πότε και πού θα πέσει ο φούντος να τον πιάσουν στον αέρα.

Αυτά τα τραγελαφικά λαμβάνουν χώρα σε φυλακές που το κράτος πετά τους κατάδικους τοξικομανείς χωρίς καμιά απολύτως μέριμνα, μα τους ξαναθυμάται όταν τελειώσει η ποινή τους απλά για να ξεκλειδώσει την πόρτα αφήνοντάς τους να βγουν προσωρινά για να τους ξαναμαζέψει μετά από λίγο καιρό απ' τα γνωστά στέκια. Κι αυτοί έχουν κάθε δικαίωμα να επιβιώσουν με όποιο τρόπο μπορούν στις αρένες επικράτησης του ισχυρού.

Με αυτά τα δεδομένα, ένα απόγευμα, μόλις που έκλεισε το προαύλιο της φυλακής, κάποιος κρατούμενος χτύπησε την πόρτα του κελιού μου. Εκείνη την ώρα βρισκόμουν με τους δυο συγκρατούμενους (τον Σίμο, αναρχικό που του φόρτωσαν τσέτουλα μια ληστεία τράπεζας, και τον Βαγγελάκη, τοξικομανή αδαμάντινο χαρακτήρα).

– Έλα μπέκα.

Τίποτα, ξανά τα ίδια.

– Πήγαινε, βρε Βαγγελάκη, άνοιξε στον κουλό... Του άνοιξε και μπήκε.

– Τι κάνεις, Βασίλη, μου λέει διστακτικά και χαμηλόφωνα σαν και οι τοίχοι να 'χαν αυτιά.

– Ποιος ενδιαφέρεται για την υγεία μου;

– Αν ήταν δυνατόν να τα πούμε οι δυο μας! Υπάρχει σοβαρός λόγος, μου είπε πάλι χαμηλόφωνα.

Τα παιδιά με κοίταξαν κι αφού σιγουρεύτηκαν ότι ήταν όλα εντάξει έφυγαν με ένα υποχθόνιο χαμόγελο (γνώριζαν την αβρότητα με την οποία αντιμετώπιζα τους ξαφνικούς εισβολείς στο κελί μας!).

– Ελπίζω να μην έδιωξα τα παιδιά απ' το κελί για καμιά ανήκουστη μαλακία...

– Όχι, Βασίλη, είναι σοβαρός ο λόγος που βρίσκομαι εδώ. Πρώτα απ' όλα δεν με θυμάσαι; Είμαι ο Δημήτρης! Το παιδί που ήρθα μαζί με τον Γιώργο και σε συναντήσαμε έξω απ' το μαγαζί με τις ξύλινες βάρκες πάνω στην Καβάλας στο Περιστέρι. Κρατούσες μια θήκη βιολιού και μέσα είχε ένα αυτόματο όπλο. Μιλήσατε για την υπόθεση του Θανάση.

– Πέρασαν πολλά χρόνια, πού να σε θυμάμαι... Μα σίγουρα δεν μου λες ψέματα γιατί γνωρίζεις πολλές λεπτομέρειες, οπότε ήσουν παρών στη συνάντηση. Πες μου τι με θες.

– Με όλο το θάρρος, θεώρησα υποχρέωσή μου να σε ενημερώσω ότι τα παιδιά της Δ΄ πιάσαν όπλο!

– Τι εννοείς πιάσαν όπλο; Τι όπλο, ποια παιδιά και εσύ πώς το γνωρίζεις;

– Εγώ έπιασα το φούντο και τον πέταξα στη Δ΄. Εγώ πιάνω τους περισσότερους φούντους στην Α΄. Αυτός ήταν πολύ βαρύς για να είναι κάτι άλλο. Είμαι πολύ έμπειρος πια για να κάνω λάθος. Τους ζυγίζω στον αέρα πριν ακόμη πέσουν στα χέρια μου. Αυτός ήταν τόσο βαρύς που κόντεψε να με ρίξει κάτω.

Μάλιστα... Είχα την υπέρτατη τιμή να 'χω μπροστά μου τον εμπειρογνώμονα των φούντων! Μόνο που δεν γνώριζε πως μιλούσε με τον εμπειρογνώμονα των δορυφόρων.

– Πόσο καιρό είσαι σε αυτή την ακτίνα; τον ρώτησα.

– Οχτώ μήνες.

– Οχτώ μήνες κι ήρθες μόλις τώρα να μου μιλήσεις, παρόλο που με γνώριζες απ' έξω;

– Εεεε, πώς να έρθω, Βασίλη, έτσι πρεζάκιας που κατάντησα; Ντρεπόμουν.

– Τώρα δεν ντρέπεσαι;

– Τουλάχιστον ήρθα να σου πω καλό νέο που μπορεί να σ' ενδιαφέρει.

– Αυτό ίσως ενδιαφέρει περισσότερο τον Αραβαντινό. Άιντε να του το πεις. Και πες του ακόμα ότι εγώ δεν πηγαίνω πίσω απ' άλλους. Έφυγε με κατεβασμένο το κεφάλι. Δήθεν ότι ντράπηκε.

Εγώ είχα γνώση ότι ο Πάσσαρης θα έπιανε όπλο εκείνες τις μέρες, μα όχι πότε και πώς. Απλά ευχόμουν να το αξιοποιήσει κάνοντας σωστή χρήση για να πετύχει το σκοπό του. Ο κάθε Αραβαντινός έχει τους ανθρώπους κλειδιά, όπως ο Δημήτρης –μετρ των φούντων– και με αυτούς δουλεύει. Ένας συλλέκτης φούντων είναι άνθρωπος κλειδί. Όταν είναι δικός σου γνωρίζεις ανά πάσα στιγμή την τροχιά, την ταχύτητα, το βάρος, το μέρος που έπεσε, τη μετέπειτα κατεύθυνσή του, τους πιθανούς παραλήπτες, ίσως και τους εντολείς, και ανάλογα πράττεις. Πάντοτε του εφιστάς την προσοχή, ειδικά για τον όγκο και το βάρος. Όταν είναι ογκώδες και ελαφρύ μαύρο του θεού θα 'ναι, ποιος χέστηκε... Όταν είναι μικρότερο μα κατιτίς βαρύτερο πρέζα θα 'ναι, καταστολή θεόσταλτη. Όταν όμως είναι βαρύ, πολύ μεγάλο, πολύ σκληρό, έτοιμο να ξεράσει φωτιά και θάνατο, μακριά απ' τον κώλο μας κι όπου αλλού ας μπει. Γιατί κανείς δεν έκανε σύμβαση με το φόβο, όπως θα μου 'λεγε αργότερα εκείνο το βράδυ.

Μόλις έγινε νυχτερινή κατάκλιση, απ' το κελί μου (που τότε ήταν στον δεύτερο και έβλεπε ολόκληρη την πρόσοψη μιας πλευράς της Δ΄) αντιληφθήκαμε έντονη κινητικότητα στην εν λόγω ακτίνα. Εγώ που γνώριζα περισσότερα έδωσα μεγαλύτερη βάση. Βλέπαμε

επί ώρα χέρια κρατουμένων να προβάλλουν απ' τα κάγκελα των κελιών τους, για να ξεφορτωθούν κάθε τι παράνομο που υπήρχε στα κελιά τους. Ήταν σαφέστατη ένδειξη ότι στη Δ΄ γινόταν έρευνα σκούπα σε όλα τα κελιά. Εκεί που αγναντεύαμε τους κακόμοιρους της Δ΄, γύρισε το κλειδί στην πόρτα του κελιού. Έρευνα... Μετά την παγιωμένη αψιμαχία μαζί τους, ψάξανε πολύ γρήγορα για το ακατανόμαστο, μήπως έφυγε απ' τη Δ΄ και ήρθε στο κελί μου. Σε μια τέτοια προοπτική ο αρχιφύλακας δεν ένιωθε καθόλου καλά. Δεν το βρήκαν κι έφυγαν απογοητευμένοι. Δεν πέρασαν πέντε λεπτά και ξανανοίγουν την πόρτα του κελιού.

«Βασίλη, ο κύριος αρχιφύλακας επιθυμεί να σε δει...»

Άααϊντε πάλι! Άνοιξαν ακόμη δυο κελιά για να βγάλουν από έναν γνωστό μου κρατούμενο. Έτσι για το ξεκάρφωμα...

Στον καναπέ του αρχιφυλακείου κάθονταν τρεις κρατούμενοι από την Α΄ που είχαν στραπατσαρισμένες μούρες. Ήταν απ' το ξύλο της μέρας για να ομολογήσουν τι περισσότερο γνώριζαν για το φούντο, εκτός από αυτά που γνώριζε ο ίδιος από τον ειδικό στους φούντους. Με πρόλαβε πριν διαμαρτυρηθώ για αυτό που έβλεπα.

«Μην τους κοιτάς έτσι, Βασίλη, αυτοί εδώ μου 'χουν κάνει πουτάνα τη φυλακή με τους φούντους, εγώ τόσο καιρό χρέωνα εσένα και τα παιδιά! Γι' αυτό σας φώναξα, να σας ζητήσω συγγνώμη και να δείτε ποιοι είναι οι υπαίτιοι των ερευνών στα δικά σας κελιά!», είπε.

Κατόπιν φώναξε δυο υπαλλήλους και τους πήραν απ' την αίθουσα.

«Τους είδατε;» ρώτησε μόλις έφυγαν. «Αυτοί, εδώ και κάποιους μήνες έχουν γεμίσει τη φυλακή πρέζα. Σήμερα μου ήρθε μια πληροφορία ότι έπεσε όπλο στη φυλακή. Αν ισχύει κάτι τέτοιο θα το βρω όπως και να 'χει. Ελπίζω εσείς αν ποτέ πιάσετε όπλο να μην το χρησιμοποιήσετε μέσα στη φυλακή αλλά σε κάποια μεταγωγή, γιατί κανένας δεν έκανε σύμβαση με το φόβο, όλοι φοβόμαστε με

τη δουλειά που κάνουμε!» Αυτό ήταν. Φύγαμε χωρίς καν να μιλήσουμε. Και τι να πεις στην αψυχολόγητη από κάθε άποψη κίνησή του να μας καλέσει στο γραφείο του...

| Το Πάσχα, ο εσταυρωμένος κι ο Χριστόδουλος |

Την ημέρα του Πάσχα του '01 ήταν η τελευταία φορά που θα τα λέγαμε και η ύστατη προσπάθειά του να τα βρει μαζί μου. Στη μεσημβρινή καταμέτρηση ο υπάλληλος που κλείδωνε τα κελιά μού είπε πως με θέλουν στο θυρωρείο. Μπα! Πασχαλιάτικα; Κατέβηκα στην κιγκλίδα και με έναν υπάλληλο έφτασα στο θυρωρείο. Εκεί είχε κάμποσους υπαρχιφύλακες που μόλις με είδαν μου είπαν αμέσως ότι με θέλει ο αρχιφύλακας στον κήπο της φυλακής. Μου άνοιξαν την πόρτα να πάω να τον συναντήσω. Βγήκα και στάθηκα στο πλατύσκαλο. Από εκεί ξεκινούσε ένας μακρόστενος πλακόστρωτος διάδρομος δεκαπέντε περίπου μέτρα, που έκοβε τον καταπράσινο κήπο στα δύο καταλήγοντας σε μερικά κατηφορικά σκαλάκια, τα οποία οδηγούσαν στο δεύτερο, χαμηλότερο επίπεδο του υπόλοιπου κήπου. Εκεί ακριβώς, μετά τα σκαλάκια, με γυρισμένες τις πλάτες είδα τον πρώην συνεργάτη μου Κώστα με έναν ακόμη κρατούμενο, κατηγορούμενο για πολιτική ένοπλη δράση και για πολλά χρόνια καταζητούμενο που είχε συλληφθεί λίγες μέρες μετά τη δική μου σύλληψη. Παροπλισμένος πια, είπε να τα βρει με την εξουσία της φυλακής, να το ρίξει λίγο έξω μέρα που ήταν...

Είχαν στήσει πηγαδάκι με τον Αραβαντινό, ο οποίος ήταν με πρόσωπο προς τους δύο συνομιλητές του και ευθυγραμμισμένος με μένα. Πλάι τους στα δέκα μέτρα, δεξιά όπως έβλεπα εγώ, ήταν ένα μεγάλο κιόσκι. Από κάτω του είχε ένα τεράστιο ξύλινο τραπέζι στο οποίο κάθονταν μια ντουζίνα κρατούμενοι πίνοντας μπίρες και τσιμπολογώντας πασχαλινούς μεζέδες. Οι περισσότεροι

ήταν εργαζόμενοι απ' την Ε΄. Λίγο πιο κει απ' το κιόσκι, μπροστά από ένα μακρύ σκάμμα γεμάτο αναμμένα κάρβουνα, καθισμένοι σε μικρά σκαμπό έξι-εφτά κρατούμενοι με τις μπίρες στα χέρια γύρναγαν ρυθμικά τις σούβλες από άλλα τόσα μισοψημένα αρνιά. Γιορταστική η ατμόσφαιρα και τα τραγούδια από το μεγάφωνο μέσα στο κλίμα, παραδοσιακά.

Οι συνεστιάσεις αυτές ήταν καθιερωμένες στις μεγάλες γιορτές, όπως Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιά, Πάσχα. Κάθε που άνοιγαν οι πόρτες των κελιών, μετά την μεσημεριανή καταμέτρηση, φώναζαν ονομαστικά έναν έναν όλους τους αστέρες της φυλακής, ημεδαπούς και αλλοδαπούς, να παραστούν στο κοσμικό γεγονός, να το γιορτάσουν μαζί με κείνους που κάθε βράδυ τους κλείδωναν στο κελί. Οι διαλεχτοί καλεσμένοι ντύνονταν τα γιορτινά τους και κίναγαν καμαρωτοί για το γλέντι. Αν ήταν ένα πράγμα που έβγαζα το καπέλο στον Αραβαντινό ήταν ακριβώς γι' αυτό. Την ικανότητά του να εξευτελίζει με το γάντι, διαπομπεύοντας όποιον κρατούμενο ήθελε κι εκείνος να καμαρώνει σαν γύφτικο σκεπάρνι για την τιμή που του 'κανε. Δεν είχε αντίπαλους σε αυτό, ήταν απλά άπαιχτος. Οι κρατούμενοι ήταν υποδεέστερων νοητικών ικανοτήτων για να τον ανταγωνιστούν. Τους έπαιρνε τη χάντρα απ' το μάτι για να τους ρίξει στον βαθύ ύπνο της αναγνωρισιμότητας στον μικρό κόσμο της φυλακής.

Με αυτές τις γιορτές, που ο ίδιος ξεκίνησε και καθιέρωσε, είχε την ευκαιρία να κάνει σαφές σε όλη τη φυλακή, καλώντας επανειλημμένα τα ονόματά τους απ' τα μεγάφωνα, ποιοι είναι οι εκλεκτοί του με τους οποίους κρατά γερά τη φυλακή, εδραιώνοντας ένα κλίμα διάλυσης της συνοχής κι αλληλεγγύης μεταξύ των κρατουμένων. Οι ανώνυμοι παρίες κρατούμενοι, βλέποντας το πάνθεον της έγκλειστης παρανομίας που θαύμαζε -και κατά μία έννοια ήθελε να τους μοιάσει- να τους δείχνει με τη συμπεριφορά του ποια είναι η μέθοδος ανέλιξής τους σ' αυτήν, δεν είχαν κανένα λόγο να κρατούν τα προσχήματα. Σκοτώνονταν για όποιας φύσης

επαφή με τον Μπος, αφομοιώνοντας και αναπαράγοντας συμπεριφορές αποκτήνωσης των ανθρώπινων ηθών. Αυτή η ανθρώπινη χαμέρπεια που ήταν διάχυτη τριγύρω έκανε τον εγκλεισμό ακόμη πιο αβάσταχτο για σκεπτικιστικές ιδιοσυγκρασίες.

Απ' τον Δεκέμβρη του '99 έως το Πάσχα του '01 είχαν μεσολαβήσει πέντε μεγάλες γιορτές που δεν με κάλεσε ποτέ ούτε απ' τα μεγάφωνα ούτε κατ' ιδίαν, γιατί γνώριζε εκ των προτέρων πως δεν θα του κάνω την τιμή. Αυτή τη φορά το έκανε προτού ξανανοίξουν οι πόρτες των κελιών και καλέσει στα μεγάφωνα τους αγαπημένους του. Ο λόγος ήταν πως αν εγώ δεν δεχόμουν να καθίσω στο γλέντι, δεν θα ήθελε να δουν οι εκλεκτοί του ότι τον φτύνω. Σε αυτά ήταν αξεπέραστος δολοπλόκος, τίποτα δεν άφηνε στην τύχη του, όπως και τώρα που με περίμενε με το βλέμμα πάνω μου και τα δυο ανυποψίαστα μπαλαντέρ ως δόλωμα. Κατέβηκα τα δύο τρία σκαλιά του θυρωρείου και προχώρησα στον πλακόστρωτο διάδρομο. Φτάνοντας κάπου στη μέση φώναξε από μακριά:

- Που 'σαι, βρε Βασίληηη!

Οι δυο γνωστοί γύρισαν και βλέποντάς με μάλλον ξαφνιάστηκαν. Φτάνοντας κοντά, τους χαιρέτησα όλους δια χειραψίας αλληλοευχόμενοι τις καθιερωμένες μπούρδες, Χριστός Ανέστη, Αληθώς ο Κύριος κ.λπ.

Μπήκα κατευθείαν στο ψητό:

- Τι με ήθελες, Αντώνη;

- Κάνουμε μια γιορτούλα για τον Χριστούλη μας, είπα να σε καλέσω να κάτσεις μαζί μας!

Με πιάσαν τα διαόλια μου κι άρχισα:

- Αν αναλογιστούμε πως ο Χριστούλης ζούσε σε σπηλιά κυνηγημένος απ' την τότε εξουσία, είχε τριγύρω του δώδεκα συντρόφους, ήταν επικηρυγμένος με τριάντα αργύρια και όταν τον κατέδωσε ένας από τους συντρόφους του για να εισπράξει τα άγια λύτρα τον σταύρωσαν, με μεγάλη σιγουριά ήταν ένας φυγάς. Ίσως ένας κοινωνικός ληστής ή αντιεξουσιαστής εκείνης της εποχής.

Το πώς τον κατάντησε η υπερεκμετάλλευση και η διαστρεβλωμένη ιστορική πραγματικότητα μετά από δύο χιλιάδες χρόνια, ο θεός και η ψυχή σας. Χριστοί ζουν σε κάθε εποχή και πάντα σταυρώνονται. Αν υπήρχε και τώρα ένας, εδώ θα τον είχες και κάθε απόβραδο θα του κλείδωνες την ψυχή. Με τέτοιο σκεπτικό εγώ πρέπει να πενθώ, όχι να γιορτάζω αυτή τη μέρα!

Μπήκαν τα μπαλαντέρ στην κουβέντα περί Χριστών κι άχρηστων και μεταξύ σοβαρού και αστείου ψιλοαναλύσαμε εν τάχει το θέμα.

– Χαλάρωσε, Βασίλη, μέρα που είναι. Κάτσε να πιεις μια μπύρα, κάνα κρασάκι! Αν πάλι δεν θέλεις να καθίσεις μαζί μας πάρε ένα κιβώτιο μπίρες να το πιεις με τους φίλους σου στο κελί σου! μου πρότεινε.

Εκείνη τη στιγμή ήρθε κοντά μας ο πατέρας του. Μου τον σύστησε ως πρώην αντάρτη (αόριστα) και την αφεντιά μου σε εκείνον ως ληστή τραπεζών. Ήταν ένας αξιοπρεπέστατος, περασμένης ηλικίας άνθρωπος που με χαιρέτησε με θέρμη λέγοντας: «Χαίρομαι που σε γνωρίζω, Παλαιοκώστα».

Πώς ο αντάρτης έβγαλε ανθρωποφύλακα; Σημεία των καιρών... Όλη αυτή την ώρα οι κρατούμενοι που κάθονταν κάτω απ' το κιόσκι με καλούσαν να πάω κοντά τους να τσουγκρίσουμε, να πιούμε ένα ποτηράκι παρέα για τα χρόνια πολλά. Μα εγώ γνώριζα πως αν τους έκανα το χατίρι έχανα την παρτίδα... Έτσι, τους αποχαιρέτησα σκεπτόμενος με πόση μαεστρία η φαντασία του ανθρώπου μετέτρεψε τις ενοχές του για ένα ειδεχθές έγκλημα της ιστορικής του διαδρομής σε γλέντι, εφευρίσκοντας την... Ανάσταση! Όσο υπαρκτή είναι η Ανάσταση του Χριστού άλλο τόσο είναι και η αλήθεια τους. Παρόλη την ανυπαρξία τους καθοδηγούν τον κόσμο.

Υποφερτή η μοιρασμένη ενοχή εξασφαλίζει απαλλακτικά βουλεύματα απ' την προκατασκευασμένη ιστορία η οποία τους ανήκει, θεωρούν. Την ίδια βεβαιότητα είχαν όταν σταύρωσαν τον Χριστό, μα βρέθηκαν να τον κουβαλάνε εσαεί στους ώμους τους. Το αίμα του ακόμη στάζει ζεστό στις ιδρωμένες πλάτες τους. Πολλούς

αιώνες σκοταδισμού και το ασήκωτο, μόνιμο βαρίδι στην ψυχή του δυτικού κόσμου ήταν η εκδίκηση του εσταυρωμένου. Όλα τα εγκλήματα κάποια στιγμή θα αποπληρωθούν. Οι μοναδικοί τα πληρώνουν μετρητοίς, εδώ και τώρα, όπως αρμόζει σε ενοίκους της εφήμερης ζωής. Οι μαζάνθρωποι στο απώτερο μέλλον. Όλες τους οι καταθέσεις στου χρόνου τα ολοκαυτώματα, στις καινούριες θηριωδίες. Με τα ανομήματά τους εξυφαίνουν το κόκκινο χαλί που θα στρώσουν στο μέλλον ευλαβικά στα πόδια των παιδιών τους, για να τα οδηγήσουν στα σκαλιά μιας ακόμη κόλασης απ' την οποία δύσκολα αυτή τη φορά θα ξαναεπιστρέψουν. Μια φορά γίνονται τα θαύματα. Ιδιαίτερα αυτό της Ανάστασης. Γιατί και τα ψέματα κάποια στιγμή τελειώνουν...

Μόλις τα προηγούμενα Χριστούγεννα επισκέφτηκε για πρώτη φορά την Α΄ ακτίνα ο τότε προκαθήμενος της Εκκλησίας Χριστόδουλος! Περιστοιχισμένος από ένα λόχο νεαρών ρασοφόρων φουσκωτών μπράβων της Εκκλησίας, άλλων τόσων σωφρονιστικών υπαλλήλων και ξεναγό τον Αραβαντινό, πέρασε την κιγκλίδα της ακτίνας μέσα σε οχλοβοή χειροκροτημάτων και ζητωκραυγών απ' το σύνολο των φυλακισμένων! Ένα ασυγκράτητο πλήθος ένθερμων πιστών κρατουμένων, με μπροστάρηδες όσους γάμησαν και σκότωσαν τη μάνα τους, περικύκλωσε τον εκπρόσωπο του θεού κι ένας ένας με τη σειρά γονάτιζαν μπροστά του και φιλούσαν με βαθιά κατάνυξη το ένα απ' τα απλωμένα χέρια του ενώ το άλλο ευλογούσε τα κεφάλια τους!

Το τελετουργικό αυτό συνεχίστηκε για μερικά λεπτά, όταν ο μακαριότατος κινήθηκε προς τη σκάλα που οδηγούσε στους επάνω ορόφους ακολουθούμενος απ' τη φρουρά του. Φτάνοντας στον πρώτο όροφο, κατευθύνθηκε στη γέφυρα που ένωνε τους διαδρόμους των κελιών. Στάθηκε στη μέση της γέφυρας και με το βλέμμα στον ανοιχτό εσωτερικό χώρο της φυλακής, που κατακλυζόταν από ανυπόμονους να τον ακούσουν κρατούμενους, άρχισε να μοιράζει ευχές! Κατόπιν, ξεκίνησε να κηρύσσει το λόγο του θεού στους κο-

λασμένους, που κρατούσαν ως και την αναπνοή τους για να μην χάσουν ούτε μια λέξη απ' τον πύρινο θεϊκό λόγο του!

Μετά δεκαλέπτου, στο τελείωμα της φλυαρίας του, η ακτίνα σείστηκε από ένα παρατεταμένο δυνατό χειροκρότημα! Αμέσως μετά, το χειροκρότημα των εκστασιασμένων φυλακισμένων έγινε ρυθμικό και συνοδεύτηκε από ένα, επίσης ρυθμικό, σύνθημα-αίτημα προς τον μακαριότατο... «Άα-νέκ-δοτό... άα-νέκ-δοτό... άα-νέκ-δοτό...» αντιλάλησε στο εσωτερικό της ακτίνας! Ο προκαθήμενος της Εκκλησίας και αντιπρόσωπος του θεού, με ένα πλατύ χαμόγελο, εν μέσω βαριάς βοής χαχανητών, ξεκίνησε ευθύς να αραδιάζει ανέκδοτα περί κατσίκας και τράγων...

Δεν ξανάνιωσα μεγαλύτερη ντροπή για τον ξεπεσμό του ανθρώπου και κρατούμενου. Παρόλη την περιέργειά μου δεν άντεξα να βλέπω την εμετική παράσταση, μπήκα στο κελί μου ρίχνοντας καντήλια! Τα καντήλια που κατέβαζα τα άκουσε κι ένας νεαρός κρατούμενος του διπλανού κελιού. Δεν πρόλαβα καλά καλά να ηρεμήσω, όταν μπήκε στο κελί μου λαχανιασμένος και ταραγμένος.

– Τι μαλακία έκανες; τον ρώτησα.

– Πέταξα στον Χριστόδουλο και τη συνοδεία του τρία αυγά την ώρα που βγαίναν απ' την ακτίνα!

– Και μπήκες στο κελί μου, ρε κωλόπαιδο;

– Με πήραν χαμπάρι κάποιοι πιστοί κρατούμενοι και φοβήθηκα μην με λιντσάρουν!

– Καλά έκανες, μακάρι να κάναν το ίδιο όλοι οι κρατούμενοι... Πέτυχες τουλάχιστον κανέναν;

– Πέτυχα έναν υπαρχιφύλακα στην καράφλα!

– Ποιον περίμενες να πετύχεις; Τον Χριστόδουλο τον προστατεύει ο θεός!

Ο θερμόαιμος νεαρός υπήρξε κάποτε χριστιανός ορθόδοξος μέχρι που ήρθε αντιμέτωπος με τη σκληρή πραγματικότητα. Ένα τρίχρονο περίπου πριν απ' αυτό το συμβάν, εργαζόταν ως κρατούμενος σε κάποιο πόστο στα γραφεία της φυλακής. Εκεί έβλεπε

σε καθημερινή βάση τους συνηθισμένους και απολύτως φυσιολογικούς ξυλοδαρμούς κρατουμένων απ' το προσωπικό της φυλακής. Αυτό όμως που τον συγκλόνισε και στάθηκε αιτία να αλλαξοπιστήσει παρατώντας και τα μεροκάματα ήταν όταν σε έναν απ' τους ξυλοδαρμούς ρουτίνας είδε έκπληκτος να συμμετέχει κι ο παπάς της φυλακής!

Η κτηνώδης εικόνα που μου περιέγραψε είναι η εξής: Στο πάτωμα του τσιμεντένιου διαδρόμου έξω απ' το αρχιφυλακείο, δεμένος πισθάγκωνα και κουλουριασμένος, ένας κρατούμενος δεχόταν καταιγισμό λακτισμάτων απ' τον αφηνιασμένο Αραβαντινό και τους νταβραντισμένους νταγλαράδες του. Στην ανελέητη κλωτσοπατινάδα είχε φιλική συμμετοχή ο φύλακας άγγελος των κρατουμένων... Είχε τραβήξει και κρατούσε με τα δυο του χέρια στο ύψος των γονάτων το ράσο του, σήκωνε επανειλημμένα σαν έμβολο το ένα του πόδι ψηλά και το κατέβαζε με λύσσα στο κεφάλι του ανήμπορου να αντιδράσει κρατούμενου. Ξανά, ξανά, ξανά και ξανά... Μέχρι που το πάτωμα πλημμύρισε αίματα, μαζί και το μαύρο λουστρινένιο σκαρπίνι του... Τόσος φασισμός κρύβεται στο ράσο! Ο βασανιστής γεροτράγος κληρικός συνταξιοδοτήθηκε εκείνη τη χρονιά. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, πλέκοντάς του το εγκώμιο για το θεάρεστο έργο του, φτιάξαν την αγιογραφία του με το αίμα που άφησε πίσω του... Τόσο ψέμα, τόση εξαπάτηση και τόση υποκρισία κρύβονται στην ενημέρωση!

Για να μην κατηγορηθώ για μονομέρεια θα κάνω αναφορά και στα καλά εκείνης της επίσκεψης του μακαριστού πλέον αρχιεπισκόπου στη φυλακή. Γιατί δεν ήρθε μ' άδεια χέρια. Λίγα λεπτά μετά την αναχώρησή του, μια αντιπροσωπεία δεσμοφυλάκων πέρασε απ' όλα τα κελιά και παρέδωσε σε κάθε κρατούμενο από μια μικρή χάρτινη σακούλα με τη γνωστή κόκκινη κορδελίτσα! Θα αναρωτιέσαι αναγνώστη τι περιείχε η σακούλα. Πληθώρα από σαπούνια διαφόρων τύπων κι αρωμάτων! Προφανώς ο κλήρος, πέρα απ' την ακλόνητη πίστη του στον θεό, πιστεύει και σ' άλλους

μύθους... όπως αυτόν με τον κρατούμενο που του πέφτει το σαπούνι! Γι' αυτό φρόντισε να του το παρέχει σε αφθονία... Αν υπάρχει κάποια ελπίδα να γλιτώσουν την οργή του θεού όλοι όσοι τον επικαλούνται, να προσεύχονται νυχθημερόν να μην υπάρχει γιατί έτσι και σπάσει ο διάολος το ποδάρι και υπάρχει ουαί κι αλίμονό τους...

Με κάθε ειλικρίνεια: Θα άναβα ένα κεράκι σε μια εκκλησία που ο ιερέας της την Κυριακή μετά τη θεία λειτουργεία μαζί με όλους τους πιστούς πήγαινε σε μια παραλία, σε μια ποταμιά, σε ένα δάσος να καθαρίσουν τα σκουπίδια που αφήνουν οι πιστοί. Την επομένη, φύτευε στο καμένο δάσος ένα, δύο, χίλια δέντρα που κάψαν οι πιστοί. Τη μεθεπόμενη, έπαιρνε με τους πιστούς δρόμους και μονοπάτια να ταΐσει πεινασμένα και να περιθάλψει ανήμπορα όντα, θύματα πιστών... Πολλές οι αμαρτίες των πιστών να τις απαριθμήσω.

Θα γινόμουν ένθερμος υποστηρικτής μιας θρησκείας που ο λόγος της θα συσπείρωνε τους ανθρώπους γύρω από ένα σκοπό, προτρέποντάς τους: «Ελάτε να κάνουμε αυτόν τον πλανήτη τον παράδεισο που θα κατοικήσει ο θεός!». Οι ιερείς της θα ήταν οι πιστοί πολεμιστές του θεού και όχι οι γενειοφόρες ρασοφορούσες μοιρολογίστρες του! Πολεμιστές που με τη δύναμή του θα πολεμούσαν τον ίδιο τον πόλεμο. Θα κατέστρεφαν τα όπλα μαζικής καταστροφής. Θα καταργούσαν τα σύνορα. Θα δίναν σκληρές καθημερινές μάχες κατά του εξουσιαστή, της οικονομικής φεουδαρχίας, της αδικίας, της πείνας, της καταστροφής του περιβάλλοντος... Θα γίνονταν οι στυγεροί φονιάδες της κακιάς πλευράς του πιστού... και του ίδιου του πιστού!

Θα ήταν οι ακτιβιστές και περιφρουρητές της επίγειας ζωής, που θα κοιτούσαν με βλέμμα αγνού παιδιού τον θεό κατάματα, δίχως φόβο και δουλοπρέπεια.

Είναι ο σημερινός άνθρωπος τόσο πλούσιος και τόσο καθαρός, ώστε να κατοικήσει μέσα του ο θεός; Ας μην απορούμε που μόνο γδυτοί διαόλοι χορεύουν πάνω σ' αυτή τη γη...

Ίσως -και δικαίως- η εκτεταμένη αναφορά μου στο πρόσωπο του Αραβαντινού να μοιάζει εμμονική, σε ένα βαθμό εκδικητική. Τίποτα απ' όλα αυτά. Δεν θα επέτρεπα ποτέ στον εαυτό μου να παρασυρθεί σε τέτοιες ατραπούς. Άλλωστε οι όποιες αναφορές σε γεγονότα που αφορούν κι άλλα πρόσωπα δεν έχουν ως σκοπό τη μομφή ή στοχοποίηση των ίδιων των προσώπων, αλλά να μεταφερθεί και να καταγραφεί με όσο το δυνατόν καλύτερη ευκρίνεια η δικιά μου αλήθεια, όπως εγώ τη βίωνα δρώντας στην καρδιά αυτών των γεγονότων. Μένοντας στην επιφανειακή καταγραφή τους κάτι τέτοιο θα ήταν αδύνατον να επιτευχθεί.

Άλλωστε το βιβλίο αυτό είναι γραμμένο πρωτίστως για ανθρώπους της αντίδρασης και δράσης από έναν άνθρωπο της κατ' επιλογήν ένοπλης δράσης. Της με ήθος, με κανόνες, με αιτία, στοχευμένης δράσης... Δεν υποδεικνύει κατεύθυνση ούτε απαραίτητα συγκεκριμένο στόχο. Πηγάζει από μια βαθύτερη ανάγκη να προσφέρει όσο πιο επιλεκτικά μπορεί τα γεγονότα αυτής της διαδρομής, που κατά την άποψή μου η αντιμετώπισή τους συμπυκνώνει κι αντικατοπτρίζει καλύτερα τα χαρακτηριστικά της σκέψης μου. Η υπόθεση Αραβαντινού θεωρώ ότι εμπεριέχει αρκετά στοιχεία που αποτυπώνουν και φωτίζουν κάποια χαρακτηριστικά αυτής της σκέψης. Και οι άνθρωποι της δράσης πάντοτε θα συναντούν τους Αραβαντινούς μπροστά τους με διάφορα προσωπεία.

Η περιγραφή αληθινών περιστατικών κατά την περίοδο μιας αναγκαστικής συμβίωσης με έναν από κάθε άποψη εξουσιομανή αρχιφύλακα, κομμάτι του σάπιου, άκρως διεφθαρμένου καθεστώτος, καρικατούρα αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας κι ενός ασυμβίβαστου-αυτεξούσιου κατάδικου, που δεν καταδέχεται να κυλιστεί στα σκουπίδια που του προσφέρουν ως πρόταση ζωής, είναι μια πρώτης τάξης ευκαιρία να φωτιστούν δυο εκ διαμέτρου αντίθετοι ηθικοί κόσμοι που συγκρούονται σε έναν απ' τους χιλιάδες τέτοιους

χώρους που ο σύγχρονος άνθρωπος εναποθέτει την ντροπή του.

Για να είμαι δίκαιος, ο Αραβαντινός δεν ήταν παρά μια βεντούζα σε ένα από τα πολλά γιγάντια πλοκάμια του τέρατος της διαπλοκής που τυλίγαν και έσφιγγαν με πάθος και στοργή τον Έλληνα με άμεσο κίνδυνο να του προκαλέσουν στραγγαλισμό. Κάθε εγωπαθής βεντούζα που επαίρεται για τον εαυτό της κάνει ό,τι περνά απ' το χέρι της για να φέρει σε πέρας την αποστολή που της ανατέθηκε.

Εκείνη την περίοδο υπήρχαν σε άλλες φυλακές αρχιφύλακες, διευθυντές, ακόμη και εισαγγελείς, που ήταν με την κυριολεξία του όρου βασανιστές κρατουμένων. Ο Αραβαντινός μπροστά τους φάνταζε Παναγίτσα σε ξυλόγλυπτο τέμπλο ξεχασμένου ξωκλησιού.

Όσο για την εκδικητικότητα, όταν μετά από εξίμισι χρόνια απ' τον ξυλοδαρμό μου απέδρασα, είχε ξεθυμάνει. Μα είχα δώσει την υπόσχεση στον εαυτό μου να τον ξεκάνω αναλαμβάνοντας και την ευθύνη της πράξης μου και ήθελα να είμαι συνεπής με την υπόσχεσή μου. Τον έψαξα μα πάντοτε κάτι συνέβαινε και ατονούσε αυτή η αναζήτηση. Εγώ που ξετρύπωνα αλεπού από σκοτεινό λαβύρινθο δεν μπορούσα να ξετρυπώσω τον Αραβαντινό! Σε αυτό συνέβαλε σε πολύ μεγάλο βαθμό η εμμονή μου να είμαι εγώ αυτός που θα το κάνει, γιατί αυτό θεωρούσα πως είναι το σωστό. Δεν ήταν στο χαρακτήρα μου να το αναθέσω σε άλλους έναντι αμοιβής.

Στη δεύτερη απόδραση, τον πετύχαμε με τον Αλκέτ εντελώς τυχαία να βγαίνει στο δρόμο για Αυλώνα απ' το στρατόπεδο τεθωρακισμένων της περιοχής σε ένα Χιουντάι κάπως λαδί. Στη θέση του συνοδηγού καθόταν ο γιος του, που τότε τον είχε επικαλεστεί για να δικαιολογήσει τη βρωμιά του, μα τώρα είχε μεγαλώσει και υπηρετούσε στα τεθωρακισμένα. Προφανώς πήγε να τον πάρει για έξοδο. Εγώ σε αυτή μας την τυχαία συνάντηση, αντίθετα με 'κείνον, σεβάστηκα τον γιο του, δεν τον ενέπλεξα στη διαμάχη μας (τα ήθη των δύο κόσμων που λέγαμε). Με τον καιρό πίστεψα πως έχει αστέρι που τον προστατεύει και κάποια μέρα

ανέφερα αυτή τη σκέψη μου σε έναν φίλο. Η απάντησή του με ξάφνιασε.

«Βασίλη, εσύ έχεις άστρο και δεν σε αφήνει να ξεπέσεις στο ταπεινό κίνητρο της εκδίκησης, είναι το κάρμα σου αυτό, να μην αφαιρέσεις ανθρώπινη ζωή ή τουλάχιστον όχι έτσι. Σταμάτα να ασχολείσαι μαζί του, δεν έχει καμιά αξία η ζωή του, μην της δώσεις εσύ...»

Πολύ βολική άποψη... Μα όχι δίκαια!

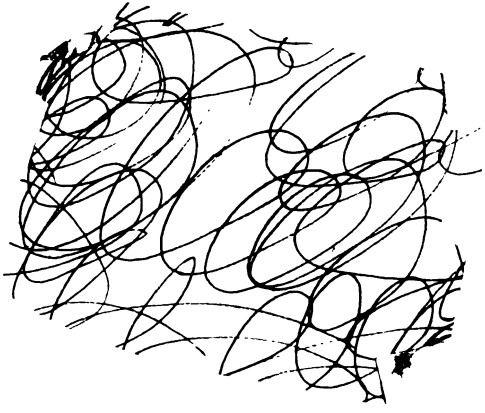

| Ο καταδότης |

ΠΡΩΙ ΠΡΩΙ, ΜΕΣΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ ΤΟΥ '01, με φόρτωσαν μεταγωγή για το άγνωστο. Δεν είχα δικαστικές εκκρεμότητες, οπότε ήταν μεταγωγή δίχως γυρισμό. Εκείνη την ώρα δεν γνώριζα τα αίτια της μεταγωγής, μεταγενέστερα θα μάθαινα. Εφιάλτης...

Τον προηγούμενο καιρό, σε προκαταρκτικό στάδιο, έτρεχα ένα σχέδιο εξωτερικής επίθεσης στη φυλακή με τη βοήθεια συνεργατών που επιθυμούσαν να συμμετάσχουν στην απελευθέρωσή μου. Ανάμεσά τους, σε περιφερειακό ρόλο, ο Μπεν (αλβανικής καταγωγής) που συνυπήρξαμε για αρκετό καιρό στην Α΄ ακτίνα. Η αρκετών μηνών συναναστροφή μαζί του μου άφησε την εντύπωση καλού παιδιού. Για το λόγο αυτό όταν αποφυλακίστηκε κράτησα επαφή μαζί του, αφού φεύγοντας μου είχε ξεκαθαρίσει πως όσο θα βρίσκεται έξω να υπολογίζω στη συμμετοχή του σε όποιο σχέδιο απόδρασής μου. Όταν οι συνεργάτες μου χρειαστήκαν ένα ακόμη άτομο σε δευτερεύον πόστο στο σχέδιο, τους υπέδειξα τον Μπεν, ο οποίος εκείνο τον καιρό έκανε ληστείες τραπεζών στην Αθήνα. Επιπρόσθετα έμαθα από τρίτους πως ήταν πολύ καλό και ικανό άτομο για κάθε είδους δράση. Αποδείχτηκε όμως πως ήταν και σ' άλλα πολύ καλός.

Το λοιπόν. Αυτό το καλόπαιδο είχε κρυφά ταλέντα που μου

τα κράταγε για έκπληξη. Ένα από αυτά ήταν ότι εκτός από ληστείες τραπεζών πούλαγε και έπινε κόκα. Όταν κάποια στιγμή τον πιάσαν φορτωμένο, και χρεώνοντάς του τις ληστείες τραπεζών στις οποίες συμμετείχε, διαπραγματεύτηκε μαζί τους. Το αντάλλαγμα για να τους υποδείξει το κρησφύγετο του Πάσσαρη και να αποκαλύψει τα δικά μου μελλοντικά σχέδια ήταν να παγώσει κάθε δίωξη εναντίον του, αφήνοντάς τον ελεύθερο. Οι ανώτεροι αξιωματικοί της ΕΛ.ΑΣ., όπως ήταν φυσικό, δεχτήκαν αμέσως. Δύο βδομάδες μετά τη μεταγωγή μου, έγινε η αποτυχημένη επιχείρηση στο κρησφύγετο του Πάσσαρη που κατάφερε να ξεφύγει, μα πιάσαν τον ιδιοκτήτη του σπιτιού Δημήτρη, τον οποίο συμπτωματικά γνώριζα και είχα σχεδόν καθημερινή επικοινωνία μαζί του.

Κάνα χρόνο περίπου αργότερα, αυτό το άγιο παιδί ο Μπεν επέστρεψε στην Α΄ ακτίνα του Κορυδαλλού και τόπο γνωριμίας μας. Εντελώς τυχαία, λόγω δικαστηρίου, εκείνο το διάστημα είχα μεταχθεί απ' τα Διαβατά και βρισκόμουν στην Ε΄ ακτίνα της ίδιας φυλακής.

Ο λόγος που ξαναβρέθηκε στην Α΄ είναι άκρως αποκαλυπτικός για το αλισβερίσι που γίνεται μεταξύ αστυνομίας, δικαστικών αρχών και καταδοτών, εκμεταλλευόμενοι και πατώντας πάνω σε νομοθετικά εκτρώματα που νομιμοποιούν την ασυδοσία τους στο όνομα της πάταξης της εγκληματικότητας. Οι κατ' εξακολούθηση συνευρέσεις του Μπεν με την ΕΛ.ΑΣ., που της χάρισαν πολλά αστέρια και εύσημα για να τα διανείμει κατά το δοκούν στα μεγαλοστελέχη της, καταδίδοντας ασύστολα έλληνες ληστές τραπεζών κι όχι μόνο, τον έκαναν να νιώθει άτρωτος. Αποθρασύνθηκε, χτυπώντας κάθε δεκαπενθήμερο ένα υποκατάστημα τράπεζας.

Οι προστάτες του δεν μπορούσαν πλέον να ανέχονται τα καμώματά του, γιατί ήταν αναγκασμένοι να γίνονται συνένοχοι στις ανομίες του. Έβλεπαν περίλυποι στα βίντεο των καμερών το δικό τους παιδί με το όπλο στο χέρι να ληστεύει τις τράπεζες του λεκανοπεδίου και θα 'πρεπε να το συγκαλύπτουν (αν θέλαν να έχουν

στο πιάτο τις επιτυχίες στο εγχώριο σκληρό έγκλημα). Αλλά αυτό ξεπερνούσε κάθε όριο ανοχής. Αφού απηύδησαν, και φοβούμενοι μήπως ο άτακτος εκλεκτός τους σε κάποια εξόρμησή του προκαλέσει χειρότερο μακελειό απ' του Πάσσαρη, τον μάζεψαν και τον άδειασαν στα σύνορα (το μοναστήρι να 'ναι καλά κι από καλόγηρους...). Ποιος νοιάζεται για τις είκοσι πέντε περίπου ένοπλες ληστείες τραπεζών εντός συνόρων! Κάποιους τυχερούς θα βρίσκαν να τις φορτώσουν...

«Μην ξαναεπιστρέψεις γιατί θα μας αναγκάσεις να σε κλείσουμε μέσα και δεν το θέλουμε», του ξεκαθάρισαν. Σε απλά ελληνικά, τέτοια κουφάλα που 'σαι μπορεί να μας βάλεις σε κάνα μπελά. Σφιχταγκαλιάστηκαν, γλωσσοφιλήθηκαν κι αποχωρίστηκαν με βαριά καρδιά. Κορόμηλο το δάκρυ! Άσ' τα... Σφοδρός έρωτας μεταξύ ΕΛ.ΑΣ. και μπρουτάλ αλλοδαπού! Έχει μια αδυναμία στους ερωμένους αλλοδαπούς η γλυκιά μας. Τι να πρωτοθυμηθώ... Και διηγώντας τα να κλαις! Μα έχει συνέχεια το ερωτικό τούτο δράμα...

Ο Μπεν δεν άντεξε την απόρριψη της αγαπημένης του. Σε ένα μήνα ήταν πίσω στην Αθήνα αποφασισμένος να τη διεκδικήσει κι ας πάει και φυλακή. Συνέχισε να της στέλνει καυτά ερωτικά μηνύματα απ' τις κάμερες των τραπεζών! Εκείνη προσποιήθηκε πως τη γοήτευσε ο τρόπος που έδειχνε το πάθος και τον έρωτά του στο πρόσωπό της και του ζήτησε να βρεθούν, να τα κουβεντιάσουν κι αν είναι δυνατόν να ζήσουν για πάντα μαζί. Έτσι, δίχως να το καταλάβει, βρέθηκε στο λάκκο με τα μεγάλα φίδια, που ο ίδιος έριχνε βορά στην ακόρεστη πείνα της ερωμένης του όσο ήταν λεύτερος. Όταν όμως παίζεις με τα μεγάλα φίδια, μπορεί να τυλιχτούν τριγύρω απ' το λαιμό σου, να γίνουν βρόχος, να σε στραγγαλίσουν.

Θα 'ταν απογευματάκι της επόμενης κιόλας μέρας απ' την άφιξή του στην Α', όταν ένας κρατούμενος άνοιξε την πόρτα του κελιού ενενήντα οχτώ. Έντρομος αντίκρισε να κρέμεται απ' τις

σωληνώσεις του καλοριφέρ ο Μπεν, με μια θανατηφόρα θηλιά στο σβέρκο του. Δυο καταπράσινα γεμάτα τρόμο μάτια και μια διχαλωτή γλοιώδης γλώσσα έξω απ' το κρανίο να στριφογυρνούν σέρνοντας τον εναέριο χορό του αγύριστου ήταν το απαύγασμα της ανέντιμης ζωής του. Εκεί καταλήγουν οι παράνομοι κρυφοί δεσμοί με την έντιμη κυρά ΕΛ.ΑΣ. Την προδοσία λάτρεψαν πολλοί, τον προδότη κανείς. Όταν κατορθώσει να περάσει την κρισάρα ασφαλείας τέτοιο βδελυρό ον χωρίς να το αντιληφθείς και φτάσει να απολαμβάνει την εμπιστοσύνη σου, γίνονται καταστροφές. Είναι το πιο πανούργο, ξιπασμένο, ικανό για όλα είδος ανθρώπου, γι' αυτό δύσκολα ανιχνεύσιμο από απλά ραντάρ ανίχνευσης χαρακτήρων. Αδυνατείς να πιστέψεις ότι υπάρχει είδος με τέτοια χαρακτηριστικά μέχρι που αποκαλύπτεται μπροστά σου και τότε είναι πια αργά, έχει γίνει η ζημιά, πολλές φορές με τραγικά αποτελέσματα.

Μία η προδοσία, χίλια τα πρόσωπά της. Πολλά συνάντησα στο δρόμο μου, που η αναφορά τους θα γέμιζε βιβλία, σ' αυτό επέλεξα να αναφερθώ σε κάποια μόνο από τα χειρότερα. Όσοι νιώθουμε αηδία γι' αυτή ανήκουμε στα σπονδυλωτά, μα έχουμε πολύ δρόμο να διανύσουμε! Όσοι νιώθουν σαν στο σπίτι τους, το αφήνω στην ευχέρειά τους να αυτοπροσδιοριστούν, μα δεν βλέπω καμία προοπτική να σταθούν ποτέ στα πόδια τους γιατί απλά δεν έχουν.

| Κέρκυρα |

Το μεσαιωνικό κάτεργο της Κέρκυρας δεν θα το περιγράψω, το 'χουν κάνει καλύτερες πένες. Δεν είχα ξαναβρεθεί στην παραπάνω φυλακή. Ό,τι γνώριζα για αυτήν ήταν από άλλους κρατούμενους. Εκείνο που έμεινε χαραγμένο στο μυαλό μου ήταν όταν περίπου το '96 (φυγάς και πάλι) έγινε εξέγερση. Η φυλακή κάηκε ολοσχερώς. Το υπουργείο τότε αποφάσισε να την κλείσει οριστικά. Έστειλε κλούβες να μεταφέρουν τους κρατούμενους σ' άλλες φυ-

λακές, όμως οι σωφρονιστικοί, που οι περισσότεροι κατάγονταν και κατοικούσαν στο νησί, είχαν άλλα σχέδια. Κλείδωσαν τις πόρτες αρνούμενοι πεισματικά να παραδώσουν τους κρατούμενους, τους οποίους φυσικά είχαν ξυλοκοπήσει άγρια μετά την εξέγερση γιατί θα χάνανε το ψωμί τους! Κατέφθασαν περισσότερες εξωτερικές δυνάμεις, καταφέρνοντας τελικά να ανοίξουν την πόρτα της φυλακής. Τα τηλεοπτικά συνεργεία κατέγραφαν και μετέδιδαν σε ζωντανή λήψη στιγμές απείρου κάλλους απ' την κεντρική είσοδο του σωφρονιστικού καταστήματος. Ταλαιπωρημένοι, απ' την πολυήμερη εξέγερση και το ξυλοφόρτωμα, κρατούμενοι να τους τραβολογάνε οι σωφρονιστικοί απ' τα πόδια για να τους κρατήσουν στο εσωτερικό της φυλακής και οι μπάτσοι απ' τα χέρια να προσπαθούν να τους αποσπάσουν. Τον αγώνα αντοχής στο τράβηγμα κρατουμένων κέρδισαν οι σωφρονιστικοί (τίποτα δεν κερδίζεται δίχως αγώνα) και το μεσαιωνικό πριγκιπάτο τους συνεχίζει να λειτουργεί μέχρι και σήμερα.

Αυτή την εικόνα είχα στο μυαλό μου μπαίνοντας στο καταθλιπτικό πέτρινο μπουντρούμι τους. Κάποιοι σωφρονιστικοί κατά την ώρα της έρευνας βρήκαν την κατάλληλη ευκαιρία να μου υπενθυμίσουν πού ακριβώς βρίσκομαι.

«Εδώ, Παλαιοκώστα, δεν είναι Κορυδαλλός, εδώ είναι Κέρκυρα», μου γνωστοποίησαν με σοβινιστικό στόμφο.

«Άι στο διάολο! Ας μείνω λίγο καιρό και θα τα πούμε», σκέφτηκα. Όμως δεν τους απάντησα. Ποτέ δεν έπιανα κουβέντα με έμψυχα εμπόδια που συναντούσα στο διάβα μου, μέσα στη ζωή είναι κι αυτά, έτσι βγάζουν το ψωμί τους, μόνο όταν τους δεις ως τέτοια έχουν κάποια αξία, σε αυτά οφείλουμε νίκες και εμπειρίες. Τι θα 'ταν η ζωή δίχως εμπόδια; Νεκρική σιγή σε καρδιογράφο. Ίσα ίσα που άρχισα να προσαρμόζομαι στη φυλακή όταν με ξαναφόρτωσαν σε κλούβα και, συνοδεία συντονισμένης μπάντας πολλών «οργάνων», κατέφθασα στη νέα κατοικία μου, τα Διαβατά.

Η μόνη φήμη που περιέβαλλε τη φυλακή των Διαβατών ήταν τα βασανιστήρια κρατουμένων. Δεν ήταν η πρώτη φορά που ερχόμουν στη συγκεκριμένη φυλακή. Τον καιρό που βρισκόμουν στον Κορυδαλλό είχα μεταχθεί πολλές φορές στη Θεσσαλονίκη για δικαστήρια. Λόγω επικινδυνότητας το μεταγωγών δεν αναλάμβανε να με κρατήσει, οπότε με «φιλοξενούσε» η φυλακή στην οποία τότε μεσουρανούσε μια φαρμακερή τριάδα: αρχιφύλακας, διευθυντής και εισαγγελέας, απόλυτα φασιστοειδή. Είχαν σακατέψει πολύ κόσμο. Τα βασανιστήρια και οι ξυλοδαρμοί ως μέσο σωφρονισμού ήταν καθημερινότητα. Είχαν γίνει πολλές καταγγελίες, οι οποίες θάβονταν εντός της φυλακής. Έτσι κι αλλιώς δεν είχαν καμία τύχη από μια δικαιοσύνη που είχε στους κόλπους της εισαγγελέα, ο οποίος συμμετείχε στους ξυλοδαρμούς (κυριολεκτώ) και εκβίαζε κρατούμενες να τον ξεπληρώνουν με σεξ για κάθε έγκριση άδειας εξόδου απ' τη φυλακή την οποία εκ του νόμου δικαιούνταν (υπήρξαν καταγγελίες από κρατούμενες, μα ποτέ δεν φτάσαν στο ακροατήριο).

Τις μέρες που επισκεπτόμουν τη φυλακή, με κρατούσαν παράνομα στην απομόνωση με καθεστώς τα κανονικά ωράριά της. Άνοιγαν το κελί της απομόνωσης το πρωί, ώστε να μπορώ να περπατάω σε έναν αρκετά μεγάλο διάδρομο, το ίδιο και το απόγευμα. Κάποιο βράδυ, περασμένες δώδεκα τη νύχτα και ενώ κοιμόμουν, άνοιξε η πόρτα του κελιού. Μπήκε ο Νίτσος, εμφανώς μεθυσμένος, με τρεις-τέσσερις ακόμη.

– Τι γίνεται, Παλαιοκώστα; Έχεις ακούσει τίποτα για μένα;

– Κάτι πήρε το αυτί μου...

– Καλό ή κακό;

– Εξαρτάται πώς αντιλαμβάνεται κανείς αυτές τις δυο έννοιες...

Ο εγκλωβισμένος στους τοίχους της φυλακής διανοητικός του κόσμος δεν του επέτρεπε να εμπλακεί σε ανάλογη συζήτηση. Τα 'χε τσούξει κιόλας... Κολλήσαν τα γρανάζια, τα παράτησε! Έμεινε

να με κοιτάζει για λίγο σαν να έβλεπε άγνωστο για εκείνον είδος που δεν είχε ιδέα πώς να του συμπεριφερθεί! Προσπαθώντας να διαχειριστεί τη δίχως μάχη νοητική του ήττα, χαμογέλασε ηλίθια στους συνοδούς-θαυμαστές του...

– Δεν σας τα 'πα εγώ; Κάτι άκουσε αυτός για μένα, τους είπε τραυλίζοντας βροντόφωνα. Να ξέρεις, από αυτή τη φυλακή δεν έφυγε κανένας κι όσο θα είμαι εγώ αρχιφύλακας δεν πρόκειται να φύγει, συνέχισε με περίσσια αποφασιστικότητα υπεράσπισης του κάτω κόσμου που του ανέθεσαν το κουμάντο.

Χωρίς να περιμένει απάντηση βγήκε απ' το κελί, ξοπίσω του οι συνακόλουθοι. Αυτός ο τύπος, που πληρωνόταν (νομίζω ακόμη) απ' τον έλληνα πολίτη, έμπαζε για ψύλλου πήδημα στα πειθαρχεία κρατούμενους, τους έλιωνε στο ξύλο μέχρι να φτύσουν και να κατουρήσουν αίμα και τους πέταγε από ένα σχοινί με θηλιά, προτρέποντάς τους να κρεμαστούν το βράδυ γιατί η επόμενη μέρα θα είναι χειρότερη. Κατόπιν κλείδωνε τα κελιά, αφήνοντάς τους ήσυχους να αποφασίσουν για τη μοίρα τους. Αυτά, με την προτροπή και συμμετοχή του διευθυντή, του εισαγγελέα και εις γνώση του υπουργείου. Οι φρικτοί εφιάλτες των φυλακισμένων, ο μακάριος ύπνος των φιλήσυχων πολιτών. Μα όταν κατουράς στη θάλασσα θα το βρεις στο πιάτο σου...

Η δημοκρατία αποκαταστάθηκε λοιπόν, αλλά οι μέθοδοι της χούντας κάπου χρησιμεύουν ως παρακαταθήκη. Μην πάει στράφι ο χρόνος συναναστροφής μαζί της! Ό,τι μαθαίνεις για καλό είναι. Έτσι, για να μην νομίζουν κάποιοι ότι στην ψευτοδημοκρατία πέθαναν οι βασανιστές... Όχι. Κάνουν πάρτι στην αυλή της κι όλα κερασμένα. Πάντα ζουν και βασιλεύουν κατά πώς βολεύει τους κρατούντες, που δείχνουν κατάπληκτοι όταν σπάνια έρχονται στην επιφάνεια τέτοια γεγονότα.

Η βαθύτερη ανάγκη του ανθρώπου να βασανίζει συνανθρώπους του δεν εξαλείφεται με τις πομπώδεις αναγγελίες του ερχομού των δημοκρατικών ιδεωδών και άλλες παρλαπίπες. Όλοι τρέφουμε

κρυφά σε μια γωνιά της ψυχής μας έναν βασανιστή, που κάθε φορά δεν παραλείπει να εμφανίζεται διακριτικά: στο βλέμμα, την έκφραση, το λόγο, τη λύπη, τη χαρά, την ευδαιμονία, τη στέρηση... Πάντα και παντού παρών με το ρόπαλο στο χέρι. Και ο διεστραμμένος δεν διαχωρίζει πολιτικό αγωνιστή, ληστή τραπεζών, κλεφτρόνι, τοξικομανή, ομοφυλόφιλο, πουτάνα, σύζυγο, παιδί, ηλικιωμένο, εργαζόμενο κ.λπ. Για εκείνον πρωταρχικό μέλημα είναι να παραμείνει πιστός στη διεστραμμένη φύση του. Βασανιστής. Σταθερή πανανθρώπινη αξία που όταν ξεφύγει και γιγαντωθεί, μπορεί να πάρει τη μορφή ενός κράτους που πτωχεύει ολόκληρες γενεές. Το πιο φρικτό βασανιστήριο είναι η φτώχεια, έλεγε ο Γκάντι. Κάθε είδους φτώχεια θα πρόσθετα...

Να γιατί σε αυτό τον τόπο δεν έχει τιμωρηθεί ποτέ κανένας βασανιστής. Γιατί το ίδιο το κράτος είναι ο πιο σκληρός βασανιστής για τους πολίτες του. Όσοι αυτοβούλως τόλμησαν να τιμωρήσουν βασανιστές βρίσκονται ακόμα στις φυλακές. Ας μάθουν οι ξεδιάντροποι θεματοφύλακες αυτοσχέδιων παρηκμασμένων πολιτικών συστημάτων ότι οι δημοκρατίες δεν επιβάλλονται. Ούτε μπορούν να λειτουργήσουν με αδικημένους, εξαπατημένους, περιθωριοποιημένους, φοβισμένους πολίτες. Δεν ωθούν τον άνθρωπο στον εθισμό του στα πλέον ταπεινά ένστικτα, που τον οδηγούν στον υπανθρωπισμό για τον ευκολότερο έλεγχό του. Αντίθετα, αναγνωρίζουν και αποδέχονται τη μοναδικότητά του, της δίνουν κοινωνική υπόσταση εξασφαλίζοντας την αξιοπρέπειά του, την αυτοκυριαρχία του, την αυτοδιάθεσή του, απαραίτητα εφόδια για την ενεργή συμμετοχή του σ' αυτό το πολίτευμα. Καμία κοινωνία δεν μπορεί να λειτουργήσει δημοκρατικά, όταν την καταδιώκει ο αιμοδιψής βρικόλακας μιας καθημερινότητας που θεοποιεί το ψέμα, το χρήμα και το βαθύ λήθαργο. Ούτε οι πολίτες της θα νιώσουν ποτέ ελεύθεροι, περικυκλωμένοι από πεινασμένες αγέλες φόβων...

Δεν υπήρξε ποτέ αληθινή, ούτε κατά προσέγγιση, δημοκρατία στη νεότερη ελληνική ιστορία για να χρησιμοποιείται ο όρος απο-

κατάσταση. Η διαχείριση της ψήφου του Έλληνα από κάθε λογής τσαρλατάνο ονομάστηκε δημοκρατικό πολίτευμα. Μια απάτη που κατάφερε σε μεγάλο βαθμό να κρατά ήρεμο κι αμέριμνο τον πολίτη μέσα σε αυτή την πλάνη. Έτσι διαμορφώθηκε ένα είδος υπερα-πατεώνα πολιτικού και ένα είδος άβουλου αφελή πολίτη, που σ' αυτή τη σχέση αλληλεξάρτησης προσδώσαν την αρχαιοπρεπή ονο-μασία «δημοκρατία». Η οποία δεν έχει καμία απολύτως ποιοτική διαφορά από μια πινακίδα ελληνικού εστιατορίου, που κότσαρε στην πρόσοψή του ο παμπόνηρος ιδιοκτήτης για την προσέλκυση πελατών με το όνομα «PERIKLIS»! Ιερά σύμβολα στο βωμό της επιχερδούς μπίζνες-αρπαχτής...

Το ανάλγητο μιας πολιτείας απέναντι σε μια μεγάλη μερίδα πολιτών, που εκφράζεται μέσα απ' τον τρόπο απονομής της δι-καιοσύνης, και η πλήρης αδιαφορία-συναίνεση απ' τους νομοταγείς πολίτες στη συντήρηση ενός συστήματος κράτησης μεσαιωνικού τύπου, βασισμένο εξαρχής στο βασανισμό συνανθρώπων, είναι άρ-ρηκτα συνδεδεμένα με τα όσα σήμερα ζει ο Έλληνας. Τολμώ να πω πως είναι μια απ' τις κύριες πηγές τους. Θα αρκεστώ μόνο σε ένα απ' τα πολλά επακόλουθα, που έχει τη βαθιά ρίζα του σε αυτές τις συμπεριφορές και μεθόδους... Στον νεοφασισμό που χτυπάει την πόρτα του Έλληνα και σε λίγο θα τη σπάσει, μπαίνοντας βίαια στην καθημερινότητά του...

Αν σε καιρούς "ειρήνης" εγκαταλείψεις έστω και έναν φυλα-κισμένο στο έλεος της ασύδοτης κρατικής καταστολής, κάποια μέρα θα ξεπεταχτεί μπροστά σου ένα αλαλάζον τάγμα αγριεμένων ανθρωποειδών και θα αναρωτιέσαι από πού ξεφύτρωσαν αυτοί! Αναπόφευκτα θα ξαναμπείς σε πόλεμο μαζί τους, ο οποίος θα σε επαναφέρει σε πρωτόγονες καταστάσεις. Ακόμη κι αν είσαι ο νικητής της μάχης, θα νιώθεις ηττημένος γιατί επέτρεψες να ξα-ναδοθεί αυτή η μάχη. Το κατεστημένο, στο σύνολό του, τον φασισμό τον είδε κατάπληκτο μόλις πρόσφατα, όταν άρχισε να κόβει βόλτες στους δρόμους χωρίς κουκούλα και με το σουγιά στο χέρι, όταν

πια απειλούνταν η βολή και τα συμφέροντά του, μιας και πέρα απ' αυτά αδυνατεί να διακρίνει τίποτα άλλο.

Ακούστε, γραμματείς και φαρισαίοι, ο φασισμός δεν αναδύθηκε ξαφνικά ως γοητευτική γοργόνα απ' το Αιγαίο πέλαγος. Επωάστηκε και ξεπήδησε ως αποκρουστικό ζόμπι μέσα απ' την κόπρο που σωρεύατε ανερυθρίαστα επί σχεδόν πενήντα χρόνια πάνω στην ελληνική κοινωνία. Ο φασισμός ζούσε μέσα σας, στ' άντερά σας, είναι το παρά φύση τέκνο σας, το παρασάνταλο που κανένας σας δεν θέλει να αναγνωρίσει και με απύθμενη υποκρισία την πατρότητά του τη φορτώνετε στην κοινωνία.

«Είναι διεφθαρμένος, έχει κοντή μνήμη, ζει στη λήθη, δεν διδάχτηκε απ' το παρελθόν, δεν στέκεται στο ύψος του...», ακούει τον ψόγο σας ο λαός! Όταν εσείς, κάστα νοσηρών κι αχρείων, επί μισό αιώνα χτίζατε σ' αυτόν τον τόπο τη δημοκρατία των ηλιθίων. Κρατούσατε τον λαό καθηλωμένο και φιμωμένο, φροντίζοντας να αποκτήσει κοντή μνήμη, να ζει μέσα στη λήθη, να μην γνωρίζει το παρελθόν του, να μην στέκεται στο ύψος του. Το μόνο που του επιτρέπατε ήταν να γίνεται άριστος τσανακογλείφτης κι ατσίδα στην μπαγαποντιά... Έτσι θέλετε τον λαό, αιμοβόρα τσιμπούρια. Να είναι η αιμοδότης πλάτη που κάθε φορά θα στήνετε τα τσιμπουρίσια πάρτι σας και μετά να του ζητάτε τα ρέστα. Τα τόσα χρόνια στις φυλακές, με τα συχνά περάσματα από αστυνομικά τμήματα και αίθουσες δικαστηρίων, είναι αδιάψευστος μάρτυρας των όσων λέω και ας μου πει κάποιος σε ποιο πολίτευμα ανήκουν.

Αίματα! Στα πατώματα, τους τοίχους, τις πόρτες, τις βρώμικες κουβέρτες, παντού. Πρησμένα, παραμορφωμένα πρόσωπα γεμάτα αιματώματα από βαριές κακώσεις. Βασανισμένα κορμιά, κουλουριασμένα σε κουβέρτες για βδομάδες, να μην μπορούν να πάνε ούτε για την προσωπική τους ανάγκη. Στοιβαγμένες, εγκαταλελειμμένες ψυχές σε θαλάμους, σε κελιά, σε κρατητήρια. Να μεταφέρονται σε κλούβες χειρότερα και από ζώα, χωρίς μέλλον, χωρίς ελπίδα. Σκληρός ο νομοθέτης κι απάνθρωπος ο δικαστής.

Πιστοί κι οι δυο ότι η ελπίδα τ' ανθρώπου δεν μπορεί να ανθήσει δίχως πόνο και φόβο στην ψυχή του, κραδαίναν τον αστραφτερό, ψυχρό, ατσάλινο πέλεκυ του δικαίου πάνω από τα κεφάλια τους, με ηδονή που σε κάνει να αποστρέφεσαι τον ανθρώπινο πολιτισμό και τα επιτεύγματά του.

'86-'87, επί κυβερνήσεως Ανδρέα Παπανδρέου, σε στρατόπεδο των Σερρών που έκανα μέρος της στρατιωτικής μου θητείας, πίσω απ' το γραφείο του στρατοπεδάρχη (λόγω απειθαρχίας το επισκεπτόμουν συχνά) κρεμόταν μια τεραστίων διαστάσεων καλοσυντηρημένη κορνίζα με τη μούρη του δικτάτορα Παπαδόπουλου! Και σε μια μικρότερη ο επίσης καλογυαλισμένος πούλος της 21ης Απρίλη... Με έναν ίλαρχο και κάμποσους υπίλαρχους, οι οποίοι διακατέχονταν απ' τα ίδια χουντικά αισθήματα (ψήφιζαν όλοι ΕΠΕΝ και δεν το κρύβαν), συγκροτούσαν ένα στρατιωτικό φασιστοσυνάφι. Όσοι απλοί στρατιώτες είχαν αποδεδειγμένα παρόμοια φρονήματα αμείβονταν με απαλλαγές υπηρεσίας, καθημερινές εξόδους, συχνές άδειες κ.λπ.

Πολίτης πια, σε όποιο αστυνομικό τμήμα βρέθηκα, δεν λείπανε τα λόγια θαυμασμού για την επταετή περίοδο, συνοδευόμενα απ' τον συνήθη αναστεναγμό νοσταλγίας: «Αααα ρε, πού είναι ένας Παπαδόπουλος!». Από τότε και πάντοτε το φασιστικό βλέμμα του δικτάτορα θα το συναντούσα σε νομοθετήματα της βουλής, στην άσκηση εξουσίας των πολιτικών, το φλογισμένο λόγο των μισθωμένων αγωγιατών δημοσιογράφων, τις αποφάσεις των δικαστών, τα όπλα των αστυνομικών, τα γκλοπ των σωφρονιστικών... Θα έβλεπα τη σβάστικα ζωγραφισμένη με το ειδησεογραφικό μελάνι των μέσων ενημέρωσης και το πουλί της χούντας να ξεπετάγεται απ' τα στόματα των δημοσιογράφων. Το είδα να φτερουγίζει τιτιβίζοντας χαρούμενο, ακολουθώντας τη ροή του λόγου τους, καθώς με τα τηλεφασιστικά τους μαστίγια αυλάκωναν δίχως έλεος τη χιλιοβασανισμένη σκέψη του έλληνα τηλεθεατή...

Το κράτος έχει συνέχεια κι ο μεταμφιεσμένος φασισμός έχει

επίσης συνέχεια και πολλούς μανδύες. Γιατί οι μεταπολιτευτικοί κρατούντες δεν μπήκαν ποτέ στον κόπο να ξεριζώσουν οριστικά τους θύλακές του. Το αντίθετο μάλιστα, λειτούργησαν ως κατακτητές εισβολής και κατοχής σε ξένη χώρα. Καταλαμβάνοντας την εξουσία αναρτήσαν τη φανταχτερή πινακίδα «δημοκρατία» και όλα τα υπόλοιπα μείναν ως είχαν! Χρησιμοποίησαν προς όφελός τους το καλοκουρδισμένο κατασταλτικό δίκτυο της χούντας για τον έλεγχο των πολιτών και για να απομονώσουν τους αληθινά προοδευτικούς αγωνιστές (τους έμπρακτα πολέμιους της χούντας και του φασισμού), γιατί τους θεωρούσαν αντίπαλους, εμπόδιο στα σχέδιά τους.

Σε μια δημοκρατία που επικαλείται το σύνταγμα αλλά το χρησιμοποιεί ως όπλο καταστολής με τους ίδιους όρους και τα κίνητρα μιας χούντας και που τα προβλήματα της κοινωνίας επιλύονται με τον μπαλτά του υπερσυντηρητικού διεφθαρμένου δικαστή και το βούρδουλα των σαδιστικών κατασταλτικών μηχανισμών, ο καθαυτός φασισμός δεν είναι προ των πυλών αλλά εντός, γιατί ποτέ δεν βγήκε! Συντηρώντας κρυφά σχολειά φασισμού σε σώματα όπως το δικαστικό, το αστυνομικό, το στρατιωτικό, το σωφρονιστικό κι όλο το κατασταλτικό σύμπλεγμα ελέγχου του πολίτη, ο φασισμός συντηρήθηκε και στην καρδιά ενός μεγάλου μέρους της κοινωνίας. Πρόκειται για ύπουλο, άκρως μολυσματικό και ταχέως μεταδοτικό ιό, που προσβάλλει την ψυχονοητική φύση του ανθρώπου. Η τροφή του είναι το μίσος και κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες πολλαπλασιάζεται επικίνδυνα, μολύνοντας ολόκληρο τον πληθυσμό. Η συσσωρευμένη αλλά δικαιολογημένη απέχθεια στις ψυχές των πολιτών για τη διαχείριση του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος απ' το εκλεγμένο πολιτικό προσωπικό της χώρας ήταν η καλύτερη και πιο ζεστή φωλιά για να γεννήσει τα φασιστικά αυγά του. Τα αυγά απ' όπου ξεπετάγεται το μίσος σε μορφή φιδιού... και το φίδι βρήκε δίοδο να εκφραστεί με τελικό στόχο την κατάληψη της εξουσίας... για να κυβερνήσει με πολύ μίσος.

Μια ψυχή κυριευμένη από μίσος είναι απλά μια άρρωστη ψυχή, πολλές κυριευμένες ψυχές απ' το ίδιο μίσος είναι επικίνδυνος φασισμός! Η πλέον λανθασμένη μορφή αντίδρασης ενός λαού απέναντι στην αδικία, την αδιαφορία, τη διαφθορά, την αλαζονεία, τον αυταρχισμό των διαχειριστών του κράτους είναι να ποτιστεί ο ίδιος με φασιστικό μίσος. Αυτό το λέει ο άνθρωπος που έχει κάθε λόγο να μισεί τους πάντες και τα πάντα...

Οι ευθύνες τεράστιες για τη διατήρηση, εκτροφή και γιγάντωση του νεοφασισμού. Πρωτίστως όλων όσων διαχειρίστηκαν το πολιτικό τοπίο μετά τη χούντα ως σήμερα. Είναι οι ίδιοι που παραγκώνιζαν το φαινόμενό του με το ίδιο όπλο: τον δικό τους συνταγματικό φασισμό. Στρατιωτικούς νόμους οι συνταγματάρχες; Αντιτρομοκρατικούς οι δημοκρατικοί! ΕΑΤ-ΕΣΑ, στρατονομία οι χουντικοί; ΜΑΤ, ΕΚΑΜ, ΔΕΛΤΑ, ΔΙΑΣ, ΟΠΚΕ, αντιτρομοκρατική η απάντηση των δημοκρατικών! Ξερονήσια, Γιάρο, Μακρόνησο η χούντα; Φυλακές υψίστης ασφαλείας, Μαλανδρίνο, Δομοκό, Γρεβενά, Νιγρίτα η δημοκρατία! Πολυτεχνείο η χούντα; Κορκονέα, ζαρντινιέρες, σακατεμένους ληστές Βελβεντού, βασανισμό μέχρι θανάτου κρατουμένων, Κουμή, Κανελλοπούλου, Καλτεζά η δημοκρατία... Τι να πρωτοθυμηθεί κανείς... Σφοδρότατες και καθημερινές οι μάχες των δύο πλευρών για τη διεκδίκηση της πρωτοκαθεδρίας στον αγώνα πλεονασμού καταστολής! Όλα αυτά με τα ίδια επιχειρήματα και τον ίδιο στόχο: την τάξη και την ασφάλεια για την περιφρούρηση της δημοκρατίας!

Μα τώρα που ο γνήσιος φασισμός διογκώθηκε επικίνδυνα απειλώντας να συντρίψει την απομίμηση, τον πολεμάνε υιοθετώντας τις ιδέες του! Είναι βολικότερο για εκείνους να μεταλλαχθούν σε γνήσιους φασίστες, αρκεί να ελέγχουν τη νομή της εξουσίας και τα συμφέροντά τους! Άλλωστε δεν γνωρίζουν ούτε τους απέμεινε άλλος δρόμος, η ψευτοδημοκρατία τους είναι έτσι κι αλλιώς μια χρεοκοπημένη μαϊμού... Τρίζουν τα πήλινα ποδάρια της. Μόνη επιλογή τους να ξανασερβίρουν με κάθε επισημότητα τα ξαναζε-

σταμένα τους σκατά σε πολυτελή πορσελάνινη πιατέλα... Μην μείνει νηστικός ο γκρινιάρης λαός και χάσουν τη βολή τους!

Εκείνο που με θλίβει είναι η στάση της κοινοβουλευτικής αριστεράς, η οποία γνωρίζει (έτσι λέει) από πρώτο χέρι τι σημαίνει φασισμός. Καθόλη τη διάρκεια του εγκλεισμού μου στις ελληνικές φυλακές, μια αντιπροσωπεία αριστερών κομμάτων να επισκέπτεται χώρους κράτησης για να διαπιστώσει τα πραγματικά προβλήματα των κρατουμένων και πώς αυτοί βιώνουν τον εγκλεισμό δεν είδα. Τα στελέχη της πρώην επαναστατημένης και νυν επαναπαυμένης στις δάφνες και τις περγαμηνές του παρελθόντος αριστεράς δεν ενδιαφέρονται για τις σημερινές φυλακές. Συνοδευόμενα από τηλεοπτικά συνεργεία και πολλή υποκρισία, επισκέπτονται συχνά πυκνά τόπους εξορίας όπου φυλακίστηκαν και βασανίστηκαν αγωνιστές (αν ζούσαν θα τους έφτυναν κατάμουτρα), να αναπολήσουν τα περασμένα μεγαλεία...

«Εμείς αγωνιστήκαμε και συνεχίζουμε να αγωνιζόμαστε για ιερό, ανώτερο σκοπό», κραυγάζουν... Σώωωπα!

Αν η πολιτική αυτή προσέγγιση δεν είναι έμμεση συγκατάθεση στο βασανισμό όσων δεν αγωνίζονται για «ιερούς σκοπούς», τότε τι είναι; Αφού ο κρατούμενος δεν ασπάζεται τις αριστερές αντιλήψεις, καλά να του κάνουν, του αξίζει ένα μπερντάκι ξύλο... Τα κόμματα της αριστεράς δεν ασχολούνται με αλλόθρησκους!

Ξέρω, ξέρω... Δεν μπορούν να συγκριθούν οι εποχές και τα διακυβεύματά τους! Φυσικά και δεν μπορούν να συγκριθούν, αφού σήμερα δεν είναι εκείνοι οι καταδιωκόμενοι και οι φυλακισμένοι αλλά κάποιοι άλλοι... Άλλωστε ποτέ δεν άκουσα αριστερό να μιλά για κατάργηση των φυλακών. Οι φυλακές δεν έχουν κανένα ενδιαφέρον αν οι φυλακισμένοι δεν είναι αριστεροί και κομμουνιστές! Δεν ξέρω αν καταλάβατε, κύριοι της αριστεράς, που «βουλευτήκατε» με τα κοπαδάκια σας... Αποτελούσατε κι αποτελείτε τμήμα του κοινοβουλίου. Είχατε κι έχετε ευθύνη. Ακόμα περισσότερη γιατί είστε αριστεροί. Πολλοί από εσάς τώρα τελευταία κυβερνάτε

κιόλας... Ποιος θα το Ἰλεγε! Φροντίστε μην η ιστορία σάς καταγράψει σαν τις αριστερές καθαρίστριες που ανέλαβαν με προθυμία να καθαρίσουν τα βουνά σκουπιδιών μισού αιώνα ξέφρενου πανηγυριού, εξαιτίας του οποίου εξαθλιώθηκε ο έλληνας πολίτης, και παραδώσετε τα κλειδιά στους γνωστούς γλεντζέδες της φυλής μας! Τους έξω καρδιά! Για να ξαναζωντανέψει το χουντογλέντι τους στο κέντρο διασκέδασης «βουλή των Ελλήνων», όπου τα νταούλια και βιολιά του ελληνικού συντάγματος θα παίζουν μερακλίδικους δημοκρατικούς σκοπούς. Α, ρε Έλληνα... Όσο ξεφτέρι στα επουσιώδη άλλο τόσο μπούφος στα ουσιώδη...

Στα ανήσυχα πνεύματα που αντέχουν ισχυρές πιέσεις και υποψιάζονται ότι όσα αδυνατούν να αποτυπωθούν με σαφήνεια στην επιφάνεια του λόγου μου κυλούν στα υπόγεια ρυάκια του σαν το κρυστάλλινο κελαρυστό νεράκι, θα πω το εξής: ο απεχθής δικτάτορας αμνήστευσε τον παραλίγο δολοφόνο του, ενώ ο ίδιος πέθανε στη φυλακή χωρίς να ζητήσει χάρη. Οι στυλοβάτες του συνταγματικού κράτους δίκαιου αμνηστία δίνουν μόνο στα δικά τους κακουργήματα που εξυπηρετούν τα επίγεια συμφέροντα της φαμίλιας τους και τους εξασφαλίζουν μεταθανάτια αναγνώριση! Τους υπόλοιπους τους περιμένει η καλοακονισμένη αιματοβαμμένη ρομφαία τους...

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΙΟΣ...

| Η βελτιωμένη αθλιότητα παραμένει αθλιότητα |

Εν τω μεταξύ, η «ζωή» στον τάφο των Διαβατών συνεχιζόταν. Μια υπερφορτωμένη φυλακή που απαγορευόταν ο τύπος και κάθε άλλο έντυπο, που δεν επιτρεπόταν να παραγγείλεις φρούτα και τρόφιμα ούτε να σου φέρουν οι δικοί σου στο επισκεπτήριο, παρόλο που το φαγητό της φυλακής δεν το τρώγαν ούτε λιμασμένα γουρούνια, που επιτρεπόταν μία μόνο τηλεφωνική κάρτα την εβδομάδα για κάθε κρατούμενο για να επικοινωνεί με τον έξω κόσμο σε δύο καρ-

τοτηλέφωνα, τα οποία χρησιμοποιούσαν εκατόν πενήντα κρατούμενοι με αποτέλεσμα να γίνεται καθημερινός σκοτωμός για τη σειρά και το χρόνο ομιλίας. Αυτές και άλλες πρωτοποριακές μεθόδους για την καλύτερη διαβίωση των ανθρώπων που τα 'φερε η ζωή να συνυπάρχουν σ' αυτό το χώρο αφήσαν πίσω τους τα τρία φασιστοειδή, με την πλήρη γνώση και στήριξη του υπουργείου δικαιοσύνης, που κάτω απ' το βάρος των συνεχών καταγγελιών και για να αποποιηθεί τις ευθύνες του αποφάσισε να τους αντικαταστήσει.

Αυτή τη φορά στη φυλακή των Διαβατών συνάντησα καινούρια τριάδα. Εισαγγελέας, διευθυντής κι αρχιφύλακας ήταν ήπιων τόνων, συνεννοήσιμοι. Ένα περίπου χρόνο που παρέμεινα στην παραπάνω φυλακή δεν υπέπεσε στην αντίληψή μου κακομεταχείριση κρατουμένου. Τι να το κάνεις όταν η προηγούμενη κατάσταση συνέχιζε να υφίσταται. Ήταν από μόνη της βασανισμός, όχι απλώς κακομεταχείριση. Κι όμως, όταν εκφωνούν οι δικαστές τις ποινές, δεν αναφέρουν ότι οι καθείρξεις που αφειδώς μοιράζουν θα συνοδεύονται από διαρκή βασανισμό. Δίχως καμία διάθεση υπερβολής, η οικογένειά μου παρείχε απείρως ανθρωπινότερες συνθήκες διαβίωσης στα ζώα-κτήνη μας τη δεκαετία του '70 στο χωριό. Επιπροσθέτως, απολάμβαναν την αγάπη μας, τα νοιαζόμασταν.

Δεν είχα καμία διάθεση να αναλωθώ στα των φυλάκων, χάνοντας το στόχο μου. Δεν με ενδιέφερε διόλου αν ο τάφος που μου επιβάλαν ήταν από μαόνι ή από ξύλο τριανταφυλλιάς. Αυτά ήταν μόνο χρήσιμες πληροφορίες για την επίτευξη του πολυπόθητου στόχου μου. Απ' την άλλη, ένιωθα ντροπή να βλέπω το είδος στο οποίο ανήκω, τον άνθρωπο. Θύτης και θύμα ίδια ζόμπι. Το μεν θύμα να σέρνεται σε νεκροθαλάμους ελπίζοντας σε μια δεύτερη ευκαιρία στην έτσι κι αλλιώς μαγαρισμένη του ζωή και τον θύτη να στρίβει με ηδονή το σκουριασμένο μαχαίρι στην ανοιχτή κακοφορμισμένη πληγή του αυτοεξευτελισμού του. Άμεσα ενδεδειγμένη λύση για μένα θα ήταν τα θύματα να αποκεφαλίσουν το μακρύ χέρι του θύτη και να διαφύγουν απ' τους νεκροθαλάμους.

Πράξη ευθύνης απέναντι στην αξιοπρέπεια του ανθρώπου κι ας βρισκόταν δικαστής να τους δικάσει (που θα βρισκόταν). Δυνάστης δύστυχος τ' ανθρώπου η ελπίδα, χειρότερη κι απ' τον πιο αιμοβόρο ανθρωποφύλακα που την κρατά δόλωμα στο ένα του χέρι. Ξεχωριστοί κι αντρειωμένοι όσοι της κόβουν το κεφάλι και πίνουν σε κρασοπότηρο το αίμα της.

Δεν υπήρχε καμία απολύτως περίπτωση να συνθηκολογήσω συνεχίζοντας να βλέπω αυτή την αισχύνη. Για μένα δεν ήταν απλή αντίδραση -ορμώμενη από μια προσωπική αισθητικήσε όσα έβλεπα να συμβαίνουν γύρω μου, αλλά μια ουσιαστική διαφοροποίηση που πήγαζε από μια βαθύτερη ανάγκη προστασίας της ανθρώπινης ύπαρξης απ' τον ευτελισμό της. Γι' αυτό ανέβαλα για λίγο τις φιλοδοξίες μου, για να ασχοληθώ με τα κοινά των νεκροζώντανων. Ζήτησα να δω τον διευθυντή και τον αρχιφύλακα. Με δεχτήκαν αμέσως. Έκανα σαφείς τις προθέσεις μου ευθύς εξαρχής.

– Ή βελτιώνετε τις συνθήκες διαβίωσης ή τις επόμενες μέρες με διώχνετε απ' τη φυλακή, αλλιώς δεν θα έχουμε ομαλή συμβίωση, τους ξεκαθάρισα.

Μου απαντήσαν πως δεν είναι στο χέρι τους να με διώξουν. Κι ότι κάνουν προσπάθειες να βελτιωθούν οι συνθήκες, μα δεν έχουν καμία οικονομική βοήθεια απ' το υπουργείο κ.λπ.

– Τα συνεργεία που δουλεύουν νυχθημερόν και δεν μας αφήνουν να κλείσουμε μάτι ποιος τα πληρώνει; (όλες τις βδομάδες απ' την άφιξή μου, το εσωτερικό της φυλακής είχε γίνει εργοτάξιο από συνεργεία σιδεράδων και ηλεκτρολόγων που θωράκιζαν με ηλεκτρικές κιγκλίδες και κάμερες παρακολούθησης τη φυλακή).

– Τι ρωτάς, Βασίλη; Λες και δεν το ξέρεις πως το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι να μην φύγεις... Όταν έχουν το φόβο σου ξηλώνονται, για οποιαδήποτε άλλα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε, κρατούμενοι και προσωπικό, δεν δίνουν δεκάρα τσακιστή. Κάνε υπομονή, έχουμε κατά νου να κάνουμε βελτιώσεις για την καλυτέρευση των συνθήκων...

– Αν πράγματι έχετε καλές προθέσεις, πάρτε τώρα τηλέφωνο στον ΟΤΕ να τοποθετήσουν από δέκα τηλεφωνικές συσκευές σε κάθε ακτίνα και να επιτρέψετε περισσότερες κάρτες να μπορεί ο κόσμος να επικοινωνεί με τους συγγενείς και τους δικηγόρους του. Θα σταματήσουν έτσι να ξεροσταλιάζουν με τις ώρες στην ουρά και να δέρνονται για την τηλεφωνική προτεραιότητα. Επίσης να επιτραπεί τύπος, καντίνα και μανάβης. Αυτά δεν έχουν κανένα απολύτως κόστος, είναι άμεσα υλοποιήσιμα. Είναι απλά θέμα βούλησης, τίποτα άλλο.

Εντός δεκαπενθήμερου όλα αυτά είχαν υλοποιηθεί. Η κατάσταση έγινε κάπως πιο υποφερτή. Παρ' όλα αυτά οι περισσότεροι κρατούμενοι δεν επωφελήθηκαν ιδιαίτερα, αφού λόγω οικονομικής δυσπραγίας η μόνη πρόσβαση σε τροφή ήταν το συσσίτιο της φυλακής. Μετά από πιέσεις απομακρύνθηκε ο υπεύθυνος τροφοδοσίας μαζί με τον μάγειρα κι έτσι ήρθε λιγάκι στα ίσια του και το φαΐ.

| Αναταραχή και αποχή συσσιτίου |

Τέλη Ιούλη του '02, έπιασε δυνατός καύσωνας. Κόλαση. Οι κρατούμενοι, στριμωγμένοι μέσα στα πυρακτωμένα τσιμεντένια ντουβάρια, στέναζαν απ' την αφόρητη ζέστη. Οι ανήλικοι που στεγάζονταν στον μεσαίο όροφο, σε ξεχωριστή πτέρυγα, μου στείλαν μια επιστολή στην οποία περιέγραφαν την αποπνικτική κατάσταση που επικρατούσε στους θαλάμους τους λόγω του υπερπληθυσμού και του καύσωνα, αφού δεν είχαν ούτε έναν ανεμιστήρα. Μου γράφανε πως ήταν διατεθειμένοι να ξεκινήσουν απεργία πείνας εντός της ημέρας και ρωτούσαν ποιες ήταν οι προθέσεις ημών, των ενήλικων. Αυτό που έπρεπε να κάνουν οι μεγάλοι, το κάναν τα παιδιά.

Όταν σου ζητάνε βοήθεια παιδιά δεν υπάρχει καμία δικαιολογία να τους την αρνηθείς. Τους έστειλα μια πρόχειρη επιστολή να το αφήσουν πάνω μου για να χειριστώ εγώ το θέμα, να μην ενημε-

ρώσουν τη διοίκηση για τις προθέσεις τους πριν τους απαντήσω επίσημα και να μου έχουν εμπιστοσύνη. Ανέλαβα αμέσως δράση. Μάζεψα στο θάλαμό μου αυτούς που είχαν τη μεγαλύτερη επιρροή στους κρατούμενους για να τους γνωστοποιήσω την επιστολή που έλαβα, λέγοντάς τους: «Θα ήταν ντροπή μας να ξεκινήσουν απεργία πείνας τα μικρά παιδιά για προβλήματα που αφορούν πρωτίστως εμάς, ενώ εμείς να σφυρίζουμε αδιάφορα. Έτσι κι αλλιώς, θα αναγκαστούμε εκ των πραγμάτων να τους ακολουθήσουμε. Για να μην συρθούμε πίσω από καταστάσεις, είναι προτιμότερο να αποφασίσουμε εμείς για τη μορφή που θα πάρει αυτή η προσπάθεια και να θέσουμε τα αιτήματα στη διοίκηση της φυλακής».

Όλοι συμφωνήσαν στο γεγονός πως δεν έπρεπε να μείνουμε με σταυρωμένα χέρια. Αξιολογώντας τη δυναμική των κρατουμένων (που ήταν ισχνή), αποφασίστηκε τα αιτήματα να είναι μόνο σε ό,τι έχει να κάνει με τη διαβίωση στη φυλακή. Η αντίδραση θα ήταν κλιμακωτή. Θα ξεκινούσε με αποχή συσσιτίου για κάποιες μέρες, κατόπιν άρνηση να μπούμε στους θαλάμους και βλέπουμε... Σε μια ώρα όλες οι ακτίνες είχαν οργανωθεί. Στην κάθε ακτίνα ανέλαβε ως επικεφαλής ένας Ρωσοπόντιος, ένας Αλβανός κι ένας Έλληνας, για τον καλύτερο συντονισμό και συνοχή των κρατουμένων.

Συντάξαμε ένα κείμενο με τα κυριότερα αιτήματά μας, το πήρα και πήγα στην κιγκλίδα της ακτίνας. Ζήτησα τον υπαρχιφύλακα βάρδιας. Ήρθε και του το έδωσα, λέγοντάς του:

– Μην κάνεις τον κόπο να φέρεις φαγητό, γιατί δεν θα πάρει κανείς. Εκείνος πανικοβλήθηκε. Μας κατηγόρησε πως τον στοχοποιήσαμε, γι' αυτό ξεκινάγαμε την αποχή στη δικιά του βάρδια. Καθένας με τον πόνο του!

– Εγώ θα το φέρω το φαγητό, είμαι υποχρεωμένος, μου είπε με απόγνωση.

– Το γνωρίζω, τυπικά το ανέφερα...

Δεν πέρασε μια ώρα και με καλούν στην κιγκλίδα. Ήταν ο αρχιφύλακας.

– Τι έγινε, Παλαιοκώστα, ποιος τα 'γραψε αυτά τα αιτήματα;

– Εγώ τα έγραψα, μα δεν με αντιπροσωπεύει κανένα. Το δικό μου αίτημα είναι ένα και μέγα...

Προσπάθησε με γαλιφιές να με μεταπείσει, λέγοντας πως όλα τα αιτήματα είναι λίγο πριν την υλοποίησή τους κ.λπ. Αφού δεν τα κατάφερε, άλλαξε τροπάρι.

– Εγώ έχω γεννηθεί σ' αυτή τη φυλακή, την ξέρω όσο κάνεις άλλος. Φυλακή υποδίκων είναι. Όλοι περιμένουν να πάνε στο δικαστήριό τους με την ελπίδα να αποφυλακιστούν. Κάθε μέρα έχουμε δέκα με δεκαπέντε αποφυλακίσεις, τις ακούς και εσύ απ' τα μεγάφωνα. Δεν πρόκειται να καταφέρεις τίποτα, άδικα προσπαθείς. Θα το διαπιστώσεις μόνος σου όταν έρθει το συσσίτιο. Οι περισσότεροι θα πάνε να πάρουν φαγητό...

Παρόλο που είχα δώσει εντολή σε όλους τους υπεύθυνους συντονισμού των ακτίνων να μην εμποδίζουν αλλά να παροτρύνουν τα γεροντάκια και τους πάσχοντες να προμηθεύονται απ' το συσσίτιο φαγητά, ούτε ένας δεν πήγε να πάρει, πράγμα που με εξέπληξε. Την επομένη, πρωινές ώρες, εμφανίστηκε στην κιγκλίδα του ισογείου ο εισαγγελέας της φυλακής, κρατώντας ένα μικρόφωνο στο χέρι. Με ύφος χιλίων καρδιναλίων απευθύνθηκε δήθεν σε όλη τη φυλακή, λέγοντας:

«Όποιοι είναι υπεύθυνοι για την αναταραχή στη φυλακή να το σταματήσουν τώρα αμέσως, γιατί θα αντιμετωπίσουν τις συνέπειες του νόμου. Θα διωχθούν ποινικά και πειθαρχικά. Η διοίκηση δεν θα επιτρέψει τη διατάραξη της ομαλότητας στη φυλακή... μπλα... μπλα...».

Μωρ' τι μας λες; Για δες τι σπουδαία πράγματα μας μαθαίνει τούτη η αγία πολιτεία! Ομαλότητα ονομάζεται το εξπρές του μεσονυχτίου και διατάραξη η προσπάθεια να ανοίξεις ένα φεγγίτη να περάσει μια ηλιαχτίδα στην ψυχή σου και λίγος καθαρός αέρας στα πνευμόνια σου.

Έτυχε οι περισσότεροι κρατούμενοι του ισογείου να βρίσκονται

στο διάδρομο της ακτίνας κουβεντιάζοντας τα δρώμενα, κι εγώ ανάμεσά τους. Ακούγοντας τις απειλές του υπερόπτη εισαγγελέα, όλοι γυρίσαν να με κοιτάξουν, να δουν την αντίδρασή μου. Έκανα ασυναίσθητα μια κίνηση μαέστρου και σαν συντονισμένη ορχήστρα ένα τρανταχτό, παρατεταμένο «ουουουουου» αντήχησε σε όλη τη φυλακή. Κολοβό, κακό σκυλί που το μάλωσε το αφεντικό, ο εισαγγελέας βιάστηκε να εξαφανιστεί στη λερωμένη του φωλιά. Δεν είχαν σκοπό να μας αφήσουν σε χλωρό κλαρί. Σε λιγάκι, και ενώ διάβαζα τον ημερήσιο τύπο στο λευκό πλαστικό τραπεζάκι μπροστά από το κρεβάτι μου, μπήκε στο θάλαμο ένας φύλακας.

– Βασίληηηη... Ο διευθυντής κι ο αρχιφύλακας ρωτάνε αν είναι ασφαλείς να μπουν στην ακτίνα να μιλήσουν στους κρατούμενους.

– Και γιατί ρωτάν εμένα;

– Ποιον να ρωτήσουν;

– Καλά... Πες τους πως ο τουρισμός επιτρέπεται εντός φυλακής. Δεν πρόκειται να τους πειράξει κανείς.

Ήταν αλήθεια πως τουλάχιστον ο αρχιφύλακας δεν είχε προστριβές με κρατούμενους. Έμπαινε χωρίς πρόσκληση στις ακτίνες όταν υπήρχε λόγος. Όμως σε μια ακτίνα η οποία βρίσκεται σε καθεστώς αναταραχής, κανείς δεν είναι σίγουρος. Κάνα δεκάλεπτο αργότερα, αρχιφύλακας και διευθυντής στρατοπέδευσαν έξω απ' το θάλαμό μου, για να κάνουν κήρυγμα στους κρατούμενους που μαζευτήκαν μπουλούκι τριγύρω τους να ακούσουν τα σπουδαία που 'χαν να τους πουν. Κάθε τόσο ερχόταν και κάποιος κρατούμενος να με ενημερώσει πώς πάει η κουβέντα, ώσπου ξαναμπήκε στο θάλαμο ο ίδιος υπάλληλος.

– Δεν θα βγεις να μιλήσετε; με ρωτά απορημένος.

– Γιατί να βγω; Τόσοι κρατούμενοι είναι εκεί έξω.

– Ποιοι; Οι πρεζάκηδες;

– Είδες; Μια χαρά τα καταφέρνουν. Οι πρεζάκηδες είναι οι πιο μαχητικοί όταν νιώσουν άνθρωπο εμπιστοσύνης δίπλα τους.

Μην υποτιμάς κανέναν σ' αυτή τη ζωή, ιδιαίτερα τους πρεζάκηδες. Ξεστρατισμένοι πολεμιστές είναι που τους κρύβουν τον εχθρό και μάχονται τον εαυτό τους.

– Για σένα ήρθαν, περιμένουν να μιλήσετε για να λήξει το θέμα, μου είπε κι έφυγε.

Πάνω στην ώρα κατέφθασαν δυο παιδιά της εμπιστοσύνης μου.

– Βασίλη, βγες έξω γιατί αυτοί οι πούστηδες σιγοντάρουν την υπηρεσία και επηρεάζουν τους κρατούμενους...

«Αυτοί οι πούστηδες» δεν ήταν άλλοι από τους συνεργαζόμενους χρήστες-ντίλερ ουσιών εσωτερικού χώρου. Το βρωμερό χέρι κάθε διοίκησης, που το χρησιμοποιεί κατά πώς τη βολεύει σε φυλακές που η τοξικομανία χτυπάει κόκκινο. Δεν ήταν λίγες οι φορές που εξαιτίας τους καταλύθηκαν αγώνες κρατουμένων. Γιατί, όπως και να το κάνεις, η έντονη σωματική ανάγκη προηγείται. Ο διψασμένος θα κάνει θεό του εκείνον που θα του προσφέρει μια σταγόνα ευτυχίας και δεν πα' να γαμηθούν τα πανανθρώπινα ήθη. Καμιά πρακτική αξία δεν έχουν σε άνυδρα τοπία... Ούτε αγώνες έγκλειστων συνανθρώπων του. Ξεπόρτισα κι όπου φύγει, φύγει. Χώθηκαν στις κρυψώνες τους.

Μετά από ώρα έντονης αντιπαράθεσης με τους «τουρίστες», συμφωνήθηκε να έρθουν μαζί μου δύο κρατούμενοι, ως εκπρόσωποι των δυο μεγαλύτερων κοινοτήτων αλλοδαπών, για να επισκεφτούμε τις άλλες ακτίνες. Να συστήσουμε μια επιτροπή που θα εκπροσωπούσε όλους τους κρατούμενους και τα αιτήματά τους στην επικείμενη συνάντηση με τη διοίκηση. Συμφωνήθηκε επίσης να έρθει μαζί μας ο αρχιφύλακας. Ο ρόλος του θα ήταν συνοδευτικός, για να ανοίγει τις πόρτες των ακτίνων αλλά να περιμένει απ' έξω μέχρι να ολοκληρωθεί κάθε συνάντηση. Πρώτη επίσκεψη ήταν στην ακτίνα ανηλίκων. Δεν επιτρεπόταν να μπούμε στην ακτίνα και εγώ δεν είχα λόγο να επιμείνω. Οι πιτσιρικάδες όταν μας είδαν κάναν μεγάλη χαρά. Ήταν περήφανοι που ξεκίνησε από αυτούς η αναμπουμπούλα και τώρα βλέπαν τον αρχιφύλακα με

σκυμμένο κεφάλι και τα κλειδιά στα χέρια να ακολουθεί κομπάρσος τα δρώμενα. Κρεμαστήκαν στα κάγκελα της κιγκλίδας κι άρχισαν να μου μιλάνε όλοι μαζί με αποτέλεσμα να μην ακούω κανέναν. Δεν με είχαν ξαναδεί, μα από ένστικτο ξέραν σε ποιον μιλάνε. Τους έκανα νεύμα να κάνουν ησυχία.

– Είναι κανείς με την υπηρεσία; τους ρώτησα αυστηρώς περιπαιχτικά. Τσιμουδιά...

– Ποιος δεν είναι με την υπηρεσία;

Σήκωσαν όλοι τα χέρια ψηλά με γέλια κι αλαλαγμούς.

– Έχετε αρχηγό;

Γυρίσαν όλοι καρφώνοντας ένα αλανάκι που δεν του φαινόταν καθόλου. Με το θάρρος και τη σιγουριά της νιότης που επιθυμεί να αρπάξει τη ζωή απ' αυτούς που την καταδυναστεύουν, βγήκε μπροστά.

– Άνοιξέ του, Ηλία...

– Δεν μπορώ να το κάνω. Απαγορεύεται από τον κανονισμό. Ανήλικος να μπει σε ακτίνα ενήλικων; Πού ξανακούστηκε;

– Καλά, όλοι με ενήλικες γύρω μας μεγαλώσαμε. Κι εσύ ενήλικος είσαι, μα μπαίνεις στην ακτίνα τους. Δεν νομίζω να κινδυνεύει περισσότερο από εμάς, άλλωστε θα είναι υπό την ευθύνη μου.

Άνοιξε η πόρτα κι ο μικρός μπήκε καμαρωτός στην παρέα μας. Σε μια ώρα περίπου είχαμε τελειώσει με όλες τις ακτίνες. Ήταν κοινή πεποίθηση όλων των κρατουμένων πως ξεκινήσαμε ξαφνικά. Δεν υπήρξε χρόνος να οργανωθεί η φυλακή για να αντέξει πολυήμερο αγώνα. Τα λίγα τρόφιμα που είχαν κάποιοι και μοιραστήκαν σε όλους δεν επαρκούσαν ούτε για δυο ακόμη μέρες. Εκ των πραγμάτων η διαμαρτυρία θα έπαιρνε τη μορφή απεργίας πείνας. Εγώ για χίλιους δυο προσωπικούς λόγους δεν ήμουν σύμφωνος με τον συγκεκριμένο τρόπο διεκδίκησης αιτημάτων. Προτιμώ να τους εκβιάζω με τη δικιά τους ζωή και όχι με τη δικιά μου...

Υπολογίζοντας πως η διοίκηση θα έκανε δεκτά τα περισσότερα αιτήματα, ζητώντας πίστωση χρόνου να τα υλοποιήσει με στόχο

να σταματήσει η αναταραχή, απ' τη νεοσύστατη επιτροπή αποφασίστηκε πως μ' αυτά τα δεδομένα ίσως ήταν φρονιμότερο να παίξουμε το παιχνίδι της. Έτσι θα είχαμε αρκετό χρόνο να οργανωθούμε καλύτερα για να επανέλθουμε δριμύτεροι και πιο αποφασισμένοι, με τη διοίκηση υπόλογη αυτή τη φορά αν δεν τηρούσε τα υπεσχημένα. Όλα αυτά όμως θα τα ξανακουβεντιάζαμε μετά τη συνάντηση, για να παρθεί η τελική απόφαση.

Η συνάντηση θα γινόταν το ίδιο απόγευμα. Αφού καθίσαμε όλοι σε ένα μεγάλο τραπέζι του αρχιφυλακείου, ο εισαγγελέας απευθύνθηκε σε μένα, στοχοποιώντας με ευθέως.

– Παλαιοκώστα, ο βρεγμένος τη βροχή δεν τη φοβάται, όμως πρόσεχε γιατί η πολλή έκθεση μπορεί να σου προκαλέσει πνευμονία!

– Μα πώς τα λέτε, κύριε εισαγγελέα! Με τρομάζετε! Μ' έπιασε σύγκρυο!

– Η ποινή και το όνομά σου μπορεί να σου επιτρέπουν να ειρωνεύεσαι, μα δεν έχεις το δικαίωμα να παίρνεις στο λαιμό σου όλους τους κρατούμενους, μου ανταπάντησε.

– Δεν ήρθαμε εδώ για να ακούσουμε τη διασπαστική σου ρητορική, μα για την ταμπακέρα, η οποία είναι τα αιτήματά μας. Αν δεν υπάρχει διάθεση επίλυσής τους, να επιστρέψουμε στις ακτίνες μας να συνεχίσουμε αυτό που αρχίσαμε...

– Για αυτό σας καλέσαμε εδώ, να λύσουμε τα όποια προβλήματα. Αλλά αυτό δεν μπορεί να γίνει σε κλίμα εκβιασμού, η υπηρεσία έχει κάθε καλή πρόθεση...

Σε αυτό το κλίμα κύλησε η μία περίπου ώρα παραμονής μας στο τραπέζι της διαπραγμάτευσης. Στο τέλος μας γνωστοποίησαν πως την επομένη θα επισκεπτόταν τη φυλακή ο γενικός γραμματέας του υπουργείου, ο οποίος εξέφρασε την επιθυμία να μας κάνει την τιμή να συναντήσει την επιτροπή μας. Πρόοδος! Αυτό άλλαξε τα σχέδιά μας. Θα περιμέναμε αυτή τη συνάντηση πριν αποφασίσουμε για τα επόμενα βήματα. Την άλλη μέρα πράγματι ήρθε στη

φυλακή ο απεσταλμένος του υπουργείου, μα λάθεψε. Αντί να συναντήσει την επιτροπή κρατουμένων συνάντησε τους ντίλερ-χρήστες-υπηρεσιακούς! Εκλεκτές συγγένειες... Η χαλύβδινη αποφασιστικότητα του υπουργείου ξερίζωσε το καρκίνωμα. Έλυσε το πρόβλημα μια για πάντα με μια μεταγωγή. Χαράματα της μεθεπόμενης, σύσσωμη την επιτροπή μάς φόρτωσαν σε κλούβα, για να μας διασπείρουν σ' άλλες φυλακές.

| Μαλανδρίνο |

Επόμενος σταθμός... Μαλανδρίνο! Το ολοκαίνουριο καμάρι του υπουργείου. Είχε μόλις μερικούς μήνες λειτουργίας και φιλοδοξούσε να το καταστήσει τη μελλοντική φοβέρα για τους απόβλητους. Ήταν η αρχή ενός φιλόδοξου σχεδίου για το σύστημα κράτησης τα επόμενα πενήντα-εκατό χρόνια. Μόνο μέλημά τους να γεμίσουν την τσέπη τους από υπερκοστολογήσεις έργων και η κομματική ψηφοθηρία των τοπικών κοινωνιών, πλασάροντας την ανέγερση φυλακών στις περιοχές τους ως αναπτυξιακό έργο που θα δώσει δουλειά και προοπτική σε πολύ κόσμο τονώνοντας τις τοπικές οικονομίες, και να απομονώσουν σε κάθε γωνιά της Ελλάδας τους παραβαίνοντες τα κοινωνικά νομικά ήθη ως να 'χουν χολέρα.

Αποτέλεσμα αυτού του ιδιοφυούς σχεδίου των προοδευτικών πνευμάτων του υπουργείου δικαιοσύνης ήταν οι κρατούμενοι απλώς να περιμένουν πότε θα 'ρθει η ώρα να αποφυλακιστούν, πνίγοντας την αβάσταχτη καθημερινή ανία τους στα ναρκωτικά, και ανεξέλεγκτες βάρβαρες διοικήσεις-κλίκες, που η ευθύνη τους αρχίζει και τελειώνει στην ασφάλεια της φυλακής, με αντάλλαγμα το μισθό τους και κάμποσα εξτρά από ανθρώπινες ανάγκες... Και η πραγματική ανθρωπιά ας περιμένει. Τόσο μικρή χώρα τόση μεγάλη βαρβαρότητα!

Αναρωτιέμαι εγώ ο αδαής πώς οι ιθύνοντες, αντί να σπαταλούν

τα λεφτά του φορολογούμενου γεμίζοντας την επικράτεια με μικρές απομονώσεις, δεν σκεφτήκαν να κατασκευάσουν δύο μεγάλα κτιριακά συγκροτήματα κοντά στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα. Με εσωτερικό κέντρο υγείας, κέντρο απεξάρτησης, αίθουσες διδασκαλίας, που θα στελεχώνονταν με επιστημονικό προσωπικό (γιατρούς, ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, εκπαιδευτικούς κ.λπ.), με υποδομές ενασχόλησης και τεχνικής κατάρτισης για την επαγγελματική αποκατάσταση των κρατουμένων, με πρόβλεψη σωματικής και κάθε άλλης δραστηριότητας που θα εκτονώνει τη συσσώρευση ενέργειας του έγκλειστου. Συγκροτήματα στα οποία θα έχουν άνετη πρόσβαση (χιλιομετρική και οδική) οι συγγενείς και οι δικηγόροι και των οποίων το προσωπικό θα εποπτεύεται από εισαγγελείς για αυθαιρεσίες, βασανισμούς κρατουμένων κ.λπ. Και όλες οι υπόλοιπες θα μπορούσαν να είναι ανοιχτές φυλακές εργασίας, κατά κύριο λόγο αγροτικές. Όπου οι κρατούμενοι πλέον θα εκτίαν το υπόλοιπο της ποινής τους σε καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης και θα συμμετείχαν ενεργά σε εξειδικευμένα αγροτικά προγράμματα με έμφαση στην οικολογική συνείδηση, την ισορροπία του ανθρώπου με τη φύση κ.λπ. Ο βρώμικος αντίλογός τους είναι πως η Ευρωπαϊκή Ένωση επιτρέπει (δεν το επιβάλλει) την ανέγερση μιας φυλακής σε όποιο γεωγραφικό διαμέρισμα υπάρχει εφετείο. Δεν θα το αφήναν ανεκμετάλλευτο! Γέμισαν τη χώρα με χωματερές ανθρώπων, που εκείνοι θεωρούν απλά σκουπίδια έξω απ' την πόρτα του σπιτιού τους και κάπου πρέπει να πετάξουν... Και οι ισόβιες πάνε σύννεφο.

Οξύμωρο ένας Παλαιοκώστας να κάνει υποδείξεις πού και πώς θα χτιστούν φυλακές!

Ο πρότερος έντιμος βίος μου δεν αφήνει αμφιβολία για παρερμηνείες. Ολόκληρο το κατασταλτικό σύστημα γνωρίζει ποια είναι η άποψή μου για τη στέρηση της ελευθερίας του ανθρώπου. Τη νιώσανε στο πετσί τους επανειλημμένα. Δεν πρόκειται για υποδείξεις, μα για ρητορικά-ειρωνικά ερωτήματα με τα δικά τους

δεδομένα κι όχι με δικά μου. Πρόθεσή μου είναι να καταδείξω το σαδιστικό πρόσωπο μιας πολιτείας που διατρανώνει με κάθε αφορμή τα δημοκρατικά της ιδεώδη, μα μπροστά στο δίλημμα για ελευθερίες, ανθρωπιά, ελπίδα ή απανθρωπιά, καταστολή, υποταγή, το νομοθετικό της σώμα υποκριτικά προτιμά το δεύτερο. Μα δεν σηκώνει κουβέντα για την ισονομία, ισοπολιτεία και όλα τα «ιδεώδη» και τον κίνδυνο που αυτά διατρέχουν από τον καθένα που αμφιβάλλει, αμφισβητώντας τα δημόσια με το λόγο του, μα πρωτίστως αντιδρώντας έμπρακτα. Το είδος και η ποιότητα του πολιτεύματος δεν καθορίζονται απ' τον τρόπο νομοθεσίας, αλλά απ' τα ίδια τα νομοθετήματα. Τη στόχευσή τους και τι ακριβώς επιφέρουν στο κοινωνικό σύνολο.

Τρομοκρατία, οργανωμένο έγκλημα, κουκουλοφόροι, αποσταθεροποίηση, εχθροί της δημοκρατίας... Να η ρητορική τους για τη δικαιολόγηση του φρικτού έργου τους. Πιο ωμό παράδειγμα απ' αυτό του Τσοχατζόπουλου δεν θα μπορούσε να υπάρξει για την ψυχοσύνθεση της πλειοψηφίας των διαχειριστών της ψήφου του έλληνα πολίτη. Η σοσιαλιστική αυτή μέδουσα, έγκλειστος πια, κατήγγειλε επανειλημμένα τις άθλιες συνθήκες κράτησής του. Κατήγγειλε το σύστημα που ο ίδιος εξέθρεψε για δεκαετίες, όταν πια ένιωσε τη βρωμερή ανάσα του στο σβέρκο του. Διαμαρτυρόταν δηλαδή για την καλύτερη εκδοχή κράτησης του ελληνικού συστήματος στην όποια διαβιούσε και την καλύτερη ποινική μεταχείριση που είχε ο ίδιος απ' τη δικιά του πολιτεία. Ούτε καν πληθυντικό δεν χρησιμοποιούσε, τέτοια σοσιαλιστική αλληλεγγύη, μην και ταυτιστεί με τους έγκλειστους παρίες... Αυτός ο εκλεκτός! Ο ανώτερος! Ο πολιτικός! Που με το αριστερό του χέρι ψήφιζε ό,τι κατασταλτικό, τρομοκρατικό, νεκροθαφτικό, εμετικό νομοσχέδιο περιδιάβαινε στην αίθουσα του «ναού της δημοκρατίας» για τους κατώτερους και με το δεξί άρπαζε τις μίζες των εκατομμυρίων που του προσφέραν οι εκβιαστές στρατιωτικού υλικού για τον εξοπλισμό των κρατών. Τρίζουν ακόμη τα κόκκαλα των

ζεϊμπέκων απ' τα κακέκτυπα, «αντρίκια» χορευτικά του στις πλάτες του ισοπεδωμένου Έλληνα. Κι αυτό δεν είναι παρά ένα μικρό δείγμα του πώς διαχειρίστηκαν και συνεχίζουν να διαχειρίζονται επαγγελματίες απατεώνες την ψήφο του πολίτη. Ως πολύτιμο κλειδί προσωπικού πλουτισμού και εξουσιαστικό εργαλείο που θα χρησιμοποιήσουν για να θωρακίσουν νομικά την ατιμωρησία των εγκλημάτων τους απέναντι στον λαό.

Η άφιξή μου στη φυλακή του Μαλανδρίνου συνέπεσε με τις συλλήψεις μελών της 17Ν. Έπεσα εντελώς μέσα στην εκτίμησή μου για το τι άνθρωποι κρύβονταν πίσω απ' το όνομα της οργάνωσης και απολύτως έξω στον τρόπο που θα διαχειρίζονταν τη σύλληψή τους! Ήταν θλιβερό... Βρήκαν αφορμή και οι έσχατοι καταδότες να δικαιωθούν. Τουλάχιστον οι ίδιοι δεν επικαλέστηκαν το δίκαιο του πολίτη για τη δράση τους! Όπως πολλοί Έλληνες, μελετούσα κάθε προκήρυξή της και περίμενα κάτι αξιοπρεπέστερο από μια ομάδα ένοπλων επαναστατών που η δράση και ο λόγος τους χάραζε συνειδήσεις. Άνθρωποι που ξαπλώνουν υπουργούς στο κέντρο της Αθήνας δεν φαντάζεσαι ποτέ πως όταν συλληφθούν θα καταρρεύσει το αμυντικό τους σύστημα (γιατί το επιθετικό τους ήταν αξεπέραστο!). Έσωσε την κατάσταση ο Κουφοντίνας. Μονάχος παλεύει ως και σήμερα ο κόσμος να θυμάται το αριστούργημα κι όχι την κατάρρευση. Άξιος...

Ακόμη πιο θλιβερό ήταν πως όλος αυτός ο κόσμος, που μέχρι τότε επικροτούσε τη δράση της εξυψώνοντάς την ως το αντίπαλο δέος στο διεφθαρμένο καθεστώς, τώρα εγκατέλειψε αυτούς τους ανθρώπους χωρίς καμία στοιχειώδη συμπαράσταση. Αφέθηκαν έρμαια στα χέρια των κυνικών κι αδυσώπητων κατασταλτικών μηχανισμών για να τους κατασπαράξουν, υποβοηθούμενοι απ' τα καλοταϊσμένα μα παντοτινά πεινασμένα και πρόθυμα δημοσιογραφόσκυλα του συστήματος. Άξιος της μοίρας του ο άνθρωπος που προσεύχεται κάποιοι να κάνουν κάτι για κείνον. Κι όταν οι προσευχές του εισακούονται, μα οι κάποιοι που κάνουν κάτι για κείνον

έχουν άσχημη κατάληξη, χώνεται βαθύτερα στον καναπέ του αναφωνώντας: «Αααα... τους μαλάκες δεν πρόσεχαν καθόλου, ξέρω εγώ και κάθομαι στα αυγά μου!». Περίμενε, κακόμοιρε, να δεις τι θα βγει απ' αυτά τα αυγά. Ήδη νιώθεις κάτι να τριγυρνά τον κώλο σου...

| Γυναίκες με κλειδιά και αποτυπώματα θανάτου |

Μαλανδρίνο το λοιπόν... Και γυναίκες! Ναι ναι, και γυναίκες! Νέες κι όμορφες! Όχι όχι, δεν είναι αυτό που νομίζεις. Το κράτος πρωτοπορεί! Ισότητα στην καταστολή, ισονομία στη συνενοχή, ισοπολιτεία στη βλακεία και τα μυαλά στα κάγκελα! Γυναίκες με αρμαθιές κλειδιά και στολή. Διπλοκλείδωναν τις κλειδαριές των αντρικών κελιών με τους ισάριθμους οργασμούς. Μύθος η γυναικεία ευαισθησία! Μα και πώς τα φέρνει η καταραμένη ζωή! Εκείνη ακριβώς τη στιγμή κάποιος κρατούμενος, που δεν του 'λειπε το αριστοφανικό χιούμορ, έβγαινε πάντα από το ντουζ του κελιού του και πάντα του 'πεφτε τάχα η πετσέτα που έκρυβε τη μεγάλη γύμνια του. Εκείνες ντρέπονταν, τάχα. Μόνο για τη δικιά του γύμνια... Με μισήσαν οι συγκρατούμενοι. Δυο βδομάδες μετά την άφιξή μου, άλλαξε ο αρχιφύλακας και ο καινούριος απέκλεισε την Α΄ από γυναικεία παρουσία. Δεν ξαναπέρασε θηλυκό ούτε απ' έξω απ' την κιγκλίδα. Είχαν γνώση οι φύλακες. Καλού κακού, φύλαγε τα ρούχα σου...

Κάποια βραδιά, ενώ δεν είχε περάσει μια ώρα απ' την καλοκαιρινή νυχτερινή κατάκλιση, κατέφθασε στην ακτίνα τσούρμο υπαλλήλων με αρχηγό τον Τσιρώνη. Έναν υπαρχιφύλακα που στον Κορυδαλλό ήταν αυλοκόλακας του Αραβαντινού. Ο λόγος της νυχτερινής επιδρομής τους ήταν να κλείσουν μια τρεχούμενη βρύση! Κάποιος κρατούμενος την άφησε άθελά του μισάνοιχτη στο πλυσταριό της ακτίνας. Ο Μήτσος, που έμενε μόνος του στο δεύτερο κατά

σειρά κελί απ' το πλυσταριό, δεν άφησε ανεκμετάλλευτη τέτοια ευκαιρία. Ξέσπασε σε κοροϊδευτικές κραυγές γκέι οργασμού. Κάποιου απ' τους νυχτερινούς εισβολείς θίχθηκε η ανδρική του αξιοπρέπεια κι άρχισε να χτυπά τη μικρή πόρτα του φωταγωγού, ανάμεσα στο κελί του Μήτσου και το διπλανό, ζητώντας να μάθει ποιος το 'κανε αυτό! Σεβαστός ισοβίτης ο Μήτσος. Τα πειθαρχικά του λήγανε κάπου στο 2015. Ληστεία τράπεζας, που τα ένα-δύο εκατομμύρια ευρώ μπαναμάς του Βαληράκη, ώθησαν έναν δεκαεξάχρονο να τρέξει, να γαντζωθεί πάνω του και ο Μήτσος να τον πυροβολήσει και να τον σκοτώσει (πάνω στην ένταση της ένοπλης ληστείας δεν κάνεις φέις κοντρόλ ούτε ζητάς πιστοποιητικό γέννησης).

Ο Μήτσος στη φυλακή ισόβια, ισόβια και ο αδερφός του νεκρού! Αποτέλεσμα νομικών αλχημειών μιας πολιτείας, η όποια, εκτός όλων των άλλων, προέβλεψε την επαγγελματική αποκατάσταση συγγενικού προσώπου νεκρού ο οποίος έπεσε στη μάχη κατά των ενόπλων ληστειών! Το τραπεζικό σύστημα συνένοχο επικρότησε και αποδέχθηκε αυτή τη νομοθεσία. Ίσως και να την επέβαλλε... Ο πολίτης πρέπει να μάθει πώς να θυσιάζεται για τα κέρδη των τραπεζών! Έτσι, ο αδερφός του δεκαεξάχρονου νεκρού προσελήφθη απ' την τράπεζα Ελλάδος ως φύλακας και μετά από λίγα χρόνια έκλεψε εκ των έσω υποκατάστημα τράπεζας Ελλάδος αποσπώντας εξιμισι εκατομμύρια ευρώ. Θεία δίκη-καταδίκη! Εδώ το έγκλημα, εκεί ο εγκληματίας, πάντα ίδιος ηθικός αυτουργός...

Δεν θα άφηνε αναπάντητη ο Μητσάρας τέτοια προσβολή. Χτυπάνε τη διπλανή πόρτα και έχουν το θράσος να ρωτάνε ποιος το 'κανε; «Εγώ, ρε μουνιά! Εγώ το έκανα! Στηθείτε να σας γαμήσω! Ελάτε, ρε πουτάνες, να σκίσω την κωλοτρυπίδα σας! Ανοίξτε την πόρτα ρε, ξεκωλιάρηδεεες...»

Είχε αφηνιάσει. Χτύπαγε με κλωτσιές την πόρτα του κελιού του και τους προκαλούσε ασταμάτητα, χώνοντας ανείπωτο βρισίδι. Δεν είχα ξανακούσει παρόμοιο, δεν τολμώ ούτε να το γράψω! Πού να μπουν... Δεν ήταν αμελητέα ποσότητα ο Μήτσος. Θεριό

ανεξέλεγκτης επιθετικότητας ήταν που τσάκιζε πέντε-έξι στην καθισιά! Ο Τσιρώνης φοβούμενος τα χειρότερα, έσκυψε, σφήνωσε τη μουσούδα του στο στενό παραθυράκι της πόρτας του κελιού μου και με στραβοκοίταζε χωρίς να μιλάει. Με μια κοφτή κίνηση του χεριού μου, του 'δωσα να καταλάβει...

«Τον πούλο, μάσ' τους και φύγε τώρα αμέσως!»

Το 'κανε χωρίς να βγάλει κιχ. Κατέβηκε και στάθηκε με τη συνοδεία του στο φωτισμένο προαύλιο που από τα παράθυρα των κελιών τους είχαν οπτική επαφή όλοι οι κρατούμενοι της Α΄. Τους πήρε χαμπάρι ο Μήτσος κι άρχισε να τους απαγγέλλει τον καινούριο εξειδικευμένο τόμο μπινελίκια. Ξανάριξε το βλέμμα ο Τσιρώνης στο δικό μου παράθυρο. Του ξανάκανα την κίνηση «χάσου από δω» και ταπεινωμένος πια χάθηκε οριστικά. Σαν ήρθε το πρωί, ως το συνήθιζα, κατέβηκα πρώτος στην κατ' ευφημισμό αίθουσα γυμναστήριου (αφού ήταν εντελώς άδεια από όργανα γυμναστικής), η όποια, όπως και κάθε γωνιά της φυλακής, ήταν είκοσι τέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο υπό το άγρυπνο βλέμμα των υπαλλήλων του δωματίου τύπου μπιγκ μπράδερ, στις κεντρικές εγκαταστάσεις της διοίκησης. Είχα ξεχάσει εντελώς το προηγούμενο βράδυ. Μου το θύμισε ο Τσιρώνης, εισβάλλοντας μόνος του στην αίθουσα.

- Τι κάνεις, Παλαιοκώστα; Κάθε μέρα πρωινός!

- Με παρακολουθείς;

- Θέλοντας και μη!

- Πώς έτσι, με την τσίμπλα στο μάτι;

- Ήρθα να μιλήσουμε για τα χθεσινοβραδινά!

- Εκτός απ' το ότι έκανες μεγάλη μαλακία, τι άλλο να πούμε για τα χθεσινοβραδινά;

- Εγώ έκανα μαλακία ή ο Μήτσος που έβρισε τα γεννοφάσκια μας;

- Μια χαρά σας τα 'ψαλε ο Μήτσος!

- Εσύ το λες αυτό; Σε είχα για σοβαρό κρατούμενο. Δεν περίμενα ποτέ να επικροτήσεις τέτοιες συμπεριφορές.

– Γιατί μπήκες χθες το βράδυ στην ακτίνα, Τσιρώνη;

– Δεν θα δώσω αναφορά σε κανέναν για το τι κάνω... Γιατί έτρεχε η βρύση, έπρεπε να μπω να ελέγξω τι γίνεται!

– Το κλείσιμο μιας βρύσης δεν χρειάζεται τα σαράντα παλικάρια! Αν δεν μπορείς να ελέγξεις τη συμπεριφορά τους, αναλαμβάνεις και την ευθύνη.

– Καλά τα λες, αλλά αν ήταν παγίδα;

– Όλα τα αν εμπεριέχουν φαντασιακά δεδομένα που μπορεί να καταλήξουν σε φιάσκο, όπως το χθεσινοβραδινό περιστατικό.

– Εγώ, Βασίλη, δεν παράτησα τον Κορυδαλλό έτσι για πλάκα να 'ρθω στο Μαλανδρίνο, θέλω να αφήσω το αποτύπωμά μου σε αυτή τη φυλακή!

– Αποτυπώματα, Τσιρώνη, άσε όσα θες, την ψυχή σου κοίτα μην αφήσεις, του είπα προφητικά.

Τέτοια γεγονότα ήταν καθημερινότητα στη φυλακή. Τα ξεχνούσα όμως μόλις τελείωναν. Κι αυτή η μικρή ιστορία δεν θα είχε καμία απολύτως αξία αν μετά από χρόνια, δραπέτης ξανά, δεν μάθαινα από τα ΜΜΕ ότι ένας κρατούμενος τον ξεκοίλιασε με μαχαίρι και άφησε την ψυχή του στους τσιμεντένιους διαδρόμους του Μαλανδρίνου. Οι σύντροφοί του σωφρονιστικοί πήραν εκδίκηση. Βασάνισαν μέχρι θανάτου τον φονιά του, κάνοντας έτσι, έστω και μετά θάνατον, το όνειρό του πραγματικότητα. Να αφήσει κι αυτός το αποτύπωμά του στον ανθρώπινο πόνο. Ως όνειρα ζωής ξεκινούν όλοι οι εφιάλτες...

Η φυλακή του Μαλανδρίνου ήταν καινούρια και σαν καινούρια έπρεπε να ερευνηθεί πού έχει τα αδύναμα σημεία της. Με αιχμή του δόρατος ένα δαιμόνιο ρουμανάκι αρχίσαμε εντατικές έρευνες για τον εντοπισμό τους. Φτάσαμε σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο προόδου ενός ριψοκίνδυνου όσο και δύσκολα υλοποιήσιμου σχεδίου διαφυγής, όμως μας προλάβαν. Ίσως κάτι να κατάλαβαν, κάτι να 'φτασε στα αυτιά τους, ίσως τυχαία σύμπτωση και βρέθηκα ξανά στην Κέρκυρα.

| Ταξιδάκια αναψυχής |

ΚΡΙΝΩ ΣΚΟΠΙΜΟ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ πως πριν τη σύλληψή μου τον Δεκέμβρη του '99 κατείχα ένα ιδιότυπο ρεκόρ. Παρόλο που ήμουν καταζητούμενος, δραπέτης φυλακών, επικηρυγμένος, με πολλές καταδίκες ερήμην μου κι ολόκληρο τον ποινικό κώδικα στην πλάτη μου (ληστείες τραπεζών, καταδιώξεις με ανταλλαγή πυρών, τραυματισμούς αστυνομικών, απαγωγή επιχειρηματία με σκοπό την καταβολή λύτρων κ.λπ.), δεν είχα ποτέ συμμετάσχει σε ακροαματική διαδικασία δικαστηρίου ούτε ως κατηγορούμενος ούτε ως απλός πολίτης. Για να το πω πιο συγκεκριμένα, δεν είχα πατήσει ποτέ το πόδι μου σε αίθουσα δικαστηρίου. Τώρα, καταιγισμός δικαστικών κλητεύσεων από όλη την ελληνική επικράτεια στόχευαν τη μελλοντική προσωπική μου ελευθερία (μιας και η προσωρινή είχε υποθηκευθεί και ουδέν μονιμότερον του προσωρινού).

Εκτός φυλακής οι διώκτες μου με ανακήρυξαν ως νούμερο ένα καταζητούμενο. Εντός, τον νούμερο ένα άκρως επικίνδυνο απόδρασης (έτσι έγραφε με μεγάλα κόκκινα γράμματα ο λευκός ογκώδης φάκελος που παραλάμβανε και παρέδιδε από φυλακή σε φυλακή ο επικεφαλής της εκάστοτε μεταγωγής). Μια δίκη για τον νούμερο ένα επικίνδυνο απόδρασης στις ελληνικές φυλακές δεν ήταν μια απλή υπόθεση. Αλλά μια ολόκληρη, πολύ κουραστική ταλαιπωρία.

Για λόγους ασφαλείας οι μεταγωγές ήταν μυστικές, αιφνίδιες. Εκτός του επικεφαλής της μεταγωγής και του αρχιφύλακα βάρδιας κανείς άλλος δεν γνώριζε το παραμικρό. Αυτό το διαπίστωσα πολλές φορές, όταν κατά τη διάρκεια των μεταγωγών καλούσαν τους μπάτσους συνοδούς συγγενικά τους πρόσωπα στα κινητά για να μάθουν πού βρίσκονται και αδυνατούσαν να απαντήσουν.

«Δεν μας έχουν πει, όταν φτάσουμε θα ξέρω», ήταν πάντα η απάντησή τους.

Πέντε η ώρα το πρωί άνοιγε η πόρτα του κελιού από κάμποσους δεσμοφύλακες.

«Παλαιοκώστα, μάζεψε τα πράγματά σου, μετάγεσαι».

Ούτε πώς, ούτε πού, ούτε γιατί. Στέκονταν περιμένοντας στην ανοιχτή πόρτα του κελιού μέχρι να μαζέψω τα πράγματά μου, παρακολουθώντας κάθε κίνηση. Εγώ υπολογιστικά, μέσα από την κλήτευση, υπέθετα τον προορισμό. Έβαζα σε ένα σάκο τα απολύτως απαραίτητα, μετέβαινα συνοδεία των δεσμοφυλάκων στο θυρωρείο για καταγραφή και κατόπιν στην έξοδο για έλεγχο σωματικό και ρουχισμού. Αμέσως μετά, επιβίβαση σε κλούβα και με ισχυρή αστυνομική συνοδεία, που συμπεριελάμβανε πάντοτε άνδρες της ΕΚΑΜ, φεύγαμε για τον τόπο προορισμού, που άλλοτε ήταν Θεσσαλονίκη, άλλοτε Γιάννενα, άλλοτε Πάτρα, άλλοτε Λάρισα κ.λπ. Φτάνοντας στον προορισμό γινόταν παράδοση, παραλαβή, ψαχτήρι, μεταφορά στο εσωτερικό και εγκατάσταση σε κελί ή θάλαμο.

Την ημέρα του δικαστηρίου μια από τα ίδια. Ξύπνημα χαράματα, ψαχτήρι, κλούβα, συνοδείες, δικαστική αίθουσα με πάνοπλους μπάτσους κ.λπ. Τελειώνοντας η δίκη ξεκινούσε αντίστροφα η ίδια διαδικασία, μέχρι να ξαναπατήσω στο κελί μου στον Κορυδαλλό ή σε όποια φυλακή ήμουν χρεωμένος εκείνο τον καιρό. Για μια και μόνο δίκη έπρεπε να υποστώ τη βάσανο του σωματικού ελέγχου έξι φορές. Δεν ήταν λίγες οι περιπτώσεις που γινόταν μάχη κατά τη διάρκειά του, γιατί κάποιος ευθυνόφοβος δεσμοφύλακας τηρούσε το γράμμα του κωλονόμου με το πρόσχημα πως δεν κάνει διακρίσεις

σε κρατούμενους. Ενδεικτικά θα αναφέρω μια περίπτωση δεσμοφύλακα που στη δική μου άρνηση να σκύψω σε σωματικό έλεγχο, κατέβασε ο ίδιος τα παντελόνια του και μου στήθηκε, για να μου αποδείξει πως δεν είναι δα κάτι σπουδαίο αυτό που μου ζητάει. Όταν η κωλοτρυπίδα των εγκλείστων γίνεται αντικείμενο ενδελεχούς έρευνας ως η κύρια εστία αποσταθεροποίησης του σωφρονιστικού και γενικά του συστήματος, η κοινωνία νοσεί. Αλήθεια λυπάμαι αυτούς που οραματίζονται μέσα από αυτό το πρίσμα το μέλλον του κόσμου. Ιδιαίτερα εκείνους που τους ανοίγονται καθημερινά πολλά παράθυρα σε αυτόν. Ντροπή... Πρόκειται για «σουφρο-νιστική» γελοιότητα! Μόνο στον επισταμένο έλεγχό της είναι συνεπές αυτό το κράτος γιατί καθρέφτης της είναι. Της μοιάζει...

| Εκδορείς δικαίου |

Απ' τις πρώτες κιόλας δυο-τρεις δίκες είχε κριθεί το ύψος της εκτιτέας ποινής μου, με αποτέλεσμα όλες οι τρέχουσες δίκες να χάσουν κάθε ποινικό ενδιαφέρον για μένα, κάνοντας όλη αυτή τη διαδικασία του πηγαινέλα σωματικά κουραστική, ψυχοφθόρα κι εντελώς ανούσια. Αυτή είναι και η αιτία της αοριστίας που διατρέχει το λόγο μου, όταν αναφέρομαι αριθμητικά σε ποινές και δίκες.

Πράγματι, μόνο σωματικά και λόγω βίαιου εξαναγκασμού συμμετείχα σ' αυτές τις δίκες. Όταν βρίσκεσαι διαρκώς καθηλωμένος με αλυσίδες και σου επιτίθενται σμήνη από ακόρεστα σαρκοβόρα κοράκια, παύεις να μετράς ραμφίσματα. Προέχει η διαφύλαξη της πνευματικής και ψυχικής σου ισορροπίας. Σε κάθε δίκη μου απλά περίμενα υπομονετικά το τελικό κρώξιμο του αρχικόρακα. Ένοχος για τόσα κακουργήματα, τόσα πλημμελήματα, συνολική ποινή πενήντα πέντε χρόνια, κατά συγχώνευση είκοσι! Κάπως έτσι έληγε κάθε φορά το μαρτύριό μου...

Κάποια στιγμή, για να μην σκυλοβαριέμαι, πήρα την απόφαση

να συμμετέχω και πνευματικά σε κάποιες από τις δίκες που με αφορούσαν και θεωρούσα ότι έχουν δικαστικό ενδιαφέρον. Παράλληλα άρχισα να παρακολουθώ δίκες άλλων κρατουμένων που εκδικάζονταν την ίδια μέρα, με μόνη προοπτική την προσωπική εκτίμηση για τον τρόπο απόδοσης δικαιοσύνης απ' τα ελληνικά δικαστήρια. Όχι φυσικά ότι δεν τον ήξερα ή δεν τον υποπτευόμουν.

Το «προνόμιο» να παραβρίσκομαι και να παρακολουθώ άλλες δίκες το απέκτησα λόγω επικινδυνότητας. Τις περισσότερες φορές οι έχοντες την ευθύνη της φύλαξής μου κρίναν ασφαλέστερο να παραμένω στην αίθουσα του δικαστηρίου έως ότου τελειώσουν όλες οι άλλες δίκες. Έτσι και οι υπόλοιπες γίνονταν υπό τις κάννες των αυτόματων υποπολυβόλων των ακροβολισμένων σε ολόκληρη τη δικαστική αίθουσα εκαμιτών. Η έκπληξή μου ήταν τεράστια με το βαθμό ξεδιαντροπιάς που διεξάγονταν αυτές οι δίκες. Την κακοσμία απ' τις ελπίδες μιας ρημαγμένης κοινωνίας που είχαν δολοφονήσει οι δημοκρατικά εκλεγμένοι ταγοί των θεσμών, η δικαστική εξουσία, σε ρόλο καθαριστή πτωμάτων, πάσχιζε εξόφθαλμα, χωρίς αισχύνη, κάπου να ενταφιάσει, φορτώνοντας το φόνο στους κάθε λογής παραβάτες των νόμων της. Ιδού λοιπόν οι φταίχτες! Αυτοί συνωμοτούν ενάντια στην ευτυχία και ευημερία του λαού. Να οδηγηθούν στους χώρους υγειονομικής ταφής κοινωνικών αποβλήτων για τα περεταίρω! Παλαιές, καλές κι αποδοτικές τακτικές διεφθαρμένων καθεστώτων.

Οι αίθουσες δικαστηρίων ήταν πραγματικά θυσιαστήρια, με τους δικαστές σε ρόλο σφαγέα να μην δείχνουν κανένα έλεος στα σφάγιά τους. Ψυχροί κι αδιάφοροι δεν παρέκκλιναν χιλιοστό ούτε αμφισβητούσαν ποτέ το κατηγορητήριο της αστυνομίας. Οι δικαστικές τους θηριωδίες καθιστούσαν τις αίθουσες δικαστηρίων αστυνομικά παραρτήματα για την τυπική διεκπεραίωση προειλημμένων αποφάσεων προεπιβαλλόμενης ποινής.

Απ' τα τριακόσια περίπου χρόνια (συγχωνευμένων ποινών)

συνολικής καταδίκης που μου επιβλήθηκε σε είκοσι περίπου δικαστήρια, τα εκατό ήταν αέρας. Δηλαδή μου φόρτωσαν εκατόεκατόν πενήντα επιπλέον χρόνια για υποθέσεις που δεν είχα καμία συμμετοχή και τα υπόλοιπα διακόσια ήταν αποτέλεσμα των άκριτων δικαστικών αποφάσεων και των αυστηρότερων προβλεπόμενων ποινών. Με αυτή τη στατιστική το ένα τρίτο των καταδικασμένων είναι αθώοι, οι υπόλοιποι κακοδικασμένοι. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι σε καμία από αυτές της δίκες που άθελά μου παρακολούθησα δεν άκουσα τη λέξη επιείκεια. Αντίθετα η αντεκδίκηση, η ταξικότητα, ο ρατσισμός και η εξοντωτική διάθεση των κατηγορητηρίων ήταν εμφανέστατα. Επίσης τα ρατσιστικά σχόλια, οι προσβολές με τη μορφή εξυπνακίστικων αστεϊσμών και ο λεκτικός τραμπουκισμός απ' τους δικαστές προς τους κατηγορουμένους ήταν κανόνας. Όπως κανόνας ήταν οι απαίδευτοι εισαγγελείς, που προοιωνίζοντας το αμετανόητο της ελληνικής δικαιοσύνης κλείναν τη μακάβρια αυλαία κάθε ανθρωποθυσίας με πομπώδεις ηθικοπλαστικού τύπου αγορεύσεις περί καλού και κακού, ηθικού και ανήθικου, που άγγιζαν τα όρια της ιλαροτραγωδίας. Εκ πείρας και με στοιχεία πλέον, μπορώ να μιλήσω με απόλυτη σιγουριά για εγκληματική δικαιοσύνη. Ολόκληρο το σύστημα απονομής της είναι χωμένο μέχρι την τύφλα του στα σκατά.

Παραθέτω μία απ' τις πολλές συνηθισμένες στιχομυθίες μεταξύ εμού και του προέδρου ενός δικαστηρίου στη Θεσσαλονίκη, όταν δικαζόμουν για τρεις ένοπλες ληστείες σε αντίστοιχα σούπερ μάρκετ, με τις οποίες δεν είχα καμία απολύτως σχέση.

– Κύριε πρόεδρε, νομικός είσαστε, γνωρίζετε πως εκτός της ισόβιας η ανώτερη εκτιτέα ποινή είναι τα είκοσι πέντε χρόνια. Μέχρι στιγμής η αθροιστική μου ποινή έχει φτάσει αισίως τα εκατόν πενήντα (κάπου τόσα είχαν φτάσει τότε). Το να μου φορτώσετε άλλα πενήντα δεν αλλάζει τίποτα στο ποινικό μου μέλλον. Μου δίνει όμως την ελευθερία να λέω την αλήθεια, αφού σίγουρα δεν πιστεύετε πως ένας ληστής μπορεί να είναι ειλικρινής και σας

λέω πως δεν έχω καμιά ανάμειξη στις συγκεκριμένες ληστείες.

– Μα κύριε Παλαιοκώστα, σας εμπλέκει ο ίδιος ο συνεργάτης σας. Ομολογεί πως ήσασταν εσείς στις τρεις ληστείες. Αποδέχεστε ότι ο συγκατηγορούμενος Κώστας Σ. υπήρξε κάποτε συνεργάτης σας;

– Δεν αποποιήθηκα ποτέ το παρελθόν μου, όμως πέρα απ' αυτή την ομολογία δεν υπάρχει κανένα άλλο στοιχείο εναντίον μου που να πιστοποιεί τα λεγόμενά του.

– Τι λόγο είχε ο συνεργάτης σας να σας εμπλέξει;

– Αυτό ούτε εγώ το γνωρίζω ούτε εσείς. Αφού δεν είναι παρών αυτός που με εμπλέκει, παραμένει μια ομολογία με άγνωστα κίνητρα. Εσείς αλήθεια γιατί επιμένετε στην μαρτυρία ενός ανυπόληπτου, που εξόφθαλμα καταδίδει ψευδώς έναν πρώην συνεργάτη του;

– Εγώ δεν πιστεύω τον συνεργάτη σας αλλά είναι στοιχείο που σας ενοχοποιεί, δεν μπορεί το δικαστήριο να το παραβλέψει!

– Κύριε πρόεδρε, πέρα από την ιερή βίβλο της δικογραφίας και το γράμμα του νόμου, υπάρχει η κοινή λογική στην όποια κάνω προσπάθεια να σας μυήσω και ξαναλέω: Εμένα δεν με επηρεάζει όποια ποινή και να επιβάλλει το δικαστήριό σας. Η καταδίκη μου θα γλιτώσει κάποιον από μια πολυετή φυλάκιση, ψυχικό θα κάνω. Ποιος ο λόγος να επιμένω στην αθώωσή μου;

– Αυτή είναι και απορία του δικαστηρίου, κύριε Παλαιοκώστα!

– Δεν θέλω να χρεωθώ ληστεία σε σούπερ μάρκετ. Είναι θέμα αρχής για μένα. Εγώ σε σούπερ μάρκετ μπαίνω μόνο για να αγοράσω τρόφιμα.

– Άρα συμφωνείτε πως η ένοπλη ληστεία είναι μια κατακριτέα πράξη αλλά διαφωνείτε μόνο όταν γίνεται σε σούπερ μάρκετ!

Τρία πουλάκια κάθονταν... Έμπλεξα με μαλάκα.

– Καλά καλά, ανακοινώστε την ποινή να τελειώνουμε.

Μου ρίξαν κάπου τριάντα χρόνια για τις δύο ληστείες και με αθώωσαν για την τρίτη, ενώ και για αυτή το ίδιο ενοχοποιητικό

στοιχείο είχαν, την ομολογία του ίδιου συγκατηγορούμενου. Καμιά λογική συνέπεια, απλός συμψηφισμός. Σε καταδικάζουμε για τις δύο, σε απαλλάσσουμε για την τρίτη και θα πρέπει να είσαι ευχαριστημένος.

| Εισαγγελέας πασπαρτού |

Αργότερα, ο εισαγγελέας αυτής της δίκης ανέλαβε καθήκοντα στις φυλακές των Διαβατών. Όταν μετά από δύο χρόνια μεταφέρθηκα στην παραπάνω φυλακή ήρθε να με καλωσορίσει σε ακατάλληλη στιγμή. Κάθε απόγευμα είχα την ψυχαναγκαστική συνήθεια, με τα ακουστικά στα αυτιά, να περπατάω στο προαύλιο της φυλακής μέχρι να κλείσει. Αυτό το έκανα πάντα μόνος. Γιατί μου έδινε την ευκαιρία (ξεφεύγοντας για λίγο από την καθημερινότητα του εγκλεισμού), μια δυο ώρες να διαλογίζομαι ακούγοντας μουσική. Ήταν κοινό μυστικό πως εκνευριζόμουν αν ερχόταν κάποιος να με ενοχλήσει κατά την ώρα εκείνη. Θα έπρεπε να έχει σοβαρή δικαιολογία να το κάνει.

Κάποιο δειλινό, εκεί που βάδιζα βυθισμένος στις ντυμένες με μουσική υπόκρουση σκέψεις μου, νιώθω ένα χέρι να μου χτυπά μαλακά και επανειλημμένα τον ώμο. Αισθάνθηκα σαν να με ξυπνάνε τα μεσάνυχτα για γερμανικό νούμερο! Αυτό ήταν. Μου ανέβηκε το αίμα στο κεφάλι!

– Τι στο διάλο θέλεις; φώναξα, γυρνώντας οργισμένος να δω τον θρασύτατο που τόλμησε να παραβεί την ενδέκατη εντολή. Είδα έναν κουστουμάτο γκριζομάλλη κοντά στα πενήντα, με το δεξί χέρι προτεταμένο προς το μέρος μου αναμένοντας χειραψία, να ανοιγοκλείνει το στόμα. Πίσω του ήταν ο διευθυντής και ο αρχιφύλακας που ανοιγόκλειναν και εκείνοι τα στόματά τους. Έβγαλα τα ακουστικά για να έρθω στην πραγματικότητα.

– Βρε Παλαιοκώστα! Ο εισαγγελέας της φυλακής είμαι. Βρέ-

θηκα εισαγγελέας έδρας σε δυο δικαστήριά σου, εδώ στη Θεσσαλονίκη. Δεν με θυμάσαι;

– Ναι ναι, ο εισαγγελέας είναι! αναφωνήσαν με ένα στόμα κι ανάσα τα άλλα δύο μέλη της αγίας τριάδας.

Έπιασα το ακόμη απλωμένο χέρι του.

– Καλώς όρισες, εισαγγελέα. Ποιος καλός άνεμος σε φέρνει στα μέρη μας;

– Ενημερώθηκα ότι ήρθες για να παραμείνεις στη φυλακή μας. Σκέφτηκα πως ήταν καλύτερα να σε συναντήσω εδώ απ' το να σε καλέσω στο γραφείο μου.

– Καλοσύνη σου και πρωτότυπο ομολογώ. Σε ποια απ' τα δικαστήριά μου ήσουν εισαγγελέας έδρας;

– Στο τριμελές με εκείνες τις ληστείες στα σούπερ μάρκετ και το άλλο τριμελές επίσης για μια ληστεία τράπεζας κοντά στη Βέροια.

– Αααα κατάλαβα. Μόλις γνώρισα έναν απ' αυτούς που διέγραψαν τριάντα χρόνια απ' τη ζωή μου με δυο αποφάσεις.

Στο μεταξύ γύρω μας μαζευτήκαν όλοι οι κρατούμενοι που ήταν στο προαύλιο, ακούγοντας με ενδιαφέρον την κουβέντα.

– Υπερβάλλεις. Προσδίδεις τραγικότητα στα γεγονότα!

– Τραγικότητα είναι να διεξάγονται σοβαρές δίκες με τέτοια επιπολαιότητα και να παίρνονται με την ανάλογη ελαφρότητα αποφάσεις που εξοντώνουν τους κατηγορούμενους. Δέχομαι ότι δεν επηρεάστηκα απ' αυτές τις ποινές, όμως αν στη θέση μου βρισκόταν κάποιος που δεν είχε προηγούμενη καταδίκη, όντας αθώος, ποιος έχει το δικαίωμα να διαγράφει ένα μεγάλο κομμάτι της ζωής του; Οι ίδιοι σε υποθέσεις ανθρωποκτονίας διατρανώνετε την ιερότητα της ανθρώπινης ζωής, μα δεν έχετε κανέναν ενδοιασμό να την τεμαχίσετε πετώντας στα σκυλιά τα κομμάτια της στο όνομα της απόδοσης δικαιοσύνης.

– Θα ήταν ανειλικρινές αν έλεγα πως δεν συμφωνώ μαζί σου. Αν ήταν στο χέρι μου θα σε άφηνα ελεύθερο αυτή τη στιγμή! Είμαι

σίγουρος πως κανένας πολίτης δεν κινδυνεύει από σένα. Η στάση που κράτησες ως κατηγορούμενος στις δίκες που παρευρέθηκα ως εισαγγελέας μου δίνει το δικαίωμα να έχω προσωπική άποψη για σένα. Ηθικός, έντιμος, ανθρωπιστής. Με ισχυρή, δομημένη προσωπικότητα που σε συνάρτηση με την ολοκληρωμένη ατομική άποψη για τη ζωή δεν επιδέχεται κανενός είδους σωφρονισμού!

– Οοοπ... Για κάτσε! Κάτι μου θυμίζουν αυτά τα λόγια. Κάπου τα 'χω ξανακούσει.

– Έτσι τελείωνε η αγόρευσή μου σε μια από τις δίκες σου! Πληροφοριακά σου το λέω, κι αν θέλεις πίστεψέ με, στις δυο δίκες εγώ πρότεινα την αθώωσή σου. Και οι υπόλοιποι παραπλήσια άποψη είχαν για σένα, μα ψήφισαν ένοχος.

– Η απόσταση που χωρίζει αυτά που πιστεύουμε με κείνα που πράττουμε είναι η τραγωδία μας ως ανθρώπινο είδος. Αυτό που μόλις προανέφερες είναι μια έμμεση ομολογία ότι στις φυλακές κρατούνται άνθρωποι με μοναδικό σκοπό τη φυσική τους εξόντωση, κάτι που ουδόλως επηρέασε τη συνείδησή σου να αναλάβεις την τωρινή σου θέση. Κι αφού δεν τα κατάφερες ως εισαγγελέας έδρας, απολογήσου στους κρατούμενους για τις άθλιες συνθήκες κράτησής τους.

Η πάσα ήρθε την κατάλληλη στιγμή. Δέχτηκε ομοβροντία ερωτήσεων-παραπόνων απ' τους δεκάδες ανυπόμονους κρατούμενους που περίμεναν αυτή τη στιγμή. Ξανάβαλα τα ακουστικά στα αυτιά μου και ξεμάκρυνα να συνεχίσω αυτό που διέκοψε ο κυρ εισαγγελέας. Ο οποίος διέγνωσε πως η περίπτωσή μου δεν χρήζει ούτε επιδέχεται σωφρονισμό. Ίσως σωφρονισμό να χρήζει η κοινωνία για να με δεχτεί.

| Κατά παραγγελία δίκαιο |

Καθόλη τη διάρκεια της ανθρώπινης ιστορίας, ουδέποτε οι δικαστικές εξουσίες στάθηκαν δίπλα σε επαναστατημένα-εξεγερμένα άτομα,

ομάδες ή λαούς που προσπάθησαν και προσπαθούν να εδραιώσουν αληθινό δίκαιο, μα πάντοτε εφάρμοζαν νόμους. Νόμους γραμμένους από τυράννους κι αυτοκράτορες εφάρμοζαν κατά την αρχαιότητα. Στον μεσαίωνα του σκοταδισμού το ίδιο. Στο πρόσφατο παρελθόν στήριξαν ολοκληρωτικά, ναζιστικά, στρατιωτικά, θεοκρατικά καθεστώτα. Σήμερα, βυθισμένες ολόκληρες οι ίδιες στη διαφθορά, εφαρμόζουν νόμους αργυρώνητων από πολυεθνικές πολιτικών, διευκολύνοντας την παγκόσμια οικονομία στο δρόμο προς τον οικονομικό ολοκληρωτισμό.

Ένα σάπιο πολιτικό σύστημα, που έχει γραμμένο το σύνταγμα και ζέχνει διαφθορά, για την καλύτερη συγκάλυψη και θωράκισή του χρειάζεται συμμάχους-συνενόχους. Τους πρώτους, μα πλέον απαραίτητους, τους αναζητά και εύκολα τους βρίσκει στο δικαστικό σύστημα, κατόπιν στα σώματα ασφαλείας (εκεί αν βρίσκει, σκοτώνονται και σκοτώνουν) και πάει λέγοντας. Αργά μα σταθερά τη σαπίλα του καταφέρνει να τη διοχετεύσει σε ολόκληρο τον κορμό της κοινωνίας. Ο πολίτης, χωρίς καν να το αντιληφθεί, εμφανίζεται συνένοχος σε ένα καθεστώς σήψης, ανομίας και διαφθοράς, που η ψήφος του λογίζεται παραχώρηση ατομικής κυριαρχίας. Έτσι, η αντιπροσωπευτική δημοκρατία γίνεται όπλο στα χέρια φατριών, που έχουν ως στόχο τον έλεγχο της εξουσίας και τη νομή της, μετατρέποντας τις δομές του κράτους σε ορμητήριο του επίσημα εκλεγμένου πλέον οργανωμένου εγκλήματος.

Με την ενοχή χαλκά στη μύτη και την ψήφο του βαριά αλυσίδα που κρατά κι ελέγχει το μακρύ βρώμικο χέρι του οικονομικο-πολιτικού συμπλέγματος, ο κυρίαρχος λαός μεταλλάσσεται σε έναν πειθήνιο Κύκλωπα, υπόδουλο μιας παγκοσμιοποιημένης ηλιθιότητας, έντεχνα σερβιρισμένης ως υπέρτατο, πανανθρώπινο αγαθό του μέλλοντος. Κι έτσι, ο γίγαντας μεν κουτός δε λαός, σκυφτός κι αμίλητος, σέρνεται σε ζοφερό μέλλον, γιατί διαισθάνεται και εκλαμβάνει ως μοίρα αυτό που του συμβαίνει, καθιστώντας τον ανήμπορο να αντιδράσει.

Ήταν Φλεβάρης. Ένα παχύ στρώμα χιονιού σαβάνωσε τη μακεδονική γη. Λόγω αυτού του γεγονότος πίστευα πως η μεταγωγή δεν μπορεί να γίνει και η δίκη θα έπαιρνε άλλη ημερομηνία. Έτσι κι αλλιώς με τις καταδίκες που είχα δεν υπήρχε κάποιος λόγος βιασύνης. Όμως το κράτος λειτουργεί, είναι παντός καιρού! Το είχα ξεχάσει. Ήρθαν χάραμα να μου το θυμίσουν με τη συνήθη υποβόσκουσα κακία τους. «Παλαιοκώσταααας... Μεταγωγή!»

Ένα καραβάνι από δέκα οχήματα γεμάτα αστυνομικούς και μια κλούβα επίσης γεμάτη πάνοπλους ένστολους στη μέση με περίμενε έξω απ' τη φυλακή Διαβατών με προορισμό κάποια δυτική πόλη της Μακεδονίας. Όλα τα οχήματα της αυτοκινητοπομπής φορούσαν χιονοαλυσίδες, αφού το χιόνι ήταν σχεδόν στο μισό μέτρο. Μόνο οι κεντρικές οδικές αρτηρίες ήταν ανοιχτές. Είχε πυκνή ομίχλη και έκανε ψοφόκρυο. Ακόμη και την πόρτα της κλούβας να μου άνοιγαν, δεν θα μπορούσα να πάω πουθενά με τόσο χιόνι. Προς τι τόσα μέτρα ασφαλείας; Άγνωσται αι βουλαί του κράτους...

Στην κλούβα, παραδόξως, ήταν ένας ακόμα κρατούμενος από άλλη ακτίνα, που όπως μου είπε είχε δικαστήριο την ίδια μέρα στην ίδια πόλη. Ήταν αρκετά ομιλητικός. Πρόθυμος να μου εξιστορήσει όλη την παράνομη δράση του, πιστεύοντας πως ήταν το λιγότερο συναρπαστική! Αλλά οι ρουφιάνοι διέκοψαν τη διαφαινόμενη λαμπρή καριέρα του για να τον κλείσουν φυλακή. Τα είχε με τους ρουφιάνους. Τους μισούσε... Το 'λεγε και το ξανάλεγε! Πιστεύοντας πως είναι κάποιος βάλτος να μου πάρει καμιά κουβέντα ή κάποιος μπάτσος που παρίστανε τον κρατούμενο, έβαλα τα ακουστικά μου για να απαλλαγώ απ' την ακατάσχετη φλυαρία του.

Το μεσημέρι φτάσαμε στον προορισμό μας. Ο νομός δεν διέθετε φυλακή, γι' αυτό ένας όροφος στο αστυνομικό τμήμα της πόλης ήταν διαμορφωμένος σε μεταγωγών με τέσσερις ευρύχωρους θαλάμους για τον καταμερισμό των κρατουμένων. Εμένα μαζί με

τον πολυλογά συνταξιδιώτη μάς βάλαν σε ένα θάλαμο μόνους μας. Σε λίγο έφτασε η κλούβα απ' τα Γιάννενα με καμιά δεκαπενταριά κρατούμενους. Τους μοίρασαν σε δυο θαλάμους που δεν είχαν οπτική επαφή με το δικό μας. Δεν πέρασαν κάμποσα λεπτά απ' την άφιξή τους, όταν ήρθε στα κάγκελα του θαλάμου ο κάνοντας χρέη διοικητή.

– Τι γίνεται, Παλαιοκώστα; Δεν πιστεύω να μας κάνεις καμιά λαχτάρα όσο είσαι εδώ; Αν και έχουμε πάρει τα μέτρα μας.

– Μην ανησυχείς, αστυνόμε, δεν έχω κανονίσει τίποτα... Πού να πας με τόσο χιόνι και κρύο; Θα το αφήσω για καμιά καλύτερη μέρα!

– Όταν λέω ότι λάβαμε τα μέτρα μας, κυριολεκτώ! είπε γελώντας και συνέχισε. Έχω έναν Αλβανό που ήρθε από Γιάννενα, θέλει ντε και καλά να έρθει στο δικό σου θάλαμο... Τόνι είναι το όνομά του. Μήπως τον γνωρίζεις; Θέλεις να τον δεις;

– Δεν μπορώ να σου πω με σιγουριά. Φέρ' τον να τον δω για να αποφασίσω.

Τον παρουσίασαν μπροστά από τα κάγκελα του θαλάμου δυο μπάτσοι. Δεν τον γνώριζα. Μου είπε το όνομά του και κατόπιν ότι έχω τα χαιρετίσματα από τους τάδε (αναφέροντας τα ονόματα πέντε απόλυτα σεβαστών προσώπων ανάμεσα στους αλβανούς, κι όχι μόνο, κρατούμενους). Κατάλαβα ότι τον στείλαν αυτά τα παιδιά σε μένα για να τον βοηθήσω σε κάτι που δεν μπορούσα να προσδιορίσω ούτε είχε τη διάθεση να μου πει μπροστά στον αξιωματικό της αστυνομίας.

Πήρα αμέσως πρωτοβουλία.

– Εντάξει είμαστε, αστυνόμε, μπορείς να τον βάλεις στο θάλαμό μου, δεν θα δημιουργηθεί κανένα πρόβλημα.

– Ούτε να το σκέφτεσαι, Βασίλη, μέσα δεν πρόκειται να μπει. Αν θέλεις να τον αφήσω εδώ δέκα λεπτά να μιλήσετε, να το κάνω.

Ήταν μια παραχώρηση πολύ ανθρώπινη που δεν ήταν υποχρεωμένος να κάνει, για αυτό τον ευχαρίστησα. Μόλις έφυγε ο αξιω-

ματικός, ήρθε η πρώτη έκπληξη. Ο Τόνι μαινόμενος επιτέθηκε φραστικά στον ρουφιανόπληκτο πρώην συνταξιδιώτη μου και νυν συγκάτοικο, που ως εκείνη τη στιγμή δεν είχε βγάλει κιχ.

– Τι μου 'κανες, ρε Αργύρη; Σου είχα απόλυτη εμπιστοσύνη, έτρωγα στο σπίτι σου, έκανα τόσα δώρα στα παιδιά σου, γνώριζα και σεβόμουν τη γυναίκα σου για να με δώσεις στεγνά στην πρώτη αναποδιά; Είσαι ένας κοινός καταδότης!

Κάτι μου 'λεγε πως θα 'χαμε ενδιαφέρουσες εξελίξεις, το γούσταρα πάρα πολύ.

– Τόνι, ηρέμησε... Πες μου τι ακριβώς συμβαίνει.

– Μ' αυτό τον σπιούνο γνωριζόμαστε τέσσερα χρόνια, Βασίλη. Τα δύο τελευταία συνεργαζόμαστε στο εμπόριο ναρκωτικών. Εγώ τα 'φερνα, αυτός τα πούλαγε. Την τελευταία φορά του παρέδωσα εβδομήντα κιλά μαύρο, τρία κιλά πρέζα και κοντά στο κιλό κόκα (οι ποσότητες είναι περίπου). Κατέβηκα στην Αθήνα να αγοράσω κάποια πράγματα που χρειαζόμουν, μα στο γυρισμό με προορισμό την Αλβανία με σταμάτησε και με συνέλαβε η αστυνομία κατόπιν υπόδειξης του Αργύρη. Όσο εγώ βρισκόμουν στην Αθήνα κάναν έρευνα στο σπίτι του, βρήκαν τα ναρκωτικά κι εκείνος ανέφερε ποιος του τα προμήθευσε. Ο τύπος είναι ελεεινός. Δεν είπε απλώς το όνομά μου αλλά πού βρισκόμουν, το μέσο μετακίνησής μου και στο τέλος με πήρε ο ίδιος τηλέφωνο ζητώντας μου στο γυρισμό να κάνω μια στάση κοντά στο σπίτι του, τάχα να μου μιλήσει για μια σοβαρή εξέλιξη. Με σακάτεψαν, δεν ομολογούσα τίποτα. Μου κάναν φρικτά βασανιστήρια. Πέρασε ένας χρόνος από τότε κι έχω ακόμη προβλήματα υγείας.

– Εσύ, Τόνι, πώς γνώριζες ότι θα βρισκόμουν εδώ για δικαστήριο; τον ρώτησα.

– Ο δικηγόρος μου, ο οποίος είναι απ' την πόλη, με ενημέρωσε. Έμαθε ότι την ίδια μέρα εκδικάζεται δικιά σου υπόθεση. Επικοινώνησα τηλεφωνικά με τα παιδιά στις άλλες φυλακές μήπως μπορείς να με βοηθήσεις.

– Πες μου εν τάχει πώς μπορώ να το κάνω.

– Ο δικηγόρος μου στήνει έδρες. Αν αθωωθώ, εισαγγελέας και πρόεδρος θα πάρουν από είκοσι χιλιάδες ευρώ κι άλλα τόσα ο δικηγόρος. Μόνη προϋπόθεση να αλλάξει κατάθεση στην απολογία του ο Αργύρης, ώστε η απόφαση του δικαστηρίου να είναι δικαιολογημένη. Αν κατάφερνες να τον μεταπείσεις να ισχυριστεί στην απολογία του ότι η κατάθεσή του στην αστυνομία ήταν προϊόν σωματικής και ψυχολογικής βίας, θα αθωωθώ σίγουρα. Κάνε ό,τι περνά από το χέρι σου, γιατί δεν φταίω σε τίποτα που τον πιάσαν οι μπάτσοι από δικές του μαλακίες.

– Τόνι, δεν σου υπόσχομαι τίποτα. Όλα αυτά είναι πολύ ξαφνικά για μένα, πρέπει να τα σκεφτώ πριν πάρω θέση. Ένα να ξέρεις, θα πράξω αυτό που θεωρώ εγώ δίκαιο.

– Βασίλη, δεν θα σου ζητούσα βοήθεια αν ήξερα πως είσαι άδικος άνθρωπος, θα σεβαστώ ό,τι απόφαση πάρεις.

Ο Τόνι μού έδωσε κάποιες επιπλέον πληροφορίες. Ανάμεσα σε αυτές ήταν ότι εκτός απ' τη δικιά του υπόθεση υπήρχε και δεύτερη στημένη-μιλημένη έναντι ίδιας αμοιβής. Δύο συμπατριωτών του με παρόμοια αδικήματα. Ήταν τα δύο πρώτα δικαστήρια στη σειρά. Ήρθαν οι μπάτσοι να τον πάρουν. Με ευχαρίστησε, με χαιρέτησε κι απόμεινα να διαχειριστώ όλες αυτές τις πληροφορίες με έναν ρουφιάνο στο θάλαμο.

Στον κόσμο της παρανομίας τα πράγματα ήταν πολύ απλά σε ανάλογες υποθέσεις. Όποια και να 'ναι η ανομία των εμπλεκόμενων, ο ρουφιάνος λογίζεται ως μίασμα. Πρέπει να πληρώσει. Επιείκεια θα υπάρξει μόνο αν καταφέρει να επανορθώσει. Για μένα όμως τα διλήμματα που προκύπτανε ήταν πρωτίστως ηθικά. Δυσκολευόμουν να πάρω θέση σε μια δικαστική διένεξη μεταξύ διακινητών ναρκωτικών, που ούτως ή άλλως στη συνείδησή μου η πράξη τους ήταν ηθικά απορριπτέα. Ακόμη χειρότερα, η πιθανή εμπλοκή μου θα διευκόλυνε μια χρηματική συναλλαγή μεταξύ εμπόρου ναρκωτικών και δικαστικών λειτουργών. Τα παιδιά που στείλαν συστημένο

σε μένα τον Τόνι είχαν αρχηγικούς ρόλους μεταξύ των Αλβανών στις περισσότερες ελληνικές φυλακές. Είχαμε γνωριστεί στις περιοδείες μου στα σωφρονιστικά καταστήματα. Με είχαν καταϋποχρεώσει με τη συμπεριφορά τους και το σεβασμό που περιέβαλλαν το πρόσωπό μου. Σε όποια φυλακή πήγαινα μεταγωγή, τα πάντα ήταν κερασμένα αρκεί να ήταν ακτίνα Αλβανών. Πρώτη φορά μου ζητούσαν χάρη, γι' αυτό ήταν πολύ δύσκολο να την απορρίψω. Μα ήταν ακόμη πιο δύσκολο να αντισταθώ στον πειρασμό να παρακολουθήσω σε πραγματικό χρόνο την «αόμματη» να πετάει τη ζυγαριά και το σπαθί, για να ρίξει τη γίδα-προϊόν εγκλήματος στους ώμους της.

Ο Αργύρης, σαν το δαρμένο σκυλί, είχε κουλουριαστεί πάνω στο στρώμα ενός τσιμεντένιου κρεβατιού. Δεν είχα σκοπό να τον τραμπουκίσω αλλά απλώς να του μιλήσω.

– Για σήκω πάνω, λεβέντη. Και μολόγα... Τον ξέρεις καλά το δρόμο, πέσ' τα όλα!

Σηκώθηκε κι άρχισε να εξιστορεί...

– Βασίλη, εμένα με έδωσε ένας άλλος που τον θεωρούσα αδερφό μου, που... μπλα μπλα... ο οποίος... μπλα μπλα...

– Ο δώσας του δόσαντος λοιπόν. Ο Τόνι τι σου φταίει;

– Να μωρέ, τα παιδιά μου, η γυναίκα μου, χρωστάμε το σπίτι στην τράπεζα... μπλα μπλα μπλα...

– Ξέρεις πόσο αηδιαστικός είναι ο άντρας που κρύβεται πίσω από τα φουστάνια της γυναίκας του και επικαλείται τα παιδιά του για να δικαιολογήσει τις ενέργειές του; Αναλογίστηκες σε τι κινδύνους τους εκθέτεις για να φυλάξεις τον κώλο σου; Νομίζεις πως ο Τόνι και οι φίλοι του θα το αφήσουν έτσι αν δεν ανακαλέσεις; Γιατί δεν αναλαμβάνεις την ευθύνη των πράξεών σου; Η φυλακή θα τελειώσει κάποτε, το στίγμα δεν σβήνει ποτέ. Κανένα παιδί δεν είναι περήφανο για έναν καταδότη πατέρα, πόσο μάλλον μια γυναίκα για έναν άντρα.

Πολλά τέτοια παρόμοια του είπα. Στο τέλος του υποσχέθηκα,

αν αποφάσιζε να ανακαλέσει, θα πίεζα τον Τόνι να δεσμευτεί πως όταν αποφυλακιστεί θα βοηθήσει οικονομικά την οικογένειά του. Τον είδα πολύ προβληματισμένο. Αν του είχαν μείνει ψήγματα ντροπής, θα έπαιρνε τη σωστή απόφαση. Όλη τη νύχτα δεν κοιμήθηκε. Το πρωί μου ανακοίνωσε πως θα κάνει αυτό που πρέπει.

Η πρώτη μεταφορά κρατουμένων προς τα δικαστήρια ήταν των δυο υποθέσεων που οι κατηγορούμενοι είχαν «πιασμένη» την έδρα. Επέστρεψαν μετά από περίπου τρεις-τέσσερις ώρες. Ήταν το αναγνωριστικό πέρασμα για να βεβαιωθεί η έδρα ότι όλα κυλάνε όπως τα είχαν συμφωνήσει. Ξεκίνησαν με τη σειρά τη διαδικασία εκδίκασης των δυο υποθέσεων κι αφού καταθέσανε οι μάρτυρες, διέκοψαν προφασιζόμενοι κάποιο κώλυμα, μεταφέροντας τις υποθέσεις να εκδικαστούν τελευταίες, αποδεσμεύοντας τους μάρτυρες (που ήταν όλοι μπάτσοι) να πάνε σπίτια τους ή στη δουλειά τους. Όταν αργά το βράδυ έβγαινε η απόφαση, κανείς δεν θα έπαιρνε χαμπάρι τι ακριβώς έγινε γιατί κανείς δεν θα βρισκόταν στην αίθουσα του δικαστηρίου. Αν υπήρχαν κάποιοι, θα ήταν τόσο κουρασμένοι που χέστηκαν για τις ποινές.

Αμέσως μετά ήταν η σειρά μου. ΕΚΑΜ, ΟΠΚΕ, αυτόματα όπλα στα χέρια, αλεξίσφαιρα, φουλφέις, γυαλιά ηλίου, πολύ ύφος, πολλά τζιπ, φάροι, σειρήνες και φύγαμε! Φτάνοντας στον οίκο του δικαίου, μας περίμεναν κάμερες, δημοσιογράφοι, ασφαλίτες, περίεργοι, παρατρεχάμενοι. Όλοι μαζί ανακατευτήκαν πάνω στο παγωμένο χιόνι και ως ότου μπούμε μέσα κάμποσοι μπάτσοι βρέθηκαν ξαπλωμένοι ανάσκελα κρατώντας αγκαλιά τα αυτόματα. Να σε πιάνει η ψυχή σου. Θρίλερ στα χιόνια! Ευχόμουν απλώς να τα έχουν ασφαλισμένα. Ολόκληρος ο κρατικός μηχανισμός έκανε φιλότιμες προσπάθειες στον αγώνα για το ξεροκόμματο των δικαστικών λειτουργών! Το δικαστήριο συνήλθε και βρισκόμουν στην προνομιούχα θέση να δω απ' την όψη και την κόψη τις λευκές και αθώες περιστερές της Θέμιδος. Λαμπεροί μέσα στα κουστούμια τους, φρεσκοξυρισμένοι, ήρεμοι, σοβαροί, υπεράνω κάθε υποψίας!

Μόνο από διεστραμμένα μυαλά θα περνούσε η άθλια υπόνοια πως οι στυλοβάτες του θεσμού της δικαιοσύνης μπορεί να είναι ανέντιμοι. Κάθε λογικός νους θα ένιωθε ντροπή σε ανάλογη σκέψη. Οι ευπρεπέστατοι κύριοι είχαν άγνοια πως ήμουν ενήμερος για τη συναλλαγή κάτω από το παραδικαστικό τραπέζι (έτσι τουλάχιστον θέλω να πιστεύω, εκτός πια αν είμαι αθεράπευτα αθώος).

Μόλις ξεκίνησε η διαδικασία εκδίκασης της υπόθεσης, ζήτησα να απομακρυνθούν τα τηλεοπτικά συνεργεία απ' την αίθουσα. Δεν τους άρεσε αυτή η προοπτική. Τους χάλαγε τα σχέδια. Άλλο είχαν κατά νου. Δεν στήσανε τη φιέστα της μεταγωγής μου μέσα στην κακοκαιρία για να μην δει ο τηλεθεατής πόσο αυστηρά κρίνονται κακοποιοί του δικού μου βελησνεκούς απ' τους τοπικούς δικαστές. Μίλησαν χαμηλόφωνα για λίγο μεταξύ τους κι ο πρόεδρος, μην έχοντας άλλη λύση, έκανε πράξη την επιθυμία μου. Κατόπιν το δικαστήριο μου διόρισε δικηγόρο (γιατί ποτέ δεν είχα). Ποιον δικηγόρο, αγαπητέ αναγνώστη; Αυτόν που έστηνε τις δίκες φυσικά! Έτσι, μην νομίζει ο κάθε καχύποπτος ότι το δικαστήριο χαρίζεται σε κανέναν. Ο «καλοσυνάτος» δικηγόρος ήθελε περιθώριο δυο ώρες να διαβάσει τη δικογραφία (όσο πιο πίσω πήγαιναν τα δικά του δικαστήρια τόσο το καλύτερο). Τον πρόλαβα πριν κάνει αίτημα στην έδρα.

– Ηρέμησε, δικηγόρε. Μην τα παίρνεις όλα τοις μετρητοίς. Αυτοσχεδιάζουμε στο πόδι. Ό,τι πιάσει το αυτί σου, ό,τι φτάσει στο μυαλό σου, κάνεις μια τυπική αγόρευση αν θες και τέλος!

– Μα πώς;

– Δεν με απασχολεί ούτε το ύψος της ποινής ούτε το βάθος της αιτιολόγησής της.

– Καλά, όπως θες. Εσύ είσαι ο εντολέας!

– Έτσι μπράβο!

Η υπόθεση αφορούσε ληστεία τράπεζας (τι άλλο) σε κωμόπολη της κεντρικής Μακεδονίας και οι ληστές ήταν τέσσερις. Οι υπάλληλοι της τράπεζας δεν με αναγνώριζαν. Ο ταμίας με αναγνώριζε στο

πρόσωπο άλλου ληστή. Ο διευθυντής δεν με αναγνώρισε, μα ήταν σίγουρος πως είμαι εγώ προσθέτοντας με έμφαση: «Μα ποιος άλλος θα μπορούσε να είναι!». Ο μπάτσος μάρτυρας του τοπικού τμήματος, συνειδητά ψευδόμενος, κατέθεσε ότι με είχε δει τις προηγούμενες μέρες να περιφέρομαι κοντά στην τράπεζα, μα παραδόξως δεν σκέφτηκε να με συλλάβει. Τα ανδρείκελα της Θέμιδος δεν διαπιστώσαν καμιά φαυλότητα στα λεγόμενα των μαρτύρων, έτσι δεν μπήκαν στον κόπο να κάνουν έστω και μια ερώτηση. Στο τέλος της ημέρας θα μπαίναν μόνο απ' την υπόθεση του Τόνυ είκοσι χιλιάρικα στην τσέπη του καθενός τους. Πού μυαλό για ερωτήσεις...

Ο πρόεδρος με κάλεσε να ανέβω στο εδώλιο να απολογηθώ! Εμένα... Να απολογηθώ! Ποιος; Αυτός! Δεν το κούνησα ρούπι.

«Δεν θα απολογηθώ για τίποτα. Βρίσκομαι εδώ γιατί είμαι αλυσοδεμένος, δεν μπορώ να κάνω αλλιώς αλλά δεν συμμετέχω στη διαδικασία. Δεν με αφορούν οι δίκες, οι δικογραφίες και οι ποινές σας, βγάλτε την απόφαση να τελειώνουμε, έχουμε δουλειές!»

Ο άτεγκτος εισαγγελέας θίχτηκε. Φόρεσε το πιο σκληρό του προσωπείο και είπε: «Κύριε Παλαιοκώστα, εδώ είναι δικαστήριο, δεν μπορείτε να περιφρονείτε τη διαδικασία της δίκης, είναι υποχρέωσή σας να απολογηθείτε, το δικαστήριο πρέπει να ακούσει για να μάθει κάποια πράγματα από εσάς, να εξάγει συμπεράσματα! Αν δεν επιθυμείτε να απολογηθείτε, τουλάχιστον να μας πείτε ποιοι ήταν οι άλλοι τρεις!».

Μα πόσο θράσος έχουν οι διεφθαρμένοι! Ήθελε να μάθει ποιοι ήταν οι άλλοι τρεις! Μου δημιουργήθηκε μια έντονη επιθυμία να καταδώσω ως συνεργούς τον πούτσο μου και τα δυο του αρχίδια και να του ζητήσω να διατάξει την άμεση σύλληψή τους! Να τους καθίσει στο εδώλιο. Σηκώθηκα όρθιος και σχεδόν τον έβρισα. Οι εκαμίτες κάναν κλοιό γύρω μου, μην τυχόν του επιτεθώ. Τρόμαξε, μπήκε στο καβούκι του. Δεν μου απευθύνθηκε ξανά. Επισπεύσαν

τη διαδικασία, επιβάλλοντας την ανώτατη προβλεπόμενη ποινή για όλες τις κατηγορίες.

Η δική τους κολυμβήθρα του Σιλωάμ ήταν τα είκοσι περίπου χρόνια κάθειρξης για μένα. Αυτό που με εξόργιζε ήταν το γεγονός πως τα σαράντα χιλιάρικα, που θα μοιράζονταν τα ευπρεπή καθάρματα απ' την υπόθεση του Τόνι, τα όφειλαν σε δική μου παρέμβαση (ίσως θα 'πρεπε να καταδικαστώ ως μεσάζοντας). Μεταφέρθηκα πίσω στο τμήμα κι αμέσως φόρτωσαν τους υπόλοιπους. Ο Τόνι με τον Αργύρη επέστρεψαν τελευταίοι γύρω στις εφτά. Όλα πήγαν καλά... Για όλους. Ο Τόνι αθώος, ο Αργύρης λίγο παραπάνω από δέκα κάθειρξη και τα λεφτά στην τσέπη της «τυφλής».

| Κραυγές υαινών και όρνεα σε χαμηλές πτήσεις |

Η θέση που εγώ απολάμβανα λόγω ειδικής εκτίμησης στον κόσμο της παρανομίας μού παρείχε τη δυνατότητα και το προνόμιο να έχω πλήρη εικόνα γύρω απ' την επικερδή επιχείρηση του δαιδαλώδους συστήματος ελέγχου και διαχείρισης της ανθρώπινης παραβατικής συμπεριφοράς. Το παραπάνω περιστατικό αλλοίωσης δικαστικής απόφασης κατόπιν χρηματικής συναλλαγής δεν ήταν μια μεμονωμένη περίπτωση αλλά ελάχιστο δείγμα μιας εκτεταμένης παραθεσμικής συμπεριφοράς με τη συμμετοχή επίορκων δικαστικών λειτουργών, που λάμβανε χώρα σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια, πολύ περισσότερο στην Αθήνα. Η αναφορά μου σε αυτό και μόνο το περιστατικό είναι γιατί εξελίχθηκε βρώμικα κι ανήθικα (με μένα σκιώδη πρωταγωνιστή) μπροστά στα μάτια μου. Και απαντά σε πολλά ερωτήματα του καλοπροαίρετου, που θέλει το θεσμό της δικαιοσύνης στιβαρό, αμόλυντο πυλώνα της δημοκρατίας. Εύλογα κάποιος μπορεί να φανταστεί το εύρος της συναλλαγής, απαλλαγμένη από την πίεση και το νταβαντούρι που επέφερε η

δική μου παρουσία. Πίσω από τα φώτα της δημοσιότητας απλά δεν είχαν φρένα.

Απ' το '97 και έπειτα, είχαν γεμίσει οι φυλακές από τύπους Τόνι κι Αργύρη. Ήταν η εποχή που την καλλιέργεια κάνναβης την είχαν μεταφέρει Αλβανοί στη χώρα τους. Μεμονωμένα ή οργανωμένα την περνούσαν στην Ελλάδα για να αναλάβουν Έλληνες την αποθήκευση και διακίνησή της. Στην πλειονότητά τους οι εμπλεκόμενοι δεν είχαν παραβατήσει ξανά, γι' αυτό δεν είχαν τριβή με στοιχειώδεις κανόνες παρανομίας. Το κίνητρό τους ήταν οικονομικό και μόνο, γι' αυτό πέφταν εύκολα στα χέρια της αστυνομίας. Από κει και μετά ήταν θέμα χαρακτήρα και προσωπικών βιωμάτων του καθενός ποια στάση θα κρατήσει. Στη συντριπτική πλειοψηφία άνοιγαν το στόμα τους κι όποιον πάρει ο Χάρος. Ο Χάρος ακολουθείται πάντα απ' τους πτωματοφάγους βοηθούς του. Στη συγκεκριμένη συγκυρία αυτό το ρόλο αναλάμβαναν τα εθισμένα στην πτωμαΐνη όρνια και ύαινες του συστήματος.

Με ηθικό αυτουργό τη νομοθετική και εκτελεστική εξουσία, αστυνομικοί κάθε βαθμού, δικαστικοί όλων των βαθμίδων, δικηγόροι κάθε βαλαντίου και συλλήβδην όλοι στο σωφρονιστικό σύστημα επιδοθήκαν σε μια άνευ προηγουμένου καταπάτηση των δικαιωμάτων των κατηγορουμένων και την ανελέητη οικονομική αφαίμαξή τους. Οι επίλεκτοι, ταγμένοι στην περιφρούρηση των θεσμών, έχοντας ως λάβαρο την πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας και σύμμαχό τους το αυστηρό και ασαφές νομικό πλαίσιο, κάναν επιδρομές-πλιάτσικο, λεηλατώντας χωρίς έλεος την τσέπη του παραβάτη και της οικογένειάς του. Το ύψος μιας ποινής είναι ένα φόβητρο, που ο παραβάτης θα κάνει ό,τι περνά απ' το χέρι του να το αποφύγει. Η ασάφεια του νόμου, δηλαδή η ψαλίδα μεταξύ ελάχιστης και μέγιστης ποινής, μετατρέπεται σε πεδίο χρηματικής διαπραγμάτευσης. Όταν για ένα κακούργημα η ελάχιστη ποινή είναι πέντε χρόνια και η μέγιστη ισόβια κάθειρξη κι αυτό επαφίεται στην κρίση του διεφθαρμένου φυσικού δικαστή, η

διαφορά αυτή θα κλείσει αναλόγως του τιμήματος που δύναται να πληρώσει ο ενδιαφερόμενος. Αν δεν έχει φράγκο, κακό του κεφαλιού του. Η ισόβια είναι στο τσεπάκι του! Έτσι, οι ξεχειλωμένες βαλίτσες κάτω απ' το τραπέζι αλλάζουν χέρια εν ριπή οφθαλμού, με το μαύρο χρήμα-προϊόν εγκλήματος αυτόματα να γίνεται καθαρό, γιατί πλέον το κρατάνε «καθαρά» χέρια.

Δεν είναι καθόλου τυχαίο πως στην προοπτική αλλαγής του ποινικού κώδικα προς ελάφρυνση των ποινών και εναλλακτικής έκτισής τους, οι τρόφιμοι της ποινικής δικαιοσύνης είναι οι πρώτοι που αντιδρούν, γιατί χάνουν ένα εκβιαστικό εργαλείο και διαπραγματευτικό χαρτί έναντι του κατηγορούμενου. Δυο φορές, μία στα Διαβατά και μία στον Κορυδαλλό, κατά τη διάρκεια εξέλιξης διαμαρτυρίας των κρατουμένων για ανθρωπινότερες συνθήκες διαβίωσης και αλλαγή της αυστηρής ποινικής τους μεταχείρισης, ζήτησα να πάρουν αντίστοιχα θέση οι δυο μεγαλύτεροι δικηγορικοί σύλλογοι. Δεν το κάναν. Ουδέποτε το έχουν κάνει. Πρωτίστως εκείνος των Αθηνών. Πάντοτε συμπλέουν με το υπουργείο δικαιοσύνης. Γίνονται το στήριγμά του, το δεκανίκι του. Συνένοχοι στα εγκληματικά του νομοσχέδια. Γνωρίζουν ότι τα οφέλη απ' την ασυδοσία στη ζούγκλα της απονομής δικαιοσύνης είναι θησαυρός στην τσέπη τους.

Ιδιοκτήτες οικονομικά εύρωστων δικηγορικών γραφείων, θλιβερά ανθρωποειδή, κατέφθαναν στα επισκεπτήρια των δικηγόρων του Κορυδαλλού με συνοδεία-δόλωμα κάμποσες αριστούχες παλλακίδες νομικών σχολών (θηλυκές κι αρσενικές), για αγορά πελατών! Τα διαπιστευτήριά τους ακλόνητο άλλοθι. Οι πολλές νίκες σε πολύκροτες δικαστικές υποθέσεις που απασχολούσαν καιρό τα αμερόληπτα ΜΜΕ.

Χλιδάτοι, χιλιοπροβεβλημένοι, καλοταϊσμένοι, διαλεχτοί κι αγαπημένοι μνηστήρες της «στραβής», που ποτέ δεν είδαν ούτε άκουσαν όπως και εκείνη τίποτα για το τι γινόταν πίσω από τις κλειστές πόρτες των κολάσεων που πέταγαν τα θύματά τους μετά

από κάθε δίκη. Ποτέ δεν αφιέρωσαν μερικά δευτερόλεπτα σε αυτό το θέμα απ' τον ατελείωτο τηλεοπτικό χρόνο που τους προσέφεραν απλόχερα τα αντικειμενικά κι ανεξάρτητα κανάλια, για να αυτοπροβληθούν εκθειάζοντας τη δουλειά τους που είναι αδιαμφισβήτητο στολίδι στον νομικό πολιτισμό της Ελλάδας. Κι όταν πάλι βρίσκονταν σε εξέλιξη αγώνες κρατουμένων για την ανθρωπινότερη ποινική και σωφρονιστική αντιμετώπισή τους απ' την πολιτεία, μην τον είδατε τον Πανά;

Άκρα του τάφου σιωπή. Τα θλιβερά δεκανίκια της Θέμιδος εξαφανίζονταν από προσώπου γης. Μην κερδίσουν οι εξεγερμένοι και χάσουμε τη βολή μας. Όταν είναι γιομάτο το πορτοφόλι και εξασφαλισμένη η αναγνωρισιμότητα, δύο κοινώς αποδεκτά βαρόμετρα ανέλιξης κι αποδοχής του φαύλου τούτου κόσμου, όλα τριγύρω «δικαίως» μοιάζουν παράδεισος. Τώρα, αν κάποιοι επέλεξαν να διαβιούν στην κόλαση πρόβλημά τους, δικιά τους η επιλογή, δικιά τους και η ευθύνη. Η πολιτεία τούς κατανοεί και καταβάλλει προσπάθεια να μην τους απογοητεύσει σε αυτό τους τον κατήφορο!

Καθόλου τυχαίο που το μισό κοινοβούλιο απαρτίζεται από λογολάγνους δικηγόρους, που ενόσω εξασκούν το επάγγελμά τους έχουν ως δόγμα «δίκαιο είναι αυτό που αποφασίζεται στις αίθουσες των δικαστηρίων απ' τους ανεξάρτητους δικαστές». Και ενόσω είναι βουλευτές, «δημοκρατία είναι ό,τι ψηφίζει το νομοθετικό σώμα» κατά παραγγελία των οργανωμένων οικονομικών, και όχι μόνο, συμφερόντων.

Κι απορεί ο κακόμοιρος πολίτης-ψηφοφόρος γιατί δεν μπορεί ποτέ να βρει το δίκιο του. Γιατί απλά το απώλεσε και καλείται να αποδείξει ότι το έχει. Όχι με τα δικά του επιχειρήματα αλλά με τα δικά τους. Τα οποία έχουν διδαχθεί σε σχολεία που εκείνος συντηρεί, έχοντας το μαράζι να δει και τους δικούς του απογόνους να αποφοιτούν αριστεύοντες. Είναι αυτός ο πρόθυμος ο πολίτης, ο παντοτινά έτοιμος να καθυποταχθεί μακάριος δούλος στην

επίτευξη ενός ιερού σκοπού, βέβαιος πως βάζει πλάτη να ανεβεί ένα ακόμη σκαλί ο άνθρωπος. Μα εκ των υστέρων, διαπιστώνει έντρομος ότι σ' αυτό το σκαλί ποζάρει ολοτσίτσιδη η αυθάδεια του κάθε Κούγια και κάθε πολιτικάντη.

Ιδού λοιπόν οι τιμητές του δικαίου. Που σε κάθε αδύναμο κι ανυπεράσπιστο επιτίθενται με βρυχηθμούς σαν τα λιοντάρια. Μα όταν πρόκειται για τον ισχυρό και την εξουσία του, οι λεονταρισμοί τους γίνονται ναζιάρικα χαχανητά νυμφίδιων και το νομικό τους οπλοστάσιο το αραχνοΰφαντο νυφικό που επισφραγίζει την ευτυχία του έγγαμου βίου τους. Με το ξαναμμένο πλήθος να τους επευφημεί...

| Σύλληψη και δικαστική απόφαση Νίκου |

Ήταν κάποιο φθινοπωρινό απόγευμα του '06 όταν μετά από δεκαέξι χρόνια καταζήτησης κατάφεραν να συλλάβουν τον Νίκο έπειτα από καταδίωξη έξω απ' την Αράχωβα. Την επόμενη μέρα, ο πολύς Πολύδωρας Βύρων, υπουργός δημόσιας τάξης, πλαισιωμένος από κάμποσους βαρυφορτωμένους αστέρια κυνοκέφαλους, έδωσαν όλοι μαζί ρεσιτάλ τύπου για να εκθειάσουν το κατόρθωμά τους. Με περίσσιο θράσος ζήτησαν συγγνώμη απ' τον έλληνα πολίτη που παρέμενε για δεκαέξι συναπτά χρόνια ασύλληπτος με δικιά τους ευθύνη! Τι ευθιξία! Και είχε μια φαγούρα ο έλληνας πολίτης αν θα συλληφθεί ή όχι...

Πότε η ΕΛ.ΑΣ. θα νιώσει την ανάγκη να δείξει την ίδια ευθιξία ζητώντας συγγνώμη απ' τον έλληνα πολίτη για τα εγκλήματά της σε βάρος του μεταπολεμικά, κατά την περίοδο της χούντας και μεταπολιτευτικά; Ποτέ! Οι κουτοπόνηροι κουασιμόδοι πολιτικοί πότε θα παραιτηθούν ομαδικά απ' τα πολιτειακά τους καθήκοντα ως πράξη έμπρακτης συγγνώμης για το κακό που έχουν προξενήσει σ' αυτό τον τόπο; Για τον παγκόσμιο διασυρμό, την καταρράκωση

της αξιοπρέπειας και περηφάνιας αυτού του λαού, που τον έριξαν γυμνό, βορά στα σκυλιά της παγκόσμιας τοκογλυφίας; Φυσικά και ποτέ. Ισχνές συνειδήσεις ισχυρών, δια της ψήφου, ανθρώπων. Ακόμη και τώρα απλώνουν ζήτουλες το χέρι τους να υφαρπάξουν την ψήφο του, για να τη μετατρέψουν σε κυρτό κοντομάχαιρο που θα μπήξουν στα πλευρά του όταν τους γυρίσει ανύποπτος την πλάτη. Όσο για το φονικό, ξέρουν καλά. Κάποιος Παλαιοκώστας θα βρεθεί. Η χαμένη ντροπή των θεσμικών αξιωματούχων. Αυτός θα ήταν ο αντιπροσωπευτικότερος τίτλος της νεότερης ελληνικής ιστορίας.

Μια απ' τις πιο κραυγαλέες περιπτώσεις δικαστικής πλάνης συντελέστηκε σε αίθουσα των δικαστηρίων της Καστοριάς με κατηγορούμενο τον Νίκο. Όπου, εκτός των άλλων, η δικαιοσύνη έδειξε το πλέον αποκρουστικό της πρόσωπο. Η επικύρωση της πρωτόδικης απόφασης απ' το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, η οποία ήταν ισόβια κάθειρξη, λειτούργησε ως στάχτη στα μάτια για κάθε καχύποπτο πολίτη. Και εξηγούμαι:

Ο νομός Καστοριάς, λόγω συνόρων με την Αλβανία, ήταν και είναι ένα φυσικό πέρασμα των ναρκωτικών προς την Ελλάδα που εκείνο τον καιρό βρισκόταν σε έξαρση. Αυτή η δραστηριότητα ήταν ένα αναπάντεχο Ελντοράντο για τους τοπικούς δικαστές. Το χρήμα κάτω από το τραπέζι έρεε άφθονο και κατέληγε στις τσέπες τους. Με την παρότρυνση ανώτατων αξιωματικών της κεντρικής διοίκησης της ΕΛ.ΑΣ., οι απόλυτα διεφθαρμένοι δικαστές της Καστοριάς, πατώντας πάνω σε έναν απαρχαιωμένο, ασαφέστατο νόμο που προβλέπει έως και ισόβια κάθειρξη σε αρχηγό συμμορίας που διαπράττει ληστεία με ιδιαίτερη σκληρότητα, επέβαλαν την ανώτατη ποινή σε έναν άνθρωπο που ουδέποτε αφαίρεσε ανθρώπινη ζωή ούτε καν τραυμάτισε άνθρωπο. Την ιδιαίτερη σκληρότητα την εντόπισαν σε έναν από τους ληστές, που από κακό χειρισμό κατά τη διάρκεια ληστείας εκπυρσοκρότησε το όπλο του με αποτέλεσμα τον ελαφρύ τραυματισμό ενός πελάτη της τράπεζας. Με αυτό τον τρόπο οι δικαστές ξέπλυναν με «ιδιαίτερη σκληρότητα» τα βρώμικα χέρια

τους και οι αξιωματικοί της ΕΛ.ΑΣ. εκδικήθηκαν αντισταθμίζοντας το ρεζίλεμα μιας δεκαπενταετίας.

Έτσι, διαπιστώνεται πως ζητήματα που άπτονται της συμπεριφοράς ενός πολίτη έναντι του κοινωνικού συνόλου ανάγονται σε προσωπική διένεξη (με έντονα στοιχεία προσωπικής αντεκδίκησης) ανάμεσα στον «παραβατικό πολίτη» και τους διευθύνοντες των κατασταλτικών μηχανισμών. Όλα αυτά για την «τιμή» τους. Πόσες μα πόσες φορές δεν έχουμε ακούσει για αυτή την «τιμή»! Έντιμα μεγάλα λόγια που εκστομίζουν μικροί κι ανέντιμοι υπάνθρωποι. Η τιμή σάς μάρανε! Αδίστακτοι καταχραστές του λόγου και των εννοιών του...

Και για να γνωρίζουν όλοι εκείνοι που στήνουν τέτοια πανηγύρια εξόντωσης ανθρώπων απ' την ισχύ που τους επιτρέπουν οι θέσεις τους, ο Νίκος ήταν αυτός που στην καταδίωξη απ' τον Ζητά στην Κατερίνη είπε: «Άσ' τον, κρίμα είναι να τον σκοτώσουμε». Αυτός με απέτρεψε να αδειάσω το Καλάσνικοφ σε τρεις ασφαλίτες όταν σε καταδίωξη έξω απ' την Έδεσσα τους φράξαμε το δρόμο εγκλωβίζοντάς τους πίσω απ' το τζιπ. Κι αμέτρητες άλλες ιστορίες που πιστοποιούν την ανώτερη ψυχή ενός ανθρώπου που δεν χρησιμοποίησε ποτέ την ισχύ του όπλου ως εξουσιαστικό μέσο, πολύ περισσότερο ως δολοφονικό. Γιατί η ποιότητα του κάθε ανθρώπου κρίνεται απ' το πώς διαχειρίζεται την εξουσία που κρατά στα χέρια του. Στην προοπτική θανάτωσης ή απλού τραυματισμού ενός ανθρωπόμορφου ερπετού, ο Νίκος θα έλεγε: «Άαασ' το μωρέ, κρίμα είναι!». Αυτό το «κρίμα είναι», που δεν έχουν διδαχτεί. Ούτε πρόκειται να το κατανοήσουν στο ελάχιστο οι σκατόψυχοι. Κι ας γνωρίζουν, πως οι ανώτατες θέσεις που κατέχουν δεν καθρεφτίζουν ούτε την καλοσύνη τους ούτε την ηθική τους. Όλοι γνωρίζουμε πως στις ανθρώπινες κοινωνίες οι έρποντες είναι δεινοί αναρριχητές. Κι ενίοτε δηλητηριώδεις.

Του ανθρώπου αυτού λοιπόν, μετά από δώδεκα χρόνια εγκλεισμού, δεν του έχει δοθεί ούτε μία άδεια, την ώρα που κάθε

βδέλλα του συστήματος που μπλέκει στα δίχτυα του νόμου μέσα σε ελάχιστους μήνες βρίσκεται εκτός φυλακών με διάφορα τερτίπια ειδικά φτιαγμένα για μυημένες βδέλλες. Το κομματόσκυλο της ΝΔ που συνέθλιψε με σιδερολοστό το κρανίο ενός παιδαγωγού παρέμεινε στη φυλακή εφτά χρόνια! Γιατί είχε τις πλάτες του κόμματος που αυτοαποκαλείται δημοκρατικό. Την ίδια ώρα που άλλοι κρατούνται μέχρι και την τελευταία μέρα της ισόβιάς τους για ένα και δύο γραμμάρια ηρωίνης! Εφτά χρόνια παραμονής στις ελληνικές φυλακές είναι πάρα πολλά. Για οποιοδήποτε έγκλημα. Είναι σκέτη απανθρωπιά. Όποιος πλειοδοτεί σε χρόνια εγκλεισμού για τους υπόλοιπους, η ψυχή του κυλιέται στη σιχαμερή βλέννα του φασισμού.

Γι' αυτό σας συμβουλεύω φίλοι μου: να είστε δύσπιστοι απέναντι σε όσους έχουν ισχυρό το ένστικτο της τιμωρίας!

Είναι άνθρωποι από κακιά φύτρα και γενιά: απ' τα πρόσωπά τους κοιτάζει ο δήμιος και το κυνηγόσκυλο.

Να μην εμπιστεύεστε καθόλου όσους μιλάνε πολύ για τη δικαιοσύνη τους. Λείπει το μέλι απ' την ψυχή τους...

(Φρίντριχ Νίτσε)

| Υπόθεση Πύλης |

Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να αναφερθώ στη δικαστική εξέλιξη για την υπόθεση της Πύλης. Για να είμαι πιο ακριβής, στην εξέλιξη των δύο δικαστικών υποθέσεων. Στον τυχαίο τροχαίο έλεγχο (όπως εκ των υστέρων αποδείχτηκε) ένα απόγευμα στην Πύλη Τρικάλων, που εξελίχθηκε σε καταδίωξη με εκατέρωθεν ανταλλαγή πυροβολισμών λήγοντας στις ράχες του Τυμφρηστού στις δώδεκα το βράδυ, η ελληνική δικαιοσύνη αποφάσισε να διεξάγει δύο δίκες σε δύο διαφορετικές πόλεις. Ο λόγος ήταν γιατί η μεν πρώτη συμπλοκή έλαβε χώρα εντός του νομού Τρικάλων και οι άλλες δύο στον νομό

Ευρυτανίας. Είναι άξιο απορίας τι θα γινόταν αν η καταδίωξη συνεχιζόταν όλη τη νύχτα καταλήγοντας στην Πελοπόννησο και σε κάθε νομό υπήρχε ανταλλαγή πυροβολισμών. Το αστείο σενάριο κάποια συμπλοκή να συνέβαινε πάνω στα όρια δύο νομών. Ολοφάνερο πως η ελληνική δικαιοσύνη όχι απλώς αναγνωρίζει σύνορα εντός επικράτειας, αλλά είναι αυτή που τα επιβάλλει, διαμοιράζοντας δικαστικά οφίτσια στον ελλαδικό χώρο κατά το δοκούν.

Η πρώτη δίκη έγινε στη Λαμία. Αφορούσε το μπλόκο που μου στήσαν ανοίγοντας πυρ οι μπάτσοι στα βουνά της Ευρυτανίας. Η φαιδρότητα σε ολόκληρη τη δικογραφία ήταν εμφανέστατη. Το περιστατικό του τραυματισμού των αστυνομικών στην Πύλη Τρικάλων αναφερόταν με κάθε λεπτομέρεια, σαν να επρόκειτο για την εκδίκαση κι αυτής της υπόθεσης, ενώ το μπλόκο στο χωριό Φουρνάς αποσιωπήθηκε. Οι μπάτσοι μάρτυρες υποστήριζαν πως εγώ ήμουν αυτός που άνοιξα πυρ εναντίον τους με σκοπό να τους σκοτώσω. Εκείνοι οι κακόμοιροι ουδέποτε ανταπέδωσαν αλλά ρίξαν κάποιους πυροβολισμούς για εκφοβισμό. Ως αποδεικτικό στοιχείο παρουσίαζαν τους κάλυκες που είχαν πέσει στην καμπίνα του τζιπ, όταν έκανα χρήση του Καλάσνικοφ στην καταδίωξη της Πύλης. Το κατηγορητήριο ανάλογο των διαθέσεων των συντακτών του: με ανθρωποκτόνο πρόθεση, σε ήρεμη ψυχική κατάσταση, αδιαφορώντας για την ανθρώπινη ζωή κι άλλα χαριτωμένα.

Τη δίκη παρακολουθούσαν οι αστυνομικοί διευθυντές Στερεάς Ελλάδας, Λαμίας, Ευρυτανίας και άλλα καλά παιδιά με πολλά πολλά αστέρια στους ώμους τους. Πρόεδρος και εισαγγελέας έδρας ήταν γυναίκες. Απ' την αρχή της έναρξης της δίκης, ξεκαθάρισα τη θέση μου όπως έκανα πάντα. Μετά την ανάγνωση του κατηγορητηρίου, πήρα το λόγο και απευθύνθηκα ευθέως στην πρόεδρο, για να της πω πάνω κάτω τα εξής:

«Κυρία πρόεδρε, εγώ την κάπα μου την έχω κρεμάσει. Γνωρίζετε πως για μένα δεν έχει ποινικό ενδιαφέρον αυτή και καμία άλλη δίκη, το μόνο που με ενδιαφέρει είναι η αλήθεια. Εύχομαι

το δικαστήριο να βοηθήσει προς αυτή την κατεύθυνση. Ήδη σ' αυτή την αίθουσα βρίσκονται ανώτατοι αξιωματικοί της ΕΛ.ΑΣ. Θα πρέπει να τους προβληματίσει το γεγονός ότι αστυνομικοί, χωρίς κανέναν προφανή λόγο, ψεύδονται για να επηρεάσουν την ετυμηγορία του δικαστηρίου. Είναι εγκληματικό σε τέτοια κατηγορητήρια που επισείουν μεγάλες ποινές όργανα της τάξης να συμπεριφέρονται ακραία ανεύθυνα, εκδικητικά. Θα πω κάτι στους ψεύτες, που δεν γνωρίζουν. Θα το μάθουν τώρα σ' αυτή την αίθουσα. Είχα την ευκαιρία να τους σκοτώσω όταν βρέθηκα είκοσι μέτρα δίπλα τους μέσα στο σκοτάδι με ένα γεμάτο Καλάσνικοφ. Θα είχαν αφήσει τα κοκαλάκια τους εκεί στο βουνό, αν το αποφάσιζα. Εύχομαι να βρουν το ψυχικό σθένος έστω και τώρα να πουν την αλήθεια».

Η πρόεδρος, αφού με διαβεβαίωσε ότι πρόθεση του δικαστηρίου είναι να αποκαλυφθεί η αλήθεια, τους κάλεσε έναν έναν να καταθέσουν. Η συνέχεια ήταν κωμικοτραγική. Οι αντιφάσεις και οι διαφορετικές απαντήσεις στα ίδια ερωτήματα αποκάλυψαν τα ψέματα. Το δικαστήριο όμως δεν είχε το θάρρος να μετατρέψει τα κακουργήματα για τις απόπειρες ανθρωποκτονίας με ενδεχόμενο δόλο σε πλημμελήματα. Παρόλα αυτά επέβαλε την κατώτερη προβλεπόμενη ποινή. Καρμιριά για τον Παλαιοκώστα! Η πρόεδρος μου ευχήθηκε καλή τύχη, προβλέποντας πως οι κατηγορίες θα πέσουν στο εφετείο που ποτέ δεν πήγα.

Απ' το ξεκίνημα κιόλας της χρόνιας δικαστικής μου οδύσσειας, αισθάνθηκα την υποδόρια συμπάθεια στο πρόσωπό μου απ' το γυναικείο φύλο που υπηρετούσε το θεσμό της δικαιοσύνης. Αυτή η συμπάθεια που εισέπραττα ήταν παραδόξως πολύ εκτεταμένη, μα δεν θα μπω στον πειρασμό να την αναλύσω. Έτσι, στα μικτά ορκωτά, στο δικαίωμά μου να απορρίπτω ενόρκους, αυτοί ήταν πάντα άντρες. Εκτεταμένη συμπάθεια και εκτίμηση εισέπραττα κι από πολλούς αστυνομικούς, που παραβρίσκονταν στις αίθουσες των δικαστηρίων και τα αστυνομικά τμήματα.

Κατά τη διάρκεια της παραπάνω δίκης και της διήμερης διαμονής μου στο τμήμα της Λαμίας, πολλοί νεαροί της ομάδας ΟΠΚΕ που ήταν επιφορτισμένοι με τη φύλαξή μου πιάνανε κουβέντα μαζί μου για διάφορα θέματα. Ένας από αυτούς (χαμηλόβαθμος αξιωματικός) είχε σκαλώσει μαζί μου. Δεν μπορούσε να το χωρέσει ο νους του πώς ένας άνθρωπος σαν κι εμένα δεν πίστευε στον θεό!

– Εγώ, αν ήμουν στη θέση σου και δεν πίστευα στον θεό, δεν θα είχα φραγμούς, θα 'κανα όλα τα εγκλήματα, μου λέει κάποια στιγμή.

– Είδες; Εγώ δεν πιστεύω στον θεό αλλά δεν κάνω όλα τα εγκλήματα, του απαντώ.

– Αυτό είναι που μου κάνει εντύπωση σε σένα, τι είναι αυτό που σε συγκρατεί. Ίσως είσαι καλύτερος άνθρωπος από μένα, μου λέει αφοπλιστικά.

Έπειτα από κάνα μήνα, έλαβα δέμα στον Κορυδαλλό απ' τον ίδιο, όπου μέσα είχε δύο χοντρά βιβλία: Παλαιά και Καινή Διαθήκη! Αν και θα προτιμούσα Θουκυδίδη, εκτίμησα τη χειρονομία του, γιατί πάντα η κίνηση μετράει. Είναι παράσημο να σε συμπαθούν οι διώκτες σου!

| Μικτό ορκωτό Βόλου |

Η δεύτερη δίκη διεξήχθη στο μικτό ορκωτό του Βόλου. Η πλειοψηφία της έδρας (μαζί με τους ενόρκους) αποτελείτο από άντρες. Πολύ κακό για μένα! Δεν πρόλαβε καλά καλά να αρχίσει η ακροαματική διαδικασία και είχα την πρώτη αντιπαράθεση με τον πρόεδρο, ένα φίδι κολοβό. Ο λόγος ήταν η αναφορά του στη σύλληψή μου στη Λιβαδειά. Στοχεύοντας στον εντυπωσιασμό των ενόρκων και του ακροατηρίου αναφέρθηκε στον οπλισμό που βρέθηκε, τονίζοντας ιδιαίτερα ότι όλα τα όπλα είχαν σφαίρα στη θαλάμη. Τρανή απόδειξη των προθέσεων και της επικινδυνότητάς μου! Τον διέκοψα.

«Κύριε πρόεδρε, η σύλληψή μου στη Λιβαδειά δεν αφορά τη σημερινή δίκη. Θεωρώ εσκεμμένη αυτή την αναφορά για να επηρεαστούν οι ένορκοι και εν γένει η απόφαση του δικαστηρίου. Τα όπλα είναι μέρος της δουλειάς μου. Όπως εσείς δεν έχετε μόνο ένα στυλό στο γραφείο σας, έτσι κι εγώ διαθέτω πολλά πυροβόλα όπλα. Η σφαίρα στη θαλάμη των όπλων είναι ο τρόπος που εγώ επέλεξα να διαχειρίζομαι τον ατομικό μου οπλισμό, σε καμιά περίπτωση δεν σημαίνει πρόθεση. Αυτό αποδεικνύεται απ' το γεγονός ότι αυτά τα όπλα που εσείς αναφέρατε δεν έχουν αφαιρέσει κανενός τη ζωή. Εν πάση περιπτώσει ποτέ δεν έχετε ακούσει ότι τα άδεια όπλα σκοτώνουν;»

Στου κουφού την πόρτα... Σαν να μην ειπώθηκε τίποτε απ' τα παραπάνω συνέχισε το περιτύλιγμα του κατηγορητηρίου. Ανάμεσα σε αυτά που ανέφερε ήταν πως ο ένας αστυνομικός δέχτηκε τρεις σφαίρες από Καλάσνικοφ ενώ ο δεύτερος εφτά. Όλες με πύλη εισόδου, χωρίς έξοδο! Όλα αυτά με τη βούλα επιστήμονα γιατρού του νοσοκομείου των Τρικάλων, όπου μεταφέρθηκαν οι δύο τραυματίες αστυνομικοί μετά τη συμπλοκή. Όταν παρέλαβα το φάκελο της δικογραφίας στις φυλακές Κορυδαλλού, δεν υπήρχαν αυτά τα ιατρικά πειστήρια. Το μόνο που αναφερόταν ήταν ότι οι δύο αστυνομικοί είχαν τραυματιστεί από δικά μου πυρά. Τίποτα περισσότερο.

Το καμουφλαρισμένο Ξαρά στην επαρχιακή Τρικάλων-Πύλης, η γνωμάτευση του καυλωμένου με την μπλε στολή και ορκισμένου στον όρκο του Ιπποκράτη γιατρού, η εσκεμμένη απόκρυψη σημαντικών στοιχείων απ' τη δικαστική εξουσία που αφορούν τον κατηγορούμενο, το δικαστήριο που υιοθετεί άκριτα τέτοιες πρακτικές κ.λπ. φανταζόμουν πως ήταν μέρος ενός ευρύτερου σχεδίου εκπλήξεων κι ανατροπών που επιφυλάσσει το κράτος στους πολίτες του, κρατώντας έτσι ζωντανά και σε πλήρη εγρήγορση τα αντανακλαστικά του συλλογικού κοινωνικού δικαίου. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου μού απηύθυνε το λόγο, ρωτώντας αν αποδέχομαι τις κατηγορίες. Ήμουν απροετοίμαστος για την αιφνίδια

τροπή που πήρε η υπόθεση, γι' αυτό αποφάσισα να δώσω χρόνο στη σκέψη μου.

«Δεν αποδέχομαι καμιά κατηγορία που είναι προϊόν σκευωρίας. Θα μιλήσω για όλα στην απολογία μου», του απάντησα.

Στις καταθέσεις τους, οι δύο «τραυματίες» ήταν ο ένας στην ανατολή και ο άλλος στη δύση. Ο εφτάσφαιρος έπνεε μένεα εναντίον μου, βούτυρο στο ψωμί του προέδρου που σε κάθε ευκαιρία απέπνεε με τις ερωτήσεις του την εκδικητικότητά του.

– Ήθελε να μας σκοτώσει, κύριε πρόεδρε! Άδειασε όλο το γεμιστήρα χωρίς να νοιάζεται για τις ζωές μας. Από τύχη ζούμε. Έχω ψυχολογικά προβλήματα μετά το συμβάν, με βλέπει ψυχολόγος. Δεν μπόρεσα να ξαναπαραστώ στην υπηρεσία μου, βρίσκομαι σε αργία διαρκείας.

Τι διάολο να πω κι εγώ; Μετά από τόσες συμπλοκές και καταδιώξεις, θα 'πρεπε να βρίσκομαι καθηλωμένος σε καρέκλα ψυχιατρείου! Ο έτερος, ο τρίσφαιρος, πέρασε στην άλλη όχθη. Μιλούσε για μένα και το στόμα του έσταζε ροδόσταμο.

– Δεν ήθελε να μας σκοτώσει, κύριε πρόεδρε! Να ακινητοποιήσει το περιπολικό ήθελε. Το αποδεικνύουν οι σφαίρες, είναι όλες πάνω στο καπό. Τα τραύματά μας δεν είναι από σφαίρες αλλά από θραύσματα της μηχανής του περιπολικού. Πέρασαν στην καμπίνα των επιβατών και μας τραυμάτισαν επιπόλαια. Εγώ δεν έμεινα καθόλου στο νοσοκομείο. Ο συνάδελφος την άλλη μέρα πήρε εξιτήριο.

– Τι είναι αυτά που λέτε; Σας έχει δωροδοκήσει; Μήπως σας απειλεί; Φοβάστε; Το δικαστήριο θα σας προστατεύσει! Πείτε την αλήθεια!

– Αυτή είναι η αλήθεια, κύριε πρόεδρε. Ο Βασίλης είναι συντοπίτης μας, τον γνωρίζουμε καλά, δεν είναι κακό παιδί, έχει βοηθήσει πολύ κόσμο, όλοι οι τρικαλινοί έχουν να το λένε, δεν έχει πειράξει άνθρωπο, ήταν μια κακιά στιγμή το περιστατικό αυτό! Αν ήθελε να μας σκοτώσει, μπορούσε να κατέβει να μας ξεκάνει!

Ο πρόεδρος και ο εισαγγελέας τράβαγαν τις τρίχες τους. Να ανοίξει η γη να τους καταπιεί. Αλλιώς τα είχαν σκαρώσει. Ήρθε η ώρα της απολογίας μου. Στις δίκες μου απέφευγα την απολογία, αλλά σε αυτή την περίπτωση είχα προαποφασίσει να το κάνω γιατί υπήρχαν δύο τραυματίες. Το έκανα μόνο σε ανθρώπινο επίπεδο. Πήρα το λόγο λέγοντας περίπου τα ακόλουθα:

– Φαντάζομαι πως δεν υπάρχει άνθρωπος σ' αυτή την αίθουσα που να πιστεύει ότι συμμετέχω οικειοθελώς σε αυτή τη διαδικασία. Είναι θεμιτό, συνειδησιακό δικαίωμά μου να αντιστέκομαι σε όποιον απειλεί την ελευθερία μου, την οποία θεωρώ και είναι ταυτόσημη της ζωής. Δεν έχω αφαιρέσει ανθρώπινη ζωή αλλά δεν θα δίσταζα στιγμή να το κάνω στις περιπτώσεις εκείνες που θα απειλούταν να μου αφαιρεθεί το υπέρτατο αυτό αγαθό. Όμως πάντα αφού εξαντλούσα κάθε άλλο μέσο και κάνοντας σαφέστατες τις προθέσεις μου. Στην υπόθεση για την οποία κατηγορούμαι δεν έκανα τίποτα περισσότερο και τίποτα λιγότερο από αυτό. Στόχος μου ήταν να σταματήσω την καταδίωξη πριν μαζευτούν περισσότερα περιπολικά. Τότε ναι, θα μιλάγαμε για θανάτους! Αν είχα στόχο τους αστυνομικούς, τι πιο εύκολο να τους εκτελέσω όταν επιχειρήσαν τροχαίο έλεγχο. Την ευκαιρία τούς την έδωσα με την καταδίωξη τεσσάρων χιλιομέτρων. Αντιλαμβάνομαι τον ρεβανσισμό του αστυνομικού, όμως είναι βρώμικη μέθοδος να χρησιμοποίει μια κατασκευασμένη γνωμάτευση ενός ανήθικου γιατρού για να πετύχει το στόχο του. Είμαι απόλυτα πεπεισμένος πως οι δύο αστυνομικοί δεν τραυματίστηκαν από δικά μου πυρά σε ευθεία βολή.

– Μα τι λέτε, κατηγορούμενε; Εδώ υπάρχουν ντοκουμέντα, το περιπολικό είναι κόσκινο και εσείς μας λέτε πως δεν είχατε πρόθεση; με διέκοψε ο κυρ πρόεδρος, βγάζοντας ως άσσο απ' το μανίκι μια Α4 διαστάσεων φωτογραφία του γαζωμένου απ' τις σφαίρες Ξαρά (μια ακόμη απόκρυψη στοιχείων που θα γυρνούσε μπούμερανγκ στα μούτρα τους).

Η φωτογραφία ήταν τραβηγμένη ακριβώς απ' την οπτική γωνία

που είχα κατά τη διάρκεια του συμβάντος. Ήταν ευκρινέστατη. Φαίνονταν πεντακάθαρα οι οπές απ' τις σφαίρες του Καλάσνικοφ. Κάλεσα τον πρόεδρο να τις μετρήσουμε. Τις οπές! Ήταν μία στη γωνία του μπροστινού παρμπρίζ πάνω απ' τον συνοδηγό, δεκαεφτά στο καπό της μηχανής και μία στο κάτω αριστερό άκρο της πόρτας του οδηγού με φορά από πάνω προς τα κάτω. Πλέον το πράγμα ήταν ξεκάθαρο. Έξι με εφτά σφαίρες σπαταλήθηκαν ώσπου να καταρρεύσει το πίσω παρμπρίζ του τζιπ, κάποιες φύγαν στον αέρα στο κατέβασμα του Καλάσνικοφ, μερικές βρήκαν το μπροστινό λάστιχο του Ξαρά και δεκαεννέα που μετρήσαμε με τον κυρ πρόεδρο, ένας τριαντάρης γεμιστήρας. Η προέλευση των άλλων δέκα στα κορμιά των χαϊλάντερ αστυνομικών είναι προς διερεύνηση.

– Κύριε πρόεδρε, προφανώς δεν έχετε εξοικείωση με τα όπλα γιατί αλλιώς δεν θα εμφανίζατε αυτή τη φωτογραφία ως πειστήριο πρόθεσης. Μην ανησυχείτε όμως γιατί σ' αυτή την αίθουσα βρίσκονται οι καλύτεροι χρήστες και χειριστές όπλων, οι εκαμίτες. Αν σε αυτά που θα πω υποψιαστείτε ότι υπάρχει κάποιο ψέμα, μπορείτε να τους ρωτήσετε. Το Καλάσνικοφ είναι ένα ισχυρότατο πολεμικό όπλο με δραστικό βεληνεκές, που σημαίνει σκοτώνει άνθρωπο στα εφτακόσια μέτρα. Στα εκατόν πενήντα μέτρα η σφαίρα του διαπερνά διπλό αλεξίσφαιρο γιλέκο και στα τριάντα μπορεί να ακρωτηριάσει. Επειδή όμως μιλάμε για την κοντή έκδοση οι αριθμοί είναι στα μισά. Οι άνθρωποι αυτοί ισχυρίζονται –και το δικαστήριο υιοθετεί– ότι πυροβολήθηκαν από απόσταση πέντε μέτρων. Ο ένας έχει δεχτεί εφτά σφαίρες σε ευθεία βολή κι ο άλλος τρεις με πύλη εισόδου χωρίς έξοδο! Αν αυτό ήταν αλήθεια, στην καλύτερη περίπτωση δεν θα μπορούσαν να έρθουν μόνοι τους στο δικαστήριο. Δεν γνωρίζω αν έχω το δικαίωμα να υποβάλλω αίτημα να μας δείξουν τα σημάδια τους. Κι αν το έχω, δεν θα 'θελα να τους υποβάλλω σε αυτή τη βάσανο. Ούτε εσείς, κύριε πρόεδρε, θα θέλατε γιατί ξέρετε τι θα δείτε. Τίποτα! Πώς εσείς το τίποτα το κάνατε κακουργήματα...

Το δικαστήριο διέκοψε να συσκεφθεί για το ύψος της ποινής. Αρκετοί απλοί αστυνομικοί και αξιωματικοί ήρθαν και μου δώσαν συγχαρητήρια για τον τρόπο που χειρίστηκα ολόκληρη τη διαδικασία της δίκης και για τη στάση μου απέναντι στους τραυματίες συναδέλφους τους! Τότε βρήκε ευκαιρία και μια νεαρή δημοσιογράφος να σπάσει με τη γοητεία της τον κλοιό των μπάτσων για να με προσεγγίσει ζητώντας συνέντευξη λέγοντάς μου:

– Σε περίμενα δίμετρο και σκληρό. Ούτε δίμετρος είσαι ούτε σκληρός μου φαίνεσαι.

Εγώ, εντελώς αυθόρμητα, της απάντησα:

– Ποτέ μην μετράς την ψυχή του άντρα με τη μεζούρα και τη σκληρότητά του με το χέρι! Οι εκαμίτες γέλασαν. Η νεαρή κατακόκκινη εγκατέλειψε την προσπάθεια. Πέρασε λίγη ώρα για να καταλάβω τι είχε συμβεί. Αυτό που για μένα ήταν απόσταγμα στιγμιαίου στοχασμού, εκείνη το εξέλαβε ως σεξουαλικό υπονοούμενο! Χάσμα...

Την άλλη μέρα, μια τοπική εφημερίδα φιλοξενούσε ένα λίβελο εναντίον μου από κάποιον δημοσιογράφο που παραβρέθηκε στην αίθουσα του δικαστηρίου. Από αυτά που ειπώθηκαν στην ακροαματική διαδικασία, εκείνος κατάλαβε πως εγώ έκανα επίδειξη και μαθήματα στην έδρα ως έμπειρος πιστολάς. Ποτέ δεν περίμενα από δημοσιογράφους αντικειμενικότητα. Αλλά η αντικατάσταση του μελανοδοχείου με την απόφυση του πεπτικού τους είναι εσχάτη παρακμή. Λίγος σεβασμός στην ιερή πένα...

Αααα... ξέχασα την ποινή. Είκοσι τέσσερα κατά συγχώνευση. Όχι παίζουμε!

| Δίκη Πάτρας Πάργας |

Σε λίγο, στο μικτό ορκωτό Ιωαννίνων, θα άρχιζε η δίκη που αφορούσε την καταδίωξη με πυροβολισμούς στον κόμβο της Πάργας.

Αν και το περιστατικό στο λιμάνι της Πάτρας ήταν πιο σοβαρό (δεδομένου ότι διαφύγαμε από καλά φυλασσόμενο χώρο κρατώντας όμηρο μπάτσο και πυροβολώντας το ασφαλίτικο), εντούτοις οι πατρινοί το κάναν πλημμέλημα-γαργάρα, εκδικάζοντάς το ερήμην μας με την κατηγορία των άσκοπων πυροβολισμών! Ούτε λίγο ούτε πολύ, μας εμφάνιζαν ως ένοπλους που μπήκαμε στο λιμάνι της Πάτρας και καυλωμένοι βγάλαμε τα κουμπούρια για να ρίξουμε άσκοπα στον αέρα. Κοπτοραπτική καθώς βολεύει το αστυνομικό σώμα και η εισαγγελία το δέχτηκε έτσι ακριβώς.

Τις δύο υποθέσεις τις συνέδεε το αυτόματο υποπολυβόλο Σκόρπιον, αφού είχε χρησιμοποιηθεί και στα δύο περιστατικά. Έτσι, κάποιοι μπάτσοι πατρινοί δεν γλίτωσαν την κλήτευση να παραστούν ως μάρτυρες για την υπόθεση της Πάργας, αφού ήταν εκείνοι που με τις καταθέσεις τους αναγνώριζαν στα πρόσωπα των δραστών του λιμανιού της Πάτρας εμένα και τον Νίκο. Οι καταθέσεις αυτές και η ταυτοποίηση του όπλου ήταν για τις αρχές της Ηπείρου αρκετά για να στοιχειοθετήσουν κατηγορίες για τέσσερις απόπειρες ανθρωποκτονίας (όσοι οι επιβάτες στο Άλφα Ρομέο).

Σε όλες τις δίκες με συγκατηγορούμενο τον Νίκο, είχα σοβαρό συνειδησιακό πρόβλημα να αναφερθώ στα πραγματικά περιστατικά και να αναλάβω την ευθύνη τους. Ο λόγος ήταν πως αν εγώ αποδεχόμουν τις κατηγορίες, αυτόματα ενοχοποιούνταν και ο Νίκος. Γιατί μας είχαν ταυτίσει ως αχώριστο δίδυμο, που ό,τι κάνει το κάνει πάντα μαζί. Εκείνο τον καιρό ο Νίκος ήταν ασύλληπτος. Δεν είχαμε άμεση επικοινωνία για να συζητήσουμε αυτά τα θέματα. Δηλαδή αν ήθελε να αναλάβουμε την ευθύνη για όσα πράξαμε. Έτσι, εγώ αποφάσισα να μην αποδέχομαι τις κατηγορίες στις δικογραφίες που εμπλεκόταν ο Νίκος. Σε αυτή τη δίκη όμως υπήρχε ένα πολύ πιο σοβαρό πρόβλημα. Το Σκόρπιον που έριξε στις δύο περιπτώσεις δεν βρέθηκε. Ούτε εγώ είχα τον έλεγχό του μέσα απ' τη φυλακή. Μια ενδεχόμενη καταδίκη μου θα λειτουργούσε ως άλλοθι για τις διωκτικές αρχές να φορτώσουν σε μένα και ιδι-

αίτερα στον Νίκο οποιαδήποτε μελλοντική ενέργεια στην οποία θα χρησιμοποιούταν αυτό το όπλο.

Το δικαστήριο συνεδρίασε. Εκφώνησε τα ονόματα των ενόρκων, για να διαπιστώσει αν βρίσκονται όλοι στην αίθουσα. Δεν έλειπε κανείς. Στη συνέχεια ο πρόεδρος έκανε κάτι αμίμητο. Ανακοίνωσε πως το δικαστήριο θα διακόψει για μιάμιση ώρα για να δώσει χρόνο στους ενόρκους να μεταβούν στα σπίτια τους και να επιστρέψουν ευπρεπώς ντυμένοι, όπως αρμόζει σε ένα σοβαρό δικαστήριο! Όταν επέστρεψαν οι ευπρεπείς πλέον ένορκοι, φώναξε τέσσερα ονόματα ενόρκων να πάρουν θέση στα έδρανα. Εγώ απέρριψα δύο άντρες. Το αποτέλεσμα ήταν τρεις γυναίκες κι ένας νεαρός άντρας. Ζήτησα απ' τον πρόεδρο να βγουν απ' την αίθουσα οι κάμερες.

– Για ποιο λόγο δεν θέλετε να καταγραφεί η δίκη, κύριε Παλαιοκώστα;

– Η δίκη μπορεί να καταγραφεί χωρίς τις κάμερες, κυρ πρόεδρε! Αδυνατώ να συγκεντρωθώ με τις κάμερες πάνω απ' το κεφάλι μου. Κι εν πάση περιπτώσει, ως κατηγορούμενος έχω αυτό το δικαίωμα.

– Το δικαστήριο θα διακόψει για δέκα λεπτά να συνεδριάσει για το αίτημά σας, είπε.

Κατόπιν σηκώθηκε και κατευθύνθηκε στα ενδοτέρα. Σκέφτηκα πως θα 'χαμε άσχημα ξεμπερδέματα με δαύτον. Αφού πέρασε ένα τέταρτο, άνοιξε η κερκόπορτα του δικαστηρίου για να εμφανιστεί βλοσυρός ο αρουραίος πρόεδρος και πίσω του όλοι οι υπόλοιποι, κρατώντας ευλαβικά την κοινωνική βαθμίδα. Βολεύτηκαν στα έδρανά τους και ο αρουραίος του δικαίου λάλησε:

«Το αίτημα του κατηγορουμένου να μην καλυφθεί τηλεοπτικά η δίκη υποκρύπτει δόλο που το δικαστήριο την παρούσα στιγμή αδυνατεί να προσδιορίσει. Οι μη επαρκείς εξηγήσεις των πραγματικών κινήτρων αυτού του αιτήματος, σε συνδυασμό με τη σοβαρότητα της δίκης και του κοινωνικού ενδιαφέροντος που αυτή προκαλεί, αναγκάζουν το δικαστήριο να μην δεχτεί το αίτημά του!»

Τα λίγα σκόρπια νομικά που έμαθα απ' την τριβή μου στις δικαστικές αίθουσες έλεγαν πως δεν ήταν απλό αίτημα προς την έδρα για να αποφασίσει αν θα γίνει δεκτό ή όχι, αλλά αναφαίρετο δικαίωμα του κατηγορουμένου, όταν δεν επιθυμούσε την τηλεοπτική κάλυψη της δίκης που τον αφορά, το δικαστήριο να κάνει δεκτή αυτή του την επιθυμία. Όμως ο συγκεκριμένος πρόεδρος τα είχε όλα κανονισμένα.

Σε αυτή τη δίκη αυτός θα ήταν ο πρωταγωνιστής. Θα έδινε την παράσταση της ζωής του. Ήταν αποφασισμένος να πετύχει πατώντας επί δικαίων κι αδίκων. Το άδειασμα ενός κουβά νερού απ' τα χεράκια του στον ωκεανό, με στόχο να πνιγεί ο αμετανόητος ναυαγός που εδώ και χρόνια δεν έλεγε να πιάσει στεριά, ήταν ηρωική πράξη, έπρεπε να καταγραφεί τηλεοπτικά. Το δικό του όραμα ζωής έπαιρνε σάρκα και οστά. Να έχουν τα παιδιά του να καμαρώνουν. Όταν ο άνθρωπος καταφέρει να διαχωρίσει το δίκαιο απ' την κακία του, ο κόσμος θα κάνει ένα τεράστιο βήμα προς τη συλλογική αυτογνωσία.

Προσπάθησα να παραμείνω ψύχραιμος στο άκουσμα αυτής της απόφασης. Δεν ήθελα να ανοίξω καυγά με τον πρόεδρο. Έπρεπε να παραμείνω ήρεμος, προσηλωμένος στο στόχο μου που ήταν η αθώωσή μου. Έσκαβε τον λάκκο μου ο κυρ πρόεδρος, μα στο τέλος θα 'πεφτε ο ίδιος μέσα. Ήδη, απ' την περιρρέουσα ατμόσφαιρα, αντιλήφθηκα ότι η αύρα του επηρέαζε αρνητικά τους ενόρκους και εγώ σε αυτούς υπολόγιζα. Το δικαστήριο διόρισε τυπικά έναν «δικό τους» δικηγόρο να με εκπροσωπήσει. Η δίκη ξεκίνησε.

Πρώτοι καταθέσανε οι τέσσερις μπάτσοι που συμμετείχαν στην καταδίωξη της Πάργας. Προς τιμήν τους, δεν είπαν τίποτα περισσότερο ή λιγότερο απ' τα πραγματικά γεγονότα. Στις επίμονες ερωτήσεις της έδρας αναφέρανε πως ποτέ δεν είδαν τα πρόσωπα των δραστών, δεν καταγράψαν τις πινακίδες του Λάντα και οι υπηρεσίες τους δεν κατάφεραν να βρουν κανένα άλλο στοιχείο πέρα από τους κάλυκες του Σκόρπιον. Απ' τους Πατρινούς, μόνο

ενός αξιωματικού η κατάθεση είχε ενδιαφέρον. Η περιγραφή των γεγονότων, όπως αυτός τα έζησε, ήταν πολύ γλαφυρή. Φτάνοντας στο σημείο εκείνο όπου βρέθηκε με ένα αυτόματο κολλημένο στη βάση του λαιμού του, είπε:

– Επιτρέψτε μου, κύριε πρόεδρε, να τον ευχαριστήσω δημόσια γιατί δεν με σκότωσε ενώ θα μπορούσε!

– Σας απείλησε και τον ευχαριστείτε κιόλας, αστυνόμε; εξανέστη χολωμένος ο πρόεδρος.

– Δεν το κάνω με την υπηρεσιακή μου ιδιότητα αλλά μ' αυτή του ανθρώπου προς άνθρωπο, κύριε πρόεδρε. Αυτό νιώθω, αυτό κάνω.

– Απ' τα λεγόμενά σας θα πρέπει να συμπεράνουμε πως είστε βέβαιος ότι ο κατηγορούμενος είναι ο άνθρωπος που σας κράτησε όμηρο απειλώντας σας με το αυτόματο όπλο.

– Πέραν κάθε αμφιβολίας ήταν αυτός, κύριε πρόεδρε.

– Αν δεν έχει να ρωτήσει κάτι ο συνήγορος υπεράσπισης ή ο ίδιος ο κατηγορούμενος, μπορείτε να καθίσετε. Το δικαστήριο δεν σας χρειάζεται κάτι άλλο.

Ο διορισμένος απ' την έδρα, δικό τους παιδί, δικηγόρος ήθελε να κάνει την παράστασή του. Τον φρέναρα μ' ένα νεύμα. Σηκώθηκα για να κάνω εγώ κάποιες ερωτήσεις.

– Τι όπλο ήταν αυτό που κρατούσε ο άνθρωπος που σας απείλησε, αστυνόμε;

– Αυτόματο Ούζι.

– Είστε βέβαιος;

– Απολύτως... Αστυνομικός είμαι, μπορώ να διακρίνω κάθε τύπου όπλο. Άλλωστε ήταν μπροστά μου, η κάννη του πίεζε το στήθος μου για ώρα.

– Πώς δικαιολογείτε το γεγονός ότι όλοι οι κάλυκες που βρέθηκαν ήταν διαμετρήματος 7,65 mm;

Εκκωφαντική σιωπή. Ο πρόεδρος πήρε πρωτοβουλία για να το σώσει, πιστεύοντας ότι ήταν ένα δικό μου πυροτέχνημα που δεν είχε καμία βάση.

– Εξηγήστε μας, κύριε Παλαιοκώστα, τι εννοείτε με την ερώτησή σας;

– Ο αστυνόμος μάς είπε πως λόγω της ιδιότητάς του μπορεί να ξεχωρίζει τον τύπο κάθε όπλου και ο τύπος του όπλου που τον απείλησε ήταν Ούζι. Μόνο που ο αστυνόμος προφανώς αγνοεί ότι δεν έχει κατασκευαστεί ποτέ Ούζι των 7,65 mm.

– Εσείς πώς το γνωρίζετε αυτό, κύριε Παλαιοκώστα; ρώτησε ο πρόεδρος ψαρεύοντας σε πολύ θολά νερά.

– Ε, καλά... Τι, μπρίκια κολλάμε; Ρωτήστε τους εκαμίτες που κάτι παραπάνω ξέρουν (οι εκαμίτες ήταν πάντα σύμμαχοί μου σε τέτοιες περιπτώσεις).

Ο πρόεδρος αλεπού δεν τόλμησε να τους ρωτήσει, γιατί ήξερε τι απάντηση θα έπαιρνε.

Και η επόμενη δική μου ερώτηση στοχευμένη:

– Θέλετε, αστυνόμε, να μου πείτε πότε ακριβώς με αναγνωρίσατε; Γιατί εγώ δεν έχω καταλάβει. Αναγνωρίσατε τον Παλαιοκώστα τη στιγμή που σας έβαλε το Ούζι στο στήθος; Ή απλά τώρα που με βλέπετε αναγνωρίζετε στο πρόσωπό μου τον άνθρωπο εκείνο;

– Όοοοχι, όχι. Εγώ και οι υπόλοιποι συνάδελφοι που ήρθαμε πρόσωπο με πρόσωπο με τους δράστες, όταν αμέσως μετά το συμβάν πήγαμε στην υπηρεσία για κατάθεση, αναγνωρίσαμε τα πρόσωπά σας ως δράστες στις φωτογραφίες που μας δείξαν.

– Σας δείξαν μόνο τις δικές μας φωτογραφίες ή και άλλων;

– Δεν χρειάστηκε να μας δείξουν άλλες. Οι δικές σας ήταν οι πρώτες. Σας αναγνωρίσαμε αμέσως.

– Επειδή, αστυνόμε, το 'χω χούγι να διαβάζω κάθε μέρα εφημερίδες και να βλέπω τα δελτία ειδήσεων στην τηλεόραση, την επομένη του συμβάντος όλες οι εφημερίδες και τα δελτία ειδήσεων φιλοξενούσαν δύο σκίτσα σκουρόχρωμων αντρών. Τους αναφέρανε ως αγνώστους, οι οποίοι μπήκαν στο λιμάνι ή για ληστεία ή για τρομοκρατική επίθεση. Θέλεις να πεις κάτι γι' αυτό;

Φάνηκε να τον χαροποιεί ιδιαίτερα αυτή μου η ερώτηση. Στράφηκε προς τον πρόεδρο. Γεμάτος κομπασμό ανέφερε πως τα δύο σκίτσα ήταν δικής του έμπνευσης και κατασκευής! Η σκιτσογραφία είναι το αγαπημένο του χόμπι κι όταν χρειαστεί να θέσει το χόμπι του στην υπηρεσία της αστυνομίας το κάνει με μεγάλη χαρά, χωρίς κανένα αντάλλαγμα!

– Τα χόμπι σας δεν αφορούν το δικαστήριο, μάρτυς, είπε φαρμακωμένος ο πρόεδρος. Άλλο ήταν το νόημα της ερώτησης του κατηγορουμένου. Μπορείτε να κάνετε πιο σαφή την ερώτησή σας, κύριε Παλαιοκώστα; Γιατί ο μάρτυρας προφανώς δεν την κατάλαβε.

– Το ερώτημά μου είναι το εξής: Αφού οι δράστες ήταν γνωστοί την ίδια κιόλας μέρα του συμβάντος, γιατί την επομένη η ελληνική αστυνομία έδωσε στη δημοσιότητα τα χειρόγραφα σκίτσα του χομπίστα αστυνόμου αναζητώντας κάποιους άγνωστους και όχι τις φωτογραφίες με τα πραγματικά ονόματά μας; Παρεμπιπτόντως, τα σκίτσα δεν προσομοίαζαν ούτε κατ' ελάχιστο στα δικά μας χαρακτηριστικά!

– Να μια καλή ερώτηση, είπε παραδόξως ο πρόεδρος καλώντας τον αστυνόμο να απαντήσει.

Εκείνος απάντησε πως δεν ήταν δικιά του αρμοδιότητα, ότι αυτά τα θέματα τα διαχειρίζεται η ηγεσία της αστυνομίας. Αποδέσμευσα τον μάρτυρα και ήταν η σειρά μου να πω τα δικά μου ως κατηγορούμενος. Στοχεύοντας κατευθείαν στην καρδιά των ενόρκων, είπα περίπου τα παρακάτω:

«Θα σας διηγηθώ μια πέρα για πέρα αληθινή ιστορία που έλαβε χώρα σε αίθουσα συνεδριάσεων της περιβόητης Μοσάντ στο Ισραήλ. Διακόσιοι απ' την αφρόκρεμα των καλύτερα εκπαιδευμένων πρακτόρων του κόσμου παρακολουθούν ένα σεμινάριο ειδικού ενδιαφέροντος. Ξαφνικά, στη φωτισμένη αίθουσα εισβάλλουν πέντε ακάλυπτοι άντρες κρατώντας αυτόματα όπλα Ούζι κι αρχίζουν να αδειάζουν τους γεμιστήρες πάνω στα κορμιά των «αθώων»

πρακτόρων. Αμέσως αποχωρούν. Μακελειό. Νεκροί, τραυματίες, ασθενοφόρα, τραυματιοφορείς. Στην ευρύτερη περιοχή συνελήφθησαν πέντε άντρες ύποπτοι για την επίθεση. Οι πράκτορες, ένας ένας, καλούνταν να αναγνωρίσουν τους δράστες. Κανένας μα κανένας δεν αναγνώρισε κανέναν. Και μιλάμε για τους καλύτερους πράκτορες του κόσμου. Περιττό να σας πω ότι αυτό το γεγονός ήταν άσκηση-πείραμα για να διαπιστωθεί κατά πόσο ένας άνθρωπος, που απειλείται άμεσα η ζωή του, μπορεί να εστιάσει και να απομνημονεύσει τα χαρακτηριστικά ενός δράστη. Ο αστυνόμος μας είπε ότι ο ίδιος απομνημόνευσε τα χαρακτηριστικά όχι μόνο εκείνου που του κόλλησε ένα (κατ' αυτόν) Ούζι στο στήθος αλλά και του συνεργού του. Αμέσως μετά, αναγνώρισε ως δράστες τους αδελφούς Παλαιοκώστα στις μοναδικές φωτογραφίες που του δείξαν στο αστυνομικό τμήμα Πατρών. Τι να πω! Ίσως ο αστυνόμος να έχει ιδιαίτερες ικανότητες, ανώτερες των πρακτόρων της Μοσάντ και τις σπαταλά σκιτσογραφώντας.

»Δεν γνωρίζω τι θα σηματοδοτούσε για το δικαστήριο μια πιθανή καταδίκη μου ή μια αθώωσή μου. Για μένα πλέον οι ποινές των δικαστηρίων δεν είναι παρά αθροιστικό αποτέλεσμα. Για να είμαι ειλικρινής, πάει καιρός που σταμάτησα κι αυτή ακόμη την πρόσθεσή τους. Μια καταδίκη ή μια αθώωση δεν θα με κάνει ούτε καλύτερο ούτε χειρότερο άνθρωπο, ούτε την κοινωνία καλύτερη ή χειρότερη. Εκείνο που εμένα ενδιαφέρει σε αυτή τη δίκη, και το δικαστήριο θα πρέπει να το λάβει πολύ σοβαρά υπόψη του πριν από οποιαδήποτε απόφαση, είναι το γεγονός ότι εκεί έξω υπάρχει ένα όπλο που έχει πυροβολήσει δυο φορές εναντίον αστυνομικών. Αυτό το όπλο κάποιος το κρατάει. Δεν γνωρίζουμε πότε και πού θα το χρησιμοποιήσει. Μια καταδικαστική απόφαση θα είναι ένα προηγούμενο για να στοιχειοθετηθούν κατηγορίες στο μέλλον εναντίον μας. Είμαι ένας άνθρωπος που λόγω βιωμάτων δεν έχω καμία απολύτως εμπιστοσύνη στις μεθόδους των αστυνομικών αρχών και στέκομαι πολύ καχύποπτος απέναντι στη δικαστική εξουσία. Σε κανένα δι-

καστήριο δεν ζήτησα επιείκεια ή ελαφρυντικά, γιατί ποτέ δεν υπήρξα ασυνείδητος στις πράξεις μου. Αυτό θα κάνω και τώρα, προτρέποντάς σας αν κριθώ ένοχος να μου επιβληθεί η ανώτερη των ποινών».

Είπε τις συνήθεις φανφάρες ο εισαγγελέας, τις δικές του ο δικηγόρος και πήγαν να βγάλουν απόφαση. Η απόφαση αργούσε πολύ. Δυσκοίλιοι οι δικαστές. Μετά από δύο ώρες κατέβηκε στα κρατητήρια ο δικηγόρος για να με ενημερώσει πως όλη αυτή την ώρα ο πρόεδρος και ο εισαγγελέας προσπαθούσαν να αλλάξουν τη γνώμη των ενόρκων, γιατί είχαν στηλώσει τα πόδια υπέρ της αθώωσής μου. Μετά από ώρα, μπαίνοντας στη δικαστική αίθουσα, είδα τα χαμογελαστά πρόσωπα των ενόρκων και τα σκυθρωπά των δικαστών. Δεν χρειαζόταν να περιμένω την ανακοίνωση της απόφασης. Ήταν η πρώτη φορά που θα άκουγα τη λέξη «αθώος» από στόμα δικαστή, μολονότι ένοχος. Για μένα η αθώωση ήταν τυπική, χωρίς αντίκρισμα, αφού τίποτα δεν θα άλλαζε στην ποινή μου. Με τη νομική ορολογία ήμουν ένοχος και κρίθηκα αθώος. Όμως η ελληνική δικαιοσύνη ήδη μου χρώσταγε και θα μου επιφύλασσε στο μέλλον (δέκα; ούτε θυμάμαι) πολύχρονες καταδίκες που συνέβαινε ακριβώς το αντίθετο για να πατσίσουμε. Ή τουλάχιστον μια συγνώμη, αν όχι δέκα (μάλλον λίγες λέω)!

| Πλεκτάνες «συναδέλφων» |

Την πλεκτάνη που έστησε σε βάρος μας (εμένα και του Νίκου) ένας του κώλου ληστής τραπεζών δεν μπορούσα να την πιστέψω ούτε και εγώ. Ο κωλοληστής λοιπόν είχε πληροφορία "από μέσα" για αρκετά χρήματα σε χρηματοκιβώτιο καλά φυλασσόμενης υπηρεσίας. Όπλισε την ομάδα του, οπλίστηκε και ο ίδιος, πέταξε μερικά καπέλα της συγκεκριμένης υπηρεσίας στο πίσω μέρος μιας Μερσεντές και με πολύ θράσος πέρασε τη φυλασσόμενη πύλη.

Έκανε τη ληστεία και φεύγοντας, απ' τον πανικό του, έσπασε την μπάρα της εισόδου! Η Μερσεντές βρέθηκε μετά από κάποιες ώρες σε στενό της περιοχής του Περιστερίου. Μαζί της και η λύση του μυστηρίου της ληστείας και κατ' επέκταση και της πλεκτάνης που στήσαν οι εμπνευστές της.

Ένας υπεράνω υποψίας, καθόλα ευυπόληπτος οικογενειάρχης όσο και ευσυνείδητος πολίτης που διατηρούσε ένα εργαστήριο στο ίδιο στενό, είκοσι περίπου μέτρα απ' το σημείο, την ώρα ακριβώς που άφηναν οι ληστές τη Μερσεντές, όλως τυχαίως έκανε το τσιγάρο του έξω απ' το εργαστήριό του! Οι δύο απ' τους τέσσερις συνολικά ληστές διέσχισαν το στενό και πέρασαν ακριβώς από μπροστά του. Κρατούσαν από ένα μεγάλο σάκο, φορούσαν γυαλιά ηλίου, καπέλα τύπου τζόκεϊ και φαίνονταν ανήσυχοι! Όπως ήταν φυσικό του φανήκαν ύποπτοι! Και σε ποιον δεν θα φαίνονταν! Ο πάντα υποψιασμένος πολίτης δεν έχασε το χρόνο του. Άνοιξε αμέσως την τηλεόραση που είχε στο εργαστήριό του και είδε έκπληκτος το έκτακτο γεγονός της ληστείας! Που συμπτωματικά και πάλι έλαβε χώρα στον τόπο και την υπηρεσία που μέχρι πρότινος εργαζόταν ο ίδιος!

Και μόνο η υποψία για τέτοιας έκτασης προσβολή τον έκανε έξαλλο! Ανέλαβε πρωτοβουλία! Κάλεσε ταξί, έφτασε, ανέβηκε στο τμήμα ληστειών της ΓΑΔΑ και τους είπε: το και το! Με το νι και με το σίγμα. Οι εγκέφαλοι και διοικούντες τα της ασφάλειας του πολίτη έστειλαν πλήρωμα περιπολικού της περιοχής να διαπιστώσει αν πράγματι το Μερσεντές είναι το ίδιο που χρησιμοποιήθηκε στη ληστεία. Όταν το πλήρωμα τους απάντησε θετικά, προσφέραν καφεδάκι στον ουρανοκατέβατο καλοθελητή, τον συμβούλεψαν να ηρεμήσει και τον ρώτησαν αν είναι έτοιμος να τους αναγνωρίσει βλέποντας φωτογραφίες υπόπτων. Εκείνος ήταν από καιρό έτοιμος! Άλλωστε ήταν ο κύριος λόγος που τους επισκέφτηκε. Δεν φαντάζομαι, αναγνώστη, να αναρωτιέσαι ακόμα ποιες φωτογραφίες του δείξαν πρώτες και ποιους αναγνώρισε... Δεν θα σ' τα λέω όλα εγώ!

Στο νομό Αττικής δεν είχαμε διαπράξει κανένα αδίκημα, πόσο μάλλον ένοπλη ληστεία. Παρόλα αυτά, εγώ κατηγορήθηκα για πέντε-έξι και καταδικάστηκα τουλάχιστον για τρεις! Κάποιες εκδικάστηκαν την ίδια μέρα, μαζί και η παραπάνω που περιέγραψα. Η οποία δεν ήταν ακριβώς ληστεία τράπεζας. Όλα αυτά τα άκουγα για πρώτη φορά, όταν η έδρα του δικαστηρίου κάλεσε τον ευσυνείδητο πολίτη να καταθέσει ως ο κύριος μάρτυρας και μοναδικός που με ενοχοποιούσε. Ο πρόεδρος τον ρώτησε αν στο πρόσωπό μου αναγνωρίζει έναν από τους δύο υπόπτους που πέρασαν εκείνη τη μέρα έξω απ' το μαγαζί του. Εκείνος, φοβούμενος να επαναλάβει μπροστά μου το ψέμα του, απάντησε αμήχανα πως τώρα που με βλέπει από κοντά δεν προσομοιάζω σε κάποιο από τα δύο πρόσωπα! Ο πρόεδρος έβγαλε τη φωτογραφία μου απ' το φάκελο της αγίας δικογραφίας και απευθυνόμενος στον μάρτυρα του είπε:

– Αυτή είναι η φωτογραφία που σας έδειξε η αστυνομία και στην οποία αναγνωρίσατε τον κατηγορούμενο ως έναν από τους υπόπτους. Μπορείτε και τώρα να το επιβεβαιώσετε;

– Μάλιστα, κύριε πρόεδρε, στη φωτογραφία ήταν ο ίδιος άνθρωπος! Η έδρα δεν ήθελε περισσότερες αποδείξεις... Εμένα εκείνη τη μέρα είχε κλείσει εντελώς ο λαιμός μου, δεν μπορούσα καν να μιλήσω.

Τόσο το καλύτερο για την «τυφλή»! Οι μουγκοί είναι οι αγαπημένοι της. Με κάπου δεκαοχτώ χρόνια κάθειρξη και αυτή η ληστεία κατοχυρώθηκε στους αδελφούς Παλαιοκώστα! Ο φάκελος έκλεισε. Με το τέλος κιόλας της κατάθεσης του μάρτυρα, μου δημιουργήθηκαν πολλές αμφιβολίες για την αγνότητα της ευσυνειδησίας του. Ήταν πολλές οι συμπτώσεις για να είναι πιστευτό το σενάριό του. Φαινόταν να υποκρύπτει ενοχή. Είχα μεγάλη υποψία πως ήταν εσκεμμένη συμπεριφορά με στόχο να θολώσει τα νερά. Ένας πρώην απολυμένος απ' την ίδια υπηρεσία που έγινε η ληστεία καπνίζει αμέριμνος τσιγάρο έξω από το μαγαζί του και εκείνη ακριβώς τη στιγμή παρκάρει το Μερσεντές μόλις είκοσι μέτρα

μακρύτερα και οι ληστές περνάνε από μπροστά του ανήσυχοι και βιαστικοί με σακίδια στους ώμους, ενώ εκείνος, χωρίς κανείς να του το ζητήσει, τρέχει αμέσως στο ληστειών και αναγνωρίζει στις φωτογραφίες τους δύο πιο καταζητούμενους ληστές τραπεζών ως τους ανθρώπους που πέρασαν από μπροστά του. Το πιο ύποπτο σενάριο! Παρ' όλα αυτά, οι αξιωματικοί του ληστειών δεν είδαν τίποτα το ύποπτο! Αυτό που τους ενδιέφερε ήταν να κλείσουν το φάκελο.

Μετά από δύο χρόνια, θα μάθαινα τυχαία την πραγματική αλήθεια όταν συγκατοίκησα με έναν γνωστό μου, επίσης ληστή τραπεζών. Όταν του διηγήθηκα αυτό το περιστατικό εκείνος εξεπλάγη, γιατί γνώριζε ποιος έκανε τη συγκεκριμένη ληστεία αφού του είχε προταθεί να πάει και ο ίδιος αλλά για δικούς του λόγους αρνήθηκε! Επίσης, μου είπε πως ο συγκεκριμένος ληστής είχε την πληροφορία από έναν θείο του που απολύθηκε πρόσφατα από τη συγκεκριμένη υπηρεσία και διατηρούσε ένα εργαστήριο σε κάποιο στενό του Περιστερίου! Τι κάνει νιάου νιάου...

Απόλυτος εκφυλισμός. Και στους ληστές τραπεζών. Άμα στήνουν τέτοιες πλεκτάνες «συνάδελφοι», έστω του κώλου, για να χρεώσουν τις αμαρτίες τους σε άλλους, πώς να μην το κάνουν οι αστυνομικές υπηρεσίες και το δικαστικό σώμα! Γι' αυτό, τους τελευταίους δεν θα τους κατηγορήσω σ' αυτή την περίπτωση!

Θα αναρωτιέσαι τι απέγινε ο ραδιούργος ληστής. Λίγο καιρό μετά τη ληστεία άφησε την τελευταία του πνοή από υπερβολική δόση!

«Όταν θυμώνει ο θεούλης βρέχει ψωλές!», έλεγε ένας φίλος...

Επιστροφή στον Κορυδαλλό και πρώτη απόδραση με ελικόπτερο

| Το σχεδιάγραμμα, η απομόνωση και ο ανιψιός του σκιτσογράφου |

ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ, πέσαν τα μάνταλα βαριά στο μεσαιωνικό κάτεργο της Κέρκυρας. Έστρωσα στο τσιμεντένιο πάτωμα του κελιού μια κουβέρτα να πάρω μερικούς κοιλιακούς, όταν άξαφνα άκουσα το κλειδί να ξαναμπαίνει στην κλειδαριά και με τον χαρακτηριστικό μεταλλικό ήχο της να γυρνά δύο φορές. Αμέσως άνοιξε η πόρτα για να κάνει την εμφάνισή του ένας υπαρχιφύλακας συνοδευόμενος από τέσσερις υπαλλήλους.

– Παλαιοκώστα, πάμε στο αρχιφυλακείο... Σε θέλει ο αρχιφύλακας.

– Τι διάολο με θέλει τέτοια ώρα;

– Δεν μου είπε, προφανώς κάτι έχει να σου πει.

Φόρεσα παπούτσια, μπουφάν και τους ακολούθησα. Ο αρχιφύλακας ήταν ουδέτερος άνθρωπος, δεν προκαλούσε ούτε δημιουργούσε εντάσεις. Θα 'λεγα υποφερτός. Καθόταν στο γραφείο του όταν μπήκα. Μπροστά του, πάνω στο τραπέζι, είχε μια λευκή κόλα χαρτί.

– Κάτσε, Βασίλη...

Κάθισα σε μια καρέκλα του γραφείου απέναντί του.

– Τι με ήθελες, αρχιφύλακα;

– Τίποτα ιδιαίτερο, ήθελα να μου πεις αν γνωρίζεις κάτι γι' αυτό εδώ... Πιάνει τη λευκή κόλα και τη γυρνά ανάποδα, σπρώχνοντάς την ελαφρά προς τη μεριά μου. Ήταν το λεπτομερές περίγραμμα της φυλακής που είχα σχεδιάσει πριν από μερικές εβδομάδες και το οποίο μαζί με μια στοιχειωδώς κρυπτογραφημένη επιστολή το ταχυδρόμησε ένας ρουμάνος συγκρατούμενός μου, που είχε γνώση όχι του ίδιου του περιεχομένου αλλά της επικινδυνότητάς του. Παραλήπτης, ένας φίλος στη νότια Ελλάδα. Δεν ταράχτηκα.

– Τι είναι αυτό, αρχιφύλακα; Γιατί εγώ θα πρέπει να γνωρίζω κάτι;

– Είναι το σχεδιάγραμμα της φυλακής. Όποιος το σχεδίασε έκανε πολύ καλή δουλειά... Μήπως τότε ξέρεις σε ποιον ανήκει αυτός ο γραφικός χαρακτήρας; ρώτησε ανοίγοντας το συρτάρι του γραφείου του. Έβγαλε και μου 'δωσε στο χέρι την επιστολή μου.

– Ανορθόγραφο το κείμενο, παρατήρησα. Αλλά δεν μου λέει κάτι.

– Κοίτα, Βασίλη... Σε περίπτωση που στ' αληθινά δεν γνωρίζεις, αυτό το γράμμα το ταχυδρόμησε ο Ντάνη απ' την ακτίνα σου. Το γράμμα δεν βρήκε τον παραλήπτη και επέστρεψε πίσω. Εκείνος φοβούμενος μην είναι παγίδα δεν δέχτηκε να το παραλάβει. Αρνήθηκε πως ήταν δικό του. Όπως ήμουν υποχρεωμένος, το άνοιξα και βρήκα αυτά που έχεις μπροστά σου. Τότε κάλεσα τον Ντάνη στο γραφείο όσο ακόμη ήταν ανοιχτή η φυλακή. Μου ομολόγησε ότι εσύ του ζήτησες να ταχυδρομήσει το φάκελο, χωρίς ο ίδιος να γνωρίζει το περιεχόμενο ή τον παραλήπτη.

– Κάνε έναν κόπο, αρχιφύλακα, στείλε κάποιον να τον φέρει εδώ μπροστά μας, να τα ακούσουμε μαζί αυτά που σου είπε απ' τον ίδιο!

– Δεν μου επιτρέπει κάτι τέτοιο ο κανονισμός της φυλακής, αλλά κι αν τον παρακάμψω το ξέρουμε κι οι δύο πως δεν θα το επαναλάβει μπροστά σου.

– Και τι προτίθεσαι να κάνεις;

– Καταλαβαίνεις πως για τη διοίκηση είναι ένα άκρως σοβαρό θέμα κι έτσι θα το αντιμετωπίσει. Πρόκειται για σχεδιασμό απόδρασης. Ειδοποιήθηκε ο εισαγγελέας, θα έρθει σε λίγο. Έχει δώσει εντολή το κελί σου να κλειδωθεί για να ελεγχθεί από ειδικό κλιμάκιο της αστυνομίας και την ακτίνα να την κάνουμε φύλλο και φτερό. Εσύ θα περιμένεις στο πειθαρχείο μέχρι να έρθει να σε δει ο ίδιος.

– Με ποια αιτιολογία θα μείνω στο πειθαρχείο;

– Είναι διαταγή του εισαγγελέα, όταν έρθει να σε δει ρώτα τον ίδιο. Ελπίζω πως είναι προσωρινό, μέχρι να ελεγχθούν η ακτίνα και το κελί σου και να παρθούν οι απαραίτητες καταθέσεις.

Τα πειθαρχεία της Κέρκυρας αποτελούνταν από έξι-εφτά στη σειρά μικρά πέτρινα τούνελ, ενάμιση επί τέσσερα περίπου, με ένα μικρό φεγγίτη ψηλά πάνω απ' την επενδυμένη με χοντρή λαμαρίνα, βαριά, περασμένου αιώνα πόρτα. Ακριβώς έξω από το φεγγίτη, μια μικρής ισχύος αναμμένη λάμπα έστελνε το λιγοστό φως στο εσωτερικό κάθε κελιού. Στο βρώμικο δάπεδο ένα ακόμη πιο βρώμικο στρώμα με πεταμένες δυο ανάλογης καθαριότητας μάλλινες κουβέρτες πάνω του. Μπροστά απ' τις εισόδους των κελιών, ένα μεγαλύτερο σε μήκος τούνελ χρησίμευε ως διάδρομος. Στη μια του άκρη μια παρόμοια με των κελιών πόρτα οδηγούσε στην κεντρική φυλακή, ενώ στο βάθος κατέληγε στην κοινόχρηστη τούρκικου τύπου τουαλέτα δίχως πόρτα. Σε ένα από αυτά τα τούνελ θα πέρναγα τις υπόλοιπες δέκα μέρες χωρίς καμία κατηγορία και χωρίς απόφαση του πειθαρχικού συμβουλίου. Έτσι αυθαίρετα.

Ο εισαγγελέας άργησε μια μέρα! Με επισκέφτηκε μαζί με τον αρχιφύλακα την μεθεπόμενη, μετά από έντονες δικές μου διαμαρτυρίες. Μόλις τον είδα, του επιτέθηκα φραστικά.

– Πείτε μου, εισαγγελέα, είναι εις γνώση σας ότι βρίσκομαι στο πειθαρχείο; Ποιος έδωσε τέτοια εντολή;

– Ναι, φυσικά. Εγώ έδωσα την εντολή, για λόγους ασφαλείας.

– Ποιανού την ασφάλεια, εισαγγελέα;

– Τη δικιά σας.

– Δηλαδή μου λέτε ότι τα πειθαρχεία είναι το μοναδικό μέρος αυτής της φυλακής για να είναι ασφαλής ένας κρατούμενος;

Κόλλησε για λίγο...

– Λαμβάνουμε μέτρα και για την ασφάλεια της φυλακής, κύριε Παλαιοκώστα. Δεν θα ξαναμπείτε στη φυλακή. Έχει ενημερωθεί το υπουργείο. Τις επόμενες ημέρες θα συσκεφθεί το ανώτατο συμβούλιο για να αποφασίσει σε ποια φυλακή θα μεταχθείτε!

– Μπορείτε να μου πείτε πόσο καιρό θα πάρει αυτό;

– Δεν γνωρίζω, δεν μας ενημερώνουν. Η περίπτωσή σας είναι ιδιάζουσα, υπάρχει μυστικότητα, κάντε υπομονή. Κι εμείς να φύγετε όσο το δυνατόν γρηγορότερα θέλουμε. Έκανε στροφή να φύγει αλλά κοντοστάθηκε. Γύρισε και με ρώτησε:

– Δεν έχει κανένα νόημα αφού πρόκειται να φύγετε απ' τη φυλακή, αλλά αν θέλετε μου απαντάτε για να ικανοποιηθεί η περιέργειά μου. Εσείς φτιάξατε το σχεδιάγραμμα της φυλακής;

– Δεν θα απαντήσω.

– Ξέρετε γιατί σας ρωτάω; Επειδή είμαι ανιψιός του ΚΥΡ, του σκιτσογράφου, έχω ένα ξεχωριστό ενδιαφέρον σε ό,τι έχει να κάνει με σχεδιαγράμματα. Επίσης στο κελί σας βρήκα αυτό...

Έβγαλε από το δερμάτινο χαρτοφύλακά του και μου έδωσε το δικό μου μπλοκ ζωγραφικής, που στην πρώτη σελίδα είχε μείνει ανάγλυφο πάνω της το περίγραμμα της φυλακής απ' την πρωτότυπη σχεδίαση. Ήθελα να μουτζώσω τον εαυτό μου για αυτή μου την γκάφα. Λέρα ο εισαγγελέας, μ' έπιασε στα πράσα.

– Αρκετά ξέρετε, δεν νομίζω ότι σας χρειάζονται περισσότερα για να ικανοποιήσετε την περιέργειά σας, του απάντησα.

Με τον αέρα του νικητή, πριν αποχωρήσει με χαιρέτησε δια χειραψίας και μου ευχήθηκε καλή τύχη. Δεν μπορώ να πω, το είχε. Ήξερε πώς να μην περιπλέκει ήδη μπλεγμένες καταστάσεις. Ήταν στην προσωπική του ευχέρεια να το τραβήξει πειθαρχικά, ακόμη και ποινικά. Δεν το έκανε. Ο Παλαιοκώστας σχεδίαζε απόδραση, σιγά το νέο!

Ο αρχιφύλακας παρέμεινε στο τούνελ. Συμφώνησε να φέρει τα πράγματά μου απ' το κελί μου κι αφού δεν ήμουν τιμωρημένος αλλά απλώς ανέμενα τη μεταγωγή μου, κατά τις ώρες προαυλισμού να μένει ανοιχτή η πόρτα του πειθαρχείου για να μπορώ να περπατάω στο μικρό διάδρομο. Ο αρχιφύλακας αποδείχτηκε ακόμη πιο γαλαντόμος, μου έκανε δώρο πρόσβαση σε τηλεφωνικό θάλαμο, αρκεί να επικοινωνήσω με τους φίλους μου που με αναζητούσαν, να τους πω να σταματήσουν να τον απειλούν. Κι ο άγιος φοβέρα θέλει.

| Κάθοδος στον Κορυδαλλό |

Την εντέκατη μέρα, στις έξι το πρωί, το σύνηθες κομβόι μεταγωγής μπήκε στο καράβι για Ηγουμενίτσα. Με βλέμματα γεμάτα αδιακρισία, περίεργοι επιβάτες συνωστίζονταν να δουν από μακριά, μέσα από τα παράθυρα τύπου σουρωτήρι, το περιεχόμενο της κλούβας που έκανε τόσο έντονη την κινητοποίηση της αστυνομίας που τους απομάκρυνε διακριτικά, κάνοντας την περιέργειά τους εντονότερη. Φτάνοντας στο λιμάνι της Ηγουμενίτσας, το κομβόι ξεπόρτισε πρώτο και πήρε δεξιά τον παραλιακό με κατεύθυνση την Άρτα. Αμέσως απέκλεισα ως προορισμό τις φυλακές της κεντρικής και βορείου Ελλάδος. Αποκλείοντας και τον Κορυδαλλό, απομέναν τρεις: του Αγίου Στεφάνου Πάτρας, της Χαλκίδας και της Αλικαρνασσού.

Στο Μεσολόγγι ειδοποιήθηκε ο επικεφαλής της μεταγωγής ότι τα φέριμποτ του Ρίου-Αντιρρίου είχαν απαγορευτικό απόπλου λόγω κακοκαιρίας. Η αυτοκινητοπομπή άλλαξε κατεύθυνση. Πήρε το δρόμο για Ναύπακτο. Φτάνοντας κοντά στην Ιτέα, οι τέσσερις ένοπλοι στο πίσω μέρος της κλούβας διαμαρτυρήθηκαν στους ανωτέρους τους γιατί ήθελαν να πάνε τουαλέτα. Τους κάναν σαφές ότι τουαλέτα θα πάνε όταν φτάσουν στον Κορυδαλλό. Με την απάνθρωπη, ανάλγητη απάντηση των ανωτέρων προς τους παρίες

της ΕΛ.ΑΣ., αποκαλύφθηκε ο τελικός προορισμός της μυστικής μεταγωγής. Ήταν το τελευταίο πράγμα που περίμενα να ακούσω. Στον Κορυδαλλό εγώ; Πώς; Γιατί; Τι δουλειά έχει ένας πολυκατάδικος σε μια φυλακή κατεξοχήν υποδίκων; Οι κατάδικοι που παρέμεναν ή κατόπιν επιστρέφαν στον Κορυδαλλό θεωρούνταν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο διαπλεκόμενοι ή έχοντες μέσον! Πώς αποφάσισαν οι ιθύνοντες του μικτού συμβουλίου ΕΛ.ΑΣ.-υπουργείου δικαιοσύνης να μεταφερθώ στον Κορυδαλλό, ο θεός κι η ψυχή τους... Ο χρόνος θα αποκάλυπτε το σωστό ή λάθος της απόφασής τους. Προς το παρόν εγώ δεν ένιωθα καθόλου καλά και στο πλαίσιο που το κράτος αντιπαλεύει έναν πολίτη του, ήταν ένδειξη πως σωστά πράξανε οι εχθροί μου.

Αργά το απόγευμα βρέθηκα στο κατώφλι της Α' ακτίνας να με καλωσορίζει η πολύ γνώριμη αίσθηση και μυρουδιά μιας άρρωστης ατμόσφαιρας μαζικού εγκλεισμού. Στα εκατόν πενήντα κελιά, που ο δικτάτορας Παπαδόπουλος κατασκεύασε με προδιαγραφές εγκατάστασης ενός κρατουμένου στο κάθε κελί, οι επικαλούμενοι τα δημοκρατικά ιδεώδη μεταπολιτευτικοί εθνοπατέρες τσουβάλιαζαν πεντακόσιους κρατούμενους. Πώς γίνεται μια ελεύθερη δημοκρατία να έχει υπερδιπλάσιους φυλακισμένους απ' ότι ένα στυγνό δικτατορικό καθεστώς; Σ' αυτή την ερώτηση θα πρέπει κάποια στιγμή τα φωτεινά μυαλά που τρέφονται απ' τον ανοιχτό ορίζοντα της υπερελευθερίας αυτής της δημοκρατίας να δώσουν μια επιστημονική εξήγηση.

Εγώ το μόνο που μπορώ να καταθέσω είναι την προσωπική μου πείρα, που χρόνια σμιλεύει δεξιότεχνα κι άπληστα πάνω στο πεπρωμένο μου η μαστόρισσα ζωή. Γιατί χρειάζεται εχθρούς για να συντηρηθεί. Και τους εφευρίσκει στην εγκληματικότητα, και δη στη μικροεγκληματικότητα, εγκλωβίζοντας ένα μεγάλο μέρος της κοινωνίας σε μια τεχνητή ενοχή του τύπου «αυτά είναι τα παιδιά σας, είστε υπόλογοι για αυτά και θα πληρώνετε εσαεί, μένοντας στο περιθώριο...». Η κατασκευή ενός κοινωνικού-ταξικού

εχθρού, που θα πολεμηθεί λυσσαλέα για τη διασφάλιση της ειρηνικής συνύπαρξης των πολιτών, λειτουργεί ως προπέτασμα καπνού συσπειρώνοντας τον κορμό της κοινωνίας τριγύρω απ' την εξουσία που την απομυζά χειρότερα από κάθε ταπεινό κλέφτη. Η διασπορά του φόβου είναι η προσφιλής μέθοδος των ανίκανων να ανταποκρίνονται στα καθήκοντα που τους εμπιστεύεται ο λαός. Μεγιστοποιώντας τη σοβαρότητα των εγκλημάτων του παρία, υποβιβάζουν τα δικά τους εγκλήματα και τις ευθύνες τους έναντι της κοινωνίας. Μοιάζουν με μεθυσμένο που άγρια μεσάνυχτα, έξω από καπηλειό σε σκοτεινό στενοσόκακο, δέρνει τα παπούτσια του γιατί πατήσαν ακαθαρσίες, μα το κατεστραμμένο συκώτι του δεν θα τον βγάλει ως το σπίτι του. Όταν το συκώτι της κοινωνίας υπολειτουργεί, αυτή η κοινωνία αγκομαχά, δεν θα πάει μακριά, δεν μπορεί να βάλει στόχους, είναι καταδικασμένη να ζει στα σκοτάδια δέρνοντας τα παιδιά της για το δικό της κατάντημα.

Όσο πιο σκληρούς νόμους υπερψηφίζει το νομοθετικό σώμα τόσο πιο διεφθαρμένοι και μακριά από δημοκρατικές πρακτικές είναι οι νομοθέτες τους. Όσο μεγαλύτερο ζήλο δείχνει ένας δικαστής εφαρμόζοντας στην πράξη αυτούς τους νόμους τόσο πιο πολύ χωμένος είναι στο βόρβορο της διαπλοκής, με την επαγγελματική του ανέλιξη να εξαρτάται απ' τη σκληρότητα της εφαρμογής τους. Κι όσο πιο πολύ γαμάει και δέρνει ένας μπάτσος, καταχρώμενος την εξουσία που του παρέχει το σύνταγμα, βιαιοπραγώντας και στήνοντας κατηγορητήρια, τόσο πιο πολύ βέβαια είναι η οικονομική, κι όχι μόνο, συναλλαγή με τον υπόκοσμο. Δυο δάχτυλα και κάτι απέχει το ιδεατό πολίτευμα απ' την καλοστημένη κομπίνα...

| Ο αρχιφύλακας, ο συγκάτοικος και το όνειρο |

Όταν μπήκα στο κελί προορισμού μου του δευτέρου ορόφου, αντίκρισα δύο διώροφα κρεβάτια και τρεις άγνωστους κρατουμένους.

Ζήτησα να δω τον αρχιφύλακα, ο οποίος με δέχτηκε αμέσως. Ήταν ο Θωμόπουλος, δεξί χέρι του Αραβαντινού, που επί παντοκρατορίας του είχε τη φήμη του ρόπαλου. Ήταν εγκάρδιος μαζί μου. Με καλωσόρισε και κατόπιν μου λέει με παράπονο επικαλυμμένο με χιούμορ.

– Γιατί, βρε Βασίλη, σε φόρτωσαν σε μένα;

– Μάλλον έχεις γερές πλάτες, Θωμόπουλε, του απάντησα αινιγματικά.

– Πες μου τι θες...

– Θέλω στο κελί που θα μένω να φιλοξενώ έναν κρατούμενο ακόμη.

– Τι εννοείς;

– Καταλαβαίνεις τι εννοώ...

– Βασίλη, η φυλακή είναι υπερφορτωμένη, δεν μπορώ να κάνω παραχωρήσεις.

– Αφού όπως λες με φόρτωσαν στις πλάτες σου, εσύ θα κοιτάξεις το βάρος μου να είναι όσο το δυνατόν πιο ανώδυνο για σένα.

– Βολέψου απόψε, αύριο θα δούμε τι μπορούμε να κάνουμε, μου αποκρίθηκε.

– Το εκλαμβάνω ως ναι. Μόνο που θέλω να μην εκδιωχθούν οι δύο κρατούμενοι, μέχρι οι ίδιοι να βρουν κελί όπου θα είναι ευπρόσδεκτοι. Ο ενάμισης χρόνος περίπου που συμβιώσαμε με τον Θωμόπουλο ήταν ομαλός, χωρίς καμία σύγκρουση. Ο Θωμόπουλος απλός κι απόλυτος και εγώ ευθύς και σίγουρος, βρέθηκε η ισορροπία. Δεν ξέρω αν αυτό είχε να κάνει με τη θεσσαλική μας καταγωγή ή τη γνώση του για το ατόπημα του Αραβαντινού, αλλά τις πολύ λίγες φορές που χρειάστηκε να τα πούμε συνεννοηθήκαμε απόλυτα. Στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν χρειάστηκε να κάνει κάτι ο αρχιφύλακας. Την επομένη κιόλας, ήρθε στο κελί ο αρχηγός των ρωσοπόντιων και το θέμα διευθετήθηκε. Οι δύο από τους τρεις κρατούμενους του κελιού ήταν ρωσοπόντιοι και βρήκαν τη λύση μεταξύ τους. Στο κελί παρέμεινε ένας ταλαίπωρος, μισή μερίδα,

Έλληνας, που κάποιοι επιτήδειοι εξαπατώντας τον, τον σπρώξανε μπροστάρη και με ακάλυπτες επιταγές στο όνομά του αποκόμισαν τεράστια κέρδη, αφήνοντας τον δύστυχο να βγάλει τη φυλακή. Πολλή φυλακή, εφάμιλλη με τη δικιά μου. «Ας πρόσεχες», ήταν η απάντηση των απατεώνων και της δικαιοσύνης. Κόρακας κοράκου μάτι...

Αυτός ο ανθρωπάκος ήταν έρμαιο στα χέρια των σωφρονιστικών. Του εμφυσήσαν το φόβο ότι στο κελί του κατέφθασε από μακρινές άγριες φυλακές ένας ταραχοποιός, που μοναδικό του στόχο έχει τη διασάλευση της κοινής ειρήνης στη φιλειρηνική φυλακή του Κορυδαλλού! Κι όταν διασαλεύεται η κοινή ειρήνη σε μια φυλακή, έπονται μεταγωγές... Θα έπρεπε ο ίδιος να φροντίσει να παραμείνει σε αυτή και στο πόστο του (εργαζόταν στα επισκεπτήρια). Μην αντέχοντας την αφόρητη πίεση των σωφρονιστικών, αποφάσισε να γίνει διπλός πράκτορας (όπου κάτσει η μπίλια) και να μου εκμυστηρεύεται τα πάντα. Το πλέον χαρακτηριστικό ήταν πως πριν σχολάσει απ' την εργασία του, του υπενθύμιζαν: «Πρόσεχε, αυτός δεν περπατά, πετάει!». Ήταν τέτοια η ψυχολογική πίεση που του ασκούσαν, που ένα βράδυ πετάχτηκε ιδρωμένος απ' τον ύπνο του και με γουρλωμένα μάτια μού ανήγγειλε το χαρμόσυνο γεγονός.

– Βασίλη! Είδα σε όνειρο την απόδρασή σου!

– Για πες...

– Να! Είδα να φυσάει πολύ δυνατός αέρας και να σπάνε όλες οι πόρτες της φυλακής. Κρατούμενοι και υπάλληλοι τρέξαμε στο εσωτερικό για να σωθούμε. Εσύ κόντρα στον άνεμο έφυγες έξω και χάθηκες!

– Καλομελέτα κι έρχεται... Άντε κοιμήσου τώρα, εδώ είμαι ακόμα.

Ένα απόγευμα χτυπά επίμονα η πόρτα του κελιού.

- Ναι... Πέρνα. Ξανά χτυπήματα...

- Πέεερναααα!

Πάλι τα ίδια... Τι διάολο, κουφός χτυπά; Πάω κι ανοίγω την πόρτα. Ένα καστανόξανθο πιτσιρίκι, με κοντό μαλλάκι σηκωμένο καρφάκια στην κορυφή του κεφαλιού του και τριγύρω ξυρισμένο, στεκόταν έξω απ' το κελί μου. Στα χέρια του κρατούσε ένα τεράστιο τάπερ φαγητού.

Μου λέει χαμηλόφωνα, σχεδόν συνωμοτικά:

- Κύριε Βασίλη, ο θείος Γιάννης σού στέλνει αυτό, και μου δίνει το μεγάλο τάπερ.

Αιφνιδιασμένος πήρα στα χέρια μου το τάπερ κι ασυναίσθητα το άνοιξα. Είχε σχεδόν μισό αρνί ψημένο στο εσωτερικό του.

- Ποιος είσαι εσύ, παιδί μου, και ποιος ο θείος Γιάννης;

- Σπύρο με λένε. Ο θείος είναι ο τάδε (ανέφερε το επίθετό του), μου είπε να έρθεις να γνωριστείτε, μένουμε στο ισόγειο στο είκοσι οχτώ.

- Κάτσε να ακουμπήσω κάπου το τάπερ να πάμε παρέα. Έκλεισα την πόρτα του κελιού και κινήσαμε για το ισόγειο.

- Τι δουλειά έχεις εσύ εδώ μέσα, δεν έπρεπε να είσαι στα ανήλικα; τον ρώτησα.

- Όχι, μικροδείχνω, είμαι είκοσι τεσσάρων.

- Τι έκανες;

- Ναρκωτικά.

- Τα έπινες ή τα πούλαγες;

- Και τα δύο.

- Ελπίζω εδώ μέσα να μην κάνεις τίποτα απ' τα δύο.

- Όχι, όχι... Τίποτα, τίποτα.

- Το καλό που σου θέλω, φουκαρά....

Είχα ακουστά για τον Γιάννο αλλά δεν ήξερα πώς ήταν. Μπαί-

νοντας στο είκοσι οχτώ, ένας δίμετρος κρεμανταλάς με κατακόκκινα μάγουλα σηκώθηκε από την καρέκλα του, άπλωσε τη χερούκλα του και με χαιρέτησε αληθινά με θέρμη. Το παρουσιαστικό και η ομιλία του παρέπεμπαν σε χωρικό παραμεθόριου. Με εξέπληξε το γεγονός ότι ήταν από προάστιο των Αθηνών, τέσσερα με πέντε μόλις χιλιόμετρα μακρύτερα απ' τη φυλακή. Ο Γιάννος ήταν καλοπροαίρετος, ανεπιτήδευτος, αγνός, έξω καρδιά άντρας, μακριά από ίντριγκες που ευδοκιμούν στον νεφελώδη κόσμο των εγκλείστων. Ήταν φρέσκος, δεν είχε ποτιστεί ακόμη απ' το ύπουλο δηλητήριο της εξαναγκαστικής συνύπαρξης ανόμοιων ανθρώπων στο ασφυκτικά κλειστό περιβάλλον της φυλακής. Οι ξεκούραστοι άνθρωποι ήταν ευπρόσδεκτοι για μένα. Ήταν ένας τρόπος να αποφορτίζω κομμάτι την ψυχή μου απ' τη διαρκή εγρήγορση μιας καταπιεστικής καθημερινότητας.

Ο Γιάννος δεν είχε κάποια σοβαρή κατηγορία, αποφυλακίστηκε μετά από κάποιους μήνες, αφήνοντάς μου αμανάτι τον Σπυράκο να τον προσέχω. Είχαν κάποια οικογενειακή σχέση και με παρακάλεσε να έχω τον νου μου, γιατί ο μικρός ήταν επιρρεπής στα ναρκωτικά. Ο πιτσιρίκος όμως δεν ήταν μόνο επιρρεπής στα ναρκωτικά αλλά και φουλ καυλωμένος με αυτό που πλασάρεται, με περιτύλιγμα άφθονο πέπλο μυστηρίου, ως οργανωμένο έγκλημα, για να συντηρείται ένα ολόκληρο σύστημα στυγνής ανθρωποφαγίας.

Όταν λείπει ο γάτος χορεύουν τα ποντίκια. Μόλις έφυγε ο θείος, ο μικρός ξεσάλωσε. Με τα δικά μου διαπιστευτήρια σβούριζε καθημερινά την ακτίνα από άκρη σ' άκρη. Πάνω κάτω, πέρα δώθε, μπαινόβγαινε στα κελιά... Ήταν το στοιχείο του. Ο προοδευτικός αδαής θα 'λεγε πως ήταν ένα παιδί γεμάτο ζωή (όντως ήταν) και δεν υπήρχε λόγος ανησυχίας. Όμως στον κόσμο της διαστρεβλωμένης παρανομίας, που ο μικρός θαύμαζε και επιθυμούσε διακαώς να ενταχθεί, η ζωή δεν είναι δεδομένη. Στην παλαίστρα της επικράτησης του ισχυρότερου, και πιθανότατα δόλιου, είναι η άμεσα απειλούμενη.

Ο Σπυράκος αδυνατούσε να διαχωρίσει (άλλωστε το σύστημα επίτηδες δεν διαχωρίζει) τον εγκληματία απ' τον παράνομο, τον άνομο απ' τον αυτόνομο, τον αντιεξουσιαστή από τον εξουσιαστή κ.λπ. Για εκείνον όλα αυτά ήταν παιχνίδια ενός απέραντου, επικίνδυνου λούνα παρκ για ενήλικους, που ο καθένας μπορούσε να κάνει την τύχη του αναλαμβάνοντας την ευθύνη των τραυματισμών ή και του θανάτου του. Είχε ψυχάρα όμως, δυσανάλογα δυνατότερη απ' τη συγκρότηση του χαρακτήρα του, που δεν μπορούσε να τη χαλιναγωγήσει. Του 'φευγε το τιμόνι, δεν κράταγαν τα φρένα, έχανε το κουμάντο. Έμοιαζε Σκαραβαίος με κινητήρα Λαμποργκίνι σε δύσκολη πίστα. Ήταν εμφανέστατο ότι χρειαζόταν καθοδήγηση πριν ξεστρατίσει σε σκοτεινά μονοπάτια, όπως πολλοί εκκολαπτόμενοι παράνομοι που τους καταπίνει και τους αλέθει το αδηφάγο σύστημα. Εγώ είχα μια έμφυτη τάση να προστατεύω τους νεαρότερους απ' αυτές τις κακοτοπιές. Έτσι αποφάσισα να κουβεντιάσω μαζί του. Τον κράτησα όμηρο κάμποσα απογεύματα στο κελί μου για κατήχηση, λέγοντάς του περίπου τα ακόλουθα (τα παραθέτω συμπυκνωμένα): «Μικρέ, φαίνεται πως έχεις κότσια και τα επιδεικνύεις, πολύ καλά κάνεις. Θα πρέπει να γνωρίζεις όμως πως οι φυλακές είναι γεμάτες από παραδείγματα ανθρώπων που ενώ μπήκαν μπροσθόβαροι βγήκαν με την όπισθεν. Το να έχεις γερά κότσια στην παρανομία είναι μεγάλο προτέρημα, όταν όμως χυμήξει πάνω σου η κτηνωδία της αστικής υποκρισίας με τη μορφή οργανωμένων κατασταλτικών μηχανισμών να σε συνθλίψει, δεν αρκούν. Εκεί θα σου χρειαστούν απαραίτητα το ήθος και το μυαλό. Είναι δυο ισχυρά εφόδια που σε κρατάνε πάντα δυνατό, δεν θα σε προδώσουν ποτέ. Ο τρόπος και η δύναμη της σκέψης ενός ανθρώπου είναι το πλεονέκτημα ή το μειονέκτημά του. Ο τρόπος που σκεφτόμαστε καθορίζει τις αποφάσεις μας και η δύναμη με την οποία αποτυπώνεται αυτή η σκέψη θα καθορίσει τα αποτελέσματα των αποφάσεών μας. Η δύναμη της σκέψης είναι αυτή που αποδεικνύει πόσο πολύ θέλουμε να πετύχουμε ένα στόχο.

Όταν η σκέψη σου καταγράφεται με μολύβι, στην πρώτη καταιγίδα θα εξαφανιστεί. Όταν καταγραφεί με ανεξίτηλη μελάνη, τίποτα δεν θα τη σβήνει, θα γίνει μια μικρή πεποίθηση μέσα σου, μια πίστη. Οι μικρές μικρές πεποιθήσεις χτίζουν συνειδήσεις και ήθος, που δεν είναι τίποτα περισσότερο απ' τα όρια που βάζουμε στις πράξεις μας. Είναι η τοποθέτησή μας, η στάση μας απέναντι στα πράγματα και τα γεγονότα που συμβαίνουν γύρω μας. Πρόκειται ουσιαστικά για τους ατομικούς μας νόμους, το προσωπικό μας σύνταγμα, την αυτονομία μας. Και λέμε, εγώ αυτό το κάνω γιατί μου το επιτρέπει η συνείδηση και το ήθος μου, το άλλο μου το απαγορεύουν. Εμένα μου απαγορεύουν να πουλήσω όπλα, προστασία σε μικρομάγαζα, ναρκωτικά, την ελευθερία μου, τον φίλο μου, τη μάνα μου, την ψυχή μου. Μου απαγορεύουν επίσης να μπω σε σπίτι να κλέψω, να σκοτώσω μια γριούλα, να γίνω καταδότης, να συνεργαστώ με μπάτσο, πολιτικό και άλλα πολλά. Τι μου επιτρέπουν; Μόνο ληστείες τραπεζών, απαγωγές πλουσίων και συμμετοχή σε επανάσταση για δικαιότερο κόσμο. Βλέπεις λοιπόν πως στο προσωπικό μου σύνταγμα οι απαγορεύσεις είναι πολύ περισσότερες. Βλέπεις επίσης πως όλες αυτές οι δικές μου απαγορεύσεις αναγράφονται ως επιτρεπτές στα κατάστιχα της ασυνείδητης παρανομίας. Οι άνθρωποι τριγύρω σου είναι έτοιμοι να πουλήσουν και να ξεπουληθούν, να αγοράσουν και να εξαγοραστούν. Αν σε έλκει έστω και κάτι απ' τη λίστα του ασυνείδητου, καλή σου ώρα. Αν σε ενδιαφέρει η επιλεκτική, με άποψη, στοχευμένη και συνειδητή ένοπλη δράση, είμαι ο άνθρωπός σου. Μην ξεχνάς ότι ο ένοπλος δίχως ήθος είναι απλά ένας εγκληματίας, βορά στους κατεξοχήν εγκληματικούς μηχανισμούς του κράτους, αποκομμένος από το λαϊκό αίσθημα περί δικαίου. Η δική μου πρόταση είναι η παράκαμψη της άσκοπης κατά μέτωπο αντιπαράθεσης με τα σκυλιά φρουρούς. Γιατί το αρπακτικό δεν πρέπει να χαραμίζει τα κοφτερά του δόντια καταβροχθίζοντας το τροφαντό κοπάδι, μα να τα μπήγει απευθείας στο σβέρκο του τσοπάνη, αυτός είναι ο στόχος. Και θυμήσου ότι η παρανομία που σου προτείνω δεν είναι

αλητεία ούτε πόζα, δεν είναι το εύκολο κέρδος ούτε και η μεγάλη ζωή αλλά ένας διαρκής σκληρός αγώνας που δοκιμάζει τις ανθρώπινες αντοχές. Μια ατελείωτη πάλη με τον ίδιο σου τον εαυτό και τα πιστεύω του. Άλλο πράγμα οι επιθυμίες μας άλλο η πραγμάτωσή τους. Οφείλουμε όμως να παλεύουμε για αυτές, για να 'μαστε αντάξιοί τους. Η απόφασή σου θα είναι το θεμέλιο που θα χτίσεις αυτό που πραγματικά επιθυμείς. Σε συμβουλεύω να μη βιαστείς να πάρεις αυτή την απόφαση για μια τόσο σοβαρή υπόθεση που αφορά τη ζωή σου. Αν κάνεις το πρώτο βήμα στο μονοπάτι αυτό, δεν υπάρχει γυρισμός. Όταν φτιάξεις τη δικιά σου ζυγαριά και σπαθί δικαίου, θα 'σαι αναγκασμένος να ζυγίζεις και να κόβεις μόνο με αυτά κι από αυτά θα κριθείς, αυτά τα ίδια θα σε καταδικάσουν ή θα σε αθωώσουν, για αυτό φρόντισε να είναι από το καλύτερο υλικό που έχεις ως άνθρωπος. Καλείσαι να γίνεις τυμβωρύχος του νου και της ψυχή σου για να φέρεις στην επιφάνεια τα πολυτιμότερα υλικά για την κατασκευή τους. Είναι πολύ μοναχικός αυτός ο δρόμος, μα με το δικό σου σπαθί και ζύγι ποτέ δεν θα νιώσεις μόνος. Μοναξιά νιώθουν τα κοπάδια ανθρώπων που εν γνώσει τους απώλεσαν τα βασικότερα ατομικά εργαλεία για τη δόμηση κοινωνιών δικαίου, στις οποίες θέλαν να ζήσουν και να ευτυχήσουν. Ζύγι και σπαθί. Μην τα παραχωρήσεις ποτέ και σε κανένα, γιατί αυτά σε ελευθερώνουν ή σε κάνουν δούλο».

Δεν είμαι σε θέση να γνωρίζω τι απ' όλα αυτά καταλάβαινε, μα πάντα γέλαγαν τα μουστάκια του. Γούσταρε με χίλια, ήταν παιδί που τα ζούσε όλα και το έδειχνε και καλώς τα ζούσε και το έδειχνε. Κάποια μέρα βιάστηκε να βγει χαρούμενος απ' το κελί, μα τον φρέναρα.

– Ξέχασα να σου πω κάτι εξίσου σοβαρό: το κορμί μας είναι ο μόνος σύμμαχός μας στο μοναχικό μας δρόμο. Μέσα του ζούμε, μ' αυτό πορευόμαστε, για αυτό το προσέχουμε σαν τα μάτια μας. Δεν το δηλητηριάζουμε με ουσίες.

– Όχι όχι, δεν πίνω, είμαι καθαρός...

– Καλά, από αύριο, πρωί πρωί, μαζί μου έξω για γυμναστική... Σε τρεις μήνες ο μικρός είχε γίνει τούμπανο.

| Ο αρχικαθαριστής, ο Ταρζάν και το περιστέρι |

Ο Θωμόπουλος με τίμησε με τη θέση του αρχικαθαριστή της Α΄ ακτίνας! Πήγα στο γραφείο του και του ζήτησα το λόγο.

– Βρε Θωμόπουλε, να με ξεφτιλίσεις θες; Στο πόστο του υπηρεσιακού μ' έβαλες;

– Βασίλη, τα ράσα δεν κάνουν τον παπά. Υπηρεσιακοί είναι οι άνθρωποι, όχι το πόστο. Δεν ρουφιανεύουν οι θέσεις αλλά οι άνθρωποι που τις κατέχουν.

– Καλά τα λες αλλά αν είναι βρώμικη μια θέση και καθίσει ένας καθαρός λερώνεται.

– Όποιος πει για σένα κουβέντα να του πέσουν τα δόντια... Σε στενό κλοιό βρίσκεσαι, όλοι το βλέπουν. Πού να σε έβαζα; Έχω ρητή εντολή να μην περνάς την κιγκλίδα χωρίς αυστηρή επιτήρηση. Θα είσαι τυπικά αρχικαθαριστής, αφού δεν μπορείς να μετακινηθείς εκτός ακτίνας. Θεώρησα προτιμότερο να είσαι σε αυτή τη θέση, γιατί δεν θα εργάζεσαι και επιπλέον οι κρατούμενοι θα σε ακούν γιατί σε σέβονται.

Καλά τα έλεγε, αλλά... Το βράδυ, μετά την κατάκλιση, μάζεψα τους καθαριστές στο ισόγειο και μπροστά στον υπαρχιφύλακα τους έκανα σαφές ότι δεν θέλω να δω καθαριστή να περνάει την κιγκλίδα χωρίς λόγο. Όσο εγώ είμαι υπεύθυνος καθαριότητας, οι ρουφιανιές και τα γλειψίματα κομμένα, αν αντιληφθώ κάποιον να το κάνει θα του κόψω τα πόδια, τους ξεκαθάρισα.

Ήταν η πρώτη φορά μετά από τέσσερα και πλέον χρόνια που θα έκανα χρήση της νομοθεσίας για ευεργετική εργασία με στόχο τη μείωση της ποινής και δεν ένιωθα τόσο καλά. Η αλήθεια ήταν ότι εμένα αυτό που με ενδιέφερε ήταν να έχω ανοιχτό κελί τα

μεσημέρια και μέχρι αργά το βράδυ, να μην είναι τόσο βαριά η κλεισούρα. Δυνατότητα να εκμεταλλευτώ αυτό το ευεργέτημα για απόδραση δεν υπήρχε, γιατί ήμουν περιορισμένος στο εσωτερικό της ακτίνας. Και να υπήρχε δεν ξέρω κατά πόσο θα το εκμεταλλευόμουν κατά την ώρα εκείνη, λόγω αυτής της αγκύλωσής μου στον άτυπο θεσμό της μπέσας.

Με πολλά σχέδια αποδράσεων που θα παρέμεναν σχέδια, με συνεχείς εφόδους για έρευνα στο κελί μου και εντατική γυμναστική, θα περνούσαν σχεδόν δύο ανούσια χρόνια στον Κορυδαλλό. Μόνη συντροφιά και παρηγοριά ο Ταρζάν, ο κανελής γάτος μου που απολάμβανε το φαγητό και την προστασία μου στην ακτίνα σε βαθμό κακομάθειας. Κάθε βράδυ του πετούσα μια χάντρα κομπολογιού απ' το ματάκι της πόρτας κι όλο το βράδυ έπαιζε κάνοντας ανατριχιαστικούς θορύβους στο μωσαϊκό της ακτίνας σπάζοντας τα νεύρα των κρατουμένων, μα κανείς δεν ήρθε να μου διαμαρτυρηθεί. Σαν έφτανε το πρωί έπαιρνε κατά πόδας τον υπάλληλο που άνοιγε ένα ένα τα κελιά και στο τριάντα δύο, τσουπ, έμπαινε μέσα και πηδούσε πάνω στη ζεστή κουβέρτα να μου κάνει χαρές, νιαουρίσματα και χουρχουρητά. Ήταν το ξυπνητήρι μου. Έτρωγε το πρωινό του και βγαίναμε παρέα στο προαύλιο, εγώ για γυμναστική και εκείνος μάλλον για κάνα γκομενάκι. Μόνο γι' αυτόν θα στεναχωριόμουν αν τύχαινε να την κάνω.

Κάποια στιγμή ο Ταρζάν έπρεπε να συνυπάρξει με ένα περιστεράκι. Δεν του άρεσε καθόλου. Μια μέρα μπήκε απ' το παράθυρο του κελιού μου και κάθισε στο πάνω κρεβάτι, μάλλον είχε χτυπηθεί από ρεύμα ή από κάποιο γεράκι. Του φτιάξαμε ένα σπιτάκι από χαρτόκουτο και το υιοθετήσαμε έως ότου γίνει καλά, για να αποφασίσει εκείνο τη μοίρα του. Κάποια μέρα, αφού είχε πάρει τα πάνω του κι άρχισε να κάνει τα πρώτα του πετάγματα στο εσωτερικό του κελιού, πρόσεξα ότι στο ποδαράκι του είχε ένα μικροσκοπικό δαχτυλιδάκι που πάνω του είχε ένα τηλεφωνικό νούμερο. Κάλεσα τον αριθμό και το σήκωσε ένας τύπος.

– Έχω ένα περιστέρι στα χέρια μου που έχει το τηλέφωνό σας στο πόδι του. Εκτρέφετε περιστέρια;

– Ναι, πού το βρήκατε;

– Εκείνο με βρήκε, στον Κορυδαλλό.

– Πώς έφτασε εκεί κάτω; Εγώ βρίσκομαι στην τάδε περιοχή (δεν θυμάμαι), μπορώ να το πάρω;

– Φυσικά, γι' αυτό σας τηλεφώνησα.

– Πού μένετε στον Κορυδαλλό, να 'ρθω να σας βρω;

– Στις φυλακές.

– Κοντά στις φυλακές, αλλά πού; Σε ποια οδό;

– Μέσα στις φυλακές, κρατούμενος είμαι. Κόκαλο...

– Και πώς θα το πάρω από εκεί;

– Θα 'ρθείτε στην κεντρική πύλη και θα πείτε ότι ο Παλαιοκώστας έχει ένα περιστέρι μου και θέλω να το πάρω πίσω! Εγώ θα το δώσω σε κάποιον υπάλληλο να σου το φέρει.

Δεν ήρθε ποτέ. Ίσως δεν με πίστεψε ή ήρθε και τον διώξανε κλοτσηδόν γιατί αμέλησα να ειδοποιήσω την πύλη για τον πιθανό επισκέπτη, θεωρώντας αυτονόητο ότι θα πάρουν στα σοβαρά την παράλογη απαίτησή του. Έτσι το περιστεράκι θα έκανε σπίτι του την Α΄ ακτίνα. Όταν στάνιαρε για τα καλά ανέβηκε στον πάνω πάνω όροφο της ακτίνας, να γλιτώσει απ' τον ζηλιάρη Ταρζάν που το κοίταζε σαν ξερολούκουμο και ευχαριστιόταν τη φιλοξενία των κρατουμένων, παρόλο που τους λέρωνε τα απλωμένα τους ρούχα. Είχε κι αυτό μπάρμπα στην Κορώνη!

Εύλογη η απορία σου, αναγνώστη, τι απέγινε ο Ταρζάν... Ντροπή! Μα θα σου πω κάνοντας πρόλογο μπας και τη μετριάσω κι ας μην το μάθει κανείς. Δυστυχώς ή ευτυχώς το ποιος και τι θα σπείρει σ' αυτή τη γη είναι ευθύνη όσων φέρνουν τη σπορά και πρέπει να αναμετρηθούν γι' αυτό. Δεν πά' να τρως κονσερβοποιημένους τόνους και γαλοπούλα καπνιστή, άμα δεν τα 'χεις τράγου άλλος θα σπείρει, κανόνας ζωής. Μεταμεσονύχτια ξεκίνησε ο πόλεμος. Μάχη, σκοτωμός, η ακτίνα σηκώθηκε στο πόδι. Ο Ταρζάν

υπερασπιζόταν τα πάτρια εδάφη από απρόσκλητο εισβολέα. Είχε κερκίδα, μα δεν... Τσάμπα τ' όνομα... Ξενιτεύτηκε ντροπιασμένος, δεν τον ξανάδα.

Πράγματι, τα ζώα μάς δείχνουν το δρόμο... Τι ωραία την ίδια ευθιξία του Ταρζάν να δείχναν και οι ανεύθυνοι σε υπεύθυνες θέσεις! Θα εγκατέλειπα ευθύς την παρανομία (λέμε τώρα). Μα δεν τα 'χουν... Υπάρχει έλλειμμα...

| Ο υπέρ... |

Η τύχη μου σιγά σιγά θα άλλαζε απ' τον χειμώνα του 2005-2006, όταν το υπουργείο δικαιοσύνης αποφάσισε να τοποθετήσει σε κάθε ακτίνα από έναν αρχιφύλακα, με έναν απ' αυτούς να είναι επικεφαλής. Κάτι σαν υπερ-αρχιφύλακα, στον οποίον οι υπόλοιποι θα δίναν λόγο. Μια μέρα προτού αναλάβει τα εξέχοντα καθήκοντά του, κάλεσε τους πέντε υπεύθυνους καθαριότητας των ακτίνων στο αρχιφυλακείο της Ε΄ ακτίνας να μας μιλήσει. Καθίσαμε σε δυο αντικριστούς ξύλινους καναπέδες και σε λίγο μπήκε στην αίθουσα ο «υπέρ». Αμελώντας να μας χαιρετήσει, άρχισε να κόβει βόλτες πέρα δώθε στην αίθουσα. Το ύφος και η κινησιολογία του δεν προμήνυαν τίποτα καλύτερο από μια επίσημη αναγγελία ενός επερχόμενου πυρηνικού ολέθρου. Κάποια στιγμή άνοιξε το στόμα του, να αποδράσει απ' τα έγκατα του νου η έγκλειστη καταπιεσμένη σκέψη του: «Έχουν φτάσει στ' αυτιά μου αξιόπιστες πληροφορίες πως λόγω της προβλεπόμενης αλλαγής ηγεσίας θα υπάρξει αναταραχή στο εσωτερικό της φυλακής! Αυτές οι πληροφορίες κάνουν λόγο για εξέγερση, γι' αυτό θέλω καθένας από σας να μου αναφέρει αν κάτι τέτοιο ισχύει για την ακτίνα του».

Οι αρχικαθαριστές της Β΄, Γ΄ και Δ΄ ακτίνας ήταν αλβανικής καταγωγής. Εκεί μπροστά μου, εντελώς ξεδιάντροπα, κανόνιζαν το αλισβερίσι με τον «υπέρ». Το κόνσεπτ απομεινάρι της εκσυγ-

χρονιστικής σωφρονιστικής πολιτικής του Αραβαντινού. Δώσε ό,τι μας χρειάζεται, να πάρεις αυτό που επιθυμείς. Του 'καναν ξεκάθαρο πως τις θέσεις εργασίας στην καθαριότητα θα τις υπαγορεύουν εκείνοι με αντάλλαγμα τον έλεγχο και καταστολή όποιας αντίδρασης εκδηλωθεί στις ακτίνες τους. Αισχίστου είδους υπόγειες συμφωνίες μεταξύ φιλόδοξων ανθρώπων, προκειμένου να αναρριχηθούν με αθέμιτα μέσα στην ιεραρχία της εγκληματικότητας, και του εξουσιαστή, που σκοπό είχε να εδραιωθεί στο κολαστήριο ως νέος απόλυτος άρχοντας του τρόμου με θύματα πάντα τα δικαιώματα και τη διαβίωση των ανυποψίαστων κρατουμένων.

Τον δικό του υπεύθυνο καθαριότητας τον προσπέρασε, αφού συνυπήρχαν στην Ε΄, και στράφηκε σε μένα.

– Τι γίνεται με την Α΄, Παλαιοκώστα, μπορεί να προκύψει αναταραχή;

– Ευτυχώς για σένα, αρχιφύλακα, λόγω αστοχίας υλικού δεν μπορεί να πυροδοτηθεί. Αν ποτέ συμβεί, εγώ θα είμαι με τους κρατούμενους.

– Εκτιμώ την ειλικρίνειά σου, μα δεν αμφέβαλλα ποτέ γι' αυτό.

Την άλλη κιόλας μέρα με απάλλαξε απ' τα καθήκοντά μου. Θα τον απάλλασσα κι εγώ με τη σειρά μου απ' τα δικά του μετά από μερικούς μήνες. Πίσω είχε η αχλάδα την ουρά.

| Σχέδια ανολοκλήρωτα |

Τέλος Γενάρη αρχές Φλεβάρη του '06, έβαλα στις ράγες μία απ' τις πολλές παραλλαγές ενός σχεδίου απόδρασης, αρκούντως μελετημένη, που προέβλεπε εξωτερική βοήθεια. Λίγο καιρό πριν, αποφυλακίστηκε ένας κρατούμενος που κάναμε αρκετή παρέα. Ήταν σοβαρό παιδί. Πριν φύγει, πήγα στο κελί του και του μίλησα στα ίσια.

– Ρενάτο, το ξέρεις και εσύ όπως και οι περισσότεροι κρατούμενοι ότι μοναδικός μου στόχος είναι να την κάνω απ' τη φυλακή. Θέλω να μου πεις αν μπορείς να με βοηθήσεις σε κάτι που χρειάζομαι όταν αποφυλακιστείς.

– Το συζητάς, Βασίλη; Αν δεν βοηθήσω εσένα, ποιον θα βοηθήσω! Πες μου κι αν μπορώ, με μεγάλη μου χαρά.

– Θέλω να κοιτάξεις στην πατρίδα σου να βρεις εκτοξευτήρες ρουκετών, ρουκέτες, εκρηκτικά και να μου τα φέρεις.

– Είναι άλλο το αντικείμενό μου, δεν έχω ιδέα από αυτά, αν μου γράψεις τι ακριβώς να ζητήσω θα ψάξω και αν βρω θα σου τα φέρω.

Έγραψα λεπτομερώς αυτά που ήθελα και του τα 'δωσα λέγοντάς του:

– Μην μου ζητήσεις κανένα τρελό ποσό, γιατί μετά από έξι χρόνια φυλακή τα οικονομικά είναι σκατά.

– Να μου κοπούν τα χέρια αν πάρω εγώ λεφτά από σένα. Το κόστος που θα τα αγοράσω και τον κόπο των παιδιών που θα τα φέρουν θα πληρώσεις. Εγώ για σένα το κάνω όχι για να βγάλω κέρδος.

Πράγματι μετά από ένα μήνα, δικός μου άνθρωπος παρέλαβε μια παρτίδα οπλισμού, αποτελούμενη από ρουκετοβόλα, ρουκέτες, Καλάσνικοφ, γεμιστήρες, σφαίρες, TNT, χειροβομβίδες κ.λπ. και πλήρωσε ένα συμβολικό ποσό. Ο Ρενάτο αποδείχτηκε έντιμος άντρας. Τίμησε το λόγο του. Δεν στάθηκε δυνατόν να του το ανταποδώσω γιατί μετά την απόδραση χαθήκαμε, αλλά ελπίζω να του το ξεπλήρωσε η ζωή με άλλο τρόπο ή να του το χρωστά ακόμη. Μα ο Ρενάτο δεν έκανε αυτή την κίνηση για να έχει ανταπόδοση αλλά γιατί το γούσταρε. Σπάνιος άνθρωπος...

Στην επικείμενη προσπάθεια απόδρασης τα δύο παιδιά πρώτης γραμμής, που επρόκειτο να συνδράμουν εξωτερικά της φυλακής, θα φέραν ατομικό οπλισμό Καλάσνικοφ και χειροβομβίδες. Ο λόγος; Ο ένας απ' τους τέσσερις συνολικά έθεσε βέτο στη χρήση

εκρηκτικών και ρουκετών, αν και ο ίδιος ως απλός συντονιστής θα ήταν μερικά χιλιόμετρα μακριά απ' τη φυλακή την ώρα της επίθεσης. Αυτό με παραξένεψε. Δεν μπορούσα να κατανοήσω αυτή του την απαίτηση. Τα δικά μου πλάνα απόδρασης ήταν έτσι σχεδιασμένα, ώστε να ελαχιστοποιείται η πιθανότητα απώλειας ζωής κι από τις δύο πλευρές. Δεν προέβλεπαν ποτέ ένας συνεργάτης να ρίξει απευθείας ρουκέτα στο φυλάκιο της σκοπιάς για την εξουδετέρωση του σκοπού. Ούτε καν με Καλάσνικοφ. Όταν επιτίθεσαι σε μια καλά φυλασσόμενη φυλακή, πρέπει να καταθέτεις τα διαπιστευτήριά σου ευθύς εξ αρχής. Να δείξεις τη δύναμη και την αποφασιστικότητά σου για να γνωρίζουν οι αντίπαλοι με τι έχουν να κάνουν. Αν δώσεις εξ αρχής λάθος μήνυμα, τα πράγματα μπορεί να πάρουν άσχημη τροπή και για τις δύο πλευρές (οι περισσότεροι θάνατοι προέρχονται από μαχαίρι γιατί ακριβώς θύτες και θύματα το υποτιμούν). Η συγκεκριμένη απαίτηση, εκτός των άλλων, άφηνε ακάλυπτα τα δυο παιδιά που θα κρατούσαν Θερμοπύλες έξω απ' το μαντρότοιχο της φυλακής. Ενώ υπήρχε η δυνατότητα να είναι πλήρως προστατευμένοι, για να αποτρέψουν επέμβαση της φρουράς.

Ο ίδιος άνθρωπος θα έθετε δεύτερο βέτο όταν του γνωστοποίησα ότι επρόκειτο να φύγει κι ο μικρός. Η αιτιολόγηση ήταν απλά γιατί είναι μικρός. Προφανώς οι μικροί δεν έχουν δικαίωμα στην ελευθερία αλλά στη φυλακή! Αυτά και μερικά ακόμη βέτο, πέρα απ' τον προβληματισμό μου για τα ακριβή κίνητρα και προθέσεις της συμμετοχής του στην απόδραση, μου έβαζαν τρικλοποδιά στο σκέλος του εσωτερικού σχεδιασμού. Με τον Σπυράκο μέναμε οι δυο μας στο κελί απ' όπου θα ξεκινούσαμε την προσπάθεια νυχτερινή ώρα και ο σχεδιασμός έλεγε ότι στην απόδραση θα συμμετέχουν δύο. Εκτός του ότι θα έπρεπε να πω στον Σπυράκο ότι το όνειρό του θα παρέμενε όνειρο, έπρεπε να τον αντικαταστήσω στο κελί με κάποιον άλλο που θα ήθελε να φύγει με τέτοιες μεθόδους, κάτι που δεν θα πέρναγε απαρατήρητο απ' την υπηρεσία. Ο Σπυ-

ράκος, αν και στεναχωρήθηκε πολύ, κατανόησε τη θέση που βρισκόμουν. Γνώριζε ότι δεν ήταν δική μου αυτή η απόφαση.

«Παλιέ (έτσι με προσφωνούσε), κοίτα να φύγεις εσύ που έχεις το πραγματικό πρόβλημα. Εγώ έχω κάνει αίτηση για άδεια, πειθαρχικό δεν έχω, θα την πάρω και θα τα πούμε έξω», μου είπε για να με βγάλει απ' τη δύσκολη θέση.

Το πρόβλημα της αντικατάστασής του διευθετήθηκε την επόμενη κιόλας μέρα χωρίς καμία δική μας προσπάθεια, αλλά απ' την εξέλιξη των γεγονότων στο εσωτερικό της φυλακής.

| Αυτοεγκλεισμός και τρίτος στο κελί |

Απ' το πρωί, κρατούμενοι που τα κελιά τους είχαν παραμείνει με τρία κρεβάτια κουβαλούσαν το τέταρτο στην πλάτη τους απ' το σιδηρουργείο μέχρι το κελί τους, για να το τοποθετήσουν πάνω απ' το τρίτο. Ήταν μια φρικτή εικόνα νεκροζώντανων να μεταφέρουν αδιαμαρτύρητα στις πλάτες τα φέρετρά τους στους ομαδικούς κλίβανους, που το μη εκδικητικό κράτος παραχωρούσε για να αποτεφρώσουν και το τελευταίο ψήγμα αξιοπρέπειας. Όσο καιρό ήμουν υπεύθυνος καθαριότητας, είχα το θλιβερό προνόμιο να βλέπω εκείνους που κάθε βράδυ επιστρέφαν απ' τις ολιγοήμερες άδειες και τα πρόσωπά τους λάμπανε περνώντας την κιγκλίδα της ακτίνας. Το χαμόγελό τους έφτανε στα αυτιά τους. Μοιάζανε να επιστρέφουν απ' το μέτωπο και αντίκριζαν μετά από πολύ καιρό τους δικούς τους ανθρώπους. Οι κρατούμενοι, που τώρα κουβαλούσαν τα σιδερένια κρεβάτια στα κελιά τους, μετά από λίγο καιρό με ένα σακίδιο στο χέρι κι ένα αστραφτερό χαμόγελο, θα περίμεναν με ανυπομονησία πότε θα τους ανοίξει ο υπάλληλος βάρδιας να μπουν στην ακτίνα, γιατί η τέφρα της αξιοπρέπειάς τους ήταν εκεί και τους περίμενε.

Του κόσμου που σου προσφέραμε και περιφρόνησες θα προ-

σκυνήσεις τους κανόνες του. Θα καταθέσεις χαρούμενος εδώ μπροστά μας την περηφάνια σου. Τόσο βαρύ το τίμημα μιας άδειας και κάθε ευεργετήματος που προβλέπει ο σωφρονιστικός υπόνομος. Πρωτίστως η καταστολή κι ακολούθως η εμπορευματοποίηση κάθε ανθρώπινου συναισθήματος καθιστούν όχι μόνο την ελευθερία αλλά την ίδια τη ζωή υπό διωγμό. Η κοινωνία που ο δυτικός υπάνθρωπος ευαγγελίζεται πρέπει να είναι απαλλαγμένη από κάθε λογής ατομικά θέλω. Η αξιοπρέπεια, η εντιμότητα, το ήθος κι όποιες άλλες αρετές συνθέτουν ολοκληρωμένες προσωπικότητες είναι ευπρόσδεκτες μόνο όταν είναι εμπορεύσιμες και παράγουν κέρδος.

Ο άνθρωπος που επιστρέφει πειθήνιος στο χειρότερο μέρος του κόσμου, χαμογελώντας αντί να θρηνεί, είναι το αποδεκτό μέλος που θα αποδοθεί στην μυρμηγκοποιημένη κοινωνία ως το πρώην παραστρατισμένο, μα πλέον σωφρονισμένο, μυρμηγκάκι, έτοιμο για την εκδούλευσή της. Δεν είναι μακριά εκείνη η μέρα που ο παραβάτης θα συλλαμβάνεται αυτοβούλως, θα καταδικάζει με συνοπτικές διαδικασίες τον εαυτό του, για να εκτίσει την ποινή του χωρίς καμία επιτήρηση. Αν αυτό ακόμη δεν έχει συμβεί, είναι γιατί θα καταρρεύσει ένα ολόκληρο σύστημα που οφείλει την ύπαρξή του στη διατήρηση των θεσμικών αυτών δομών της ξετσίπωτης κοινωνίας. Ποιανού τρελού η αρρωστημένη φαντασία, μερικούς αιώνες πριν, θα έφτανε να απεικονίσει αυτοματοποιημένες, αυτοελεγχόμενες κοινωνίες ανθρώπων να διαβιούν σε τσιμεντοποιημένα τερατουργήματα και να τα περιφρουρούν με το ζήλο που ο λογικός θα ήθελε να τα αφανίσει συθέμελα;

Λίγο πριν τη μεσημβρινή κατάκλιση, ενώ τελείωνα την τελευταία παρτίδα σκάκι με έναν συγκρατούμενό μου στο πλαστικό τραπέζι έξω από το κελί μου, ένας υπαρχιφύλακας, κρατώντας ένα δεφτέρι στο χέρι, τράβηξε το χερούλι της πόρτας του κελιού και την άνοιξε.

– Έεεεειιιι. Για πού το 'βαλες πατριώτη... Ποιον ψάχνεις;

– Δεν ψάχνω κανέναν, είμαι υπεύθυνος στο σιδηρουργείο. Έχω

εντολή να τοποθετήσω τέσσερα κρεβάτια σε κάθε κελί, μου απάντησε με τη σιγουριά του δόγματος: εμείς είμαστε η εξουσία και ό,τι λέμε γίνεται.

– Αυτή σου η υπευθυνότητα και η άνωθεν εντολή σού δίνει το δικαίωμα να ανοίγεις όποιο κελί γουστάρεις χωρίς ένα τυπικό χτύπημα;

Σιωπή... Ήταν προφανές πως δεν γνώριζε με ποιον μιλάει, αφού ούτε εγώ τον είχα ξαναδεί.

– Ποιανού απόφαση είναι αυτή;

– Του συμβουλίου της φυλακής, τη λίστα των κελιών μού την έδωσε ο αρχιφύλακας.

– Αναγράφεται το νούμερο τριάντα δύο σ' αυτή τη λίστα;

– Ναι. Να, εδώ είναι... Μου το δείχνει.

– Σε ενημέρωσε ο αρχιφύλακας ποιος μένει σε αυτό το κελί;

– Όχι... Γιατί; Θα 'πρεπε; ειρωνεύτηκε.

– Μάλλον. Πες του να έρθει εκείνος όταν είναι να βάλεις κρεβάτια στο κελί μου γιατί κινδυνεύεις.

Εν αγνοία αυτού του κινδύνου, ανέβασε τόνους.

– Δεν κατάλαβα... Εγώ μόνος μου θα έρθω και θα τα πούμε!

– Εγώ θα τα πω, γιατί εσύ δεν θα προλάβεις...

Κάποιοι κρατούμενοι, ακούγοντας τη συνομιλία γέλασαν κι άρχισε κάτι να ψυλλιάζεται. Με κοίταξε, έριξε μια τελευταία ματιά τριγύρω κι έφυγε απ' την ακτίνα. Μετά την καταμέτρηση και το κλείσιμο των κελιών, δεν βγάλαμε τα αθλητικά παπούτσια με τον Σπυράκο. Βρισκόμασταν σε επιφυλακή, έτοιμοι να δώσουμε μάχη αν επιχειρούσαν να βάλουν με τη βία κρεβάτια στο κελί μας. Καθόλη τη διάρκεια της μεσημβρινής κατάκλισης, ακούγαμε τα συνεργεία των σιδεράδων να συγκολλούν κρεβάτια. Όταν πια ανοίξανε οι πόρτες των κελιών, είχαν φύγει απ' την ακτίνα. Το βράδυ, λίγο μετά το κλείσιμο, άνοιξε η πόρτα του κελιού. Δύο υπάλληλοι μου είπαν ότι με θέλει ο αρχιφύλακας στο γραφείο του. Το μεσημεριανό επεισόδιο το είχα εντελώς ξεχάσει και δεν

προετοιμάστηκα καθόλου. Στο αρχιφυλακείο ήταν ο αρχιφύλακας μαζί με τον υπαρχιφύλακα της ακτίνας. Ήταν φίλοι μεταξύ τους και είχαν καλές σχέσεις με πολλούς μπράβους της νύχτας που ήταν στην ακτίνα. Πειραιώτες οι δυο τους, που κάποιους από αυτούς τους γνώριζαν απ' έξω λόγω κοινωνικής συναναστροφής. Τίποτα μεμπτό. Με εμένα, πέρα απ' τους συχνούς ελέγχους στο κελί μου, δεν ήταν προκλητικοί. Μετά την απόδραση τους πέτυχα τυχαία να πίνουν ουισκάκια καθισμένοι σε μπαράκι (μάλλον κερασμένα απ' τα φιλαράκια τους εντός των τειχών)... Πού να φανταστούν ότι παραδίπλα τους καθόταν ο Παλαιοκώστας!

– Τι κάνεις, Βασίλη;

– Καλά παιδιά... Εσείς;

– Τι σε έπιασε πάλι κι απειλείς τους υπαρχιφύλακες;

– Εγώ; Πότε;

– Το μεσημέρι, για τα κρεβάτια.

– Α... Το ξέχασα. Εμ, δεν τον απείλησα εγώ, εκείνος με απείλησε.

– Τι εννοείς; Πώς σε απείλησε;

– Ότι θα τοποθετήσει δύο επιπλέον κρεβάτια στο κελί μου, αυτό για μένα είναι μεγάλη απειλή.

– Είναι απόφαση του συμβουλίου της φυλακής να μπουν τέσσερα κρεβάτια σε όλα τα κελιά. Το δικό σου κελί είναι το μοναδικό που έχει δυο κρεβάτια.

– Κι εγώ ο μοναδικός κρατούμενος που έχει τελεσίδικη ποινή μα παραμένω στον Κορυδαλλό. Βάλε με αύριο σε μια κλούβα, στείλε με σε όποια φυλακή θέλεις και λύθηκε το πρόβλημα.

– Ξέρεις πόσες αιτήσεις κάναμε στο υπουργείο για να σε διώξουμε; Αλλά όλες απορρίφθηκαν. Νομίζεις πως εμείς θέλουμε να σε έχουμε στα πόδια μας;

– Ακριβώς, εδώ ήθελα να φτάσω αρχιφύλακα. Όταν το υπουργείο απορρίπτει τις αιτήσεις, πρέπει να κάνει τις ανάλογες παραχωρήσεις.

– Κοίτα, Βασίλη, απ' το πρωί έχει παρελάσει απ' το γραφείο μου όλη η ακτίνα. Παραπονιούνται γιατί στο κελί σου είστε δύο άτομα, καταλαβαίνεις πως είμαι εκτεθειμένος.

– Από πότε η διοίκηση της ακτίνας πέρασε στα χέρια των χαφιέδων, αρχιφύλακα; Όποιος κρατούμενος ξαναρθεί να σου παραπονεθεί γιατί εγώ έχω δυο κρεβάτια στο κελί μου, να τον στείλεις με το τρίτο στην πλάτη του να μείνει μαζί μου.

– Βρες ένα φίλο σου και πάρ' τον για δυο βδομάδες στο κελί, εγώ σου μιλάω παντελονάτα πως θα του αλλάξω κελί. Κάν' το για μένα, στο ζητάω σαν χάρη, επέμενε.

Τότε μου 'σκασε η αναλαμπή πως ήταν μια πρώτης τάξεως ευκαιρία να βάλω απ' την κερκόπορτα στο κελί τον αντικαταστάτη του Σπυράκου στη σχεδιαζόμενη απόδραση.

– Αν έρθει τρίτο άτομο στο κελί θα είναι κάποιος φίλος μου, δεν μπορώ να τον διώξω μετά από δυο βδομάδες, θα πρέπει να παραμείνει στο κελί. Αφού μου το ζητάς εσύ σαν προσωπική χάρη θα το δεχτώ, αλλά θέλω να μην με ξαναενοχλήσετε. Ποτέ...

| Η απόδραση που ποτέ δεν έγινε |

Την άλλη μέρα ήρθε στο κελί ο Γιώργος, ένα παιδί που γνώριζα από άλλη φυλακή. Μόλις είχε ξαναπέσει μέσα για ληστείες. Ήθελε πολύ να φύγει. Του 'δωσα μια απ' τις πριονόλαμες, που πάντα είχα κρυμμένες σε διάφορα κελιά, και τις επόμενες μέρες θα τελείωνε το κόψιμο ενός απ' τα κάγκελα του παραθύρου. Έβαλε γύψο στα κοψίματα κι από πάνω μπογιά στο χρώμα του κάγκελου, για να μην γίνεται αντιληπτό. Συντονιστήκαμε με τους απ' έξω και βάλαμε ως ημερομηνία χτυπήματος μια Κυριακή του Φλεβάρη του '06, τις μεταμεσονύχτιες ώρες.

Η προηγούμενη δική μου πείρα απ' την απόδραση στη Χαλκίδα ήταν πολύ χρήσιμη. Γνώριζα τι έπρεπε να προσέξουμε περνώντας

τους δύο –από πλέγμα και αγκαθωτό σύρμα– εσωτερικούς τοίχους μέχρι να φτάσουμε στον εξωτερικό μαντρότοιχο που ήταν ευθύνη των απ' έξω να γκρεμιστεί. Είχαμε προετοιμαστεί για το χειρότερο σενάριο, που έλεγε πως ο εξωτερικός μαντρότοιχος δεν πέφτει. Αρκούσε οι συνεργάτες μας να κράταγαν με τα όπλα την εξωτερική φρουρά ένα-δυο λεπτά και θα τον ανεβαίναμε κι αυτόν.

Με τον μικρό κολλημένο στο ματάκι της πόρτας να φυλά τσίλιες μέχρι τις δώδεκα το βράδυ, φτιάχναμε γάντζους, δέναμε επιδέσμους πάνω μας στα σημεία εκείνα που ήταν επικίνδυνο να τραυματιστούμε κ.λπ. Απ' τις δώδεκα και μετά ήμασταν κρεμασμένοι πάνω απ' το κινητό, πότε θα μας δώσουν το οκ να περάσουμε στην ευλογημένη δράση.

Δεν το πήραμε ποτέ. Λίγο μετά τις έξι το πρωί μας ενημέρωσαν ότι πήγαν να πάρουν το όχημα, το οποίο ήταν προγραμματισμένο να προσεγγίσει το μαντρότοιχο της φυλακής, μα δεν έπαιρνε μπροστά, ενώ την προηγούμενη, όταν το αφήσαν, ήταν μια χαρά. Την επομένη, μετά από δικό τους εκτεταμένο έλεγχο, βρεθήκαν σκουπίδια στο φίλτρο βενζίνης.

Ο ίδιος άνθρωπος που έβαζε τα βέτο μού είπε στο τηλέφωνο ότι είχε βάσιμες υποψίες ότι τα σκουπίδια στο φίλτρο βενζίνης ήταν από ανθρώπινο χέρι... Υπονοώντας δολιοφθορά εκ των έσω για την ακύρωση της απόδρασης. Σαν να μην έφτανε αυτό, την ίδια μέρα, ένας φίλος που εμπιστευόμουν την κρίση του επικοινώνησε μαζί μου απ' τις φυλακές του Μαλανδρίνου για να μου επιστήσει την προσοχή, αφού είχε αξιόπιστες πληροφορίες ότι κάποιοι συνεργάτες μου έχουν στόχο τον αδερφό μου Νίκο. Εκείνη την εποχή βρισκόταν σε εξέλιξη μεγάλης κλίμακας αστυνομική επιχείρηση για τον εντοπισμό του. Αγέλες λυσσασμένων μπάτσων επιδοθήκαν σε ένα ανελέητο κυνηγητό σε ολόκληρη την επαρχία για τη σύλληψή του. Δίναν κώλο για να τον βάλουν στο χέρι.

Έχασα πάσα ιδέα. Δεν μπορούσα να έχω καθαρή εικόνα για να μπορώ να διακρίνω το εσκεμμένο απ' την τυχαία σύμπτωση

και το δόλο απ' την αγνή πρόθεση. Υπό αυτές τις συνθήκες η ματαίωση των σχεδίων ήταν η πλέον ενδεδειγμένη λύση. Γιατί και τους συνεργάτες μου προφύλασσα απ' το πιθανώς άδικο κλίμα καχυποψίας προς τα πρόσωπά τους και τον εαυτό μου να μην εξοκείλω κατηγορώντας ανθρώπους που βάζαν το κεφάλι τους στον τορβά για να με βγάλουν από τη φυλακή. Δεν στάθηκε δυνατόν να μάθω ποτέ την αλήθεια γύρω από αυτό. Τι τα θες... Αδιάκοπη δοκιμασία η εμπιστοσύνη σε τέτοιους χώρους, εύθραυστη, κλονίζεται πολύ εύκολα. Μια λάθος διατύπωση, μια διαφορετική αντίληψη, μια άλλη αντιμετώπιση των πραγμάτων, ένα τυχαίο συμβάν εύκολα μπορεί να εκληφθούν ως ύποπτα, να σε βάλουν σε αέναη καχυποψία.

| Ο αντιτρομοκρατικάριος |

Εκεί που νόμιζα ότι τα είδα όλα, με φωνάξαν μια μέρα απ' τα μεγάφωνα στο αρχιφυλακείο. Φτάνοντας, συνάντησα τον αρχιφύλακα έξω απ' το γραφείο του.

- Με φώναξες, αρχιφύλακα;
- Ναι, αλλά κάποιος άλλος σε θέλει.
- Ποιος;
- Μπες στο γραφείο και θα δεις.

Η πόρτα του γραφείου ήταν ανοιχτή. Πέρασα την είσοδο και πίσω απ' το γραφείο, καθισμένο στην πολυθρόνα του αρχιφύλακα, αντίκρισα τον Σύρο, τον αρχηγό της αντιτρομοκρατικής. Μόλις με είδε σηκώθηκε και ήρθε προς το μέρος μου. Μου άπλωσε το χέρι του, λέγοντας περιπαικτικά:

- Πρώτα πάει η φήμη σου και εσύ την ακολουθείς.
- Έτσι συμβαίνει, στρατηγέ, όταν την έχεις μεγάλη προπορεύεται, είναι θέμα ανατομίας, του απάντησα κι εγώ με χιούμορ.
- Τι κάνεις, Βασίλη, πώς περνάς;

– Αν εξαιρέσεις ότι βρίσκομαι στη φυλακή, όλα καλά.

– Τι με ήθελες; με ρωτάει.

– Εγώ; Σε ήθελα;

– Ναι, έτσι μου είπε ο τάδε. Μου ανέφερε το όνομα ενός δικηγόρου και η μνήμη μου αφυπνίσθηκε

Από καιρό, ο ίδιος άνθρωπος που έβαζε τα βέτο στην απόδραση (ήταν κρατούμενος τότε), ο οποίος είχε προσβάσεις στην αστυνομία, μου έδινε πληροφορίες για τις έρευνες σχετικά με τον Νίκο. Όπως διαπίστωσα, αυτές οι πληροφορίες ήταν στοχευμένες για να δημιουργήσουν σύγχυση, πανικό και καχυποψία στον καταζητούμενο, με απώτερο σκοπό να χαλάσουν τις άμυνές του. Για να μην μακρηγορώ, το στήσιμο ήταν περίπου το εξής: Γνωρίζουμε πού περίπου διαμένει (κάπου θα διέμενε). Έχουμε ασφαλέστατες πληροφορίες που δεν επιδέχονται καμία αμφισβήτηση ότι τη μέρα του Πάσχα έψηνε αρνιά σε ασφαλές μέρος με εκλεκτούς φίλους (το Πάσχα με καλούς φίλους το περνάς). Ένας πολύ κοντινός του άνθρωπος υπεράνω υποψίας αποφάσισε να συνεργαστεί για να εισπράξει τα λύτρα της επικήρυξης, είναι θέμα χρόνου η σύλληψή του κ.λπ. Πέταγαν κι ένα όνομα συνεργάτη του που πλέον ήταν καμένο χαρτί και του Κίτσου η μάνα κάθονταν... Φυσικά ο κρατούμενος δεν συμμετείχε σ' όλο αυτό, καλοπροαίρετα μετέφερε τις πληροφορίες χωρίς να γνωρίζει τη στόχευσή τους. Σε μια κουβέντα που είχα μαζί του αναφέρθηκα στις συνεχείς οχλήσεις απ' την ηγεσία της ΕΛ.ΑΣ. προς την οικογένειά μου, αποσκοπώντας στην οικειοθελή παράδοση του Νίκου με αντάλλαγμα την ελάχιστη φυλάκισή του. Πάνω στην κουβέντα εξέφρασα την εύλογη απορία μου, αφού έχουν καλές προθέσεις γιατί δεν έρχονται σε μένα που εκ των πραγμάτων ήμουν ένας άνθρωπος που θα μπορούσε να διαχειριστεί μια υποτιθέμενη διαπραγμάτευση, αλλά πέταγαν άδειες υποσχέσεις σε ανθρώπους που δεν είχαν καμία νομική πείρα για τέτοιου είδους υποθέσεις.

– Ο δικηγόρος μου έχει πολύ καλές σχέσεις με την ηγεσία της

αστυνομίας. Αν θέλεις μπορεί να κανονίσει να σε δει κάποιος, μου είπε.

– Δεν θα είχα καμία αντίρρηση, από περιέργεια και μόνο, να ακούσω τι ακριβώς προτείνουν, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι διαπραγματεύομαι την ελευθερία του Νίκου. Άλλωστε δεν έχω τέτοια εξουσιοδότηση, του απάντησα και εκεί έμεινε η κουβέντα.

Ύστερα από έναν περίπου μήνα είχα μπροστά μου τον Σύρο να μου λέει τι τον θέλω! Σε αυτές τις περιπτώσεις πάντοτε ενεργοποιούταν ο αυτόματος πιλότος επιβίωσης, που ήταν η ευθεία αντιμετώπιση του προβλήματος.

– Κοίτα, στρατηγέ, δεν κάλεσα προσωπικά εσένα, εξέφρασα μια απορία που σου τη θέτω ευθέως. Βάζετε βρώμικα διλήμματα στην οικογένειά μου σχετικά με την υπόθεση του Νίκου. Αν είχατε πραγματικά καλές προθέσεις, θα κάνατε το αυτονόητο, θα ερχόσασταν σε επαφή μαζί μου να δείτε κατά πόσο είναι εφικτή μια διαπραγμάτευση παράδοσης του Νίκου. Δεν ήρθατε ποτέ σε μένα γιατί εγώ σας γνωρίζω καλύτερα απ' τον καθένα, έχω νιώσει στο πετσί μου τον ρεβανσισμό σας, έξι χρόνια τώρα βρίσκομαι σε ασφυκτικό κλοιό. Αν θέλετε να δείξετε στον Νίκο τις αγαθές προθέσεις σας, τι πιο απλό να μου δώσετε μια άδεια που τη δικαιούμαι, να τον συναντήσω για να του πω τι προτείνετε. Θα είναι μια σαφής ένδειξη καλών προθέσεων από πλευράς σας.

Μόνο που δεν πετάχτηκε από την καρέκλα του.

– Τιιι; Απαπαπαπά! Όχι, δεν γίνονται αυτά τα πράγματα! Εγώ δεν συμμετέχω ούτε ξέρω ποιες είναι αυτές οι διαπραγματεύσεις, εμένα με ενδιαφέρει να μην συμβεί το χειρότερο στον Νίκο με τόσες συχνές συμπλοκές με την αστυνομία.

– Δεν υπάρχει πρόβλημα αν σκοτωθεί πάνω σε ανταλλαγή πυρών, είναι κάτι που το αποδέχεται κι ο ίδιος ως πιθανό ενδεχόμενο. Πρόβλημα θα υπάρχει αν τον σκοτώσετε βρώμικα και άνανδρα. Όπως σε εκείνη τη νυχτερινή ενέδρα που στήσατε πριν δυο μήνες σε παράδρομο και χωρίς προειδοποίηση γαζώσατε το

αυτοκίνητο με στόχο να τον σκοτώσετε. Από καθαρή τύχη γλίτωσε. Και το περιστατικό το αποκρύψατε...

– Δεν γνωρίζω για τέτοιο περιστατικό, αλλά αν πράγματι συνέβη εγώ διαφωνώ με ανάλογες μεθόδους. Είμαι στο απέναντι στρατόπεδο αλλά θέλω να συλληφθεί ζωντανός.

Κάποια στιγμή, ενώ επέμενε πως αν ποτέ ο Νίκος αποφάσιζε να παραδοθεί θα αναλάμβανε εκείνος όλη τη διαδικασία για την ομαλή κατάληξή της, εγώ αμφισβήτησα τη φερεγγυότητά του.

– Στρατηγέ, δεν μιλάμε για καμία παράδοση κι αν ακόμη μιλούσαμε, εσύ σήμερα είσαι αύριο δεν είσαι. Οι πολιτικοί σας προϊστάμενοι σας χρησιμοποιούν ως πιόνια, μιλάς αυθαίρετα χωρίς καμία εντολή κι από πουθενά.

Εκείνος προσβλήθηκε.

– Εγώ μιλάω αυθαίρετα; Νομίζεις δεν γνωρίζει ο υπουργός ότι βρίσκομαι εδώ και συνομιλώ μαζί σου; Και νομίζεις πως εγώ είμαι τυχαίος στην αστυνομία για να με χρησιμοποιήσει ο κάθε υπουργός; Εγώ έχω συλλάβει τη 17Ν, όλοι με σέβονται!

Στην προσπάθειά του να με πείσει για το αδιάβλητο του χαρακτήρα του μου είπε και το αμίμητο:

– Όπως εσύ, έχω και εγώ τις δικές μου αρχές. Δεν θα πήγαινα ποτέ με γυναίκα κάτω των δεκαοχτώ!

Δεν πίστευα στα αυτιά μου... Αν οι επιβαλλόμενοι νόμοι μιας πολιτείας εκλαμβάνονται ως προσωπική ηθική, η καριέρα γίνεται ανίκητη ιδεολογία. Ο «γόνιμος» διάλογος θα συνεχιζόταν για λίγη ώρα ακόμη, για να τελειώσει παραδοσιακά. Μπροστά του πάνω στο τραπέζι είχε ακουμπήσει το κινητό του (ίσως κατέγραφε τη συνομιλία, πονηρός ο Βλάχος) κι άρχισε ξαφνικά ο ήχος κλήσης να παίζει στη διαπασών ένα τσάμικο! Το δικό μου όφελος απ' όλα αυτά ήταν μέχρι την επόμενη μέρα να νιώθω ναυτία. Τι τα 'θελα εγώ τα περίπλοκα, αφού δεν ήταν συμβατά με το χαρακτήρα μου...

Δεν θα πέρασε ούτε μήνας από τότε, όταν ο μικρός πήρε την πρώτη του άδεια και φυσικά δεν ξαναγύρισε. Ένα βράδυ, δύο μέρες απ' όταν η φυλακή τον κήρυξε επίσημα δραπέτη, κάποιος με φώναξε απ' το ματάκι της πόρτας του κελιού!

– Βασίλη, έλα να σου πω κάτι...

Πήγα στο ματάκι και είδα τον Γιώργο. Τον αρχηγό των μπράβων που έκανε χρέη αρχικαθαριστή. Εκείνη την ώρα βρισκόταν σε πλήρη εξέλιξη ο καθαρισμός της ακτίνας απ' τους εργαζόμενους.

– Έλα, ρε Γιώργο, τι είναι;

– Έμαθες τίποτα για τον Σπύρο;

– Ό,τι ξέρεις κι εσύ. Δεν έχω καμία επικοινωνία (ψέματα).

– Δεν ξέρεις ότι πέθανε;

– Τι μαλακίες λες, ρε Γιώργο;

– Συγγνώμη, ρε φίλε, αλλά είναι αλήθεια!

– Εσύ πού το ξέρεις;

– Απ' το αρχιφυλακείο έρχομαι. Έστειλε η αστυνομία φαξ ότι είναι νεκρός από υπερβολική δόση! Το είδα με τα μάτια μου!

– Είδες ημερομηνία θανάτου;

– Όχι.

– Κάνε έναν κόπο και ξαναπήγαινε να δεις ημερομηνία θανάτου και ημερομηνία παραλαβής του φαξ.

Σαν έφυγε προσπάθησα να ξεδιαλύνω τι ήταν αυτό που μόλις άκουσα! Δεν είχαν περάσει ούτε δύο ώρες από τότε που μίλησα με τον μικρό και μου φαινόταν μια χαρά. Ήταν αδύνατον μέσα σε δύο ώρες να έκανε χρήση, να βρέθηκε νεκρός, να ταυτοποιήθηκε και να στάλθηκε φαξ στη φυλακή. Κάτι άλλο συνέβαινε... Παρόλα αυτά, μέχρι να επιστρέψει ο Γιώργος η αγωνία μου ήταν παραπάνω από έκδηλη. Τα νέα του Γιώργου ήταν ότι το φαξ παρελήφθη το πρωί της ίδιας μέρας. Η φυλακή ως όφειλε ξανάκανε ενέργεια

επιβεβαίωσης και ήταν πάλι θετική! Ως ήταν υποχρεωμένη ξέγραψε απ' τη λίστα των κρατουμένων τον Σπύρο, ο οποίος σύμφωνα με την αστυνομία βρέθηκε νεκρός από υπερβολική δόση μόλις πριν από δύο μέρες στο κέντρο της Αθήνας! Η αστυνομία με τη σειρά της έπαψε την καταζήτηση του μικρού! Μια χαρά...

Η υποψία μου ότι ο μικρός σκάρωσε αυτή την πλεκτάνη μέσω της οικογενειακής επιχείρησης θα κατέρρεε την επομένη όταν επικοινώνησα μαζί του. Δεν γνώριζε απολύτως τίποτα! Το πλέον ασφαλές σενάριο ήταν ότι η οικογένεια του μικρού δήλωσε εξαφάνιση και η αστυνομία το πρώτο πτώμα με μια σύριγγα στο χέρι που βρήκε και μάζεψε απ' το κέντρο της σκουπιδούπολης το ταύτισε με τον πρόσφατα αγνοούμενο! Έτσι κι αλλιώς όλοι σκουπίδια είναι... Μια ακόμη βαρετή βάρδια καταγραφής σκουπιδιών ήταν κι αυτό το αποτέλεσμα!

| Σχεδόν απόπειρα |

Ο μικρός ήταν ενήμερος για κάθε σχέδιο που είχα στο μυαλό μου. Έτσι τον έφερα σε επαφή με έναν φίλο μου για να προχωρήσουμε σε παρόμοιο με το προηγούμενο σχέδιο απόδρασης, αλλά αυτή τη φορά με χρήση εκρηκτικών και RPG. Με τη δικιά μου τηλεφωνοκαθοδήγηση θα κάναν επιτυχημένη εξάσκηση με το ρουκετοβόλο σε κοντινό βουνό της Αθήνας και θα κατασκεύαζαν ένα χοντρό μεταλλικό δοχείο γεμάτο εκρηκτικά για τον πυραμοειδή πέτρινο τοίχο του Κορυδαλλού. Εμείς από μέσα ήμασταν πανέτοιμοι απ' την προηγούμενη ματαιωθείσα απόπειρα. Το κάγκελο ήταν κομμένο, όλα τα βοηθητικά υλικά στην κατοχή μας κι η θέληση για ελευθερία ασυγκράτητη. Το γοργό και χάριν έχει λοιπόν. Κανονίστηκε για ένα βράδυ εκείνης της άνοιξης.

Ο ανθρώπινος παράγοντας όμως θα έκανε για ακόμη μια φορά το θαύμα του, ματαιώνοντας κι αυτή την πολλά υποσχόμενη παρά

τρίχα απόπειρα. Ο παράγοντας ήταν η δικιά μου ανεξήγητη ψυχολογική κατάρρευση μέσα σε λίγες ώρες. Δεν μου είχε και δεν μου έχει συμβεί ποτέ ξανά τέτοιο γεγονός. Όσοι είχαν την τύχη να βρεθούν μαζί μου σε επικίνδυνες καταστάσεις με κατηγόρησαν για αναισθησία. Εκείνο το απόβραδο όμως η αναισθησία έχασε απότομα ύψος και συνετρίβη στα βράχια της ευαισθησίας. Απ' το απόγευμα είχα μια ανησυχία, που ως ένα βαθμό ήταν φυσιολογική αφού ανέμενα να πρωταγωνιστήσω μετά από πολύ καιρό σε ένα «εκρηκτικό» βράδυ. Η ανησυχία προοδευτικά θα γινόταν ένα πολύ κακό προαίσθημα, συνοδευόμενο από αφόρητο άγχος κι απροσδιόριστο φόβο που με γονάτισε.

Τι να πεις και σε ποιον. Είχε γίνει τόση δουλειά, φτάσαμε στο παραπέντε, όλα φαίνονταν να κυλούν ομαλά και μια δικιά μου ακαθόριστη διαίσθηση επικείμενου κακού απειλούσε να τα τινάξει όλα στον αέρα. Όμως θα ήταν λάθος να κρύψω απ' τους συνεργάτες μου την πολύ κακή διάθεσή μου, την οποία ο Γιώργος ήδη είχε αντιληφθεί. Δεν μπορούσε να προχωρήσει το σχέδιο με εμένα να έχω κομμένα τα πόδια, ό,τι κι αν το προκαλούσε αυτό. Όλα τα παιδιά συμφώνησαν να μην πάμε κόντρα στα γεγονότα, να το αναβάλλουμε για μια άλλη βραδιά. Η άλλη βραδιά δεν θα ερχόταν ποτέ.

Τις επόμενες μέρες με έτρωγε μέσα μου τι ήταν αυτό που προκάλεσε την έντονη δυσφορία μου και αναβλήθηκε μια καλοστημένη, με μεγάλες πιθανότητες επιτυχίας απόδραση. Η απορία μου λύθηκε όταν έστειλα τα παιδιά να δοκιμάσουν τη συνδεσμολογία χωρίς τα εκρηκτικά και ο πυροκροτητής έσκασε αμέσως. Αυτό σήμαινε πως όποιος πήγαινε να τοποθετήσει στον μαντρότοιχο τα εκρηκτικά θα σκοτωνόταν ακαριαία. Αυτός θα ήταν ο μικρός και εγώ θα είχα την πλήρη ευθύνη για το θάνατό του. Ήταν ένα γερό μάθημα για μένα που έλεγε πως ποτέ δεν δίνουμε οδηγίες δια τηλεφώνου για κατασκευή εκρηκτικού μηχανισμού σε άσχετους ανθρώπους όσο απλοϊκή κι αν φαντάζει η συνδεσμολογία. Δεν παίζουμε ποτέ με τα εκρηκτικά. Ούτε και με την κακή διαίσθησή μας...

Μετά από μερικές βδομάδες, ένα τραγικό συμβάν θα άλλαζε άρδην τις εξελίξεις φέρνοντας ένα βήμα πιο κοντά την πρώτη μου απόδραση με ελικόπτερο. Ένα βράδυ ξέσπασε φωτιά σε κάποιο κελί της Δ΄ ακτίνας και κάηκαν ζωντανοί τρεις κρατούμενοι. Οι υπάλληλοι βάρδιας, φοβούμενοι να πάρουν από μόνοι τους την ευθύνη να ανοίξουν το κελί για να τους σώσουν, περίμεναν διαταγές από τους ανωτέρους τους που περασμένα μεσάνυχτα τα έξυναν στο αρχιφυλακείο. Η φωτιά σε τόσο μικρό χώρο με τόσα εύφλεκτα υλικά δεν περιμένει πότε θα αποφασίσουν οι αργόστροφοι σωφρονιστικοί, τους απανθράκωσε σε πολύ λίγα λεπτά. Κάποιοι κρατούμενοι απ' την ακτίνα μου, που δεν κοιμόνταν εκείνη την ώρα, μου ανέφεραν πως οι κραυγές απ' τους αφόρητους πόνους που προκαλούσαν οι φλόγες στα κορμιά τους ακούγονταν σε ολόκληρη τη φυλακή. Για τους τρεις αυτούς φριχτούς θανάτους δεν αποδόθηκαν σε κανέναν ευθύνες, ποτέ δεν τιμωρήθηκε κανείς. «Τι αξία έχουν οι ζωές τριών αλλοδαπών εγκληματιών;», λέει το επιλεκτικό δίκαιο.

Οι κρατούμενοι της Δ΄ στασίασαν ζητώντας εξηγήσεις για την απάνθρωπη στάση των σωφρονιστικών να μην ανοίξουν το φλεγόμενο κελί, ενώ οι άλλες ακτίνες ξεκίνησαν αποχή συσσιτίου ως πρώτη αντίδραση. Απ' το πρωί, ένας κρατούμενος αμφιβόλου ηθικού προσανατολισμού βάλθηκε να ξεσηκώνει τους ανθρώπους που είχα τριγύρω μου, κρυφά από μένα. Κάποιοι απ' αυτούς ήταν του αντιεξουσιαστικού χώρου που ήρθαν συστημένοι σε μένα λίγο καιρό πριν. Ήταν αγνά παιδιά, το αίμα τους έβραζε, δεν γνώριζαν τα τερτίπια της φυλακής. Δεν φαντάζονταν ότι ένας κρατούμενος μπορούσε να επωφεληθεί από τέτοια τραγικά γεγονότα. Κι όμως...

Ήρθαν στο κελί μου και γεμάτοι ενέργεια μου είπαν:

– Βασίλη, μιλήσαμε με τον Χάρη και μας είπε ότι δεν πρέπει να καθόμαστε με σταυρωμένα χέρια, πρέπει να αντιδράσουμε σε αυτό που έγινε στην Δ΄ κ.λπ.

– Πρότεινε τον τρόπο αντίδρασης;

– Όχι, αλλά να συνεννοηθούμε, τι πρέπει να κάνουμε.

– Γιατί δεν ήρθε κατευθείαν σε μένα και λειτουργεί περιφερειακά;

– Μάλλον γιατί δεν σε γνωρίζει, δεν έχει το θάρρος.

– Επειδή ούτε εγώ τον γνωρίζω και δεν έχω ακούσει καλά λόγια για αυτόν, κρατήστε τον μακριά. Το αν θα κάνουμε κάτι δεν χρειάζεται να μας το πει κανένας Χάρης. Αν εσείς θέλετε να αντιδράσουμε, να το κάνουμε. Κάθε αντίδραση επιβάλλεται απ' το γεγονός που την προκαλεί. Σ' αυτή την περίπτωση επιβάλλει να ανέβουμε στην ταράτσα της φυλακής, κάθε άλλη αντίδραση εκτός της εξέγερσης είναι προσβολή στη μνήμη των νεκρών. Και σας ρωτώ: ποιος από αυτή την ακτίνα έχει θέληση και μπορεί να ανέβει στην ταράτσα;

– Κάτι πρέπει να κάνουμε όμως, δεν μπορεί να περάσει έτσι αυτό, επιμέναν.

Εγώ δεν ήθελα να πιστέψουν ότι αδιαφορώ, γι' αυτό ανέλαβα δράση. Έπιασα τον Σάσα, έναν καυκάσιο γίγαντα που ήταν ο αρχηγός των ρωσοπόντιων στην Α΄, και τον ρώτησα αν υπάρχει διάθεση για μια αντίδραση συμπαράστασης στη Δ΄. «Ό,τι πω εγώ θα γίνει, Βασίλη, πάω τώρα να τους μαζέψω. Ό,τι άλλο θέλεις από μένα, πες μου!»

Επέστρεψε μετά από ελάχιστα λεπτά και χαμογελώντας έδωσε αναφορά πως όλοι οι δικοί του ήταν ετοιμοπόλεμοι και διαθέσιμοι. Ακολούθησε ο αρχηγός των Αλβανών που και εκείνος μου είπε πως είναι όλοι έτοιμοι. Συμπτωματικά εκείνη τη χρονική περίοδο στην ακτίνα συνωστιζόταν η αφρόκρεμα των προστατών της νυχτερινής Αθήνας και το εκτόπισμά τους δεν ήταν αμελητέο (πλέον δεν ζει κανείς τους εξαιτίας των μεταξύ τους ξεκαθαρισμάτων). Προσέγγισα τον Γιώργο, που εκτιμούσα περισσότερο, και η απάντησή του ήταν πως δεν είναι διατεθειμένοι να μπουν μπροστά αλλά δεν θα πάνε κόντρα σε ό,τι αποφασίσει η ακτίνα. Εν πολλοίς

ουδετερότητα. Ήταν πάγια τακτική των μπράβων να μην παίρνουν σαφή θέση σε συλλογικούς αγώνες κρατουμένων.

Οι κοντινοί μου άνθρωποι επισκέφθηκαν ένα ένα όλα τα κελιά, ενημερώνοντας τους κρατούμενους ότι δεν θα μπούμε στα κελιά μας σε ένδειξη διαμαρτυρίας για το θάνατο των συγκρατούμενων και συμπαράστασης στη Δ΄ ακτίνα. Φρακάραμε την πόρτα της ακτίνας να μην μπορούν να την ανοίξουν απ' έξω και κάναμε γνωστές τις προθέσεις μας στην υπηρεσία. Μετά από ένα δίωρο περίπου κάλεσαν καμιά δεκαριά άτομα απ' την ακτίνα στο αρχιφυλακείο, μεταξύ αυτών πολλούς μπράβους και τον Χάρη. Εμένα με κάλεσαν τελευταίο. Πήγα και πριν διαβώ την πόρτα του αρχιφυλακείου, με την άκρη του ματιού μου, είδα στο βάθος του διαδρόμου να βγαίνει από το γραφείο του εισαγγελέα φυλακής ο Χάρης. Αναρωτήθηκα τι γυρεύει η αλεπού στο παζάρι, αν και μέσα μου το ήξερα και θα μου το επιβεβαίωνε ο ίδιος ο εισαγγελέας μια μέρα μετά. Ουδέν κρυπτόν υπό τον ήλιο.

Την ώρα που μπήκα στο αρχιφυλακείο, οι φουσκωτοί αποχωρούσαν. Ήμουν αποφασισμένος να μην πιάσω κουβεντολόι. Μετά από έναν έντονο λεκτικό διαπληκτισμό με τον διευθυντή και μερικούς αρχιφύλακες, επέστρεψα στην ακτίνα. Όλοι ήταν εκεί και με περίμεναν, εκτός απ' τους μπράβους και τον Χάρη που είχε εξαφανιστεί στο κελί του. Δεν ξεμύτισε ποτέ ξανά. Και γιατί να το κάνει; Η δουλειά του έγινε. Πάντα το έλεγα: όποιος θέλει να συναντήσει τον χειρότερο και τον καλύτερο άνθρωπο στη φυλακή να τους αναζητήσει, μα πολύ δύσκολα θα τους ανακαλύψει. Είναι καλά καμουφλαρισμένοι πίσω από μάσκες ρόλων στο θέατρο του παραλόγου που καθημερινά είναι αναγκασμένοι να συμμετέχουν. Οι χειρότεροι αναδεικνύουν το παιχνίδι της μάσκας σε υπέρτατη επιστήμη. Είναι τέτοια η μαεστρία τους στο χειρισμό της που αδυνατείς να διαχωρίσεις τον μασκαρά απ' τις μάσκες του. Ανεπεξέργαστα, ατόφια ταλέντα στην ταχύτητα εναλλαγής προσωπείων και ρόλων. Δεινοί θεατράνθρωποι, το πέρασμα απ' τον Ιησού στον Ιούδα είναι μαγικό!

Η κατάσταση παρέμεινε στάσιμη ως τα μεσάνυχτα ώσπου κατέφθασε στην κιγκλίδα ο αρχιφύλακας για να μας ανακοινώσει πως οι κρατούμενοι της Δ΄ επέστρεψαν ειρηνικά στα κελιά τους έπειτα από εξηγήσεις που δόθηκαν απ' τη διεύθυνση της φυλακής για το τραγικό συμβάν. Οπότε εμείς οι συμπαραστεκόμενοι δεν είχαμε κανένα λόγο να συνεχίσουμε τη στάση. Τον πίστεψα. Θα ήταν ασυγχώρητο ατόπημα ένας αρχιφύλακας να ξεγελάσει μια ολόκληρη ακτίνα. Θα 'χανε εντελώς την υπόληψή του στον κόσμο των φυλακισμένων. Όμως ο αρχηγός των Αλβανών που είχε επικοινωνία με τη Δ΄ (το ογδόντα τοις εκατό στη Δ΄ ήταν Αλβανοί) διαρρήγνυε τα ιμάτιά του ότι ο αρχιφύλακας έλεγε ψέματα.

Έκανα σύσκεψη με τους ανθρώπους που κρατούσαν σε εγρήγορση την ακτίνα και αποφασίσαμε να πάω εγώ να ελέγξω τα λεγόμενα του αρχιφύλακα κι αν έλεγε αλήθεια να μπούμε στα κελιά. Το πρότεινα στον αρχιφύλακα κι εκείνος με χαρά το δέχτηκε. Πήρα μαζί μου έναν Αλβανό, έναν Ρωσοπόντιο, τον Γιώργο τον αναρχικό και παρέα με τον αρχιφύλακα και τη συνοδεία του φτάσαμε στην κιγκλίδα της Δ΄. Το εσωτερικό της ακτίνας ήταν γεμάτο χαρτιά και στρώματα μα πουθενά κρατούμενοι, είχαν μπει όλοι στα κελιά τους. Δεν υπήρχε καμιά ένδειξη ότι μπήκαν με τη χρήση βίας. Με χρήση πρέζας, ίσως. Ήταν συνήθης τακτική για να καταστελούν μαζικές αντιδράσεις εγκλείστων. Άδοξη κατάληξη.

Ακριβώς την άλλη μέρα με κάλεσε ο εισαγγελέας για το συμβούλιο που ήταν αρμόδιο να κρίνει την από μηνών αίτησή μου για την πρώτη μου πενθήμερη άδεια. Είχα το δικαίωμα στην άδεια απ' τα πέντε χρόνια και διένυα ήδη τα εξίμισι. Η εξάρτηση των αιτούντων για μια ευκαιρία στη ζωή απ' τη διακριτική ευχέρεια, να την εγκρίνει ή όχι, ενός σαδιστή εξουσιαστή, που η πολιτεία τού παρέχει τα σαδομαζοχιστικά εκείνα εργαλεία που θα επαναφέρουν τα απολωλότα πρόβατα στον ίσιο δρόμο, είναι ένα ακόμη σκαλοπάτι προς τον απόλυτο σωφρονισμό...

– Παλαιοκώστα, με τέτοια συμπεριφορά δεν θα βγεις ποτέ

από τη φυλακή, μου είπε θρασύτατα και χωρίς περιστροφές ο εισαγγελέας μόλις κάθισα στο τραπέζι του συμβουλίου.

Αν ο στόχος του ήταν να με εκνευρίσει, μια χαρά τα κατάφερε, δεν ήθελα πολύ εγώ...

Ανέβασα τόνους και κοιτάζοντάς τον ίσια στα μάτια του είπα:

– Με απειλείς, εισαγγελέα; Έχεις κάτι προσωπικό μαζί μου ή αποφάσισες να αποκτήσεις; Το αν θα βγω εγώ ποτέ απ' τη φυλακή, είσαι πολύ μικρός για να το καθορίσεις εσύ.

Κόκαλο ο εισαγγελέας και το συμβούλιο... Το μάζεψε πριν εκτροχιαστεί η κατάσταση.

– Όχι, εγώ δεν εξέφρασα κάποια απειλή εναντίον σου, απλά θέλω να πω πως η στάση που κράτησες στα τελευταία γεγονότα δεν μας βοηθάει να πάρουμε μια απόφαση που θα ικανοποιεί κι εσένα κι εμάς!

– Ποια είναι αυτή η ενδεδειγμένη στάση, εισαγγελέα; Για πες μου να μαθαίνω εγώ ο αδαής.

– Να ρωτήσεις τον τάδε (μου είπε το επίθετο του Χάρη που ξεσήκωσε τα παιδιά και τον είχα δει να βγαίνει απ' το γραφείο του), την ερχόμενη εβδομάδα έχει το δικαστήριό του, θα δεις πόσο καλά θα πάει...

– Εγώ δεν είμαι τέτοιο τομάρι να συνδιαλλαγώ μαζί σου ενώ έχουν πεθάνει τρεις κρατούμενοι με ευθύνη της διεύθυνσής σας. Ούτε θα πουλούσα ποτέ την προσπάθεια διαμαρτυρίας των κρατουμένων για να μου δώσετε μια άδεια.

– Περίμενε ένα λεπτό έξω να κουβεντιάσει το συμβούλιο και τα ξαναλέμε, μου είπε..

Απ' έξω ήταν δύο κοπελίτσες. Η μια τους ήταν η κοινωνική λειτουργός. Όταν με είδε, μου λέει ψιθυριστά και με χαμόγελο:

– Να ξέρεις, εγώ έκανα θετική εισήγηση για να την πάρεις την άδεια.

– Σ' ευχαριστώ, καλή μου, έκανες αυτό που δεν τολμούν αυτοί οι δειλοί μέσα στην αίθουσα.

Η κοπελίτσα δεν θα ήταν πάνω από είκοσι πέντε χρονών και την είχα δει για πρώτη φορά όταν πήγα (βάσει πρωτοκόλλου) να μιλήσω με την κοινωνική λειτουργό, ώστε να σχηματίσει γνώμη για το αν είμαι έτοιμος να κάνω σωστή χρήση αδείας! Μου φαινόταν πολύ αστείο μια νεαρή κοπέλα που μόλις έχει τελειώσει τις σπουδές της να είναι σε θέση να κρίνει έναν άνθρωπο που η ζωή του έχει περάσει διά πυρός και σιδήρου. Τότε είχα θυμώσει μαζί της όταν με ρώτησε αν έχω μετανιώσει για τα εγκλήματά μου. Της έκανα ένα ταχύρρυθμο μάθημα περί εγκλήματος και τιμωρίας, αδίκου και δικαίου, αλήθειας και υποκρισίας κ.λπ., κάνοντάς της σαφές πως νιώθω περήφανος για τον τρόπο που βαδίζω πάνω σε αυτή τη γη. Έπιασε τόπο το σεμινάριο-σοκ, τα 'παιρνε τα γράμματα η νεαρά, μπράβο της.

Με ξανακάλεσαν στην αίθουσα και ο εισαγγελέας με συμφιλιωτικό αυτή τη φορά ύφος μου είπε:

– Η ειλικρίνεια και η ευθύτητά σου, Παλαιοκώστα, δεν περνούν απαρατήρητες, είναι όμως δίκοπο μαχαίρι. Δεν μπορώ να προκαταλάβω την απόφαση του συμβουλίου, όμως θέλω να γνωρίζεις ένα πράγμα: Αν είναι αρνητική αυτή τη φορά, στην επόμενη αίτησή σου θα αναλάβω εγώ προσωπικά την ευθύνη να πάρεις την άδειά σου με έναν όρο. Θα μου δώσεις το λόγο της τιμής σου πως θα επιστρέψεις!

– Όσο δελεαστική είναι η πρότασή σου εισαγγελέα, άλλο τόσο δόλο εμπεριέχει. Με τιμά το γεγονός ότι πιστεύεις στο λόγο μου, αλλά δεν ξέρω αν μπορώ να τον βάλω ενέχυρο για μια άδεια που έτσι κι αλλιώς μου την οφείλετε. Πάντως αν το κάνω για ένα να είσαι σίγουρος, θα τον τιμήσω.

– Δεν θα σ' το πρότεινα αν δεν ήμουν σίγουρος ότι τιμάς το λόγο σου, Παλαιοκώστα...

Αυτό το θέμα με απασχόλησε όλο το απόγευμα. Το κουβεντιάσαμε διεξοδικά περπατώντας στο προαύλιο της ακτίνας με τον Γιώργο, έναν δραστήριο αντιεξουσιαστή που είχε βρεθεί για

διάφορα αδικήματα στη φυλακή. Ο Γιώργος ήταν της άποψης πως απέναντι σε ανθρώπους, που οι ίδιοι δεν έχουν ούτε λόγο ούτε τιμή και λειτουργούν δόλια για να εγκλωβίσουν στον αξιακό του κώδικα έναν άντρα πετυχαίνοντας το σκοπό τους, δεν πρέπει να υπάρχει καμιά ενοχή αν τους κοροϊδέψεις.

«Βασίλη, στυγνοί εξουσιαστές είναι, μην έχεις κανέναν ενδοιασμό για το τι θα πράξεις. Ζητάνε το λόγο σου για κάτι που οι ίδιοι είναι έκθετοι και πρέπει να δικαιολογήσουν τη στάση τους απέναντί σου. Εδώ και ενάμιση χρόνο έπρεπε να παίρνεις άδειες. Αν τους ζητούσες άδεια πριν τα πέντε χρόνια, τότε να θέλουν το λόγο σου ως αντιστάθμισμα γιατί όντως θα παραβαίναν κανόνες. Εκεί που μας χρωστάγανε μας πήραν και το βόδι το πάνε... Η επιστροφή σου από άδεια θα είναι ένας θρίαμβος για αυτούς, θα το εκμεταλλευτούν στο έπακρο δείχνοντας σε όλους ότι το θεσμό της άδειας τον τηρεί μέχρι και ο Παλαιοκώστας. Κακά τα ψέματα, είσαι πρότυπο ανυποταξίας για πολλούς ανθρώπους, έχεις μεγαλύτερη ευθύνη απέναντί τους παρά σε αυτά τα κρατικά μιάσματα, μην τους κάνεις αυτή τη χάρη...»

Είχε απόλυτο δίκιο, μα αγνοούσε ότι για μένα ο λόγος δεν ήταν ιδεολογία αλλά συστατικό της ιδιοσυγκρασίας μου. Ένιωθα πως αν δώσω σε κάποιον το λόγο της τιμής μου και δεν τον τηρήσω, θα γκρεμιζόταν ένα κομμάτι του χαρακτήρα μου, πως δεν θα ήμουν ποτέ ξανά ο ίδιος. Ήταν θέμα ψυχής κι όχι λογικής. Πίστευα ότι ο λόγος του ανθρώπου έχει αξία μόνο όταν τηρείται σε αντιπάλους και η ιστορία είναι γεμάτη με παραδείγματα που ολόκληροι στρατοί άνοιγαν γραμμές για να περάσουν οι νικημένοι και σαν υπογραφή συνθήκης ήταν ο λόγος των επικεφαλής πως δεν θα πειραχτούν. Ευτυχώς, για καλή μου τύχη, δεν θα χρειαζόταν να περάσω αυτή την κατάρα γιατί τα πράγματα θα παίρναν άλλη τροχιά.

Κλείνοντας το προαύλιο μπήκαμε τελευταίοι με τον Γιώργη στην ακτίνα, αφού είχαμε εξαντλήσει κάθε πτυχή αυτού του θέματος. Στην κιγκλίδα με περίμενε ο υπάλληλος βάρδιας.

– Βασίλη, σε θέλει ο αρχιφύλακας, μου είπε και άνοιξε την πόρτα να περάσω.

Μπήκα στο θυροφυλάκιο και, προς μεγάλη μου έκπληξη, με περίμενε ο μέγας, ο τρανός, ο υπερ-αρχιφύλακας.

– Κάτσε, Βασίλη, μου λέει δείχνοντάς μου μια καρέκλα στην άλλη άκρη του γραφείου.

Αφού έκατσα, πήρε εκείνο το πομπώδες ύφος και με πολύ στόμφο μου λέει:

– Βασίλη, είμαι κι εγώ ηγετική φυσιογνωμία, όπως εσύ! Σε καταλαβαίνω πολύ καλά αλλά.....

Πήγα να βάλω τα γέλια. Ο «υπέρ» μπέρδευε τον ηγέτη με τον αρχηγό και την πούτσα με τη βούρτσα.

– Η ηγεσία είναι φυσικό επακόλουθο των ισχυρών προσωπικοτήτων που εκλέγονται αβίαστα απ' το ομαδικό ένστικτο για καθοδήγηση. Ο ηγέτης δεν έχει επιλογή. Είναι εξαναγκασμένος να είναι μπροστάρης, καθοδηγητής, οραματιστής και όχι εκλεγμένος, διαχειριστής... Να με συγχωρείς, αρχιφύλακα, αλλά διορισμένο ηγέτη πρώτη φορά βλέπω, του είπα.

– Επειδή με διόρισαν δεν σημαίνει ότι έχασα τις ηγετικές μου ικανότητες... Αλλά άσ' το αυτό, για άλλο ήρθα να σε δω. Θέλω να αναγνωρίσω πως έκανα λάθος που σε έβγαλα απ' τη δουλειά τότε. Ήταν μια άστοχη κίνηση από πλευράς μου και προτίθεμαι να επανορθώσω. Αυτή τη βδομάδα θα συνεδριάσει το συμβούλιο της φυλακής για τις θέσεις εργασίας. Κάνε μία αίτηση να σε βάλουμε τυπικά τραυματιοφορέα να παίρνεις τα τριάντα ένα ημερομίσθια και θα έρθεις στη δικιά μου ακτίνα, την Ε΄.

– Δεν με αφήνει αδιάφορο η πρότασή σου αλλά θα πρέπει να

το σκεφτώ, γιατί στην Α΄ βρίσκομαι πολύ καιρό, έχω τη σειρά μου, τους φίλους μου κ.λπ. Αν κάνω αίτηση, σημαίνει πως δέχομαι και προχώρα το. Μόνο που θέλω στο κελί να είμαι με ένα ακόμη άτομο το οποίο θα πάρω μαζί μου απ' την Α΄.

Συμφώνησε με την προϋπόθεση να είναι και αυτός εργαζόμενος γιατί η Ε' ήταν ακτίνα μόνο εργαζομένων. Στην πραγματικότητα ήθελα λίγο χρόνο να δω πού είναι η φάκα, γιατί σίγουρα πριν έρθει με τα δώρα είχε πάρει το οκ από τον διευθυντή και τον εισαγγελέα. Όταν αυτοί προσφέρουν, σε κάτι αποσκοπούν. Ζύγισα καλά τα πράγματα, πήρα το απαραίτητο ρίσκο και πήγα. Έτσι και αλλιώς η Ε΄ ήταν από όλες τις απόψεις πιο εύκολη ακτίνα. Μαζί μου ήρθε να μείνει στο κελί ο Κώστας, ένα μανιατάκι πυγμάχος (γνωστής οικογένειας πυγμάχων) που προπονούμασταν μαζί. Καλό παιδί. Όταν βολεύτηκα στο νέο κελί ήρθε και με επισκέφτηκε ο Αλκέτ. Δεν γνωριζόμασταν, απλώς λέγαμε ένα γεια όταν τύχαινε να βρεθούμε σε κοινόχρηστους χώρους της φυλακής. Ήταν χρεωμένος στη φυλακή Ναυπλίου αλλά λόγω δικαστηρίων παρέμεινε στην Ε΄. Δεν είχε περάσει καιρός που είχε εισπράξει μια ισόβια για φόνο χωρίς να υπάρχει πτώμα. Τέτοια ταχυδακτυλουργικά κατορθώματα μόνο η ελληνική δικαιοσύνη. Καλύτερα εκατό αθώοι στη φυλακή παρά ένας ένοχος στην κοινωνία. Υπέθεσα ότι ο Αλκέτ θα ψαχνόταν να φύγει, γι' αυτό μετά από μερικές επισκέψεις του στο κελί μου τον ρώτησα αν είναι διατεθειμένος να βγάλει την ισόβια.

- Τρελός είσαι που θα βγάλω την ισόβια; Κοιτάζω μήπως βρω καμία τρύπα να την κάνω...

- Πάνε οι καιροί που χάσκανε τρύπες στις φυλακές. Τώρα πρέπει να τις δημιουργούμε μόνοι μας, Αλκέτ.

- Γιατί, εσύ θέλεις να φύγεις; με ρωτά έκπληκτος.

- Εσύ τι λες;

- Όχι, ρωτάω γιατί έχεις μπει στην άδεια κι αργά ή γρήγορα θα την πάρεις.

– Το αργά απ' το γρήγορα έχει μια ασάφεια χρόνου, εξάλλου δεν θα ήταν τιμητικό να με βγάλουν απ' το χεράκι. Προτιμώ να ανοίξω την πόρτα μόνος μου.

– Έχεις κάτι κατά νου; Κανένα σχέδιο;

– Από σχέδια άλλο τίποτα... Τα σχέδια όμως χρειάζονται ανθρώπους που να το λέει η περδικούλα τους.

– Έχω εγώ ανθρώπους όσους θέλεις έξω! Καλούς, δεν μασάνε, ρίχνουν στο ψαχνό!

– Έναν θέλουμε κι ας μην ρίχνει στο ψαχνό, αρκεί να νοιάζεται για σένα προσωπικά χωρίς ιδιοτέλεια.

– Έχω τέτοιον άνθρωπο, πολύ καλό φίλο. Θα πέθαινε για μένα...

– Σίγουρα;

– Ε, τι συζητάμε; Εκατό τοις εκατό!

– Αν έχεις τέτοιον άνθρωπο Αλκέτ, εμπιστέψου με. Θα φύγουμε απ' αυτή τη φυλακή.

Συνεννοηθήκαμε ότι ο Αλκέτ θα προμηθευόταν καινούριο τηλέφωνο με το οποίο θα μίλαγε μόνο στον φίλο του και πάντα συνθηματικά, θα ερχόταν μια φορά στις δύο μέρες στο κελί μου να μιλάμε οι δυο μας, δεν θα βγαίναμε ποτέ μαζί να περπατήσουμε στο προαύλιο και το κυριότερο: του έκανα σαφές ότι δεν έπρεπε σε καμιά περιπτώση να υπάρξουν διαρροές. Αυτό το τελευταίο το είχα σε γκαντεμιά. Εμείς και μόνο εμείς που θα συμμετείχαμε στην απόδραση έπρεπε να γνωρίζουμε. Η απόδραση θα γινόταν με ελικόπτερο. Θα συμμετείχαμε εγώ και ο Αλκέτ από μέσα και ο φίλος του με τον μικρό τον Σπυράκο απ' έξω. Από εκείνη τη μέρα, τα πράγματα κύλησαν σαν το γάργαρο νερό. Μετά από τρεις βδομάδες θα φεύγαμε. Εξίμισι χρόντα συνεχούς αγώνα να την αποκτήσω, τώρα στα στερνά θα άρχιζε πραγματικά να μου χαμογελά γεμάτη υποσχέσεις. Θηλυκό είναι η ελευθερία, όποτε θέλει εκείνη σου κάθεται!

Η απόδραση με ελικόπτερο δεν ήταν επιφοίτηση του αγίου πνεύματος εκείνης της στιγμής. Ήταν η πλέον καλομελετημένη

εκδοχή απόδρασης στο μυαλό μου. Τη δούλευα απ' το ξεκίνημα της φυλάκισής μου και δεν έτυχε να ξαναφτάσω τόσο κοντά στην υλοποίησή της. Με έναν-δυο συγκρατούμενους που είχα κουβεντιάσει παλιότερα μια τέτοια προοπτική, ήταν πολύ μακριά απ' το να προσεγγίσουν την εξέλιξη και κατάληξη ενός τέτοιου εγχειρήματος. Πίστευαν ότι πρέπει να έχεις δικό σου μιλημένο πιλότο ή ακόμη και δικό σου ελικόπτερο για να έχει επιτυχία τέτοια απόδραση. Αντίθετα, εγώ ήμουν κάτι παραπάνω από σίγουρος πως με έναν και καλύτερα δύο αντρειωμένους που είναι διατεθειμένοι να επιβιβαστούν με όπλα και να κρατήσουν όμηρο τον πιλότο, η επιτυχία είναι δεδομένη. Η σιγουριά γίνεται πιο βάσιμη όταν κάτι ανάλογο δεν είχε προηγούμενο.

Αυτή μου τη σιγουριά την είχα εμφυτεύσει στο μυαλό του Σπυράκου όσο καιρό μέναμε στο ίδιο κελί. Τον είχα βάλει πολλές ώρες στον φανταστικό προσομοιωτή πτήσης ελικοπτέρου, για να εμπεδώσει ότι στον αέρα τα πάντα είναι ψυχολογία και κανένας λογικός άνθρωπος δεν παίζει με τη ζωή του όταν γνωρίζει πως κάτι να πάει στραβά, τον θάνατό του τον έχει στο τσεπάκι του. Είχαμε επίσης μιλήσει διεξοδικά, πού και πώς θα νοικιάσει το ελικόπτερο, ότι χρειάζεται μια αναγνωριστική πτήση για την αίσθηση του ύψους και του χώρου της καμπίνας κι όλα τα συνεπακόλουθα. Οπότε ο Σπυράκος ήταν πανέτοιμος, δεν χρειάστηκε να ξαναμιλήσουμε για όλα αυτά. Οπλισμό του είχα δώσει μπόλικο τότε που δεν έγινε η απόδραση και τον προμήθευσα με πλαστή ταυτότητα. Αφού γνωρίστηκε με τον Παναγιώτη, τον φίλο του Αλκέτ, τη μεθεπόμενη Κυριακή έγινε η αναγνωριστική πτήση και όλα πήγαν όπως τα περιμέναμε. Κατά τις έξι το απόγευμα βγήκαμε ξεχωριστά στο προαύλιο και είδαμε να περνά δύο χιλιόμετρα μακρύτερα απ' τη φυλακή το ελικόπτερο της δοκιμαστικής πτήσης. Ανεβήκαμε στο κελί μου στον δεύτερο για κουβέντα. Ο Αλκέτ ήταν ενθουσιασμένος.

«Φίλε, θα φύγουμε! Την άλλη Κυριακή θα 'μαστε έξω ελεύθεροι! Το νιώθω, το ξέρω εκατό τοις εκατό!»

Η αισιοδοξία του Αλκέτ λειτουργούσε πολύ θετικά. Βοηθούσε κι εμένα, που ήμουν συγκρατημένος να μπορώ να διαχειρίζομαι χωρίς περιττό συναίσθημα την κατάσταση για να μην χαθεί ο έλεγχος. Ένα εξίσου θετικό στοιχείο του Αλκέτ, που έπαιξε καταλυτικό ρόλο στην επιτυχία της απόδρασης, ήταν ο μηδενικός ανταγωνισμός απέναντί μου.

«Φίλε, σε εμπιστεύομαι απόλυτα. Ό,τι πεις εσύ, ξέρεις τι κάνεις, προχώρα», μου 'λεγε πάντα.

Του έθεσα ένα θέμα που με απασχολούσε τον τελευταίο καιρό. Ήθελα αν μπορούσαμε να παίρναμε μαζί μας τον Γιάννη, έναν αντιεξουσιαστή που πρόσφατα τον είχαν πυροβολήσει οι μπάτσοι σε καταδίωξη μετά από ληστεία τράπεζας στο κέντρο της Αθήνας. Πήγαινε για πολλά χρόνια...

«Ναι, φίλε, όσο πιο πολλοί έξω τόσο καλύτερα για μας! Αφού είναι αναρχικός, καλό παιδί θα είναι!», μου απάντησε χωρίς φιοριτούρες.

Αναρχικός είναι, καλός θα 'ναι... Έτσι απλά. Ήταν άτυχος ο Γιάννης. Ο «υπέρ» βρισκόταν για όλη την επόμενη εβδομάδα σε άδεια και κανένας άλλος εκτός απ' αυτόν δεν μπορούσε να τον μεταφέρει απ' την Α΄ στο δικό μου το κελί. Και το τρένο δεν περιμένει.

Στην πρώτη πτήση-πρόβα, ο φίλος και συμπατριώτης του Αλκέτ Παναγιώτης δεν συμμετείχε. Ο μικρός πήγε μόνος του. Έκλεισε την πτήση στα γραφεία της εταιρείας στην Κηφισιά, που ανήκουν, όπως και το ελικόπτερο, στη δυναστεία Βαρδινογιάννη (έκανε και αυτή η φαμίλια άθελά της ένα καλό στο βρώμικο βίο της), και πέταξε με δυο φίλες του για το ξεκάρφωμα. Όταν αποβιβάστηκαν στην ταράτσα ενός παραλιακού κέντρου της Γλυφάδας (χρησιμοποιούταν ως τόπος αναχώρησης και άφιξης), ο Σπυράκος κανόνισε απευθείας με τον πιλότο του ελικοπτέρου την επόμενη Κυριακή την ίδια ώρα να ξαναπετάξουν. Ήθελε λέει να κάνει έκπληξη σε έναν πολύ καλό του φίλο λόγω γενεθλίων! Και το ντιλ κλείστηκε.

Την Κυριακή στις έξι, στην ίδια ταράτσα, τα δυο αλανάκια, φορτωμένα από ένα μικρό σακίδιο πλάτης γεμάτο όπλα, χειροβομβίδες και ένα μπιτονάκι βενζίνης, βομβάρδιζαν εκστασιασμένα με ερωτήσεις τον πιλότο για το τρομερό του εργαλείο που το λένε ελικόπτερο. Εκείνος επαρμένος, απαντούσε αφ' υψηλού και με κέφι στις ανόητες ερωτήσεις των πιτσιρικάδων. Έβαλε μπρος τον κινητήρα και το εργαλείο του σηκώθηκε ψηλά στον ουρανό. Ο Παναγιώτης, ως γκεστ σταρ και εκπλησσόμενος, κάθισε στη θέση του συγκυβερνήτη, ενώ ο μικρός σε ένα απ' τα πίσω καθίσματα. Η βόλτα αναψυχής περιλάμβανε μια θεσπέσια διαδρομή απ' τα κατοικημένα από εκλεπτυσμένους πρωτόγονους τηλεοπτικούς σελέμπριτις και οικονομικούς παράγοντες νότια προάστια, ακολουθούσε την ακτογραμμή μέχρι το φαληρικό δέλτα και κατόπιν έστριβε δεξιά φτάνοντας ως τους πρόποδες της αποψιλωμένης και εσχάτως καμένης Πάρνηθας και τανάπαλι. Ο κυβερνήτης έκανε και χρέη ξεναγού εκθειάζοντας το τσιμεντένιο κάτεργο του λεκανοπεδίου και του περιβάλλοντα χώρου!

«Από αριστερά μας βλέπουμε τον Σαρωνικό, στο βάθος διακρίνονται η Αίγινα και η Σαλαμίνα. Δεξιά μας το βουνό του Υμηττού και ευθεία μπροστά μας ο Πειραιάς με το λιμάνι του και τη μαρίνα Ζέας...»

Φτάνοντας στο ύψος του Ρέντη, η ξενάγηση απέκτησε μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Ο πιλότος, αφού τους έδειξε με καμάρι πώς φαίνεται από ψηλά η Ακρόπολη και τα συναφή κουφάρια ένδοξων περασμένων μεγαλείων του παρελθόντος, συνέχισε με τα άδοξα σημερινά.

«Εκεί αριστερά μας είναι το Σχιστό και πιο χαμηλά οι φυλακές Κορυδαλλού!»

Δεν έπρεπε να πει τις δύο τελευταίες λέξεις! Ήταν το προσυνεννοημένο σύνθημα για να δράσουν ταυτόχρονα οι πειρατές. Ο Σπυράκος, καθώς βρισκόταν στο πίσω κάθισμα, με μια γρήγορη κίνηση του έβγαλε με το δεξί χέρι απ' το κεφάλι την ενδοεπικοινωνία

και πέρασε το αριστερό γύρω από το λαιμό του κρατώντας μια χειροβομβίδα μπροστά στη μούρη του, ενώ ταυτόχρονα ο Παναγιώτης του κολλούσε ένα Τοκάρεφ στον δεξιό κρόταφο.

– Πάμε στις φυλακές Κορυδαλλού, πούστη. Τώρα... Πέθανες αν κάνεις μαλακία! Έγινε άσπρος σαν το χαρτί. Έστριψε αμέσως χωρίς αντίρρηση προς τις φυλακές, σε πολύ λίγο ήταν πάνω απ' το προαύλιο της Ε΄.

– Πού κατεβαίνω;

– Εκεί κάτω.

– Πού; Πού; Πού;

– Εκεί, στην κόκκινη σημαία...

Εμείς απ' το εσωτερικό ήμασταν πανέτοιμοι, δεν μας χρειάζονταν πολλά πράγματα. Πριν από δέκα λεπτά είχα επικοινωνία με τον Σπύρο και μου είπε: «Όλα καλά μαμά, τώρα ανεβαίνουμε στο ελικόπτερο, θα τα πούμε αργότερα από κοντά».

Υπολογίσαμε την ώρα και φύγαμε μαζί απ' το κελί μου. Ο Αλκέτ γύρω από τη μέση του και κάτω από το μπλουζάκι του είχε μια αλυσίδα και ένα λουκέτο. Εγώ κράταγα μια πλαστική σακούλα που μέσα είχε μια μεγάλη κόκκινη σημαία μεταξοτυπία. Είχαμε επίσης από ένα αυτοσχέδιο μαχαίρι για τυχόν ήρωες. Φτάσαμε και σταθήκαμε πως δήθεν κουβεντιάζουμε μέσα απ' την κιγκλιδωτή πόρτα που οδηγούσε στο προαύλιο. Δεν πέρασαν δυο λεπτά, όταν είδαμε στον ορίζοντα και στο ύψος του Κηφισού περίπου το ελικόπτερο να κατευθύνεται βόρεια και κάποια στιγμή το χάσαμε απ' τα μάτια μας. Μπήκα στα μπάνια που ήταν ακριβώς απέναντί μας και προσπάθησα να καλέσω τον μικρό στο κινητό. Δεν απαντούσε. Βγαίνοντας, ήρθε στα αυτιά μου βαρύς υπόκωφος ήχος.

«Πάμε, φίλε, έρχονται», μου είπε ο Αλκέτ.

Περάσαμε μαζί την πόρτα και ο Αλκέτ την έκλεισε πίσω του. Έβγαλε απ' τη μέση του την αλυσίδα, την πέρασε γύρω από τα κάγκελα και την κλείδωσε με το λουκέτο. Κατευθυνθήκαμε στο κέντρο του προαυλίου. Απλώσαμε ως σημαδούρα την κόκκινη

σημαία που πάνω της είχε μαύρο φόντο τη μορφή του Τσε Γκεβάρα. Τρεις κρατούμενοι είχαν μείνει στο κέντρο να κοιτάζουν το ελικόπτερο. Πήγα κοντά τους. Έδωσα ένα γερό χαστούκι στο σβέρκο του πιο φουσκωτού. Γύρισε σαστισμένος, μαζί κι οι άλλοι δύο. Όταν με είδαν λάκισαν. Ο υπάλληλος προαυλίου ήταν παλαιστικός τύπος, καθόταν στο κάτω μέρος κοντά σ' ένα συντριβανάκι. Δεν το κούνησε ρούπι παρά καθόταν όπως όλοι οι κρατούμενοι και απολάμβανε το απρόσμενο θέαμα. Το ελικόπτερο είχε φτάσει, βρισκόταν στα εκατό μέτρα απ' τον εξωτερικό μαντρότοιχο. Σε δευτερόλεπτα, μπήκε πάνω απ' το κέντρο του προαυλίου, πήρε θέση προσγείωσης κι άρχισε να κατεβαίνει. Η σκόνη και η άμμος του χαλικόστρωτου σηκώθηκαν στον αέρα κάνοντας την ατμόσφαιρα αποπνικτική. Το προαύλιο φάνταζε χτυπημένο από σφοδρή αμμοθύελλα. Ο εκκωφαντικός, ξερός κρότος από τους έλικες, που τον πολλαπλασίαζε το τσιμεντένιο κτίριο της ακτίνας και του μαντρότοιχου, δονούσε ολόκληρη τη φυλακή, θαρρείς να την γκρεμίσει. Οι αισθήσεις μας βρίσκονταν σε ύψιστο συναγερμό. Η αδρεναλίνη έσπαγε κοντέρ. Όλα φαίνονταν να εξελίσσονται σε αργή κίνηση, σε μια τρισδιάστατη εικονική πραγματικότητα. Ένιωθα πως έβλεπα το κάθε γύρισμα του έλικα, τον κάθε κόκκο άμμου που πεταγόταν στον αέρα και αισθανόμουν το κάθε κύμα ήχου να χτυπά τα τύμπανα των αυτιών μου. Για μερικά δεύτερα το ελικόπτερο έμεινε να αιωρείται ένα μέτρο πάνω απ' τη γη μέχρι να μπούμε και αμέσως ξεκίνησε την άνοδο με ακόμη πιο θορυβώδη τρόπο. Σε λίγο, αφήναμε πίσω μας το κτιριακό συγκρότημα του Κορυδαλλού, πετώντας προς τη γλυκιά ελευθερία. Οι πιτσιρικάδες δεν χαλάρωσαν λεπτό, ακόμη απειλούσαν με το πιστόλι και τη χειροβομβίδα τον πιλότο φοβερίζοντάς τον.

– Εντάξει, παιδιά. Δώστε μας όπλα, αναλαμβάνουμε εμείς.

Ο Σπυράκος έβγαλε απ' το σακίδιο ένα Σκόρπιον για τον Αλκέτ κι ένα κοντό Καλάσνικοφ για μένα. Το όπλισα κι απευθύνθηκα στον πιλότο.

– Ηρέμησε, μην τα σκατώσεις τώρα που τελειώνει η περιπέτειά σου. Θα μας αφήσεις στο νεκροταφείο του Σχιστού για να πας εσύ στο σπίτι σου κι εμείς στις δουλειές μας.

Το κλίμα αποφορτίστηκε μέσα στην καμπίνα, οι αεροπειρατές μάς χαμογέλασαν γεμάτοι καμάρι. Ήταν λεβεντόπαιδα. Αποδείκνυαν πως η ψυχή μπορεί να πετάξει και χωρίς μηχανική υποστήριξη, αλλά αν αυτή βρεθεί, γίνεται θεαματική εναέρια απόδραση.

Μετά από λίγο το ελικόπτερο έκατσε στο πάρκινγκ του νεκροταφείου του Σχιστού. Εκεί, απ' το μεσημέρι, είχε αφήσει ο μικρός δυο κλεμμένες απ' τον ίδιο μηχανές εντούρο για τη διαφυγή μας (γνώριζε πολύ καλά αυτό το μέρος αφού είχε σχέση με την οικογενειακή του επιχείρηση). Οι τρεις κατέβηκαν και επιβιβάστηκαν στις μηχανές, ενώ εγώ έμεινα με τον πιλότο μέχρι να σβήσει τον κινητήρα του ελικοπτέρου. Είχα μαζί μου ένα κομπολόι που μου το είχε φτιάξει ο Γιώργος. Ήταν μιας κοπής. Του είχα απαγορεύσει να ξαναφτιάξει παρόμοιο! Ζητούσαν επίμονα οι υπαρχιφύλακες να τους φτιάξει το ίδιο κι εκείνος τους παρέπεμπε σε μένα να πάρουν την άδειά μου. Κανένας δεν το έκανε γιατί ήξερε την απάντηση.

«Μια χαρά τα πήγες. Έλα, πάρε αυτό το κομπολόι απ' τον Παλαιοκώστα. Είναι συλλεκτικό, εγώ δεν το χρειάζομαι πια. Και μην τολμήσεις να ξαναβάλεις μπροστά τον κινητήρα, γιατί όπου να κρυφτείς πάνω στη γη θα σε βρω και θα σε σκίσω!»

Κατέβηκα απ' το ελικόπτερο και ανέβηκα στη μηχανή που με περίμενε ο μικρός. Ο Αλκέτ με τον Παναγιώτη είχαν ήδη φύγει. Τους ακολουθήσαμε σφαίρα και κάποια στιγμή τους προσπεράσαμε. Ήταν πιλοτάρα στις μηχανές ο Σπυράκος. Κάπου στο Χαϊδάρι μας περίμενε παρκαρισμένο ένα Μερσεντές λευκό, κλεμμένο από φίλο του Αλκέτ (κι αυτό αφημένο απ' τον Σπυράκο). Φτάσαμε σχεδόν ταυτόχρονα. Παρατήσαμε ένα τετράγωνο μακριά τις μηχανές και οι τρεις μπήκαμε στο αυτοκίνητο ενώ ο Παναγιώτης φόρεσε το

καπέλο του Αλκέτ κι έφυγε σαν κύριος. Ο Σπυράκος, με τη συνεχή καθοδήγησή μου, είχε κάνει άκρως επαγγελματική δουλειά. Μας είχε καταπλήξει πόσο απλά και προσεγμένα υλοποίησε το σχέδιο. Ήθελε πολύ τρέλα και λακωνικό επαγγελματισμό αυτή η απόδραση για να πετύχει και ο μικρός τα διέθεσε και τα δύο. Φυσικά τον ευχαριστήσαμε, του δώσαμε τα συγχαρητήριά μας για αυτό του το κατόρθωμα.

Το εικοσάλεπτο μας βρήκε να ανηφορίζουμε το δρόμο προς τα βουνά της Φυλής. Έπειτα από τόσο καιρό στη φυλακή, οι αποστάσεις και τα χρώματα της φύσης δεν μου φαίνονταν τα ίδια κι αυτή είναι η λιγότερη ζημιά του εγκλεισμού. Πέφτοντας στον κάμπο της Θήβας, το δεύτερο πρόγραμμα στο ραδιόφωνο του αυτοκινήτου διέκοψε τη ροή του προγράμματος για να μεταδώσει την έκτακτη είδηση. Μετά τις ανεπεξέργαστες πρώτες πληροφορίες για την «πρωτοφανή απόδραση», το μικρόφωνο ξαναπήρε το ζευγάρι της εκπομπής. Προβοκατόρικα, αφιέρωσε το επόμενο τραγούδι σε όλους τους δραπέτες. Η φωνή του Παπάζογλου μας έφερε χαμόγελο στα χείλη. Ευθυμήσαμε!

...και του χρόνου οι δραπέτες
την ψυλλιαστήκανε,
είπανε δεν είναι λάθος τη ζωή να ζεις με πάθος
και γι' αυτό σωθήκανε...
...πέταξέ μας ένα γάντζο
στη ζωή μας δώσε αβάντζο...

Άααεεντε, ορέ μάγκες...

| Ο σέρπικο, ο βομβιστής, οι σκοτεινοί νόμοι και η πολιτική υποκρισία |

ΚΑΘΙΣΤΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΥΠΕΥΘΥΝΟ ΣΤΗ ΦΥΛΑΞΗ μιας εισόδου, ο Έλληνας θα τοποθετήσει επικερδή για τον ίδιο διόδια! Και αν του παραχωρήσεις την εξουσία εφαρμογής ενός νόμου, πρώτα θα τον προσαρμόσει σύμφωνα με τη χωρητικότητα της τσέπης του και κατόπιν θα τον εφαρμόσει σε όλους τους υπόλοιπους χωρίς έλεος. Δεδομένης αυτής της πραγματικότητας, που το ίδιο το πολιτικό σύστημα καλλιεργούσε ως μαζική συνείδηση για πολλές δεκαετίες, με ένα μόνο νομοθέτημα το κοινοβούλιο παραχώρησε τα ηνία της εγχώριας εγκληματικότητας στην αστυνομία. Όχι απλώς να την ελέγχει αλλά να την ασκεί πλήρως με τα μεγαλοστελέχη της να πλουτίζουν απ' αυτή...

Το άρθρο αυτού του νόμου, που προσδιορίζεται με τη σεξιστική ονομασία ανακριτική διείσδυση, επιτρέπει στην αστυνομία να συγκαλύπτει ανομίες που διαπράττουν στελέχη της με συνεργαζόμενους παράνομους, οι οποίοι βρίσκονται σε διατεταγμένη υπηρεσία με απώτερο σκοπό την εξάρθρωση πάσης φύσης εγκληματικών οργανώσεων. Δηλαδή, κάποιος που είναι αναγκαίο να εισχωρήσει στον κόσμο των ναρκωτικών, για να τα καταφέρει μπορεί να πουλάει κάθε είδος και ποσότητα ναρκωτικών αφού προστατεύεται

απ' το ακαταδίωκτο. Κάποιος που θέλει να εισχωρήσει σε επαναστατικές οργανώσεις, μπορεί να τοποθετεί βόμβες χωρίς καμιά επίπτωση για τον ίδιο. Σε ληστές τραπεζών, μπορεί να συμμετέχει σε ένοπλες ληστείες. Σε ομάδες εκβιαστών, μπορεί να πουλά προστασία κ.λπ. Ο νόμος καλύπτει όλο το φάσμα της παρανομίας για να έχει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Αυτές οι ανορθόδοξες πρακτικές δεν είναι κάτι το καινούριο, προϋπήρχαν. Ήταν ευρέως διαδεδομένες στα σώματα ασφαλείας, μα δεν καλύπτονταν νομοθετικά. Γίνονταν όμως αποδεκτές εξαιτίας της φύσης του επαγγέλματος.

Τα ναρκωτικά είναι το αντιπροσωπευτικότερο παράδειγμα για το πώς αντιλαμβάνονται και χρησιμοποιούν στην πράξη οι διωκτικές αρχές τη «διείσδυση». Οι ανώτεροι αξιωματικοί (σε σύμπνοια με κάποιους κατώτερους και μυημένους), που είναι επιφορτισμένοι με τον τομέα των ναρκωτικών, δίνουν το ελεύθερο σε έμπειρους, συνεργάσιμους και της αρεσκείας τους (συνηθώς αλλοδαπούς) εμπόρους να διοχετεύουν με τα βαποράκια τους την πραμάτεια τους στις πιάτσες, με την προϋπόθεση να καταδίδουν άλλους εμπόρους, τους οποίους θα συλλαμβάνει η αστυνομία για να τους φορτώσει, εκτός από ξύλο, ό,τι κακούργημα διαθέτει ο νόμος περί ναρκωτικών.

Μ' αυτή την απλούστατη μέθοδο όλοι είναι ευχαριστημένοι. Οι έμποροι, ως νόμιμοι συνεργάτες της αστυνομίας, εξαλείφουν τον ανταγωνισμό στην αγορά, καταδίδοντας στους αξιωματικούς-προστάτες τους τους απροστάτευτους ανταγωνιστές τους. Οι αξιωματικοί, με τις χωρίς κόπο, δοσμένες στο πιάτο συλλήψεις, παρουσιάζουν πλούσιο έργο στην καταπολέμηση των ναρκωτικών και ένα μεγάλο κομμάτι απ' τα κέρδη καταλήγουν στις τσέπες τους. Οι τοξικομανείς συνεχίζουν να πληθαίνουν κατακλύζοντας την πόλη αφού βρίσκουν όσο και ό,τι ναρκωτικό τραβάει η όρεξή τους στις πιάτσες, παρά τις συνεχείς συλλήψεις οργανωμένων δικτύων διακινητών. Οι φυλακές, λειτουργώντας ως δεξαμενές απ' όπου τρέφεται το αχόρταγο δικαστικό τέρας, ξεχειλίζουν από ισο-

βίτες εμπόρους, διακινητές, τοξικομανείς και ένα σωρό παρατρεχάμενους, που σαρώθηκαν απ' τα δίχτυα της «μηχανότρατας» της ΕΛ.ΑΣ. Και το φαύλο νομοθετικό σώμα μιας χώρας που έχει το θλιβερό προνόμιο οι έμποροι ναρκωτικών να είναι απείρως περισσότεροι απ' τους χρήστες, λειτουργώντας υποκριτικά ως προς τη λύση ενός τόσο σοβαρού κοινωνικού ζητήματος, αποποιείται τις ευθύνες του, αφού με δικιά του βούληση ο ανελέητος πόλεμος κατά των ναρκωτικών συνεχίζεται με αμείωτη ένταση απ' τις διωκτικές αρχές.

Είναι πολύ συχνό το φαινόμενο να ξεσπά ενδοοικογενειακός πόλεμος όταν τα συμφέροντα των μπατσοσυμμοριών που εφαρμόζουν προς ίδιον όφελος το συγκεκριμένο νόμο αλληλοσυγκρούονται. Δεν είναι λίγες οι φορές που κάποιος συνεργαζόμενος με μια φατρία μπάτσων πιάνεται στα πράσα την ώρα της διείσδυσης από άλλη φατρία με τα ίδια συμφέροντα, με αποτέλεσμα να βρίσκεται στη θέση του κατηγορουμένου. Έτσι οι προστάτες του είναι εξαναγκασμένοι να τηλεφωνούν ή να παρουσιάζονται οι ίδιοι στους εισαγγελείς και ανακριτές που διαχειρίζονται την υπόθεση να πιστοποιήσουν ότι ο άνθρωπος αυτός δεν είναι εγκληματίας αλλά το δικό τους πολυχρηστικό εργαλείο διείσδυσης!

Η διείσδυση λοιπόν είναι ένα απ' τα πολλά δωράκια του ελληνικού κοινοβουλίου προς τους αξιωματικούς της αστυνομίας, για τις υπηρεσίες τους στην αποσιώπηση και συγκάλυψη της εκτεταμένης διαφθοράς που μαστίζει ολόκληρη τη χώρα η οποία είναι η μήτρα που κυοφορεί και γεννά την εγκληματικότητα.. Είναι παραπλήσια με το νόμο περί ευθύνης υπουργών, για να καλύπτονται νομικά οι αξιωματικοί με το ακαταδίωκτο για τις μεθόδους τους, και συγχρόνως τους καθιστά συνένοχους στο έγκλημα που συντελείται κατά του λαού. Διόλου τυχαίο ότι τα μεγαλοστελέχη και οι συνδικαλιστές της ελληνικής αστυνομίας διατηρούν πολιτική ατζέντα. Έχοντας ως αιχμή του δόρατος το ακανθώδες ζήτημα της εγκληματικότητας, εξυπηρετούν συγκεκριμένα συμφέροντα

και ως επί το πλείστον δεξιόστροφα πολιτικά κόμματα που πάντοτε θα έχουν μια κενή θέση στους εκλογικούς τους καταλόγους για να συμπεριληφθούν μετά την αποστρατεία τους. Ασφαλώς τα έξοδα της δαπανηρής προεκλογικής τους εκστρατείας καλύπτονται εξ ολοκλήρου απ' τις αιματηρές οικονομίες του πενιχρού μισθού τους! Έτσι το έγκλημα καθίσταται καθοριστικός παράγοντας στις κομματικές συγκρούσεις και πολιτικές εξελίξεις. Άρα, άκρως χρήσιμο κι εκμεταλλεύσιμο.

Το διεφθαρμένο σύμφυρμα που λυμαίνεται το κράτος αντιδρά σφόδρα στην προοπτική αποποινικοποίησης της χρήσης και κατοχής των μαλακών ναρκωτικών και τη διανομή και χρήση των σκληρών σε εξαρτημένα άτομα από ειδικές κρατικές επιστημονικές δομές υπό την επίβλεψη ιατρικού προσωπικού. Διότι θα γκρεμιστεί η καλοστημένη επικερδής φιέστα ενός σικέ και αέναου αγώνα κατά της εγκληματικότητας, που εξυπηρετεί ολόκληρο το βρώμικο σύστημά τους. Αντ' αυτού, με απαράμιλλο σθένος και πυγμή για τους απονήρευτους κι άλλη τόση δολιότητα για τους υποψιασμένους, νομοθετούν για να εφαρμόζουν σκληρότατους νόμους σε όσους σκοπεύουν να χαλάσουν το πριβέ πάρτι τους, γιατί διαταράσσουν την ισορροπία των πραγμάτων που δεν είναι τίποτα άλλο απ' τα ιερά συμφέροντά τους! Τους βαφτίζουν τρομοκράτες, μα είναι κοινωνικοί αγωνιστές, ακτιβιστές κι άτομα που διακατέχονται από επαναστατικές ιδέες. Αφορμή εφαρμογής του αντιτρομοκρατικού νόμου είναι το ότι κάποιοι απ' αυτούς, χωρίς κανένα προσωπικό όφελος (τίποτα δεν πρέπει να είναι δωρεάν στον καπιταλιστικό κόσμο, χαλάνε την πιάτσα...) και μην έχοντας άλλο όπλο αντίστασης, στη χάση και στη φέξη, πασχίζουν με ακίνδυνες βόμβες μήπως αφυπνίσουν τον κοσμάκη που συνεχίζει παραιτημένος το συμβιβασμένο βίο του, γιατί έτσι είναι τα πράγματα! Έτσι είναι τα πράγματα, γιατί έτσι είσαι εσύ ανθρωπάκο. Αν ήσουν αλλιώς, θα ήταν και τα πράγματα αλλιώς...

Ενδεικτική παρενέργεια από παρόμοια νομοθετήματα είναι και η περίπτωση του κατάπτυστου ευεργετικού «Νόμου 13» (δεν

ξέρω αν υφίσταται ακόμη), που προέβλεπε προνομιούχα ποινική μεταχείριση, ως και απαλλαγή από κάθε κατηγορία, εμπλεκομένου σε υποθέσεις ναρκωτικών, και όχι μόνο, που βοήθησε τις διωκτικές αρχές στη διαλεύκανση της υπόθεσης στην οποία εμπλεκόταν ο ίδιος, αλλά και σε εξιχνίαση άλλων υποθέσεων που εμπίπταν στον ποινικό κώδικα. Φυλακισμένοι που θεωρούσαν τον καταδοτισμό και τη συνεργασία με την αστυνομία επαναστατική πράξη, με τους μεγαλόμπατσους πάτρωνές τους, είχαν στήσει ένα παραμάγαζο μέσα κι έξω απ' τις φυλακές και πουλούσαν σε ενδιαφερόμενους κρατούμενους «13άρια» έναντι πενήντα χιλιάδων ευρώ το καθένα!

Ένα απ' τα πολλά τεχνάσματα που χρησιμοποιούσαν ήταν κι αυτό: Οι εντός φυλακών «13άρηδες», με τη βοήθεια των ομοϊδεατών συντρόφων τους που απαλλάχτηκαν με τον ίδιο νόμο και βρίσκονταν εκτός φυλακών, στήναν δουλειές με φούντες... Πείθοντας άπειρους στην παρανομία και αφελείς νεαρούς Αλβανούς, οργάνωναν μεταφορές ναρκωτικών απ' την Αλβανία στην Ελλάδα. Μόλις οι ανύποπτοι μεταφορείς περνούσαν τα σύνορα φορτωμένοι ναρκωτικά, στο προκαθορισμένο μέρος που ήταν προγραμματισμένο να τα παραδώσουν στους επαναστάτες, τους περίμεναν τα ειδοποιημένα απ' αυτούς φιλαράκια τους, οι μπάτσοι. Εκτός απ' τα άξια γαλόνια της επιτυχίας για τους μυημένους στο κόλπο μπάτσους, από κάθε μία τέτοια επιχείρηση εκκρεμούσε και ένα ορφανό «13άρι». Δηλαδή, ποιος ήταν αυτός που έδωσε τη δουλειά! Όποιος κρατούμενος είχε μπροστά του μια σοβαρή δίκη, όπου χρειαζόταν ένα 13άρι για να παρουσιαστεί στο δικαστήριο ως συνεργαζόμενος με τις διωκτικές αρχές στην πάταξη του εγκλήματος και διέθετε πενήντα χιλιάρικα κι ανεκτίμητη ξεδιαντροπιά, το ορφανό 13άρι κατοχυρωνόταν απ' την αστυνομία σ' αυτόν για πάσα χρήση... Τα πενήντα χιλιάρικα τα μοιράζονταν οι επαναστάτες καταδότες με τους ακάματους στην προστασία της κοινωνίας μεγαλόμπατσους. Φυσικά οι απονήρευτοι νεαροί Αλβανοί ίσως να βρίσκονται ακόμη στη φυλακή, μιας και η δικαιοσύνη σπαρταρά από ηδονή όταν εκστομίζει την

εσχάτη των ποινών. Αχ, βρε άνθρωπε! Το πόσο σκουλήκι κρύβεις μέσα σου, είναι το μόνο που με τρομάζει σ' αυτή τη ζωή...

Μια ακόμα ελάχιστη γεύση διαφθοράς απ' τα σώματα ασφαλείας είναι και η παρακάτω ακολουθία γεγονότων, που φωτίζουν με τον πιο ξεκάθαρο τρόπο τα λεγόμενά μου: Απ' την παραβίαση της άδειάς του μέχρι και την ημέρα της απόδρασης, ο Σπύρος, για να σταθεί οικονομικά, εντάχθηκε σε μια ομάδα τεσσάρων ατόμων που δραστηριοποιούνταν σε αρπαγές τσαντών και χαρτοφυλάκων από εν κινήσει πολυτελή οχήματα στην ευρύτερη περιοχή των βορείων προαστείων αλλά και σε διαφόρων τύπων άλλες ληστείες, ακόμη και τραπεζών. Στο χρονικό διάστημα συναναστροφής μαζί τους, θα ανακάλυπτε ότι τα μέλη της εν λόγω ομάδας βρίσκονταν υπό την καθοδήγηση και προστασία ενός απ' τους πολλούς αλητόμπατσους της ΕΛ.ΑΣ., που εκείνο τον καιρό ήταν διοικητής του τμήματος Νίκαιας. Για τις πολύτιμες υπηρεσίες του, η γελοία καρικατούρα Έλληνα Σέρπικο αξίωνε και λάμβανε απ' τον καθέναν προστατευόμενό του τρία χιλιάρικα ευρώ το μήνα. Αν τύχαινε κάποιο απ' τα παιδιά του να συλληφθεί εν ώρα δράσης από άλλη αστυνομική διεύθυνση, το επισκεπτόταν ο ίδιος στο κρατητήριο και του ζητούσε τριάντα έως πενήντα χιλιάρικα για να μην προφυλακιστεί! Τον «τιμούσε» το λόγο του! Έπαιρνε μέσα απ' το γραφείο του ανακριτή το μονάκριβο τέκνο του απ' το χεράκι και φεύγανε! Σημειωτέο, δεν ήταν οι μόνοι επ' αμοιβή προστατευόμενοί του. Συγχρόνως, για να προβάλλει έργο, μπαγλάρωνε όσους παράνομους του υποδείκνυαν τα ξαμολημένα ρουφιανάκια του.

Το ακόλουθο χαρακτηριστικό ευτράπελο αντανακλά τις παραμέτρους της όλης κατάστασης. Σε μια απ' τις καθημερινές εξορμήσεις των χαφιέδων του, εντελώς τυχαία, σπάσαν το τζάμι και απέσπασαν απ' το εσωτερικό του αυτοκινήτου του διοικητή της ΕΥΠ (βρισκόταν στη θέση του οδηγού σταματημένος σε φανάρι) ένα χαρτοφύλακα που περιείχε απόρρητα κρατικά έγγραφα. Βλέποντας το περιεχόμενο του χαρτοφύλακα, επικοινώνησαν με τον

μέντορά τους να τους καθοδηγήσει τι πρέπει να πράξουν. Εκείνος τους συμβούλεψε να τον μεταφέρουν στο γραφείο του και να του τον παραδώσουν. Με τη σειρά του, παρουσιαζόμενος ως από μηχανής θεός, τον παρέδωσε στον διοικητή της ΕΥΠ. Μιας και δεν ήταν υποχρεωμένος να αποκαλύψει πώς βρέθηκε στα χέρια του ο χαρτοφύλακας (διαφύλαξη απορρήτου του πληροφοριοδότη), προέβαλε ως άλλοθι τις πολύ καλές σχέσεις που διατηρεί με τον υπόκοσμο, απ' όπου και αντλεί πολύτιμες πληροφορίες στη μάχη κατά του οργανωμένου εγκλήματος! Έτσι, ανέβασε στα ύψη τις μετοχές του στο αστυνομικό σώμα, περνώντας παράλληλα το ηθικό δίδαγμα στους συναδέλφους του ότι όποιος πάει με το σταυρό στο χέρι δεν έχει κανένα μέλλον...

Ο Σπύρος, έχοντας ακόμη νωπά στη μνήμη του τα λόγια μου πως δεν πρέπει να έχει καμιά εμπιστοσύνη σε παράνομους που διατηρούν αλισβερίσια με μπάτσους, δεν τους αποκάλυψε το παραμικρό για την επικείμενη απόδραση (ευτυχώς). Στο τελικό στάδιο, άδειασε και καθάρισε το σπίτι όπου διέμενε ως τότε και ακολούθησε βήμα προς βήμα το σχέδιο της απόδρασης. Μερικές μέρες μετά την απόδραση, οι δρόμοι μας με τον Αλκέτ χώρισαν, ενώ ο Σπύρος κατέβηκε στην Αθήνα να συναντήσει την κοπέλα του. Απ' αυτή θα μάθαινε πολλές λεπτομέρειες σχετικά με τα όσα ακολούθησαν της απόδρασης και ως τότε αγνοούσαμε. Θορυβημένα απ' τις διαστάσεις που πήρε η απόδραση, δύο απ' τα χαφιεδόπαιδα, ασκώντας ψυχολογική βία στην κοπέλα του Σπύρου, τη μεταφέραν στο αστυνομικό τμήμα της Νίκαιας και στο γραφείο του προστάτη τους, να ομολογήσει ότι ήταν μία απ' τις κοπέλες που επέβαιναν στη δοκιμαστική πτήση. Φυσικά κατέδωσαν και το σπίτι όπου διέμενε ο Σπύρος, μην τυχόν μετά την απόδραση βρήκαμε εκεί καταφύγιο. Ο αλητόμπατσος έγινε έξω φρενών.

«Γιατί δεν με ενημερώσατε έγκαιρα; Θα πήγαινα εγώ ο ίδιος με τους άντρες μου στο νεκροταφείο του Σχιστού να τους σκοτώσω την ώρα που κατεβαίναν απ' το ελικόπτερο!», ωρυόταν...

Απ' τη φούρια σου να μας τα κλάσεις, θα 'σβηνες όλα τα καντήλια του κοιμητηρίου! Σέρπικο της κακιάς ώρας... Μην φανταστεί κανείς πως αποκάλυψα κάτι το τρομερό. Ίδια και πλήθος από παρεμφερή κατορθώματα είναι καθημερινή ρουτίνα για τους παροικούντες την Ιερουσαλήμ, τα γνωρίζουν ως και οι καφετζήδες! Είναι πασίγνωστο ποιος πολιτικός έδωσε εντολή να τοποθετήσουν μπράβοι της νύχτας βόμβα στον Μιχαλολιάκο, μα η αστυνομία – κατόπιν ενδελεχούς και εμπεριστατωμένης έρευνας– τη χρέωσε στη 17Ν. Το γνωρίζει ολόκληρος ο πολιτικός κόσμος και όλα τα στελέχη της ΝΔ όπου στεγάζεται πολιτικά ο συγκεκριμένος «βομβιστής» και έχει πολύ ψηλά τη σημαία της μηδενικής ανοχής στην εγκληματικότητα. Το γνωρίζει ακόμη καλύτερα ο ίδιος ο Μιχαλολιάκος, μα δεν μιλά. Και τι να πει, όταν πρέπει να δώσει εξηγήσεις για το ποια ήταν τα κίνητρα στο ξεκαθάρισμα λογαριασμών μεταξύ πολιτικών προσώπων! Έτσι επέλεξε τη σιωπή, δέσμιος του άγραφου νόμου της ομερτά που έχει επιβάλλει η άκρως διεφθαρμένη πολιτική συνομοταξία την οποία κι ο ίδιος υπηρετεί. Μια πολιτική συνομοταξία, όπου τα πολιτικά κόμματα έχουν δομές εγκληματικών οργανώσεων δρώντας με γκανγκστερικές μεθόδους και η ευθύνη τους προς τον λαό διαχέεται σε ένα ευρύ φάσμα ανθρώπων που εντέλει χάνεται στον μακρινό ορίζοντα... Όπου η αστυνομία επωμίζεται το ρόλο ιδιωτικού στρατού στη διαφύλαξη συγκεκριμένων συμφερόντων και η συντριπτική πλειοψηφία των δημοσιογράφων συγκροτούν τα δημοσιογραφικά χαρέμια των καναλαρχών και πλουτίζουν εκδιδόμενοι σε όποιον κατέχει και ασκεί εξουσία, δεσμευμένοι να τηρούν με ευλάβεια το νόμο της σιωπής για τα έργα και τις ημέρες των κρατούντων, μην φτάσει η μπόχα στη μύτη του πολίτη και υπάρξουν παρενέργειες...

Είναι επίσης πασίγνωστο ποιοι πολιτικοί και βουλευτές δωροδοκούνται από κυκλώματα ναρκωτικών για να τους παρέχουν ασυλία. Όπως είναι γνωστό ποιος μεγαλοεισαγγελέας έβγαλε απ' τη φυλακή, ένα μόλις μήνα μετά την προφυλάκισή τους για πέντε

ένοπλες ληστείες τραπεζών, τέσσερα άτομα γιατί ο ένας τύχαινε να είναι ο κανακάρης του, ενώ στο δικαστήριο φρόντισε να μην πάει ούτε μια μέρα φυλακή! Παρά ταύτα, συνεχίζει να προσφέρει τις ανεκτίμητες υπηρεσίες του στη διαφύλαξη της έννομης τάξης! Στην περίπτωσή μου, και όχι μόνο, σε κάθε συνεδρίαση των δικαστηρίων που εκδικαζόταν υπόθεσή μου, το γλοιώδες σινάφι του, με συνοπτικές διαδικασίες μέσα σε δύο το πολύ ώρες, επέβαλλε και κατοχύρωνε την ανώτατη προβλεπόμενη ποινή για κάθε αδίκημα. Για τους ασκούντες την εξουσία εγκληματίες απαιτούνται μερικοί αιώνες αλλεπάλληλων συνεδριάσεων ειδικών επιτροπών της βουλής και ειδικών δικαστηρίων για να υπάρξει μια τελεσίδικη απόφαση. Η οποία ως συνήθως θα είναι αθωωτική! Η ισονομία και ισοπολιτεία σε όλο τους το μεγαλείο! Οι εξ ανάγκης παραβάτες σταυρώνονται, ενώ οι πραγματικοί ηθικοί αυτουργοί εφαρμόζουν τους νόμους.

Εύλογη η καχυποψία αν στ' αλήθεια κάποιον που έχει απορρίψει συλλήβδην τους νόμους, τον απασχολεί η τήρησή τους απ' όσους τους εφαρμόζουν. Θα είμαι σαφής και ξεκάθαρος: Σε μια πολιτεία που δεν επιθυμώ να συμμετέχω ενεργά, αφού η ακραία αδικία κι αυθαιρεσία είναι θεσπισμένη, δεν νοιάζομαι για τους νόμους και τη σωστή εφαρμογή τους. Όμως δεν παύουν να με επηρεάζουν άμεσα. Το ακατανόητο για μένα είναι πώς καταφέρνουν τα πρωτεύοντα που νέμονται την εξουσία, ενώ εξόφθαλμα συμπεριφέρονται στους θεσμούς της πολιτείας σαν πειναλέοι πίθηκοι σε υπαίθρια λαχαναγορά, να γίνονται αποδεκτά από νοήμονες πολίτες ως άνθρωποι και μάλιστα ως οι πλέον χρήσιμοι στην κοινωνία τους! Δυστυχώς, η πραγματικότητα είναι αμείλικτη. Καθρεφτίζει απελπισμένους νάνους να ορθώνουν με τα μικρά χεράκια τους κυκλώπεια τείχη νόμων γύρω τους, για να προστατεύσουν τη νωθρή κι ανήμπορη ψυχή τους. Οικοδομούν έναν μολυσματικό και επικίνδυνο πολιτισμό που κυριαρχείται από άπληστα ανθρωποειδή, που δεν διστάζουν να ληστεύουν το μέλλον των ίδιων των παιδιών τους

ικανοποιώντας τον ασίγαστο καταναλωτικό τους παροξυσμό. Αν τον φανταστούμε σαν ενιαίο πολυώροφο οικοδόμημα και διέθετα τις μαγικές εκείνες ικανότητες να αποφασίσω για τη μοίρα του, θα του έκανα μια «εκ βάθρων ανακαίνιση»! Οι περισσότεροι ένοικοι ίσως συμφωνήσουν μαζί μου ότι χρειάζεται γκρέμισμα, ελάχιστοι όμως θα δέχονταν να χάσουν το διαμέρισμά τους...

Μιας και ποτέ δεν θα χωνέψω ότι με καταδιώκουν λιγδιάρικα δίποδα, θα ξεσκεπάσω τη φαυλότητά τους με ένα προβοκατόρικο ερώτημα. Στο υποθετικό σενάριο που λέει ότι: Στις επόμενες εκλογές συμμετέχω με νεοσύστατο κόμμα αποτελούμενο από διάφορα ρεμάλια και το εκλογικό σώμα με τιμήσει με το 80% των ψήφων του (το υπόλοιπο 20% το αφήνω για να έχει βάση το σενάριο) κι ακολουθώντας τις επιταγές του συντάγματος σχηματίσω δημοκρατική κυβέρνηση, ποια θα είναι η αντίδρασή τους; Θα παραιτηθεί απ' τα εξέχοντα καθήκοντά του λόγω ευθιξίας έστω ένας; Νομίζω πως δεν χρειάζεται ιδιαίτερη σκέψη ούτε αχαλίνωτη φαντασία για να απαντηθεί η υποθετική όσο και πρωτότυπη ερώτησή μου. Απολύτως κανένας! Ξεχνώντας το εγκληματικό μου παρελθόν, οι επαγγελματίες πολιτικοί θα δεχτούν με υποκλίσεις όποιο υπουργικό θώκο τους προσφέρω στη νεοσύστατη κυβέρνησή μου, οι αστυνομικοί θα ερίζουν για μια θέση στην προσωπική και των ρεμαλιών μου φρουρά, με τα όπλα τους να μας προστατεύουν από καινούριους φανταστικούς κακούς, οι δικαστές θα συνεχίσουν να είναι δίκαιοι δικάζοντας τον ταλαίπωρο πολίτη με βάση τα δικά μου καινούρια νομοθετήματα, οι παλλακίδες του συστήματος θα μαλλιοτραβιούνται για μια αποκλειστική συνέντευξη όπου θα με αποκαλούν πρωθυπουργό κι όχι «γνωστό κακοποιό», ενώ οι τραπεζίτες, που μέχρι πρότινος λήστευα τις τράπεζές τους, και οι επιχειρηματίες, που τρέμανε στο ενδεχόμενο απαγωγής τους, θα με παρακαλάνε γονυπετείς να δεχτώ τις βαλίτσες με τα φτωχικά δωράκια τους καθώς η δημοκρατία θα συνεχίζει να τραβά το δρόμο της, γιατί δεν έχει αδιέξοδα!

Δεν γνωρίζω αν το ελληνικό σύνταγμα μου παρέχει το δικαίωμα να πολιτευτώ. Ας μην ανησυχούν, αν ξαφνικά αποφασίσω να αυτοεξευτελιστώ, θα επιλέξω πιο ευφάνταστο τρόπο. Πάντως, αν ποτέ τα χάσω (άνθρωποι είμαστε) και πολιτευτώ, καλά θα κάνουν να με ψηφίσουν μονοκούκι όλοι οι Έλληνες. Τόσες χαμένες τετραετίες σοβαρότητας, εργατικότητας και υπευθυνότητας, ας δώσουν μια ευκαιρία στο χιούμορ, την ανεμελιά και την ανευθυνότητα! Γιατί, ποιος ξέρει... ίσως γλιτώσουμε όλοι την ομαδική κατάθλιψη!

| Ο μικρός |

Εκείνο το καλοκαίρι του '06 κατέβηκα για μερικούς μήνες στην Αθήνα. Δύσκολη απόφαση για μένα, δεν την μπορούσα την Αθήνα. Πέρα του ότι δεν τη γνώριζα καθόλου, μου έμοιαζε και την ένιωθα σαν την τσιμεντένια επέκταση του Κορυδαλλού, το πίσω μεγάλο προαύλιό του, όπου οι κάτοικοί της διαβιούν σε ημιελεύθερη κατάσταση. Αυτή μου την αίσθηση την ενίσχυσαν κατά το παρελθόν όσοι κρατούμενοι ζούσαν στο λεκανοπέδιο πριν μπουν φυλακή. Η προσαρμοστικότητά τους στη νέα πραγματικότητα ήταν εκπληκτική, σαν έτοιμοι από καιρό... Δίναν την εντύπωση ενοίκων πολυκατοικίας που τους κάναν βίαιη έξωση απ' το πολυτελές κι άνετο ρετιρέ των διακοσίων τετραγωνικών, για να τους εγκαταστήσουν στο φτωχικό στριμόκωλο ισόγειο των τριάντα! Ο αγώνας τους για ελευθερία ήταν άρρηκτα συνδεδεμένος με τετραγωνικά από μπετόν και καθημερινές ανέσεις! Κι ούτε λόγος για απόδραση... Έτσι κι αλλιώς, απόδραση από μια μικρή φυλακή σε μια μεγαλύτερη δεν λογίζεται ως τέτοια, αφού δεν αξίζει το ρίσκο ούτε έχει ιδιαίτερο νόημα!

Σκοπός της μετάβασής μου στην Αθήνα ήταν ο εντοπισμός, η παρακολούθηση κι εντέλει η απαγωγή του εφοπλιστή Παναγόπουλου, ο οποίος διέμενε σε πολυτελή βίλα δίπλα στο κύμα στο Καβούρι, πρώτη μούρη... Απέκλεισα τον ίδιο ως στόχο γιατί από

δημοσιεύματα γνώριζα την ασθένειά του και στοχοποιήσαμε τον γιο του που ήταν στην ηλικία μου. Κατέφθανε μια ώρα μετά τον πατέρα του στα γραφεία της εταιρείας στη Βούλα με ένα καφετί A8 Άουντι (με σοφέρ παρακαλώ), κάνοντας το ίδιο ακριβώς δρομολόγιο με τον πατέρα του αφού διέμενε και ο ίδιος στη συγκεκριμένη τεράστια βίλα. Εύκολος σχετικά στόχος, μα η αλήθεια ήταν πως μας πήρε κάποιους μήνες εντατικής παρακολούθησης να σιγουρευτούμε για το δρομολόγιο του γιου, γιατί έλειπε (προφανώς σε ταξίδια) κατά διαστήματα. Μέσα φθινοπώρου τελειώσαμε την παρακολούθηση και είπαμε να κάνουμε μια ανάπαυλα, να μπούμε στο κυρίως μέρος της αρπαγής αρχές Δεκέμβρη. Φτάσαμε στο παραπέντε της αρπαγής, αλλά πρόλαβαν «οι δαίμονες»... Τζάμπα κόπος. Ίσως εν αγνοία μου τον καρπώθηκαν άλλοι...

Στον Σπυράκο έκανα σαφές πως αν είχε αίσιο τέλος η απαγωγή εγώ θα εγκατέλειπα την Ελλάδα. Αν ήθελε να 'ρθει μαζί μου καλοδεχούμενος, αν όχι θα έπρεπε να κάνει εκείνα τα κουμάντα που θα του εξασφάλιζαν περισσότερο καιρό εκτός φυλακής. Μαθηματικά αποδεδειγμένα, αν παραμέναμε εντός των συνόρων πάντα θα μας περίμενε ένα κελί που αργά ή γρήγορα θα μας φιλοξενούσε (όπως και έγινε). Ο Σπυράκος δεν θα άντεχε για πολύ καιρό την πίεση ως καταζητούμενος. Έκανε πισώπλατη επανάσταση, αγνοώντας κανόνες ασφαλείας που ήταν υποχρεωμένος εκ των πραγμάτων να τηρεί. Έκπληκτος ανακάλυψα ότι έφευγε κρυφά για να προμηθευτεί ναρκωτικά κα συναντούσε την κοπέλα του που είχε μαζί του στη δοκιμαστική πτήση, η οποία ανακρινόμενη είχε ομολογήσει πως με τον μικρό ήταν ζευγάρι. Ακριβώς μετά την απόδραση, γνωρίζοντας ότι αυτό του στοίχισε συναισθηματικά, τον συμβούλευσα να προτείνει στην κοπέλα του, αν και η ίδια το επιθυμούσε, να τον ακολουθήσει. Αλλιώς, θα έπρεπε να κόψει κάθε σχέση μαζί της. Η κοπέλα αρνήθηκε. Εκείνος, αντιλαμβανόμενος (έτσι πίστεψα) τον κίνδυνο που διατρέχαμε, μου υποσχέθηκε πως δεν θα την ξαναδεί.

Η ξαφνική διαπίστωση ότι ο στενότερος συνεργάτης μου κινείται παρασκηνιακά, ακολουθώντας υπόγειες, απαγορευμένες για καταζητούμενους, διαδρομές και μην γνωρίζοντας πόσο καιρό συνέβαινε αυτό, με έκανε έξαλλο. Ξανά μπροστά μου το θηριώδες ανίκητο τέρας. Ο απρόβλεπτος ανθρώπινος παράγοντας. Άγιος ο έρωτας, κατανοητά τα πάθη αλλά είχαμε μια κρατική διωκτική μηχανή πίσω μας να περιμένει το μοιραίο λάθος. Θέλοντας να τον δικαιολογήσω κάπως για την ανεπίτρεπτη αυτή συμπεριφορά, θα πω και τα εξής: Η ζωτικότητα της νιότης, η ξαφνική αλλαγή στη ζωή του, η διαφορά ηλικίας (με έβλεπε σαν μπαμπά), η έλλειψη διασκέδασης και η ανυπομονησία να εξαργυρώσει την επιταγή των περγαμηνών που ξαφνικά απέκτησε απ' τη συμμετοχή του στην απόδραση πιθανόν να οδήγησαν σ' αυτή την επικίνδυνα επιπόλαια συμπεριφορά. Πίστεψε πως η απόδραση ήταν το εφαλτήριο για την ξέγνοιαστη, χωρίς όρια ζωή και όχι το ξεκίνημα της αναμέτρησής μας με τις δυσκολίες που έπρεπε να υπερβούμε για να σταθούμε αντάξιοι στα νέα δεδομένα. Προφανώς, όλα αυτά δεν κατάφερε να τα διαχειριστεί με σωφροσύνη και εκεί που με είχε θεό άρχισε να με βλέπει δυνάστη. Τις δυσκολίες που επέφεραν η κατάσταση στην οποία βρισκόμασταν και η προσήλωση στο στόχο μας εκείνος θεωρούσε πως τις επέβαλλα εγώ.

Είναι αλήθεια ότι η δικιά μου φύση είναι τραχιά. Μου βγαίνει αβίαστα μια έμφυτη αψάδα στο λόγο χωρίς να την αντιλαμβάνομαι ως τέτοια. Είναι ίδιον του χαρακτήρα μου. Πολλές φορές μιλούσα έτσι στον μικρό πάνω στην πίεση της δουλειάς, όταν διαπίστωνα επιπολαιότητα στην αντιμετώπιση σοβαρών ζητημάτων. Βέβαια, η πλευρά αυτή του χαρακτήρα μου δεν ήταν άγνωστη στον μικρό, τη γνώριζε απ' τη συμβίωσή μας για δυο χρόνια στη φυλακή. Ερχόμενος να με πάρει με το ελικόπτερο, ήξερε πως αυτό το κομμάτι μου δεν θα το άφηνα στο κελί. Βρέθηκα σε πάρα πολύ δύσκολη θέση. Ήταν πολύ ξαφνικό όλο αυτό. Δεν γνώριζα πώς να το διευθετήσω, δεν είχα λύση. Και ποιος μπορούσε να έχει την ενδε-

δειγμένη για μια σπάνια ψυχή που τα πόδια της ήταν χωμένα στα σκουπίδια και τα χέρια της χαϊδεύαν τα αστέρια, που πέρναγε τα φουσκωμένα ποτάμια τρέχοντας. Όταν κι ο ίδιος, που του κλήρωσε τέτοια ψυχή, αδυνατούσε να τη διαχειριστεί, πώς να το κάνω εγώ; Ό,τι μέτρα πειθαρχίας κι αν του επέβαλλα, μόνο περισσότερα προβλήματα θα επέφεραν.

Παρ' όλα αυτά, μετά τα πρώτα «γαλλικά», του μίλησα σοβαρά για να σωθεί η κατάσταση. Τα βρήκαμε (έτσι νόμιζα πάλι), αφού παραδέχτηκε πως η συμπεριφορά του ήταν λάθος και ανήκει στο παρελθόν. Μου υποσχέθηκε πως δεν πρόκειται να ξανασυμβεί. Μετά εικοσαημέρου, ξανά τα ίδια. Διαπίστωσα (κατόπιν εορτής) ότι έκανε χρήση πριν από λησταία τράπεζας που παραλίγο να σκοτωθούν άνθρωποι. Αυτό ήταν κόκκινη γραμμή για μένα. Πλέον, ένιωθα την ανάσα του διαόλου να με ζυγώνει.

Ήταν προφανές ότι ο Σπύρος δεν είχε καμία διάθεση να αποκολληθεί απ' τα πάθη του. Αποφάσισε τη ρήξη, πιστεύοντας πως ό,τι ήταν να πάρει σε γνώση από μένα το πήρε. Ένιωθε πια γερά τα φτερά του. Ήθελε να τα δοκιμάσει ελεύθερα στον ανοιχτό ορίζοντα, μακριά απ' τις δικές μου καταπιεστικές απαγορεύσεις. Ήταν δικαίωμά του και έκανε χρήση αυτού του δικαιώματος.

Στενάχωρη εξέλιξη. Ένιωθα υπεύθυνος γι' αυτόν, γιατί έκανε μια πράξη αυτοθυσίας για μένα και δεν θα είχα την ευκαιρία να του την ξεπληρώσω. Παράλληλα, δεν επιθυμούσα να εγκλωβιστώ παραμένοντας όμηρος μιας ηρωικής πράξης που είχε λάβει χώρα στο παρελθόν, ενώ στην παρούσα φάση οι συμπεριφορές του ανέτρεπαν όλα τα δεδομένα. Δημιούργησαν ένα δυσμενές, γεμάτο καχυποψία κλίμα που το δικό μου εκπαιδευμένο αισθητήριο επιβίωσης έκρουε τον κώδωνα του κινδύνου. Δεν είχα καμία διάθεση και κανένα λόγο να επιμένω σε μια αδιέξοδη κατά την κρίση μου κατάσταση. Με ποια διάθεση να ξεκινήσω, να συγκεντρωθώ και να βγάλω σε πέρας μια δουλειά τόσο δύσκολη, όπως η απαγωγή, νιώθοντας να με ζώνουν τα φίδια; Είχα όλη την καλή θέληση να

του το ανταποδώσω ανεβάζοντας εκείνον στην κορυφή και όχι κατρακυλώντας εγώ στις παρυφές, εγκαταλείποντας αξιόπιστους κανόνες ασφαλείας, δουλεμένους και δοκιμασμένους από μένα τον ίδιο για πολλά χρόνια ως καταζητούμενος που κατόπιν θα υιοθετούσαν όσοι πέρασαν από κοντά μου.

Με το χρόνο, εξέλιξη εξίσου θλιβερή ήταν ότι στην υπόθεση του Σπυράκου βρήκαν την κατάλληλη ευκαιρία να ξεράσουν τα γεμάτα φαρμάκι στόματά τους φτύνοντας κόντρα στον άνεμο οι δηλητηριώδεις φρύνοι, που περίμεναν καιρό στη γωνία πότε θα κάνω το «λάθος», χωρίς να γνωρίζουν τα πραγματικά γεγονότα. Αυτός είναι κατά πρώτον ένας απ' τους λόγους που με οδήγησε να κάνω εκτενή αναφορά, ως μάθημα γνώσης και προβληματισμού πάνω σε ένα τόσο πολυσύνθετο αντικείμενο, και κατά δεύτερον να καταθέσω τη δικιά μου αλήθεια ως ύστατο φόρο τιμής σε ένα δοτικό παιδί με περήφανη, αγνή ψυχή που σε καμία περίπτωση δεν μειώνει την αξία του, η οποία ήταν και θα παραμείνει μοναδική. Με την εικόνα που τον πρωτοείδα στην πόρτα του κελιού μου, αγκαλιά με το γιγάντιο τάπερ, θα τον αποχαιρετήσω.

Α, ρε μικρέ. Το παράκανες με το ζύγι και το σπαθί. Μετρητοίς πήρες τα λόγια μου, δεν το εννοούσα έτσι. Μα πόσο τρανός, πόσο γίγαντας στάθηκες μπροστά στη ζωή και το θάνατο! Και καλά σε μένα, ούτε στον Χάροντα δεύτερη ευκαιρία. Ως κι εκείνον τρόμαξες. Τον ξευτέλισες. Ξεγύμνωσες τη φτήνια του. Τ' άρπαξες απ' τα χέρια το δρεπάνι και του 'δειξες πως είν' το πρέπον να παίρνει τα παλικάρια. Έτσι, μονομιάς κι άξαφνα. Δίχως οίκτο, με μια ανάσα, ολόρθα με τ' άρματα στα χέρια! Δεν σε χώραγε η ζωή έτσι που την κατάντησαν, καχεκτική κι άρρωστη. Φθισικό χτικιό που το στόμα της ζέχνει φτηνό χιλιομυρικασμένο ψέμα. Φορτωμένη λαμπερά στολίδια, μα προβλέψιμη μέχρι θανάτου. Δεν ήσουν εσύ για το στόμα μιας ξεδοντιάρας που νοσταλγεί την παρθενιά της, μα έχει ξεσκίσει την ψυχή και το κορμί της με την υπερεντατική εκπόρνευσή τους.

Ευθύνες, αυτοθυσία, προδοσία, λάθη, πάθη, ψέμα κι αλήθειες η εφήμερη. Σου πέσαν βαριά, μα όλα τα γεύτηκες. Εγώ δεν αποτόλμησα να ξαμολήσω το αλυσοδεμένο θεριό μέσα μου, συγχώρα με γι' αυτό, με τρομάζουν τα ασύδοτα ανθρώπινα ένστικτα, είναι αιμοβόρικα, πρέπει να τους κρατάμε καλά τα γκέμια, στο 'χα πει: σκοτώνουν κόσμο, στο τέλος κι εμάς. Μην χολοσκάς όμως, δεν πά' κι ο δρόμος μας να 'χει ομίχλες, καταχνιά, θύελλες, του Μωυσή τις εντολές κριτές και φόβητρο τις κατάρες του Φαραώ, θα υπερνικήσουμε τον εχθρό. Στο καναβάτσο βρίσκεται αλλά δεν λέει να το παραδεχτεί. Αμύνεται απ' τη γνωστοποίηση της έλευσής μας σε αυτή τη γη. Η μάχη των μυρίων εναντίον ενός είναι ξεκάθαρη νίκη του ενός, ανεξαρτήτως έκβασης. Ιστορικός κανόνας. Κανείς δεν μνημονεύει, δεν επικροτεί και δεν ταυτίζεται με τους μύριους και μοιραίους μα με τον μοναδικό, αυτόν που σαν διαμάντι χαράσσει ανεξίτηλα πορείες σκέψης και συνείδησης ρίχνοντας εν ριπή οφθαλμού τον αθάνατο σπόρο του στο αυλάκι της ανθρώπινης εξέλιξης. Σπόρο που αποστρέφεται ο εξουσιαστής. Τον συνθλίβει με μανία στο γουδί της ιστορίας κάνοντάς τον αλοιφή και μην έχοντας πώς να απαλλαχθεί (αν και ο ίδιος από αυτόν τρέφεται κρυφά), προσθέτει παραπλανητικές γεύσεις για να τον σερβίρει εύπεπτο στο πεινασμένο και ελεγχόμενο ποίμνιό του ως εφεύρεση και προσφορά του ίδιου! Εμείς τις νίκες μας δεν τις θέλουμε για μια θέση στο βούρκο, μα για να χαιρόμαστε τις ουράνιες πίστες όπου μόνο ανώτερες ψυχές ξέρουν πώς να χορεύουν. Και η δικιά σου δεν χόρεψε απλά, του έδωσε και κατάλαβε. Ακτινοβόλο αστεράκι η σύντομη ζωή σου, σου αξίζει δεσπόζουσα θέση στην απεραντοσύνη του έναστρου ουρανού. Είμαι σίγουρος πως σε τοποθέτησε στο ύψος που σου αρμόζει και από εκεί θα έχεις καλύτερη οπτική των πραγμάτων για να κρίνεις. Μα νομίζω πως ήδη σε βλέπω να μου χαμογελάς...

Α, ρε μεγάλε...

ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ ΑΥΤΟ ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ ΠΑΝΤΑ κάτι θα μου συνέβαινε. Ανεξήγητο... Ήταν πρωινό ανοιξιάτικης Κυριακής, λίγο πριν το Πάσχα. Οδηγούσα ένα Χ5 με φιμέ τζάμια και δίπλα μου, στη θέση του συνοδηγού, καθόταν ο Λευτέρης. Κινούμασταν πάνω στο δρόμο Φαρσάλων-Λάρισας με κατεύθυνση τη Λάρισα. Η ώρα δεν είχε περάσει τις δέκα, όταν πέσαμε σε μπλόκο αποτελούμενο από μικτή ομάδα ΟΠΚΕ και τροχαίας. Βρισκόμασταν είκοσι περίπου μέτρα πριν από μια δεξιά στροφή, όταν μέσα από μια συστάδα αραιών δέντρων και στη συνέχεια του δρόμου διέκρινα τζιπάκια της αστυνομίας με μαυροντυμένους μπάτσους να κρατάνε MP5 στα χέρια. Δεν προπορευόταν άλλο όχημα. Το σταμάτημα ήταν κάτι παραπάνω από σίγουρο. Από αριστερά του δρόμου ξεκινούσαν τα πρώτα σπίτια του χωριού, που απλωνόταν καταλαμβάνοντας ολόκληρο το χαμηλό γυμνό λόφο. Ακριβώς στη στροφή μπροστά μας (που πλέον ήταν στα δέκα μέτρα) είχε έξοδο αριστερά προς το κέντρο του χωριού. Φρέναρα απότομα και το ογκώδες όχημα γονάτισε. Το έβγαλα κάπως άτσαλα απ' τον κεντρικό, ακολουθώντας το δρόμο του χωριού. Οι μπάτσοι είχαν οπτική επαφή με τη στροφή του δρόμου. Αντιλήφθηκαν αυτή μου την κίνηση, που τους φάνηκε ύποπτη. Και ήταν.

Απ' όσο μπορούσα να θυμάμαι δεν είχε άλλο δρόμο που να οδηγεί σε κάποιο παρακείμενο χωριό για να μπορέσουμε να δια-

φύγουμε κι αν υπήρχε κάποιος χωμάτινος ήταν πολύ δύσκολο να τον εντοπίσεις αν δεν τον γνώριζες από πριν. Για την ώρα δεν είχαμε καλύτερη λύση απ' το να δοκιμάσουμε μπας και σταθούμε τυχεροί. Σίγουρος πως οι μπάτσοι δεν θα κάθονταν με σταυρωμένα χέρια, συνέχισα να οδηγώ μέσα στα στενοσόκακα του χωριού έως ότου προσεγγίσω τη βόρεια πλευρά του.

– Λευτέρη, θα 'χουμε ντράβαλα. Ετοίμασε το "κάλα" και να είσαι έτοιμος για εμπλοκή.

– Έτοιμος είμαι, φίλε... Το 'χω απασφαλίσει, μην ανησυχείς. Πράγματι κρατούσε το AKS απασφαλισμένο στα χέρια του. Στους καθρέφτες του X5 εμφανίστηκε το πρώτο περιπολικό. Μόλις μας είδε έβαλε σειρήνα και φάρο. Η περίπτωση απαιτούσε να κάνουμε εξ αρχής σαφείς τις προθέσεις μας, πριν καταφτάσουν τα τζιπ και μας εγκλωβίσουν μέσα στο χωριό.

– Ρίχ' τους μια ριπή πάνω από το περιπολικό να σταματήσουν. Ο Λευτέρης βγήκε απ' το ανοιχτό παράθυρο και έριξε προς τα πίσω κατά ριπάς πέντε-έξι σφαίρες. Την άκουσαν... Κοκάλωσαν εκεί.

Αλλά αυτό δεν έλυσε κανένα πρόβλημα. Φτάσαμε στην άκρη του χωριού, μα δεν βρήκαμε κάποιο βατό χωματόδρομο που να οδηγεί προς την έξοδο του χωριού. Αναγκαστικά πήραμε αριστερόστροφα έναν ασφάλτινο δρόμο που φαινόταν να χρησιμοποιείται σαν περιφερειακός του χωριού και ο οποίος μας έβγαλε ξανά στο δρόμο από όπου μπήκαμε. Προς μεγάλη μας έκπληξη, το μπλόκο είχε σπάσει. Δεν υπήρχε κανένα αστυνομικό όχημα και το περιπολικό που μόλις πριν από λίγο είχαμε πυροβολήσει έμπαινε στον κεντρικό δρόμο με κατεύθυνση τη Λάρισα. Ακολουθήσαμε σχεδόν πίσω του. Στρίψαμε αντίθετα, κατευθυνόμενοι προς Φάρσαλα. Δεν φάνηκαν να έχουν διάθεση για καταδίωξη! Εκτός κι αν απ' την ταραχή τους δεν αντιλήφθηκαν καν ότι μπήκαμε κι εμείς πίσω τους στον κεντρικό δρόμο.

Μετά από μερικά χιλιόμετρα, ακολούθησα δεξιά έναν ασφάλτινο δρόμο που περνούσε μέσα από διάφορα μικρά χωριά του λαρισαϊκού

κάμπου κι έφτανε στην άλλη οδική αρτηρία Καρδίτσας-Λάρισας, με απώτερο σκοπό να προσεγγίσω τον κεντρικό δρόμο Λάρισας-Τρικάλων. Το Χ5 παρόλη την ιπποδύναμη και επιτάχυνσή του δεν ήταν ευέλικτο στους στενούς, γεμάτους στροφές τοπικούς δρόμους. Εκτός των άλλων, λόγω εκτοπίσματος εντοπιζόταν πολύ εύκολα. Ένα μαύρο θηριώδες τζιπ με φιμέ τζάμια να κινείται με μεγάλη ταχύτητα στους δρόμους του γυμνού κάμπου μέρα μεσημέρι ήταν σαν τον ελέφαντα στο κέντρο της πόλης. Όμως δεν είχα κατά νου να το εγκαταλείψω γιατί ήταν νόμιμο. Μας το παραχώρησε ένα συγγενικό πρόσωπο του Λευτέρη για να ταξιδέψουμε. Εμείς απλά του αλλάξαμε πινακίδες με άλλο, αντίστοιχο Χ5. Αν το εγκαταλείπαμε ο άνθρωπος θα 'βρισκε τον μπελά του, γι' αυτό θα έκανα ό,τι χρειαζόταν ώστε να μην πέσει στα χέρια τους.

Μετά από μερικά χιλιόμετρα γρήγορης οδήγησης κι αφού αφήσαμε κάμποσα χωριά πίσω μας, σε μια ευθεία, απ' την αντίθετη κατεύθυνση, με αναμμένο φάρο και τη σειρήνα να ουρλιάζει, ερχόταν ένα περιπολικό με δύο μπάτσους μέσα.

– Μην τους αφήνεις να πλησιάσουν. Βγες από το παράθυρο και ρίξε... Ο Λευτέρης αυτό έκανε. Δεν χρειάστηκε να ρίξει πολλές, γιατί σταμάτησαν στην άκρη του δρόμου, πέσαν κάτω στα καθίσματά τους και δεν σηκώθηκαν ξανά.

– Δύσκολα θα τη βγάλουμε καθαρή στο μέρος που μπλέξαμε, έχει σηκωθεί η αστυνομία στο πόδι, ετοιμάσου για πολλές συναντήσεις! συμβούλεψα τον Λευτέρη.

Αντί απάντησης, έβαλε ένα cd των Ραμστάιν στην κονσόλα και το άνοιξε τέρμα.

– Σειρήνες αυτοί, Ραμστάιν εμείς! μου λέει χαμογελώντας.

Αν και πρωτάρης σε καταδίωξη με πυρά, καλά τα πήγαινε. Μετά από λίγο, κατεβαίνοντας έναν από τους πολλούς γυμνούς λοφίσκους της πεδιάδας, είδαμε στην άλλη άκρη του δεξιόστροφου καμπυλωτού δρόμου ένα περιπολικό Βιτάρα να έρχεται φουριόζο κατά πάνω μας. Μας αντιλήφθηκαν έγκαιρα. Στάθμευσαν πάνω

στο δρόμο χωρίς να τον κλείσουν. Κατεβήκαν γρήγορα με τα αυτόματα στα χέρια και ταμπουρώθηκαν πίσω απ' το όχημα. Με την υπόδειξή μου, ο Λευτέρης άρχισε να ρίχνει από μακριά βολή-βολή, να μην μπορέσουν να σηκώσουν κεφάλι. Φτάνοντας κοντά τους, σταμάτησε ξαφνικά να ρίχνει. Έσκυψε κάτω προσπαθώντας κάτι να κάνει. Περνώντας το σταθμευμένο Βιτάρα, οι ταμπουρωμένοι αναθάρρησαν. Άνοιξαν πυρ βάλλοντας με ζήλο εναντίον μας πισώπλατα. Εκείνη τη στιγμή πίστεψα πως το Χ5 χτυπήθηκε καίρια πολλές φορές, γιατί μετά από εκατό μέτρα σταμάτησε στη μέση του δρόμου. Ο κινητήρας λειτουργούσε μα δεν πήγαινε. Κοίταξα το αυτόματο κιβώτιο ταχυτήτων και ο λεβιές ήταν στη νεκρά. Τι είχε γίνει: Καθώς ο Λευτέρης έριχνε κατά των μπάτσων, μια σφαίρα έπαθε αφλογιστία. Εκείνος λόγω απειρίας πίστεψε πως τελείωσαν οι σφαίρες του γεμιστήρα. Στην προσπάθειά του να τον αλλάξει, μια αδέξια κίνησή του χτύπησε το λεβιέ ταχυτήτων και τον έβαλε στη νεκρά!

Από αυτό το γεγονός οι μπάτσοι πίστεψαν ότι με τραυμάτισαν και είχαν το νου τους στα νοσοκομεία της περιοχής μην τυχόν ζητήσω νοσηλεία! Αυτά λέγαν στις ειδήσεις, περιχαρείς για το κατόρθωμά τους. Δεν θα είχαν πού να κρυφτούν αν γνώριζαν πως όχι εμένα δεν τραυμάτισαν, αλλά το Χ5 δεν δέχτηκε ούτε μία βολή. Ήταν πραγματικά απίστευτο. Ή εμείς είχαμε άγιο ή πέσαμε σε αστυνομικούς με ήθος που δεν καταδέχτηκαν να ρίξουν πισώπλατα σε δυο φυγάδες, μα μπουμπούνιζαν στη φορά του ανέμου για την τιμή των όπλων. Πώς αλλιώς να δικαιολογήσω την αστοχία τους σε ένα Χ5 που πέρναγε εντελώς από μπροστά τους στα δυο μέτρα; Αν δεν ισχύει τίποτα απ' τα δύο, πρόκειται για μοναδικό κατόρθωμα που χρήζει βράβευσης. Ούτε καρυοφύλλια.

Έβαλα ταχύτητα στο αυτόματο κιβώτιο και απομακρυνθήκαμε χωρίς να μας ακολουθήσουν. Ήταν πεπεισμένοι πως σε λίγο θα άφηνα την τελευταία μου πνοή στο τιμόνι του Χ5 από ακατάσχετη αιμορραγία, λόγω της βαριάς λαβωματιάς που μου προκάλεσαν!

Εμένα, του Παλαιοκώστα, όχι κάποιου άγνωστου. Αναφέραν το όνομά μου αργά την ίδια κιόλας μέρα. Τέτοιο στίγμα παράνομης δράσης δικαιολογούσε το ρίσκο της ανευθυνότητας. Περίπου, κατά προσέγγιση, και τα πάντα δικαιολογούνται. Ε, ποιος άλλος θα είναι! Και καλά, εμένα με πέτυχαν. Αλλά για συνοδηγό και ως άνθρωπο που πυροβολούσε εναντίον τους βάλαν τον Σπυράκο και τον παρέπεμψαν να δικαστεί με βαρύτατες κατηγορίες. Όταν η αστυνομία έχει την ευχέρεια να δικαιολογεί εξωθεσμικές μεθόδους και αυθαίρετες πρακτικές δράσης κι αυτό να γίνεται αποδεκτό από τους πολίτες ως παράμετρος της δυσκολίας του επαγγέλματος, ας μην απορούν γιατί καταστρατηγούνται τα συνταγματικά τους δικαιώματα. Ας μην ξεχνιόμαστε. Εγώ είμαι ο παράνομος, όχι η ΕΛ.ΑΣ.! Μην μας πάρουν το στέμμα! Ή μήπως κάνω κάποιο τραγικό λάθος;

Μετά από δέκα και περισσότερα λεπτά, βρεθήκαμε να οδηγούμε στην κεντρική οδική αρτηρία Λάρισας-Τρικάλων, κατευθυνόμενοι προς Τρίκαλα. Μπροστά μας ήταν η γέφυρα του Πηνειού και μετά από διακόσια-τριακόσια μέτρα ο κόμβος δεξιά προς Ελασσόνα. Η αλήθεια είναι πως αυτού του είδους οι καταδιώξεις δεν είναι οι συνήθεις που περιπολικά με αναμμένους φάρους και σειρήνες καταδιώκουν ένα όχημα μένοντας στο εντυπωσιακό του πράγματος και τα πάντα κρίνονται στις οδηγικές ικανότητες των εμπλεκομένων οδηγών, αλλά απ' αυτές που γίνεται χρήση πολεμικού όπλου απ' τους καταδιωκόμενους. Και στις σφαίρες του Καλάσνικοφ κανείς δεν πάει κόντρα, γιατί απλά κανείς δεν είναι τόσο τρελός. Ευτυχώς... Απ' την πρώτη κιόλας στιγμή παίρνει άλλη τροπή, τύπου επικίνδυνης σκακιστικής παρτίδας για δυνατούς, ακραίους παίκτες. Από πλευράς αστυνομίας, γίνεται ενημέρωση όλων των αστυνομικών τμημάτων και σταθμών της ευρύτερης περιοχής για να στηθούν μπλόκα σε κομβικά σημεία. Παράλληλα, στέλνονται περιπολικά στην περιοχή που εξελίσσεται το συμβάν για να εντοπίσουν το καταδιωκόμενο όχημα.

Γνωρίζοντας λόγω πείρας ότι αυτός ο κόμβος ήταν ένα επικίνδυνο σημείο να έχουν συγκεντρωθεί δυνάμεις της αστυνομίας από τριγύρω αστυνομικά τμήματα, προειδοποίησα τον Λευτέρη να είναι έτοιμος για μάχη, βάζοντας κι εγώ το δικό μου Καλάσνικοφ απασφαλισμένο στο αριστερό μου πόδι. Έπρεπε πάση θυσία να περάσουμε αυτό το κομβικό σημείο, ακόμη κι αν χρειαζόταν να κάνουμε πόλεμο. Ειδάλλως, υπήρχε πολύ μεγάλος κίνδυνος να εγκλωβιστούμε στα ανατολικά χωριά του νομού Λάρισας ντάλα μεσημέρι και το παιχνίδι ήταν χαμένο. Περνώντας τη γέφυρα, θυμήθηκα έναν αυτοσχέδιο χωματόδρομο, που μετά από εκατό μέτρα έβγαζε στον επαρχιακό Ελασσόνας. Έχωσα το τζιπ μέσα. Μια χαρά μας έβγαλε. Μετά από ένα χιλιόμετρο διαπίστωσα ότι είχαμε κλαταρισμένο λάστιχο.

– Τον Χριστό του. Τώρα βρήκε το μπουρδέλο;

– Φίλε, έρχεται ένα αγροτικό. Κλείσε το δρόμο να το πάρουμε και να φύγουμε, μου είπε ο Λευτέρης. Πράγματι, απ' την αντίθετη κατεύθυνση ερχόταν ένα 4x4 αγροτικό, όμως εγώ είχα άλλο σχέδιο.

– Άσ' το... Ας μη δώσουμε στίγμα τώρα που βγήκαμε κάπως από τον ασφυκτικό κλοιό τους. Αλλάζουμε λάστιχο και συνεχίζουμε!

Μεγάλο ρίσκο αλλά απαραίτητο για να σώσουμε το νόμιμο όχημα. Έβαλα το X5 σε ένα δρομάκι-μονοπάτι που καλυπτόταν από φουντωτούς θάμνους και υπό τους ήχους των Ραμστάιν αλλάξαμε το λάστιχο. Ίσως ήμασταν οι πρώτοι παγκοσμίως που κάναμε κάτι παρόμοιο ενώ εξελισσόταν φρενήρης καταδίωξη. Παρόλα αυτά την παρτίδα την κερδίσαμε. Και διαφύγαμε αλλά και το X5 δεν έπεσε στα χέρια τους. Ρουά ματ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. ΓΝΩΡΙΜΗ ΓΙΑ ΜΕΝΑ, τουλάχιστον σε ό,τι είχε να κάνει με επιλογή στόχου.

Γυρνώντας μια δεκαετία πίσω στο χρόνο, πριν την απαγωγή του Χαΐτογλου, είχα στοχοποιήσει κάμποσους θεσσαλονικείς επιχειρηματίες. Για κάποιους απ' αυτούς είχα φτάσει στο τελικό στάδιο παρακολούθησης, γνωρίζοντας αυτοκίνητα, δρομολόγια, σπίτια κ.λπ. Μέσα σ' αυτή τη δεκαετία, καμία άλλη εταιρεία δεν είχε τέτοια αλματώδη ανάπτυξη όσο η Αλουμύλ του Γιώργου Μυλωνά που ήταν ο ιδιοκτήτης. Στους δημοσιευμένους ετήσιους ισολογισμούς της εταιρείας, ο τζίρος ήταν σε δυσθεώρητα ύψη με τα κέρδη σε συνεχή αυξητική τάση. Στον τελευταίο κυμαίνονταν κοντά στα δέκα εκατομμύρια ευρώ. Με μια επιθετική πολιτική εξαγορών μεγάλων εταιρειών αλουμινίου της βορείου Ελλάδας για την εξάλειψη του ανταγωνισμού στην εγχώρια αγορά και μια εξωστρέφεια με αναλήψεις μεγάλων έργων στο εξωτερικό, όπως στις αραβικές χώρες, δικαίως ο Μυλωνάς αναφερόταν σε όλα τα οικονομικά έντυπα ως ο βασιλιάς του αλουμινίου.

Ο Μυλωνάς όμως κατείχε και μια άλλη εξέχουσα θέση. Κομβική για το μοίρασμα των κοινοτικών πόρων, των κονδυλίων του κρατικού προϋπολογισμού και του χρήματος με τη μορφή δανεισμού απ' το τραπεζικό σύστημα προς τη βιομηχανία ολόκληρης της βορείου Ελλάδας για την ανάπτυξή της. Ήταν πρόεδρος του συν-

δέσμου βιομηχάνων βορείου Ελλάδας κι αυτόματα εξασφάλισε τη θεσμικά κατοχυρωμένη θέση ως μέλος του διοικητικού συμβουλίου στην Τράπεζα της Ελλάδας. Μια απαγωγή προέδρου βιομηχάνων, πέρα απ' το χρηματικό όφελος, θα είχε και σημειολογική αξία. Τέτοια προοπτική δεν μ' άφηνε ασυγκίνητο. Την προτιμούσα, γι' αυτό την έθεσα ως στόχο προτεραιότητας.

Φτάνοντας στην Θεσσαλονίκη, με περίμεναν δυο σπουδαία παιδιά. Απ' τα αξιολογότερα άτομα που έχω συναναστραφεί και συνεργαστεί ποτέ, πραγματικά διαμάντια. Ο Παύλος κι ο Πάνος. Δεν είχαν προσαχθεί ποτέ κι έτσι απουσίαζαν απ' τα κιτάπια των διωκτικών αρχών. Κουβέντιασα μαζί τους το στόχο μου, ρωτώντας τους ευθέως αν ήταν διατεθειμένοι να συμμετάσχουν όπως μπορούν. Τα παιδιά αποφάσισαν να συμμετάσχουν ενεργά στην απαγωγή, βοηθώντας πρωτίστως εμένα και κατ' επέκταση σκοπεύοντας στην προσωπική τους εμπειρική εξέλιξη. Τα χρήματα ήταν το τελευταίο που τους απασχολούσε! Καλό σημάδι. Αντίθετα, ο τέταρτος της παρέας, ο Σίμος, θα συμμετείχε μόνο για αυτά. Κακό σημάδι.

Τον Σίμο τον γνώρισα μέσω μιας εξαίρετης οικογένειας αξιόλογων ανθρώπων σε πόλη της Γερμανίας κοντά στο '91-'92. Από τότε, και καθόλη τη διάρκεια της φυλάκισής μου, είχαμε τυπικές τηλεφωνικές επαφές που συνεχίστηκαν και μετά την απόδρασή μου. Κάθε φορά που τα λέγαμε μου παραπονιόταν για τη δύσκολη οικονομική κατάσταση που βίωνε ο ίδιος και είχε ως αποτέλεσμα το χωρισμό του με τη γυναίκα και τα παιδιά του, χωρίς ποτέ να παραλείπει να μου υπενθυμίζει την ετοιμότητά του να συμμετάσχει σε οποιαδήποτε παράνομη δουλειά οικονομικού ενδιαφέροντος που θα τον έβγαζε απ' το προσωπικό του τέλμα. Σε μια δύσκολη στιγμή, όταν κάποιος συνεργάτης αποχώρησε απ' την ομάδα, πήρα το ρίσκο να τον καλέσω στη Θεσσαλονίκη. Με την προοπτική να είναι αυτός ο ενοικιαστής του σπιτιού που θα κρατούσαμε τον απαχθέντα. Σαν έφτασε, ήταν αποφασισμένος να συμμετάσχει στα ίσια σε όλα τα επίπεδα και φάσεις της δουλειάς. Δεν του χάλασα το

χατίρι. Το σπίτι βρέθηκε σχετικά εύκολα. Μια διώροφη μονοκατοικία με τέσσερα στρέμματα περιφραγμένο οικόπεδο κάτω απ' το μοναστήρι της Σουρωτής, μακριά από άλλες κατοικίες. Ήταν ιδανικό ως καταφύγιο για να κρατηθεί ο άνθρωπος αλλά κι ως στρατηγείο για την αποπεράτωση του σχεδίου.

Τα παιδιά δεν είχαν καμία πείρα για τέτοιας κλίμακας επιχείρηση. Ποιος γεννιέται έμπειρος; Έφτανε για αρχή που ήταν ένθερμοι και με εμπιστεύονταν. Πείρα είχα εγώ να φάνε και οι κότες. Το σχέδιο της απαγωγής ήταν τυπωμένο στο μυαλό μου μέχρι την τελευταία του λεπτομέρεια. Ευθύνη δική μου ήταν να τους το επικοινωνήσω με τρόπο που να καταλάβουν ότι το εφικτό ή μη του εγχειρήματος θα κρινόταν απ' τη σοβαρότητα με την οποία θα το αντιμετωπίζαμε και την προσήλωσή μας απ' την αρχή ως το τέλος στην επίτευξη του στόχου. Για να μπουν καλύτερα στο κλίμα, συναποφασίσαμε να έχουν όλοι λόγο στα τεκταινόμενα της δουλειάς. Να λένε τη γνώμη τους, να έχουν τις διαφωνίες τους και να ζητάνε διευκρινίσεις όπου δεν έχουν καθαρή εικόνα του σχεδίου. Επίσης, ο όλος συντονισμός θα ήταν δική μου αρμοδιότητα και η γνώμη μου, λόγω πείρας, θα είχε βαρύνουσα σημασία σε οποιαδήποτε απόφαση. Άλλωστε και τα παιδιά ήταν της άποψης πως όπου λαλούν πολλοί κοκόροι αργεί να ξημερώσει. Αυτό βοήθησε στο να εγκλιματιστούν πολύ γρήγορα, πρωτίστως στο ψυχολογικό κομμάτι αλλά και πρακτικά, αφού μπήκαν με άλλο αέρα στη δουλειά. Κατέβαζαν ιδέες που τις κουβέντιαζαν μεταξύ τους, παίρναν πρωτοβουλίες για να κάνουν μόνοι τους διάφορες προεργασίες κ.λπ.

Ένα άλλο κομμάτι ήταν αυτό της εκπαίδευσης πάνω στα όπλα, καθώς επρόκειτο για επιχείρηση ενόπλων που θα έπρεπε να έχουν στοιχειώδη γνώση του χειρισμού και της χρήσης πυροβόλων όπλων. Μετά από κάμποσες νυχτερινές εξορμήσεις στα τριγύρω βουνά και σπαταλώντας αρκετά πυρομαχικά, είχαμε ένα αξιοπρεπές αποτέλεσμα χρήσης και χειρισμού Καλάσνικοφ, MP5, Σκόρπιον,

πιστολιών και ρίψης αμυντικής χειροβομβίδας. Μπαρουτοκαπνισμένα πια τα αλάνια, ήταν έτοιμα για το κυρίως πιάτο!

Ο εντοπισμός της κατοικίας του Μυλωνά θα αποδεικνυόταν δύσκολη υπόθεση αφού είχε μετακομίσει εκείνο τον καιρό στο ολοκαίνουριο πολυτελές σπίτι του πάνω στο δρόμο Πανοράματος-Θέρμης. Και πώς να το εντοπίσεις, όταν είναι δηλωμένο ως αποθήκη της εταιρείας αλουμινίου! Σπάσαμε τα μούτρα μας πάνω στο ελληνικό επιχειρηματικό δαιμόνιο! Μετά από έναν και πλέον μήνα εντατικής παρακολούθησης στην παλιά του κατοικία, στα γραφεία της εταιρείας και στο εργοστάσιο στη Βιομηχανική Περιοχή Κιλκίς, δεν είχαμε καμία εξέλιξη. Άνοιξε η γη και τον κατάπιε. Έμπαινε το καλοκαίρι. Εκεί που είχαμε απηυδήσει, έτοιμοι να το αναβάλλουμε για το φθινόπωρο, νάτος μπροστά μου!

Ήταν βραδάκι. Σκυφτός, κρατώντας στα χέρια του μια δερμάτινη τσάντα, περπατούσε στο φωταγωγημένο πεζοδρόμιο κεντρικού δρόμου του Πανοράματος. Οδηγούσα ένα μαύρο Άουντι. Αμέσως έβαλα αλάρμ και στάθμευσα να δω για πού το 'βαλε. Έστριψε αριστερά κι ανέβαινε έναν ανηφορικό δρόμο, ώσπου κάθισε στη θέση του οδηγού μιας πεντακοσάρας Μερσεντές. Εδώ είμαστε. Δεν έπρεπε να τον χάσω με τίποτα! Μέσα από παράδρομους του χωριού, αυτός μπροστά κι εγώ να τον ακολουθώ, βρεθήκαμε να κατηφορίζουμε το δρόμο προς Θέρμη. Κάποια στιγμή έβγαλε αριστερό φλας και μπήκε στον περίβολο μιας μονοκατοικίας, όπου φαινόταν να γίνονται εξωτερικά έργα. Μια χαρά! Η είσοδος του σπιτιού δεν προσφερόταν για φυσική παρακολούθηση. Την άλλη κιόλας μέρα, ζώσαμε την είσοδο του σπιτιού με κάμερες που τις αλλάζαμε σε τακτά χρονικά διαστήματα. Αυτό συνεχίστηκε για μια βδομάδα με πενιχρά αποτελέσματα. Ο Μυλωνάς δεν είχε σταθερά ωράρια στις αναχωρήσεις κι αφίξεις. Τα ωράριά του ήταν εντελώς ακαθόριστα και κάναν ακατόρθωτο το στήσιμο καρτεριού σε συγκεκριμένη ώρα και μέρος για την αρπαγή του. Μα το καλό το παλικάρι...

Επικεντρωθήκαμε εντέλει στο πώς θα βρεθεί ένα ασφαλές

μέρος γύρω απ' το σπίτι του που θα μας παρείχε κάλυψη να περιμένουμε κάθε βράδυ μέχρι να τον πετύχουμε να επιστρέφει. Διασχίζοντας τον κεντρικό δρόμο Πανοράματος-Θέρμης και πριν την είσοδο της μονοκατοικίας του Μυλωνά, παρατήρησα ένα δρομάκι που έμπαινε αριστερά. Το εν λόγω δρομάκι έκοβε ένα λοφίσκο στη μέση δημιουργώντας όχθες στις δυο πλευρές, μα δεν υπήρχε η ορατότητα να διαπιστώσουμε πού οδηγούσε. Έτσι, ένα βράδυ με άφησαν τα παιδιά μερικά μέτρα παραπάνω και χώθηκα στο επίμαχο δρομάκι. Ήταν ασφαλτοστρωμένο και έμοιαζε με ξεσκέπαστο τούνελ. Στα δέκα περίπου μέτρα συνάντησα μια δίφυλλη κλειδωμένη καγκελόπορτα. Δεν φαινόταν να χρησιμοποιείται γιατί η κλειδαριά ήταν σκουριασμένη. Αυτό σήμαινε πως το δρομάκι προφανώς οδηγούσε σε κάποια ακατοίκητη μονοκατοικία.

Στο χείλος κάθε όχθης υπήρχε περίφραξη από πλέγμα. Σκαρφάλωσα στη δεξιά όχθη και φτάνοντας το πλέγμα το έκοψα με ένα κοπτάκι σε σημείο που να μην είναι ορατό απ' το δρομάκι. Από εκεί και πάνω ο λοφίσκος είχε χαμηλή βλάστηση από θάμνους και σχετικά μεγάλα πευκάκια, προϊόν αναδάσωσης. Με ένα κλαδευτήρι χεριού άνοιξα ένα υποτυπώδες μονοπάτι μέχρι την κορυφή, που δεν ήταν περισσότερα από δεκαπέντε μέτρα. Η κορυφή του λόφου αποδείχθηκε στρατηγικό σημείο, αφού παρείχε φυσική κάλυψη και ταυτόχρονα καλή ορατότητα του στόχου. Η βόρεια πλευρά του τσιμεντένιου μαντρότοιχου, που περιέβαλλε την τεράστια, πολυτελέστατη, επενδυμένη εξολοκλήρου από πανάκριβο κόκκινο μάρμαρο «αποθήκη», ήταν μόλις στα πέντε μέτρα μπροστά μου. Έβλεπα πιάτο τον εξωτερικό της περίβολο κι ακόμη καλύτερα το υπό κατασκευή σκεπαστό-ανοιχτό γκαράζ των αυτοκινήτων της οικογένειας, που βρισκόταν στον προαύλιο χώρο και αριστερά της δεύτερης εισόδου. Αυτός ο χώρος στο λοφάκι, πάνω απ' την οικία του Μυλωνά, θα γινόταν το νυχτερινό μας παρατηρητήριο για κάμποσες ώρες τα επόμενα βράδια χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα. Μόνος συνεπής, ο χνουδωτός καλοθρεμμένος γκριζόμαυρος αλη-

τόγατος. Κάθε που φτάναμε, λες και μας περίμενε, ανέβαινε, κουλουριαζόταν στην κορυφή του μαντρότοιχου και δεν ξεκόλλαγε το βλέμμα του από πάνω μας. Ίσως όταν ήταν μικρός ονειρευόταν να γίνει ληστοσυμμορίτης! Σίγουρα δεν ήταν ρουφιάνος!

Μια απ' τις επόμενες μέρες, μάθαμε για κάποια εκδήλωση της Αλουμύλ. Θα γινόταν βραδινές ώρες, έξω απ' την πόλη της Θεσσαλονίκης, και θα παρίστατο ο Μυλωνάς ως κύριος ομιλητής. Δεν έπρεπε αυτή η ευκαιρία να πάει χαμένη.

Βράδυ εκδήλωσης και μόλις έπεσε η νύχτα. Με τα Καλάσνικοφ στα χέρια, φορώντας ρούχα παραλλαγής, φουλφέις, γάντια και καλυπτόμενοι απ' το δάσος και το σκοτάδι, ξαναβρεθήκαμε να παραμονεύουμε την επιστροφή του φαντομά Μυλωνά. Ο Σίμος, στον απέναντι κοντινό οικισμό, περίμενε τη διαταγή στον φορητό ασύρματο για να μεταβεί στο προκαθορισμένο σημείο αλλαγής αυτοκινήτου. Μετά από καμιά ώρα αναμονής, άκουσα απ' την πλευρά του κεντρικού δρόμου κοριτσίστικες ομιλίες. Σηκώθηκα και κάνοντας μερικά βήματα μέσα στο πευκόφυτο διέκρινα πάνω στο φωτισμένο δρόμο δυο κοριτσάκια κοντά στα δέκα να κατηφορίζουν το δρόμο ερχόμενα απ' το Πανόραμα. Ακριβώς τότε, εμφανίστηκε απ' την ίδια κατεύθυνση η Μερσεντές του Μυλωνά. Ελάττωσε ταχύτητα και κοντοστάθηκε στο ύψος των κοριτσιών. Άκουσα το ένα κοριτσάκι, μεταξύ άλλων, να αποκαλεί τους επιβάτες μπαμπά και μαμά. Διαπιστώνοντας πως είναι η κόρη τους και κινδυνεύοντας να δει την απαγωγή του μπαμπά της, πάγωσα.

Το Μερσεντές συνέχισε την πορεία του, έστριψε αριστερά, ανηφόρισε και στάθμευσε στον εξωτερικό προαύλιο χώρο-πάρκινγκ. Τα παιδιά περίμεναν από μένα το σινιάλο εκκίνησης. Είχαν καταλάβει την αναποφασιστικότητά μου, μα δεν κατανοούσαν την αιτία. Υπολογίζοντας το χρόνο, τους έκανα το νεύμα που περίμεναν. Βγήκαμε απ' το σκοτεινό δασάκι και μ' ένα σάλτο περάσαμε το μαντρότοιχο. Τη στιγμή εκείνη άφηνε τη θέση του οδηγού ο Μυλωνάς ενώ η γυναίκα του Νέλλη βρισκόταν ήδη στο πίσω μέρος

του αυτοκινήτου. Μερικές γρήγορες δρασκελιές. Τον τσάκωσα απ' το μπράτσο και σπρώχνοντάς τον στο πίσω κάθισμα του είπα με φωνή που δεν επιδέχεται παρερμηνείες:

– Έλα, Μυλωνά... Πάμε μια βολτίτσα...

Εκείνος, το ίδιο και η γυναίκα του, σοκαρισμένοι αρχίσαν τα συνηθισμένα:

– Γιατί, ρε παιδιά, τι συμβαίνει, ποιοι είστε, τι θέλετε κ.λπ.

– Έχουμε χρόνο να τα πούμε στο δρόμο, του είπα και παίρνοντάς του τα κλειδιά κάθισα στη θέση του οδηγού.

Το Μερσεντές δεν ξεκινούσε μόνο με τα κλειδιά. Εγώ δεν είχα ξαναοδηγήσει τέτοιο πράμα, ενώ ο Μυλωνάς απ' την τρομάρα του ή για να κερδίσει χρόνο τραύλιζε χωρίς να μου εξηγεί τα βίτσια της Γερμανίδας. Έχοντας στο πίσω μέρος του μυαλού μου τα δυο κοριτσάκια, κατέβηκα εκνευρισμένος. Άνοιξα την πίσω πόρτα και τον πρόσταξα:

«Πάρε το τιμόνι κι αν κάνεις το παραμικρό θα αδειάσω το γεμιστήρα πάνω σου».

Κατάλαβε πως δεν αστειευόμουν. Έκατσε στο τιμόνι, έβαλε μπρος τον κινητήρα και γύρισε το αυτοκίνητο προς την έξοδο. Διέκρινα δυο κεφαλάκια να εξαφανίζονται στον κατηφορικό κυρτό δρόμο προς την έξοδο. Αυτό που απευχόμουν μάλλον έγινε. Σε τι βαθμό; Δεν μπορούσα να το γνωρίζω.

Με τις εντολές μου μπήκαμε κι ακολουθήσαμε το δρόμο προς Θέρμη. Διασχίζοντας ένα περίπου χιλιόμετρο, στρίψαμε δεξιά σε έναν ερημικό δρόμο. Μετά από λίγο, τον διέταξα να βάλει το αυτοκίνητο σε έναν αδιέξοδο χωματόδρομο. Εκεί του καλύψαμε τα μάτια και τον επιβιβάσαμε στα πίσω καθίσματα του Λαντ Κρούζερ, που στο μεταξύ έφτασε με οδηγό τον Σίμο. Άφησα στο λεβιέ ταχυτήτων της Μερσεντές το φάκελο με όλες τις απαιτήσεις μας, μπήκα στο Λαντ Κρούζερ, κάθισα στη θέση του συνοδηγού και φύγαμε. Στη Θέρμη, κατέβηκε ο Πάνος γιατί είχε αποστολή. Το σχέδιο προέβλεπε κάποιος να φτάσει μέχρι τα περίχωρα της Κα-

τερίνης και από εκεί να ενημερώσει τη γυναίκα του Μυλωνά για το πού είναι παρατημένο το αυτοκίνητο. Οι λόγοι που γινόταν αυτό ήταν δύο. Ο πρώτος, να βρεθεί γρήγορα το αυτοκίνητο με τα αιτήματά μας πριν το ξαφρίσουν τίποτα κλεφτρόνια στην ερημιά και ο δεύτερος, το στίγμα της τηλεφωνικής κλήσης να δείχνει μια κατεύθυνση.

Το υπόλοιπο σχέδιο για εκείνο το βράδυ ήταν να περιφερθούμε για μια ώρα σε απομακρυσμένες μεριές του νομού πριν πάμε στο ορμητήριό μας. Κι αυτό θα κάναμε. Μόλις έφυγε ο Πάνος, συντόνισα τον πομπό στη συχνότητα της αστυνομίας. Τι δεν ακούσαμε εκείνο το βράδυ. Το πλέον παλαβό ήταν όταν ένα πλήρωμα ΟΠΚΕ εντόπισε τη Μερσεντές να κινείται σε κάποιο δρόμο κοντά στο Πανόραμα. Το κέντρο της αστυνομίας αλυχτώντας διέταξε όλες τις μονάδες που είχαν κατακλύσει την περιοχή να συγκλίνουν στο στόχο. Εγκλώβισαν τη «Μερσεντές του Μυλωνά», μα είχαν κάνει μερικά νούμερα της πινακίδας λάθος. Ευτυχώς δεν ήμασταν εμείς να γίνει μακελειό. Όταν τους το ανέφερα αυτό μετά τη σύλληψή μου, οι αξιωματικοί μού δικαιολογήθηκαν πως εκείνη την ώρα δεν είχαν ιδέα ποιος ήταν ο Μυλωνάς! Επικίνδυνη άγνοια.

Όσο απομακρυνόμασταν απ' τη Θεσσαλονίκη, ο Μυλωνάς ξεθάρρευε. Άρχισε δειλά δειλά τις ερωτήσεις.

– Γιατί εμένα, βρε παιδιά, κι όχι κάποιον άλλον;

– Σε είδαμε αλευρωμένο και σε περάσαμε για Μυλωνά, τον πείραξα.

– Όχι, αλήθεια ρωτάω για τα κίνητρα, μήπως μπορώ να βοηθήσω, επέμενε.

– Μην ανησυχείς, θα βοηθήσεις με τα λεφτά σου, Γιώργο. Εσύ τι φαντάστηκες;

– Για πολιτικά ίσως...

– Πολιτικά; Υπάρχει πολιτική στην Ελλάδα; Στην παραπολιτική και κοινή παρανομία κινούνται τα πάντα. Για μπας και δεν το γνωρίζεις ως επιφανής επιχειρηματίας;

Κάπως έτσι κύλησε η μία και πλέον ώρα σκόπιμης περιπλάνησης. Κάποια αυστηρώς προκαθορισμένη ώρα καταλήξαμε στο καταφύγιό μας στη Σουρωτή. Οδηγήσαμε τον Μυλωνά σε μια αποθήκη, όπου είχαμε καλύψει με μουσαμά ολόκληρο το εσωτερικό της διαμορφώνοντάς το σε δωμάτιο, τοποθετώντας κρεβάτι, τραπεζάκι, καρέκλα, χημική τουαλέτα με παραβάν κι ένα ραδιοφωνάκι κολλημένο στο Πρώτο Πρόγραμμα.

Φόρεσα κουκούλα κι έβγαλα τη δικιά του. Του 'δωσα να φορέσει καινούρια ρούχα, παντόφλες και του είπα: «Γιώργο, τα δεδομένα προς το παρόν είναι αυτά για σένα, όσο πιο συνεργάσιμος είσαι μαζί μας τόσο πιο ανώδυνη θα είναι η παραμονή σου σ' αυτό το χώρο. Θα κάνουμε αυτό που πρέπει, έτσι ώστε να επιστρέψεις στην οικογένειά σου ζωντανός. Μην μας αναγκάσεις να λάβουμε αυστηρά μέτρα που δεν μας αντιπροσωπεύουν. Απ' έξω θα είναι πάντα κάποιος ένοπλος, οτιδήποτε χρειαστείς φώναξέ τον και ζήτα το. Προσπάθησε να ηρεμήσεις, γιατί ίσως πάρει καιρό αυτή η περιπέτεια».

Με διαβεβαίωσε πως είχε όλη την καλή διάθεση να συνεργαστεί και πως ήταν και δικιά του αγωνία να επιστρέψει στην οικογένειά του.

Οι επόμενες μέρες θα περνούσαν σχετικά ήρεμα όσον αφορά τη διαβίωσή μας με τον Μυλωνά. Ήταν ήσυχος. Του πηγαίναμε φαγητό, ημερήσιο τύπο να ενημερώνεται για τα τεκταινόμενα, μα το δημοσιογραφοσκυλολόι επιδόθηκε σε ένα άνευ προηγουμένου κρεσέντο παραπληροφόρησης. Κάθε πρωί, κρεμασμένοι στα περίπτερα, διατυμπάνιζαν στην αγορά των αναγνωστών την προσωπική τους φαντασίωση ως τη μόνη πηγή αλήθειας για το θέμα της απαγωγής και το βράδυ τα τηλεοπτικά κανάλια το ξεχείλωναν εντελώς, παίζοντας ξεδιάντροπα με τη ζωή του απαχθέντα. Μια επιπόλαια ανεύθυνη αστυνομία κι ένα ασύδοτο ενημερωτικό δίκτυο παραπληροφόρησης δημιουργούσαν ένα εν δυνάμει φονικό κοκτέιλ. Στείλαμε ηχογραφημένο μήνυμα του Μυλωνά στη γυναίκα του ότι είναι

καλά και με την ευκαιρία ένα δικό μου που απευθυνόταν στους ανθρώπους που διαχειρίζονταν τη ζωή του. Μεταξύ άλλων, ήταν η απειλή πως θα θανατωθεί ο όμηρος αν δεν εκδοθεί εισαγγελική απαγόρευση οποιασδήποτε αναφοράς στο θέμα της απαγωγής. Τα αφεντικά των ΜΜΕ, για να μην χρεωθούν την ηθική ευθύνη του θανάτου του προέδρου του ΣΒΒΕ, έκοψαν απ' τη ρίζα την «αδέσμευτη», «αντικειμενική», λαλίστατη γλώσσα της μισθοφόρας δημοσιογραφίας. Έτσι, οι επόμενες ημέρες θα κυλούσαν ήσυχα από όλες τις απόψεις ως το βράδυ παραμονής της προγραμματισμένης παραλαβής των λύτρων.

Με παρέα τον Πάνο, πήγαμε σε παράδρομο κοντά στο σπίτι του Μυλωνά. Μέσα σε μια πυροσβεστική φωλιά, την οποία είχαμε εντοπίσει απ' την προηγούμενη μέρα, αφήσαμε μια τσάντα που περιείχε ένα κινητό τηλέφωνο αποσυναρμολογημένο, έναν κλειστό φορητό πομπό με κλειδωμένη συχνότητα, ένα μεγάλο κόκκινο φορητό φάρο αυτοκινήτου και λεπτομερείς οδηγίες που έπρεπε να ακολουθηθούν για την καταβολή των λύτρων. Η επιλογή να αφεθούν τα πράγματα τόσο κοντά στο σπίτι του Μυλωνά ήταν καθαρά ψυχολογική. Τους λέγαμε:

«Καλό το παραμύθι, μα υπάρχει ο δράκος που τριγυρνά απ' έξω και σας παρακολουθεί».

Κατόπιν, ο Πάνος έφυγε για το κέντρο της Θεσσαλονίκης για να επικοινωνήσει με τη Νέλλη, ώστε να παραληφθούν τα πράγματα απ' την πυροσβεστική φωλιά. Στις δέκα το βράδυ της επομένης, πήραμε θέση σε παράδρομο της εθνικής κοντά στον Μακρύγιαλο Πιερίας για την παραλαβή των λύτρων. Οι οδηγίες ήταν σαφείς. Το Μερσεντές τζιπ, με αναμμένο φάρο στην οροφή, οδηγό τη Νέλλη και συνοδηγό φίλο του Γιώργου, ανοιχτά κινητό κι ασύρματο πομπό και τα χρήματα σε έξι στρατιωτικούς σάκους (αυτός ήταν ο όγκος των τριάντα εκατομμυρίων που ζητήσαμε), θα ξεκινούσε ακριβώς στις οχτώ απ' τα διόδια των Μαλγάρων με κατεύθυνση την Αθήνα. Θα κινούταν διαρκώς στην τέρμα δεξιά λωρίδα με ταχύτητα που

να μην ξεπερνά τα εκατόν είκοσι χιλιόμετρα. Με βάση αυτά τα δεδομένα, το τζιπ θα έφτανε σε είκοσι περίπου λεπτά.

Το καρτέρι μας ήταν σε στρατηγικό σημείο. Μπορούσαμε να έχουμε οπτική επαφή σε τουλάχιστον δύο συνεχόμενα χιλιόμετρα εθνικής οδού από την πλευρά που θα ερχόταν το τζιπ, καλή θέση μάχης αν χρειαζόταν να γίνει συμπλοκή (είχαμε όλοι Καλάσνικοφ, χειροβομβίδες κ.λπ.), εύκολη και γρήγορη δίοδο διαφυγής. Φαίνεται πως δεν έφταναν όλα αυτά, ήθελε λίγη τύχη παραπάνω, εμείς δεν είχαμε εκείνο το βράδυ. Πεντακόσια μέτρα αφότου ξεκίνησε το τζιπ, αδιευκρίνιστο πώς, έπεσε απ' την οροφή ο φάρος και έσπασε στην άσφαλτο. Σαν να μην έφτανε αυτό, στο ορατό από εμάς σημείο της εθνικής, το τζιπ συνάντησε δύο προπορευόμενες νταλίκες που κινούνταν με λιγότερα χιλιόμετρα και αναγκάστηκε να τις προσπεράσει. Έκανε χρήση του φλας με συνέπεια τα αλάρμ να σβήσουν αυτόματα, έτσι πέρασε χωρίς να το αντιληφθούμε.

Αυτά δεν τα γνωρίζαμε εκείνη τη στιγμή. Επιστρέφοντας στο καταφύγιό μας κουβεντιάσαμε για το τι μέλει γενέσθαι. Αν ήταν ασφαλές να συνεχίσουμε ή να το τελειώσουμε. Τα παιδιά ήταν της γνώμης πως θα ήταν απερίσκεπτο να μην κάνουμε μια ακόμη προσπάθεια, αφού πρώτα μάθουμε κι από την άλλη πλευρά τι έγινε εκείνο το βράδυ. Εμένα πάλι, ως πιο πεπειραμένος γι' αυτό πιο καχύποπτος, το μυαλό μου πήγαινε στο κακό. Δεν είχα καμία εμπιστοσύνη στην υγεία μιας αστυνομίας που έκανε πέσιμο στην εν κινήσει «Μερσεντές του Μυλωνά», λίγα λεπτά μετά την απαγωγή του από τρεις ενόπλους με Καλάσνικοφ ως να ήταν μια υπόθεση ρουτίνας. Δεν είχα καμία βεβαιότητα για την ορθολογική αντιμετώπιση μιας δύσκολης κατάστασης, που διακυβευόταν η διατήρηση ή μη μιας ζωής, ή αν απλώς αντιμετώπιζαν αυτό το γεγονός ως παίγνιο μεταξύ αυτών και των πανούργων απαγωγέων. Που οι ίδιοι, στον τζόγο αυτό, το μόνο που πόνταραν ήταν οι προσωπικές τους φιλοδοξίες. Η ψυχολογική κατάσταση μιας γυναίκας που αρπάξαν από μπροστά της τον άντρα της ήταν εύθραυστη,

άρα εύκολα χειραγωγίσημη απ' τους αξιωματικούς που είχαν στρατοπεδεύσει στο σπίτι της (βλέπαμε παρκαρισμένα στη σειρά τα αυτοκίνητά τους νυχθημερόν έξω από το σπίτι του Μυλωνά), κάνοντας σχέδια επί χάρτου στην πλάτη και το παλάτι της. Φυσικά, δεν είχα καμία απολύτως εμπιστοσύνη στη διεφθαρμένη πολιτική τους ηγεσία.

Εντέλει, πάρθηκε η απόφαση την άλλη μέρα να ταξιδέψει ο Πάνος σε επαρχιακή πόλη για να επικοινωνήσει με τη Νέλλη, να του δώσει εξηγήσεις γιατί δεν τήρησε τις εντολές. Εγώ θα μιλούσα με τον Μυλωνά, μήπως μάθω κάτι που ίσως θα μας φαινόταν χρήσιμο για την τελική απόφαση. Το πρωί, ο Πάνος ταξίδευσε για να επικοινωνήσει με τη Νέλλη και εγώ επισκέφτηκα τον Μυλωνά. Ο Γιώργος δυσκολευόταν στο κατάλυμα λόγω ζέστης (συμπτωματικά εκείνες τις μέρες έπιασε καύσωνας). Με στεναχωρούσε αυτό το γεγονός αλλά δεν υπήρχαν λύσεις. Να συμπεριφέρεσαι ανθρώπινα σε κάποιον που έριξες στο καναβάτσο δεν είναι δείγμα πολιτισμού αλλά σκέτος πολιτισμός. Μα είναι και μαρτυριάρηδες! Όταν τους αφήνεις είναι λαλίστατοι, ξερνάνε και το φαΐ που τους έδωσες. Έβαλα έναν ανεμιστήρα να δροσιστεί λιγάκι ο χώρος κι άρχισα την αναγκαία ανάκριση. Του εξήγησα πως αυτό γίνεται γιατί έχω κάποιες υποψίες, γι' αυτό πρέπει να είναι ειλικρινής μαζί μου αφού πρόκειται για τη ζωή του.

Ουσιαστικά η ερώτηση ήταν μία, τεμαχισμένη σε μικρότερες. Αν υπήρχε κάποιος που δεν θα 'θελε να επιστρέψει πίσω ζωντανός και να έχει την ευχέρεια να το πετύχει. Απόλυτα σίγουρος ήταν για τη γυναίκα του και για τον φίλο του που επέβαινε ως συνοδηγός στο τζιπ. Πολιτικά, πούλησε την ψυχή του στη ΝΔ. Έχωνε συχνά με ευχαρίστηση τον παχυλό οβολό του στο φαρδύ παγκάρι της. Είχε πολλές γνωριμίες με πολλά κυβερνητικά στελέχη της. Κάνα-δυο απ' τη βόρεια Ελλάδα σε θέσεις κλειδιά ήταν καλοί του φίλοι, οπότε δεν είχαν κανένα λόγο να τον υπονομεύσουν. Η ερώτησή μου αν υπάρχει ανταγωνιστής που να έχει καλές σχέσεις

με την πολιτική ηγεσία της αστυνομίας ή με στελέχη της που πιθανώς διαχειρίζονται το θέμα της απαγωγής και θα μπορούσαν να προβοκάρουν ένα αίσιο τέλος φάνηκε να τον προβλημάτισε, μα δεν ήταν σε θέση να μου δώσει πρακτική απάντηση.

Τα νέα του Πάνου ήταν κάπως καθησυχαστικά. Η Νέλλη ισχυρίστηκε πως ακολούθησε κατά γράμμα όσα της υπαγορεύσαμε. Αναφέροντάς του το ατύχημα με το φάρο, του είπε ότι οδηγούσε όλο το βράδυ ως τα διόδια των Αφιδνών και τανάπαλι. Οι απαγωγές δεν συγχωρούν ατυχήματα. Αυτό το γνωρίζουν καλύτερα απ' όλους οι απαγωγείς. Θα 'πρεπε να το γνωρίζουν οι αξιωματικοί που κατασκηνώνουν στα σπίτια των απαχθέντων και το μασκοφόρο πολιτικό προσωπικό που λειτουργεί ως τροχονόμος ρύθμισης της ρότας και ροής του χρήματος. Με το αζημίωτο φυσικά. Τα τριάντα εκατομμύρια όταν βρίσκονται στα χέρια του Μυλωνά είναι άγιο δισκοπότηρο, όταν περάσουν στα χέρια του Παλαιοκώστα αυτόματα γίνονται η τρίαινα του σατανά! Φυσικό είναι. Ο Παλαιοκώστας εκτός των αδέσποτων δεν γεμίζει άλλα κεσεδάκια! Περί αυτού ο αγών τους.

Με τα καινούρια δεδομένα, η υπόθεση ακολούθησε τη φυσική της εξέλιξη. Μετά διημέρου θα ξαναεπιχειρούσαμε, επιτυχώς αυτή τη φορά, την παραλαβή των λύτρων. Άξιο αναφοράς είναι ένα γεγονός που συνέβη κατά τη διάρκεια παράδοσης-παραλαβής των λύτρων, το οποίο θα μάθαινα απ' τους αξιωματικούς της ΕΛ.ΑΣ. και μετέπειτα, πιο διεξοδικά, θα διάβαζα στη δικογραφία. Ο Παύλος κι ο Πάνος, με αμφίεση και εξοπλισμό μπάτσων, στάθμευσαν το αυτοκίνητό τους στον παράδρομο της εθνικής, έως ότου επικοινωνήσω μαζί τους για να τους ανακοινώσω πως το τζιπ έρχεται ώστε να ανέβουν στην εθνική για την παραλαβή των λύτρων. Εκείνη τη στιγμή, εντελώς συμπτωματικά, θα διέσχιζε με το αυτοκίνητό του τον παράδρομο ένας αληθινός μπάτσος, που μόλις είχε τελειώσει τη βάρδια του στο αστυνομικό τμήμα της Κατερίνης. Κατευθυνόμενος στο σπίτι του σε κοντινό χωριό, διέκρινε τους

«συνάδελφους» και ελάττωσε ταχύτητα να τους μιλήσει. Εκείνοι του κάναν νόημα να πάρει δρόμο. Όταν πήγε σπίτι του, τηλεφώνησε στην υπηρεσία του να ρωτήσει αν στην περιοχή βρίσκεται σε εξέλιξη μυστική επιχείρηση την οποία ο ίδιος δεν γνώριζε. Το κέντρο τον διαβεβαίωσε πως όχι, αφού προφανώς δεν είχε ενημερωθεί απ' το αντίστοιχο της Θεσσαλονίκης που είχε την υπόθεση υπό την ευθύνη του. Μπάτε σκύλοι αλέστε! Ο μπάτσος το πήρε βαρέως κάποιοι να φοράνε αυθαίρετα τα ιερά άμφια της «αυτού μεγαλειότητος» και επέστρεψε θυμωμένος να συλλάβει τους βλάσφημους για παραποίηση αρχής! Ευτυχώς γι' αυτόν και για τον Μυλωνά είχανε φύγει. Όσο για τους έχοντες την ευθύνη, ή τουλάχιστον αυτούς που παρουσιάζονταν ως υπεύθυνοι στη γυναίκα του Μυλωνά, θα βρίσκαν μια δικαιολογία. Έμφυτο αυτό το ίδιον του υπεύθυνου Έλληνα, δεν χρειάζεται σπουδή!

Κατά τις εντεκάμισι, σταθμεύσαμε τα δύο αυτοκίνητα σε βουνό του νομού Θεσσαλονίκης να ελέγξουμε τα χρήματα για ύποπτα αντικείμενα. Όταν άνοιξα το πορτ μπαγκάζ, κατάλαβα πως τα χρήματα ήταν πολύ λιγότερα απ' όσα απαιτήσαμε. Ανοίγοντας έναν απ' τους έξι στρατιωτικούς σάκους, το πρώτο πράγμα που αντίκρισα ήταν ένας μεγάλος κίτρινος φάκελος. Τον άνοιξα και μέσα είχε μια χειρόγραφη επιστολή της Νέλλης προς τον αρχηγό των απαγωγέων. Ανέφερε την αδυναμία της να συγκεντρώσει το υπέργκο ποσό που ζητήσαμε. Παράλληλα, εκλιπαρούσε, απευθυνόμενη σε πρώτο πρόσωπο σε αυτόν που κρατούσε τον άντρα της, να τον αφήσει ελεύθερο κ.λπ. Άνοιξα έναν έναν τους υπόλοιπους σάκους και όλοι είχαν παρόμοιο φάκελο με πανομοιότυπη χειρόγραφη επιστολή.

Αφού πρώτα ψάξαμε διεξοδικά τις δεσμίδες των χαρτονομισμάτων και τους σάκους, επιστρέψαμε σπίτι. Ως το πρωί, η μηχανή καταμέτρησης και ελέγχου πλαστών χαρτονομισμάτων δούλευε ασταμάτητα, ενώ εμείς πίναμε μπίρες για να αντέξουμε τη νύστα. Με το πέρας της καταμέτρησης, σε μια γωνιά του σπιτιού είχε

δημιουργηθεί ένας τοίχος από τούβλα χαρτονομισμάτων. Μέχρι πρότινος, τα τούβλα αυτά στόλιζαν το θησαυροφυλάκιο κάποιου τραπεζικού υποκαταστήματος, ενώ το άθροισμά τους αναγραφόταν σε ένα βιβλιάριο καταθέσεων του Μυλωνά. Όμως τώρα καθόριζαν την ίδια τη ζωή του.

Ο έλεγχος του χρήματος απ' τους λίγους είναι η απενεχοποιημένη βαρβαρότητα των αγορών και βασικό συστατικό του παγκόσμιου επιχειρείν. Η απαγόρευση πρόσβασης σε αυτό για τον απλό άνθρωπο που το έχει άμεση ανάγκη είναι η απαγόρευση πρόσβασης στην αξιοπρεπή ζωή αλλά και στην ίδια την επιβίωσή του. Δείχνει το αποκρουστικό πρόσωπο της οικονομικής βίας. Στην απολυταρχία της καπιταλιστικής χούντας δεν έχουν καμιά θέση οι συναισθηματισμοί, το ίδιο το χρήμα έχει μεγαλύτερη αξία απ' τις πραγματικές, καθημερινές ανάγκες της ζωής ενός απλού ανθρώπου. Οι προσηλωμένοι στο δόγμα του οικονομικού εκφασισμού είναι πρόθυμοι να γίνουν μάρτυρες από χέρι απαγωγέα για να μην χάσει κάποιο μηδενικό ο τραπεζικός τους λογαριασμός. Αναρωτιόμουν αν είναι ηθικότερο, και κατ' επέκταση λογικότερο, να πεθαίνει κανείς για κάτι που δεν του χρειάζεται ούτε θα το στερηθεί απ' το να σκοτώσει για κάτι που έχει άμεση ανάγκη και του το στερούν. Προς ώρας, η σωφροσύνη της Νέλλης με απάλλασσε εν μέρει απ' το εύκολο για μένα στην απάντησή του δίλημμα.

Τα χρήματα ήταν δέκα εκατομμύρια οχτακόσιες χιλιάδες ευρώ. Δεν ήταν αυτά που απαιτήσαμε και χρειαζόμασταν. Καθόλη τη διάρκεια της ομηρίας δεν υπήρξε καμία διαπραγμάτευση για το ύψος του ποσού. Στην επιστολή που αφήσαμε στο αυτοκίνητο του Μυλωνά το βράδυ της απαγωγής, κάναμε σαφές πως το ποσό που πρέπει να καταβληθεί ήταν τριάντα εκατομμύρια ευρώ και ήταν αδιαπραγμάτευτο. Οπότε τώρα με αυτά τα δεδομένα έπρεπε να παρθεί μια απόφαση τι κάνουμε από εδώ και πέρα. Η δικιά μου πείρα έλεγε πως δεν κρυβόταν δόλος πίσω απ' αυτό, αλλά πράγματι δεν υπήρχαν αυτά τα χρήματα. Σε αυτή την πεποίθηση

με οδήγησε κι ο ίδιος ο Μυλωνάς όταν στην «ανάκριση» τέθηκε αυτό το θέμα. Μου είπε ότι πάνω από δέκα εκατομμύρια να μην περιμένω, γιατί όλα τα κέρδη της επιχείρησης ξαναεπενδύονταν για την ανάπτυξή της. Μετά από συνεδρίαση, πάρθηκε η συλλογική απόφαση να αφεθεί ελεύθερος.

Το βραδάκι της επομένης μπήκα στο κατάλυμα του Μυλωνά, κρατώντας τα πλυμένα ρούχα του κρυμμένα πίσω στη μέση μου. Με πολύ σοβαρό ύφος κι άλλο τόσο μακάβριο χιούμορ του είπα:

– Μυλωνά.. Θα σου κάνω μια ερώτηση κι απ' την απάντηση που θα δώσεις θα κριθεί η ζωή σου. Θες να πεθάνεις ή να πας σπίτι σου;

Φωτίστηκε το πρόσωπό του, κατάλαβε...

– Να πάω σπίτι μου, βρε παιδιά, είπε χαμογελώντας!

– Τότε ντύσου. Σε μια ώρα φεύγουμε, του είπα ρίχνοντας τα ρούχα και τα παπούτσια πάνω στο κρεβάτι.

Κατόπιν του είπα περίπου τα παρακάτω:

– Μυλωνά, το χρήμα σε μια κοινωνία λειτουργεί όπως το αίμα στο ανθρώπινο σώμα. Όταν κατακρατείται απ' την καρδιά, αυτή γίνεται υπερτροφική και τα άκρα ατροφικά με αποτέλεσμα να ξεπαγιάζουν. Για να είναι υγιής μια κοινωνία, η κυκλοφορία του αίματός της πρέπει να φτάνει γρήγορα με τη σωστή ροή σε όλα τα μέλη της για να μην ατροφήσουν, ειδάλλως το καρδιοαγγειακό της νοσεί σοβαρά. Με χαροποιεί το γεγονός ότι διορθώσαμε προσωρινά μια μικρή θρόμβωση στο κυκλοφορικό της. Αντίθετα, λυπάμαι που ταπεινώθηκες για να τα καταφέρουμε. Πίστεψέ με, δεν γινόταν κι αλλιώς. Θα πρέπει όμως να γνωρίζεις πως σε πολύ χειρότερες συνθήκες από αυτές που πέρασες εσύ αυτές τις δώδεκα μέρες και πολύ πιο ταπεινωμένοι απ' το σύστημα που εσύ υπηρετείς, ζουν για πολλά πολλά χρόνια χιλιάδες συνάνθρωποί σου, μα ούτε για μια στιγμή δεν νοιάστηκες για αυτούς. Επειδή σε λίγες ώρες θα είσαι ελεύθερος, ίσως νιώσεις ξανά άτρωτος και θελήσεις να πάρεις εκδίκηση. Πρέπει να ξέρεις πως εμείς, είτε είμαστε ελεύθεροι

είτε στη φυλακή, δεν χάνουμε τη δύναμή μας γιατί απλά δεν είμαστε τυχαίοι στη δουλειά μας. Με επιχειρηματικούς όρους, τους οποίους καταλαβαίνεις καλύτερα, είμαστε οι Βαρδινογιάννηδες στο χώρο μας.

Φίλα τον κώλο του γαϊδάρου να τον κάνεις να ντραπεί, έλεγε σε ανάλογες περιπτώσεις ένας φίλος, εδώ ταίριαζε γάντι. Στράφι πήγε η κατήχηση. Την άλλη μέρα, ο λαλίστατος Μυλωνάς προσκυνούσε μπροστά στις κάμερες την αστυνομία, εκθειάζοντας την άριστη δουλειά της στην υπόθεσή του. Πού να 'ξερε αλήθεια...

Μόλις έπεσε η νύχτα, με τον Παύλο συνοδηγό, τον Μυλωνά ξαπλωμένο στα πίσω καθίσματα και τον Πάνο να ακολουθεί οδηγώντας ένα BMW, κατευθυνθήκαμε στην περιοχή των Γιαννιτσών. Εκεί, βάλαμε το BMW σε έναν αδιέξοδο χωματόδρομο, κατεβάσαμε τον Μυλωνά και οπισθοχωρώντας τον απομακρύναμε ίσα με πενήντα μέτρα από το αυτοκίνητο. Του έβγαλα το κάλυμμα των ματιών και δίνοντάς του το κλειδί του αυτοκινήτου τού είπα: «Ακολούθα τον χωματόδρομο χωρίς να κοιτάξεις πίσω σου. Στο τέρμα του δρόμου θα βρεις ένα αυτοκίνητο να πας σπίτι σου».

Εκεί χώρισαν οι δρόμοι μας. Έτσι τέλειωσε το επιχειρησιακό μέρος της απαγωγής.

Τα δεκα εκατομμυρια της απαγωγης μοιράστηκαν σε τέσσερα ισόποσα μέρη κι ο καθένας πήρε το μερτικό του. Τα υπόλοιπα οχτακόσια χιλιάρικα θα χρησιμοποιούνταν ως ταμείο για τη χρηματοδότηση μιας μελλοντικής παρόμοιας ή παραπλήσιας επιχείρησης (αφού ο οικονομικός στόχος δεν επιτεύχθηκε) και ένα μέρος τους θα πήγαινε σε φίλους-συνεργάτες που με τον έναν ή άλλο τρόπο βοήθησαν και θα συνέχιζαν να βοηθάνε σε μελλοντικά σχέδια. Μα όταν κάνεις καινούρια σχέδια μετά από μια τέτοια απαγωγή, ο θεός γελά διαβολικά...

Ο Παύλος κι ο Πάνος, μερικές μέρες μετά την απαγωγή έφυγαν για τις καλοκαιρινές τους διακοπές. Ο Σίμος πάλι έβαλε το δικό του μερτικό σε μια μεγάλη βαλίτσα για να ταξιδέψει στον τόπο καταγωγής του, την Κρήτη. Περνώντας ο δεκαπενταύγουστος, με επισκέφτηκαν στο σπίτι της Σουρωτής δύο παιδιά που βοηθούσαν εμένα προσωπικά σε θέματα διαβίωσης. Ο Πόλυ που δήλωνε αναρχοκομμουνιστής και τον οποίο είχα γνωρίσει στην δεύτερη περίοδο διαμονής μου στον Κορυδαλλό και ο φίλος του ο Βαγγέλης, αντιδραστικό και ικανό παλικαράκι με πανκ καταβολές. Για λόγους ασφαλείας πάρθηκε από κοινού μια απόφαση. Ο Πόλυ θα παρέμενε μαζί μου μέχρι να τακτοποιηθεί όλος ο οπλισμός και τα υπόλοιπα χρήματα που δεν είχα προλάβει να θάψω, με την προοπτική να καθαριστεί και κάποια στιγμή να ξενοικιαστεί το σπίτι. Καθόλη

τη διάρκεια αυτή, δεν θα είχαμε καμιά επαφή με τον Βαγγέλη. Έτσι, το απογευματάκι της ίδιας κιόλας μέρας, κατέφθασε ο Πόλυ με ένα μπουκάλι τσίπουρο και κάμποσες επιλεγμένες-ψαγμένες ταινίες για απόθεμα. Είχε περάσει από βιντεοκλάμπ της Περαίας και για την εγγραφή έδωσε τα στοιχεία της πλαστής ταυτότητας με την οποία είχε νοικιάσει πριν πολύ καιρό ένα μικρό διαμέρισμα στην ίδια περιοχή και τον αριθμό του κινητού τηλεφώνου που ήταν πάντα ανοιχτό μέσα στο διαμέρισμα μην τυχόν πάρει ο ιδιοκτήτης.

Όταν μπήκε στο σπίτι, άφησε πάνω στο τραπέζι την κάρτα εγγραφής του βιντεοκλάμπ και εκεί θα παρέμενε μαζί με τα κλειδιά του συγκεκριμένου διαμερίσματος. Κατά το βραδάκι, καθίσαμε στην ανατολική βεράντα του ισογείου. Αμπελοφιλοσοφώντας τα καλώς και κακώς κείμενα της ζωής, πίναμε τσιπουράκι με τους ανάλογους για την περίσταση μεζέδες, δικιάς μου έμπνευσης και δημιουργίας. Θα 'χε πάει κοντά στις δέκα η ώρα όταν ο Πόλυ πήγε στο σαλόνι να βάλει μια ταινία για να συνεχιστεί η βραδιά. Εγώ παρέμεινα έξω μέχρι να με φωνάξει και εκείνη την ώρα άκουσα απ' τη μεριά της εισόδου της μονοκατοικίας θόρυβο από γεωργικό μηχάνημα. Η είσοδος βρισκόταν στην αρχή ενός τσιμεντένιου κατηφορικού δρόμου, εκατό περίπου μέτρα μήκος, που κατέληγε στον προαύλιο χώρο του σπιτιού. Τα εκατό αυτά μέτρα ήταν τυφλό σημείο από ολόκληρο το σπίτι, γιατί κάμποσες συστοιχίες από φυτεμένες αμυγδαλιές ύψωναν ένα πράσινο φυσικό τείχος, κόβοντας την οπτική με το συγκεκριμένο εσωτερικό δρόμο του κτήματος. Εκείνη τη στιγμή, πίστεψα αφελώς πως κάποιο γεωργικό μηχάνημα στάθμευσε ή κινούταν αργά πάνω στον κεντρικό δημόσιο δρόμο της Σουρωτής, κοντά στην είσοδο της μονοκατοικίας. Αυτό ήταν σύνηθες φαινόμενο, αφού η τριγύρω περιοχή ήταν γεωργική και καλλιεργήσιμη. Στην πραγματικότητα όμως ήταν τα πετρελαιοκίνητα τσερόκι της ΕΚΑΜ που κατηφόριζαν με σβηστά φώτα το δρομάκι, αφού πρώτα είχαν κόψει το λουκέτο της δίφυλλης σιδερένιας εξώπορτας.

Ο Πόλυ με φώναξε να πάω να δούμε την ταινία. Έτσι, σηκώθηκα και μπήκα στο σαλόνι. Μπαίνοντας, ο θόρυβος δυνάμωνε. Ξαναβγήκα έξω να δω τι διάολο ήταν αυτό το πράμα. Το τοπίο στον περίβολο του σπιτιού είχε αλλάξει δραματικά. Καμιά δεκαριά τζιπάκια της ΕΚΑΜ είχαν ανοίξει σαν βεντάλια και από μέσα ξεπετάγονταν πάνοπλοι κουκουλοφόροι μαυροντυμένοι εκαμίτες παίρνοντας θέση μάχης. Ξοπίσω τους, συνέχιζαν να ξεπροβάλλουν αστυνομικά οχήματα με αναμμένα φώτα και φάρους αυτή τη φορά. Ήταν καλοκαίρι και έκανε ζέστη. Φορούσα βερμούδα και παντόφλες στα πόδια.

Ολόκληρος ο οπλισμός ήταν στον δεύτερο όροφο του σπιτιού. Κάθε αντίδραση θα ήταν χαμένη υπόθεση με αυτά τα δεδομένα, ιδιαίτερα ένοπλη αντιπαράθεση μαζί τους. Ήταν καιρός να ενημερώσω τον Πόλυ για την αλλαγή του καιρού...

– Πόλυ, έξω γέμισε εκαμίτες... Τι κάνουμε;

– Παραδινόμαστε, τι άλλο να κάνουμε; είπε και βγήκε να δει και εκείνος τι γίνεται.

Όταν αντίκρισε το μαυρισμένο τοπίο στο φωταγωγημένο προαύλιο του σπιτιού, σήκωσε τα χέρια και κατέβηκε τα σκαλιά λέγοντας:

– Εντάξει, ηρεμήστε, παραδινόμαστε.

Τέτοιες λέξεις, τέτοιες στιγμές, τις νιώθεις μαχαιριά στην καρδιά. Για μένα δεν ήταν παράδοση, μα στιγμιαία συνθηκολόγηση, λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα της στιγμής που ήταν συντριπτικά υπέρ των αντιπάλων. Ο Πόλυ είχε γενναία ψυχή. Δεν λιγοψυχούσε. Απλά σε αυτή τη φάση έπραξε τα αυτονόητα. Πήγε προς το μέρος τους κι εκείνοι αρχίσαν να ουρλιάζουν:

– Πέσε κάτω, πέσε κάτω!

Ξάπλωσε μπρούμυτα πάνω στο γκαζόν. Πέσαν πάνω του δυοτρεις και του πέρασαν χειροπέδες. Κατέβηκα και στάθηκα στο πλατύσκαλο. Όλα τα όπλα ήταν στραμμένα πάνω μου. Έμοιαζα με εξωγήινο με τόσες κοκκινίλες στο κορμί μου. Λίγο η άρνηση

να αποδεχτώ τα νέα δεδομένα, λίγο το χεράκι του κυρ Ανέστη, βγήκε η αντίδραση.

– Ποιος είναι επικεφαλής; φώναξα με δυνατή σταθερή φωνή, λες και είχα εγώ τον πρώτο λόγο.

Σιωπή... Ξανά...

– Ποιος είναι επικεφαλής; Να έρθει να μου περάσει χειροπέδες.

– Ποιος είσαι; άκουσα μια φωνή πίσω από τον εκαμίτικο κλοιό που είχε γεμίσει κάθε λογής και αξιώματος ένοπλους μπάτσους.

– Αυτός που θέλετε... Ο Βασίλης! Εσύ είσαι ο επικεφαλής; Γιατί κρύβεσαι, ντρέπεσαι;

– Πέσε κάτω, γιατί θα ανοίξουμε πυρ...

– Αν είστε παλικάρια, ρίχτε στο κεφάλι!

Τσιμουδιά... Για μερικά δεύτερα ακούγονταν μόνο μεταλλικοί ήχοι απ' τα ατομικά αξεσουάρ των ειδικών δυνάμεων. Ξαφνικά, το μαύρο ανθρώπινο τείχος κινήθηκε αιφνίδια προς το μέρος μου, συμπαγές και συντεταγμένα. Με λυγισμένα γόνατα, μικρά γοργά βηματάκια και το στόχο των όπλων τους κλειδωμένο πάνω μου, διένυσαν γρήγορα τα δέκα μέτρα που μας χώριζαν. Κάποιος με έσπρωξε, κάποιος μου έβαλε τρικλοποδιά και βρέθηκα κάτω στο γρασίδι δεμένος πισθάγκωνα. Δεν πέρασε ένα λεπτό, όταν απ' το εσωτερικό του σπιτιού ακούστηκε εκκωφαντικός κρότος. Είχαν αρχίσει τη ρίψη κρότου λάμψης για να κάνουν εισβολή για τυχόν τρίτους.

– Έεει... Τι διάολο κάνετε; Έχω εκρηκτικά μέσα στο σπίτι. Θα σκοτωθείτε και θα σας χρεωθώ!

Έγινε ένας μικρός πανικός.

– Πού; Πού; Πού; Πού είναι τα εκρηκτικά;

– Μέσα στο σπίτι. Σταματήστε την επιχείρηση, να έρθουν πυροτεχνουργοί.

Κόκαλο! Μας επιβίβασαν σε διαφορετικά τζιπάκια και μας άδειασαν σε διαφορετικά κρατητήρια. Το σκηνικό γνώριμο για

μένα. Με χειροπέδες καθόλη την διάρκεια της κράτησής μου, δυο εκαμίτες ένοπλους μαζί μου μέσα στο κρατητήριο, αραιές επισκέψεις ανώτερων αξιωματικών να με δουν από κοντά και να έχουν μια σύντομη συνομιλία μαζί μου εδραιώνοντας το κύρος τους στα μάτια των κατωτέρων τους, θα πέρναγε η βραδιά. Κατά το μεσημεράκι της επομένης, μπήκε στο κρατητήριο ο Μυλωνάς συνοδευόμενος από τον διοικητή και τον υποδιοικητή Ασφάλειας Θεσσαλονίκης. Ο λόγος ήταν δήθεν να με αναγνωρίσει, αλλά απώτερος σκοπός ήταν να με παρακαλέσει αν μπορώ να του επιστρέψω τα λεφτά ή μέρος του ποσού γιατί η εταιρεία έχει έξοδα, τρώνε ψωμί τόσοι εργαζόμενοι από αυτή κ.λπ.

«Ξέχασέ το, Μυλωνά, δεν υπάρχουν λεφτά. Έχουμε να βγάλουμε ένα κάρο φυλακή...»

Δεν επέμενε παρά κάθισε λίγη ώρα και κουβεντιάζαμε για τις μέρες της κράτησής του, επεμβαίνοντας κάπου κάπου και οι αξιωματικοί στην κουβέντα, αφού συμμετείχαν με τον δικό τους τρόπο στην εξέλιξη της υπόθεσης, παραδεχόμενοι πολλά λάθη από πλευράς τους. Εκεί μπροστά μου και θρασύτατα έκανε πρόταση στους αξιωματικούς να του πουν πώς θα μπορούσε να συμβάλλει οικονομικά για την αγορά υλικοτεχνικού εξοπλισμού, βοηθώντας έτσι στο έργο της αστυνομίας ως ένδειξη ευγνωμοσύνης στην καλή δουλειά που έκαναν στην υπόθεσή του! Σκίστε με να αλλάξω ράφτη! Η στάση του υποδιοικητή με εξέπληξε ευχάριστα.

– Πόσους εργαζόμενους έχεις συνολικά στις επιχειρήσεις σου, κύριε Μυλωνά; ρώτησε.

Ανέφερε καμαρωτός έναν μεγάλο αριθμό που αδυνατώ να θυμηθώ. Πάνω από χίλιους πάντως...

– Πόσοι απ' αυτούς είναι πρώην κρατούμενοι;

– Ε... Δεν έχω, δεν ξέρω... Δεν...

– Πάρε μερικούς στη δούλεψή σου και το 'κανες το χρέος σου. Χρέος έχεις συνολικά απέναντι στην κοινωνία, όχι ειδικά στην αστυνομία.

Μούγκα ο Μυλωνάς. Αφού έφυγε, ένας Ζητάς, που είχα ανοίξει πυρ εναντίον του (κατόπιν και εκείνος εναντίον μου) στην Περαία, ήρθε στο παραθυράκι της πόρτας να με αναγνωρίσει. Εκείνο το περιστατικό εξελίχθηκε ως εξής: Ένα απόγευμα, λίγο πριν το Πάσχα εκείνης της χρονιάς, πήρα ένα λευκό Άουντι που είχα παραλάβει τις αμέσως προηγούμενες μέρες κι από τη Σουρωτή κατευθυνόμουν προς το σπίτι της Περαίας. Όταν μπήκα στον κεντρικό δρόμο προς Περαία, έδωσα λίγα γκάζια στο αυτοκίνητο να το δοκιμάσω. Όπως το 'χουμε ξαναπεί, η ΕΛ.ΑΣ. είναι πάντα και παντού παρούσα. Κάνα-δύο χιλιόμετρα πριν τα πρώτα σπίτια της πόλης, απ' τη δεξιά πλευρά του δρόμου, είχε σταθμεύσει ένα συμβατικό αυτοκίνητο της αστυνομίας με δυο αστυνομικούς μέσα φορώντας πολιτικά. Είχαν ραντάρ της τροχαίας καταγράφοντας την ταχύτητα των οχημάτων. Όταν διαπίστωναν παράβαση, δίναν τον τύπο και αριθμό του οχήματος να το ελέγξει το μπλόκο που είχε στηθεί ένα χιλιόμετρο πιο κάτω και δεν ήταν ορατό από εκείνο το σημείο.

Άργησα να τους πάρω χαμπάρι για να κόψω ταχύτητα και ήταν αργά πια για αλλαγή κατεύθυνσης. Μέχρι το μπλόκο δεν είχε διέξοδο, έτσι αναγκαστικά έπεσα πάνω τους. Το μπλόκο αποτελούταν από δύο περιπολικά της τροχαίας, ένα της άμεσης δράσης και μια μηχανή της ομάδας Ζήτα. Από μακριά, δύο τροχαίοι που είχαν καταλάβει το οδόστρωμα κάναν σινιάλο σε μένα και τον οδηγό μιας προπορευόμενης BMW (που 'ριξε κι αυτός τα γκάζια του) για έλεγχο. Ο οδηγός του BMW συμμορφώθηκε ως όφειλε «στας υποδείξεις των οργάνων της τάξης», σταθμεύοντας το όχημά του στην άκρη του δρόμου για τα περεταίρω. Εγώ πάλι άναψα αλάρμ, ελάττωσα ταχύτητα και προσποιούμενος πως δεν με βολεύει να σταθμεύσω στην αρχή του μπλόκου τους προσπέρασα με την προϋπόθεση να σταθμεύσω πιο κάτω όπου είχε περισσότερο χώρο. Αντ' αυτού, ανέπτυξα ταχύτητα. Απ' τους καθρέφτες είδα τον Ζητά να ανεβαίνει στη μοτοσυκλέτα και να ξεχύνεται πίσω μου.

Το Άουντι είχε ισχυρό κινητήρα. Γρήγορο αυτοκίνητο. Με λίγη τύχη, είχα αρκετές πιθανότητες να ξεφύγω χωρίς εμπλοκή. Το πιστολίδι εναντίον αστυνομικών σε εκείνα τα μέρη, εν όψει επικείμενης απαγωγής, ήταν το τελευταίο πράγμα που επιθυμούσα. Έβαλα το αυτοκίνητο σε ένα από τα πρώτα στενά που βρήκα δεξιά και με συνεχή εναλλαγή στενών κατευθυνόμουν προς τη θάλασσα. Κάποια αυτοκίνητα που συνάντησα στο δρόμο μου με καθυστέρησαν αρκετά, με αποτέλεσμα όταν έφτασα στο δρόμο που γνώριζα ότι οδηγεί πίσω στον κεντρικό απ' όπου και ήρθα, ο Ζητάς να είναι πίσω μου. Δεν είχα άλλη επιλογή απ' τη χρήση όπλου. Έκοψα ταχύτητα, έβγαλα το δεξί μου χέρι απ' το παράθυρο και με το εννιάρι Μπράουνινγκ έριξα τρεις προειδοποιητικές χωρίς να στοχεύσω. Μάλλον αυτή μου την κίνηση την εξέλαβε ως αδυναμία, συνέχισε ακάθεκτος σαν να μην συνέβη τίποτα. Ακινητοποίησα το αυτοκίνητο, βγήκα ο μίσος έξω απ' το παράθυρο και κρατώντας το πιστόλι με τα δυο μου χέρια του 'ριξα χαμηλά στα λάστιχα άλλες τέσσερις. Αμέσως μετά ανέπτυξα ταχύτητα. Δεν κάθισε με σταυρωμένα χέρια. Τράβηξε το πιστόλι κι όπως ήταν σταματημένος έβαλε τα δύο του χέρια στο τιμόνι της μηχανής και σημαδεύοντας το Άουντι που έφευγε έριξε ίσα με έξι επαναλαμβανόμενες βολές. Μόνο μια βολίδα έξυσε το πορτάκι του ρεζερβουάρ. Δεν ακολούθησε πια. Ζητάς ήταν, όχι μαλάκας! Με τέρμα γκάζια για να μην προλάβουν και με εγκλωβίσουν, έφτασα σε ελάχιστο χρόνο στο κρησφύγετο στη Σουρωτή. Μέχρι τα μεσάνυχτα, άκουγα μέσω ασυρμάτου τα ευτράπελα απ' τις εκτεταμένες αναζητήσεις σε ολόκληρο το νομό Θεσσαλονίκης. Εκείνος λοιπόν ο Ζητάς που ανταλλάξαμε τα μολύβια μας με κοιτούσε απ' το παραθυράκι της πόρτας.

– Ναι, αυτός είναι, τον άκουσα να διαβεβαιώνει τον αξιωματικό που ήταν μαζί του.

Ως εκείνη την ώρα δεν είχα ιδέα περί τίνος πρόκειται, γι' αυτό ρώτησα τον αξιωματικό να μάθω.

– Είναι ο Ζητάς που πυροβόλησες στην Περαία, μου απάντησε.

– Άνοιξέ του να μπει του ανθρώπου, δεν δαγκώνω!

– Θες να μπεις; τον ρώτησε ο ανώτερός του.

Έπειτα από ένα δισταγμό, συμφώνησε να μπει. Φαινόταν αιφνιδιασμένος απ' την απρόσμενη πρόσκλησή μου. Στάθηκε όρθιος κοντά στην πόρτα και με κοίταζε δίχως να μιλά.

– Πες μου, μου κρατάς κακία; τον ρωτάω.

– Όχι... Αλλά παραλίγο να με σκοτώσεις...

– Εντάξει... Συμβαίνουν αυτά μεταξύ ενόπλων διαφορετικών κόσμων. Δεν είχα πρόθεση να σε σκοτώσω. Να διαφύγω ήθελα και εσύ με εμπόδιζες. Προειδοποιητικά πυρά έριξα.

Έβγαλε απ' την τσέπη του μια φωτογραφία στην οποία διακρίνονταν ευκρινέστατα τρεις οπές από βολίδες όπλου στα χαμηλά μέρη της μηχανής που οδηγούσε σ' εκείνο το συμβάν. Στο μπροστινό κάτω φανάρι, σε μια απ' τις σειρήνες και αν θυμάμαι καλά χαμηλά στο πιρούνι.

– Προειδοποιητικά τα λες εσύ αυτά; με ρωτά.

– Οοοοχι. Αυτά είναι αποτρεπτικά! Τα πρώτα ήταν προειδοποιητικά, μα δεν τα έλαβες υπόψη.

– Πού να ξέρω εγώ ότι ήσουν εσύ στο αυτοκίνητο; μου απάντησε αφοπλιστικά.

– Εεεμ... Θέλει λίγο προσοχή! Αραιά και πού, βγαίνει κι ο Παλαιοκώστας βόλτα! ανταπάντησα με χιούμορ.

– Αν είχα μερικούς συναδέλφους ενισχύσεις, δεν θα γλίτωνες...

– Καλά που δεν είχες, γιατί ίσως δεν θα την κάναμε ποτέ αυτή την κουβέντα. Είχα και εγώ ενισχύσεις, μα δεν τις χρησιμοποίησα. Ένα γεμάτο απασφαλισμένο Καλάσνικοφ στη θέση του συνοδηγού.

Φάνηκε να κατάλαβε. Πάντως, αποχώρησε ευχαριστημένος που του έδωσα την ευκαιρία να το συζητήσουμε φέις του φέις. Οι εκαμίτες χαλάρωσαν, πλέον μπαίναν χωρίς κουκούλα στο κρατητήριο. Πιάναμε κουβέντα να περάσει το δίωρό τους κι έτσι έμαθα τα πρώτα κακά μαντάτα, όταν ένας από αυτούς με ρωτά:

– Καλά, βρε Βασίλη, τι κωλοτρυπίδης είναι αυτός ο Κρητικός; Πού τον βρήκες τον ελεεινό;

– Γιατί το λες αυτό;

– Καλά, εσύ δεν ξέρεις τίποτα; Σκίστηκε. Ροδάνι πάει η γλώσσα του. Άνοιξε το στόμα του και δεν μπορούν να του το κλείσουν ούτε οι αξιωματικοί!

Ως εκείνη τη στιγμή είχα σκοτάδι για το τι ακολούθησε μετά τη δικιά μου σύλληψη και του Πόλυ, δεν είχα καμία επαφή με τον έξω κόσμο. Δεν γνώριζα καν αν είχαν συλληφθεί τα υπόλοιπα παιδιά. Να μαθαίνω απ' τους εκαμίτες ότι ένας συνεργάτης μου διαπραγματεύτηκε με την αστυνομία και τις ανακριτικές αρχές για να σώσει το τομάρι του, με πείραξε περισσότερο απ' τη σύλληψή μου. Μέχρι αργά το βράδυ, θα είχα μάθει αρκετές σκόρπιες λεπτομέρειες που οδήγησαν στη σύλληψή μας. Έτσι, κατάφερα να συνθέσω το παζλ της αλληλουχίας των γεγονότων που προηγήθηκαν.

Μετά την απαγωγή και πριν ακόμα χωριστούμε, είχαμε συμφωνήσει όλοι πως δεν θα χρησιμοποιήσει κανείς μας χαρτονομίσματα της απαγωγής προτού ξαναβρεθούμε για να πάρουμε από κοινού κάποιες αποφάσεις για το ξέπλυμά τους. Φτάνοντας ο Σίμος στην Κρήτη, το πρώτο πράγμα που έκανε ήταν να επισκεφτεί την αντιπροσωπεία της Μερσεντές και να αγοράσει ένα πολυτελές τζιπ μετρητοίς. Κατόπιν, βάλθηκε να ξοδεύει αλόγιστα χρήματα σε κόκες και καλοπέραση, ανοίγοντας έτσι μια πόρτα στους μπάτσους για τη σύλληψή μας.

Εκτός απ' την αχαλίνωτη εξαλλοσύνη του Σίμου, υπήρχε (από το ξεκίνημα κιόλας της απαγωγής) μια δεύτερη κερκόπορτα που οδηγούσε απευθείας σε εμάς. Η αστυνομία την είχε ανακαλύψει από σύμπτωση και ακολουθούσε αθόρυβα το μίτο της υπόγειας αυτής διαδρομής. Μερικές ημέρες πριν την αρπαγή του Μυλωνά, βρεθήκαμε τετράδα στο τζιπ, ανηφορίζοντας το δρόμο Θέρμης-Πανοράματος. Τότε ήταν που έδωσα στον Παύλο να ενεργοποιήσει

το τηλέφωνο που θα χρησιμοποιούσε ο Πάνος στο πρώτο τηλεφώνημα προς τη Νέλλη. Ο Παύλος είδε μια διαφημιστική πινακίδα πιτσαρίας στην άκρη του δρόμου και ενεργοποίησε το κινητό κάνοντας κλήση στο σταθερό τηλέφωνο του μαγαζιού. Χωρίς να περιμένει να το σηκώσει κάποιος, το έκλεισε. Ως εκεί όλα καλά. Ο διάολος όμως έχει πολλά ποδάρια.

Ένα περίπου τετράμηνο πριν το περιστατικό αυτό, κάποιο απ' τα παιδιά (αδιευκρίνιστο ποιος) ενεργοποίησε με τον ίδιο τρόπο, από άλλη διαφημιστική πινακίδα της ίδιας πιτσαρίας που συνάντησε σε άλλο προάστιο της Θεσσαλονίκης, ένα κινητό το οποίο άνοιγα εγώ κάθε δεκαπενθήμερο για να επικοινωνεί μαζί μου ένας φίλος κρατούμενος. Ένα μήνα πριν την αρπαγή του Μυλωνά, καθόλη τη διάρκεια της κράτησής του και ένα μήνα μετά την απελευθέρωσή του, το τηλέφωνο αυτό παρέμεινε κλειστό. Τα κινητά που χρησιμοποιούσα ήταν πολλά και κατά καιρούς τα άλλαζα για λόγους ασφαλείας. Την ενεργοποίησή τους είχαν αναλάβει ο Παύλος κι ο Πάνος. Μακριά απ' την περιοχή μου. Προφανώς, εκείνη τη στιγμή αυτός που είχε ενεργοποιήσει εκείνο το τηλέφωνο δεν θυμήθηκε το γεγονός ή φαντάστηκε πως ήταν διαφημιστική άλλης εταιρείας. Σοβαρή παράλειψη, όταν είχα γίνει ενοχλητικός να τους επισημαίνω σε κάθε ευκαιρία προσοχή στα κινητά. Φάουλ αλλά κατανοητό, μη προβλέψιμο. Με το πρώτο τηλεφώνημα προς τη γυναίκα του Μυλωνά, η αστυνομία έκανε άρση απορρήτου του τηλεφώνου της πιτσαρίας κι ανακάλυψε πως πριν από μήνες ενεργοποιήθηκε με τον ίδιο τρόπο ύποπτο τηλέφωνο που δεχόταν ένα τηλεφώνημα κάθε τόσο από συγκεκριμένη φυλακή.

Έχοντας πλήρη άγνοια αυτής της μοιραίας σύμπτωσης, θεώρησα πιο ασφαλές το συγκεκριμένο κινητό απ' το να ενεργοποιήσω κάποιο καινούριο. Με τη σιγουριά πως τα κινητά θα τα κάναν φύλλο και φτερό και τη φωνή μου να τους είναι γνώριμη, αποφάσισα να μην ξαναμιλήσω σε κινητό αν δεν ήταν σοβαρή ανάγκη. Κατόπιν αυτού, το 'δωσα στον Βαγγέλη να μιλάει ο ίδιος με τον κρατούμενο

φίλο μου, με την προϋπόθεση να το ανοίγει σε αραιά χρονικά διαστήματα και πάντοτε συνθηματική κουβέντα. Αν δεν γνωρίζεις ότι πάσχεις κι από τι, δεν παίρνεις τα ενδεδειγμένα μέτρα να προστατευτείς. Ήταν θέμα χρόνου πότε θα ξεσπούσε το κακό.

Από καιρό ο Παύλος κι ο Πάνος μου έκαναν παράπονα για τη συμπεριφορά του Σίμου. Για κατά συρροή εξόφθαλμα ψέματα, αλλοπρόσαλλη συμπεριφορά, ασταθή ψυχικό κόσμο κ.λπ. Εγώ πάλι είχα τόσο φορτωμένο το μυαλό μου με τις λεπτομέρειες της απαγωγής, που αυτά τα παράπονα (εκ των υστέρων θα αποδεικνύονταν βάσιμα) μου φαίνονταν παιδιάστικα, έτσι δεν έδωσα τη δέουσα προσοχή. Η ηθικο-ιδεολογική συγκρότηση του Σίμου δεν παρέκκλινε απ' του μέσου σημερινού φθαρμένου, δίχως ιδανικά, ανθρώπου, που εγκλωβισμένος στην κυρίαρχη καταναλωτική ιδεολογία πασχίζει να πλουτίσει με οποιονδήποτε τρόπο και χωρίς κανένα κόστος. Αυτό τον καθιστούσε τον αδύναμο κρίκο σε τυχόν σύλληψη. Για το λόγο αυτό, του είχα κάνει πολλά μαθήματα για τη στάση που έπρεπε να κρατήσει σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Είχα πολλές ελπίδες πως λόγω της πολύχρονης γνωριμίας μας και των κοινών γνωστών, θα κρατήσουν τα φρένα, δεν θα περάσει στο άλλο άκρο. Όταν απωλέσει ο άνθρωπος την ντροπή του, τα πάντα είναι εύκολα γι' αυτόν. Εκείνος που προδίδει τον εαυτό του θα προδώσει κι όλους τους γύρω του, έχοντας ήσυχη την όποια συνείδησή του. Αβάσταχτο το βάρος της ευθύνης και της αξιοπρέπειας για τον παρακμιακό ανθρωπάκο, το ξεφορτώνεται στην πρώτη δυσκολία.

Η αστυνομία της Κρήτης θα έφτανε πρώτη στην άκρη του νήματος, συλλαμβάνοντάς τον το πρωί της ίδιας μέρας με τη δικιά μας σύλληψη. Τον φόρτωσαν σε ένα C130 και τον μεταφέραν εσπευσμένα στη Θεσσαλονίκη. Το αμυντικό του σύστημα δεν λειτούργησε. Κατέρρευσε κατά την ώρα της ανάκρισης κι ως είθισται κατέδωσε φίλους και συνεργάτες. Υπέδειξε ως κύριους συμμετέχοντες στην απαγωγή τους Πόλυ και Βαγγέλη και οδήγησε τους

μπάτσους σε μια προσωρινή κρύπτη που βρισκόταν στην άκρη του κτήματος στην οποία είχα κρύψει προσωρινά κάπου στο ένα εκατομμύριο ευρώ απ' το δικό μου μερίδιο. Εξαιτίας αυτού του γεγονότος, ένας πόλεμος άστρων θα ξέσπαγε μεταξύ αστυνομικών διευθύνσεων Θεσσαλονίκης και Κρήτης. Οι Κρητικοί θέλαν λίγη δόξα παραπάνω, μα οι Θεσσαλονικείς μονά ζυγά δικά τους.

«Σιγά, τι καταφέρατε! Έναν ρουφιάνο πιάσατε!» τους λέγαν.

Ο αστροπόλεμος διευρυνόταν και στο εσωτερικό του μεγάρου για την πατρότητα της μεγάλης επιτυχίας. Η χρυσόσκονή του έφτανε ως το κρατητήριό μου με τη μορφή παραπόνων και υπαινιγμών. Οι έριδες και οι ίντριγκες μεταξύ ανώτερων αξιωματικών για το ποιος θα πάρει τη μερίδα του λέοντος καλά κρατούσαν. Την επομένη θα μας μετέφεραν στον εισαγγελέα και κατόπιν στον ανακριτή. Δεν ξαναπέρασα ποτέ αυτή τη διαδικασία με συγκατηγορούμενους. Νοιαζόμουν πολύ περισσότερο γι' αυτούς. Ήταν η πρώτη φορά που αντιμετώπιζαν το σκληρόπετσο παγερό τέρας που ονομάζεται κράτος με τόσο βαρύ κατηγορητήριο. Ετοιμαστήκαμε απ' το μεσημέρι για να μας μεταφέρουν στα δικαστήρια στις οχτώ το βράδυ, όπου θα είχαν απευθείας κάλυψη τα τηλεοπτικά συνεργεία στα νυχτερινά δελτία ειδήσεων. Μαζί μας, με χειροπέδες στα χέρια, διαπόμπευαν μια οικογένεια γιατί στην αυλή του σπιτιού τους βρέθηκε θαμμένο μικρό μέρος των λύτρων, δώρο από εμάς στον κρατούμενο γιο τους. Οι ίδιοι δεν είχαν απολύτως καμία γνώση της προέλευσής τους, ούτε ποιοι είναι αυτοί που κάνουν το δώρο. Η ξεδιαντροπιά του κράτους στην ελεεινότερη μορφή της.

Το εξουσιαστικό πανηγύρι με εξαγρίωσε και θα την πλήρωνε η χαμηλοβλεπούσα της παρέας, ο παμπόνηρος ανακριτής. Μπαίνοντας στο γραφείο του τον πήρα απ' τα μούτρα, καθιστώντας τον συνυπεύθυνο για τα στημένα παιχνίδια με τα ΜΜΕ και το διασυρμό αθώων πολιτών. Θορυβημένος, μου υποσχέθηκε πως την επόμενη φορά θα τους μεταγάγει ξεχωριστά από εμάς για να μην εκτίθενται στις τηλεοπτικές κάμερες. Τα παιδιά ζήτησαν προθεσμία κι έτσι

αναβλήθηκε η διαδικασία για τη μεθεπόμενη. Επιστρέφοντας στο κρατητήριο, ένα πράγμα είχε καρφωθεί στο μυαλό μου. Τι απέγινε το σπίτι στην Περαία. Αδυνατούσα να δώσω μια πειστική απάντηση σε δύο ερωτήματα που τρώγαν το μυαλό μου. Γιατί δεν έχει βρεθεί ακόμη, όταν τα κλειδιά του διαμερίσματος μαζί με την κάρτα μέλους απ' το βίντεο κλαμπ ήταν πάνω στο τραπέζι της κουζίνας στη μονοκατοικία της Σουρωτής και οδηγούσαν κατευθείαν σε αυτό; Και γιατί να μην το έχει πει ο Σίμος; Το ξέχασε; Δεν ξεχνιούνται αυτά από καταδότες ολκής! Το διαμέρισμα είχε μέσα τρία εκατομμύρια ευρώ απ' τα λύτρα και έναν μεγάλο αριθμό όπλων, που κάποια από αυτά είχαν χρησιμοποιηθεί σε απόπειρα ληστείας σε χρηματαποστολή της G4, έξω από σούπερ μάρκετ στα ανατολικά του νομού.

Ίσως ήταν κι αυτός ο λόγος που ο Σίμος είχε επιλεκτική μνήμη. Αν κατέδιδε το σπίτι, το αφήγημα ότι μπήκε στην απαγωγή μόνο και μόνο για να ξεχρεώσει κάποιες χρηματικές οφειλές προς εμένα θα πήγαινε περίπατο. Στο εσωτερικό του διαμερίσματος υπήρχαν δικά του αποτυπώματα, πιθανόν και πάνω στα όπλα. Ένα ήταν σίγουρο. Αργά ή γρήγορα θα το ανακάλυπταν. Το πότε και το πώς ήταν αυτό που με προβλημάτιζε έντονα. Έτσι, έβαλα σε εφαρμογή ένα φιλόδοξο σχέδιο. Να αποσπάσω από τους αξιωματικούς μια συνάντηση με τον Πόλυ και τον Βαγγέλη στο δικό μου κρατητήριο χωρίς την επίβλεψη αστυνομικών. Ζήτησα να δω τον υποδιοικητή της Ασφάλειας, με τον οποίο είχα καλύτερη επικοινωνία. Ήρθε αμέσως. Χωρίς περιστροφές του ανέφερα ότι σκέφτομαι πολύ σοβαρά να επιστρέψω κάποια χρήματα στον Μυλωνά.

– Πώς έγινε τώρα αυτό; μου λέει ξαφνιασμένος. Δεν περίμενε από εμένα τέτοια κίνηση.

– Είναι νέα παιδιά και έχω μερίδιο ευθύνης για το ότι βρίσκονται σε αυτή τη θέση, αν μπορώ να βοηθήσω θα το κάνω με ευχαρίστηση. Όμως πρέπει να ρωτηθούν πρώτα για αυτή μου την πρόθεση, να συμφωνήσουν κι εκείνοι.

– Αν δεν δεχτούν, δεν θα επιστρέψεις τα χρήματα που λες; ρώτησε.

– Φυσικά και όχι. Δεν έχω άλλο λόγο να το κάνω.

– Δεν μπορώ να σου απαντήσω αυτή τη στιγμή. Αύριο, που θα είναι όλη η διοίκηση, θα κάνουμε σύσκεψη να αποφασίσουμε, μου είπε κι έφυγε.

Ήξερα πως το δέλεαρ ήταν τέτοιο, που δεν μπορούσαν να πουν όχι. Πρωί πρωί της επομένης, φέραν στο κρατητήριο τον Πόλυ και τον Βαγγέλη. Κατά τη μεταφορά μας στα δικαστήρια δεν καταφέραμε να αλλάξουμε κουβέντα, γι' αυτό το πρώτο πράγμα που ρώτησα ήταν αν ασκήσαν βία πάνω τους. Με διαβεβαίωσαν πως τους φέρθηκαν και συνεχίζουν να τους φέρονται καλά. Δείχνανε να είναι σε πολύ καλή κατάσταση. Τα παιδιά ήταν κι εκείνα έκπληκτα που δεν βρέθηκε ακόμη το διαμέρισμα. Ρώτησα αν κάποιος έχει κρατήσει εφεδρικό κλειδί, να στείλω έναν δικό μου άνθρωπο να σηκώσει λεφτά και όπλα. Η απάντηση ήταν αρνητική. Το διαμέρισμα ήταν μια χαμένη υπόθεση, δεν μπορούσε να σωθεί. Αν αφηνόταν στην τύχη του θα γινόταν μέχρι και επικίνδυνο για πολλούς λόγους. Ο ένας ήταν ο Σίμος να το καταδώσει εν καιρώ, ισχυροποιώντας περισσότερο την αξιοπιστία του δικαστικά έναντι των παιδιών. Ένας άλλος ήταν να εντοπιστεί και να φυλάγεται, ενώ κάποια στιγμή θα έστελνα ανθρώπους να το διαρρήξουν με αποτέλεσμα να συλληφθούν. Επίσης, μια διάρρηξη από συνηθισμένους κλέφτες ήταν εξίσου πιθανή και ανεπιθύμητη λόγω χρησιμοποιημένων όπλων.

Ο πλέον σοβαρός λόγος ήταν να εντοπιστεί απ' την αστυνομία μετά το κλείσιμο του φακέλου της απαγωγής και αναγκαστικά να σχηματιστεί καινούρια δικογραφία. Αυτό θα είχε σαν συνέπεια να γίνουν δύο ξεχωριστές δίκες. Με βάση το νομικό σύστημα, κάτι τέτοιο αυτομάτως σήμαινε πολύ μεγαλύτερη αθροιστική ποινή για τα δύο παιδιά. Ενώ αν βρισκόταν τότε, θα γινόταν μία δίκη με σαφώς ελαφρότερη ποινή. Χώρια τα τραβήγματα για

καινούριες καταθέσεις κ.λπ. Κανείς μας δεν ήθελε να αφεθεί στην τύχη του με αυτές τις προοπτικές. Είχαμε δυο λύσεις: Ή να τηλεφωνήσει κάποιος απ' έξω στην αστυνομία να καταδείξει ανώνυμα το διαμέρισμα ή με το πρόσχημα της επιστροφής χρημάτων στο θύμα να το κάνουμε εμείς. Αποφασίσαμε από κοινού το δεύτερο. Όμως υπήρχε ένα σοβαρό πρόβλημα. Εγώ δεν είχα κανένα όφελος απ' αυτό. Όλα γίνονταν για τα παιδιά, αλλά εκείνα πήγαιναν αρνητικά όσον αφορά τη συμμετοχή τους στην απαγωγή. Πώς θα δικαιολογούσαν επιστροφή χρημάτων; Θα ήταν σαν να αποδέχονταν τις κατηγορίες. Επίσης, στον ιδεολογικό κόσμο που κινούνταν μια τέτοια ενέργεια μπορούσε να παρεξηγηθεί χωρίς ακριβή ενημέρωση.

Κάποια (ευτυχώς ελάχιστα) αρτηριοσκληρωτικά, στουμπωμένα μυαλά, ταμπουρωμένα πίσω απ' τα χάρτινα κάστρα της αντιεξουσιαστικής και επαναστατικής βιβλιογραφίας, στήναν καρτέρι για να ρίξουν τα δηλητηριασμένα βέλη τους σε εκείνους που 'χουν γοργά ποδάρια στο πρώτο στραβοπάτημά τους, ακόμη κι αν αυτό ήταν προϊόν αντιπερισπασμού του εχθρού. Οι άνθρωποι της δράσης πρέπει να είναι ανάλαφροι, να πολεμούν με το γιλέκο, να τους επιτρέπεται ευχέρεια ευελιξίας, να μην νιώθουν ότι θα κατηγορηθούν για συναλλαγή με την εξουσία όταν αποσπούν το όπλο από τη ζώνη της και το στρέφουν εναντίον της. Αυτό ήταν ακριβώς ένα όπλο που είχαμε τη δυνατότητα να το στρέψουμε εναντίον της. Ήταν μια ξεκάθαρα δική μας υπόθεση. Η πράξη αυτή δεν επηρέαζε κανέναν άλλο παρά εμάς και μόνο... και θετικά. Θα αποσπούσαμε από τα χέρια της μερικά χρόνια από τη ζωή των παιδιών. Άλλωστε, δεν βρισκόμασταν σε απόλυτο πόλεμο ώστε να αδιαφορούμε γι' αυτή. Εκείνοι που εκλαμβάνουν ως πόλεμο την ιδεολογική αντιπαράθεση και τις άοπλες σκιαμαχίες με το κράτος, δεν ξέρουν ούτε φαντάζονται τι θα πει πραγματικός πόλεμος. Στον αληθινό πόλεμο, η βαριά ιδεολογική πανοπλία είναι εντελώς άχρηστη, θα αναγκαστούν να την πετάξουν και τότε θα

αποκαλυφθεί πως το περιεχόμενό της είναι μια αποστεωμένη ανθρώπινη γύμνια. Δεν τα 'χω με την ανθρώπινη γύμνια, μα μόνο με εκείνους που της φοράνε την μπούργκα της θεωρητικής επανάστασης γιατί την ντρέπονται. Μετά από αυτό το αδιέξοδο το πήρα πάνω μου.

«Αφήστε το, παιδιά. Θα το αναλάβω εγώ που δεν χρωστώ εξηγήσεις σε κανένα επαναστάτη του καναπέ...»

Σε μερικά λεπτά αφότου αποχώρησαν τα παιδιά, κατέφθασαν ο διοικητής και υποδιοικητής της Ασφάλειας.

- Τι αποφασίσατε, Βασίλη;

- Να του επιστρέψουμε τρία εκατομμύρια.

- Πού θα τα βρούμε;

- Πάρε τηλέφωνο τον Μυλωνά να του μιλήσω και θα σας πω.

- Δεν γίνονται αυτά...

- Γίνονται και παραγίνονται. Πάρ' τον τώρα, γιατί αλλιώς δεν έχει εκατομμύρια!

Ήξερα πως τους έχω στο χέρι, γιατί σ' αυτή την περίπτωση παρανομούσαν. Έπρεπε να καλέσουν και να είναι παρών εισαγγελέας. Όμως αυτοί θέλαν η επιτυχία να καταγραφεί ως δικιά τους. Εμένα αυτό με βόλευε.

Σε λίγο...

- Ναι, ο διοικητής είμαι, κύριε Μυλωνά. Θέλει να σας μιλήσει ο Βασίλης...

Παίρνω το κινητό του διοικητή...

- Έλα, Γιώργο...

- Έλα, Βασίλη. Τι κάνεις;

- Γιώργο, χωρίς περιστροφές. Ήρθες και μου ζήτησες να σου επιστρέψω χρήματα. Το ξανασκέφτηκα! Προτίθεμαι να σου επιστρέψω τρία εκατομμύρια με τη συμφωνία να βοηθήσεις τα παιδιά στο δικαστήριο. Δεν έχουν καμιά συμμετοχή στην απαγωγή σου.

- Ναι, Βασίλη. Θα κάνω ό,τι περνάει από το χέρι μου, θα κάνω αυτό που μου λες, σε ευχαριστώ πολύ κ.λπ.

– Πρόσεχε, φουκαρά, μη με κοροϊδέψεις. Θα είσαι ξανά υποψήφιος! Γέλια...

– Όχι, τι είναι αυτά που λες; Είπαμε κάτι και τελείωσε. Ξέρω πλέον με ποιον μιλάω!

Στο βάθος ακουγόταν η φωνή της γυναίκας του Νέλλης να χώνει ευχές σε μορφή πολυβόλου:

– Να σ' έχει καλά η Παναγιά, Βασίλη! Ο θεός να σε ευλογεί! Γρήγορα να βγεις από τη φυλακή!

Αυτή η τελευταία έπιασε τόπο...

Δίνοντας πίσω το κινητό στον διοικητή, τους λέω:

– Άντε, τυχεράκηδες, έχει πολλά όπλα εκεί που θα σας στείλω. Τρίβανε τα κωλομέρια απ' τη χαρά τους... Ξεμπερδέψαμε και μ' αυτό...

Την άλλη μέρα ξαναπήγαμε εισαγγελέα και ανακριτή με συγχωνευμένες πλέον τις δύο υποθέσεις. Επιστρέφοντας το απογευματάκι, αφού όλα είχαν τελειώσει, κάναν μια γιορτούλα στο μέγαρο να πιουν στην υγειά μου. Κάποιοι, σε ανθρώπινο επίπεδο, μου πρόσφεραν μερικά ποτηράκια (κι εγώ θα τους κέρναγα τσιπουράκια αν δεν ήταν τόσοι πολλοί και τόσο αγχωμένοι κατά τη σύλληψή μου). Τα ήπια στην ελευθερία μου. Τι να την κάνεις την υγεία αν δεν έχεις ελευθερία! Ο υποδιοικητής κατέφθασε για να ρωτήσει σε ποιον ήθελα να αφήσω τα έπιπλα κι όλα τα εργαλεία του σπιτιού (που δεν ήταν λίγα). Θα είχε μεγαλύτερο ενδιαφέρον αν με ρωτούσε πού ήθελα να αφήσω τα Καλάσνικοφ και το RPG, μα στερούνται χιούμορ και φαντασίας τα στελέχη της ΕΛ.ΑΣ.

– Ουδόλως με απασχολεί το θέμα, σε λίγο θα μου ζητήσεις τη διαθήκη μου! του απάντησα.

– Θέλεις να δώσεις τα έπιπλα στο παιδικό χωριό; Και τα υπόλοιπα στην τάδε μονή;

– Στα παιδιά πάντα δίνω. Αλλά στη μονή;

– Ναι, κάνουν φιλανθρωπικό έργο. (Δεν θυμάμαι το ακριβές έργο που μου είπε). Ήρθε στο μυαλό μου το αξεπέραστο αρπακτικό

της σκέψης και μέγας ταχυδακτυλουργός του μασκαρεμένου λόγου. «Βαρύ φορτίο κουβαλώ στην πλάτη μου, τι και αν προσκολληθούν πάνω του και κάμποσα σκαθάρια», αναρωτιόταν τούτος ο γερμανός μασκαράς!

Το πρωί της επομένης, λίγο πριν φύγω μεταγωγή, επισκέφτηκε την αστυνομική διεύθυνση ο εκπρόσωπος της μονής και του θεού για να παραλάβει την εξουσιοδότησή μου και με την ευκαιρία πέρασε να μου πει ένα ευχαριστώ.

– Να σε προστατεύει ο θεός απ' τον διάβολο, Βασίλη, μου ευχήθηκε μειλίχια και κάπως χαμένα!

– Δεν ασχολούνται μαζί μου αυτοί οι δύο, γέροντα. Έχουν πιο ενδιαφέροντα πράγματα να κάνουν. Ο ένας ξηλώνει το ράσο σου, ο άλλος το ράβει.

Μετά κι από αυτό, μου χρειαζόταν Κέρκυρα! Εξουσίες ενωμένες ποτέ νικημένες! Διάβολοι και θεοί από την ίδια μεριά, στο ίδιο μετερίζι, πολεμούν να μην σηκώσει ποτέ κεφάλι ο άνθρωπος γιατί τότε θα μείνουν όλοι τους άνεργοι!

| Ανθρωποφύλακες και παιδεραστές, μια σάρκα |

ΤΕΛΗ ΙΟΥΛΗ ΤΟΥ '08. Μετά τη σύλληψή μου στη Σουρωτή, μεταφέρθηκα στη φυλακή της Κέρκυρας. Ήταν νύχτα. Διασχίσαμε όλο το διάδρομο του πρώτου ορόφου της ακτίνας και σταθήκαμε στην πόρτα του τελευταίου κελιού. Ο υπαρχιφύλακας έβαλε το κλειδί και την άνοιξε. Έσκασε πάνω μας ένα υγρό, ζεστό κύμα έντονης μυρωδιάς αποστακτηρίου. Στο βάθος του κελιού, ένας ξεχασμένος ισοβίτης έβραζε μούστο σε ένα πλαστικό κουβά. Όρθιος, ημίγυμνος και μούσκεμα στον ιδρώτα δοκίμαζε την ποιότητα της σοδειάς του σε ένα πλαστικό ποτηράκι του καφέ. Το ενάμισι λίτρο μπουκάλι γεμάτο ζεστό, διαφανές υγρό πάνω στο τραπεζάκι του κελιού πιστοποιούσε ότι η απόσταξη βρισκόταν σε προχωρημένο στάδιο! Πέρασα στο εσωτερικό του κελιού και εκείνος σαστισμένος έσπρωξε στην άκρη με τα πόδια του τον κουβά και το καλώδιο του "κλέφτη" για να με διευκολύνει. Οι συνοδοί μου αποχώρησαν κλειδώνοντας πίσω τους την πόρτα. Σαν να μην είχαν δει τίποτα. Ήταν ολοφάνερο ότι μπήκα σε ελεγχόμενο κελί. Δεν περίμενα καλύτερη υποδοχή.

– Συγγνώμη, Βασίλη, για την ακαταστασία αλλά δεν με ενημέρωσαν ότι θα σε φέρουν στο κελί μου.

– Μην αγχώνεσαι, δεν είμαι πρωτάρης.

– Κάνε λίγο υπομονή να βράσει αυτός ο κουβάς και θα τα μα-

ζέψω. Κρίμα είναι να τον πετάξω, θα βγάλω μερικές κάρτες μ' αυτό.

– Άδειασέ τον στην τουαλέτα. Θα σου δώσω εγώ όσες κάρτες θες!

– Είναι παραγγελία. Τι θα πω στα παιδιά;

– Ότι το αγόρασα εγώ. Να έρθουν να μου ζητήσουν το λόγο.

– Έχω κι αυτό, μου λέει ξεσκεπάζοντας μια μεγάλη πλαστική λεκάνη, μισογεμάτη αφρισμένο μούστο, ζυμωμένο από διάφορα φρούτα, φρουτοχυμούς και ζάχαρη.

– Βάλ' το κι αυτό στο λογαριασμό.

Άδειασε το περιεχόμενο στην τουαλέτα, μάζεψε τα συμπράγκαλα της απόσταξης, σκούπισε με μια βρώμικη πετσέτα το ιδρωμένο του κορμί και έκατσε στο κρεβάτι του. Έδειξε με το χέρι του το γεμάτο τσίπουρο πλαστικό μπουκάλι.

– Να το βάλω στο λογαριασμό και να το πιούμε παρέα;

– Πιες το, κερασμένο! Ένα πράγμα να 'ξερα, πώς αντέχεις με τέτοια θερμοκρασία να πίνεις ζεστό τσίπουρο!

– Είναι η παρηγοριά μου. Δεν μου 'μεινε τίποτα άλλο σ' αυτόν τον κόσμο. Δεκαεφτά συνεχόμενα χρόνια είμαι μέσα, τους χρωστάω πολλά ακόμα. Έχω βογγήξει στη φυλακή...

Έπινε τα σφηνάκια το ένα μετά το άλλο, αραδιάζοντας τον πόνο και τα βάσανά του. Κουρασμένος καθώς ήμουνα απ' τις μέρες που πέρασα στο κρατητήριο και την πολύωρη μεταγωγή, ξεράθηκα στον ύπνο. Με ξύπνησε ο πρωινός μεταλλικός ήχος του κλειδιού και το άνοιγμα της πόρτας του κελιού. Ανασηκώθηκα απ' το κρεβάτι μου, αντικρίζοντας την αντιπροσωπευτικότερη εικόνα των αποτελεσμάτων του ελληνικού σωφρονιστικού συστήματος. Ξαπλωμένος ανάσκελα, κρατώντας ακόμη αγκαλιά το άδειο πλαστικό μπουκάλι, ο μισός πάνω και ο υπόλοιπος να κρέμεται έξω από το κρεβάτι, ο συγκάτοικος ροχάλιζε του καλού καιρού. Βρε τον σκύλο! Είχε πάρει μια χούφτα ψυχοφάρμακα (αφειδώς μοιράζονται στους εγκλείστους), κατανάλωσε ενάμισι λίτρο

τσίπουρο, μα κόντρα στον Χάρο και το σιχαμερό κράτος ζούσε ακόμη!

Ήταν επιτακτική ανάγκη να αλλάξω κελί, γι' αυτό κατέβηκα στο προαύλιο να γνωρίσω το υπόλοιπο ανθρώπινο δυναμικό της ακτίνας. Κάποιους απ' αυτούς τους γνώριζα από παλιά. Με ενημέρωσαν ότι η διοίκηση είναι εντελώς απρόσωπη και αδιάφορη για τα καθημερινά προβλήματά τους, παρόλα αυτά οι αλλαγές κελιών ήταν εύκολη υπόθεση, αρκούσε να αναφέρεις στον αρχιφύλακα το κελί και τον συγκάτοικο. Με τη συνεργασία τους, βρέθηκε κελί και συγκάτοικος. Το επόμενο βήμα ήταν να το πω στον αρχιφύλακα. Πήγα τον συνάντησα και του το ανέφερα.

«Παλαιοκώστα, είναι πολύ λογικό και πολύ απλό αυτό που ζητάς, λόγω όμως της περίπτωσής σου δεν μπορώ να πάρω από μόνος μου τέτοια απόφαση. Θα το αναφέρω στον διευθυντή και την εισαγγελέα. Δεν νομίζω να είναι αρνητικοί. Τις επόμενες μέρες θα έχεις απάντηση.»

Η μόνη ένστασή μου ήταν να μην ξεβολέψουν τον συγκάτοικο γιατί ήταν πάνω από δυο χρόνια στο κελί, είχε τη σειρά του. Αυτό ακριβώς κάναν. Αντί απάντησης, έγινε ανταλλαγή κρατουμένων. Μετέφεραν τον συγκάτοικό μου σε άλλη ακτίνα, για να φέρουν τον αντίστοιχο στη θέση του. Φαντάστηκα πως αυτά ήταν καμώματα της διοίκησης για να μην δείξει ότι θα μου παραδοθεί εύκολα, έτσι δεν το συνέχισα. Εξάλλου ο καινούριος συγκάτοικος ήταν βολικός τύπος, ό,τι ακριβώς έπρεπε για συγκατοίκηση. Καθαρός, μελετηρός, λιγομίλητος, υπεράνω κάθε υποψίας όπως θα 'λεγε ο μέσος πολίτης! Από διακριτικότητα δεν τον ρώτησα αμέσως για το λόγο που βρίσκεται φυλακή. Αυτό θα γινόταν μετά από μερικές μέρες, όταν πια ξεθάρρεψε και μου πρότεινε να γράψω ένα βιβλίο για τη ζωή μου με την προοπτική εκείνος να το προωθήσει στο διαδίκτυο αφού ήταν πολύ καλός χειριστής και γνώστης του συγκεκριμένου μέσου.

Μπήκαν ψύλλοι στ' αυτιά μου μ' αυτή του την πρόταση. Δεν

είχαν περάσει λίγες μέρες, αφότου μέσω του καρτοτηλεφώνου της ακτίνας ζήτησα τη βοήθεια κάποιου φίλου να επιμεληθεί ένα μελλοντικό βιβλίο μου. Επίσης, η αναφορά του στην άριστη γνώση του διαδικτύου συνειρμικά έφερε στη μνήμη μου ένα περιστατικό που είχε λάβει χώρα στον Κορυδαλλό, στην προηγούμενη φυλακή μου. Τότε, ένας καλοβαλμένος, ξέχειλος αρχοντιά και μόρφωση ηλικιωμένος κύριος με λευκά γένια και μαλλιά, κοντά στα εξήντα πέντε, ήρθε και εγκαταστάθηκε ως τέταρτος στο διπλανό κελί όπου μένανε δικά μου παιδιά. Ως εδώ όλα καλά. Ώσπου μια μέρα που καθόμουν διαβάζοντας εφημερίδα στο εξωτερικό τραπέζι που χρησιμοποιούσαμε από κοινού τα δυο κελιά, ήρθε κι εκείνος και κάθισε να διαβάσει το βιβλίο του. Κάποια στιγμή, τον φώναξαν στα μεγάφωνα για δικηγόρο. Άφησε ανοιχτό πάνω στο τραπέζι το βιβλίο που διάβαζε κι έφυγε βιαστικά. Από απλή περιέργεια διάβασα μερικές αράδες απ' το ανοιχτό βιβλίο κι έφριξα. Ο συγγραφέας περιέγραφε τις σκέψεις και τα συναισθήματα ενός ηλικιωμένου, που κρατούσε στα γόνατά του ένα οχτάχρονο αγοράκι χαϊδεύοντας τη λευκή τρυφερή σάρκα των ποδιών του κ.λπ. Το πήρα στα χέρια μου και το ξεφύλλισα μήπως πρόκειται για μια τυχαία σελίδα. Το βιβλίο ήταν ολόκληρο ένα παιδικό πορνογράφημα.

Μέχρι να επιστρέψει έκανα τεράστια προσπάθεια να ηρεμήσω για να μην του κάνω κακό. Ήταν κάποιας ηλικίας και αυτό μου έδενε τα χέρια. Φτάνοντας, με είδε από μακριά που κρατούσα στα χέρια μου το βιβλίο. Κοντοζύγωσε χαμογελώντας αμήχανα.

Τον μάγκωσα πίσω απ' το σβέρκο, τον έχωσα στο κελί και του έτριψα το βιβλίο στη μούρη.

– Τι είναι αυτό που διαβάζεις, πορνόγερε, γαμώ τον Χριστό σου; Πού το βρήκες αυτό;

– Απ' τη βιβλιοθήκη της φυλακής το πήρα, κλαψούρισε.

– Μάζεψε τα πράγματά σου και πήγαινε στην κιγκλίδα να αλλάξεις ακτίνα τώρα, πριν σε σφάξω σαν το αρνί!

Τον απάλλαξα απ' τη μέγγενη κι έτρεξε στην κιγκλίδα χωρίς

τα πράγματά του. Δεν πέρασαν παρά ελάχιστα λεπτά από το φευγιό του, όταν με κάλεσαν απ' τα μεγάφωνα στην κιγκλίδα της ακτίνας. Στο θυροφυλάκειο της ακτίνας, καθισμένοι αντικριστά σε ένα τραπέζι, με περίμεναν ο υπαρχιφύλακας με τον πορνόγερο.

– Γιατί τρομοκρατείς τους κρατούμενους, Βασίλη; ρώτησε (ως όφειλε) ο υπαρχιφύλακας.

Ακούμπησα μπροστά του πάνω στο τραπέζι το βιβλίο κλειστό και του 'πα:

– Διάβασε!

Το άνοιξε σε μία τυχαία σελίδα κι άρχισε να διαβάζει. Γύρισε και με κοίταξε.

– Τι είναι αυτό; με ρωτάει.

– Μην ρωτάς εμένα, τον καλοσυνάτο κύριο που προστατεύεις ρώτα. Απ' το σεξ σοπ της φυλακής το πήρε! Δεν φτάνει που τους φέρνετε στην αυλή μου, φροντίζετε και για την ψυχαγωγία τους!

Ο καλοσυνάτος κύριος, που αφελώς ένιωθε πλέον ασφαλής, ύψωσε ανάστημα.

– Είσαι άσχετος, δεν γνωρίζεις τον διεθνώς αναγνωρισμένο συγγραφέα του βιβλίου που είναι ο τάδε κ.λπ.

– Στ' αρχίδια μου ο συγγραφέας σου. Εσύ ποιος είσαι θέλω να μου πεις, σκατόγερε. Που κάθεσαι στο τραπέζι μαζί μου και διαβάζεις παιδική πορνογραφία.

Ο υπαρχιφύλακας, αντιλαμβανόμενος πως το πράγμα μπορούσε να εκτροχιαστεί, τον έστειλε να μαζέψει τα πράγματά του. Μόλις έφυγε, προσπάθησε να δικαιολογήσει τα αδικαιολόγητα.

– Σε παρακαλώ, μην γίνει θέμα για το βιβλίο. Μας κάνουν κούτες δωρεές, δεν είναι δυνατόν να τα ελέγχουμε όλα. Σου υπόσχομαι πως θα δώσω εγώ ο ίδιος διαταγή να ελεγχθεί όλη η βιβλιοθήκη.

Και κατέληξε:

– Τι να κάνουμε, έχει γεμίσει ο τόπος από δαύτους και μας υποχρεώνουν να τους προστατεύουμε!

Το παραπάνω περιστατικό στροβιλιζόταν στο μυαλό μου όταν ρώτησα τον συγκάτοικο το λόγο για τον οποίο βρίσκεται στη φυλακή.

– Για οικονομικά θέματα, αλλά δεν συνηθίζω να συζητώ ποινικές μου υποθέσεις!

Η διπλωματική του απάντηση με υποψίασε ακόμη περισσότερο.

– Κατανοητό, το σέβομαι. Απλά θέλω να γνωρίζεις πως με τους καταδότες και τους ανθρώπους που εμπλέκονται σε σεξουαλικά εγκλήματα που έχουν να κάνουν με παιδιά, εγώ έχω σοβαρό πρόβλημα. Ή καλύτερα εκείνοι έχουν, του είπα.

Δεν μου απάντησε.

Επιστράτευσα τους κρατούμενους της ακτίνας για να διαλευκάνω την υπόθεση. Ως παλιότεροι στη φυλακή είχαν τις διασυνδέσεις τους. Στείλαν αμέσως έναν αγγελιοφόρο στην ακτίνα όπου διέμενε για αρκετό καιρό πριν έρθει στο κελί μου. Τα μαντάτα δεν θα αργούσαν και ήταν τα χειρότερα δυνατά. Ο τύπος ήταν καταδικασμένος για παιδική πορνογραφία μέσω ίντερνετ. Δεν είχα πλέον καμία αμφιβολία για τις αληθινές προθέσεις της διοίκησης όσον αφορά το πρόσωπό μου. Θέσανε σε εφαρμογή ένα πολύ βρώμικο σχέδιο, στοχεύοντας στη βίαιη αντίδρασή μου με απώτερο σκοπό την απομάκρυνσή μου από την επικράτειά τους. Δεν άντεχαν οι πλάτες τους το βάρος μου και καταστρώνανε υποχθόνια σχέδια για να δικαιολογήσουν στο υπουργείο ένα αίτημά τους για τη μεταγωγή μου. Κατά πάσα πιθανότητα σ' αυτή την πλεκτάνη συμμετείχε και η διοίκηση της αστυνομίας της Κέρκυρας. Αυτή μου την εκτίμηση την ενίσχυαν οι τρεις επισκέψεις που μου έκανε χωρίς προφανή λόγο ο αρχηγός της αστυνομίας του νησιού. Αιτιολογούσε τις επισκέψεις του με τη συμπάθεια που έτρεφε στο πρόσωπό μου καθότι συντοπίτης μου (ήταν από χωριό των Τρικάλων). Άλλωστε, για να ενισχύσει την αληθοφάνεια αυτής της συμπάθειας, σε κάθε επίσκεψή του έφερνε ένα βιβλίο δώρο με

αφιέρωση που πάντα πέταγα στον πρώτο κάδο που έβρισκα κατά την επιστροφή μου στην ακτίνα. Μια από αυτές τις κινήσεις μου αντιλήφθηκε ένας «αντιπολιτευόμενος» υπαρχιφύλακας που με συνόδευε.

– Το διάβασες κιόλας; με ρωτά περιπαιχτικά!

– Βουλωμένο γράμμα διαβάζω, του απαντώ.

– Φοβού τους Δαναούς, Βασίλη!

– Δεν με φοβίζουν ούτε οι Δαναοί ούτε τα δώρα τους, απλά δεν έχω μάθει να προσβάλλω τους συνανθρώπους μου.

– Είναι τρομοκρατημένοι μην το σκάσεις ξανά, μου είπε συνωμοτικά. Τα νέα δεδομένα έχρηζαν ιδιαίτερης, προσεκτικής διαχείρισης. Είχα απέναντί μου μια φοβισμένη, εχθρική διοίκηση, που για να πετύχει το σκοπό της δεν δίστασε να μεταφέρει τον παιδεραστή στην ακτίνα και μάλιστα στο δικό μου κελί. Εκείνος, προφανώς τυφλωμένος απ' τα πλούσια μελλοντικά ανταλλάγματα κι έχοντας άγνοια κινδύνου αφού κανείς δεν τον ενημέρωσε γι' αυτό, δέχτηκε να παίξει το σιχαμερό τους ρόλο. Κυριολεκτικά, πέταξαν ένα αρνί σε πεινασμένους λύκους. Τα «χαρμόσυνα» νέα διαδόθηκαν αστραπιαία στην ακτίνα κι όλοι οι κρατούμενοι περίμεναν το σινιάλο μου για να τον κατασπαράξουν.

– Έχω βάσιμες υποψίες πως είναι μια καλοστημένη παγίδα της υπηρεσίας που στοχεύει εμένα και μόνο. Για να μην γίνουν λάθη και πέσουμε στην παγίδα τους, την υπόθεση πρέπει να την αναλάβω εγώ προσωπικά, τους είπα για να τους ηρεμήσω. Έβαλα το φρούτο των καιρών στο κελί για ανάκριση.

– Για λέγε, ρε καργιόλη, γιατί είσαι μέσα;

– Για παιδική πορνογραφία.

– Γιατί, ρε μπινέ, δέχτηκες να 'ρθεις στο κελί μου με τέτοια καταδίκη;

– Με στείλαν με το ζόρι.

– Ήρθες με το ζόρι, θα αποχωρήσεις οικειοθελώς. Πήγαινε τώρα στον αρχιφύλακα και ζήτα του να σου αλλάξει πτέρυγα. Αν

αρνηθεί, να ζητήσεις επίσημα προστασία γιατί σε αυτή την ακτίνα κινδυνεύεις άμεσα. Με το ζόρι τους κρατάω να μη σε κάνουν κομμάτια.

Έφυγε και δεν ξαναεπέστρεψε. Σε καμιά ωρίτσα από τότε, με κάλεσαν στο διοικητήριο. Το διοικητήριο ήταν μια ευρύχωρη αίθουσα που, εκτός από εκείνο του αρχιφύλακα, στέγαζε και όλα τα υπόλοιπα γραφεία της διοίκησης. Μπαίνοντας, ένιωσα τα πύρινα βλέμματα των ιεροεξεταστών επάνω μου. Ευθεία μπροστά μου, πίσω απ' το γραφείο της, καθόταν η εισαγγελέας. Την έβλεπα για πρώτη φορά. Λίγο δεξιότερα, στο δικό του γραφείο, καθόταν ο ρυπαρός γεροπαλιάτσος διευθυντής. Η χρόνια κακία, καχυποψία και πονηριά είχαν ποτίσει μέχρι το μεδούλι την ύπαρξή του και πλέον αναβλύζανε από κάθε πόρο του δέρματός του. Ζωντανό απολίθωμα άλλων εποχών και πρακτικών, φάνταζε μόλις να αναδύθηκε νικητής και τροπαιούχος μέσα απ' τις κραυγές βασανισμένων ψυχών που βίωσε στο παρελθόν το κάτεργο που διοικούσε. Αριστερά, στο δικό της γραφείο, η κάποιας ηλικίας κοινωνική λειτουργός, εικόνα κι ομοίωση του διευθυντή. Ο αρχιφύλακας, σαν να ήθελε να αποστασιοποιηθεί, καθόταν σε μια καρέκλα μακριά από όλους. Στις γωνίες, όρθιοι, με πόδια ανοιχτά και σταυρωμένα στο στήθος χέρια, κάμποσοι θηριώδεις ηλίθιοι, με τον υπαρχιφύλακα μέντορά τους (επίσης θηριώδη μαλάκα) στο κέντρο, δημιουργούσαν μια τεχνητή ένταση στην ατμόσφαιρα της αίθουσας που μόνο ένας τίτλος της ταίριαζε: «Σπονδή στη μακάρια ηλιθιότητα».

Προχώρησα στο εσωτερικό της αίθουσας, στάθηκα κοντά στο γραφείο του διευθυντή κι ο καυγάς άναψε.

- Ποιος ο λόγος που με καλέσατε;

- Παλαιοκώστα, τι θα γίνει με σένα; Γιατί διώχνεις όλους τους κρατούμενους απ' το κελί σου; ξεκίνησε πρώτος ο διευθυντής.

- Γιατί παίζετε ύπουλα παιχνίδια στην πλάτη μου και δεν θα σας περάσει.

- Δεν παίζει κανείς παιχνίδια σε κανενός την πλάτη, απλώς

αυτή η φυλακή δεν επιτρέπει προνόμια σε κρατούμενους! επενέβη η εισαγγελέας.

– Από πότε θεωρείται προνόμιο η ομαλή συμβίωση των κρατουμένων; Τι δουλειά είχε ο παιδεραστής στο κελί μου;

Ήταν η σειρά της κοινωνικής λειτουργού να πάρει τη σκυτάλη και μ' αυτή να με χτυπήσει βίαια στο μαλακό υπογάστριο.

– Πώς είναι δυνατόν εσύ, που θες να περνιέσαι για προοδευτικός άνθρωπος, να κρίνεις τους ανθρώπους απ' τα αδικήματά τους;

– Προφανώς δεν κατάλαβες καλά, κυρά μου, παρόλο που είσαι κοινωνική λειτουργός. Είμαι πολύ πιο προοδευτικός απ' όσο νομίζετε. Επειδή έτσι την έχετε καμωμένη την κοινωνία σας, εγώ να είμαι ο θανάσιμος εχθρός σας ενώ εκείνος που γαμάει τα παιδιά σας να είναι άλλοτε επιστήθιος φίλος σας κι άλλοτε χρήσιμος συνεργάτης σας, θα πρότεινα τον συγκεκριμένο άνθρωπο να τον πάρετε στα σπίτια σας, να προσέχει τα παιδιά και τα εγγόνια σας όσο λείπετε.

Άρχισε να κρώζει σαν παγιδευμένη καρακάξα...

– Κοίτα, Παλαιοκώστα, ξαναπετάχτηκε ο διευθυντής. Δεν πρόκειται να βάλεις στο κελί σου όποιον εσύ επιθυμείς. Αν αποδράσεις, εγώ θα είμαι εκτεθειμένος.

– Όποιον ρουφιάνο και να βάλεις στο κελί μου, εσύ την απόδρασή μου θα τη μάθεις τελευταίος! Και την καρέκλα σου δεν την γλιτώνεις όποια δικαιολογία και να 'χεις. Το μόνο που καταφέρνεις με τη συμπεριφορά σου είναι να προδικάζεις και να επισπεύδεις αυτό που απεύχεσαι, του απάντησα.

Η έντονη λογομαχία θα κράταγε σε αυτό το ύφος και πνεύμα κάνα δεκάλεπτο δίχως προοπτική εξομάλυνσης των σχέσεων. Επιστρέφοντας στο κελί, βρήκα καινούριο συγκάτοικο. Τον είχαν στείλει ξανά από άλλη ακτίνα. Ευτυχώς, ήταν παλιός κρατούμενος και καλό παιδί, έτσι δεν ξανασχολήθηκα με το θέμα. Όμως όταν παίζεις με την έγκλειστη φύση, να περιμένεις ανεπιθύμητες αντιδράσεις.

Η αντιπαράθεση με τη διοίκηση ξύπνησε πρώιμα τ' αγρίμι μέσα μου. Θεωρώντας πως ήταν πολύ νωρίς ακόμη και οι συνθήκες δεν είχαν ωριμάσει για «πονηρά» σχέδια, το κράταγα με μεγάλη δυσκολία σε τεχνητή καταστολή κι εκείνο έδειχνε κατανόηση. Μα σαν ξύπναγε σήκωνε τον κόσμο στο ποδάρι. Τα ουρλιαχτά του ήταν ο δικός του βασανιστικός λόγος που έλεγε όσα δεν μπορούν χίλιοι σοφοί. Μου τρυπούσε τα μελίγγια, με κυρίευε ολοκληρωτικά. Αδυνατούσα να το κρύψω. Ήταν ορατό σε κάθε μου κίνηση. Στο βάδισμά μου, στο βλέμμα μου, στο λόγο μου. Ζητούσε επιτακτικά, εδώ και τώρα, το δικαίωμά του στην ελευθερία κι άντε να το σωπάσω. Πώς να συγκρατηθεί η θέληση για ζωή; Τούτο το ζουλάπι δεν έλεγε να προσκυνήσει την αλυσίδα. Μου απαγόρευε να ζήσω και πολύ περισσότερο να αποδεχτώ ως φυσιολογική κατάσταση την αιχμαλωσία. Με κρατούσε σε συνεχή εγρήγορση ψάχνοντας αδιάκοπα μια δίοδο διαφυγής. Να σκάψει, να κόψει κάγκελα, να βάλει φουρνέλο στα ντουβάρια, να φτιάξει μια σκάλα να ανεβεί στ' άστρα, μέχρι να ανακαλύψει τη μεγάλη έξοδο.

Να απαλλαγεί απ' τον κυκλωτικό χορό των βρικολάκων που στήναν ολόγυρα τ' ανθρώπινα βαμπίρ. Ώσπου να βρεθεί έξω εκεί, μακριά. Να 'χει στα ποδάρια του τη φυλλωσιά του δάσους, στα πνευμόνια του τον καθάριο βουνίσιο άνεμο και να αφουγκράζεται τον αντίλαλο της φωνής του στην αστροφεγγιά.

Δεν έχει τα ίδια συνεπακόλουθα η βιωματική εμπειρία του εγκλεισμού για όλα τα όντα. Άτομα με αυξημένη δυναμικότητα ενστίκτων, διευρυμένο συναισθηματικό κόσμο, ανήσυχο πνεύμα και ισχυρό αισθητήριο ελευθερίας βιώνουν στο πολλαπλάσιο αρνητικά την αιχμαλωσία. Ουδέποτε αυτό απασχόλησε τον δυτικό νομικό «πολιτισμό». Η κατηγοριοποίηση γίνεται μόνο όσον αφορά τα αδικήματα. Ως απάντηση προβάλλουν περισσότερο εγκλεισμό. Δεν υπάρχει πιο αλάνθαστο μέτρο σύγκρισης από αυτό της φύσης.

Αυτή διδάσκει ζωή και θάνατο, ακόμη και κανιβαλισμό, μα ποτέ αιχμαλωσία απ' το ίδιο είδος.

Η αιχμαλωσία είναι εφεύρημα του «πολιτισμένου ανθρώπου», δεν είναι αποδεκτό απ' τον δημιουργό. Όσοι το πράττουν είναι εγκληματίες. Πρόκειται για συλλογικό διαρκές έγκλημα. Το βαρύ τίμημα που επωμίζεται ο σύγχρονος άνθρωπος για να διατηρεί το προνόμιο συνύπαρξης στις οργανωμένες κοινωνίες έχει ονόματα. Κράτος δικαίου, νομική επιστήμη, απονομή δικαιοσύνης, σωφρονιστική πολιτική. Είναι οι πρώτες βελούδινες στρώσεις του περιτυλίγματος μιας βαρβαρότητας, την οποία δεν κατάφερε ποτέ να αποτινάξει από πάνω του. Όταν αδυνατείς να απαλλαγείς απ' τα σκατά σου, καλό είναι να τα κάνεις δημιουργική ανάγκη και εντέλει χρήσιμη επιστήμη!

Τις επόμενες βδομάδες θα έκανα μια προσπάθεια βολιδοσκόπησης εκείνων των κρατουμένων που υπολογιστικά θεωρούσα φιλικά προσκείμενους στην ιδέα οργάνωσης και εκτέλεσης μιας πιθανής απόδρασης. Είχα κατά νου ένα σχέδιο που απαιτούσε τη συμμετοχή μερικών ακόμη κρατουμένων. Η ακτίνα είχε αρκετούς ισοβίτες και βαρυποινίτες. Όσους προσέγγισα ήταν πρόθυμοι να ρισκάρουν. Με τούτα και με κείνα μπήκε Νοέμβρης. Ο Νοέμβρης, σε όλες τις φυλακές, ήταν μήνας κινητοποιήσεων και αναταραχής των κρατουμένων, στις οποίες και εμείς συμμετείχαμε. Ο Δεκέμβρης συνέπεσε με τη δολοφονία του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου, με συνέπεια τα μέτρα επιτήρησης εσωτερικά και εξωτερικά της φυλακής να είναι αυξημένα. Έτσι τα σχέδιά μας θα πάγωναν. Αρχές Γενάρη ξεκινούσε στην Αθήνα το δικαστήριο της πρώτης απόδρασης με ελικόπτερο. Αναγκαστικά θα μεταγόμουν στον Κορυδαλλό. Θεωρήσαμε πως ενόσω εγώ έλειπα η ακτίνα θα ήταν πιο χαλαρή για να δουλευτεί το σχέδιο πολύ καλύτερα, ούτως ώστε όταν επέστρεφα να είναι όλα έτοιμα για να υλοποιηθεί.

Μέσα Δεκέμβρη, ήρθε στην ακτίνα απ' τον Κορυδαλλό ένας κρατούμενος. Σιγά το νέο! Ο κρατούμενος αυτός, παρόλο που ερ-

ὅταν για πρώτη φορά σε μια φυλακή όπου ο έλεγχος κατά την είσοδο ήταν εξονυχιστικός, κατάφερε να περάσει κινητό με φορτιστή κι αρκετή πρέζα για να κερνά για μια βδομάδα την ακτίνα. Η όλη του συμπεριφορά φανέρωνε το πώς ο θάμνος ονειρεύεται να γίνει πλάτανος. Έδινε το κινητό του σε όλους να μιλάνε με όλους και με τις ώρες χωρίς καμιά επιβάρυνση. Διαπληκτιζόταν χωρίς προφανή λόγο με τους υπαλλήλους κάνοντας τον καμπόσο κ.λπ. Κι όμως, σε μένα έριχνε χαμηλά το βλέμμα, δεν τολμούσε να μου πει ούτε καν γεια. Ήμουν κάτι παραπάνω από βέβαιος πως ήταν ένας ακόμη δορυφόρος της αστυνομίας σε εντεταλμένη υπηρεσία, με τη συγκατάθεση και υποβοήθηση της διοίκησης της φυλακής. Γεμάτες οι φυλακές από πρόθυμα κατευθυνόμενα υπόθετα, που περίμεναν στην ουρά να αναλάβουν μια αποστολή στα άδυτα των εγκλείστων για τη μείωση ή εξάλειψη της ποινής τους, φανερώνοντας και ενισχύοντας την εσχατιά της ανθρώπινης ψυχής. Είναι αυτά τα ανθρωπάκια, που την αξία τους δεν την δικαιολογεί η ποιότητα της δράσης τους και η εν γένει στάση τους απέναντι στη ζωή, μα την αποκτούν με τα προνόμια που τους παρέχει η εκάστοτε διοίκηση κάθε φυλακής και απολαμβάνουν με την ανοχή της. Κι αυτό το ανθρωπάκι προσπαθούσε να πλασαριστεί ως ο κάποιος με τις πλάτες της...

Δεν έπεσα καθόλου έξω. Ένα μεσημέρι χτύπησε η πόρτα του κελιού και εμφανίστηκε με το κινητό στο χέρι.

- Βασίλη, είναι ο Αλκέτ... Θέλει να σου μιλήσει!

Του κάνω νόημα να κλείσει το κινητό. Αφού υπάκουσε:

- Μην το ξανακάνεις αυτό. Πώς τολμάς να έρχεσαι στο κελί μου και να μου ζητάς να μιλήσω στο κινητό με κάποιον χωρίς πρώτα να με ρωτήσεις;

- Μα νόμιζα...

- Να μην νομίζεις τίποτα. Γνωρίζεις ποια είναι η σχέση μου με τον Αλκέτ;

- Να εξυπηρετήσω ήθελα.

– Ποιον εξυπηρετείς ακριβώς; Θέλεις να μου πεις;

Την άλλη μέρα τον κοπάνησαν κάποιοι κρατούμενοι, ήρθαν οι υπάλληλοι και τον πήραν, λήγοντας άδοξα τη φιλόδοξη αποστολή του. Το μόνο που θα μετέφερε στους εντολείς του ήταν πως δεν είχα καλές σχέσεις με τον Αλκέτ, κάτι που ήταν αλήθεια. Ήμουν θυμωμένος μαζί του εξαιτίας του παρακάτω γεγονότος: Κατά τις πρώτες μέρες μετά την απόδραση, για προληπτικούς και μόνο λόγους, έθεσα ως όρο όσο καιρό θα είμαστε μαζί να μην έχουμε επαφές με ανθρώπους στους οποίους δεν είχαμε πλήρη εμπιστοσύνη. Ο Αλκέτ και ο μικρός συμφωνήσαν απόλυτα μαζί μου, είχαν την ίδια ακριβώς άποψη με μένα. Μετέπειτα, όταν τραβήξαμε διαφορετικούς δρόμους, ο Αλκέτ αναζήτησε και βρήκε καταφύγιο, μέχρι που συνελήφθη, σε κάποιους απ' τους ανθρώπους που τότε είχαμε απορρίψει. Τώρα, ο ένας από αυτούς, ο Βασίλης, εμφανιζόταν στη δικογραφία ως οργανωτής της απόδρασης! Ο οργανωτής, και πλέον συγκατηγορούμενος, έμαθε από κάποιον πως εγώ καταφέρθηκα εναντίον του. Με το δίκιο του ήταν χολωμένος μαζί μου. Τέτοιες παρεξηγήσεις είναι συχνές στον κόσμο των παρανόμων, όμως εμένα μου συνέβαινε πρώτη φορά κι ως εκείνη την ώρα δεν μπορούσα να προσδιορίσω τον ακριβή λόγο.

Βρισκόμενος στη θέση του καταζητούμενου, είχα ιερή ευθύνη να θωρακίσω την ελευθερία μου. Ανάμεσα σε πολλά άλλα που έπρεπε να διευθετήσω, ήταν να ξεδιαλέξω τους ανθρώπους τους οποίους θα συναναστρεφόμουν. Όταν δεν εμπιστευόμουν έναν άνθρωπο (ήταν απρόσεκτος, φλύαρος κ.λπ.), προληπτικά, ως όφειλα, τον απέφευγα. Απ' το δεν εμπιστεύομαι τη συμπεριφορά κάποιου μέχρι το είναι άνθρωπος της αστυνομίας, υπάρχει τεράστια διαφορά. Ο καταδότης είναι ξεκάθαρα εχθρός. Χρήζει άλλης αντιμετώπισης. Ακόμη και βάσιμες υποψίες να είχα για κάποιον, αν τα στοιχεία δεν ήταν ατράνταχτα, δεν καταφερόμουν εναντίον του κι ας υπήρχε ο κίνδυνος να αποβεί σε βάρος μου. Αυτό ήθελε το δικό μου δίκαιο. Ό,τι είχα να προσάψω σε κάποιον, του το 'λεγα κατάμουτρα,

χωρίς περιστροφές, για να μην χρειαστεί να το μάθει παραποιημένο από τρίτους. Ήμουν κάθετα αντίθετος κι έξω από πρακτικές δημιουργίας προστριβών κι αντιπαλότητας. Ο δικός μου δρόμος ήταν συγκεκριμένος, έχοντας τους δικούς του ύπουλους εχθρούς, δεν μου χρειάζονταν περισσότεροι.

Ο άνθρωπος που μετέφερε αυτές τις κακοήθειες έδρασε εσκεμμένα.

Είχε ακριβώς αυτό το σκοπό. Ως εκείνη τη στιγμή, όλα συνηγορούσαν πως ήταν ο Αλκέτ.

| Η επιστροφή στον Κορυδαλλό και το πρώτο ατόπημα |

Οι εντολείς του κρατούμενου σε ρόλο υπόθετου, μαθαίνοντας πως είχα θέμα με τον Αλκέτ, κάναν το πρώτο μα καθοριστικό ατόπημα πέφτοντας οι ίδιοι στο λάκκο που σκάβαν. Όταν έφτασα στον Κορυδαλλό, αρχές Γενάρη, με μεταφέρανε στα πειθαρχεία της Γ΄ για να με βάλουν στο κελί του. Άσ' τους να αλληλοφαγωθούν, σκέφτηκαν. Μέρος του σωφρονισμού κι αυτό. Ήταν μεσημέρι, λίγο πριν τον προαυλισμό, όταν ο υπαρχιφύλακας συνοδός μού άνοιξε ένα κελί στα πειθαρχεία της Γ΄. Μέσα ήταν ο Αλκέτ με κάποιον ακόμη κρατούμενο. Είχα να τον δω δυόμισι χρόνια, απ' την απόδραση του '06. Σηκώθηκε και ήρθε να με αγκαλιάσει. Έβαλα το χέρι μου μπροστά και τον σταμάτησα.

– Πρώτα θα μιλήσουμε και μετά όλα τα άλλα, του είπα.

Διέκρινα την απορία στα μάτια του. Όταν απομακρύνθηκε η συνοδεία μου, έκανα νεύμα στον συγκάτοικό του να πάρει δρόμο.

– Τι έχεις, φίλε, γιατί είσαι έτσι; μου λέει σαν μείναμε μόνοι μας.

– Το και το... Τι έχεις να μου πεις;

– Φίλε... Είναι δυνατόν να σκέφτηκες για μένα τέτοιο πράγμα;

– Όταν συζητήθηκε το θέμα, εγώ, εσύ κι ο μικρός ήμασταν. Ένας απ' τους δύο σας το έκανε, προσθέτοντας δικά του.

– Τι κίνητρο είχα εγώ να πω αυτά τα πράγματα; Ό,τι κουβεντιάζουν οι άντρες μεταξύ τους, μένει μεταξύ τους. Ο Σπύρος, για δικούς του λόγους, προσπαθεί να σε βάλει σε αντιπαλότητα μαζί τους. Μην ξεχνάς πως είναι στο κελί τους, τα κουβεντιάζουν μεταξύ τους. Τι δεν καταλαβαίνεις;

Ήταν λογικοφανή όσα μου έλεγε, μα δεν ήξερα αν έπρεπε να τον πιστέψω. Για να μην μεροληπτώ, το άφησα να μιλήσω με τον Σπυράκο, ο οποίος πράγματι έμενε στο ίδιο κελί με τους δύο συγκατηγορουμένους στην Α΄.

Το δικαστήριο θα ξεκινούσε σε μια βδομάδα. Το γεγονός ότι στον Αλκέτ παρείχαν κάλυψη και στέγη γνώριμοι της αστυνομίας, δικαίωνε την άκρατη φαντασία της ότι κάποιοι άλλοι οργάνωσαν την απόδραση. Και τους βρήκε, στήνοντας ένα κατηγορητήριο πραγματικό τερατούργημα. Το έκτρωμα φαντασιακών αλχημειών των ελληνικών διωκτικών αρχών έλεγε πως η απόδραση οργανώθηκε από τον ίδιο άνθρωπο (τον Βασίλη) που έκρυβε όλο εκείνο τον καιρό τον Αλκέτ, με μοναδικό κίνητρο να τον βγάλει από τη φυλακή για να σκοτώνει αντιπάλους του! Τέτοια μονολιθική συλλογιστική μόνο η ΕΛ.ΑΣ. Χάθηκαν απ' την πιάτσα οι πρόθυμοι να σκοτώσουν αντί πινακίου φακής κι έπρεπε να γίνει τέτοια παρακινδυνευμένη επιχείρηση γι' αυτό το λόγο. Ο πλέον αμύητος μπορεί να αντιληφθεί ότι όταν δύο ένοπλοι έχουν τη θέληση και τη δυνατότητα να νοικιάσουν ένα ελικόπτερο και με τη βία των όπλων να το προσγειώσουν στο προαύλιο της φυλακής, ο οργανωτής είναι χρήσιμος μόνο για να κουνάει το μαντίλι!

Παρόλη τη βαθιά πείρα μου στον τρόπο κατασκευής κατηγορητηρίων με βάση μια περιρρέουσα ατμόσφαιρα από εσκεμμένες-στοχευμένες φήμες και ψιθύρους του υποκόσμου, πάντα θα με εξέπληττε η αστείρευτη έμπνευση των διωκτικών αρχών στην προσπάθεια αναβάθμισης του συγκεκριμένου τους ταλέντου. Σ' αυτή

την περίπτωση, η δικιά τους στοχευμένη σκευωρία έδενε γάντι και εξυπηρετούσε με τον καλύτερο τρόπο το ολοκαίνουριο νομοσχέδιο κατά των εγκληματικών οργανώσεων, που είχαν παραγγείλει και μόλις παρέλαβαν απ' το πάντα πρόθυμο στην καταστολή ελληνικό κοινοβούλιο. Έτσι, είπαν να προσαρμόσουν την εφαρμογή του στις ζωές δικαίων κι αδίκων.

Και ιδού η δικογραφία: Για να πετύχει η συνταγή, κάνοντας πιο εύπεπτο το κατηγορητήριο, εγώ βγήκα απ' το κάδρο του οργανωτή. Παρουσιαζόμουν ως ο μοιραίος άνθρωπος που είδε φως και μπήκε. Κάτι σαν γκεστ σταρ! Ότι δεν γνώριζα τίποτε για την απόδραση, μα την τελευταία στιγμή αντιλήφθηκα το ελικόπτερο και ίσα που πρόλαβα να επιβιβαστώ! Για το λόγο αυτό, η κατηγορία ήταν απλή απόδραση πλημμελληματικού χαρακτήρα με ανώτερη επιβαλλόμενη ποινή κάπου τους οχτώ μήνες! Αντίθετα, ο Βασίλης, παρέχοντας καταφύγιο στον Αλκέτ, βρέθηκε κατηγορούμενος ως ο οργανωτής της απόδρασης, με τους δύο αεροπειρατές Σπύρο και Παναγιώτη (ο τελευταίος έως τότε δεν είχε συλληφθεί) να βρίσκονται υπό την καθοδήγησή του! Επίσης, κατηγορούταν ως ηθικός αυτουργός σε μία ή δύο δολοφονίες, όπου φυσικός αυτουργός, σύμφωνα με το κατηγορητήριο, ήταν ο Αλκέτ και για άλλες κακουργηματικού χαρακτήρα κατηγορίες που είχαν να κάνουν με τη νύχτα.

Εν αναμονή της δίκης, ανέλαβα πρωτοβουλία να πετύχω μια συνάντηση με τους συγκατηγορούμενους για να συντονίσουμε, αν ήταν δυνατόν, την υπερασπιστική μας γραμμή. Μετά από διαβουλεύσεις με τη διεύθυνση της φυλακής, η συνάντηση θα γινόταν ένα βράδυ, δύο μέρες πριν την έναρξη της δίκης.

| Φήμες, παρεξηγήσεις και εντάσεις |

Όταν μπήκαμε στην αίθουσα δίπλα απ' το αρχιφυλακείο, οι τρεις συγκατηγορούμενοι μας περίμεναν καθισμένοι πίσω από ένα

μεγάλο τραπέζι. Είχα να δω τον Σπυράκο κοντά δυο χρόνια και τους άλλους δύο απ' το καλοκαίρι του '05, όταν συνυπήρξαμε για λίγο καιρό στην Α΄ ακτίνα. Βαριά η ατμόσφαιρα. Για να μην επιβαρυνθεί περισσότερο, άφησα για το τέλος το θέμα με τις μεταφερόμενες κακοήθειες και επικέντρωσα την κουβέντα στο επικείμενο δικαστήριο. Η πρώτη έκπληξη ήρθε όταν ο Σπύρος μού έκανε γνωστό ότι θα αρνηθεί όλες τις κατηγορίες, παρόλο που τα πειστήρια ήταν συντριπτικά εναντίον του. Η δεύτερη, όταν απαίτησε από μένα να αναλάβω την ευθύνη οργάνωσης της απόδρασης!

«Αφού θα αρνηθείς τις κατηγορίες γιατί κόπτεσαι ποιος θα αναλάβει την ευθύνη για την οργάνωση της απόδρασης; Και γιατί να το κάνω ντε και καλά εγώ; Μπορεί να την αναλάβει ο Αλκέτ», τον ρώτησα όντας απορημένος.

Η απάντησή του δεν ήταν πειστική. Μάλλον ύποπτη. Παρόλο που το δικό μου κατηγορητήριο ήταν πλημμελληματικού χαρακτήρα, δεν είχα κανένα απολύτως πρόβλημα να αναλάβω την ευθύνη οργάνωσης της απόδρασης. Ήταν υποχρέωσή μου απέναντί του, αρκεί αυτό να ήταν προς το συμφέρον του και τη δικιά του –ανεπηρέαστη από άλλους– απόφαση. Κάτι τέτοιο δεν φαινόταν να συμβαίνει.

Όσο συμπορευτήκαμε εκτός φυλακής είχαμε εκπονήσει ένα υποτυπώδες υπερασπιστικό πλάνο σε περίπτωση σύλληψης, βασισμένο στην προσωπική μας αξιοπρέπεια και τώρα εντελώς αναίτια κινούταν σε άλλη κατεύθυνση. Ήταν εξόφθαλμο ότι είχε περάσει στο άλλο στρατόπεδο, αναλαμβάνοντας το ρόλο του προπομπού για να απαλλαγεί ο Βασίλης από την κατηγορία. Αυτό με εκνεύρισε. Το θεώρησα ανέντιμο να καταστρώνουν τα υπερασπιστικά τους σχέδια ερήμην μου, εκμεταλλευόμενοι την ηθική υποχρέωση που είχα απέναντι στον Σπύρο.

Αντέδρασα έντονα κι ο Βασίλης σηκώθηκε να φύγει λέγοντας:

– Ας πει ό,τι θέλει ο καθένας, να τελειώνουμε.

– Φυσικά θα πει ο καθένας ό,τι θέλει και από αυτό θα κριθεί,

εγώ δεν επέβαλα σε κανέναν την απολογία του, του απάντησα.

Άνοιξε την πόρτα και φανερά ενοχλημένος αποχώρησε απ' την αίθουσα.

Τον Βασίλη τον γνώρισα στην προηγούμενή μου φυλακή σε ένα γρήγορο (μερικών μηνών) πέρασμά του απ' την Α'. Έμπαινε πρώτη φορά φυλακή και ήρθε σε μένα συστημένος απ' τον Γιάννο. Δεν είχα ξανακούσει γι' αυτόν. Αλέγκρος, έξω καρδιά τύπος. Και ευφυής. Στον λίγο καιρό που περάσαμε μαζί υπήρξε αμοιβαία εκτίμηση, για αυτό όταν αποφυλακίστηκε του ζήτησα αν ήθελε να συνδράμει όπως, όπου και στο βαθμό που θα μπορούσε σε πιθανή απόπειρα απόδρασής μου. Ήταν ευθύς μαζί μου. Μου είπε να μην ελπίζω σε δικιά του ενεργή και πολύ περισσότερο σε φυσική συμμετοχή του σε κάτι τέτοιο. Όμως, αν έβρισκα εγώ τους διαθέσιμους ανθρώπους, θα μπορούσε να βοηθήσει υλικά, όπως κάποιο αυτοκίνητο κ.λπ. Προς τιμήν του, όταν έφτασε η ώρα να βοηθήσει σε μια σχεδιαζόμενη απόδραση (που ποτέ δεν έγινε), το έκανε. Πάντα υλικά και στο μέτρο του δυνατού.

Από αυτή μας την -από απόστασητριβή, διαπίστωσα τις μεταξύ μας αντιθέσεις όσον αφορά την ηθικοπρακτική αντιμετώπιση της έμπρακτης ένοπλης δράσης. Οι οποίες είχαν να κάνουν με τις καταβολές και βλέψεις του καθενός μας. Ερχόμασταν από εντελώς διαφορετικές αφετηρίες και πηγαίναμε σε διαφορετικές κατευθύνσεις. Τα κίνητρά μας δεν συμβάδιζαν. Εκείνος, θιασώτης της στρατηγικής του γραφείου, την παρανομία τη γνώρισε και την ασκούσε μέσα απ' τα νυχτερινά κέντρα διασκέδασης που διατηρούσε. Ενώ εγώ, με σημαδεμένα πόδια απ' την κοφτερή πέτρα της Πίνδου, πορευόμουν σ' ένα δύσκολο και ξεχωριστό μονοπάτι με ένα Καλάσνικοφ στα χέρια και πάντα μπροστάρης. Στις δικές μου εύλογες απορίες για τον τρόπο που αντιμετώπιζε εκείνες τις καταστάσεις, θα χρησιμοποιήσω τα λόγια ενός φίλου και συνεργάτη του που τότε μου είπε: «Μην εκπλήσσεσαι, ο Βασίλης δεν είναι παράνομος αλλά επιχειρηματίας με χόμπι την παρανομία!».

Η σχεδιαζόμενη απόδραση που έβγαλε στην επιφάνεια τις αγεφύρωτες αντιθέσεις μας, με έκανε να συνειδητοποιήσω πως σε όποιο σχέδιο απόδρασης θα είχε την παραμικρή συμμετοχή ο Βασίλης, αυτό ήταν καταδικασμένο. Κι αυτό γιατί δίχως ελάχιστη προηγούμενη πείρα πάνω σε αυτό το αντικείμενο αξίωνε ο λόγος του να εισακούεται και έθετε διαρκώς ακατανόητα βέτο! Για να μην διακινδυνεύσω χωρίς λόγο την προσωπική μας ανθρώπινη γνωριμία, τη διαχώρισα απ' τη δράση μου, αποφασίζοντας να μην τον συμπεριλάβω ξανά σε σχέδιο απόδρασης. Έτσι, όταν μετά από κάποιους μήνες έγινε η πρώτη απόδραση με ελικόπτερο, ο Βασίλης δεν γνώριζε απολύτως τίποτα. Παρόλο που την πληροφορήθηκε, όπως κάθε Έλληνας, απ' τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, στη δικογραφία εμφανιζόταν ως ο οργανωτής της!

Όμως δεν ήταν άμοιρος ευθυνών. Για προσωπικούς και ευνόητους λόγους, που 'χουν να κάνουν με το πρεστίζ της παρανομίας, διατυμπάνιζε ότι η απόδραση ήταν δικό του κατόρθωμα, χωρίς να σκεφτεί ότι ζώντας στην ελληνική πραγματικότητα, τις φήμες θα καλούταν να τις αντικρούσει ως αλήθειες σε δικογραφία με πολλά κακουργήματα! Γιατί η φήμη μοιάζει πολύ με το μπαλόνι. Όσο περισσότερο αέρα το γεμίζεις τόσο μεγαλύτερο γίνεται και τόσο πιο ψηλά θα πάει όταν το αφήσεις. Όσο ψηλότερα ανεβεί τόσοι περισσότεροι το βλέπουν και μιλάνε για αυτό! Ο Βασίλης αποδείχθηκε χομπίστας και στο φούσκωμα μπαλονιών. Αλλά εδώ το παράκανε. Το παραφούσκωσε. Με αποτέλεσμα να το πάρει το έμπειρο μάτι της αστυνομίας. Που δυστυχώς αδυνατεί να ξεχωρίσει ένα πραγματικό ελικόπτερο από ένα απλό μπαλόνι! Το οποίο μπαλόνι συνεχίζει να ίπταται πάνω απ' τις φυλακές γεμάτο φήμες!

Εκτός απ' την προσπάθεια καπηλείας μιας επιτυχίας, αποτέλεσμα πολλών κόπων και προσπαθειών, που υποκρύπτει στοιχειώδη έλλειψη σεβασμού και ευαισθησίας σε πολύ σημαντικά προσωπικά βιώματα που έχουν να κάνουν με τον αγώνα ανάκτησης της ατομικής ελευθερίας, οι κατά τ' άλλα «αθώες» αυτές φήμες είχαν

κι άλλες πιο σκοτεινές παραμέτρους. Μία από αυτές ήταν ότι εγώ στον κόσμο της παρανομίας, κι όχι μόνο, παρουσιαζόμουν υπόχρεος απέναντί του, αφού οι φήμες είχαν γίνει στοιχειοθετημένη κατηγορία άρα και αλήθειες. Με εγκλώβιζαν σε ένα χρέος που στην πραγματικότητα δεν είχα, ενώ για εκείνον ήταν διαπιστευτήριο που άνοιγε επτασφράγιστες πόρτες. Η συμμετοχή σε απελευθέρωση κρατουμένου είναι πράξη υψηλής ηθικής αξίας και συμβολισμού. Από μόνη της η φήμη του οργανωτή μιας απόδρασης, αυτού του βαθμού δυσκολίας για την απελευθέρωση κρατουμένου με συγκεκριμένο στίγμα δράσης και στάση ζωής, μπορούσε να λειτουργήσει ως κολυμβήθρα του Σιλωάμ για τυχόν αμαρτίες του παρελθόντος, μα και μελλοντικό διαβατήριο αποφυγής κάθε ελέγχου προς την κορυφή.

Το λυπηρό ήταν ότι ο Σπυράκος, που πλέον είχε προσκολληθεί στο δικό τους άρμα, δεν διέψευδε αυτές τις φήμες. Αντίθετα, η στάση του τις ενίσχυε, αδικώντας πρωτίστως τον ίδιο του τον εαυτό, αφού αυτή η χρυσή κονκάρδα τιμής ήταν όλη δικιά του. Την κέρδισε με το σπαθί του και δεν έπρεπε να τη βγάλει ποτέ απ' το στήθος του, να την παραχωρήσει σε τρίτους. Ο Αλκέτ πάλι, νιώθοντας υπόχρεος για το καταφύγιο που του παρείχαν μετά την απόδραση, απέφευγε να ασχοληθεί με το θέμα. Άλλωστε, δεν το εκλάμβανε ως τόσο σπουδαίο! Αντίθετα, εγώ δεν ήμουν διατεθειμένος να επιτρέψω εξαιτίας αυτών των φημών να παρουσιάζομαι ως ο αχάριστος που καταφέρεται εναντίον όσων τον βοήθησαν να αποδράσει και δεν αναλαμβάνει την ευθύνη του απέναντι στον Σπυράκο. Και το τραγικότερο όλων, απ' τη στιγμή που αυτές οι φήμες έγιναν δικογραφία δεν μπορούσε να αλλάξει τίποτα. Ακόμη και η διάψευσή τους εκλαμβανόταν, από όσους δεν γνώριζαν τα πραγματικά γεγονότα, ως υπερασπιστική γραμμή των εμπλεκομένων για την αποφυγή των ποινικών τους ευθυνών και τίποτα περισσότερο.

Όλα αυτά τα έθεσα στον Γιάννο που έμεινε πίσω, ρωτώντας τον αρχικά να μου δώσει μια πειστική εξήγηση πώς βρέθηκα εγώ

στη δικιά τους δικογραφία με δολοφονίες, εκβιασμούς, ξεκαθαρίσματα λογαριασμών κ.λπ. Εγώ, που ήμουν κάθετα αντίθετος σε τέτοιες πρακτικές δράσης. Ο Γιάννος διαρρήγνυε τα ιμάτιά του ότι δεν διασπείρουν οι ίδιοι τέτοιες φήμες και όλα αυτά είναι πλεκτάνη της δίωξης εκβιαστών σε μια προσπάθεια να δέσουν καλύτερα το κατηγορητήριο, φορτώνοντάς τους όσο το δυνατόν περισσότερα κακουργήματα.

Η δική μου εικόνα για τα πραγματικά γεγονότα ήταν διαφορετική. Απ' τις πρώτες κιόλας μέρες μετά την απόδραση, είχα ενημερωθεί ότι ο Βασίλης διέδιδε τέτοιες φήμες. Τότε δεν έδωσα ιδιαίτερη σημασία, θεώρησα πως ήταν αθώες φήμες σε μια προσπάθεια να διογκώσει την αξία των μετοχών του στο χρηματιστήριο της παρανομίας. Είχα αντιμετωπίσει και στο παρελθόν παρόμοιες καταστάσεις, όπως αυτή στην απόδραση της Χαλκίδας, όταν κάποιοι ληστές διαδίδαν ότι με παρέλαβαν με ένα Πόρσε μόλις πήδηξα τον μαντρότοιχο της φυλακής, ενώ στην πραγματικότητα περπάταγα δύο μερόνυχτα. Ευτυχώς, τότε, αυτές οι διαδόσεις δεν έγιναν δικογραφία. Τώρα όμως, στην κατάθεσή του ένας απ' τους δύο μπάτσους, που στη δικογραφία παρουσιάζονταν ως συνεργάτες του Βασίλη, ομολογούσε ξεκάθαρα πως ο ίδιος ο Βασίλης του εκμυστηρεύτηκε ότι εκείνος οργάνωσε την απόδραση. Όταν αυτό το τελευταίο το πρόβαλα ως πειστήριο για του λόγου το αληθές στον Γιάννο, εκείνος μου είπε:

– Εσύ, ρε φίλε, παίρνεις στα σοβαρά τι λέει ένας μπάτσος; Το τομάρι του προσπαθεί να σώσει και λέει μαλακίες. Ακόμη κι έτσι να 'ναι, εσένα τι σε ενοχλεί; Σε επηρεάζει σε κάτι;

– Είναι τιμή μου, Γιάννο, να θέλουν κάποιοι να συμπεριλαμβάνονται στις σημαντικότερες στιγμές της ζωής μου, αρκεί αυτό να είναι αλήθεια. Στο κάτω κάτω θέλω να ξέρω σε ποιους χρωστάω σε αυτή τη ζωή κι ας μην αξιωθώ να τους το ξεπληρώσω. Απ' όσο γνωρίζω, στον μόνο που χρωστάω για αυτή την απόδραση είναι στον Σπυράκο, σε κανέναν άλλο.

– Σου είπαμε εμείς ότι μας χρωστάς κάτι; Απλά σου ζητάμε, αν μπορείς και θέλεις, να αναλάβεις την ευθύνη της απόδρασης, βοηθώντας πρωτίστως τον Σπύρο. Τι σε πειράζει αν αυτό βοηθήσει κι εμάς να απαλλαγούμε απ' τις κατηγορίες που μας φόρτωσαν; Δεν έχεις κανένα κόστος. Εγώ, αν είχα τη δικιά σου ποινή και μπορούσα, όλη τη φυλακή θα βοήθαγα!

– Με ενοχλεί το γεγονός ότι ήρθατε να μιλήσουμε με προειλημμένη απόφαση. Γιατί δεν μου το ζητάτε στα ίσια;

– Αυτό δεν έκανα μόλις τώρα;

– Την ευθύνη θα την αναλάβω, γιατί μου το ζητάει ο μικρός. Είναι το λιγότερο που μπορώ να κάνω για αυτόν. Αλλά για να βοηθήσω πραγματικά πρέπει να απολογηθώ, αποδεχόμενος κι απαντώντας στις ερωτήσεις τους για να πω ένα σωρό ψέματα, κάτι τέτοιο για μένα είναι εξευτελιστικό. Το δικό μου πρόβλημα δεν είναι η ανάληψη της ευθύνης, είναι η απολογία!

– Τι πρόβλημα έχεις να απολογηθείς και να δώσεις απαντήσεις; Δεν καταλαβαίνω, επέμενε.

Ήταν στενάχωρη για μένα η αντιπαράθεση με τον Γιάννο. Ήταν ντόμπρος άνθρωπος, μου ήταν συμπαθής. Πάντα είχα έναν καλό λόγο γι' αυτόν. Αφού δεν κάθισε ο Βασίλης να τα κουβεντιάσουμε, αναγκαστικά τα άκουγε εκείνος. Που όμως είχε τη συνήθη, απλοϊκής μορφής, σκέψη πάνω σε τέτοια ζητήματα. Εκείνοι κάνουν το παιχνίδι τους, εμείς το δικό μας κι όποιος κερδίσει. Ο σκοπός αγιάζει τα μέσα. Για μένα όμως τα πράγματα δεν ήταν τόσο απλά. Ένιωθα πως μια προσπάθεια να αντικρούσω ένα κατηγορητήριο προκατασκευασμένο απ' το ίδιο συνάφι ανθρώπων που θα με καλούσαν για απολογία σηματοδοτούσε την οικειοθελή εγκατάλειψη της συνείδησής μου στις κάννες των όπλων του εκτελεστικού τους αποσπάσματος. Θα την έστηνα εγώ ο ίδιος, για να την τουφεκίσουν οι συστημικοί δολοπλόκοι νομιμοποιώντας το έγκλημά τους. Κάτι τέτοιο ήταν ταπεινωτικό για μένα. Το ίδιο θα ένιωθα ακόμη κι αν το κατηγορητήριο δεν ήταν το κατάπτυστο

κατασκεύασμα των διωκτικών αρχών αλλά εμπεριείχε τα πραγματικά γεγονότα της απόδρασης. Δεν μπορούσα καν να διανοηθώ ότι θα 'πρεπε να απολογηθώ στο κράτος, γιατί πήρα πίσω τη ζωή που ως τότε μου τη στερούσε. Αυτό το αναίσθητο κτήνος. Το μόνο υπόλογο!

Στη ζωή μου υπήρξα πάντοτε διάφανος. Οι απόψεις μου δεν ήταν άγνωστες σε κανέναν τους, ιδιαίτερα στον Σπυράκο. Τις γνώριζε πριν ακόμη έρθει να με απελευθερώσει με το ελικόπτερο. Θα 'λεγα πως αυτές ήταν το βασικότερο κίνητρό του. Δυστυχώς, διαφωνούσε όταν ερχόταν η ώρα εφαρμογής τους. Κατά την περίοδο της προηγούμενης φυλάκισής μου, σε όλες τις δίκες που με αφορούσαν, ποτέ δεν παραβρέθηκα με συγκατηγορούμενο. Η διαχείριση της απολογίας ή μη σε κάθε κατηγορητήριο κάθε δίκης ήταν προσωπική μου υπόθεση. Τι θα πω, πώς θα το πω, γιατί θα το πω κι αν θα το πω ήταν δική μου και μόνο απόφαση. Δεν επηρεαζόταν από κανέναν και δεν επηρέαζε κανέναν. Τώρα όμως ήταν ακριβώς το αντίθετο. Σε αυτή τη δικογραφία-βόρβορο βρέθηκα στο ίδιο τσουβάλι με τον μισό "υπόκοσμο" της Αττικής.

Εντέλει, αν και σίγουρος με βάση το κατηγορητήριο και τα αποδεικτικά στοιχεία πως αυτή η υπερασπιστική γραμμή θα απέβαινε εις βάρος του Σπύρου κι αφού έτσι το ήθελε, συμφώνησα να αναλάβω την ευθύνη οργάνωσης της απόδρασης δίχως την αποδοχή ερωτήσεων απ' την έδρα του δικαστηρίου.

Πριν λύσουμε τη συνεδρίαση, αναφέρθηκα στα μεταφερόμενα αλλοιωμένα λόγια που είχαν σαν αποτέλεσμα αυτή τη συμπεριφορά τους στο πρόσωπό μου. Ο Γιάννος, όπως ήταν φυσικό, δεν ήθελε και δεν ήταν σωστό να υποδείξει τον αίτιο, αφού κάνεις απ' τους δύο δεν αναλάμβανε την ευθύνη. Ήμουν πια κάτι παραπάνω από σίγουρος ότι αυτός ήταν ο Σπύρος κι όλο τον προηγούμενο καιρό αδικούσα τον Αλκέτ. Είναι σχεδόν αδύνατον να μαντέψεις τι ακριβώς διαδραματίζεται κάθε φορά στην ψυχή και το μυαλό του κάθε ανθρώπου. Αργότερα, θα έβγαζα το μάλλον ασφαλές όσο

και παρακινδυνευμένο συμπέρασμα ότι λειτούργησε με τον επιεικώς ανώριμο αυτό τρόπο (στρέφοντας εναντίον μου τους συγκατηγορούμενους), προεξοφλώντας και φοβούμενος την εχθρική στάση από πλευράς μου στο πρόσωπό του με αφορμή τις μέρες και τα έργα του εκτός φυλακής. Αλλά και την αντίδρασή μου στην υποψία ότι τον κόπο τριών μηνών παρακολούθησης του εφοπλιστή Περικλή Παναγόπουλου, την έκανε τροφή για όψιμους αλέκτορες. Εκείνες τις μέρες βρισκόταν σε πλήρη εξέλιξη η απαγωγή του και οι υποψίες των αρχών πέσαν πάνω μου, αφού στο αρχείο των εξήντα περίπου φακέλων επιφανών ελλήνων επιχειρηματιών που βρήκαν στο καταφύγιο της Σουρωτής, ο συγκεκριμένος εφοπλιστής είχε περίοπτη θέση.

Μόλις τελείωσε η συνεδρίαση, ξεμονάχιασα τον μικρό και τον ρώτησα αν ο ίδιος έχει δώσει πληροφορίες σε τρίτους για τον εφοπλιστή. Ήταν αρνητικός. Δεν στάθηκε ποτέ δυνατόν να μάθω αν μου είπε την αλήθεια...

| Ψέματα και αλήθειες, ένα κουβάρι |

Όλα τα παραπάνω γεγονότα που εξιστορώ κι αυτά που θα εξιστορήσω τα βίωνα με πολύ αρνητικά συναισθήματα. Δυσφορούσα με τα αποτελέσματα φημών, ψεμάτων και συνωμοσιολογιών, πλεγμένα τόσο αριστοτεχνικά μεταξύ τους που φάνταζαν ως η απόλυτη αλήθεια, ακατόρθωτο να την ξεδιαλύνω και να την αντικρούσω. Όμως αυτή η απόλυτη αλήθεια θα αποδεικνυόταν πως δεν ήταν τίποτα άλλο απ' τον κορμό μιας αλληλουχίας γεγονότων, που ενόσω διαδραματίζονταν δεν μπορούσα να μαντέψω ότι αποτελούσαν τα συνεχόμενα πλάνα ενός περίτεχνου, σφιχτοδεμένου σεναρίου που επινόησε και σκηνοθετούσε η ευφάνταστη κι απρόβλεπτη ζωή. Τα γυρίσματα είχαν ήδη ξεκινήσει εν αγνοία μου απ' την άφιξή μου στην Κέρκυρα και το τέλος θα γραφόταν στις

22 Φλεβάρη, κατά τη δεύτερη θεαματική απόδραση με ελικόπτερο απ' τον Κορυδαλλό. Η ζωή σκαρφίζεται τα σενάριά της και τα κατευθύνει εκεί που αυτή θέλει. Αυτή επιλέγει τους συμμετέχοντες, μοιράζοντας τους ρόλους έτσι όπως η ίδια κρίνει. Όλοι οι εμπλεκόμενοι παίζαμε εν αγνοία μας πολύ καλά το ρόλο που μας μοίρασε καιρό πριν. Δίχως το παραφουσκωμένο με φήμες μπαλόνι του Βασίλη και τα αψυχολόγητα (όσον αφορά τη στόχευση) ψέματα του μικρού, αυτή η απόδραση δεν θα μπορούσε ποτέ να γίνει. Με αυτή τη συλλογιστική και οι δυο τους βοηθήσαν σε αυτή την απόδραση! Ο Βασίλης το 'χε μαράζι!

Απ' την άλλη, οι ιθύνοντες της ΕΛ.ΑΣ. και του υπουργείου δικαιοσύνης που ήταν επιφορτισμένοι με την επιτήρησή μας, μη γνωρίζοντας τι απεργάζεται η κακούργα ζωή, κατάστρωναν τα δικά τους υποχθόνια σχέδια απολαμβάνοντας το ρόλο του σκιώδους πρωταγωνιστή που κινεί τα νήματα με εμάς ως μαριονέτες. Το εκλογικευμένο τους σενάριο συμπαρέσυρε στην κωμικοτραγική πλάνη και τους διαχειριστές της φυλακής Κορυδαλλού. Πλέον, ήταν όλοι πεπεισμένοι πως απόδραση με ελικόπτερο για δεύτερη φορά με τους ίδιους δραπέτες ήταν αδύνατον να ξανασυμβεί. Γιατί ο οργανωτής και ένας από τους αεροπειρατές της πρώτης απόδρασης βρισκόταν σε κελί της Α΄ και ο «γκεστ σταρ» με τον «πληρωμένο εκτελεστή» κλειδωμένοι κι ακίνδυνοι στην απομόνωση! Μέγα λάθος! Το συσσωρευμένο ψέμα μπορεί να καταστεί το υπνωτικό που υπνωτίζει πρωτίστως αυτούς που το κατασκευάζουν. Είναι επίσης ένα καύσιμο που δίνει μεγάλη ώθηση, μπορεί πρόσκαιρα να απογειώσει. Μα άκρως επικίνδυνο, γιατί εκρήγνυται πολύ εύκολα και οι πρώτοι που την πληρώνουν είναι οι κατασκευαστές του. Το ίδιο το παραμυθάκι τους θα τους αποκοίμιζε γλυκά και βαθιά, για να ξυπνήσουν έντρομοι από ισχυρό, παρατεταμένο κροτάλισμα έλικα.

| Πολλή επισημότητα για μια δικογραφία βόρβορο |

Η εκδίκαση της υπόθεσης άρχισε με κάθε επισημότητα και τα ερεθίσματα που μπορούσε να αποκομίσει από αυτή τη δίκη ένας γελοιογράφος θα του εξασφάλιζαν αστείρευτη πηγή έμπνευσης για μια σίγουρη, λαμπρή καριέρα. Επιβαίνοντες σε αλεξίσφαιρη κλούβα, καμιά δεκαριά (οι περισσότεροι άγνωστοι μεταξύ μας) κατηγορούμενοι ξεκινούσαμε κάθε πρωί απ' τον Κορυδαλλό για να καταλήξουμε στα δικαστήρια του Πειραιά. Τα μέτρα ασφαλείας δρακόντεια. Πάνοπλοι εκαμίτες με Τσερόκι και πολυάριθμα περιπολικά γεμάτα αρματωμένους μας συνοδεύαν πάντοτε από και προς τον Κορυδαλλό. Φτάνοντας στην αίθουσα των δικαστηρίων, σμίγαμε με έναν ακόμη συρφετό συγκατηγορούμενων. Γιατί το κατηγορητήριο θα ήταν ελλιπές αν δεν πλαισιωνόταν από όλα τα πολύχρωμα στολίδια της πλανεύτρας νύχτας. Μπράβοι, νονοί, βαφτιστήρια, πορτιέρηδες, ανεξέλεγκτοι μπάτσοι που δήλωναν ευθαρσώς διπλοπράκτορες, κοινοί πληροφοριοδότες ένθεν κακείθεν, ως και συμπαθέστατοι καρπαζοεισπράκτορες. Υπήρχαν μερικοί που συνελήφθησαν γιατί κάθισαν κάποια στιγμή να ξεκουραστούν στα σκαλιά εισόδου πολυκατοικίας, όπου κατά σύμπτωση διέμενε και βρισκόταν υπό παρακολούθηση ένας εκ των υπόπτων που το κατηγορητήριο δεν αποσαφήνιζε το ρόλο του στην εγκληματική οργάνωση. Καλούταν τώρα να αποφανθεί για το βαθμό εμπλοκής του η ψυχωτική -και παντοτινά παραδομένη στην μπλε στολή- δικαιοσύνη, αποφασίζοντας συγχρόνως και για τους κουρασμένους διαβάτες! Φυσικά, η συνειδητή διαστροφή τους προόριζε αυτούς τους δύστυχους στο ρόλο του λαγού. Απαλλάσσοντάς τους, εδραίωναν την αμεροληψία τους για τις καταδίκες των υπολοίπων. Ήταν ολοφάνερο πως η πολιτεία χρησιμοποιούσε το θεσμό της δικαιοσύνης, τον κατεξοχήν συνδετικό κρίκο συνοχής της, για να σακατέψει με δόλο ζωές πολιτών.

Η συνεδρίαση άρχισε και το τίποτα θα γινόταν κάτι και το

κάτι ισόβιες καθείρξεις. Το άθροισμα πλημμύρας σαθρών ψεμάτων η πανουργία των εφευρετών τους θα το μετουσίωνε σε μια στιβαρή, ακλόνητη αλήθεια, που νομιμοποιούσε και επέβαλλε αυτές τις καθείρξεις. Οι δικαστές που ανέλαβαν να διεκπεραιώσουν αυτό το έγκλημα ήταν μέσα στην επισημότητα αλλά και την καλή χαρά. Αυστηρότητα, σοβαρότητα, μα και αστειάκια, φιλοφρονήσεις, συγκαταβατικότητα κι ό,τι άλλο πρόσφορο για να στεριώσει το ψέμα τους ήταν εκμεταλλεύσιμο. Οι καταξιωμένοι δικηγόροι των περισσότερων κατηγορουμένων –αντί να πετάξουν στη μούρη των δικαστών την ογκωδέστατη δικογραφία καταγγέλλοντάς την ως προσβλητικό, άθλιο νομικό κατασκεύασμα και να αποχωρήσουν– διόρθωναν τον κόμπο στις μεταξωτές γραβάτες τους για να παρουσιαστούν στα τηλεοπτικά μέσα ενημέρωσης που κατακλύζαν το δικαστικό μέγαρο προσδοκώντας σε μια μονάκριβη κουβέντα τους.

Οι μπαρουτοκαπνισμένοι απ' τα μάχιμα ρεπορτάζ αστυνομικοί ρεπόρτερ, που δίνουν τον δικό τους αγώνα αποσπώντας πληροφορίες απ' τους ανώτερους αξιωματικούς της ΕΛ.ΑΣ. με τη γνωστή μέθοδο της πεολειξίας και φτύνουν ζεστό και φρέσκο το αντληθέν περιεχόμενο καταπρόσωπο των τηλεθεατών θολώνοντας το παράθυρο στον κόσμο τους, περιδιαβαίναν την αίθουσα και τους διαδρόμους του δικαστηρίου καταγράφοντας τα πρόσωπα του οργανωμένου εγκλήματος, για να τα πλασάρουν σύμφωνα με τις οδηγίες των ανωτέρων τους στον απλό πολίτη ενημερώνοντάς τον ταυτόχρονα για το τι, ποιους, και πόσο πρέπει να φοβάται. Ένας απ' τους πολλούς γνωστούς, σε κάποιο απ' τα διαλείμματα της δίκης υποβοηθούμενος από ανώτερο αξιωματικό, κατάφερε να προσεγγίσει την καγκελόπορτα του κρατητηρίου. Με χρήση αγοραίας γλώσσας για να είναι μέσα στο κλίμα (έτσι πίστευε), άρχισε να καλεί έναν έναν τους κατηγορούμενους για μια κουβεντούλα. Κανείς δεν του χάλασε το χατίρι. Τελευταίος πήγε ο Αλκέτ. Επιστρέφοντας, μου είπε:

– Πήγαινε, θέλει να σου μιλήσει!

– Ποιος του λέει ότι εγώ θέλω... Γάμησέ τον! Εκείνος, αφού είδε ότι τον είχα γραμμένο, φώναξε:

– Παλαιοκώσταα... Έεελα ρεε... Θέλω να σου πω κάτι!

– «Ρεε» να προσφωνείς τον κώλο σου... Μπινέ! Έπεσε γέλιο...

Του 'κατσε βαρύ τέτοιο δημόσιο κράξιμο-φτύσιμο! Άρχισε να μου χρεώνει τα οφειλόμενα απ' τα καλά του ρεπορτάζ που περιέβαλλαν το πρόσωπό μου και τέτοιες ασυναρτησίες.

– Καλά... Πέρνα καμιά μέρα απ' τον Κορυδαλλό να πάρεις τον κόπο σου!

Από τότε, στάζει αμερόληπτο κι αντικειμενικό φαρμάκι η πένα του, όταν αναγκάζεται να αναφερθεί στ' όνομά μου. Ως και ο αξιωματικός που ήταν επιφορτισμένος με την ασφάλεια του κρατητηρίου μου έδωσε συγχαρητήρια!

«Μπράβο, Βασίλη. Καλά του 'κανες του ρουφιάνου», μου είπε...

| Πρόταση τρέλα |

Στο μεταξύ, ο Αλκέτ φαινόταν πως περίμενε την άφιξή μου ως μάνα εξ ουρανού. Δεν έχασε χρόνο, μπήκε κατευθείαν στο ψητό. Άρχισε να με μπριζάρει διαρκώς για να οργανώσουμε καινούρια απόδραση. Αμφιβάλλοντας ως εκείνη τη στιγμή για την εντιμότητά του και έχοντας αφήσει στην Κέρκυρα τους συγκρατούμενους να δουλεύουν το εκεί σχέδιο, υπέκφευγα.

«Είναι πολύ νωρίς για μένα να σχεδιάζω αποδράσεις. Δεν έχουν περάσει έξι μήνες από τότε που με πιάσαν. Είμαι διαρκώς στο στόχαστρό τους. Προσπαθούν να ανακαλύψουν τα υπόλοιπα χρήματα, τον οπλισμό και τυχόν συνεργάτες», του απαντούσα.

Και εν μέρει ήταν αλήθεια. Δεν το έβαζε όμως κάτω. Πεπεισμένος πως δεν ήταν τυχαία σύμπτωση να βρεθούμε μαζί στην απομόνωση, κάθε που επιστρέφαμε απ' το δικαστήριο δεν με άφηνε

σε ησυχία. Παρόλη τη ροπή του στα «επουσιώδη» της φυλακής, δυο λυχναράκια στα λυκίσια μάτια του έκαιγαν μέρα νύχτα. Ένα φύσημα περίμεναν να πάρει ο κόσμος φωτιά! Αφού πλέον είχε εκλείψει η υποψία μου γι' αυτόν, αποφάσισα να ακούσω τι είχε να προτείνει. Πρότεινε δεύτερη απόδραση με ελικόπτερο! Πάντα λαρτζ ο Αλκέτ. Με βάση τα έως τότε δεδομένα θεώρησα αυτή την πρόταση εξωπραγματική. Πέρα απ' το ότι ήμασταν μαζί στον ίδιο χώρο, δεν υπήρχε τίποτα άλλο θετικό που να δικαιολογεί αισιοδοξία ότι τέτοιο εγχείρημα ήταν ξανά εφικτό.

Βρεθήκαμε στην απομόνωση (δηλαδή σε απόλυτα ελεγχόμενο χώρο), σε μια φυλακή μέσα στη φυλακή, με πέντε-έξι ακόμα άκρως ύποπτους κρατούμενους που βρίσκονταν εκεί για προστασία (ίσως κάποιοι να βρίσκονταν επί τούτω με το αζημίωτο) και δεν θα 'πρεπε σε καμιά περίπτωση να τους έχουμε την παραμικρή εμπιστοσύνη. Η απομόνωση είχε μόνο έναν τηλεφωνικό θάλαμο που καταγραφόταν κάθε συνομιλία. Κινητό στην απομόνωση ήταν αδιανόητο. Ακόμη κι αν καταφέρναμε να περάσουμε, ήταν παρακινδυνευμένη η χρήση του. Σε τόσο μικρό χώρο, θα γινόταν αμέσως αντιληπτό απ' τους βαλτούς της διεύθυνσης που μας περιτριγύριζαν. Εκτός του σαββατοκύριακου, όλες τις άλλες μέρες λείπαμε στο δικαστήριο αφού η δίκη ήταν σε εξέλιξη. Επιστρέφαμε αργά το απόγευμα εξαντλημένοι, με πολύ λίγο χρόνο στη διάθεσή μας. Υπό αυτές τις συνθήκες, ήταν σχεδόν ακατόρθωτο να οργανωθεί και να έχει αίσιο αποτέλεσμα μια τόσο απαιτητική απόδραση, ακόμη κι αν όλα τα υπόλοιπα ήταν έτοιμα, που δεν ήταν. Δεν είχαν βρεθεί καν οι άνθρωποι που θα κάναν την αεροπειρατεία. Δεν υπήρχε έτοιμος οπλισμός, αυτοκίνητα κ.λπ. Καμία υποδομή. Τα πάντα ήταν στον αέρα, χωρίς ελπίδα προοπτικής.

Ο Αλκέτ μού ανέφερε ότι μια ψυχωμένη κοπέλα ήταν διατεθειμένη να μπει μπροστά, να είναι μία από τους αεροπειρατές. Τίποτε περισσότερο. Δεν έδειξα ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Δεν ήμουν καθόλου αισιόδοξος αλλά δεν ήθελα να τον στεναχωρήσω.

«Για την ώρα δεν έχω καμιά δυνατότητα οργάνωσης τέτοιας απόδρασης. Τα μόνα που μπορώ να διαθέσω είναι χρήματα και το μυαλό μου. Αν θεωρείς ότι μπορείς να καλύψεις όλα τα υπόλοιπα, προχωράμε. Όταν είσαι έτοιμος πες μου να αναλάβω δράση», του είπα.

Παραδόξως, ενθουσιάστηκε. Υποσχέθηκε πως θα τα κανόνιζε όλα εκείνος. Την αισιοδοξία του Αλκέτ τη γνώριζα απ' την πρώτη απόδραση, αλλά σ' αυτή την περίπτωση μου φαινόταν υπερβολική και έωλη. Μια απ' τις επόμενες μέρες, κατάφερε να περάσει στον καρπό του χεριού του ένα κινητό τηλέφωνο τύπου ρολόι και μ' αυτό κουτσά στραβά άρχισε να επικοινωνεί με τους ανθρώπους του. Βρισκόταν ένα εύλογο χρονικό διάστημα στη φυλακή και με τις διασυνδέσεις που είχε με συμπατριώτες του παράνομους δεν θα ήταν τόσο δύσκολο να συγκεντρώσει τον απαιτούμενο οπλισμό και τα αυτοκίνητα που θα μας χρησίμευαν για την απόδραση. Χρήματα χρειαζόταν κι αυτά υπήρχαν. Ήμουν όμως πολύ δύσπιστος ότι θα κατάφερνε να βρει τους κατάλληλους ανθρώπους που θα αναλάμβαναν να φέρουν σε πέρας το δυσκολότερο κομμάτι της απόδρασης. Αυτό της ενοικίασης και αεροπειρατείας του ελικοπτέρου. Εκεί δεν επαρκούσε τόσο ταπεινό κίνητρο όπως το χρήμα. Ήθελε κάτι παραπάνω. Και τα θαύματα δεν γίνονται κάθε μέρα.

| Έρωτας στα σύννεφα |

Ένα απόγευμα σαββατοκύριακου, καθισμένοι στο κελί, ο Αλκέτ συνέχιζε να επικοινωνεί με τον έξω κόσμο με το ρολόι τηλέφωνο. Εκείνη την ώρα συνομιλούσε με κάποια Βούλα. Ήταν η κοπέλα που μου είχε αναφέρει πολλές φορές ως διαθέσιμη αεροπειρατίνα. Η μεταξύ τους συνομιλία ήταν λίγο έντονη. Φαινόταν να υπάρχουν διαφωνίες. Κάποια στιγμή, δίχως προειδοποίηση, μου έδωσε το χαντς φρι λέγοντάς μου:

– Μίλα της εσύ λίγο, ρε φίλε, δεν καταλαβαίνει!

Έπιασα και έβαλα ξαφνιασμένος το ακουστικό στο αυτί...

– Έλα, Βούλα... Τι κάνεις;

– Καλά, μια χαρά!

– Με ξέρεις εμένα;

– Ποιος δεν σε ξέρει;

– Έχεις κατανοήσει επακριβώς τι είναι αυτό που καλείσαι να κάνεις; Ποιες επιπτώσεις θα έχει στη ζωή σου;

– Ναι! Τα έχω σκεφτεί. Είμαι αποφασισμένη να το κάνω. Το θέλω περισσότερο απ' τον Αλκέτ!

Αγνός έρωτας! Πώς να μην υποκλιθείς! Να ένας λόγος που πρέπει να υπάρχει στη ζωή μας. Γιατί πετάει!

Κι εγώ πάντα κακός:

– Βούλα, επειδή δεν πρόκειται για παιχνίδι, είσαι σίγουρη ότι μπορείς να βάλεις το όπλο στο κεφάλι του πιλότου και να τον κατεβάσεις στον Κορυδαλλό; τη ρώτησα τεστάροντάς την εν ψυχρώ!

– Ναιιι ρεε! Θαα τον γααμήσω!

Ο τρόπος, το ύφος, ο τόνος, η σιγουριά που εξέπεμψε η φωνή της στην απάντησή της, έκανε το στομάχι μου να κλωτσήσει παρατεταμένα και με πολλή ένταση. Ήταν εκείνο το γνώριμο για μένα χαρμόσυνο καμπανάκι που προμήνυε μόνο θετικά πράγματα. Η αυθόρμητη απάντηση που μου 'δωσε, έτσι όπως μου την έδωσε, τονίζοντας κάθε γράμμα, κάθε συλλαβή και λέξη, δεν μου άφηνε καμιά αμφιβολία ότι το εννοεί. Ήμουν πια σίγουρος πως εκεί έξω υπήρχε μια γυναίκα απόλυτα συνειδητοποιημένη για το τι ακριβώς επρόκειτο να κάνει κι άλλο τόσο αποφασισμένη να το πετύχει. Πίστευε στον εαυτό της, μα πρωτίστως σε εμάς και δεν είχαμε δικαίωμα να την απογοητεύσουμε! Δεν είχα να πω τίποτα περισσότερο με τη Βούλα. Τη χαιρέτησα λέγοντάς της:

– Αφού το θες τόσο, θα γίνει. Τις επόμενες μέρες θα πάρεις οδηγίες. Κλείνοντας το τηλέφωνο, ο Αλκέτ με κοίταζε με ανυπομονησία.

– Τι λες, φίλε; με ρωτά.

– Μάλλον πρόκειται για γυναίκα εργαλείο! Πού τη βρήκες; Υπάρχουν τέτοιες;

– Σ' τα 'πα, ρε φίλε! Άντε και μ' έσκασες τόσες μέρες! Πάρε επιτέλους πρωτοβουλία! Κάνε τα μαγικά σου να φύγουμε από δω μέσα! ξέσπασε...

– Άσ' το πάνω μου, θα το αναλάβω εγώ. Εσύ κοίτα να βρεις τον παρτενέρ της.

Μου είχε εμπιστοσύνη και μου το έδειχνε. Δεν διαφώνησε ποτέ μαζί μου σε όποια απόφαση και να πήρα. Ποτέ δεν αμφισβήτησε τις οργανωτικές μου ικανότητες. Και εγώ με τη σειρά μου του είχα απόλυτη εμπιστοσύνη όσον αφορά τις προθέσεις του. Δεν θα ξυπνούσε ένα πρωί για να μου πει το ξανασκέφτηκα. Στεκόταν δίπλα μου, ισάξιός μου.

Η τελευταία εκφορά λόγου της Βούλας αναποδογύρισε την κλεψύδρα για τη μεγάλη έξοδο. Μετά από μερικές μέρες, θα συναντούσε δικό μου άνθρωπο για να παραλάβει αρκετά χρήματα που θα κάλυπταν όλες τις ανάγκες της επιχείρησης, ένα χάρτη αεροφωτογραφία της φυλακής με σταμπαρισμένο το σημείο προσγείωσης του ελικοπτέρου και μια χειρόγραφη επιστολή με το πλήρες και λεπτομερές σχέδιο της απόδρασης. Ο Αλκέτ απ' την πλευρά του την προμήθευσε με πλαστή ταυτότητα και η πρώτη αναγνωριστική πτήση για Αράχωβα πήγε πολύ καλά. Ταυτίστηκε απόλυτα με το προβλεπόμενο σχέδιο με μια μικρή απόκλιση: Εκείνη την ημέρα στην περιοχή είχε ρίξει αρκετό χιόνι και μετά την προσγείωση ο πιλότος δεν επέτρεπε στη Βούλα να κατέβει αν δεν ερχόταν κάποιος να την παραλάβει (αυτό προέβλεπε το πρωτόκολλο πτήσης). Εξαναγκάστηκε ο Πάρης, που την περίμενε λίγο μακριά, να πλησιάσει τον πιλότο, με αποτέλεσμα να δει αμυδρά τη φάτσα του. Φορούσε την κουκούλα του ορειβατικού μπουφάν του και κασκόλ μέχρι τα μάτια, όμως κρίναμε σκόπιμο να αναβληθεί η δεύτερη πτήση για μια βδομάδα, να ξεχαστεί κάπως η φιγούρα

του. Ο Πάρης ήταν γενναίο κι ανατρεπτικό παλικαράκι. Ύστερα από δική μου βολιδοσκόπηση, δέχτηκε να παραλάβει την κυρία μετά την πρώτη πτήση στην Αράχωβα και να είναι ο ένοπλος συνοδός της στη δεύτερη προς τον Κορυδαλλό. Η γυναίκα που επιθυμεί πολύ να αποκτήσει κάτι αφοσιώνεται στο στόχο της, γίνεται πολύ εργατική. Εκτός των άλλων, περνάει κι απαρατήρητη. Η Βούλα θα αποδεικνυόταν ότι δεν ήταν απλό εργαλείο αλλά πολυτάλαντο θηλυκό με τσαγανό. Έκανε μόνη της όλη την προετοιμασία, χωρίς να παραπονεθεί ούτε μια φορά. Σπουδαίο προσόν. Απαραίτητο για να 'χουν αίσια έκβαση τέτοιου είδους επιχειρήσεις. Επιστρέφοντας απ' την αναγνωριστική πτήση, βάλθηκε να συγκεντρώνει τα αυτοκίνητα και τον οπλισμό που της υποδείκνυε ο Αλκέτ. Τα πήγε περίφημα.

| Το καρφί, η μαϊμού απόπειρα και το εργοτάξιο |

Στο χώρο της απομόνωσης, εμείς είχαμε τα δικά μας, σοβαρότατα προβλήματα, που προκύπταν όλο και περισσότερα μέρα με τη μέρα. Ένα βαλτό τσογλανάκι, στοχεύοντας να μεταβεί απ' την απομόνωση στην Α΄ ακτίνα, εκμεταλλεύτηκε τους φόβους της διεύθυνσης και για να πετύχει το σκοπό του είπε ψέματα ότι άκουσε τον Αλκέτ να συνομιλεί στο καρτοτηλέφωνο της απομόνωσης και να αναφέρεται σε επικείμενη απόδραση. Ούτε πώς ούτε πότε. Φυσικά, η διεύθυνση θορυβήθηκε. Δεν μπορούσε να αγνοήσει τέτοια μαρτυρία που επιβεβαίωνε τους φόβους της. Τον μετέφερε στην Α΄, όπως επιθυμούσε, κι άρχισε τις σχεδόν καθημερινές, εξονυχιστικές έρευνες στο κελί μας.

Σαν να μην έφτανε αυτό, δύο ακόμη παρεμφερούς ποιότητας κρατούμενοι, θες επηρεασμένοι απ' τα δικά μας κατορθώματα, θες βαλτοί απ' τη διεύθυνση για να δικαιολογήσει επιπλέον μέτρα επιτήρησής μας, την είδαν όψιμοι μεγαλοδραπέτες κι αποφάσισαν

να κάνουν την τύχη τους. Τι παραπάνω έχει ο Παλαιοκώστας κι ο Ριτζάι! Δυο χέρια και δυο πόδια έχουμε όλοι!

Η απομόνωση ήταν ένας κλειστός, ενιαίος χώρος, είκοσι πέντε περίπου μέτρα μήκος και οχτώ με δέκα πλάτος. Τα δέκα περίπου κελιά ήταν χτισμένα το ένα μετά το άλλο κατά μήκος και στο κέντρο της αίθουσας, αφήνοντας έτσι χώρο για διαδρόμους κι απ' τις δύο πλευρές, οι οποίοι ενώνονταν μεταξύ τους κάνοντας ουσιαστικά ένα Π γύρω τους. Όλα τα κελιά είχαν δύο πόρτες για να έχουν άμεση πρόσβαση στους δύο διαδρόμους. Όλες οι πόρτες των κελιών προς την πλευρά του διαδρόμου που οδηγούσε στα προαύλια ήταν μόνιμα κλειδωμένες. Δεν άνοιγαν ποτέ. Έτσι, εγώ που διέμενα στο τελευταίο κελί, για να βγω στο προαύλιο έπρεπε να κάνω το γύρο των κελιών φτάνοντας στο τέλος του άλλου διαδρόμου, όπου ήταν η πόρτα του προαυλίου. Δηλαδή, αν μπορούσα να ανοίξω τη μόνιμα κλειδωμένη πόρτα του δικού μου κελιού, δεν θα χρειαζόταν να κάνω αυτή τη διαδρομή γιατί θα αντίκριζα απέναντί μου την πόρτα του προαυλίου. Διασχίζοντας το διάδρομο που οδηγούσε στο προαύλιο –κι από αριστερά– είχε κι άλλες πόρτες πριν την τελευταία, οι οποίες έβγαζαν σε ισάριθμα μικρά προαυλιάκια αλλά ήταν μόνιμα κλειδωμένες.

Ένα βράδυ, μετά την κατάποση των δωρεάν ψυχοφαρμάκων της φυλακής, οι δύο τύποι φτιάξαν σχοινί από σεντόνια και ένα γάντζο, κατάφεραν να ανοίξουν την πάντα κλειδωμένη πόρτα του κελιού τους και μια ακόμη απ' τα κλειστά προαύλια και βγήκαν έξω. Όταν πια χόρτασαν το χάζεμα των χειμωνιάτικων άστρων τ' ουρανού στην περίπου λευτεριά τους κι αφού πια είχε περάσει η επήρεια των ψυχοτρόπων, ξανασκέφτηκαν την αποκοτιά τους. Δίχως να λογαριάσουν ποιος θα πληρώσει τα σπασμένα της στιγμιαίας επανάστασής τους, ξεφορτώθηκαν τα κομποσκοίνια με το γάντζο στο προαύλιο, ξανακλείδωσαν τις πόρτες και επέστρεψαν στη θαλπωρή του κελιού τους να συνεχίσουν το μακάριο ύπνο τους. Η προσπάθεια μετράει.

Πρωί πρωί, έχοντας άγνοια για της νύχτας τα καμώματα, φύγαμε για το δικαστήριο. Επιστρέφοντας, διαπιστώσαμε ότι η απομόνωση είχε κατακλυστεί από συνεργεία σιδεράδων και ηλεκτρολόγων. Καλώδια, τροχοί, ηλεκτροσυγκολλήσεις, κρουστικά, δραπανοκατσάβιδα κι όλα τα παρεμφερή μετατρέψανε την απομόνωση σε πραγματικό εργοτάξιο. Ως εκείνη την ώρα, είχαν σφραγιστεί και συγκολληθεί όλες οι δεύτερες πόρτες των κελιών κι όλες των μικρών προαυλίων, εκτός αυτού που χρησιμοποιούσαμε για τον προαυλισμό μας. Κατά μήκος των διαδρόμων και κατά διαστήματα, ψηλά στους τοίχους και κάτω στο πάτωμα, είχαν ανοιχτεί οπές για να στερεωθούν καινούριες, επιπλέον κιγκλίδες οι οποίες θα άνοιγαν ηλεκτρονικά απ' τα κεντρικά. Επίσης βρισκόταν σε εξέλιξη καλωδίωση για την τοποθέτηση περισσότερων καμερών ήχου και εικόνας σε στρατηγικά σημεία του χώρου. Αυτό το καθημερινό νταβαντούρι θα συνεχιζόταν και θα τελείωνε λίγες μόνο μέρες πριν την απόδραση. Εμείς, όπως ήταν φυσικό, ρωτήσαμε να μάθουμε τι ήταν όλα αυτά. Δεν πήραμε απάντηση από κανέναν παρά το κλασσικό: «Είναι απόφαση της διεύθυνσης!».

Γνωρίζοντας ότι τα κατορθώματά τους θα χρεωθούν σε μένα και τον Αλκέτ, οι κατά φαντασίαν δραπέτες δεν μπήκαν καν στον κόπο να μας ενημερώσουν για τη νυχτερινή τους δράση που απειλούσε άμεσα να τινάξει στον αέρα τα σχέδιά μας. Το ότι εντοπίστηκαν σχοινιά με γάντζο σε ένα από τα προαύλια της απομόνωσης θα το μαθαίναμε την επόμενη μέρα στην αίθουσα του δικαστηρίου απ' τους συγκατηγορούμενους της Α'! Βάζοντας σε εφαρμογή ένα σχέδιο αντεπίθεσης, ζήτησα και έλαβα το λόγο απ' τον πρόεδρο του δικαστηρίου. Τον ρώτησα αν γνωρίζει ότι εγώ με τον Αλκέτ βρισκόμαστε σε καθεστώς απομόνωσης εξαιτίας της σοβαρής δίκης που μας αφορά κ.λπ.

– Δεν είναι αρμοδιότητα του δικαστηρίου, κύριε Παλαιοκώστα, αυτό που με ρωτάτε! Είναι απόφαση της φυλακής και του υπουργείου. Δεν μπορεί να επέμβει το δικαστήριο! απάντησε ο πρόεδρος.

– Το πώς έρχονται στο δικαστήριο οι κατηγορούμενοι κι αν είναι σε θέση να συμμετέχουν στη διαδικασία είναι και αρμοδιότητα του δικαστηρίου, κύριε πρόεδρε. Αν ξεκινούν από και καταλήγουν στην απομόνωση κατά τη διεξαγωγή της δίκης τους, είναι παράνομο και εσείς είστε κατά της παρανομίας, θέλω να πιστεύω! Αν αύριο μας φέρουν με κομμένα χέρια, θα συνεχίσετε τη δίκη σαν να μην συμβαίνει τίποτα; Πώς λοιπόν λέτε ότι δεν είναι θέμα του δικαστηρίου; Είναι και θέμα του δικαστηρίου...

– Γιατί, υπάρχει περιπτώση να σας φέρουν με κομμένα χέρια; ρώτησε κάνοντας αφελές χιούμορ.

– Ποιος ξέρει; Μπορεί να καταργήσουν τις χειροπέδες. Προς το παρόν μόνο γι' αυτό τους χρησιμεύουν! Το ερώτημά μου παραμένει ουσιαστικό. Αυτό που λέω είναι ότι δεν μπορούμε να παρακολουθήσουμε τη δίκη που μας αφορά, λόγω αυτού του ειδικού καθεστώτος στο οποίο κρατούμαστε παράνομα. Εγώ έχω κουραστεί, δεν θα παραστώ ξανά στη δίκη. Μέχρι την απολογία μου, θα με εκπροσωπούν οι δικηγόροι μου.

– Είναι αναφαίρετο δικαίωμά σας, κύριε Παλαιοκώστα. Αν δεν μπορείτε ή δεν θέλετε, να μην παραβρίσκεστε όσο εκπροσωπείστε απ' τους δικηγόρους σας. Μέχρι την απόδραση δεν ξαναπάτησα. Οι κυριότεροι λόγοι αυτής μου της αντίδρασης ήταν γιατί είχα διαπιστώσει ότι ενόσω απουσιάζαμε στο δικαστήριο, μπαίναν υπάλληλοι στο κελί και κάναν έρευνες (κάτι που απαγορεύεται από τον σωφρονιστικό κώδικα αν δεν παραβρίσκεται ο κρατούμενος) και για να περάσω το μήνυμα ότι όχι μόνο δεν ετοιμάζουμε απόδραση, αλλά εμείς οι ίδιοι σας καταγγέλλουμε ότι μας κρατάτε παράνομα στην απομόνωση και ζητάμε επιτακτικά να μεταφερθούμε σε άλλη ακτίνα. Μια ακόμη σπρωξιά στην κούνια, μην ξυπνήσει το μωρό τώρα στα στερνά. Ούτε γάλα είχαμε ούτε αυτιά να το ακούμε!

Μία απ' τις επόμενες μέρες, ζήτησα να δω και με δέχτηκε ο αρχιφύλακας της ακτίνας. Ακολούθησε μια έντονη συζήτηση γύρω

απ' την κατάσταση που δημιουργήθηκε στην απομόνωση λόγω της κατάληψής της απ' τα συνεργεία. Εκείνος επέμενε πως το σεντονόσκοινο με το γάντζο που βρέθηκε στο κλειστό προαύλιο ήταν απόρροια της δικιάς μας απόπειρας απόδρασης.

– Αρχιφύλακα, είναι προσβλητικό να με αποκαλείς ηλίθιο. Αλλού δίνεις τα χάπια! Αν είσαι τόσο βέβαιος γιατί δεν μας πας για απόπειρα απόδρασης; Συγκαλύπτεις την απόπειρα; τον πίκαρα!

– Δεν συγκαλύπτω τίποτα, απλά δεν μπορώ να το αποδείξω! μου απάντησε ενοχικά.

– Κάλεσε τη σήμανση. Το κλειστό προαύλιο μόνο επίδοξοι δραπέτες το επισκέπτονται. Κανένας δραπέτης δεν φορά γάντια! Θα ήταν πρωτοτυπία. Τι λες κι εσύ;

– Άσ' το, δεν θέλω να το πάω παρακάτω. Μου πάνε κόντρα ο διευθυντής και ο αρχιφύλακας της Α΄. Αυτοί σας φόρτωσαν σε μένα. Επίτηδες.

– Δεν θέλω να εμπλακώ στις μεταξύ σας έριδες. Κρατούμενος είμαι που με φιλοξενεί η φυλακή σας για το δικαστήριό μου. Είπαμε να δώσουμε τόπο στην οργή, να μην κάνουμε θέμα την παράνομη κράτησή μας στην απομόνωση. Όμως όλα έχουν τα όριά τους. Δεν είναι δυνατόν να επιστρέφουμε αργά το απόγευμα από μια κουραστική διαδικασία δίκης και να μας περιμένουν οι ανατριχιαστικοί ήχοι των τροχών. Κι από πάνω κάθε τρεις και λίγο έρευνα! Πού θα πάει αυτό; Στον καλύτερα φυλασσόμενο χώρο της φυλακής μας έχετε. Τι άλλο θέλετε να ηρεμήσετε; Εσείς δεν διακατέχεστε από απλό άγχος αλλά από νευρωτική ψύχωση!

– Δεν κάνω έρευνες έτσι για πλάκα, Παλαιοκώστα! Δεν κοιμάμαι και ξυπνάω με την έγνοια της έρευνας στο δικό σου κελί. Το κάνω γιατί έχω τις πληροφορίες μου!

– Τις φαντασιακές επιθυμίες των καταδοτών σου με τους οποίους γέμισες την απομόνωση τις λες πληροφορίες; Πιστεύεις ότι θα ανακαλύψεις κάτι στο κελί μου; Ακόμη κι αν είχα κάτι να

κρύψω, δεν θα το έβρισκες στο δικό μου κελί! Ρίξε μια ματιά στο φάκελό μου κι αν στα εφτάμισι χρόνια κράτησής μου ξαναβρέθηκε ύποπτο αντικείμενο σε δικό μου κελί, σου επιτρέπω να κάνεις έρευνες κάθε μέρα. Άδικα λοιπόν ψάχνεις. Αν αποφασίσω να φύγω δεν θα τη γλιτώσεις με απλή απόπειρα!

– Έχω σίγουρη πληροφορία ότι ο Αλκέτ πήρε κινητό από την Γ΄ ακτίνα και δεν το βρισκω στο κελί σας. Αυτό με προβληματίζει έντονα.

– Να μην σε προβληματίζει γιατί δεν έχουμε κινητό τηλέφωνο! Απλά οι βαλτοί σου παίζουν με τους φόβους σου. Τους διογκώνουν για να καταστούν οι ίδιοι χρήσιμοι, πετυχαίνοντας το σκοπό τους. Παρ' τους όλους από εκεί κι ό,τι βρεις θα είναι δικό μας!

| Η τελική ευθεία και η δεύτερη απόδραση με ελικόπτερο |

Έφυγα απ' το γραφείο του ιδιαίτερα προβληματισμένος. Γιατί πράγματι λίγες μόνο μέρες πριν είχαμε προμηθευτεί κινητό απ' τη Γ΄. Σε ένα επισκεπτήριό μου, είχα ένα απρόσμενο συναπάντημα με ένα παλικαράκι με το οποίο συνυπήρξαμε για κάποιους μήνες στην προηγούμενη φυλακή μου στην Α΄. Αποφυλακίστηκε και μετέπειτα ξανάπεσε στην ψειρού. Ήταν απ' αυτά τα παιδιά που ένιωθα άβολα που δεν τα συγκράτησε η μνήμη μου και μεγάλη χαρά όταν διαπίστωνα ότι το μόνο που επιθυμούσαν ήταν η εδραίωση της γνωριμίας μας με όποιο κόστος για τους ίδιους. Οι «ασήμαντοι», μα γεμάτοι αγνές προθέσεις και συναισθήματα, κρατούμενοι ήταν το δικό μου ασύγκριτο πλεονέκτημα απέναντι στους κλειδοκράτορες και τους γλοιώδεις συνεργάτες τους.

Ήρθε με ορμή καταπάνω μου.

– Βασίλη... Δεν με θυμάσαι; Ο Κώστας είμαι, που έκανα παρέα με τον Μήτσο και τον Γιώργο...

– Πού να σε θυμάμαι; Είστε και πολλοί πανάθεμά σας! δικαιολογήθηκα.

– Είμαι στη Γ΄ κι έχουμε όλο το κουμάντο. Αν θέλεις κανένα κινητό...

– Θα μου 'χανες μεγάλη χάρη αν μπορούσες. Θέλω να είναι αχρησιμοποίητο, συσκευή και κάρτα.

– Δεν χρειάζεται να μου το πεις, είναι αυτονόητο. Αυτές τις μέρες θα παραλάβω κάποια καινούρια, το ένα θα το φυλάξω για σένα. Θα κανονίσω με τον Αλκέτ να του το δώσω.

Πράγματι, μετά από λίγες μέρες, είχαμε καινούριο κινητό και ήρθε στην κατάλληλη ώρα. Προμηθεύτηκε και η Βούλα ένα καινούριο που θα χρησιμοποιούσε μόνο για τις μεταξύ μας επικοινωνίες και το νερό μπήκε για τα καλά στο αυλάκι. Την ίδια κιόλας μέρα της συνάντησής μου με τον αρχιφύλακα, όταν επέστρεψε ο Αλκέτ απ' το δικαστήριο, προς μεγάλη μου έκπληξη, μου είπε πως κάποιοι συμπατριώτες του κρατούμενοι της Γ΄ του παραπονέθηκαν για συνεχόμενες έρευνες στα κελιά τους για τον εντοπισμό κινητών κ.λπ.

– Πήγαινε τώρα να του παραδώσεις το κινητό ρολόι. Χωρίς την κάρτα. Και πες του να σταματήσει τις έρευνες στα κελιά αφού το κινητό που ψάχνει το έχει, του είπα.

– Τρελός είσαι; Θες να ξεφτιλιστούμε; αντέδρασε.

– Κάν' το, φίλε, δεν θα μας αφήσει σε χλωρό κλαρί. Αν εντοπίσει το τηλέφωνο, αντίο απόδραση. Τα πράγματα έχουν στριμώξει. Πολύ φοβάμαι πως θα βάλουν πλέγμα πάνω απ' το προαύλιο. Αν με το καλό φύγουμε, αυτοί θα ξεφτιλιστούν.

Πήγε και του το πέταξε πάνω στο τραπέζι εκνευρισμένος.

«Πάρ' το το κωλοτηλέφωνο κι άσε τον κόσμο ήσυχο!», του λέει κι έφυγε.

Το 'χαψε! Την άλλη μέρα, μάζεψε τους υπαλλήλους της ακτίνας να τους ενημερώσει, επιδεικνύοντας το κινητό ρολόι, σε τι μορφή περνάνε πλέον τα κινητά στη φυλακή για να 'χουν το νου τους!

Με τούτα και τ' άλλα, είχε φτάσει μεσοβδόμαδο, λίγες μόνο

μέρες πριν την επικείμενη απόδραση. Όλα κινούνταν στην κόψη του ξυραφιού. Η απομόνωση είχε μετατραπεί σε φρούριο. Η πίεση που δεχόμασταν ήταν αφόρητη. Μετέφεραν τον Αλκέτ σε διπλανό ξεχωριστό κελί. Μας χώριζε μία απ' τις καινούριες καγκελόπορτες που είχαν τοποθετήσει στους διαδρόμους. Καθόλη τη διάρκεια της νύχτας και κάθε μισή ώρα, περνούσε ο υπάλληλος βάρδιας για να ελέγξει όλες τις κλειδαριές (και αυτές των κελιών μας) με αποτέλεσμα να ξυπνάει ο Αλκέτ.

«Έεεεεειι... Μας έσπασες τ' αρχίδια! Κάθε τρεις και λίγο... Έχουμε δικαστήριο αύριο. Τράβα στο γραφείο να τον παίξεις. Μαλάκα!», του έχωνε βρισιές.

Παρόλο που φαινομενικά τα πάντα ήταν εναντίον μας και με βάση τη λογική αυτή η απόδραση δεν θα είχε καμία τύχη, μια ακατανίκητη δύναμη με έσπρωχνε να πάω κόντρα στα δεδομένα. Σχεδόν αυτοκτονικά. Ένα άλλο που με έτρωγε ήταν το θέμα του Σπυράκου. Για να μην θεωρήσει ότι δεν τον βοήθησα στο δικαστήριο, είχα κατά νου να απολογηθώ και κατόπιν να ακολουθήσει η απόδραση. Όμως τα πράγματα είχαν ξεφύγει πολύ, δεν έπαιρνε καμία αναβολή. Κουβέντιασα με τον Αλκέτ την πιθανότητα να τον ενημερώσουμε μια μέρα πριν μήπως κατάφερνε να ανέβει στην ταράτσα και τον πάρουμε μαζί μας. Ο φόβος διαρροής του σχεδίου μας ήταν πολύ μεγάλος, δεν το αποτολμήσαμε.

Ο Αλκέτ, ως συνήθως, ήταν μέσα στην άκρατη αισιοδοξία.

«Όλα θα πάνε καλά, φίλε! Την Κυριακή θα είμαστε έξω, θα το δεις!» έλεγε και ξανάλεγε γεμάτος ενέργεια και πάθος. Παράλληλα, για του λόγου το αληθές, μου παρουσίαζε διάφορα σαμάνικα κόλπα από αριθμούς και σύμβολα που πιστοποιούσαν την αισιοδοξία του. Ουδέποτε τα κατάλαβα. Αντίθετα, ένιωθα να μας λιθοβολούν όλης της γης οι κώλοι.

Η τελευταία έρευνα στα κελιά μας έγινε δύο μόλις μέρες πριν την απόδραση. Ήταν η πρώτη φορά που επικεφαλής στην έρευνα ήταν ο ίδιος ο αρχιφύλακας. Προφανώς, αυτή τη φορά οι πληροφορίες

του ήταν σαφέστατες και συγκεκριμένες, οπότε ήθελε ο ίδιος να πιστωθεί την επιτυχία των ευρημάτων που θα του χρησίμευαν ως ατράνταχτα στοιχεία ότι κάτι ετοιμάζαμε. Κατέφθασε με καμιά δεκαριά εραστές της κλειδαριάς για να κάνουν όλα τα κελιά της απομόνωσης φύλλο και φτερό. Καθόλη τη διάρκεια της έρευνας, είχα ανοίξει καυγά μαζί του. Στο τέλος, τον συμβούλεψα αν ξανάρθει να φοράει γάντια του μποξ γιατί θα πέσει άγριο ξύλο.

Έφτασε η Κυριακή κι όλα φαίνονταν να πηγαίνουν σύμφωνα με το σχέδιο. Απ' έξω τα πάντα δούλευαν ρολόι. Το μόνο εμπόδιο που δυσκόλεψε κάπως την κατάσταση ήταν ότι στην περιοχή του Παρνασσού συνέχιζε να χιονίζει αδιάκοπα και δεν μπορούσε να προσγειωθεί ελικόπτερο. Για καλή μου τύχη, εκείνα τα μέρη τα γνώριζα πολύ καλά. Η Ιτέα έχει γήπεδο ποδοσφαίρου, το χιόνι σπάνια έπεφτε σε τόσο χαμηλό υψόμετρο. Το θεώρησα -κι αποδείχτηκε- πολύ καλή εναλλακτική.

Γύρω στις τρεις, αφού είχαν ήδη επιβιβαστεί η Βούλα και ο Πάρης, λάβαμε μήνυμα ότι όλα βαίνουν καλώς. Η αντίστροφη μέτρηση ξεκίνησε και η μισή ώρα αναμονής κύλησε σαν αιώνας. Το αίσθημα αγωνίας, γνωρίζοντας ότι ένα ελικόπτερο όπου να 'ναι φτάνει για να μας απαλλάξει απ' τον δια βίου τάφο που μας επέβαλλαν, είναι απερίγραπτο. Η λαχτάρα και η αγωνία κυρίευαν τον νου και την καρδιά. Παλινδρομούσαν μεταξύ «θα πάνε όλα καλά» και «αν όχι, ας την πληρώσουμε μόνο εμείς». Φυσικά, ήμασταν πανέτοιμοι να το υποδεχτούμε σαν το φιλί της ζωής!

Το ελικόπτερο αναγκαστικά θα καθόταν στην ταράτσα της απομόνωσης, γιατί το προαύλιο ήταν πολύ μικρό για να προσεγγίσει. Για να σιγουρέψουμε το χώρο προσγείωσης, προγραμματίσαμε να πεταχτεί στο σημείο μια μπλε τσάντα με ρούχα, ούτως ώστε να είναι ορατή απ' τους επιβάτες. Αυτή τη δουλειά θα την αναλάμβανα εγώ. Ο Αλκέτ επιφορτίστηκε να σφραγίσει τις δύο από τις τρεις πόρτες που χώριζαν το προαύλιο απ' την απομόνωση. Είχαμε φυλάξει μια μικρή σιδερόβεργα για να την τοποθετήσει στην κλειδαριά

της πρώτης πόρτας και τη δεύτερη θα την έδενε με ιμάντα από ταξιδιωτικό σάκο.

Η αγωνία μας θα τελείωνε ένα εικοσάλεπτο περίπου μετά, όταν λάβαμε το τελευταίο μα καθοριστικό μήνυμα ότι φτάνουν. Άρπαξα την έτοιμη τσάντα και βγήκα στο προαύλιο. Στ' αυτιά μου έφτασε μακρινός, υπόκωφος βόμβος. Με μια κίνηση έριξα την τσάντα πάνω στην ταράτσα. Σε μερικά δεύτερα, ένας τρανταχτός, ηχηρός μανδύας σκέπαζε αργά και σταθερά το κτιριακό συγκρότημα της φυλακής. Ο ένοχος της ηχητικής διαταραχής εμφανίστηκε και κάθισε πολύ κοντά στο χείλος της ταράτσας. Άνοιξε η πόρτα και είδα τη Βούλα με μια ανεμόσκαλα τυλιγμένη ρολό στην αγκαλιά της. Έδεσε τη μία της άκρη στο πόδι του ελικοπτέρου και με την άνεση που θα έστρωνε κουβέρτα πικνίκ στην εξοχή, την άφησε να ξετυλιχτεί κάθετα στον τοίχο της απομόνωσης.

Στο μεταξύ, είχε φτάσει ο Αλκέτ αλλά όχι μόνος του. Μερικά δεύτερα αφότου έφτασε, εμφανίστηκαν στην πόρτα του προαυλίου τέσσερις-πέντε υπάλληλοι. Πολύ κακό αυτό. Δεν έκανε καλή δουλειά. Έβαλε λάθος τη σιδερόβεργα στην κλειδαριά της πρώτης πόρτας με συνέπεια να την ανοίξουν εύκολα. Τον ιμάντα στη δεύτερη τον έκοψε ένας υπάλληλος αφού είχε πάνω του φαλτσέτα, κάτι που απαγορεύεται στο εσωτερικό της φυλακής. Όταν γίνονται λάθη σε τόσο κρίσιμη στιγμή, μπορεί να αποβούν μοιραία, με το ένα λάθος να λειτουργεί ως ντόμινο για τα επόμενα. Ο Αλκέτ δεν τήρησε ούτε το προκαθορισμένο σχέδιο (που προέβλεπε ότι πρώτος θα ανέβαινα εγώ τη σκάλα, να πιάσω όπλο για να πάρω τον έλεγχο στα χέρια μου). Επιστρέφοντας από το πρώτο κυνηγητό των υπαλλήλων στο διάδρομο της απομόνωσης, τον είδα να έχει φτάσει στην ταράτσα. Η προτεραιότητα δεν ήταν κατ' ανάγκην το κακό αλλά καθώς δεν είχε προσομοιώσει αυτό το ρόλο στο μυαλό του, μπήκε και κάθισε στο εσωτερικό του ελικοπτέρου χάνοντας την οπτική επαφή μαζί μου. Εκτός αυτού, ήταν ο μόνος απ' τους δυο μας που είχε επάνω του ένα μικρό αυτοσχέδιο μαχαίρι.

Έτσι, έμεινα μόνος μου και άοπλος, με τους σωφρονιστικούς υπαλλήλους να ξεθαρρεύουν. Τους ξαναπήρα στο κυνήγι μέχρι το τέρμα του διαδρόμου, όμως επέστρεψαν τρέχοντας να με εμποδίσουν στο ανέβασμα. Η μισή σκάλα είχε χωθεί στα ατσάλινα συρματοπλέγματα απ' το βάρος του Αλκέτ που προηγήθηκε. Πιάστηκα και με απλωτές ανέβαινα μόνο με τα χέρια. Κάπου στη μέση της απόστασης ένιωσα να αρπάζει τον αστράγαλο του ποδιού μου ένα χέρι. Κάποιος φρουρός του Άδη έκανε ύστατη προσπάθεια να με καθηλώσει στο βασίλειό του! Του 'δωσα μια δυνατή κλωτσιά και συνέχισα. Δεν ήταν τόσο αποφασισμένος. Αποθαρρύνθηκε!

Βράχος η Βούλα! Τολμηρή και καταλυτική. Περίμενε μέχρι να φτάσω, να ξελύσω τη σκάλα, να μπω στο ελικόπτερο και τότε μπήκε η ίδια. Με το πάσο της φυσικά, σαν σε εκδρομή αναψυχής! Θέλει τρέλα η ζωή. Το ελικόπτερο ξεκόλλησε απ' την ταράτσα. Δεν ξέρω αν ήταν δική μου ψευδαίσθηση, μα μέσα απ' τον επιβλητικό του ήχο, άκουγα και ένιωθα το παρατεταμένο χειροκρότημα χιλίων και πλέον κρατουμένων. Σε λίγο, ξεμακραίναμε στον παγωμένο μολυβένιο ορίζοντα. Μια ισχυρή έκρηξη ασυγκράτητων συναισθημάτων φώτισαν σαν πολύχρωμα βεγγαλικά τον μέσα μας, σκοτεινό ως τότε, ουρανό... Σαν το ξεκίνημα μεγάλης γιορτής. Έτσι, θα αποχαιρετούσαμε την τσιμεντένια ανθρώπινη ντροπή!

Ο πιλότος ήταν γνήσιος μάγκας.

- Εσύ είσαι ο πιλότος τώρα! Περιμένω οδηγίες πού να πάω! μου λέει σαν να με γνώριζε από καιρό.

- Ακολούθα την εθνική προς Λαμία και θα σου πω...

- Για μένα δεν έχεις κομπολόι; με ρωτάει παραπονεμένα και πάντα με χιούμορ!

- Έτσι θα σ' αφήσω; Για όλους έχει ο Παλαιοκώστας!

Έβγαλα από την τσέπη μου το λευκό φιλντισένιο κομπολόι μου και του το πετάω...

- Πιάσε, ρε αλάνι! Αλλά μην στο πάρουν οι μπάτσοι, είναι συλλεκτικό!

– Για μαλάκα μ' έχεις;

Τέτοιο πιλότο θέλουν οι αποδράσεις! Φτάνοντας στα διόδια των Αφιδνών, τον διέταξα να χάσει ύψος. Προσγειωθήκαμε σε μια αλάνα, δίπλα απ' τον παράδρομο της εθνικής όπου μας περίμενε ένας φίλος του Αλκέτ με δύο αυτοκίνητα. Κατέβηκαν όλοι και τρέξαν στα σταθμευμένα αυτοκίνητα. Ο Πάρης και η Βούλα πήραν το Ραβ και φύγαν αμέσως. Ο Αλκέτ μπήκε στο Γκολφ και περίμενε να τελειώσω με τον πιλότο.

– Σβήσε τον κινητήρα! Θα σου φορέσω μια κουκούλα και βγάλ' την μετά από πέντε λεπτά.

– Μην φοβάσαι, δεν πρόκειται να συνεργαστώ με τους μπάτσους!

– Ωραίος...

Πήδηξα έξω με το Σκόρπιον στα χέρια. Χιόνιζε για τα καλά! Με ελαφρύ τρεχαλητό έφτασα και κάθισα στα πίσω καθίσματα του Γκολφ.

«Φύυυγαμεεε!»

Καθισμένοι σε ένα ανθρακί Τουαρέγκ γεμάτο οπλισμό, καινούρια ρούχα και φουλ κλιματισμό (αχ κακούργα τεχνολογία), μετά από μισή ωρίτσα και εν μέσω πυκνής χιονόπτωσης, θα μας ευχόταν καλό ταξίδι μια κοπελίτσα στα διόδια του Ισθμού. Η ένταση είχε πια κοπάσει. Ακούγαμε όλες τις μοίρες του κόσμου να ξεκαρδίζονται στα γέλια!

Κοιταχτήκαμε κι ασυναίσθητα σταυροφιληθήκαμε. Αδυνατούσαμε να το πιστέψουμε. Αυτό που πετύχαμε ήταν ένας άθλος. Δεν φύγαμε απλά από μια φυλακή αλλά απ' την απομόνωσή της και υπό άκρως αντίξοες συνθήκες. Με τον Αλκέτ δεν μας ένωνε τίποτε άλλο εκτός απ' το ίδιο ασίγαστο πάθος για ελευθερία. Και αυτό το κοινό μας πάθος, όταν το ενώσαμε στις δύο ολιγοήμερες συναντήσεις μας, θα μετουσιωνόταν σε δύο καθοριστικές στιγμές για τις ζωές μας. Δύο θεαματικές εναέριες αποδράσεις. Κάρμα...

Πολύτιμο αγαθό η ελευθερία. Ο αιώνιος αγώνας του ανθρώπου.

Τίποτα ομορφότερο κι αληθινότερο απ' την προσπάθεια για το ανέφικτο. Όταν όμως το ανέφικτο γίνεται εφικτό, είναι απλά μαγικό. Οι λιγοστοί που το ζήσαν, έστω και μια φορά σε τέτοια ένταση, ξέρουν ακριβώς τι προσπάθησα να περιγράψω. Το απερίγραπτο...

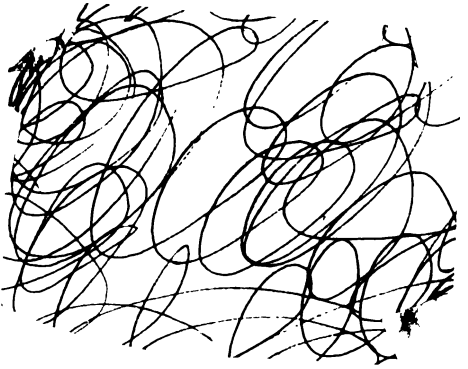

Μόλις τελείωσα καποια απαραιτητα τηλεφωνήματα στην περιοχή του Λουτρακίου και επέστρεφα στο προσωρινό καταφύγιο όπου με περίμενε ο Αλκέτ.

Άφηνα πίσω μου τα τελευταία σπίτια του Σχοίνου, όταν μπροστά μου συνάντησα ένα ταξί της Αττικής. Ήταν κάπως ασυνήθιστο εργάσιμη μέρα να κινείται ταξί της Αττικής σε εκείνα τα μέρη, μα όχι εντελώς σπάνιο για να το καθιστά αυτόματα ύποπτο. Δεν είχε περάσει ούτε βδομάδα, όταν οδηγώντας σε δρόμο της περιοχής συνάντησα ένα παρόμοιο (ίσως το ίδιο) ταξί, με δύο και πάλι επιβάτες, σταθμευμένο έξω από ένα ξωκλήσι. Ο οδηγός είχε κατέβει απ' το ταξί και ζωγράφιζε με μαύρο σπρέι τον πλαϊνό τοίχο του παρεκκλησιού.

«Τον μαλάκα... Τον ασβεστωμένο τοίχο που φροντίζουν οι χωρικοί βρήκε να λερώσει», σκέφτηκα, μα δεν έδωσα περισσότερη σημασία, συνέχισα την πορεία μου.

Επιστρέφοντας μετά από κάποια ώρα, από περιέργεια και μόνο, στάθμευσα για λίγο το αυτοκίνητο έξω απ' το ξωκλήσι, για να δω ποιος ο σοβαρός λόγος να μουτζουρωθεί.

«Τους πούστηδες, μέχρι εδώ έφτασαν», μονολόγησα βλέποντας το γεμάτο με αγκυλωτούς σταυρούς και συνθήματα της χρυσής αυγής τεχνογράφημα πάνω στον λευκό τοίχο. Έκτοτε, παρατήρησα πολλά τέτοια φρέσκα συνθήματα σε τοίχους στην ευρύτερη περιοχή.

Προσπέρασα το ταξί και μπήκα μπροστά του, να κάνω έναν τυπικό οπτικό έλεγχο στους επιβάτες. Ήταν δύο άντρες γύρω στα σαράντα. Η συμπεριφορά τους φαινόταν φυσιολογική. Παρέμεινα σε κοντινή απόσταση μπας και εντοπίσω κάτι που να το συνδέει με εκείνο το περιστατικό. Δεν είχα συγκρατήσει πινακίδες ή πρόσωπα, οπότε δεν είχε νόημα. Πάτησα γκάζι να απομακρυνθώ. Ανέπτυξε και το ταξί ταχύτητα πίσω μου, χωρίς να υπάρχει ένδειξη ότι το κάνει για να μην χάσει την οπτική επαφή μαζί μου. Οδηγούσα ένα Τουαρέγκ με ελαφρώς φιμέ τζάμια, που ο αριθμός πινακίδας αντιστοιχούσε σε ίδιας μάρκας και μοντέλου αυτοκίνητο. Ο Σχοίνος συνδέεται με το Αλεποχώρι με έναν κάπου δέκα χιλιομέτρων στενό, κακοφτιαγμένο κι ασυντήρητο, γεμάτο στροφές δρόμο, που δεν έδινε στο Τουαρέγκ κάποιο πλεονέκτημα έναντι οποιουδήποτε άλλου μικρότερου όγκου και ιπποδύναμης αυτοκινήτου. Θα 'λεγα μάλιστα ότι λόγω του όγκου του μειονεκτούσε στις συνεχείς απότομες στροφές του στενού, χωρίς επαρκή ορατότητα, δρόμου.

Καθόλη τη διαδρομή δεν συναντήσαμε όχημα μπροστά μας ούτε αντιλήφθηκα να ακολουθεί κάποιο άλλο πίσω μας. Δεν υπήρχε προφανής λόγος να διακινδυνεύσω μια γρήγορη οδήγηση τεστάροντας το ταξί. Φτάνοντας δυο περίπου χιλιόμετρα πριν το Αλεποχώρι, για προληπτικούς και μόνο λόγους, έβαλα το Τουαρέγκ σε ένα μικρό άνοιγμα στα δεξιά του δρόμου να περάσει μπροστά. Πέρασαν έναδυο λεπτά απ' όταν χάθηκε στην πρώτη στροφή και πίσω μου έκαναν την εμφάνισή τους με τη σειρά: ένα μαύρο Άουντι, που η μπροστινή του πινακίδα κρεμόταν πιασμένη μόνο στη μία βίδα, ένα λευκό Πεζό και ένα ασημί μάλλον Σιτροέν. Περνώντας δίπλα μου, διέκρινα ότι σε όλα επέβαιναν από τρία άτομα νεαρής ηλικίας. Ακολουθώντας την πορεία του ταξί χάθηκαν πίσω απ' τη στροφή.

Ήταν σούρουπο. Περίμενα ελάχιστα λεπτά στο ίδιο μέρος να επεξεργαστώ όλα τα δεδομένα. Το ερώτημα ήταν ένα, μα καίριο: Ήταν μπάτσοι αυτοί οι τύποι; Αν ήταν και με είχαν εντοπίσει,

γιατί δεν με μπλόκαραν στο σημείο που στάθμευσα; Θα ήταν η τέλεια παγίδα. Από δεξιά μου και προς την πλευρά του βουνού ξεκίναγε μεγάλος κάθετος βράχος (γκρεμός) κι απ' αριστερά μου στα δέκα μέτρα θάλασσα κι εγώ εγκλωβισμένος μέσα στο αυτοκίνητο στην άκρη του δρόμου. Είχαν εντοπίσει το σπίτι και πήγαιναν σ' αυτό; Πολύ λίγοι για αυτούς που πήγαιναν να συλλάβουν! Εκτός αν υπήρχαν περισσότερες δυνάμεις στην περιοχή και συγκλίναν προς τη μονοκατοικία. Υπήρχε το ενδεχόμενο να ήταν μικρές ευέλικτες μονάδες προς αναζήτηση ύποπτων οχημάτων, για να κάνουν επιτόπιους ελέγχους για τον εντοπισμό μας. Ίσως να είχαν ήδη εισβάλει στο σπίτι. Κι όλα αυτά αν ήταν μπάτσοι!

Στη ζωή ενός καταζητούμενου συμβαίνουν πολλές φορές τέτοια γεγονότα (κι ακόμα πιο ύποπτα), που τον θέτουν σε άμεσο συναγερμό. Καλείται να βγάλει ασφαλή συμπεράσματα μόνο με τα δεδομένα της στιγμής και την πείρα του. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία, αποδεικνύονται απλές συμπτώσεις. Αυτές οι συχνές συμπτώσεις λειτουργούν σωρευτικά σαν μια μεγάλη παγίδα, που θα πέσει μέσα στη μία και μοιραία φορά που δεν θα είναι σύμπτωση.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ήταν επιπόλαιο και αντιεπαγγελματικό να θεωρήσω δεδομένη την ταυτότητα των επιβαινόντων στα τρία οχήματα και το ταξί. Δεν ήταν μια απλή υπόθεση να ξεσπιτωθούμε για να αλλάξουμε περιοχή χάριν μιας υποψίας! Μπορεί να ήταν μια παρέα νεαρών που πήγαιναν σε κάποια γιορτή ή επιστρέφαν απ' το Λουτράκι. Η πινακίδα του Άουντι, που κρεμόταν από μια μόνο βίδα, παρέπεμπε και σε κλεφτρόνια. Η περιοχή ήταν γεμάτη διασκορπισμένες μονοκατοικίες και οι κλοπές ήταν συχνές. Άλλωστε σε λίγο νύχτωνε... Ήταν επιτακτική ανάγκη να ξεκαθαρίσω την κατάσταση. Έπρεπε να μάθω αν ο Αλκέτ κινδύνευε κι αν ήταν ασφαλές να πάω σπίτι. Αν δεν τους ακολουθούσα, δεν θα μάθαινα. Στο τσαντάκι της μέσης μου είχα ένα γεμάτο εννιάρι Γκλοκ με εφεδρικούς γεμιστήρες και δυο χειροβομβίδες. Στο κάθισμα του συνοδηγού, σ' ένα μικρό σακίδιο πλάτης με

κάποια απαραίτητα εφόδια για μια δύσκολη στιγμή, υπήρχε ένα Σκόρπιον. Στα πίσω καθίσματα, μέσα σε ταξιδιωτικό σάκο, ένα Καλάσνικοφ με αρκετούς γεμιστήρες.

Πρόλαβα τα τρία ύποπτα ΙΧ στα πρώτα σπίτια ενός μικρού αραιοκατοικημένου οικισμού λίγο πριν το Αλεποχώρι. Βρισκόμουν τριάντα περίπου μέτρα πίσω απ' το τελευταίο όχημα. Έτσι θα πορευόμασταν για τριακόσια-τετρακόσια περίπου μέτρα, όταν είδα στα δεξιά του δρόμου ένα άσχετο (;) σταματημένο αυτοκίνητο και λίγο μετά το ταξί και αυτό σταματημένο με τον συνοδηγό του να κατουράει ένα στύλο της ΔΕΗ! Ύποπτο! Για να δούμε...

Διανύσαμε άλλα τόσα μέτρα με αυτή τη διάταξη, όταν από δεξιά μας ξεκινούσε ένας μονοκόμματος, εκατό και πλέον μέτρων κατά μήκος του δρόμου τοίχος μονοκατοικίας, πάνω από δυόμισι μέτρα ύψος. Από αριστερά και προς τη θάλασσα ο δρόμος έκανε συνεχόμενη όχθη, ενάμισι μέτρο βάθος, με πολλά αρμυρίκια στη σειρά. Ήταν φυσική παγίδα για τον εγκλωβισμό αυτοκινήτου. Εκεί θα 'καναν την επίθεσή τους, που όπως φάνηκε την είχαν ξανακάνει πολλές φορές με επιτυχία. Χωρίς τον Παλαιοκώστα!

Ξαφνικά, ο δρόμος έγινε απροσπέλαστος. Το προπορευόμενο Άουντι έπιασε τέρμα αριστερά του δρόμου, το Πεζό καβάλησε τη διαχωριστική λωρίδα σταματώντας εκεί που τελείωνε το πίσω δεξιό μέρος του Άουντι και το Σιτροέν στο πίσω δεξιό μέρος του Πεζό πάνω στην πορεία του. Δεν κοίταξα τους καθρέφτες, ήμουν σίγουρος ότι το ίδιο συνέβαινε και πίσω μου. Οι πόρτες άνοιξαν και ταυτόχρονα πεταχτήκαν όλοι έξω με τα όπλα στα χέρια. Οι οδηγοί κρατούσαν αυτόματα MP5 και παραμείνανε έξω από τις θέσεις τους. Οι υπόλοιποι με δύο δρασκελιές ακούμπησαν τις κάννες των όπλων στα τζάμια του Τουαρέγκ, σημαδεύοντας το εσωτερικό του με Γκλοκ και USP, βρίζοντας χυδαία.

Αν είχα κάποιο ενδοιασμό για το τι θα πράξω στη δεινή θέση που βρέθηκα, το βρισίδι απ' τα αλητάκια της ΕΛ.ΑΣ. τον εξάλειψε. Λες και η στιγμιαία αυτή απόφασή μου έγινε μαγική διαταγή,

εκείνη ακριβώς τη στιγμή σαν οφθαλμαπάτη ο μονοκόμματος τοίχος από δεξιά μου άνοιξε στα δυο για να εμφανιστεί ένα IX και να σταματήσει ακριβώς πίσω απ' το Σιτροέν. S στο κιβώτιο, σανίδωμα το γκάζι, και το θεριό, μέσα σε ορυμαγδό από καταιγισμό πυρών εξ επαφής, όρμηξε μπροστά μουγκρίζοντας.

Όταν σ' αγαπά η ζωή, μην τον φοβάσαι τον θάνατο! Εμβολίζοντας πλαγιομετωπικά το από μηχανής όχημα, χώθηκα στο στενάκι νιώθοντας τις βολίδες να χορεύουν γύρω μου. Διένυσα εκατό-εκατόν πενήντα μέτρα μέχρι το τέρμα του στενού δρόμου με τα πυρά να σφυροκοπούν το Τουαρέγκ... Έστριψα δεξιά πέφτοντας σε αδιέξοδο. Ούτως ή άλλως, το αυτοκίνητο ήταν κατεστραμμένο, δεν μπορούσε να πάει μακριά. Άρπαξα το σακίδιο πλάτης, κατέβηκα και ανηφόρισα μέσα σε ένα δασωμένο λοφίσκο. Αφού ξέφυγα απ' την ενέδρα των ανεξέλεγκτων κεφαλοκυνηγών, δεν θα με ξανάβλεπαν. Θα το επιβεβαίωνε ένας από αυτούς, όταν πέρασα στον απέναντι μεγαλύτερο και επίσης δασωμένο λόφο.

Είχε σχεδόν νυχτώσει. Κάθισα στη ρίζα ενός πεύκου να πάρω μια ανάσα. Έβλεπα θαμπά τον οικισμό από εκεί ψηλά. Ήταν στα διακόσια μέτρα περίπου στην ευθεία. Χάζεψα για λίγη ώρα τους θλιβερούς φασίστες με τα όπλα στα χέρια να τρέχουν στα στενά του οικισμού μήπως με εντοπίσουν. Μετάνιωσα που στη βιασύνη μου δεν πήρα το Καλάσνικοφ μαζί μου. Είχα την ιδανικότερη θέση να τους κάνω να πέσουν στη θάλασσα χορεύοντας το χορό του Ζαλόγγου. Μέσα στην οχλαγωγία απ' τα γαυγίσματα των σκυλιών που υπερασπίζονταν τις αυλές τους από αλλόκοτους εισβολείς, άκουσα κάποιον να φωνάζει δυνατά στους υπόλοιπους: «Πάμε να φύγουμε. Τώρα αυτόν δεν τον πιάνει κανένας!».

Μάγος είσαι μαλάκα!

Δεν είχα πια καμία αμφιβολία ποιοι ήταν εκείνοι που γράφανε συνθήματα στο ξωκλήσι. Η ΕΛ.ΑΣ. εξόπλισε τα φασιστοειδή της και τα ξαμόλησε για ανθρωποθηρία. Είναι κάτι παραπάνω από σίγουρο ότι δεν γνώριζαν ποιος επέβαινε στο αυτοκίνητο. Η ισχνή

ορατότητα στο εσωτερικό του Τουαρέγκ απ' τα φιμέ τζάμια σε συνδυασμό με το περασμένο της ώρας δεν επιτρέπαν να διακρίνει κάποιος τον αριθμό των επιβατών, πόσο μάλλον τα πρόσωπα. Παρόλα αυτά, βρήκα το μικρό σακίδιο πλάτης που είχα στη θέση του συνοδηγού και το πήρα μαζί μου τρυπημένο από σφαίρες. Αν υπήρχε συνοδηγός θα ήταν νεκρός. Ούτε για μια στιγμή δεν κινδύνευσαν ή απειλήθηκαν από μένα για να κάνουν τέτοιας κλίμακας πισώπλατη επίθεση με χρήση ομαδικών πυρών. Ως και οι σφαίρες τους ντράπηκαν να βρουν το στόχο...

Ένα απ' τα φασισταριά παρίστατο ως μάρτυρας από πλευράς αστυνομίας στη δίκη που αφήσαμε στη μέση εξαιτίας της απόδρασης. Ήταν επικεφαλής μιας ομάδας αναζήτησης του Αλκέτ πριν τη σύλληψή του στα Άσπρα Σπίτια Βοιωτίας. Τον αναγνώρισα αμέσως, λόγω της ιδιότυπης σωματοδομής του. Έσερνε πίσω του μια κωλάρα τρία στρέμματα... καλλιεργήσιμα! Τότε παραξενεύτηκα με ποια κριτήρια προσελήφθη στην αστυνομία ένας τόσο οπισθοβαρύς κύριος. Αν ο θαυμαστός XL πάτος του έπαιξε καταλυτικό ρόλο! Τώρα καταλάβαινα... Ήξερε να βρίζει καλά («κατέβα κάτω, ρε κωλοτρυπίδα!») και να ρίχνει πισώπλατα κατά ριπάς. Τα δύο αυτά προσόντα είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να προσληφθεί κάποιος στην ΕΛ.ΑΣ. Όποιες άλλες ατέλειες, αν δεν μπορούν να διορθωθούν, μπορούν να παραβλεφθούν!

Για όσους έχουν άγνοια, σε μια συγκεκριμένη κατηγορία ενόπλων της δικιάς μου ιδιοσυγκρασίας, το βρίσιμο φέρνει αντίθετα αποτελέσματα, γεννά αντίδραση. Αυτό το γνωρίζουν όλες οι σύγχρονες αστυνομίες και διδάσκεται στα αστυνομικά σεμινάρια παγκοσμίως. Το γνώριζαν και τούτα τα κατακάθια. Ακριβώς εκεί αποσκοπούσαν. Να αντιδράσω (όπως κι έγινε) για να αδράξουν την ευκαιρία να τελειώσουν την αποστολή τους. Την εκ προμελέτης δολοφονία μου, αφού δέκα και παραπάνω όπλα ήταν στραμμένα πάνω μου σε πολύ κοντινή απόσταση. Οι κάννες των περισσότερων ήταν κολλημένες στα παράθυρα του Τουαρέγκ.

Την ενδεχόμενη δολοφονία μου θα τη δικαιολογούσαν με τη γνωστή μέθοδο: Άνοιξε πρώτος πυρ εναντίον μας. Φυσικά τα μέσα μαζικής ενημέρωσης θα τη συγκάλυπταν. Η συγκάλυψη των πραγματικών γεγονότων της απόπειρας δεν αφήνει περιθώρια παρερμηνειών για τον πραγματικό ρόλο και τις προθέσεις τους.

Ανοίγοντας μια παρένθεση, θέλω να υπενθυμίσω ότι τα παραπάνω τα γράφει ο ίδιος άνθρωπος, που περικυκλωμένος από άνδρες των μονάδων της ΕΚΑΜ τους προέτρεψε να του ρίξουν στο κεφάλι. Θέλω και πρέπει να το πω, τότε δεν άκουσα ούτε μια βρισιά και δεν υπήρξε η παραμικρή βιαιοπραγία από μέρος τους. Αντίθετα, δείξαν τον ελάχιστο σεβασμό σε δύο ανθρώπους που εκείνη τη στιγμή τους στερούσαν την ελευθερία...

Ποτέ δεν φοβήθηκα το θάνατο. Θα 'λεγα μάλιστα ότι παρόλο που τον κυνηγάω χρόνια, συνειδητά και με δόλο μ' αποφεύγει! Δεν κάνω εκτενή αναφορά εστιάζοντας σ' αυτό το περιστατικό γιατί με τρόμαξε ο θάνατος. Αλλά για την εξ αρχής πρόθεση των φασιστοειδών. Η οποία ήταν δολοφονική. Είναι ξεκάθαρο πως είχαν το ελεύθερο απ' τη φυσική ηγεσία τους για τη θανάτωσή μου κι εκείνη το πράσινο φως από την πολιτική... Υπουργός δημοσίας τάξης τότε ήταν μια ακόμη πολιτική ντροπή της λεβεντογέννας, ο Μαρκογιαννάκης. Εστιάζω λοιπόν στη δεδομένη πολιτική ευθύνη της απόφασης για την εξόντωσή μου.

Ένα περίπου χρόνο μετά, έστειλα επιστολή μου σε έντυπο μέσο για άλλο λόγο και με την ευκαιρία είχα θίξει εν τάχει αυτό το θέμα και τον τρόπο που συγκαλύπτουν τα ΜΜΕ αυτά τα γεγονότα. Η αντίδραση της ΕΛ.ΑΣ. ήταν μέσω ενός συνδικαλιστή της, που βγήκε στο γυαλί να πει ότι η αστυνομία δεν πιάνει κουβέντα με τον Παλαιοκώστα, προσθέτοντας: «Τι περίμενε ο Παλαιοκώστας; Να τον φιλοδωρήσουμε;». Ξεκάθαρος δημόσιος λόγος αποδοχής και προτροπής σε δολοφονία καταζητούμενου από εκπρόσωπο της ΕΛ.ΑΣ. Παρόλο που αυτή η δήλωση αναπαραγόταν για αρκετές μέρες στις οθόνες, κανένας δημοσιογραφίσκος δεν σχολίασε τα λε-

γόμενά του. Άλλωστε, αυτός ο φασίζων λόγος είναι συνηθισμένος και προσπερνάται με ένα ελαφρύ χαμόγελο ως εύγλωττη ατάκα. Που σκοτώνει... Με το ίδιο ύφος λόγου, ένα χρόνο περίπου αργότερα, ένας ακόμη εκπρόσωπος της παρα-ΕΛ.ΑΣ., εκμεταλλευόμενος το δωρεάν τηλεοπτικό δημόσιο βήμα, ανακοίνωσε ότι η αστυνομία άνοιξε πόλεμο με τον Παλαιοκώστα! Ίσως είναι παγκόσμια πρωτοτυπία η αστυνομία μιας χώρας να κηρύσσει μονομερώς τον πόλεμο σε έναν πολίτη της.

Θα απαντήσω εγώ σε κάθε φασιστοειδή εκπρόσωπο σκοτεινών σκέψεων και προθέσεων, που ξέρει να παίζει βρώμικα το παιχνίδι του μόνο απ' τα μετόπισθεν και του παραχωρείται δημόσιο βήμα για να αρθρώνει παρόμοιο λόγο. Ποτέ δεν ζήτησα κάτι από δειλούς κι άνανδρους, ιδιαίτερα την κουβέντα τους. Απλά θέλω να ξέρω ποιους εκπροσωπούν και ποιοι με κυνηγάνε. Στον μονομερή κι ανήθικο πόλεμο που μου κήρυξαν δεν ανταποκρίθηκα ούτε ποτέ θα το κάνω. Είναι χιλιάδες και είμαι μόνος μου. Όμως αγνοούν βασικές αρχές του πολέμου. Για την περίπτωση, ο στρατηγός που καθορίζει εξελίξεις και γεγονότα είμαι εγώ. Ως τώρα δεν έχω ανταμώσει πολεμιστές παρά μπουλούκια μισθοφόρων που ρίχνουν ομαδόν πισώπλατα. Σε καμιά περίπτωση δεν τους θεωρώ ισάξιούς μου. Ο πόλεμος θέλει ήθος και οι πολεμιστές ανδρεία! Τίποτα απ' τα δύο δεν διαθέτουν. Το ήθος τους εξαντλείται στα πισώπλατα ομαδικά πυρά και η ανδρεία τους εσωκλείεται στο μαύρο σπρέι που κουνάνε ηδονικά πριν λερώσουν τοίχους ξωκλησιών. Και κάποια πρόταση-προτροπή προς την ηγεσία της ΕΛ.ΑΣ. Για να έχουν κάποια χρησιμότητα τα χαρούμενα αποσπάσματά της με τα διαφόρων τύπων πολλά τζιπάκια που εκδράμουν ανά την Ελλάδα και κατά καιρούς, να συνοδεύονται από συνεργεία μπογιατζήδων. Να ασβεστώνουν όπου λερώνουν οι λεβέντες της, ζωγραφίζοντας ναζιστικά σύμβολα και συνθήματα της χρυσής αυγής! Στο εκλεγμένο απ' το λαό πολιτικό προσωπικό, ένα θα πω: Περιθάλποντας με αμέριστη στοργή τα ένοπλα φασιστοειδή τους γιατί σήμερα διεκ-

περαιώνουν τη βρώμικη δουλειά, εκθρέφουν τα αυριανά ένοπλα τμήματα ασφαλείας εκτελεστών και βασανιστών αντιφρονούντων. Παροτρύνοντας τα σκυλιά τους να δαγκώνουν συνανθρώπους τους, έρχεται εκείνη η ώρα που όχι απλώς θα δαγκώσουν και τους ίδιους αλλά θα τους κατασπαράξουν... Στους καιρούς που ζούμε, δεν υπάρχει κανένας λόγος να εμφανιστούν τανκς στους δρόμους για την εγκαθίδρυση μιας χούντας. Οι ερπύστριές τους αλωνίζουν καιρό τώρα το μυαλό του απαθή τηλεμιντιανθρώπου και πλέον έχουν γίνει απαραίτητες για την ψυχική και πνευματική του ισορροπία! Είναι ευκολότερο και αποδοτικότερο οι μέθοδοί της να εισρέουν με δόσεις απ' τις ορθάνοιχτες κερκόπορτες της ψευτοδημοκρατίας και να ενσωματώνονται αργά μα σταθερά στα σαθρά ιδεώδη της.

Ας μου απαντήσει κάποιος, πώς ονομάζεται ένα καθεστώς που κατάφερε να συλλάβει ασύρματα μια απ' τις πολλές μούτζες μου που ως γνήσιος Έλληνας ρίχνω κατά της εξουσίας και βρέθηκε φαρδιά πλατιά ολόκληρη κι ανάγλυφη σε κόλα Α4 στους διαδρόμους της Κατεχάκη. Αν πράγματι αληθεύουν φήμες και δημοσιεύματα, τότε τα απολυταρχικά καθεστώτα ανά την υφήλιο έχουν να διδαχθούν πολλά απ' τις πρωτότυπες, πρωτοποριακές μεθόδους κατασκευής ενοχοποιητικών στοιχείων από μια σύγχρονη ευρωπαϊκή δημοκρατία. Την ελληνική. Η νοοτροπία του τύπου αυτό υποθέτουμε, αυτό καταλαβαίνουμε, άρα αυτό ισχύει, οπότε έχουμε κάθε δικαίωμα να χρησιμοποιήσουμε όλα τα αθέμιτα μέσα να το υποστηρίξουμε, είναι πολύ βαθιά ριζωμένη στα σώματα ασφαλείας και διατρέχει ολόκληρο τον κορμό της ελληνικής αστυνομίας. Ας τον τυλίξουμε σε μια κόλα Α4 να κλείσει το θέμα! Καταζητούμενος είναι, δεν μπορεί να υπερασπιστεί τον εαυτό του ούτε και θα του δώσουμε ποτέ την ευκαιρία. Του κοτσάρουμε μια επικήρυξη, ξαμολάμε τα καλοταϊσμένα φασιστόσκυλα με ένα μαύρο σπρέι στα δόντια να τον ξεκάνουν για να μην φτάσει ποτέ η υπόθεση στα δικαστήρια και αποκαλυφθεί η πλεκτάνη και συνεχίζουμε ανενό-

χλητοι την κραιπάλη του δικαίου μας, σκέφτηκαν. Και πράξαν...

Ενημερώνω τους άνανδρους εγκέφαλους της ενοχοποίησής μου ότι η μούτζα μου είναι κομματάκι μεγαλύτερη από μια κόλα Α4. Ας την απομακρύνουν όπως την τοποθέτησαν ή ας κόψουν κανένα δάχτυλο. Ειδάλλως, η μούτζα μπορεί να σκάσει σαν ηχηρό χαστούκι στην παραμορφωμένη απ' την ψευτιά μούρη τους και να καταγραφεί ως η πλέον σοβαρή και εξόφθαλμη κατασκευή ενοχοποιητικών στοιχείων που αποφασίστηκε σε ανώτερο θεσμικό επίπεδο και εν συνεχεία μαγειρεύτηκε και σερβιρίστηκε απ' τους σκοτεινούς μηχανισμούς του υπουργείου προστασίας του πολίτη μεταπολιτευτικά.

Αν έχει ξεμείνει μια έντιμη δικαστική ή άλλη αρχή, η οποία απέχει απ' το αξεδιάλυτο πλέγμα συναλλαγής και αλληλεξάρτησης που καθιστούν την αυθαιρεσία κινητήριο δύναμη λειτουργίας των κρατικών δομών και ενδιαφέρεται περισσότερο αν οι θεσμοί του κράτους χρησιμοποιούνται απροκάλυπτα από εγωπαθείς εξουσιοεξαρτημένους (και για την ενοχοποίηση πολιτών) από το αν ένας καταζητούμενος θα συλληφθεί ή όχι, τότε αυτή η υπόθεση πρέπει να διερευνηθεί πολύ σοβαρά. Σε πολύ ΒΑΘΟΣ και σε πολύ ΥΨΟΣ! Αν πάλι υπάρχει ένας έντιμος και με θάρρος αξιωματικός ή απλός αστυνομικός που γνωρίζει κάτι και δεν έχασε την ιδιότητα του ενεργού πολίτη ούτε καταδέχεται να υπηρετεί ένα σώμα που λειτουργεί με αδιαφανείς μεθόδους, ασαφή και σκοτεινά κίνητρα, ας μιλήσει. Αν όχι για μένα, αν όχι για την αλήθεια, αν όχι για τη σκευωρία, για τους συγγενείς του νεκρού «συναδέλφου» του. Και για να μάθουν οι έλληνες πολίτες ποιοι, γιατί και με ποια στοιχεία αποφάσισαν, διέταξαν και εκτέλεσαν τέτοια σκευωρία. Έναν ηθικό αυτουργό και ενορχηστρωτή της τον γνωρίζουμε. Είναι ο μέγας περιφρουρητής των δημοκρατικών θεσμών και τότε υπουργός προστασίας του πολίτη Μιχαήλ Χρυσοχοΐδης. Ο άνθρωπος που έχτισε πολιτική καριέρα πάνω στα συντρίμμια της 17Ν.

Σε ψευτοδημοκρατίες δεν υπάρχει τρόπος να προστατευτεί κανείς από αδίστακτους εξουσιαστές, πολύ περισσότερο ένας κα-

ταζητούμενος. Για τους πολίτες εκείνους που εμπιστεύονται τα σώματα ασφαλείας και τη δικαιοσύνη θεωρώντας πως ανάλογες τακτικές ανήκουν στο παρελθόν, το κεφάλαιο που ακολουθεί ίσως τους αλλάξει γνώμη. Αν όχι... καλά κρασιά!

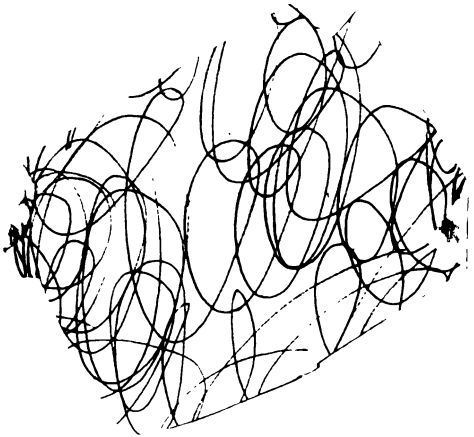

| ΕΛ.ΑΣ.: Βιομηχανία κατασκευής κατηγορητηρίων |

Απ' τον Δεκεμβρη του '91 ως τον Απρίλη του '92 κι απ' τις αρχές φθινοπώρου του ίδιου έτους ως τον Απρίλη του '95, εγώ κι ο Νίκος βρισκόμασταν εκτός Ελλάδος. Για την πρώτη χρονική περίοδο δεν έχω αποδείξεις, μόνο μαρτυρίες. Για τη δεύτερη ατράνταχτες. Οι αποδείξεις αυτές βρίσκονται ήδη στα χέρια της ΕΛ.ΑΣ. απ' τον Αύγουστο του '08. Κατά τη σύλληψή μου στο σπίτι-καταφύγιο στη Σουρωτή, ανάμεσα σε άλλα γνήσια έγγραφα (όπως ταυτότητα), η αστυνομία βρήκε και κατάσχεσε και το βραζιλιάνικο διαβατήριό μου, το οποίο στο εσωτερικό του έχει σφραγίδες εισόδου και εξόδου είκοσι και πλέον χωρών στις οποίες και ταξίδεψα όλη εκείνη την περίοδο.

Μέσα απ' το βιβλίο μου, που είναι και η μόνη πρόσβαση που μπορώ να έχω στο δημόσιο λόγο ζώντας ως καταζητούμενος, προκαλώ την ηγεσία της ΕΛ.ΑΣ. να δώσει στη δημοσιότητα το συγκεκριμένο διαβατήριο (έτσι όπως είναι, χωρίς καμιά παρέμβαση), το οποίο κράτησαν κρυφό τόσα χρόνια όλοι οι προκάτοχοί τους για να μην αποκαλυφθεί με πόση ευκολία στήνονται αλλεπάλληλα κατηγορητήρια σε βάρος καταζητούμενων, και όχι μόνο. Σημειωτέο ότι η ΕΛ.ΑΣ. δεν γνωρίζει απολύτως τίποτα για αυτά τα ταξίδια.

Το μόνο που ενδιέφερε τους επικεφαλής της ήταν να καταχωνιάσουν το διαβατήριο μην δει το φως της δημοσιότητας και αποκαλυφθεί η σωρεία στημένων κατηγορητηρίων σε βάρος μου. Κατά τα άλλα, αναφερόμενη στο πρόσωπό μου, με αποκαλεί «ο γνωστός κακοποιός», παρόλο που για την ίδια «ο γνωστός κακοποιός» είναι ένας άγνωστος!

Ελπίζω οι εισαγγελικές αρχές να βρουν τη χαμένη τους αξιοπρέπεια και να πράξουν το αυτονόητο. Να ερευνήσουν όλες τις πτυχές αυτού του θέματος. Όχι για να καταλογιστούν ευθύνες (είναι το τελευταίο που με απασχολεί και έχει σημασία), αλλά για να ενημερωθεί ο πολίτης τι σκατά συμβαίνει πίσω απ' το χαλύβδινο προστατευτικό παραπέτασμα, όπου δρουν ανεξέλεγκτες διωκτικές αρχές, και ποιες παραθεσμικές μεθόδους κι αθέμιτα μέσα χρησιμοποιούν όλοι εκείνοι που είναι επιφορτισμένοι με την τήρηση του συντάγματος. Ας είναι ένα είδος ηθικής κάθαρσης για τα δέκα επιπλέον στημένα κατηγορητήρια που οι ίδιοι εκδικάσανε και τις οχτώ-δέκα καταδικαστικές αποφάσεις, που φόρτωσαν στην πλάτη μου εκατό-εκατόν πενήντα επιπλέον χρόνια κάθειρξης. Οι παραπάνω αριθμοί είναι κατά προσέγγιση. Πέντε πάνω, πέντε κάτω... Ποιος νοιάζεται στ' αλήθεια; Αυτά είναι λεπτομέρειες για το ελληνικό δίκαιο!

Επειδή πάντα θέλω να είμαι σαφέστατος: Η περίοδος στην οποία αναφέρομαι είναι απ' την απόδρασή μου τον δεκαπενταύγουστο του '91 μέχρι τις 20 Δεκέμβρη του '99, οπότε και με συνέλαβαν στη Λιβαδειά. Στο παραπάνω χρονικό διάστημα κατηγορήθηκα για τρεις ένοπλες ληστείες τραπεζών, στις οποίες ήμουν ένοχος και καταδικάστηκα. Οι δύο από αυτές ήταν της Καλαμπάκας και των Ιωαννίνων, τις οποίες εξιστόρησα. Ό,τι άλλο έχει να κάνει με ένοπλη ληστεία και κατηγορήθηκα (τράπεζες, σούπερ μάρκετ, ΟΤΕ, ΕΛΤΑ και ένα σωρό άλλα) ήταν πλεκτάνες-χρεώματα της ΕΛ.ΑΣ.! Έως και τώρα, δεν έχω διαπράξει ποτέ ένοπλη ληστεία σε οποιονδήποτε άλλον οργανισμό πέρα από τράπεζες. Κυριολε-

κτώ-ακριβολογώ! Δεν ξόδεψα την περισσότερη ζωή μου κυνηγημένος για να υπηρετώ το ψέμα. Δυστυχώς, σε κοινωνίες που βασιλεύει το ψέμα, μόνο από καταζητούμενους μπορεί να ακούσεις αλήθειες...

Η θολότητα του λόγου μου στον αριθμό των κατασκευασμένων κατηγορητηρίων και το άθροισμα της συνολικής ποινής που επιφέραν οι επιπλέον καταδίκες έχει να κάνει με την έλλειψη πρόσβασης στα δικαστικά αυτά έγγραφα. Και αλήθεια, είναι τόσα πολλά που δεν θυμάμαι ακριβείς αριθμούς. Δεν θέλω να αναφερθώ σε συγκεκριμένα νούμερα που δεν θα ισχύουν. Ούτε το βρίσκω τόσο απαραίτητο... Από μια απλή έρευνα στο δικαστικό μου φάκελο, με βάση τα κατηγορητήρια και τις ημερομηνίες που έλειπα στο εξωτερικό (χώρια τα υπόλοιπα που βρισκόμουν στην Ελλάδα και μου τα χρέωναν «έτσι γουστάρω»), μπορούν πολύ εύκολα να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα.

Το στήσιμο ενός επιπλέον κατηγορητηρίου απ' τις διωκτικές αρχές ανάμεσα σε άλλα δέκα θα μπορούσε εν μέρει και να δικαιολογηθεί! Άνθρωποι είναι και αυτοί, μπορεί να κάνουν ένα λάθος. Άντε δύο.

Να το πάρει το ποτάμι; Και τρία! Δέκα επιπλέον είναι οργανωμένο έγκλημα που διαπράττει συνειδητά, κατ' εξακολούθηση και με δόλο η πολιτεία σε βάρος ενός πολίτη της. Είναι κρατικό έγκλημα που θα μείνει για πάντα ατιμώρητο. Και σίγουρα δεν έχει καμία σχέση με δημοκρατικά ιδεώδη αλλά με σκοτεινές μεθόδους και πρακτικές διεφθαρμένων διωκτικών αρχών που υπηρετούν απολυταρχικά καθεστώτα. Άλλωστε, είναι κοινώς αποδεκτό πως η απονομή της δικαιοσύνης σε μια χώρα καθορίζει την ποιότητα της δημοκρατίας της και εντέλει το είδος του πολιτεύματος. Φυσικά, όλα τα παραπάνω είναι μια δική μου ευχή και μια ελπίδα... Μπας και κάποιοι ντραπούν! Σε έναν τόπο που η ντροπή εκλαμβάνεται ως ελάττωμα των αδύνατων.

Μετά και το τελευταίο ταξίδι μου στη βόρεια Ευρώπη (Αγγλία, Ιρλανδία, Σκωτία και σ' όλες τις σκανδιναβικές χώρες), ωρίμασε μέσα μου η ιδέα ενός πιο περιπετειώδους και μακράς διαρκείας ταξιδιού. Ο "ταξιδιωτικός φάκελός" μου ήδη μέτραγε αρκετά ταξίδια σε όλη την κεντρική Ευρώπη, την ιβηρική χερσόνησο και έξι χώρες της Λατινικής Αμερικής. Σε κάποια από τα παραπάνω ταξίδια με συντρόφευε ο Γιάννης. Ταξιδιάρα ψυχή και καμία σχέση με παρανομία.

«Είναι πολύ δύσκολη η δουλειά που κάνεις! Όποιος πιστεύει πως είναι η εύκολη ζωή και το εύκολο κέρδος να ζεις καταζητούμενος, δεν έχει ιδέα τι σημαίνει στην πράξη παρανομία!», μου 'λεγε πάντα.

Αυτός θα ήταν η πρώτη επιλογή μου σ' αυτή την περιπέτεια. Δύο χρόνια πριν, ξαναβρεθήκαμε σε χώρα της κεντρικής Ευρώπης, προσπαθώντας τότε να οργανώσουμε μια ταξιδιωτική εξόρμηση σε ολόκληρη την αφρικανική ήπειρο με 4x4 τροχόσπιτο. Η Αφρική επιλέχτηκε γιατί ταίριαζε στο περιπετειώδες του χαρακτήρα και των δυο μας. Δεν τα καταφέραμε, λόγω των προβλημάτων που προέκυψαν σχετικά με τα έγγραφα του αυτοκινήτου και πρωτίστως ενός άλλου απρόσμενου γεγονότος... Τότε, πάνω στο σχεδιασμό του ταξιδιού και στα διαδικαστικά προβλήματα που προκύπταν, συν ότι εγώ ήμουν καταζητούμενος έχοντας ακόμη πλαστό ελληνικό διαβατήριο και δίπλωμα οδήγησης, ο Γιάννης αγανακτισμένος, σε μια αποστροφή του λόγου του, έκανε μια έμμεση πρόταση τρόπου ταξιδιού.

– Όλα αυτά είναι μαλακίες! Ο καλύτερος τρόπος ταξιδιού είναι το ποδήλατο! Το αγοράζεις όποια ώρα θέλεις, χωρίς καμιά διαδικασία! Δεν χρειάζεται ασφάλεια, δίπλωμα, έγγραφα, πινακίδες κάποιου κράτους, καύσιμα και όλα τα σχετικά... Αν χαλάσει το φτιάχνεις μόνος σου, αν δεν φτιάχνεται αγοράζεις άλλο με τον ίδιο

απλό τρόπο στη χώρα που βρίσκεσαι κι αν πάλι το βαρεθείς το πετάς στα σκουπίδια και το ταξίδι συνεχίζεται!

– Καλά όλα αυτά, Γιάννη, αλλά έχει ένα μειονέκτημα... τα πεντάλ!

– Θεωρείς μειονέκτημα τον αθλητισμό; Ξέρεις τι πνευμόνια κάνεις διανύοντας εκατό-διακόσια χιλιόμετρα κάθε μέρα; Αν τύχει και κουραστείς, το φορτώνεις σε όλα τα μέσα μεταφοράς. Αυτοκίνητο, λεωφορείο, τρένο, αεροπλάνο... το κουβαλάς και στον ώμο! Ταξίδι με μοτοσικλέτα μπορεί κάποιος να κάνει στα εξήντα και με τροχόσπιτο στα ογδόντα! Εμείς δεν θα είχαμε κανένα πρόβλημα με τα πεντάλ. Αθλητικοί είμαστε, νέοι είμαστε, χρόνο απεριόριστο έχουμε, χρήματα επίσης... Αν δεν το τολμήσουμε τώρα, πότε θα μας ξαναδοθεί η ευκαιρία; Μια απόφαση και τα διαβατήρια χρειαζόμαστε!

Από τότε, τα λόγια του Γιάννη ρίζωσαν στο μυαλό μου. Με το πέρασμα δυο χρόνων, έχοντας πια αποκτήσει γνήσια ταξιδιωτικά έγγραφα και μεγάλη πείρα στα ταξίδια, είχαν φυτρώσει κι ωριμάσει οι καρποί τους. Κι ως δεν με χωρούσε ο τόπος, του τηλεφώνησα. Είχα πολύ καιρό να επικοινωνήσω μαζί του. Τον πέτυχα σε φάση σκυλοβαρέματος. Ανακοινώνοντάς του την απόφασή μου, μπήκε στο πρώτο αεροπλάνο να φτάσει μια ώρα αρχύτερα, να οργανώσουμε μαζί και να ξεκινήσουμε το ταξίδι. Ο Γιάννης δεν έφερε καμιά αντίρρηση πάνω στην αρχική μου σκέψη, που ήταν να ξεκινήσουμε το καθαρό ταξίδι απ' την Γερμανία, να διασχίσουμε την Πολωνία, την Ουκρανία κι όλες τις νότιες χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, καταλήγοντας στη Μογγολία. Αν ως εκεί όλα κυλούσαν ομαλά, θα μπαίναμε Κίνα, κατόπιν στο Θιβέτ, για να τελειώσουμε το ταξίδι στη νότια Ινδία. Πολύ φιλόδοξο για να βγει αληθινό.

Περνώντας τα ολλανδικά σύνορα προς τη Γερμανία, η πρώτη μεγάλη πόλη που συναντάς είναι η Κολονία. Στην Κολονία θα αγοράζαμε όλα όσα μας χρειάζονταν για το ταξίδι. Ποδήλατα να μην μας περιορίζουν οδικά και να αντέχουν στους δύσκολους

δρόμους που επρόκειτο να διασχίσουμε, ελαφριά αδιάβροχη σκηνή, ελαφρείς και καλούς υπνόσακους, ποδηλατικά ρούχα, ισοθερμικά, αδιάβροχα κ.λπ. Μας βοήθησαν αρκετά και οι υπάλληλοι του τεράστιου ποδηλατάδικου, που γνώριζαν τα πάντα γύρω από ταξίδια με ποδήλατο. Το αποτέλεσμα ήταν πολύ καλό. Το μόνο που δεν αγοράσαμε ήταν ποδηλατικά κράνη! Έλληνες, παιδί μου... πάντα ανυπάκουοι!

Οι αρχικές μας βλέψεις ήταν να ποδηλατήσουμε εκτός Ευρώπης ξεκινώντας απ' το Βερολίνο, όπου και ευελπιστούσαμε να πάρουμε βίζα για τις χώρες τις οποίες επρόκειτο να διασχίσουμε. Έτσι, φορτώσαμε στο τρένο τα ποδήλατα και φτάσαμε στο Βερολίνο, όπου θα περνούσαμε ένα σαββατοκύριακο μέχρι τη Δευτέρα, οπότε άνοιξε η πρεσβεία της Ρωσίας. Εκεί θα πέφταμε πάνω στην ξεροκεφαλιά της ρωσικής αρκούδας και το ταξίδι θα άλλαζε κατεύθυνση... Όχι όμως και τελικό προορισμό.

Οι χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης μόλις τότε είχαν αποσπαστεί απ' τη ρωσική κηδεμονία και σαν καινούριες δεν διέθεταν δικές τους πρεσβείες στο εξωτερικό. Εξυπηρετούνταν ακόμη απ' τη ρωσική. Για να ταξιδέψει κάποιος σ' αυτές τις καινούριες χώρες ίσχυε η ρωσική βίζα, η οποία ήταν αυστηρά για δύο μήνες. Χώρια ότι ήταν απαραίτητη προϋπόθεση να έχεις κλείσει ξενοδοχείο και να έχεις αποδείξεις ότι έκανες μια σειρά από εμβόλια! Στη θεώρηση βίζας ήταν ένας κατάξανθος Ρώσος. Τα γκριζογάλανα, ανέκφραστα, τύπου χάσκι, μάτια του σε προϊδέαζαν πού πήγαινες να μπλέξεις.

Ο Γιάννης βάλθηκε να συνεννοηθεί μαζί του.

- Έχουμε προγραμματίσει να ταξιδέψουμε μέχρι τη Μογγολία με ποδήλατα και δύο μήνες βίζα δεν επαρκεί χρονικά. Ξενοδοχείο δεν μας χρειάζεται, είμαστε ταξιδευτές του δρόμου και όπου νυχτώσουμε θα κοιμηθούμε κ.λπ.

- NIET!

- Βρε καλέ μου, βρε χρυσέ μου...

- NIET!

Φαινόταν ότι ακόμη κι αν κλείναμε ξενοδοχείο, κάναμε τα απαιτούμενα εμβόλια για να πάρουμε την πολυπόθητη βίζα, ήταν σίγουρο πως θα μπλέκαμε στις τυπικότητες των αρχών σε αυτές τις καινούριες χώρες, αφού δεν υπήρχε καμιά δυνατότητα να βγάλουμε αυτό το ταξίδι σε δυο μήνες. Κι εμείς δεν θέλαμε να ταξιδεύουμε με την ψυχή στο στόμα. Διαπιστώσαμε με μεγάλη μας λύπη πως στις καινούριες αυτές χώρες ήταν πολύ νωρίς για τέτοιου είδους ταξίδια κι εγώ δεν είχα υπομονή σε τέτοια ζητήματα. Ευτυχώς, ο πλανήτης μας είναι πολύ μεγάλος... Αλλαγή πλεύσης. Θα φτάναμε Ινδία μέσω των αραβικών χωρών!

Το γοργόν και χάριν έχει. Ξεκινήσαμε φουριόζοι το ταξίδι. Απολαμβάνοντας την όμορφη ανοιξιάτικη ύπαιθρο της Γερμανίας, διανύσαμε πολλά χιλιόμετρα ποδηλατώντας νότια με κατεύθυνση τη Βαυαρία. Όμως, ποτέ δεν θα με άφηνε ήσυχο ο δαίμονας μπελάς. Φτερούγιζε μέρα νύχτα πάνω απ' το κεφάλι μου. Αγνοώντας το νομικό καθεστώς περί ψαρέματος που διέπει τη Ντόητσλαντ, σε μια απ' τις πολλές λίμνες που συναντήσαμε αγοράσαμε ένα σετ ψαρέματος από παρακείμενο κατάστημα, πήγαμε παραδίπλα από κάποιους άλλους ψαράδες που ψαρεύαν εκείνη την ώρα με τα καλάμια τους και βαλθήκαμε, έτσι για τη φάση, να πιάσουμε την ψαριά μας. Και πιάσαμε... Δύο μεγάλα ψάρια! Δεν προλάβαμε να χαρούμε το ομολογουμένως απίστευτο κατόρθωμά μας, όταν κατέφτασε ένα τζιπάκι της εκεί «δραγατολιμνοφυλακής»! Εκείνη τη στιγμή το καλάμι ψαρέματος το κρατούσε ο Γιάννης. Ολόσωστοι, αυτόν και μόνο συλλάβαν (οι Έλληνες θα συλλαμβάναν και τα ψάρια)! Φυσικά, οι ισχυρισμοί μας ότι δεν γνωρίζαμε το νομοθετικό πλαίσιο της χώρας, καθότι τουρίστες, πήγαν περίπατο. Τον βάλαν στο τζιπάκι και τον μεταφέραν στο πλησιέστερο «δασοφυλακείο». Εκεί, του κόψαν ένα γερό πρόστιμο τετρακοσίων μάρκων περίπου και, δίχως να του δώσουν κάποιο παραστατικό απόδειξης (σίγουρα τα τσέπωσαν οι ίδιοι), τον άφησαν να περπατήσει δύο χιλιόμετρα για να επιστρέψει πίσω. Όλα τα γουρούνια, ασχέτου φυλής, την

ίδια μούρη έχουν... απλώς κάποια κρατάνε και τα προσχήματα.

Λίγο πριν βγούμε απ' τα σύνορα της Γερμανίας και περάσουμε τα αυστριακά, από λάθος, μπήκαμε στην αούτομπαν (κεντρική οδική αρτηρία). Δεν κάναμε ούτε χιλιόμετρο αναζητώντας κάποια έξοδο, όταν ακούσαμε πίσω μας σειρήνα... Ήταν περιπολικό της τροχαίας με έναν μπάτσο. Μας σταμάτησε στην άκρη του δρόμου και έλεγξε τα διαβατήριά μας. Το δικό μου ήταν βραζιλιάνικο. Ενθουσιάστηκε! Ήταν λάτρης του βραζιλιάνικου ποδοσφαίρου, γι' αυτό δεν μας έκοψε ως όφειλε πρόστιμο! Μας συνόδευσε κοντά στα πέντε χιλιόμετρα μέχρι να συναντήσουμε έξοδο και περιχαρής μας ευχήθηκε καλό ταξίδι! Το νόμισμα έχει πάντα δύο όψεις. Όλοι οι μπάτσοι δεν είναι γουρούνια...

Σπουδαίος ο γερμανικός λαός. Έντιμος, ακέραιος, ευθύς. Όλα τακτοποιημένα. Υπολογισμένα, ελεγχόμενα. Κανένας φεγγίτης για το όνειρο...

Μια απ' τις επόμενες μέρες μάς βρήκε να ανηφορίζουμε τις εκπληκτικές γερμανοαυστριακές Άλπεις. Αξέχαστη θα μου μείνει η μισοψημένη, παχιά, μοσχαρίσια μπριζόλα και τα δύο μεγάλα ποτήρια βάις στο μπαλκόνι ενός πύργου με φόντο τους διαυγείς καταπράσινους όγκους των Άλπεων! Ήταν η πρώτη αυτοεπιβράβευση μετά την ξέφρενη ποδηλασία στη γη της Βαυαρίας, μα και η πρώτη επιβεβαίωση ότι αυτό που μόλις ξεκινήσαμε θα είχε ξεχωριστό ενδιαφέρον.

Είχαμε εκπονήσει ένα σχέδιο που προέβλεπε να περνάμε τη βραδιά μας λίγο έξω από κάθε πόλη που μας ενδιέφερε για να μπαίνουμε τις πρώτες πρωινές ώρες, ώστε να έχουμε όλη τη μέρα μπροστά μας για περιήγηση. Το ποδήλατο είναι το ιδανικότερο μέσο μετακίνησης σε κατοικημένες περιοχές, ιδιαίτερα σε επίπεδες πόλεις που δεν απαιτείται σπατάλη ενέργειας. Στη Βιέννη αφιερώσαμε μια ολόκληρη μέρα και μια ακόμη στη Βουδαπέστη. Εκπληκτικές πόλεις, με σπουδαία αρχιτεκτονική κι όμορφους ανθρώπους! Φεύγοντας απ' τη Βουδαπέστη διασχίσαμε την επίπεδη,

γεμάτη σπαρτά, γη των Μαγυάρων. Βαρεθήκαμε τα σνίτσελ με πατάτες...

Η ιδέα του Γιάννη θα δικαιωνόταν σταδιακά σε όλο της το φάσμα. Το ταξίδι με ποδήλατο παρέχει το προνόμιο να γίνεσαι ενεργό μέρος της φύσης κι όχι απαθής παρατηρητής, κλεισμένος σε ένα κλουβί με παράθυρα που απλά μετακινείται από μέρος σε μέρος κάνοντας φασαρία! Ο αργός τρόπος ταξιδιού μάς εξασφάλιζε καλύτερη οπτική και καταγραφή των πραγμάτων. Νιώθαμε τον αέρα, τον ήλιο, τις μυρωδιές, τους ήχους... Και αυτό είχε ευεργετική επίδραση πάνω μας. Η αλήθεια είναι ότι ούτε εγώ ούτε ο Γιάννης υπήρξαμε ποτέ λάτρεις της ποδηλασίας. Εγώ ίσα που θυμόμουν απ' τα παιδικά μου χρόνια πώς να ισορροπώ πάνω σε ποδήλατο. Οι πρώτες μέρες ήταν δύσκολες. Ήμασταν αρκετά γυμνασμένοι, όμως η ορμή με την οποία ξεκινήσαμε την ποδηλασία, δίχως να κάνουμε εξοικονόμηση δυνάμεων, ήταν μια ξαφνική αλλαγή που σόκαρε τα κορμιά μας. Διανύαμε εκατό έως και διακόσια χιλιόμετρα καθημερινά. Ανάλογα το έδαφος, τις στάσεις που κάναμε και τον καιρό. Ο οποίος καιρός, μας έστρωνε το κόκκινο χαλί του. Τέλη του Μάη και δεν αντιμετωπίζαμε κανένα καιρικό πρόβλημα.

Οι πρώτες βροχές μάς υποδέχθηκαν όταν αφήσαμε πίσω μας την Τιμισοάρα και σκαρφαλώναμε τα Καρπάθια. Άγριας ομορφιάς βουνά, καλυμμένα από παρθένα δάση. Κάτω απ' το αχνόβροχο και περικυκλωμένοι από οργιώδη βλάστηση και μια δυνατή φωτιά να καίει έξω απ' τη σκηνή μας, θα ξεκουραζόμασταν σχεδόν μια μέρα και μια νύχτα σε ένα ξέφωτο στα βουνά των Καρπαθίων... Τόσο κοντά και τόσο μακριά απ' τον πολιτισμό! Στο Βουκουρέστι μείναμε άλλη μια ολόκληρη μέρα. Όμορφη, ενδιαφέρουσα πόλη. Εκεί θα γνωρίζαμε τι θα πει οργανωμένη ζητιανιά. Δεν υπήρχε περίπτωση να φύγεις αν δεν έδινες κάτι! Φυσικά μας έκλεψε εκατό μάρκα έξω από ανταλλακτήριο συναλλάγματος ένας απατεωνίσκος! Και να πεις δεν είχα το νου μου; Αλλά ο καθείς με τη δουλειά του...

Απογευματάκι, ξεκινήσαμε για Κωστάντζα. Στην έξοδο της πόλης του Βουκουρεστίου καθίσαμε σε ένα καφέ να πιούμε το τελευταίο καφεδάκι της μέρας. Τότε θα κέρδιζα το πρώτο τηλέφωνο του ταξιδιού από μια όμορφη σερβιτόρα. Μόλις πληρώσαμε και ετοιμαζόμασταν να φύγουμε, έγραψε στο μπλοκάκι της το όνομα και το τηλέφωνό της και μου το έδωσε λέγοντάς μου:

- Πάρε με όποτε θέλεις! Ο Γιάννης πειραχτήρι.

- Σ' αυτόν δίνεις τηλέφωνο; Εγώ είμαι πιο όμορφος!

- Εγώ αυτόν γουστάρω! τον αποστόμωσε...

Πολύ αργά για έρωτες, είχαμε να κάνουμε και πεντάλ. Τα άσχημα του ποδηλάτου...

Τα συχνότατα κορναρίσματα, το άναμμα των φώτων των αυτοκινήτων, το κακό οδόστρωμα μας υπενθύμιζαν πως βρισκόμασταν πλέον σε βαλκανικό έδαφος! Κάτι που μας εντυπωσίασε στην Ουγγαρία, κι ακόμη περισσότερο στη Ρουμανία, ήταν το πόσα πολλά άλογα είχαν και πόσο περιποιημένα και στολισμένα ήταν! Τα έβλεπες παντού, ακόμη και καταμεσής του δρόμου! Μακάρι κάποτε ο άνθρωπος να μετακινείται μόνο με άλογα και ποδήλατα. Σίγουρα ο κόσμος θα γίνει πολύ πιο όμορφος! Όμως βιάζεται να πάει στο πουθενά...

Το βραδάκι φτάσαμε στον Δούναβη. Λίγο πριν περάσουμε τη γέφυρα, κάποιοι νεαροί, που στέκονταν στην άκρη του δρόμου, πουλούσαν φρέσκα ψάρια που μόλις είχαν αλιεύσει απ' το ποτάμι. Αγοράσαμε τα πιο μεγάλα, προμηθευτήκαμε παγωμένες μπίρες κι ακολουθήσαμε ένα χωματόδρομο κατά μήκος του ποταμού για να κατασκηνώσουμε σε ένα ήσυχο μέρος στις όχθες του Δούναβη. Ανάμεσα από πελώριες ιτιές, από πάνω μας έναν πεντακάθαρο νυχτερινό ανοιξιάτικο ουρανό και τα θολά νερά του απέραντου ποταμού να κυλάνε αθόρυβα δίπλα μας, θα περνούσαμε ένα αξέχαστο βράδυ ψήνοντας ψάρια, πίνοντας μπίρες και φλυαρώντας στα ελληνικά! Το ξεφόρτωμα του μυαλού από σκοτούρες μάς έκανε να ξεχνάμε κάθε κούραση. Νιώθαμε πως κάτι απροσδιόριστο, κάτι

πιο δυνατό, πιο ουσιώδες, φόρτιζε με ενέργεια την ψυχή μας. Ήταν τόσο ανάλαφρο, τόσο αβίαστο, μα και τόσο εθιστικό, ώστε κάθε μέρα να το αναζητούμε ακόμη περισσότερο.

Η απόφασή μας να μην πάρουμε μαζί μας ταξιδιωτικούς οδηγούς για τις χώρες από όπου θα περνούσαμε αποδεικνυόταν σοφή. Δεν θέλαμε να πέσουμε στην παγίδα ενός τουριστικού πακέτου καθοδήγησης του ταξιδιού μας. Ήμασταν πια πολύ έμπειροι στα ταξίδια, γνωρίζαμε τι ήταν εκείνο που μας ενδιέφερε. Είχαμε καλούς χάρτες και σύμφωνα μ' αυτούς αποφασίζαμε πώς θα κινηθούμε. Περνώντας την πόλη της Κωστάντζας, απολαύσαμε μια ατελείωτη διαδρομή κατά μήκος της Μαύρης Θάλασσας, ώσπου συναντήσαμε ένα οργανωμένο κάμπινγκ με μικρά ξύλινα μπανγκαλόουζ δίπλα στο κύμα, κάμποσα χιλιόμετρα πριν τη Βάρνα. Αράξαμε δύο μέρες να ξεκουραστούμε. Αιφνιδιαστήκαμε όταν ο ιδιοκτήτης μάς μίλησε σε άπταιστα ελληνικά! Ευτυχώς, γιατί καμιά φορά χαλαρώναμε, μας ξέφευγε καμιά κουβέντα πιστεύοντας πως κανείς δεν μας ακούει...

Στο κάμπινγκ θα έκανε διήμερη στάση κι ένα νεαρό ζευγάρι ολλανδών ποδηλατών, που συμπτωματικά είχε κι εκείνο τελικό προορισμό την Ινδία! Το ζευγάρι ήταν καλά διαβασμένο για κάθε εμπόδιο που θα συναντούσε στην πορεία του ταξιδιού του. Θα μαθαίναμε κι εμείς πολλά χρήσιμα πράγματα! Όπως ότι μια γυναίκα ποδηλάτισσα που διέσχιζε θεοκρατικές χώρες κινδύνευε να δεχτεί σεξουαλική επίθεση ακόμη κι αν συνοδεύεται! Η κοπέλα είχε κάθε λόγο να ανησυχεί. Μια φίλη της είχε ακριβώς αυτή την εμπειρία στο Ιράν, όταν της επιτέθηκαν σεξουαλικά οι άντρες ενός χωριού (παρόλο που συνοδευόταν απ' τον άντρα σύντροφό της), γιατί φορούσε ποδηλατικό κολάν! Για το λόγο αυτό το ζευγαράκι είχε προγραμματίσει, βγαίνοντας απ' την Τουρκία και μέχρι να φτάσουν στην Ινδία, να ταξιδεύουν με τρένο. Θα σταματούσαν μόνο σε μεγάλες πόλεις και τις πρωτεύουσες αυτών των χωρών. Εκείνο που πρακτικά μας χρησίμευσε ήταν η γνώση τους σε κάθε πρόβλημα

που μπορούσε να προχύψει στα ποδήλατά μας! Ήταν λάτρεις του συγκεκριμένου μέσου μετακίνησης και γνώριζαν τα πάντα γύρω απ' αυτό! Από δύσκολα επισκευάσιμες ζημιές μέχρι το γρήγορο και εύκολο καθαρισμό της αλυσίδας!

Το διήμερο ξεκούρασης δίπλα στα παγωμένα νερά της Μαύρης Θάλασσας ήταν μια γερή ανάσα μετά από δύο περίπου βδομάδες στο δρόμο. Ήταν κάτι που μας χρειαζόταν, μας έδωσε τις απαραίτητες δυνάμεις για να συνεχίσουμε το ταξίδι. Στις πρώτες ανηφοριές των βουνών, που είναι και το φυσικό σύνορο Βουλγαρίας με την ευρωπαϊκή Τουρκία, συναντήσαμε έναν παράξενο ταξιδιώτη. Ήταν ένας άντρας γύρω στα εξήντα πέντε και έσερνε πίσω του ένα δίτροχο καρότσι, που έμοιαζε πολύ με εκείνα της αρματοδρομίας αλλά σε μινιατούρα! Είχε σταθεροποιημένα τα μπράτσα του καροτσιού στα πλαϊνά της μέσης του κι ανηφόριζε με έναν αργό και σταθερό ρυθμό! Η περιέργεια μας έκανε να σταματήσουμε και να πιάσουμε κουβέντα μαζί του. Ήταν Γάλλος. Ξεκίνησε το ταξίδι του δύο μήνες πριν απ' το Παρίσι και διέσχισε με τα πόδια όλες τις χώρες μέχρι τη Μαύρη Θάλασσα! Υπολόγιζε πως θα έφτανε στον προορισμό του σε ένα μήνα. Ο προορισμός του ήταν οι Άγιοι Τόποι! Το είχε από χρόνια τάξει στον εαυτό του το ταξίδι-άθλο και τώρα του δόθηκε η ευκαιρία να το πραγματοποιήσει. Όπως μας είπε, το καρότσι που έσερνε ήταν δικιάς του έμπνευσης και κατασκευής. Ήταν πανάλαφρο, εξολοκλήρου από αλουμίνιο. Πολύ έξυπνη ιδέα, να μην κουβαλά στην πλάτη του τόσο βάρος, τόσο καιρό και για τόση μακρινή απόσταση. Συνειδητοποιώντας πως πάντα υπάρχουν και πιο εξτρίμ εξορμήσεις, βγάλαμε όλες τις ανηφοριές κάνοντάς του παρέα! Εντέλει, μετά τις αναμνηστικές φωτογραφίες, αλληλοευχηθήκαμε καλό ταξίδι κι αποχωριστήκαμε! Παρόλη τη διαφωνία μου για το κίνητρο και τον προορισμό του ταξιδιού του, προτιμούσα με διαφορά αυτόν τον άνθρωπο απ' τους εκατομμύρια άλλους γκριζομάλληδες που ξεροσταλιάζουν σε καφενεία και λιμπίζονται τα κωλαράκια απ' τα πιτσιρίκια. Και όλοι

μαζί καρτερούν τον δρεπανοφόρο να τους απαλλάξει απ' την κακιά τους μοίρα και τον βαρετό εαυτό τους...

Στην κοσμοπολίτικη Κωνσταντινούπολη θα μέναμε δύο μέρες. Επισκεφτήκαμε ό,τι απέμεινε απ' την Αγιά Σοφιά (ένα αχούρι), το μεγάλο παζάρι κ.λπ. και το βραδάκι τη μεγάλη κρεμαστή γέφυρα να χαζέψουμε τα φωταγωγημένα στενά του Βοσπόρου... Σε κάθε ευκαιρία τρώγαμε μέχρι σκασμού! Είναι τόσο κοντά η ελληνική με την τουρκική κουζίνα... Ακόμη και τα ονόματα των φαγητών! Εμένα μου είχε λείψει τόσο πολύ που δεν κράταγα τα προσχήματα, βουρ στον πατσά. Τα κιλά που χάσαμε τις προηγούμενες μέρες θα τα ξαναπαίρναμε τις επόμενες δεκαπέντε στην Τουρκία! Περάσαμε τα στενά του Βοσπόρου με καραβάκι. Κατά την αναμονή μας στην προβλήτα του λιμανιού, μια κάποιας ηλικίας κυρία που επρόκειτο να ταξιδέψει με το ίδιο πλεούμενο, ακούγοντας να μιλάμε την ελληνική γλώσσα ήρθε δίπλα μας.

– Έλληνες είσαστε, παιδιά; μας ρώτησε χαμηλόφωνα.

– Ναι! Εσείς;

– Ελληνίδα... Γέννημα θρέμμα Κωνσταντινουπολίτισσα! Αλλά μην μιλάτε δυνατά, δεν είναι καλοί άνθρωποι, δεν θέλουν να ακούνε ελληνικά! μας είπε με συνωμοτικό ύφος.

Παραξενευτήκαμε. Εμείς τις λίγες μέρες που βρισκόμασταν στην Τουρκία δεν διαπιστώσαμε κάτι τέτοιο. Όμως είναι άλλο να ταξιδεύεις σε μια χώρα και άλλο να τη ζεις καθημερινά ως μειονοτικός... Πατώντας την ασιατική Τουρκία, καβαλήσαμε τα ποδήλατα και τραβήξαμε για Άγκυρα. Το πρόγραμμα έλεγε ότι στην Άγκυρα θα μέναμε δύο μέρες, τελικά μείναμε άλλες τρεις λόγω μιας ηλίασης που έπαθα. Αυτό που με στεναχώρησε δεν ήταν η ηλίαση και οι παραπάνω μέρες, αλλά ότι δεν μπορούσα να γευτώ τα φαγητά τους που ήταν νοστιμότατα. Στην κοσμική Άγκυρα σπάνια βλέπαμε γυναίκες να κυκλοφορούν με μαντίλα στο κεφάλι. Αν εξαιρέσεις τα πολλά στρατιωτικά κτιριακά συγκροτήματα (ακόμη και στο ευρύτερο κέντρο) και το κυκλοφοριακό

χάος, η Άγκυρα ήταν μια δυτική πρωτεύουσα ασιατικού κράτους.

Όταν ανάρρωσα, κινήσαμε για τα παράλια της Μικρασίας... Η ζέστη άρχισε να περιορίζει τις ποδηλατικές μας δυνατότητες. Πια δεν κάναμε παραπάνω από εκατό χιλιόμετρα τη μέρα. Αλλά ούτε και εμείς το ζορίζαμε... Σε όποια παραλία συναντούσαμε και μας άρεσε, σταθμεύαμε και βουτάγαμε. Όποια ταβερνίτσα είχε θέα και καλό φαγητό, την τιμούσαμε δεόντως. Προσπαθώντας να μαντέψουμε ποιο ελληνικό νησί του Αιγαίου είναι αυτό που βλέπουμε απέναντί μας, τσιμπολογάγαμε θαλασσινούς μεζέδες με συνοδεία ρακή. Άντε μετά να κάνεις πεντάλ!

Πορευόμενοι διαρκώς νότια, κάναμε αρκετές στάσεις για να επισκεφτούμε αρχαιολογικούς χώρους, ανάμεσά τους κι αυτούς της αρχαίας Τροίας, Εφέσου κι Αλικαρνασσού! Σε κάποιο παραθαλάσσιο θέρετρο κοντά στον Μαρμαρά, σε ένα ταβερνάκι δίπλα στο κύμα, ακούσαμε μια αντρική φωνή να μας απευθύνεται σε άπταιστα ελληνικά:

– Έλληνες είσαστε, παιδιά;

Η φωνή ερχόταν απ' το διπλανό τραπέζι μιας παρέας πέντε ατόμων, που καθόλη τη διάρκεια της παραμονής μας στο ταβερνάκι τους ακούγαμε να μιλάνε τούρκικα.

– Έτσι θέλουμε να πιστεύουμε! του απάντησα κάνοντας χιούμορ.

– Και ταξιδεύετε με ποδήλατα; ρώτησε φανερά εντυπωσιασμένος.

– Καταραμένη φτώχεια!

– Και για πού ταξιδεύετε; συνέχισε τις εντός ορίων κι απολύτως φυσιολογικές για την περίσταση αδιάκριτες ερωτήσεις.

– Όπου μας βγάλει... Λέμε να φτάσουμε μέχρι την Ινδία!

– Ινδία; Τόσο μακριά με ποδήλατο;

– Ο μέγας Αλέξανδρος έφτασε με τον Βουκεφάλα και έγινε οικουμενικός ήρωας!

– Δεν έχετε κι άδικο...

Για κάποια λεπτά η κουβέντα κόπηκε... Όταν ξαφνικά, ο συγκεκριμένος τύπος μαζί με την κοπέλα που καθόταν δίπλα του σηκώθηκαν, ήρθαν στο τραπέζι μας, ακούμπησαν τα χέρια τους στους ώμους μας, πήραν την ανάλογη πόζα και ρώτησαν δια της πλαγίας και τυπικά:

– Δεν σας πειράζει, παιδιά, να βγάλουμε μια φωτογραφία;

– Όχι φυσικά! απάντησα αιφνιδιασμένος.

Τι διάολο, για καταζητούμενο με πέρασαν! Τα φλας άστραψαν και η σκηνή αποθανατίστηκε πολλάκις! Τότε και μόνο ρωτήσαμε να μάθουμε κάτι για το ποιόν τους. Μάθαμε ότι ήταν υψηλόβαθμα στελέχη της ελληνικής πρεσβείας στην Τουρκία που κάναν τις διακοπές τους στην περιοχή! Αυτό τουλάχιστον μας είπαν... Στο τέλος μας κέρασαν και ρακή! Μια χαρά... Έλληνες καλοκερνούν, Έλληνες καλοπίνουν!

Καθόλη τη διάρκεια του ταξιδιού μας στα παράλια της Τουρκίας, διαπιστώναμε καθημερινά πόσο μοιάζαμε Έλληνες και Τούρκοι. Οι διαφορές μας ήταν μόνο γλωσσικές! Είναι αδύνατον να κατανοηθεί πώς η ηλιθιότητα των ηγεσιών των δύο χωρών κατάφερε να εμφυσήσει το μίσος στις καρδιές των λαών τους και να τους εμπλέξει σε ένα ατέλειωτο εξοπλιστικό πανηγύρι, υπονομεύοντας την ειρηνική συνύπαρξή τους. Υποβαθμίζοντας παράλληλα την οικονομική, πολιτιστική, πολιτική και νοητική τους εξέλιξη...

Στη Σμύρνη θα αφιερώναμε μισή μέρα για περιήγηση και στο τέλος θα αράζαμε να ξεκουραστούμε σε ταβερνάκι στο λιμάνι της πόλης. Όσο κι αν προσπαθήσαμε να φανταστούμε την καταστροφική λαίλαπα του πολέμου στις αρχές του αιώνα και τον πόνο των απλών ανθρώπων που προσπαθούσαν να ξεφύγουν μέσω αυτού του λιμανιού, δεν το καταφέραμε. Άλλωστε, αυτές οι εικόνες είναι τόσο γκρίζες και τόσο μακριά απ' το σήμερα... Ο σύγχρονος κόσμος τις έχει αφήσει οριστικά πίσω του. Το είδαμε λίγα χρόνια αργότερα στο Ιράκ, το διαπιστώνουμε και στις μέρες μας, έναν αιώνα μετά από εκείνη τη σφαγή. Με τους χιλιάδες νεκρούς και τους εκα-

τομμύρια πρόσφυγες εξαιτίας της φρίκης των πολέμων σε κράτη της Μεσογείου.

Πού είναι το δυναμικό μαζικό κίνημα ειρήνης στη Μεσόγειο, στην Ευρώπη και ευρύτερα στον κόσμο ολόκληρο με πυρήνα νέους ανθρώπους; Ίσως σύντομα αφυπνιστούν οι αποπροσανατολισμένες γενιές του διαδικτύου, που περιπλανώνται υπνωτισμένες σε έναν καλωδιωμένο κόσμο αναζητώντας την εφήμερη ευτυχία σε ψεύτικους καταναλωτικούς παραδείσους... Και ίσως αντιληφθούν ότι μια γιγάντια γκιλοτίνα αιωρείται πάνω απ' τα κεφάλια τους, έτοιμη ανά πάσα στιγμή να τους αποκεφαλίσει. Ίσως κατανοήσουν ότι απ' το αίμα τους θρέφονται όλα τα πολιτικά, θρησκευτικά, οικονομικά και στρατόκαυλα βαμπίρ του πλανήτη και να πάψουν να τους το παρέχουν σε αφθονία. Καμιά ευθύνη δεν βαραίνει μια γενιά που αργοπεθαίνει σε ιντερνετικούς ιστότοπους, παρά μόνο εκείνους που έχουν το ηθικό χρέος να την αφυπνίσουν. Αν σε κάτι φανεί χρήσιμο για το μέλλον της ανθρωπότητας το διεθνές αυτό μέσο υπο-πληροφόρησης, θα είναι για το συντονισμό μιας παγκόσμιας κλίμακας εξέγερσης-επανάστασης που θα ανατρέψει τα σχέδια των τυφλών και αδίστακτων καθοδηγητών της. Πλαισιωμένοι από ορδές κυμβαλιστών, οι θλιβεροί εξουσιαστές του πλανήτη δεν νιώθουν άνετα σε μια τέτοια προοπτική. Γνωρίζουν πως δεν υπάρχουν κατάλληλα εργαλεία ούτε έχουν το σθένος να αντισταθούν στα ενωμένα θέλω της νιότης. Γι' αυτό, συνεχίζουν να κουνούν ρυθμικά το λίκνο της...

Την τελευταία ανάσα Μεσογείου, πριν χαθούμε στα ενδότερα της ανατολικής Τουρκίας, την πήραμε λίγο έξω απ' την Αττάλεια. Γνωρίζοντας τι επακολουθούσε, κάναμε ένα διήμερο διάλειμμα ξεκούρασης σε πευκόφυτο παραθαλάσσιο οργανωμένο κάμπινγκ, που διέθετε προς ενοικίαση ευρύχωρες, στρατιωτικού στυλ, εξοπλισμένες με τα απαραίτητα σκηνές. Βρισκόμασταν στα τέλη Ιούνη με αρχές Αυγούστου και η ζέστη καθηλωτική! Ο ήλιος ξεπρόβαλλε καυτός κοντά στις έξι για να δύσει ζεματιστός μετά τις εννιά! Οι ώρες

που πια ήταν εφικτή η ποδηλασία ήταν οι τέσσερις πρώτες πρωινές και οι τρεις μεταπογευματινές. Μέχρι τότε, όλο και κάποια παραλία ή μικρολίμανο στις ακτές της Τουρκίας θα βρισκόταν να φιλοξενήσει τις ενδιάμεσες ώρες υποχρεωτικής ραστώνης.

Ως τα σύνορα της Συρίας χρειάστηκαν δυόμισι επιπλέον μέρες ποδηλασίας σε ένα τοπίο που έμοιαζε με πυρακτωμένο καμίνι. Το πρώτο βράδυ μάς βρήκε να διασχίζουμε ένα αμμώδες θαμνοτόπι. Φυσούσε δυνατός αέρας και ήταν αδύνατον να στηθεί η σκηνή μας. Κοιμηθήκαμε ελάχιστα, γιατί οι ριπές του ανέμου έφερναν πάνω μας ψιλή άμμο και μικρούς, ξερούς, αγκαθωτούς θάμνους. Όσο πλησιάζαμε τα σύνορα Τουρκίας-Συρίας, η περιοχή γινόταν πιο στρατιωτικοποιημένη. Συναντούσαμε πολλά στρατόπεδα κι απομακρυσμένα φυλάκια με σκοπιές περιμετρικά. Οι σκοπιές ήταν μικρά κουβούκλια από λαμαρίνα βαμμένη σε χρώματα παραλλαγής, που τις φύλαγαν φαντάροι με πλήρη εξάρτηση (αρβύλες, φόρμες παραλλαγής, αλεξίσφαιρο γιλέκο, παλάσκες, κράνος, τουφέκι κ.λπ.). Τα λυπηθήκαμε τα φανταράκια... Βίωναν αληθινό μαρτύριο κάτω απ' τον καυτό ήλιο με τη ζέστη να ξεπερνά τους σαράντα βαθμούς κελσίου, πολύ περισσότερο στο εσωτερικό του όρθιου τσίγκινου φέρετρου.

Αυτές οι εικόνες έφεραν στη μνήμη μου στιγμές και γεγονότα απ' τη στρατιωτική μου θητεία στο νομό Έβρου... Ο διοικητής στρατοπέδου τεθωρακισμένων ήταν ένας βραχύσωμος και αεικίνητος άνθρωπος. Μολονότι ήμουν απείθαρχος, μου είχε κάποια συμπάθεια. Σ' αυτό συνέβαλε το γεγονός ότι ήμουν καλός σε ό,τι είχε να κάνει με τη χρήση και χειρισμό των όπλων και κατά τη διεξαγωγή στρατιωτικών ασκήσεων. Δεν ήταν λίγες οι φορές που οι εκπαιδευτές αφήναν εμένα να εκπαιδεύσω τους «νέους»! Στα βομβιδοβόλα, τις οπλοβομβίδες, τη ρίψη εκπαιδευτικής χειροβομβίδας και τη χρήση εκπαιδευτικού LOW αντιαρματικού. Στις ασκήσεις σκοποβολής με πολεμικό τουφέκι και για το αστείο του πράγματος, χρησιμοποιούσα ένα απλοϊκό τέχνασμα. Τοποθετούσα δεξιά κι

αριστερά μου τους πιο άστοχους φαντάρους, με συνέπεια ο δικός μου στόχος να έχει βληθεί από πολλές περισσότερες βολίδες απ' όσες σφαίρες είχε ο γεμιστήρας του όπλου μου! Ήταν σύνηθες, στις περιπτώσεις εκατό τοις εκατό ευστοχίας, να δίνεται τιμητική άδεια στον στρατιώτη. Όχι σε όλους...

Σε μια ευρείας κλίμακας στρατιωτική άσκηση, προσομοίωση πραγματικής μάχης, όπου συμμετείχαν μονάδες τεθωρακισμένων, πεζικού, πυροβολικού και μηχανικού, στο δικό μου τζιπ και στο πλήρωμά του έλαχε ο κλήρος να αναλάβουμε μια δύσκολη και υπεύθυνη αποστολή, με καθοριστική συμβολή στην έκβαση της μάχης! Να εντοπίσουμε και να φτάσουμε σε κάποιο στρατηγικό σημείο που θα παρείχε οπτική επαφή με όλα τα εμπλεκόμενα στρατεύματα. Από εκεί, να μεταβιβάζουμε στο κέντρο συντονισμού κάθε πληροφορία για τις θέσεις και κινήσεις φίλιων κι εχθρικών δυνάμεων! Δεν μας υπέδειξαν τέτοιο σημείο, έπρεπε να το ανακαλύψουμε μόνοι μας, σε μια περιοχή που δεν γνωρίζαμε καθόλου. Ένας λοχίας και ένας δεκανέας αποτελούσαν το υπόλοιπο πλήρωμα του τζιπ. Ήταν σπουδαγμένα παιδιά της πόλης και κάποιας ηλικίας (λόγω αναβολών στράτευσης για τις σπουδές τους). Αγχώθηκαν με το βάρος της ευθύνης που ανέλαβαν! Εγώ, που στις ασκήσεις βρισκόμουν στο στοιχείο μου, τους καθησύχασα: «Μην ανησυχείτε, μάγκες, θα τη βγάλουμε σε πέρας την αποστολή, αφήστε το πάνω μου».

Ελέγχοντας οπτικά τη μορφολογία του εδάφους, σε ένα απ' τα πολλά και κατάφυτα από δρύες τριγύρω βουνό, όπου η κορυφή του ήταν το ιδανικότερο σημείο για πανοραμική παρατήρηση, το μάτι μου εντόπισε μια ανεπαίσθητα ορατή γραμμή. Η αμυδρή αυτή γραμμή ξεκινούσε απ' το τελείωμα της ανηφοριάς μιας χέρσας πλαγιάς του βουνού και διασχίζοντας το δάσος έφτανε ως την κορυφή του. Οδηγώντας το σκληροτράχηλο στρατιωτικό τζιπ, εν μέσω διαμαρτυριών του υπόλοιπου πληρώματος, προσεγγίσαμε κι αρχίσαμε να σκαρφαλώνουμε την ανώμαλη γυμνή πλαγιά του

βουνού. Φτάνοντας στην είσοδο του δάσους, διαπίστωσα ακριβώς εκείνο που φανταζόμουν. Η αρχή της γραμμής ήταν η αρχή ενός παλιού, πρόχειρα φτιαγμένου δρόμου, που έμπαινε και διέσχιζε το δάσος, μα πλέον είχε πολλά χρόνια να τον πατήσει ρόδα... Ίσως κάποτε χρησίμευσε για την ξύλευση του δάσους. Ανάμεσα στις ροδιές του εγκαταλελειμμένου δρόμου είχαν ξαναφυτρώσει και μεγαλώσει μικρές βελανιδιές, ένα και πλέον μέτρο ύψος. Κι από ψηλά καλυπτόταν από κλωνάρια, που απλώνανε τα διπλανά δέντρα, δημιουργώντας ένα συνεχόμενο φυσικό τούνελ... Γι' αυτό και δεν φαινόταν από μακριά.

Ο λοχίας, που ήταν αρχηγός πληρώματος και είχε τυπικά την ευθύνη της αποστολής, ενθουσιάστηκε! Έβγαλε απ' τη θήκη των εργαλείων επιβίωσης του τζιπ το στρατιωτικό τσεκούρι, κατέβηκε και προπορευόμενος έκοβε ό,τι χοντρό κλαρί εμπόδιζε το τζιπ να περάσει! Αυτός που την πλήρωσε ήταν ο δεκανέας, υπαρχηγός πληρώματος και πυροβολητής. Βρισκόταν στα πίσω καθίσματα και κρατούσε απ' τις δυο λαβές το περιστρεφόμενο τριαντάρι πολυβόλο, το οποίο ήταν τοποθετημένο πάνω στην υψωμένη βάση του τζιπ. Τα κλαριά των δέντρων, που σε πολλές περιπτώσεις φτάνανε αρκετά χαμηλά, μπλέκονταν στην κάννη του πολυβόλου. Με την κίνηση του τζιπ, την τράβαγαν με δύναμη πότε αριστερά πότε δεξιά. Δυο φορές γκρεμοτσακίστηκε στην προσπάθειά του να συγκρατήσει την περιστροφή του τεράστιου πολυβόλου. Κάθε φορά που γκρίνιαζε, ο λοχίας τον κορόιδευε: «Δεν είσαι νύφη που πας στο γάμο, στον πόλεμο πας, κακομοίρη μου», του 'λεγε γελώντας.

Σε λιγότερο από μισή ώρα φτάσαμε και καταλάβαμε την κορυφή, η οποία ήταν ένα φυσικό καραούλι. Έβλεπε πανοραμικά τον περιβάλλοντα χώρο, όπου σε λίγο θα διεξαγόταν η μητέρα όλων των μαχών! Η μάχη ξεκίνησε μόλις ο λοχίας έδωσε περήφανος αναφορά μέσω του ασυρμάτου στο κέντρο συντονισμού πολέμου ότι το παρατηρητήριο βρέθηκε κι ο ίδιος είχε τη δυνατότητα να καταδίδει φίλους και εχθρούς, δίνοντας τις συντεταγμένες τους

ανά πάσα ώρα και στιγμή! Έφερα τα στρατιωτικά κιάλια στα μάτια μου κι ακολουθούσα τις κινήσεις όλων των στρατευμάτων. Παράλληλα, μετέφερα λεπτομερώς όλες τις πληροφορίες στον λοχία να τις μεταβιβάζει στο κέντρο! Ήταν ομολογουμένως εντυπωσιακά όσα έβλεπα. Αλλά δεν καταλάβαινα και πολλά πράγματα... Πού το πάνε άραγε!

Ερχόμενα από διαφορετικές κατευθύνσεις, με τις κάννες τους να βγάζουν φλόγες και καπνό απ' τα άσφαιρα πυρά, διαφόρων τύπων ερπυστριοφόρα τεθωρακισμένα και τζιπ φορτωμένα πολυβόλα συγκλίναν προς μια ποταμιά, που είχαν στηθεί αυτοσχέδιες γέφυρες απ' το μηχανικό! Ακολουθούσαν οχήματα μεταφοράς προσωπικού και ανεφοδιασμού, ενώ μπουλούκια πεζικάριοι τρέχαν με λιανοντούφεκα στα χέρια... Και τα κανόνια του πυροβολικού βρόνταγαν απ' τις τριγύρω πλαγιές... Πόλεμος!

Όμως, ας μην φλυαρήσω άλλο και εκθέσω άθελά μου ευαίσθητα στρατιωτικά δεδομένα στον εχθρό! Θα φτάσω στο τέλος του πολέμου! Κατόπιν ακινητοποίησης, λόγω βλάβης ή ατυχήματος, κάμποσων ερπυστριοφόρων και μερικές ανατροπές υποστηρικτικών οχημάτων, τους κατατροπώσαμε... Τους φάγαμε λάχανο τους τουρκαλάδες! Ζήτω ο στρατός! Ζήτω το έθνος! Παραζήτω οι αφελείς! Και το πλήρωμά μας προτάθηκε απ' τους εμπνευστές και διευθύνοντες τη στεφθείσα με επιτυχία πολεμική επιχείρηση για δεκαήμερη τιμητική άδεια, ως ελάχιστο φόρο τιμής για τη συμβολή μας στη σπουδαία αυτή νίκη! Εγώ είχα ένα κάρο φυλακή. Ο στρατιωτικός νόμος προέβλεπε ότι όσοι έχουν τιμωρηθεί με φυλακή δεν δικαιούνται καμιά τιμή! Όμως η τιμητική πρόταση ήταν συνολικά για όλο το πλήρωμα και για να μπορέσει να δοθεί στους άλλους δύο έπρεπε να εξαιρεθώ. Το πρόβλημα λύθηκε απ' τον διοικητή στρατοπέδου, όταν με κάλεσε στο γραφείο του.

– Παιδί μου, στους αξιωματικούς του στρατού είναι κοινό μυστικό, μα είναι και ιστορική αλήθεια, ότι οι ανυπάκουοι στρατιώτες είναι οι καλύτεροι πολεμιστές στις πραγματικές μάχες! Με σένα

συμβαίνει το εξής παράδοξο. Όση απείθεια δείχνεις σε εντολές ανωτέρων τόσο πειθαρχημένα και πρακτικά λειτουργείς ακολουθώντας δικές σου αποφάσεις!

– Το θεωρείτε μειονέκτημα αυτό, κύριε διοικητά;

– Όχι, παιδί μου, κάθε άλλο! Αλλά εδώ είναι στρατός, έχει τους κανόνες του!

– Κανόνες και πρωτοβουλία είναι ασύμβατα όσο η υπακοή και η ελευθερία, κύριε διοικητά!

– Έχεις δίκιο, παιδί μου. Είναι φρόνιμο κάθε άνθρωπος να βρίσκει τη χρυσή τομή σε τόσο δύσκολα διλήμματα! Όμως, για να μην στερηθεί την άδεια το υπόλοιπο πλήρωμα και μιας που είστε σκοτωμένοι με τον ίλαρχό σου, θα σε στείλω στο φυλάκιο στο ποτάμι, που δεν έχει την πίεση του στρατοπέδου, να χαλαρώσεις λίγο!

Έτσι, με ξαπόστειλε σε φυλάκιο στον ποταμό Έβρο να με ξεφορτωθεί. Το φυλάκιο είχε υπό την ευθύνη του την επάνδρωση και φύλαξη μιας υπερυψωμένης σκοπιάς στην όχθη του ποταμού και επιπλέον μιας πεζής περιπόλου για την επόπτευση ενός τμήματος μερικών χιλιομέτρων κατά μήκος του ποταμού. Οι ρυθμοί στο φυλάκιο ήταν χαλαροί και η άφιξή μου βοήθησε να χαλαρώσουν περισσότερο!

Κάποια στιγμή (καλοκαίρι), ενώ βρισκόμουν στη σκοπιά με έναν φαντάρο λάτρη της φούντας, βάλαμε στοίχημα ότι θα κατάφερνα να πείσω τους δυο τούρκους φαντάρους που κάναν περιπολία στην απέναντι όχθη, να περάσουν στη δικιά μας όχθη! Το κέρδισα εν μέρει...

Το δόλωμα ήταν τρία πορνοπεριοδικά (είχαν έλλειμμα οι κακόμοιροι)! Πράγματι, μετά από ένα δισταγμό, ο ένας από αυτούς άφησε το όπλο του, έβγαλε τις αρβύλες του, μάζεψε ως απάνω τη στρατιωτική του φόρμα και μπήκε στο ποτάμι που του έφτανε λίγο πάνω απ' τα γόνατα! Κατέβηκα ως τα ρηχά του πυθμένα και τον χαιρέτησα. Φαινόταν ψύχραιμος και αλάνι! Δίνοντάς του

τα πολύτιμα δώρα, του ζήτησα με νοήματα αν μπορεί την άλλη μέρα να μας φέρει λίγο χασίς! Μου το υποσχέθηκε... τουλάχιστον αυτό κατάλαβα!

Την επομένη, μιας και είχαμε τους λόγους μας, ζητήσαμε να κάνουμε εμείς ημερήσιο νούμερο στη σκοπιά. Φυσικά, δεν μας χάλασε κανείς το χατίρι! Όλη μέρα περιμέναμε με τα μάτια στραμμένα στην απέναντι όχθη μπας και εμφανιστούν. Μάταια...

«Μας πούλησαν οι κωλότουρκοι! Έπρεπε να τον πιάσεις! Θα παίρναμε εικοσαήμερη τιμητική άδεια! Τότε θα 'βλεπες τι φούντα θα 'φερνα απ' το χωριό μου!», ωρυόταν φουρκισμένος ο χαρμάνης φανταράκος.

Η εικόνα του τούρκου στρατιώτη που αφήνει το όπλο και περνά το ποτάμι είναι αντιπροσωπευτική του πόσο πολύ οι νέοι άνθρωποι θέλουν να καταργήσουν τα τεχνητά σύνορα για να επικοινωνήσουν και να συνυπάρξουν, μα τα στρατιωτικοπολιτικά συμφέροντα του κάθε κράτους δεν τους το επιτρέπουν.

Το αποκορύφωμα της γενικότερης χαλαρότητας στα μέτρα ασφαλείας του φυλακίου θα το ζούσα παρέα με τον διοικητή του στρατοπέδου, όταν αποφάσισε να κάνει αιφνιδιαστική επίσκεψη για επιθεώρηση του φυλακίου και της σκοπιάς στις όχθες του ποταμού Έβρου. Εκείνη τη μέρα, την ευθύνη φύλαξης της σκοπιάς είχα αναλάβει εγώ και ένας δεκανέας. Αν καλά θυμάμαι, τα νούμερα ήταν εναλλάξ, ανά δίωρο ή τετράωρο, που ποτέ δεν τα τηρούσαμε με ευλάβεια. Η τουλάχιστον δεκαπεντάμετρη υπερυψωμένη σκοπιά, με εμβαδόν έξι επί έξι μέτρα περίπου και ένα μίνι σπιτάκι στο κέντρο, έμοιαζε πολύ με δεντρόσπιτο. Το πάτωμά της ήταν όλο ξύλινο και τριγύρω είχε σιδερένια κάγκελα. Στην πλευρά που έβλεπε την Τουρκία και μέχρι τη μέση του κάγκελου, μερικές σειρές από μικρά σακιά γεμισμένα με ψιλή άμμο του ποταμού δημιουργούσαν ένα χαμηλό τείχος για την προστασία του σκοπού από εχθρικά πυρά!

Κατά το μεσημεράκι, τελειώνοντας το «νούμερό» του, ο δεκα-

νέας κατέβηκε και πήγε κοντά στο χείλος της όχθης του ποταμού, όπου κάναν παχύ ίσκιο μια συστάδα από ιτιές, να πάρει έναν υπνάκο... Από ώρα, μου είχε καρφωθεί η ιδέα να κάνω ηλιοθεραπεία! Ανέβηκα στη σκοπιά, κρέμασα το G3 σε ένα καρφί, έβγαλα κράνος, παλάσκες, αρβύλες και το πάνω μέρος της στρατιωτικής φόρμας. Άνοιξα τέσσερα τσουβαλάκια, άδειασα την άμμο τους πάνω στο σανιδένιο πάτωμα φτιάχνοντας μια μικρή πλαζ και ξάπλωσα να το απολαύσω! Δεν πέρασε ούτε τέταρτο, όταν άκουσα πίσω απ' το ανάχωμα και πάνω στο χωματόδρομο να ζυγώνει πετρελαιοκίνητο όχημα! Προς στιγμήν δεν ανησύχησα, θεωρώντας πως ήταν κάποιος απεσταλμένος των μελισσοκόμων της περιοχής, που ερχόταν να ελέγξει μέσα απ' το στρατιωτικό ισχυρό μονόκιαλο στα ενδότερα της Τουρκίας σε ποια κατάσταση βρίσκονταν οι καλλιέργειες ηλιόσπορου, που τα λουλούδια τους τρυγούσαν οι μέλισσές τους (δεν τηρούν σύνορα οι μέλισσες). Κάτι τέτοιο απαγορευόταν αυστηρά, τιμωρούνταν με φυλακή απ' το στρατό. Αλλά όταν βρισκόμουν εγώ στη σκοπιά, είχαν το ελεύθερο. Κι εκείνοι ποτέ δεν έρχονταν με άδεια χέρια, ένα κιλό μέλι θα το φέρναν... Όποιος και να 'ταν δεν έπρεπε να αντικρίσει το χάλι μου!

Ξαπλωμένος όπως ήμουν, φόρεσα τις αρβύλες και κατόπιν σηκώθηκα όρθιος με το βλέμμα στραμμένο προς το θόρυβο. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή καβάλησε το ανάχωμα και κατηφόρισε τα λιγοστά μέτρα προς τη βάση της σκοπιάς ένα καλογυαλισμένο στρατιωτικό τζιπ Μερσεντές! Το πρώτο πράγμα που έκανα ήταν να πετάξω με δύναμη το γεμάτο νερό στρατιωτικό παγούρι μου στη συστάδα δέντρων να ξυπνήσει ο δεκανέας, μπας κι εκείνος τη γλίτωνε... Δεν πήρε χαμπάρι. Δεν έκανα ιδιαίτερη προσπάθεια να καλυφτώ. Οι επιβαίνοντες στο τζιπ, που πια ήταν κάτω απ' τη σκοπιά, με είδαν ημίγυμνο, δίχως κράνος και όπλο κ.λπ.

«Ό,τι μας βρήκε, μας βρήκε», σκέφτηκα.

Με το πάσο μου άρχισα να βάζω πρώτα το κράνος, μετά το χιτώνιο (δεν το κούμπωσα) και στο τέλος ξεκρέμασα το τουφέκι!

Η πόρτα του συνοδηγού άνοιξε και κατέβηκε ο διοικητής στρατοπέδου. Ήταν το χειρότερο δυνατό σενάριο... Αυτός κάτω στη βάση και εγώ ψηλά απ' τη σκοπιά, παραμείναμε για μερικά δεύτερα να κοιταζόμαστε! Περίμενε από μένα να πω ποιος στρατιώτης είμαι, συντεταγμένες της περιοχής και τέλος να αναφέρω αν υπήρξε κάποιο συμβάν κατά τη διάρκεια της μέρας, όπως προέβλεπε το στρατιωτικό πρωτόκολλο!

Σαν είδε και αποείδε, με ρώτησε:

- Ποιος είσαι εσύ, παιδί μου;

- Ο Παλαιοκώστας! του απάντησα θρασύτατα.

- Εσύ είσαι, Παλαιοκώστα; Και πώς είσαι έτσι; Είναι εικόνα στρατιώτη αυτή;

- Πώς είμαι κύριε διοικητά; Με τρομάζετε!

- Με ανοιχτό χιτώνιο, χωρίς παλάσκες, το κράνος σου δεν είναι κουμπωμένο... Έχεις συναίσθηση ότι υπερασπίζεσαι σύνορα;

- Ααπολύτως, κύριε διοικητά!

- Πού βρίσκεται ο δεκανέας;

- Πήγε για την ανάγκη του αλλά αργεί!

Σίγουρος ότι του 'λεγα ψέματα, άρχισε να ψάχνει τα πιθανά μέρη που θα μπορούσε να κοιμάται ο δεκανέας. Δεν άργησε να τον εντοπίσει. Ο δεκανέας, παρ' όλες τις δυνατές φωνές και το θόρυβο της πετρελαιοκίνητης μηχανής του στρατιωτικού τζιπ, ροχάλιζε του καλού καιρού! Δεν είχα οπτική επαφή με το "κρεβάτι" του, αλλά άκουγα τις αγριοφωνάρες του διοικητή καθώς τον ξύπναγε! Πάλι καλά που δεν έπαθε ανακοπή, ξυπνώντας με τον διοικητή στρατοπέδου μαινόμενο πάνω απ' το κεφάλι του!

- Αύριο θα περάσετε αναφορά στρατοπέδου! Κι οι δυο σας! μας διαμήνυσε με αυστηρό ύφος, πριν αποχωρήσει αγανακτισμένος!

Την άλλη μέρα, χαράματα, φόρτωσαν για να μεταφέρουν στο στρατόπεδο μόνο τον δεκανέα! Τα νέα στο φυλάκιο φτάσανε αργά το βράδυ και ήταν ξεκαρδιστικά. Εκτός τις είκοσι μέρες φυλακή στον δεκανέα για το παράπτωμά του, ακούστηκε κι αυτό απ' το

στόμα του διοικητή: «Άφησες, δεκανέα, τον Παλαιοκώστα να φυλάει τα σύνορα και πήγες για ύπνο;».

Πολλές ιστοριούλες απ' το στρατό διηγήθηκα εκείνη τη μέρα στον Γιάννη. Έτσι, να ξεχνάμε τη ζέστη, καθώς ποδηλατούσαμε προς τα νοτιοανατολικά σύνορα της Τουρκίας...

Όσο πλησιάζαμε τα Άδανα, η φυσιογνωμία του γηγενούς πληθυσμού άλλαζε. Συναντούσαμε πολλούς σχιστομάτηδες που προσομοίαζαν με Μογγόλους, αλλά και πολλούς Κούρδους που κατοικούσαν σε αμιγώς κουρδικά χωριά. Τους πρώτους Κούρδους θα τους γνώριζα για πρώτη φορά το '91 στη φυλακή της Πάτρας. Ήταν δύο απ' τα τέσσερα ή πέντε παιδιά που είχαν αποδράσει απ' τη φυλακή των Ιωαννίνων, λίγες βδομάδες πριν. Στην προσπάθειά τους να τα καταφέρουν, τραυμάτισαν με ένα κομμάτι σπασμένο τζάμι έναν σωφρονιστικό υπάλληλο. Μετά από μια βδομάδα, εντοπίστηκαν από αλβανούς στρατιώτες να κινούνται σε αλβανικό έδαφος. Τους συνέλαβαν κι αμέσως τους παραδώσαν στις ελληνικές αρχές. Για μια ακόμη βδομάδα παραμείναν έρμαια στα χέρια των σωφρονιστικών της τοπικής φυλακής των Ιωαννίνων, όπου νυχθημερόν τους υποβάλλαν σε φρικτά βασανιστήρια, για να εκδικηθούν τον τραυματισμό του ομοϊδεάτη τους. Όταν έφτασαν στην ακτίνα μου στην Πάτρα, ίσα που στέκονταν στα πόδια τους. Τα κορμιά τους ήταν ένα μεγάλο μελάνωμα και τα πρόσωπά τους παραμορφωμένα. Δεν μπορούσαν να βάλουν φαγητό στο στόμα τους και κατουρούσαν αίμα. Οι άνθρωποι αυτοί περιπλανήθηκαν για μια βδομάδα στα ελληνοαλβανικά βουνά δίχως τροφή, με την κρυφή ελπίδα ότι το κουμμουνιστικό καθεστώς της γείτονος δεν θα τους παραδώσει στις ελληνικές αρχές. Εξαντλημένοι πια, πάνω στα ταλαιπωρημένα τους κορμιά, για μια ολόκληρη βδομάδα, ξέσπασε με μανία το σαδιστικό πρόσωπο του ελληνικού σωφρονιστικού συστήματος. Και επιπλέον, λόγω τραυμάτων, επί μια ακόμη βδομάδα αδυνατούσαν να τραφούν. Μέχρι να αναρρώσουν απ' όλα τα τραύματά τους. Ήταν μικρόσωμοι άνθρωποι, πενήντα πέντε-εξήντα

κιλά, και παρόλα τα πάθη του Χριστού που υπέστησαν, στα μάτια τους έκαιγε η φλόγα για ζωή και λευτεριά. Μόλις αναρρώσαν λίγο, μου είπαν:

«Βασίλη, αν έχεις κάποιο σχέδιο απόδρασης να μας υπολογίζεις!». Ο ορισμός του πολεμιστή...

Κάμποσα χρόνια μετά, κι ενώ ήμουν δραπέτης, άκουσα στις ειδήσεις ότι μια μικρή ομάδα κρατουμένων, οι περισσότεροι Κούρδοι, απέδρασαν κατά τη μεταγωγή τους, ανοίγοντας τρύπα στο πάτωμα της κλούβας που τους μετέφερε. Απ' τα ονόματα που δόθηκαν στη δημοσιότητα ήμουν σίγουρος πως ανάμεσα στους δραπέτες ήταν και τα δύο αυτά παιδιά. Χάρηκα πολύ, τους άξιζε η ελευθερία, ήταν αληθινοί μαχητές. Όπως η ελευθερία αξίζει και στον μαχητικό λαό τους, που αιώνες κι ολομόναχος παλεύει για τα αυτονόητα... Ενάντια στα οικονομικά μεγαθήρια που συγκρούονται βίαια πάνω απ' τη Μέση Ανατολή. Μια σύγκρουση των ισχυρών κρατών του πλανήτη που ευαγγελίζονται την ελευθερία και αυτοδιάθεση των λαών, όπως βολεύει τα γεωστρατηγικά τους συμφέροντα...

Το τελευταίο βράδυ, κατασκηνώσαμε στο μέσο μιας πεδιάδας, που έμοιαζε μικρογραφία του θεσσαλικού κάμπου, ανάμεσα στα Άδανα και τα σύνορα της Συρίας. Ήταν σπαρμένη βαμβάκι και σιτηρά κι από τριγύρω την κύκλωναν κουρδικά χωριά και ψηλές οροσειρές. Απομακρυνθήκαμε αρκετά απ' την κεντρική οδική αρτηρία και σε ένα απέραντο άπλωμα με πρόσφατα θερισμένα σπαρτά, μακριά από κατοικημένη περιοχή, στήσαμε τη σκηνή μας. Ψήσαμε στο καμινέτο καφέ κι αράξαμε απ' έξω να απολαύσουμε την ησυχία της νύχτας. Είχε πέσει το πρώτο σκοτάδι και τον πεντακάθαρο γεμάτο αστέρια νυχτερινό ουρανό τον κρατούσαν στο ύψος του οι κορφές των γύρω βουνών, που όρθωναν το ανάστημά τους ως απάνω. Σκαρφαλωμένα στους πρόποδες και τις πλαγιές, τα διάσπαρτα αχνοφωτισμένα χωριουδάκια μοιάζανε να κρέμονται σαν αρμαθιές από φωτεινά λαμπιόνια... Και πέρα μακριά απ' τα ψηλώματα, αραιά και πού, έφταναν κουδουνίσματα από κοπάδια για να

σπάσουν την ησυχία της νύχτας, προσθέτοντας μια μοναδική νότα στο γαλήνιο νυχτερινό τοπίο.

Είχαμε να νιώσουμε παρόμοια ψυχική ηρεμία απ' τη διανυκτέρευσή μας στις όχθες του Δούναβη. Όποιες ανέσεις κι αν προσφέρουν τα καταλύματα διανυκτέρευσης, δεν είναι δυνατόν να συγκριθούν με νυχτερινά τοπία σαν και αυτό και την αίσθηση που αποπνέουν. Όπου νιώθεις την ψυχή σου να μεγαλώνει, να ξανοίγει ίσα με εκεί που βλέπει το μάτι κι ακόμη παραπέρα... Να γίνεται ένα με το τοπίο. Ταυτόχρονα, το κεφάλι στραγγίζει, αλαφραίνει απ' το βάρος της ενέσιμης υδροκεφαλίασης στην οποία υποβάλλεται καθημερινά και αυτοβούλως ο σύγχρονος άνθρωπος.

Μείναμε για ώρα μισοξαπλωμένοι και χαμένοι στο νυχτερινό ανατολίτικο τοπίο, ώσπου αντιληφθήκαμε ότι τα κοπάδια που ακούγαμε πέρα μακριά στους λόφους είχαν εισβάλει στα τριγύρω θερισμένα σπαρτά. Φαίνεται οι τσοπάνηδες βρήκαν μια πρώτης τάξης ευκαιρία να κατεβάσουν για νυχτερινή βοσκή τα κοπάδια τους στα προσφάτως θερισμένα χωράφια, που ήταν γεμάτα τραγανά θρεπτικά φρύγανα. Η αστροφεγγιά μάς επέτρεπε να βλέπουμε θαμπά εκατό-διακόσια μέτρα απ' τη σκηνή μας. Ήδη μακρύτερα, ένα τεράστιο σε μήκος λευκό τσουνάμι πλησίαζε κατά πάνω μας. Πρώτοι και καμαρωτοί κατέφθασαν ίσα με δέκα γιγαντόσωμοι ανατολικοί ποιμενικοί. Είχαν όλοι τους κομμένες ουρές κι αυτιά και λανάρια στο σβέρκο τους. Φαίνονταν πολύ καχύποπτοι κι άλλο τόσο σίγουροι... Σαν πλησίασαν στα είκοσι μέτρα, περπατώντας αργά αργά, κάναν κυκλωτική κίνηση περιμετρικά της σκηνής και ξάπλωσαν κάτω, δημιουργώντας κλοιό γύρω μας να μην έρθουμε σε επαφή με τα κοπάδια! Τα οποία, σε μερικά λεπτά, είχαν κατακλύσει τη γύρω περιοχή. Ήταν κοπάδια προβάτων και ήταν πάρα πολλά, εκατοντάδες, ίσως και χιλιάδες... Γέμισε ο τόπος! Τους τσοπάνηδες, οι οποίοι ήταν παραπάνω από τρεις, δεν τους βλέπαμε, μονάχα τους ακούγαμε. Ακούγαμε τα σφυρίγματά τους, που σε καμιά περίπτωση δεν ήταν απλά σφυρίγματα απλών τσο-

πάνηδων! Ήταν παρατεταμένα και συνθέταν μια γλυκιά νυχτερινή μελωδία, θαρρείς γραμμένη και ενορχηστρωμένη από μουσικοσυνθέτη ειδικά για την ηρεμία των κοπαδιών! Δεν είχα ξανακούσει ποτέ κάτι ανάλογο. Έχει αλλιώτικη, μοναδική ψυχή η Ανατολή...

«Φύλακες καλούς έχουμε, μουσικούλα επιπέδου επίσης, πάμε να την πέσουμε!», μου λέει ο Γιάννης.

Κοιμηθήκαμε σαν πασάδες... Κοντά στις δέκα το πρωί της επομένης, φτάσαμε στα σύνορα της Συρίας. Εκεί μας περίμενε μια έκπληξη. Οι σύριοι συνοριοφύλακες αρνούνταν πεισματικά να σφραγίσουν τα διαβατήριά μας, γιατί, όπως μας είπαν, δεν είχαν τέτοια δικαιοδοσία από το κράτος τους. Έπρεπε να είχαμε πάρει επίσημη βίζα απ' το συριακό προξενείο στην Άγκυρα!

«Εμείς είμαστε αυτοί κι αυτοί, ταξιδεύουμε έτσι κι έτσι, και...» Τίποτα! Ανένδοτοι! Προέχει η ασφάλεια της χώρας! Η οποία στην προκειμένη κινδύνευε από δύο γενειοφόρους ποδηλάτες! Τα σύνορα δεν σηματοδοτούν τίποτα περισσότερο απ' τα όρια επιρροής της εκάστοτε εξουσίας κάθε κράτους. Χάρη των συνόρων, έχουν συντελεστεί τα μαζικότερα και ειδεχθέστερα εγκλήματα στην ανθρώπινη ιστορία. Αν ποτέ τα σύνορα της ένδοξης Ελλάδας φτάσουν στη χερσόνησο της βόρειας Κορέας (το απεύχομαι), ο περήφανος έλληνας στρατιώτης, απ' το ξακουστό «τρυποχώρι», θα φυλάει καμαρωτός κι αρματωμένος σκοπιά, αγναντεύοντας την Ιαπωνική θάλασσα, όντας βέβαιος πως υπερασπίζεται πάτρια εδάφη... Ω τρελοί της οικουμένης, απέραντο φρενοκομείο ο κόσμος σας!

Πάνω στην ώρα κατέφθασαν τέσσερις πιτσιρικάδες (αγγλάκια πλουσιόπαιδα), καβαλημένοι σε ένα Λαντ Ρόβερ Ντιφέντερ ξεσκέπαστο, στιλ σαφάρι! Με αέρα ανωτερότητας πήγαν να περάσουν τον έλεγχο διαβατηρίων... Μα τίποτα! Οι τελωνειακοί τούς είπαν να κάνουν το αυτοκίνητό τους στην άκρη και να περιμένουν. Βάλαν όπισθεν και παρκάραν ακριβώς δίπλα μας. Ο Γιάννης έπιασε την κουβέντα μαζί τους.

- Γεια!

– Γεια!

– Από πού είστε;

– Βρετανοί!

– Δεν έχετε κι εσείς βίζα, ε;

– Όχι, αλλά θα πάρουμε.

– Πώς είστε τόσο σίγουροι;

– Ο μπαμπάς του παιδιού είναι πρέσβης (ή πρόξενος, δεν θυμάμαι) στην βρετανική πρεσβεία στην Άγκυρα και τώρα επικοινωνεί μαζί του και θα λυθεί το θέμα!

– Εεεε! Τότε αλλάζουν τα πράγματα...

– Για πού ταξιδεύετε; ρώτησαν.

– Ινδία.

– Ω! Θαυμάσια!

– Εσείς;

– Ιορδανία.

– Κάπου συγκεκριμένα;

– Ναι. Πάμε στο μέρος που γυρίστηκε η ταινία για τον Ιντιάνα Τζόουνς!

– Α! Τόσο στοχευμένα;

– Ναι. Είναι όνειρο ζωής να δούμε από κοντά το μέρος που κάποτε έδρασε το ιστορικό αυτό πρόσωπο!

Ίσως αναγνώστη τότε θα 'πρεπε να βάλω τέρμα στο ταξίδι μου και τώρα τελεία στο βιβλίο μου. Δεν έχει νόημα... Όμως, η ελπίδα πεθαίνει τελευταία!

– Για ξαναπροσπάθησε, ρε Γιάννη, μήπως είναι λάθος η μετάφραση. Ο Γιάννης γνώριζε καλά την αγγλική αλλά για χατίρι μου ξαναπροσπάθησε. Το αποτέλεσμα ήταν ακριβώς το ίδιο... Ο Ιντιάνα Τζόουνς ήταν υπαρκτός και ήρωας! Το αντίδοτο της απόγνωσης είναι το χιούμορ... Με βουνίσια προφορά είπα στο Γιάννη:

– Πες στα μικρά ξανθά κωλόπαιδα ότι μπροστά τους έχουν τον Παλαιοκώστα, που είναι ολοζώντανος! Ας μην ψάχνουν στις ερήμους χολιγουντιανά φαντάσματα!'Αααεεντε μην τους πάρω το

τζιπ και φύγω! Δεν μπορούσαμε πια να συγκρατηθούμε, ξεσπάσαμε σε ακατάσχετο γέλιο... Περιμέναμε ένα τέταρτο ακόμη μήπως περάσουν για να κάνουμε «επίθεση» στους τελωνειακούς για προνομιακή μεταχείριση τουριστών κ.λπ., μπας κι αποφύγουμε την επιστροφή μας στην Άγκυρα, όμως οι Σύριοι δεν κάναν σε κανέναν χατίρια. Κι αν είσαι Βρετανός κι έχεις μπαμπά πρέσβη, με την αράδα σου θα πας... Τους δώσαν τα διαβατήρια στο χέρι και τους ξαποστείλαν στην Άγκυρα για βίζα. Χάσαμε κάθε ελπίδα να περάσουμε τα σύνορα. Ήταν σίγουρο ότι οι τελωνειακοί δεν είχαν καμιά δικαιοδοσία να επιτρέπουν σε αλλοδαπούς την είσοδο στη χώρα τους δίχως επίσημη βίζα από αρμόδια αρχή.

Μέχρι τότε και καθόλη τη διάρκεια του ταξιδιού μας, μπήκαμε και βγήκαμε απ' τα σύνορα οκτώ χωρών και δεν αντιμετωπίσαμε παρόμοιο πρόβλημα. Είναι τουλάχιστον διαστροφικό να απαιτείς από ποδηλάτες να φτάσουν απ' τα σύνορα της Συρίας στην Άγκυρα και να επιστρέψουν με επίσημη βίζα, για να τους επιτρέψεις την είσοδο στη χώρα. Διαπιστώναμε με μεγάλη μας απογοήτευση ότι τα καθεστώτα των χωρών, τις οποίες επρόκειτο να διασχίσουμε ως την Ινδία, δεν είχαν καμιά μέριμνα υποδοχής ταξιδιωτών. Τα αραβικά κράτη, με πρώτο τη Συρία, μας υποδέχονταν αδιάφορα κι ως ένα βαθμό ως ανεπιθύμητους. Τα μπρος πίσω λοιπόν...

Φυσικά, δεν είχαμε όρεξη να επιστρέψουμε στην Άγκυρα ποδηλατώντας. Το άσχημο ήταν ότι για να φτάσουμε στην πρώτη πόλη που να συνδέεται σιδηροδρομικά με την Άγκυρα ήταν τα Άδανα! Τόσο μεγάλη διαδρομή υπό αυτές τις συνθήκες χρειαζόταν μιας μέρας ποδηλασία. Τελικά φύγαμε επιτόπου κι αργά το απόγευμα βρεθήκαμε στην πόλη. Απευθείας τρένο για Άγκυρα είχε την επομένη το πρωί. Δεν μας χάλασε ιδιαίτερα αυτή η εξέλιξη. Βρήκαμε ένα καλό ξενοδοχείο στην πόλη και περάσαμε φίνα!

Πρωί πρωί της επομένης μπήκαμε στο τρένο. Ήταν μια ολοήμερη διαδρομή απ' τη νοτιοανατολική μεθόριο μέχρι την Άγκυρα. Το τρένο, χωρίς να βιάζεται ιδιαίτερα, διέσχιζε μεγάλο μέρος της εν-

δοχώρας, συναντώντας και περνώντας μέσα από καταπληκτικής ομορφιάς τοπία. Βαθιά φαράγγια με δάση πεύκης, ερημικά τοπία, εύφορες πεδιάδες, μικρά και μεγαλύτερα γραφικά χωριουδάκια, όπου κι έκανε συχνές στάσεις... Μου θύμισε νεανικά χρόνια. Τότε που ταξιδεύαμε με τρένο ανά την Ελλάδα. Θεσσαλονίκη-Αθήνα, δύο μέρες!

Αυτό που πια έτρωγε τη σκέψη μας ήταν αν η απόφασή μας να διασχίσουμε τη Μέση Ανατολή εν μέσω καλοκαιριού, σε χώρες που σίγουρα θα είχαμε προβλήματα με τις βίζες, ήταν και η καλύτερη. Τον προβληματισμό μας ενίσχυσε ακόμη περισσότερο ένα άλλο επεισόδιο που εξελίχθηκε μπροστά στα μάτια μας στον κεντρικό σταθμό τρένων της Άγκυρας. Όταν αποβιβαστήκαμε, σταθήκαμε για λίγο στην κεντρική αποβάθρα να τακτοποιήσουμε τα πράγματα των ποδηλάτων. Κάποια στιγμή, έγινε μια αναμπουμπούλα και είδαμε μερικές τουρίστριες να τρέχουν πανικόβλητες... Παρατηρώντας καλύτερα, διαπιστώσαμε το λόγο του πανικού τους. Ένας μουσουλμάνος ιερέας, με μια ξύλινη βίτσα στα χέρια, κυνηγούσε και χτυπούσε στα μπούτια κι όπου αλλού έβλεπε γυμνό δέρμα όλες τις τουρίστριες που τόλμησαν να κυκλοφορούν στη γη του Μωάμεθ με κοντά σορτσάκια και φανελάκια! Μαντηλοφορεμένες Τουρκάλες, με τη συγκατάθεση και υποβοήθηση κάμποσων ηλίθιων μουσουλμάνων αντρών, τον χειροκροτούσαν εκστασιασμένες. Ενώ όσοι άντρες τουρίστες ήταν παρέα με τις κοπέλες που έμπαιναν στο μάτι του αφηνιασμένου χότζα, δεν κάναν απολύτως τίποτα.

– Τι βλαμμένος είναι αυτός; Πάω τώρα να του δώσω δύο κατακέφαλα να χάσει τον προσανατολισμό του!

– Τρελός είσαι; Γλίτωσες στην Ελλάδα και θες να σε συλλάβουν στην Τουρκία για ξυλοδαρμό μουσουλμάνου παπά; αντέδρασε ο Γιάννης.

– Τι τον έπιασε και δέρνει τα κορίτσια;

– Σκανδαλίζουν τα ήθη, κατ' αυτόν, και τη θρησκεία του! Αισχρότερο σκάνδαλο απ' τη σύσταση και λειτουργία θρησκειών δεν

υπάρχει σ' αυτόν τον κόσμο. Ό,τι πιο σκανδαλώδες έχει να επιδείξει ο ανθρώπινος πολιτισμός. Κι επειδή υπάρχουν κι αλλού πορτοκαλιές, δεν επισκεφτήκαμε την πρεσβεία της Συρίας, αλλά της Κίνας! Το καινούριο μας ταξιδιωτικό όραμα προέβλεπε: ταξίδι στην ενδοχώρα της Κίνας, ανέβασμα ως το Θιβέτ και κατηφόρισμα μέχρι τα παραθαλάσσια της νότιας Ινδίας!

Η Κίνα μόλις τότε άρχισε να ανοίγεται δειλά δειλά στον δυτικό κόσμο, είχαμε ανησυχία για το πόσο εύκολα θα παίρναμε βίζα. Συνέβη ακριβώς το αντίθετο. Δεν χρειάστηκε να μείνουμε παραπάνω από πέντε λεπτά στην κλιματιζόμενη αίθουσα επισκεπτών της πρεσβείας. Μια όμορφη νεαρή Κινέζα μας υποδέχτηκε ρωτώντας τα τυπικά: Ποιος ο λόγος της επίσκεψης, πόσο καιρό θα παραμείνουμε στην Κίνα και με τι μέσο ταξιδεύουμε. Εμείς, με τη σειρά μας, το μόνο που ζητήσαμε ήταν η βίζα να είναι όσο το δυνατόν περισσότερης διάρκειας, για να καλύπτει χρονικά το ταξίδι μας σε μια μεγάλης έκτασης χώρα όπως η Κίνα. Η Κινεζούλα, με τα διαβατήριά μας στο χέρι, ανέβηκε τα σκαλιά και εξαφανίστηκε στον πάνω όροφο. Μετά από λίγο εμφανίστηκε χαμογελαστή. Δίνοντάς μας τα διαβατήρια, μας ευχήθηκε καλό ταξίδι και καλή διαμονή στη χώρα της! Περίφημα! Η βίζα ήταν αρκούντως επαρκής χρονικά γι' αυτό που τη χρειαζόμασταν.

Μιας και τότε η Τουρκία δεν συνδεόταν αεροπορικά απευθείας με την Κίνα, θα παραμέναμε αναγκαστικά στην Άγκυρα άλλες δύο μέρες μέχρι να πάρουμε την πτήση μας για Πεκίνο. Η οποία έκανε στάση και αλλαγή αεροσκάφους στο Παρίσι. Και σ' αυτή την περίπτωση, θα διαπιστώναμε την ευελιξία που παρέχει το ταξίδι με ποδήλατο. Αποσυνδέσαμε μόνο τις ρόδες, τα τοποθετήσαμε σε ειδικούς σάκους και τα δώσαμε στον έλεγχο αποσκευών να ταξιδέψουν με την πτήση μας.

Οι πρώτες πρωινές ώρες μάς βρήκαν εν πτήσει στα νοτιοανατολικά της Ουκρανίας και βόρεια της Μαύρης Θάλασσας. Το αεροπορικό αυτό ταξίδι λειτούργησε ως μια μικρή αποζημίωση για

όσα στερηθήκαμε απ' τη ματαίωση του αρχικού σχεδιασμού του ταξιδιού μας. Το αεροπλάνο ακολουθούσε ακριβώς την ίδια πορεία αλλά εναέρια. Λόγω υψομετρικής απόστασης, το αεροπλάνο έμοιαζε να κινείται με πολύ αργή ταχύτητα. Από εκεί ψηλά και έχοντας ως σύμμαχο την πεντακάθαρη πανοραμική θέα, θα χορταίναμε ένα ατελείωτο μωσαϊκό εναλλαγής πολύχρωμων τοπίων, που ξεδιπλώνονταν αργά αργά μπροστά στα μάτια μας για πολλές ώρες! Ψηλές κι απέραντες οροσειρές. Καταπράσινα πυκνά δάση. Γυαλιστερές ήρεμες λίμνες. Πλατιά φιδωτά ποτάμια. Αχανείς στέπες... Και το ανθρώπινο καρκίνωμα να απουσιάζει εντελώς απ' τα πλάνα! Είχα κάνει πολλά υπερατλαντικά αεροπορικά ταξίδια ως τότε, που κάποια περνούσαν πάνω από μέρη όπως ο Αμαζόνιος, αλλά τόσης έκτασης φυσική ομορφιά στο φλοιό της γης δεν είχα ξαναδεί. Την οπτική μας απόλαυση βοήθησε και η διαύγεια της ατμόσφαιρας (συννεφάκι δεν συναντήσαμε), που μας επέτρεψε να παρατηρούμε με μεγάλη ευκρίνεια τοπία και χρώματα απ' τη θέση μας στο παράθυρο του αεροπλάνου.

Μετά την προσγείωσή μας στο αεροδρόμιο του Πεκίνου, συναρμολογήσαμε τα οχήματά μας, τα καβαλήσαμε και ξεκινήσαμε για την πόλη. Δεν προλάβαμε καλά καλά να βγούμε απ' το αεροδρόμιο και δίπλα μας έκανε παταγώδη εμφάνιση ένας κρανοφόρος με φουλ ταξιδιωτικό εξοπλισμό ποδηλάτης! Άρχισε με δυνατή φωνή να μας μιλάει στα αγγλικά, ποδηλατώντας δίπλα μας. Ήταν απ' το Λουξεμβούργο και έφτασε με τη δικιά μας πτήση. Ήθελε κουβεντούλα και δεν του χαλάσαμε το χατίρι. Όλοι πεινούσαμε και είπαμε να κάνουμε μια στάση για φαγητό σε ένα απ' τα πρώτα εστιατόρια που συναντήσαμε στο δρόμο μας προς το κέντρο του Πεκίνου. Εκεί θα μαθαίναμε ότι ο απρόσμενος «σύντροφος» ποδηλάτης κάθε χρόνο, κατά την περίοδο της μηνιαίας άδειάς του, επέλεγε μια χώρα στην οποία ταξίδευε με ποδήλατο! Αυτή τη χρονιά σειρά είχε η Κίνα. Το σχέδιό του προέβλεπε επίσκεψη στο Σινικό τείχος και κατόπιν στο Χονγκ Κονγκ! Κλασικά και τουριστικά...

– Εσείς πού θα πάτε; μας ρωτά με φυσική περιέργεια.

– Δεν έχουμε προγραμματίσει κάπου συγκεκριμένα. Θα μπούμε βαθιά μέσα στην ενδοχώρα και βλέπουμε... Όπου μας βγάλει.

– Δεν θα πάτε στο Σινικό τείχος; απόρησε!

– Δεν είμαστε αρχιτέκτονες ή αρχαιολόγοι, ούτε ιστορικοί! Ούτε έχουμε διάθεση να διανύσουμε τόση απόσταση για να βγάλουμε αναμνηστικές φωτογραφίες με φόντο το τείχος!

– Τι πάτε να κάνετε στην ενδοχώρα;

– Θα βρεθούμε κοντά στους απλούς κινέζους χωρικούς, θα δούμε πώς είναι η ζωή τους, οι συνήθειές τους, θα νιώσουμε την αύρα τη δικιά τους, του τόπου τους...

– Λυπάμαι που σας το λέω αλλά υπάρχει πρόβλημα στα ενδότερα της χώρας, δεν έχουν να φάνε, πεινάνε στα χωριά τους!

– Πού το άκουσες; Ποιος σου είπε κάτι τέτοιο;

– Το γράφει ο ταξιδιωτικός οδηγός! είπε βγάζοντας βιαστικά απ' το μικρό σακίδιό του έναν πολυτελή ταξιδιωτικό οδηγό της Κίνας, γραμμένο στην αγγλική.

Τον άνοιξε, έψαξε και βρήκε τις σελίδες που πιστοποιούσαν τα λεγόμενά του και τον έδωσε στον Γιάννη λέγοντάς του:

– Είναι της πλέον αξιόπιστης εταιρείας ταξιδιωτικών οδηγών στον κόσμο!

Ο Γιάννης διάβασε τις επίμαχες σελίδες με τις απαραίτητες οδηγίες-συστάσεις και γύρισε προς εμένα λέγοντάς μου:

– Αλήθεια είναι. Γράφει ότι όσοι επίδοξοι ταξιδιώτες τολμήσουν να φτάσουν στα βάθη της ηπειρωτικής Κίνας, πρέπει να γνωρίζουν ότι θα αντιμετωπίσουν σοβαρό πρόβλημα με την τροφή! Ο αγροτικός πληθυσμός βρίσκεται στα όρια του λιμού!

– Το πιστεύεις αυτό; τον ρώτησα.

– Δεν ξέρω, αν δεν πάμε δεν θα μάθουμε. Αν ζητάς τη γνώμη μου, ο ταξιδιωτικός οδηγός στην κινέζικη επαρχία είναι τόσο χρήσιμος όσο το ποδηλατικό κράνος για τους Κινέζους!

Γελάσαμε... Πάνω στην ώρα έφτασε και η παραγγελία μας.

Με τη βοήθεια του αγγλικού καταλόγου, εγώ κι ο Λουξεμβούργιος είχαμε παραγγείλει «λεγκς οφ ντακ»! Αυτό που μας έφεραν ήταν κάτι σαν σούπα λαχανικών, όπου μέσα είχε κάμποσα βρασμένα κίτρινα βατραχοπέδιλα (πατούσες πάπιας)! Μια αηδία! Ο Γιάννης, που παρήγγειλε απ' τον κινέζικο κατάλογο και στην τύχη, έφαγε μια χαρά! Μάλλον κινδυνεύαμε περισσότερο να λιμοκτονήσουμε, επιμένοντας σε ταξιδιωτικούς οδηγούς και αγγλικούς καταλόγους εστιατορίων! Αφήσαμε τον Λουξεμβούργιο να τραβήξει κατά το τείχος και εμείς κλείσαμε δωμάτιο σε κεντρικό ξενοδοχείο του Πεκίνου. Το πολυτελές εστιατόριο του ξενοδοχείου είχε νοστιμότατη παραδοσιακή κινέζικη κουζίνα και δεν χάσαμε την ευκαιρία... Ευτυχώς οι σερβιτόροι μιλούσαν αγγλικά κι αποφύγαμε τις γλυκόξινες χοιρινές οπλές!

Ολόκληρη την επομένη, με τη βοήθεια των ποδηλάτων, γυρίσαμε όλο το κέντρο του Πεκίνου. Εκτός πολλών άλλων, βγάλαμε τις απαραίτητες φωτογραφίες με φόντο το Σπίτι του Λαού στην ιστορική πλατεία Τιεν Αν Μεν, επισκεφτήκαμε κάποια μουσεία, περιηγηθήκαμε στην απαγορευμένη πόλη και σε ένα μεγάλο εντυπωσιακό κινέζικο πάρκο γεμάτο λιμνούλες και τα σχετικά, περάσαμε απ' την αγορά του μεταξιού και τιμήσαμε δεόντως τις γεύσεις κάμποσων υπαίθριων εστιατορίων. Τώρα, τι ακριβώς φάγαμε...

Το απογευματάκι της μεθεπομένης, αναχωρήσαμε απ' την πόλη του Πεκίνου. Το πλάνο μας προέβλεπε να ακολουθήσουμε πορεία με συνεχή κατεύθυνση τη νοτιοδυτική Κίνα και σε κάποιο σημείο να στραφούμε ανατολικά, καταλήγοντας στην πόλη-λιμάνι Σαγκάη. Ουσιαστικά θα κάναμε ένα μεγάλο V στο εσωτερικό της ηπειρωτικής Κίνας. Η διαδρομή που επιλέξαμε, με έναν απλό υπολογισμό, ήταν δυόμισι με τρεις χιλιάδες χιλιόμετρα και θα μας έπαιρνε είκοσι με είκοσι πέντε μέρες χαλαρής ποδηλασίας.

Σχεδόν μας βρήκε η νύχτα κι ακόμη δεν είχαμε βγει απ' τους περιφερειακούς της πόλης. Ο πανάκριβος οδικός χάρτης της Κίνας, που αγοράσαμε στο αεροδρόμιο του Παρισιού και ήταν μιας ακόμη

«καλύτερης στον κόσμο» εταιρείας, δεν ανταποκρινόταν ούτε στο ελάχιστο στα πραγματικά δεδομένα των οδών της Κίνας! Εντέλει, πήραμε τη γενναία απόφαση να εγκαταλείψουμε τους περιφερειακούς του Πεκίνου, με την ελπίδα παραέξω να καταφέρουμε να διαβάσουμε καλύτερα το χάρτη. Περνώντας κάτω από μια μεγάλη γέφυρα, ακολουθήσαμε έναν μικρότερο και ευθύ δρόμο προς την έξοδο της μεγαλούπολης με κατεύθυνση όλο νοτιοδυτικά.

Βρισκόμασταν πια μακριά, έξω απ' τα περίχωρα του Πεκίνου, όταν μπροστά μας και στην άκρη του δρόμου συναντήσαμε ένα μικρό εστιατόριο. Σκεφτήκαμε πως ήταν φρόνιμο να φάμε το τελευταίο γεύμα μας πριν το μεγάλο λιμό! Ακουμπήσαμε τα ποδήλατα στον τοίχο του μαγαζιού και περάσαμε το κατώφλι... Στο βάθος της στενόμακρης φωτισμένης αίθουσας και μπροστά απ' την κουζίνα, στέκονταν δυο νεαρές Κινεζούλες μαζί με έναν μεσήλικα Κινέζο. Φαινόταν να είναι πατέρας και κόρες και το εστιατόριο δικό τους. Σε διαφορετικά τραπέζια τρώγαν δυο παρέες, αποτελούμενες από τρία άτομα η καθεμιά. Όταν αντιλήφθηκαν την παρουσία μας, στρέψαν τα βλέμματά τους πάνω μας γουρλώνοντας τα μικρά σχιστά τους μάτια, λες και βλέπαν ξωτικά! Και δικαιολογημένα. Μπροστά τους είχαν δυο γενειοφόρους λευκούς με καπελάκια τύπου τζόκεϋ και ποδηλατικά κολάν! Εκείνη την εποχή, πριν είκοσι πέντε χρόνια, έκτος απ' τα κέντρα των μεγαλουπόλεων, δεν ήταν καθόλου συνηθισμένες τέτοιες εικόνες στην Κίνα. Θα 'λεγα εντελώς ανύπαρκτες...

Οι δύο Κινεζούλες ήρθαν συνεσταλμένα να μας προϋπαντήσουν, δείχνοντάς μας ένα τραπέζι να καθίσουμε. Δεν γνώριζαν καθόλου αγγλικά. Βαλθήκαμε με νοήματα να συνεννοηθούμε σχετικά με το μενού. Αφού δεν τα καταφέραμε, πήγε ο Γιάννης στην κουζίνα να του δείξει ο μάγειρας πατέρας τους τι μπορεί και τι όχι να μας μαγειρέψει. Όταν επέστρεψε, κατέφθασαν και οι δυο Κινεζούλες κρατώντας από μια μικρή μεταλλική λεκάνη γεμάτη νερό στα χέρια κι από μια διπλωμένη πετσετούλα στον καρπό τους. Στάθηκαν

μπροστά μας και περιμέναν! Αυτό δεν το είχαμε ξαναδεί ως τότε, αλλά καταλάβαμε ότι ήταν για να πλυθούμε. Σαν γνήσιοι Έλληνες λοιπόν, βουτήξαμε τα χέρια στις λεκανίτσες, γεμίσαμε τις χούφτες νερό και το ρίξαμε με θόρυβο στα πυκνά μας γένια... πφφρουυ, αααα ωραία! Οι δύο κοπελίτσες ξεράθηκαν στα γέλια. Μας έδειξαν πώς είναι το σωστό. Βουτάς την πετσετούλα στο νερό, τη στύβεις και καθαρίζεις τα χέρια και το πρόσωπο! Αρχίσαμε κι εμείς να γελάμε με την γκάφα μας, συμπαρασέρνοντας σε γέλιο και τους υπολοίπους στην αίθουσα που παρακολουθούσαν τη σκηνή. Η αστεία σκηνή έκανε τον πάγο της επικοινωνίας να σπάσει. Μπήκαμε σε νοηματική κουβέντα με όλους τους θαμώνες, που μάλλον θέλαν να μάθουν «από πού είμαστε και πού πάμε!». Σ' αυτό που ποτέ δεν μπόρεσε ούτε και πρόκειται ποτέ να απαντήσει κανείς άνθρωπος πάνω στη γη, όσες γλώσσες κι αν γνωρίζει, καλούμασταν να το απαντήσουμε εμείς με νοήματα και άγνωστες για αυτούς λέξεις. Γι' αυτό είπαμε να κάνουμε κάτι πιο απλό. Να τους δώσουμε να καταλάβουν ότι κάπου σε αυτή τη στρογγυλή γη υπάρχει κι ένα μικρό μέρος που ονομάζεται: γκρίς, γκρέτσια, γκρίχελαντ, ελλάδα, ελλάς... Τίποτα! Επιμείναμε όμως. Ακρόπολις, Σωκράτης, Περικλής, δημόκρασι, Μύκονος! Τζίφος...

Όταν τελειώσαμε το χοιρινό με λαχανικά που μας ετοίμασε ο μάγειρας και αφού ήπιαμε τις δυο κερασμένες απ' τη μια παρέα κινέζικες μπίρες από ρύζι, ανοίξαμε το χάρτη και ζητήσαμε απ' τα κορίτσια να μας βοηθήσουν στην κατεύθυνση του ταξιδιού μας. Παρά τις φιλότιμες προσπάθειες, δεν μπόρεσαν να βγάλουν άκρη με τους δρόμους που απεικόνιζε ο χάρτης. Τότε, απ' τη μια παρέα, σηκώθηκε ένας νταλικέρης που γνώριζε καλά τους δρόμους της περιοχής και ήρθε στο τραπέζι μας να βοηθήσει. Ούτε εκείνος κατάφερε να διαβάσει το χάρτη μας, τον καλύτερο στον κόσμο! Ο νταλικέρης βγήκε για μια στιγμή απ' το εστιατόριο, για να επιστρέψει μετά από λίγο κρατώντας στα χέρια του ένα χάρτη, τύπου βιβλίο, ολόκληρης της Κίνας. Μας έδειξε πού βρισκόμασταν, πώς

θα φτάσουμε εκεί που θέλουμε και τέλος πώς είναι το σωστό να διαβάζουμε το συγκεκριμένο χάρτη αφού μας τον χάρισε! Ο χάρτης ήταν γραμμένος μόνο στα κινέζικα. Ήταν ευκρινέστατος, ευκολοδιάβαστος και θα αποδεικνυόταν στη διαδρομή του ταξιδιού σωτήριος. Στο μεγαλύτερο μέρος του ταξιδιού μας, κινούμασταν σε χωριατόδρομους και ποτέ δεν χάσαμε την πορεία μας! Καλύτερο δώρο δεν θα μπορούσε να μας κάνει Κινέζος τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Δίχως το χάρτη, δεν θα πηγαίναμε πουθενά...

Τις επόμενες μέρες, η βαθύτερη υποψία μας για το ρόλο των εταιρειών κολοσσών, που κατευθύνουν τον παγκόσμιο μαζικό τουρισμό και ελέγχουν την ταξιδιωτική μετακίνηση, θα επαληθευόταν. Σε χώρες με διαφορετικά μοντέλα ζωής κι ανάπτυξης, όπως η Κίνα, που οι κυβερνήσεις των ισχυρών δυτικών κρατών αδυνατούν να ελέγξουν, οι εταιρείες αυτές, συνεργαζόμενες με τις κυβερνήσεις τους, λειτουργούν ως πολιορκητικός κριός της προπαγανδιστικής μηχανής του δυτικού επιθετικού επεκτατισμού. Στοχεύοντας την άλωση και εντέλει πετυχαίνοντας τη συντριβή αυτών των διαφορετικών μοντέλων ζωής, έχουν και τον έλεγχο των ίδιων των χωρών. Η Κίνα, χώρα παρθένα έως τότε για τις καπιταλιστικές αγορές, που είχε να επιδείξει σύγχρονο και πολύ περισσότερο πανάρχαιο πολιτιστικό πλούτο άκρως εκμεταλλεύσιμο τουριστικά και ένα ενεργό ανθρώπινο δυναμικό ενός δισεκατομμυρίου κατοίκων που λειτουργούσε σε στέρεες κοινωνικές βάσεις και κρατικές δομές, ήταν πολύ μεγάλο οικονομικό δέλεαρ για τα οργανωμένα πιράνχας της δύσης που έλκονται κι ακολουθούν την οσμή του φρέσκου χρήματος...

Οι επόμενες μέρες ήταν αναγνωριστικές και εγκλιματισμού στο νέο περιβάλλον της κινέζικης υπαίθρου. Ήταν αλήθεια ότι απ' την άφιξή μας στην Κίνα δυσκολευτήκαμε με τη ζέστη, την οποία πολλαπλασίαζε η άπνοια και το υγρό κλίμα. Όσο πιο βαθιά στην ενδοχώρα εισχωρούσαμε, βελτιωνόταν και το κλίμα. Με την ποδηλασία δεν αντιμετωπίσαμε κάποιο πρόβλημα, μιας και σε

ολόκληρο το ταξίδι κινούμασταν στο επίπεδο έδαφος μιας χώρας, που το ποδήλατο για τους κατοίκους της ήταν το κατεξοχήν μέσο μετακίνησης!

Κάθε λίγα χιλιόμετρα θα συναντούσαμε ένα χωριουδάκι ή κάποιο μεγαλύτερο, μια κωμόπολη, μια πόλη... Γενικότερα η κινέζικη ύπαιθρος ήταν κατοικημένη. Καταλάβαινες τι σημαίνει στην πράξη ένα δισεκατομμύριο κάτοικοι! Όμως υπήρχε μια ορατή παραδοξότητα. Τα χωριά και οι μικρές πόλεις δεν στενάζαν υπό το βάρος της πληθυσμιακής πυκνότητας αλλά ακριβώς το αντίθετο. Γιατί ο πληθυσμός ήταν απλωμένος... Στα δυόμισι με τρεις χιλιάδες περίπου χιλιόμετρα που διανύσαμε στην ηπειρωτική Κίνα, δεν συναντήσαμε μια σπιθαμή ακαλλιέργητης γης! Τα βουναλάκια, οι λόφοι, οι πλαγιές κατακλύζονταν από χιλιάδες σπαρμένα παρτέρια! Ήταν εντυπωσιακό. Ακόμα εντυπωσιακότερο, δεν υπήρχε συνωστισμός γεωργικών μηχανημάτων. Σπάνια θα βλέπαμε κάποιο τρακτέρ. Λες και τα σπαρτά φυτεύονταν και μεγάλωναν από μόνα τους! Το μόνο που βλέπαμε ήταν να προεξέχουν απ' τις κάθε λογής φυτείες άπειρα ψάθινα καπελάκια... Είχες την αίσθηση ότι οι Κινέζοι μίλαγαν με τα φυτά τους!

Παραταγμένοι στις όχθες κάποιου ποταμού, με τα σύνεργα ψαρέματος δίπλα τους και κρατώντας από ένα καλάμι ψαρέματος, νωχελικοί ψαράδες περίμεναν στωικά το ριζικό των ψαριών... Καθισμένοι ανακούρκουδα, παρέες γέρων Κινέζων με αραιό μακρύ λευκό γένι κάπνιζαν ήρεμοι τις μακριές τους πίπες και παραδίπλα νεροβούβαλοι να βόσκουν μακάριοι σε λιμνώδη χωράφια! Κάποιοι άλλοι, σαν σε παράσταση ανορθόδοξου περίπατου, αργοβάδιζαν και πίσω τους ακολουθούσαν κοπάδια πάπιες! Κάνα-δυο απ' την άκρη του δρόμου θα μας καλούσαν να κεράσουν ζεστό τσάι από ένα τσουκάλι που έβραζε στη φωτιά... Ποδηλάτες, με ένα καφάσι γεμάτο πολύχρωμα ζαρζαβατικά στη σχάρα των ποδηλάτων τους και μεγάλα ψάθινα καπέλα στο κεφάλι, ξεπρόβαλλαν απ' τους στενούς χωματόδρομους του κάμπου ήσυχα χωρίς φωνές και φα-

σαρία. Τέτοιες μοναδικές εικόνες απ' την κινέζικη επαρχία, που είχε τους δικούς της αργούς ρυθμούς, αποκομίζαμε καθημερινά.

Κάποιο πρωί, ξυπνώντας στην όχθη ενός ποταμού όπου είχαμε κατασκηνώσει απ' το προηγούμενο βράδυ, είδαμε πάνω στην τοξωτή πέτρινη γέφυρα οχτώ με δέκα Κινέζους να επιδίδονται σε πρωινές ασκήσεις πολεμικών τεχνών! Απίστευτη σκηνή... Συναντήσαμε και υπαίθρια σχολή καράτε, όπου εκείνη την ώρα γινόταν μάθημα ασκήσεων! Δεν καταφέραμε να παρακολουθήσουμε, μας πήραν χαμπάρι... Οι μαθητές σταμάτησαν να υπακούν στον δάσκαλο. Η δικιά μας θέα ήταν πιο ενδιαφέρον μάθημα για εκείνους!

Τίποτα μα τίποτα δεν μας θύμιζε δυτικό πολιτισμό. Οι τυποποιημένες τροφές, το ντύσιμό τους, τα ποδήλατα, τα αυτοκίνητα, οι οικιακές συσκευές κ.λπ., όλα κινέζικα. Και ούτε μια λέξη γραμμένη σε άλλη γλώσσα! Όταν σχεδιάζαμε το αρχικό μας ταξίδι στις αποσχιθείσες χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης και της Κίνας, αυτή ήταν η επιδίωξή μας. Να τις γνωρίσουμε πριν τις συνθλίψει ο αποφλοιωμένος κυνισμός του δυτικού τρόπου ζωής. Ήμασταν πολύ ευχαριστημένοι που το καταφέραμε... έστω στην Κίνα!

Μπάτσος; Ούτε για δείγμα! Στο Πεκίνο που υπήρχαν, είχαμε παρατηρήσει ότι κανείς τους δεν οπλοφορούσε! Ήταν έκπληξη... Νιάτα, νιάτα, νιάτα... με σφρίγος. Αυτό βλέπαμε όπου κι αν στρέφαμε το βλέμμα. Και ούτε δείγμα παχύσαρκου ή δύσμορφου ανθρώπου! Δυο απ' τα πολλά μικρά παραδείγματα είναι κι αυτά: Κάποια στιγμή, ακολουθώντας έναν φρεσκοστρωμένο με άσφαλτο δρόμο, πέσαμε πάνω σε τρακόσιους νεαρούς χωριάτες παραταγμένους στις όχθες του δρόμου, που στρώνανε την άσφαλτο με τα φτυάρια! Εκεί συνειδητοποιήσαμε ότι ο κόσμος της Δύσης έπαιρνε τεράστιο ρίσκο στην προσπάθειά του να επιβάλλει με τους δικούς του όρους τον δυτικό τρόπο ζωής σε μια πολυπληθή κοινωνία με μεγάλη συνοχή και ιστορία, που έχει χωμένες πολύ βαθιά τις ρίζες της στον τόπο της! Περνώντας τον κίτρινο ποταμό πάνω σε

ένα παλιό ποδήλατο (ματρακά) και με πολύ φούρια, έφτασε δίπλα μας ένας νεαρός Κινέζος...

- Αλό!

- Αλό!

- Γουέρ γιου φρομ;

- Γκρις...

- Ωωω! Γιέαα... γκρις... γκρις! Περικλής... Σωκράτης...

- Γες, γες... Γιου;

- Τσάινις! Γέλια... Πέρασε πεντάλεπτο και δεν έλεγε να ξεκουμπιστεί από δίπλα μας. Άφησα τα δύσκολα στον Γιάννη, με την ελπίδα πως ο Κινεζάκος κάποια στιγμή θα κουραστεί και θα εγκαταλείψει το κολλητιλίκι! Το ποδήλατό του δεν μπορούσε να ακολουθήσει τα δικά μας, ήταν αναγκασμένος να κάνει συνέχεια ορθοπεταλιά! Μετά από δέκα (ίσως λέω λίγα) χιλιόμετρα, ο Γιάννης απηυδησμένος φρέναρε το ποδήλατό του, άνοιξε τα χέρια του, κοίταξε τον ουρανό κι αναφώνησε στα ελληνικά:

- Εεεε ρε πούστη, πού έμπλεξα! Δεν έχει κάτι καλύτερο να κάνει αυτό το παιδί;

Ο συμπαθητικούλης Κινέζος, κατάλαβε την αγανάκτηση του Γιάννη και απολογήθηκε:

- Συγνώμη, παιδιά, που έγινα ενοχλητικός, σπουδάζω τα αγγλικά, ήταν μια ευκαιρία να τα εξασκήσω στην πράξη!

- Εμάς βρήκες, ρε άνθρωπε! Δεν είμαστε κινητό φροντιστήριο (στα ελληνικά)!

Γέλια... Και σ' αυτή την περίπτωση, η δυναμική των νέων αυτής της χώρας μίλαγε και έλεγε: «Όταν στα βάθη της Ανατολής ένας νεαρός Κινέζος κάνει ορθοπεταλιά επί δέκα συνεχόμενα χιλιόμετρα για να εξασκήσει τα αγγλικά του, η Δύση δεν πρέπει να κοιμάται ήσυχη!».

Οι Κινεζούλες ήταν μια ακόμη αποκάλυψη για εμάς. Ως δυτικοαναθρεμμένοι, είχαμε μια θολή εικόνα για αυτές. Τις συγχέαμε με τις Γιαπωνέζες, τις Φιλιππινέζες και ό,τι έχει να κάνει με σχι-

στομάτες! Οι χωριατοπούλες κινέζες ήταν μια ιδιαίτερη κατηγορία ανατολίτισσας γυναίκας. Φαινόταν η κοινωνική τους θέση να είναι προνομιούχα έναντι των αντρών. Δεν ξέραμε αν αυτό προϋπήρχε στην παραδοσιακή κουλτούρα της κινέζικης αγροτικής κοινωνίας ή ήταν απόρροια της κομμουνιστικής επανάστασης ή και τα δύο. Ήταν σκέτη απόλαυση... Ξεχνούσαμε κάθε κούραση, όταν μπαίναμε δήθεν αδιάφορα και ξαφνικά ανάμεσα σε νεαρές ποδηλάτισσες. Η αντίδρασή τους ήταν πάντα η ίδια, μιας και δεν είχαν ξαναδεί από κοντά λευκούς. Μετά το πρώτο ξάφνιασμα, κοιτάζονταν για να σιγουρευτούν ότι βλέπουν όλες το ίδιο πράγμα και ξεσπούσαν σε γέλια. Ακολουθούσε προσπάθεια επικοινωνίας, που έφερνε ακόμη περισσότερο γέλιο! Από όπου κι αν ξεπρόβαλλαν ήταν πεντακάθαρες, αέρινες, λουσμένες αγνή κουκλίστικη ομορφιά... Όπου καθόμασταν για φαγητό, μαζεύονταν γύρω μας. Άγγιζαν τα μαλλιά, τα γένια μας, να νιώσουν πώς είναι. Και δίχως να ρωτήσουν, καβάλαγαν τα ποδήλατά μας να φέρουν ένα γύρο το χωριό τους! Τουλάχιστον, η γυναικεία θετική αύρα και το καθαρό χαμόγελό τους δεν μας έλειψε σε αυτό το ταξίδι!

Σε κάθε χωριό που περνούσαμε μας έπαιρναν τα αυτιά τα μεγάφωνα. Μια διαπεραστική φωνή με πολύ στόμφο πάντα κάτι σοβαρό είχε να ανακοινώσει! Κατόπιν θα ακολουθούσε κινέζικο τραγούδι-εμβατήριο και ούτω καθεξής... Κομμουνισμός, αδερφέ! Ήταν όμως ευφάνταστοι και πρακτικοί. Άπλωναν το ρύζι και όλα τα σιτηρά τους πάνω στον κεντρικό δρόμο του χωριού, να κάνουν την κουραστική δουλειά του αλωνίσματος τα διερχόμενα οχήματα!

Ως τότε δεν είχαν επαληθευθεί, ούτε θα επαληθεύονταν ποτέ, τα προπαγανδιστικά σενάρια του ταξιδιωτικού οδηγού περί επικείμενου λιμού στην επαρχία της Κίνας. Το ακριβώς αντίθετο συνέβαινε. Όλο και ένα-δυο μικρά εστιατόρια με άφθονη τροφή θα βρίσκαμε ανοιχτά στο κέντρο κάθε χωριού. Τα καλοκαιρινά φρούτα, όπως το πεπόνι και το καρπούζι, πουλιόνταν ακόμη και σε δρόμους εκτός οικισμών.

Ο Γιάννης είχε αναλάβει το δύσκολο ρόλο του εξερευνητή των ψυγείων όσων εστιατορίων επιλέγαμε για φαγητό. Τα οποία ήταν γεμάτα με λογής τρόφιμα. Κάθε φορά θα μου περιέγραφε ένα καινούριο προϊόν που είδε στο εκάστοτε ψυγείο. Πότε παχιά σκουλήκια, πότε φίδια, πότε ακρίδες, πότε κάτι ανάμεσα σε μυρμήγκια και κατσαρίδες... Δεν ένιωσα ποτέ την ανάγκη επαλήθευσης των λεγομένων του. Μου αρκούσαν τα στάνταρ. Πάπια, χοιρινό, λαχανικά και ρύζι. Ό,τι καλύτερο για τις ανάγκες της ποδηλασίας. Ήταν ολόφρεσκα, καλομαγειρεμένα και πάμφθηνα. Ένα νεροπότηρο γεμάτο ζεματιστό νερό με μια χούφτα πλατύφυλλο τσάι να επιπλέει ήταν το καθιερωμένο κέρασμα. Δεν μπορούσαμε να συνηθίσουμε τα ζεστά τους ροφήματα ντάλα καλοκαίρι, γι' αυτό και βολευόμασταν με παγωμένες ριζόμπιρες!

Η προετοιμασία και το μαγείρεμα του φαγητού ήταν καθαρά αντρική υπόθεση. Ποτέ μα ποτέ δεν είδαμε να μαγειρεύει γυναίκα. Εκείνη τη στιγμή και μπροστά μας, άναβαν το καμίνι με άνθρακα και σε ένα μεγάλο γουόκ μαγείρευαν με αρκετό επαγγελματισμό σε ελάχιστα λεπτά ό,τι παραγγέλναμε! Στην πλειοψηφία τους ήταν νεαροί που επιθυμούσαν πολύ να φύγουμε απ' το μαγαζί τους ευχαριστημένοι. Είχαν μια ακατάβλητη επιθυμία να επικοινωνήσουν μαζί μας. Όσους τυχερούς τους προίκισε η φύση με πέντε παραπάνω τρίχες στο πιγούνι, τις χρησιμοποιούσαν για το σπάσιμο του πάγου ανάμεσά μας. Τις χάιδευαν κοιτώντας μας με νόημα: «Εεεε! Δεν είμαστε και τόσο άχρηστοι, κάτι έχουμε και εμείς!».

Το επικοινωνιακό μας έφτασε σε υψηλά στάνταρ άμεσης, βουβής συνεννόησης. Μόνο χειρονομίες και πολύ χιούμορ, που είναι το κλειδί που ξεκλειδώνει την ψυχή κάθε λαού. Άντε και λίγα ελληνικά για γαρνιτούρα, που απέφεραν περισσότερο γέλιο. Γιατί το γέλιο είναι το ίδιο σε όλες τις γλώσσες του κόσμου, αρκεί να είναι αγνό.

Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία Κινέζοι ή θα δείχναν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην παρουσία μας ή δεν θα δίναν καμία απολύτωςση-

μασία. Κάποια μέρα, ενώ βρισκόμασταν στη μέση του πουθενά, σκοτείνιασε ο ουρανός και άρχισε να φυσά δυνατά. Σε ελάχιστα λεπτά, ο αέρας κόπασε και αρχίσαν να πέφτουν οι πρώτες σταγόνες. Όμως δεν ήταν οι σταγόνες βροχής που εμείς ως τότε ξέραμε, η κάθε μια ήταν όσο ένα μπαλάκι του πινγκ-πονγκ! Έπεφταν στο στεγνό τριμμένο χώμα του δρόμου και το τίναζαν μισό μέτρο στον αέρα! Τα χρειαστήκαμε... Προς στιγμήν πιστέψαμε ότι έχουμε να κάνουμε με μουσώνα ή κάτι τέτοιο, όπως αμυδρά θυμόμασταν από τηλεοράσεως! Στην άκρη του δρόμου, κάτω από ένα μεγάλο κιόσκι, μαζεύτηκαν για να προφυλαχτούν καμιά δεκαριά άντρες που δούλευαν στα τριγύρω χωράφια. Πήγαμε κι εμείς για να χωθούμε με τα ποδήλατά μας κάτω απ' το κιόσκι. Δεν μας δώσαν καμιά απολύτως σημασία, σαν να μην υπήρχαμε. Κοίταζαν τον σκοτεινό ορίζοντα, μιλώντας μεταξύ τους με εκείνες τις απότομες κραυγές που νομίζεις ότι καυγαδίζουν! Η συμπεριφορά τους μας ανησύχησε περισσότερο. «Κάτι σοβαρό γίνεται με τον καιρό και γι' αυτό δεν ασχολούνται καθόλου μαζί μας», σκεφτήκαμε.

Δέκα λεπτά μετά, κι ενώ όλη αυτή την ώρα προσπαθούσαμε να καταλάβουμε απ' τα βλέμματα και τις κινήσεις τους πόσο σοβαρά είναι τα πράγματα, ο ουρανός καθάρισε ξαφνικά και η βροχή σταμάτησε απότομα, όπως ακριβώς άρχισε. Οι χωρικοί, επιδεικτικά θα 'λεγα, σαν να μας περιφρονούσαν ή μας θεωρούσαν υπαίτιους που φέραμε την ξαφνική βροχή στον τόπο τους, φύγαν όλοι μαζί προς τα χωράφια δίχως να ρίξουν ένα βλέμμα πάνω μας! Αναρωτιόμασταν αν όλο αυτό συνέβηκε στην πραγματικότητα ή ήταν παιχνίδι της φαντασίας. Παρόμοιες συμπεριφορές, που ποτέ δεν τις καταλάβαμε, ζήσαμε κάποιες φορές ακόμη συνήθως από μιας ηλικίας και πάνω Κινέζους. Ίσως είχε να κάνει με τη διαφωνία τους στο άνοιγμα προς τον δυτικό κόσμο που επιχειρούταν εκείνο τον καιρό απ' το κόμμα και οι χωρικοί να το δείχναν με την αδιαφορία τους σε κάθε τι ξένο. Ως μια σιωπηλή αντίδραση...

Το αντίθετο μας συνέβηκε σε κάποιες άλλες περιπτώσεις. Μια

οικογένεια με δυο παιδάκια μας κάλεσε στο σπίτι τους. Μας κέρασαν τσάι, μας δείξαν το σπιτικό τους, μας ξεναγήσαν στις αποθήκες τους, όπου είχαν τεράστια πιθάρια γεμάτα ρύζι και σιτηρά κι απ' τις οροφές τους κρεμόταν καλαμπόκι, κρεμμύδια, σκόρδα κ.λπ. Μας παρότρυναν να καθίσουμε για φαγητό και να μείνουμε το βράδυ σπίτι τους, μα τα παιδάκια, που ήταν μικρά, δεν μας συνήθιζαν. Τους φαινόμασταν τρομακτικοί με τα γένια. Τρέχαν κλαίγοντας να κρυφτούν στα δωμάτια του σπιτιού όταν μας βλέπαν! Έμοιαζε να υπάρχουν δύο αντίθετοι κόσμοι στην ύπαιθρο της Κίνας. Ο ένας που επιθυμούσε την ησυχία του και ο άλλος που διψούσε για επικοινωνία με τον υπόλοιπο κόσμο.

Κάποιο πρωινό, στα πρώτα σπίτια ενός κινέζικου χωριού, είδαμε να κακοποιείται βάναυσα το ευαίσθητο σημείο του δυτικού ανθρώπου. Σε μια ανοιχτή αυλή σπιτιού, περιτριγυρισμένος από πέντε-έξι γυναίκες και άνδρες, ένας εκδορέας με τον κυρτό σουγιά του έγδερνε έναν σκύλο που κρεμόταν ανάποδα απ' το χοντρό κλωνάρι μιας μεγάλης μουριάς! Φρίξαμε ως άνθρωποι. Όλα έχουν όρια. Ακόμα και οι κουλτούρες, τα ήθη και έθιμα των λαών. Λένε πως το ανθρώπινο κρέας είναι νοστιμότατο αλλά δεν βλέπουμε να γδέρνονται άνθρωποι κρεμασμένοι σε μουριές (που θα μας άξιζε). Κάθε λαός πρέπει να έχει ηθικά όρια, ακόμη και στην τροφή. Αν ο ταξιδιωτικός οδηγός επαληθευόταν, ίσως και μόνο τότε μπορούσε να δικαιολογηθεί παρόμοια βαρβαρότητα.

Γεμάτοι άπειρες εικόνες από μια παραδοσιακή και οργανωμένη σε λαϊκή βάση κομμουνιστική κινέζικη επαρχία, φτάσαμε να ποδηλατούμε κατά μήκος του ποταμού Γιανκτσέ, όταν και αντικρίσαμε από μακριά τη Σαγκάη. Η οποία έμοιαζε με απέραντο εργοτάξιο. Οι γερανοί ήταν περισσότεροι απ' τα πολυώροφα κτίρια. Ένας πραγματικός οργασμός ανοικοδόμησης εξελισσόταν σε αυτή την πόλη. Φορώντας κομμουνιστικό μανδύα, οι μεγαλουπόλεις της Κίνας εισέρχονταν ασυγκράτητες στον πολύ λαμπερό κι άλλο τόσο σκοτεινό κόσμο του καπιταλισμού... Στη Σαγκάη θα παραμέναμε

τρεις μέρες, αρκετές να ξεκουραστούμε και να φορτώσουμε μπαταρίες. Περάσαμε πολύ ωραία...

Η κατάληξη αυτού του ταξιδιού ήταν απροσδόκητη και κάπως κωμική... Χορτασμένοι από κινέζικη επαρχία, σκεφτήκαμε να προσεγγίσουμε τα σύνορα της επαρχίας του Θιβέτ με τρένο. Φορτώσαμε τα ποδήλατα σε ειδικό βαγόνι και μετά από μιάμιση περίπου μέρα ταξιδιού (όπου στο εστιατόριο του τρένου φάγαμε κατά λάθος φίδι πιστεύοντας πως είναι χέλι!) φτάσαμε στον προορισμό μας. Όταν πήγαμε να παραλάβουμε τα ποδήλατά μας, λείπανε! Προφανώς, κάποιων εργαζομένων τους γυάλισαν και ξεχνώντας τα κομμουνιστικά ιδεώδη τα ψείρισαν! Άλλο ιδεολογία, άλλο κλεψιά. Κομμουνισμός να τρως και καπιταλισμός να κλέβεις! Καλά το πηγαίναν οι Κινέζοι... Με τους υπαλλήλους του σταθμού και της αμαξοστοιχίας δεν μπορούσαμε να βγάλουμε άκρη. Δεν μιλούσε κανείς τους αγγλικά. Παριστάναν "τους Κινέζους"!

Είχαμε δύο λύσεις: ή να επιστρέψουμε στη Σαγκάη να αγοράσουμε καινούρια ή να συνεχίσουμε σιδηροδρομικώς ως το Θιβέτ και βλέπουμε... Ένα απρόοπτο γεγονός θα έδινε λύση στο δίλημμα και θα άλλαζε εντελώς τα σχέδιά μας. Κάποιο οικογενειακό θέμα εξανάγκαζε τον Γιάννη να επιστρέψει στην Ελλάδα. Ως εκ τούτου, το αναβάλαμε για το αόριστο μέλλον, μέχρι να μας ξαναδοθεί η ευκαιρία. Μετά από μερικές ακόμα μέρες παραμονής μας στην πόλη του Πεκίνου, ο Γιάννης πέταξε για Ελλάδα κι εγώ για Λατινική Αμερική. Να γεμίσω κάποιες επιπλέον ταξιδιωτικές σελίδες στο βιβλίο της ζωή μου...

ΣΧΕΔΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΣ και ο τόπος έβραζε. Μακρινό το ταξίδι, δεν υπολόγισα καλά το χρόνο, άργησα καμιά ώρα στο ραντεβού. Όταν έφτασα στο υπαίθριο πάρκινγκ ενός σούπερ μάρκετ της Κοζάνης, ο Ιβάν με περίμενε υπομονετικά στη θέση του συνοδηγού ενός παλιού μαύρου Μάζντα. Πήρα το σακίδιο πλάτης, κλείδωσα το Ρενό, έφτασα, άνοιξα την πόρτα του Μάζντα και κάθισα στη θέση του οδηγού. Απ' τον καιρό του Νίκου δεν εμπιστευόμουν σε κανέναν το τιμόνι στην επαρχία...

«Πάμε, μας περιμένουν τα παιδιά φορτωμένα...», μου είπε ο Ιβάν. Έβαλα μπροστά το παλιό Μάζντα και διαπίστωσα ότι ο δείκτης της βενζίνης ήταν κοντά στη ρεζέρβα. Όταν βρισκόμουν σε αποστολή το ήθελα γεμάτο. Έτσι, φούλαρα σε κεντρικό βενζινάδικο και οδήγησα μέχρι που πέσαμε στην πίσω βόρεια πλευρά της πόλης. Δεν το καλογνώριζα αυτό το μέρος, γι' αυτό έκανα ένα αναγνωριστικό πέρασμα στους τριγύρω δρόμους να εντοπίσω διεξόδους για μια δύσκολη στιγμή...

Εντέλει, μπήκαμε δεξιά σε ένα δρόμο πίσω απ' τα ΤΕΙ Κοζάνης και μετά από ένα και κάτι λιγότερο χιλιόμετρο αριστερά σε έναν ανηφορικό χωματόδρομο. Το ραντεβού για την παραλαβή μιας παρτίδας οπλισμού και πυρομαχικών ήταν σε ένα ξωκλήσι βαλμένο πάνω στο λόφο, στο τελείωμα του χωματόδρομου. Εκεί λογικά θα μας περίμεναν οι φίλοι του Ιβάν. Μπαίνοντας κι ανηφορίζοντας

το χωματόδρομο, με την άκρη του ματιού μου πρόλαβα να δω ένα μαύρο Οκτάβια να κινείται πάνω στην άσφαλτο, που μόλις εγκαταλείψαμε με πορεία προς τα ΤΕΙ. Θεώρησα λογικό να ενημερώσω τον Ιβάν για τυχόν εμπλοκή.

– Ιβάν, ένα Οκτάβια κάτω στην άσφαλτο. Ίσως είναι ασφαλίτικο. Μέσα στο σακίδιο έχω ένα Καλάσνικοφ, άνοιξέ το και να είσαι έτοιμος. Έχεις ξαναρίξει;

– Σε μπάτσους ποτέ!

– Μάλλον ήρθε η ώρα σου! Το 'χεις;

– Ναι... μην ανησυχείς.

Όπως σωστά υπολόγισα, το Οκτάβια έστριψε και μπήκε στο χωματόδρομο πίσω μας. Το έβλεπα απ' τους καθρέφτες να ανεβαίνει φουριόζο το χωματόδρομο. Όταν έφτασε λίγα μέτρα πίσω μας, άναψε το φορητό φάρο μπροστά στο ταμπλό και: γκανγκ γκανγκ γκανγκ... ουιιιίουου...

– Σιγαααά... έχουμε και την καρδιά μας!

Έφτασαν δίπλα μας, φωνάζοντας επανειλημμένα απ' τα ανοιχτά παράθυρα:

– Ασφάλειααα... σταματήστε για έλεγχοο!

– Ναιαιαι πώως! Αμέσως... έρχεται το παλούκι!

Ακινητοποίησα το αυτοκίνητο, ρίχνοντας λοξή ματιά να δω τι έκανε ο Ιβάν. Με κινήσεις βραδύποδα πάλευε ακόμη να βγάλει το Καλάσνικοφ απ' το σακίδιο. Βάστα, Τούρκε, να γιομίσω! Οι ασφαλίτες ήταν δύο. Ένας νεαρός και ο άλλος λίγο μεγαλύτερος με εντυπωσιακά μεγάλο κεφάλι! Ο νεαρός συνοδηγός, γεμάτος αυτοπεποίθηση, άνοιξε την πόρτα του Οκτάβια και κατέβηκε κρατώντας στα χέρια του ένα MP5 με το δάχτυλο στη σκανδάλη και την κάννη να βλέπει το έδαφος.

Κάτω απ' το δεξιό μηρό μου, έτοιμο προς χρήση, είχα ένα Γκλοκ 17 με σφαίρα στη θαλάμη. Από τόσο μικρή απόσταση μου ήταν πανεύκολο να τον εκτελέσω επιτόπου... Κοιτώντας τον, δίχως να του μιλήσω, άφησα το Μάζντα να κυλήσει στην κατηφόρα

και το γύρισα με κατεύθυνση την άσφαλτο. Βιάστηκε να ξαναμπεί στο ασφαλίτικο... Κάνοντας ακριβώς το ίδιο ξεκίνησαν καταδίωξη. Προπορευτήκαμε αρκετά αλλά σε ένα σταυροδρόμι άργησα να περάσω απέναντι λόγω κίνησης και προλάβαν να δουν την κατεύθυνσή μας. Ο δρόμος που πλέον κινούμασταν κατέληγε στον παλιό κεντρικό Κοζάνης-Ιωαννίνων.

Το Οκτάβια ήταν πολύ πιο γρήγορο αυτοκίνητο. Απ' τη στιγμή που γνώριζαν την πορεία μας, ήταν θέμα λίγων δευτερολέπτων να βρεθούν πίσω μας. Γνωρίζοντας ότι ο συνοδηγός κρατάει στα χέρια του αυτόματο όπλο, έπρεπε να ξεκαθαριστούν τα πράγματα. Ο Ιβάν ακόμη να απασφαλίσει το όπλο! Είναι απ' τις στιγμές που εύχεσαι να μην είχες συνοδηγό. Δεν είναι όλα για όλους... Χρειαζόταν μεγάλη βοήθεια να αντεπεξέλθει στην ξαφνική αλλαγή δεδομένων. Άπλωσα το χέρι μου, απασφάλισα το όπλο, γύρισα ξαφνικά το αυτοκίνητο εκατόν ογδόντα μοίρες με μούρη κατά πάνω τους και τον πρόσταξα να ρίξει όταν εμφανιστούν. Εκείνος μόλις είδε το Οκτάβια, αντί να ρίξει από μακριά να τους καθηλώσει, με ρώτησε αν έπρεπε να ρίξει μέσα απ' το μπροστινό παρμπρίζ! Εεεε ρε πούστη...

«Όχι, ρε Ιβάν. Βγες απ' το παράθυρο και ρίξε...»

Το έκανε με μεγάλη αργοπορία, όταν πια η μούρη του ασφαλίτικου ακούμπησε σχεδόν τη μάσκα του δικού μας (ευτυχώς δεν μας τράκαρε). Στη θέα του Καλάσνικοφ, οι δυο ασφαλίτες αντέδρασαν σωστά, πέφτοντας κάτω απ' το τιμόνι να προφυλαχτούν. Το Καλάσνικοφ ήταν κοντόκαννο και του κλώτσησε προς τα πάνω. Είδα αρκετές τρύπες από βολίδες απ' τη μέση του παρμπρίζ και πάνω. Εκτός απροόπτου δεν είχε τραυματιστεί κανείς τους. Αδειάζοντας το γεμιστήρα, ο Ιβάν ξανακάθισε στη θέση του συνοδηγού και δεν ξανασχολήθηκε με το θέμα, θεωρώντας ότι αυτό ήταν...

Έκανα όπισθεν και ξανά αναστροφή. Τότε άνοιξε την πόρτα ο νεαρός ασφαλίτης και έβαλε εναντίον μας (ευτυχώς με το πιστόλι του). Παρόλο που καμιά βολίδα δεν πέτυχε το Μάζντα, με εντυ-

πωσίασε η άμεση αντίδρασή του. Με τέρμα γκάζια, σε ελάχιστα λεπτά φτάσαμε στην εθνική Κοζάνης-Ιωαννίνων. Στην έξοδο του δρόμου, πάνω σε μια μοτοσικλέτα της αστυνομίας, μας περίμεναν ένας νεαρός με μια νεαρή της ομάδας Δίας. Εκμεταλλευόμενος ένα άνοιγμα του δρόμου απ' αριστερά, μπήκα στην εθνική με κατεύθυνση την πόλη της Κοζάνης. Δεν κουνήθηκαν απ' τη θέση τους. Και σωστά... Κάνα-δυο χιλιόμετρα μετά, απ' το αντίθετο ρεύμα και με κατεύθυνση τα Γιάννενα, συναντήσαμε με αναμμένους φάρους και σειρήνες δυο τζιπάκια (ένα περιπολικό και ένα ασφαλίτικο) γεμάτα μπάτσους. Πέρασαν δίπλα μας και: Δεν μας είδαν! Όχι μαλάκες...

Όταν πια είχαμε απομακρυνθεί κατά πολύ απ' το νομό Κοζάνης, ήρθε στη μνήμη μου ένα περιστατικό που έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια μιας μεταγωγής μου απ' το αστυνομικό τμήμα της Κοζάνης προς τη φυλακή των Διαβατών. Ο αξιωματικός και υπεύθυνος φύλαξής μου (στο εσωτερικό της κλούβας, όχι ολόκληρης της μεταγωγής) αρνήθηκε να μου βγάλει τις χειροπέδες (ως όφειλε και ήταν υποχρεωμένος εκ του νόμου) με αποτέλεσμα να κάνω ένα δίωρο ταξίδι δεμένος πισθάγκωνα στο εσωτερικό της κλούβας, η οποία έτρεχε του σκοτωμού, με απότομους ελιγμούς, φρεναρίσματα κ.λπ. Αυτή η ενέργειά του ήταν εντελώς αψυχολόγητη. Δεν είχε τον παραμικρό λόγο να ενεργήσει κατ' αυτό τον τρόπο. Η κλούβα ήταν ζωσμένη από τζιπ της ΕΚΑΜ και της ΟΠΚΕ και ένα σωρό συμβατικά. Δεν υπήρχε έλλειμμα ασφαλείας. Το έκανε ξεκάθαρα από προσωπική μη ελεγχόμενη κακία.

Τότε, τον είχα απειλήσει με δημοσίευση της επικίνδυνης αυθαιρεσίας του (αλλά μέσα μου έλεγα: αν σε πετύχω έξω, πούστη, θα σε σκίσω).

«Δεν με ενδιαφέρει, κάνε ό,τι θες», μου απάντησε με το θράσος του κωλόμπατσου που χρησιμοποιεί την εξουσία όπως ο ίδιος γουστάρει.

Αν ήταν αυτός ο ένας απ' το πλήρωμα του περιπολικού, δεν

ξέρω αν θα συγκρατιόμουν ή θα φύτευα μια σφαίρα στο φασιστικό μυαλό του. Αλλά δεν ήταν... Αυτό το είδος των θρασύδειλων, που παίρνει αποφάσεις και δίνει διαταγές που επηρεάζουν ένα ολόκληρο σώμα, κρύβεται στη σιγουριά των σκοτεινών γραφείων του. Κάποιοι άλλοι την πληρώνουν πάντα.

Λιβαδειά: Καταδίωξη με πυροβολισμούς

Ηταν πρωινο προς μεσημερι φλεβαρη. Καθισμένος στο τιμόνι ενός Άουντι και με τον Φώτη συνοδηγό, μπήκαμε και κινούμασταν στον περιφερειακό της Λιβαδειάς με κατεύθυνση την Αράχωβα, όταν αντιλήφθηκα ένα μολυβί Φίατ με δυο επιβαίνοντες με ασυνήθιστη οδηγική συμπεριφορά. Πότε μπαίναν μπροστά μας και πότε ακολουθούσαν κοιτάζοντας δήθεν αδιάφορα. Στον παλιό, νεομαγκιές!

Με τις συνεχείς νεομαγκιές τους, κοντεύαμε να βγούμε απ' τον περιφερειακό. Δεν ενημέρωσα τον Φώτη για τους τύπους που κωλοτρίβονταν γυροφέρνοντας το Άουντι. Δεν ήθελα να τρομάξει. Μόλις μου τον παρέδωσε ένας καλός φίλος έξω απ' τη Θήβα να τον μεταφέρω σε χωριό της Φωκίδας. Δεν γνώριζα τίποτε γι' αυτόν ούτε είχα ιδέα για τις αντιδράσεις του σε μια εμπλοκή με την αστυνομία. Άλλωστε, θεώρησα ότι τους δυο νεόμαγκες τους έχω από μόνος μου. Όμως οι τύποι είχαν άσσο στο μανίκι τους. Ένα δυνατό, κρυφό μπλόκο στην έξοδο του περιφερειακού, στο οποίο δίναν αναφορά για το ύποπτο κάθε οχήματος που βρισκόταν εν κινήσει και υπέπεπτε στην αντίληψή τους. Κάμποσοι μαυροντυμένοι μαντραχαλάδες, κρατώντας αυτόματα υποπολυβόλα στα χέρια πετάχτηκαν μπροστά μας μόλις εκατό μέτρα πριν την έξοδο του περιφερειακού. Εεεε ρε πανηγύρια!

Για κακιά τους τύχη, μπροστά μας προπορευόταν ένα τζιπ

Μερσεντές. Ο οδηγός του, στο ξαφνικό γιουρούσι των ένοπλων κρατικών πειρατών οδικού δικτύου, πανικοβλήθηκε. Φρέναρε απότομα, θεωρώντας ότι αυτός είναι ο στόχος. Έτσι μου έδωσε την ευκαιρία να κάνω ελιγμό, να περάσω από αριστερά και να συνεχίσω με τέρμα γκάζια. Το Φίατ προδόθηκε. Χωρίς να βάλει φάρο ξεκίνησε βουβή καταδίωξη. Ο Φώτης ταράχτηκε. Στα πόδια του, μέσα σε ταξιδιωτικό σάκο, είχα με γεμάτο γεμιστήρα και σφαίρα στη θαλάμη ένα Καλάσνικοφ. Κατέβασα τα ηλεκτρικά παράθυρα και του είπα: «Φώτη... Πιάσε το Καλάσνικοφ, βάλε τον επιλογέα στη μεσαία σκάλα και να 'σαι έτοιμος να ρίξεις όταν σου πω!».

Έκανε ό,τι ακριβώς του είπα με μια μικρή απόκλιση. Άνοιξε το πτυσσόμενο κοντάκι του όπλου! Όπως κατάλαβα, αλλά θα μου το επιβεβαίωνε και ο ίδιος αργότερα, ήταν πρωτάρης στη χρήση όπλου κατά αστυνομικών και εκείνη τη στιγμή απλά αυτοσχεδίαζε.

Οι φιλόδοξοι ασφαλίτες πήραν στα σοβαρά το ρόλο τους και επιδόθηκαν σε ξέφρενη καταδίωξη. Μπροστά μας ο δρόμος δεν είχε πολλές εξόδους. Υπήρχε μια δεξιά προς Δαύλεια και μια αριστερά για Δίστομο, όπου διέθεταν αστυνομικά τμήματα. Από εκεί και μετά δεν ξανάχε. Αναγκαστικά θα μας έβγαζε στην Αράχωβα και σίγουρα το εκεί αστυνομικό τμήμα θα έστηνε το δικό του μπλόκο. Και με δεδομένο ότι το μπλόκο που μόλις διαφύγαμε ακολουθούσε, έπρεπε να απαλλαγούμε άμεσα απ' το Φίατ. Άλλωστε, είχα κατά νου μετά από λίγα χιλιόμετρα να μπω δεξιά σε έναν επαρχιακό στενό δρόμο που έβγαζε στη Χαιρώνεια και δεν έπρεπε να το γνωρίζουν.

Αξιολόγησα ότι δεν κινδυνεύαμε άμεσα από αυτούς τους δύο αλλά όσο παραμέναν κολλημένοι πίσω μας κάποτε θα γίνονταν επικίνδυνοι. Ούτε είχα καμία διάθεση να εμπλακώ σε ένα παιχνίδι κλέφτες κι αστυνόμοι, διακινδυνεύοντας κάποιο ατύχημα από οριακή οδήγηση. Υπολογίζοντας πως με μια ριπή θα παίρναν το μήνυμα να εγκαταλείψουν την προσπάθεια, μετά από μερικά χι-

λιόμετρα, σε μια κατηφόρα, πάτησα απότομα το φρένο και το Άουντι γονάτισε. Ταυτόχρονα, έδωσα τη διαταγή που περίμενε ο Φώτης...

«Βγες τώρα και ρίξε (εννοώντας απ' το παράθυρο)!»

Εκείνος το «βγες και ρίξε» το εξέλαβε ακριβώς έτσι. Άνοιξε την πόρτα, κατέβηκε κάτω, πήρε σκοπευτική στάση και άνοιξε πυρ κατά ριπάς. Απ' τους καθρέφτες έκανα τη δεύτερη φριχτή διαπίστωση. Οι δύο αστυνομικοί κάναν απ' την ανάποδη το ίδιο λάθος. Ακινητοποίησαν το Φίατ πενήντα μέτρα πίσω απ' το Άουντι κι όταν είδαν τις πρώτες φλόγες του Καλάσνικοφ, άνοιξαν τις πόρτες, βγήκαν κι άρχισαν να τρέχουν στη φορά των βολίδων! Όλεθρος... Ούτε στοιχειώδη εκπαίδευση ούτε κοινή λογική!

Ήταν η πρώτη φορά που φοβήθηκα για ανθρώπινες απώλειες στη χρόνια διαμάχη με τους διώκτες μου. Μόνη μου ελπίδα η απειρία του Φώτη στη χρήση πολεμικού όπλου. Ευχήθηκα οι βολίδες να πήγαν στο γάμο του καραγκιόζη! Ο Φώτης, όταν άδειασε ο γεμιστήρας, έκανε ό,τι ακριβώς κάνει κάθε αρχάριος σε τέτοια συμβάντα. Μπήκε και κάθισε στη θέση του συνοδηγού ανακουφισμένος!

«Βάλε άλλο γεμιστήρα, όπλισε και να βρίσκεσαι σε επαγρύπνηση», συνέχισα τις επιβεβλημένες διαταγές.

Έκανε ακριβώς ό,τι του είπα. Μετά από λίγο, απαλλαγμένοι από ακόλουθους, έβαλα το Άουντι δεξιά σε έναν παράδρομο, που γνώριζα ότι επιστρέφει στη Λιβαδειά καταλήγοντας ακριβώς στο σημείο του μπλόκου. Είχα τη λανθασμένη εντύπωση ότι ο δρόμος που έψαχνα για τη Χαιρώνεια ξεκινούσε απ' αυτό τον παράδρομο. Φτάνοντας στο τέλος του δρόμου, κατάλαβα ότι είχα κάνει λάθος. Ανέλαβα το ρίσκο να βγω στον περιφερειακό, με την ελπίδα το μπλόκο να έχει σπάσει ακολουθώντας την καταδίωξη. Βγαίνοντας απ' την τελευταία δεξιά στροφή στα εκατό μέτρα μπροστά μας ήταν δύο περιπολικά και ένα ασφαλίτικο. Μας είδαν. Ίσως και να μας περίμεναν.

Αναστροφή και τα μπρος πίσω. Είχαμε εγκλωβιστεί χωρίς προοπτική αλλαγής του σκηνικού. Δεν είχα άλλη λύση απ' το να ακολουθήσω κάποιο χωματόδρομο κι όπου μας βγάλει. Κι αυτό έκανα. Χώθηκα στον πρώτο που βρήκα δεξιά και για ώρα ανηφορίζαμε στις πλαγιές των λόφων προς Χαιρώνεια. Ο χωματόδρομος έκανε πολλά ζιγκ ζαγκ, ήταν βρεγμένος και σε άθλια κατάσταση. Το Άουντι είχε τετρακίνηση αλλά όχι για να μπορεί να αντεπεξέλθει σε τέτοιο οδόστρωμα. Αγκομαχούσε στον ανηφορικό, λασπώδη, γεμάτο στροφές, υποτυπώδη δρόμο και εγώ του έδινα τέρμα γκάζια για να μην κολλήσουμε στη λάσπη. Κάποια στιγμή ο δρόμος έπεσε πίσω απ' τους λόφους και ως εκ θαύματος κάτω χαμηλά αντίκρισα ένα μοναστήρι, απ' το οποίο γνώριζα ότι περνάει ο δρόμος που αναζητούσα. Πράγματι, σε λίγο βρεθήκαμε πάνω σε άσφαλτο. Και εκεί που χαρήκαμε λίγο, διαπίστωσα ότι κόλλησε το κιβώτιο ταχυτήτων. Έκαψα το δίσκο απ' τα πολλά γκάζια στο λασπόδρομο!

Από εκεί μέχρι το χωριό Χαιρώνεια ο δρόμος ήταν κατηφορικός. Άφησα το Άουντι να κυλήσει ως τα πρώτα σπίτια και το στάθμευσα αριστερά στο πρώτο στενό. Φορτωθήκαμε δυο σάκους με κάθε λογής σιδερικό που είχα στο πορτ μπαγκάζ και κινήσαμε για το κέντρο του χωριού να πάρουμε καινούριο όχημα. Όπως να 'ναι... Έπρεπε να απομακρυνθούμε άμεσα απ' την περιοχή. Πάση θυσία... Μόλις φτάσαμε στο κέντρο, λες και εμάς περίμενε από ώρα, ένα Φιατάκι με τα κλειδιά στο τιμόνι. Σαν να μην τρέχει τίποτα και σαν να ήταν δικό μας, ρίξαμε τους σάκους στα πίσω καθίσματα, κάθισα στο τιμόνι, ο Φώτης συνοδηγός και ξεκινήσαμε...

Ο Φώτης με παρακάλεσε να ξαναπεράσουμε απ' το Άουντι, μήπως ξέχασε κάτι στο εσωτερικό του να το πάρει. Δεν του χάλασα το χατίρι. Όταν τελείωσε τον γρήγορο έλεγχο στους εσωτερικούς χώρους του εγκαταλελειμμένου αυτοκινήτου, συνεχίσαμε προς την έξοδο του δρόμου όπου θα καταλήγαμε αν δεν μας είχε μείνει το Άουντι. Στα εκατό μέτρα μπροστά μας, ακριβώς στην έξοδο και δεξιά του δρόμου, ήταν σταθμευμένο ένα περιπολικό. Έξω

από αυτό, ένας αστυνομικός, φορώντας αλεξίσφαιρο και κρατώντας στα χέρια ένα αυτόματο MP5, περίμενε με το δάχτυλο στη σκανδάλη να εμφανιστεί το Άουντι να το αδειάσει στα κορμιά των θρασύτατων επιβατών του! Περνώντας δίπλα του, δεν παραλείψαμε να τον χαιρετίσουμε! Το ίδιο έκανε και εκείνος!

Όταν πια είχαμε απομακρυνθεί τόσο όσο να έχει παρέλθει ο κίνδυνος οριστικά, ο Φώτης, μην πιστεύοντας ότι ξεφύγαμε, μου λέει: «Είχα ακούσει πολλά για σένα μα δεν τα πίστευα, είσαι αλήθεια μεγάλος μάγκας!». Σε αυτή την περίπτωση τυχερός και εγώ και αυτός θα 'λεγα...

Με αφορμή το παραπάνω περιστατικό του τραυματισμού (τελικά) ενός από τους δυο αστυνομικούς που συμμετείχαν στην καταδίωξη, προσπάθησαν να διασπείρουν το μίσος για το πρόσωπό μου, καταρχήν, στο εσωτερικό του ίδιου του αστυνομικού σώματος και, κατά δεύτερον, να πλασάρουν στην κοινή γνώμη καλύτερα τη φυτεμένη μούτζα ως ενοχοποιητικό στοιχείο για τη βόμβα που έσκασε στα χέρια τους μέσα στο υπουργείο "προστασίας του πολίτη". Έτσι, βρήκε την ευκαιρία η ηγεσία του να με επικηρύξει εν μέσω οικονομικής κρίσης με το ποσό του ενός εκατομμυρίου ευρώ! Πάντα γαλαντόμοι οι ηγέτες αυτού του τόπου. Μήπως εκείνοι θα τα στερηθούν; Ο λαός θα πληρώνει εσαεί τις ρουφιανιές τους.

Ευτυχώς, η πλειονότητα αυτού του λαού δεν τους μοιάζει. Γνωρίζει πόσο ανήθικα πιθήκια είναι. Έχει βαθιά περηφάνια και μια ξεχωριστή αρχέγονη ρίζα δικαίου, που περιφρονεί τα δώρα τους. Το κρασάκι του, μαζί μου θα το πιει... Στην ψήφο τα χαλάει. Ίσως την εκλαμβάνει ως αβάσταχτη εξουσία, που δεν του ταιριάζει και πρέπει να την ξεφορτωθεί. Σαν ένα είδος ηθικής κάθαρσης, ένα βαθύτερο εσωτερικό εξαγνισμό. Γι' αυτό τη φορτώνει στους χειρότερους! Να φύγει μακριά το κακό. Μα εκείνο καλικάντζαρος, θα μπαίνει πάντα απ' την καμινάδα να τον μαγαρίζει...

Το παραπάνω περιστατικό έφερε στην επιφάνεια τη γύμνια της αστυνομίας. Το πόσο καταγέλαστοι είναι οι εξειδικευμένοι

άνθρωποί της, που στήνουν πλεκτάνες και κατηγορητήρια εναντίον όσων δεν έχουν τη δυνατότητα διαφορετικά να αγγίξουν.

Σε ένα φάκελο (Α4), που ποτέ δεν είδα, ποτέ δεν έπιασα, ποτέ δεν ταχυδρόμησα και ο οποίος έσκασε διαλύοντας μισό όροφο του υπουργείου προστασίας του πολίτη, η αστυνομία εντόπισε ολόκληρο παλαμικό αποτύπωμά μου!

Σε ένα ολόκληρο Αουντι (Α4) που χρησιμοποιούσα από καιρό για τις μετακινήσεις μου και ήταν καταπιασμένο από εμένα με γυμνά χέρια αφού δεν έπαιρνα κανένα μέτρο προφύλαξης -ως το συνηθίζω σε αυτοκίνητα που χρησιμοποιώ για τις καθημερινές μετακινήσεις μου και είναι γνωστό στην αστυνομίακαι που εγκαταλείφθηκε άρον άρον πάνω σε καταδίωξη, βρέθηκε ένα και μοναδικό δακτυλικό αποτύπωμά μου κάπου στο χώρο αποσκευών!

Εκτίθεστε, κύριοι! Κρατήστε τα προσχήματα! Ελέγξτε το φαρμάκι σας, ερπετοειδή ανθρωπάκια του σκοτεινού παρασκηνίου... Θα πνιγείτε απ' αυτό!

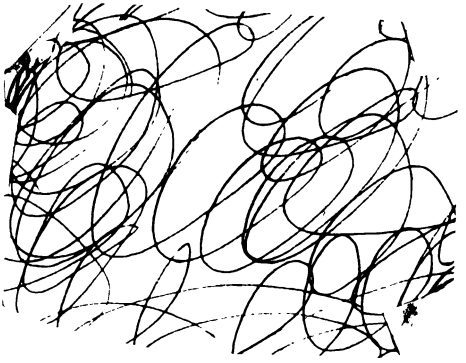

| Τα καρφιά |

ΝΥΧΤΑ, ΛΙΓΟ ΠΡΙΝ ΤΙΣ ΕΝΤΕΚΑ. Κινούμασταν στη δυτική πλευρά της Βέροιας. Μόλις που μπήκαμε στον ανηφορικό παλιό δρόμο προς Κοζάνη (δεν υπήρχε τότε περιφερειακός), όταν πίσω μας άναψε φάρος κι ακούσαμε τα γκαγκ γκαγκ και τα ουίου περιπολικού. Ταυτόχρονα, αναβόσβηνε μεγάλη σκάλα (σινιάλο για έλεγχο). Ο Κώστας έβαλε το βανάκι στη μέση του δρόμου να μην τους δώσει την ευκαιρία να περάσουν μπροστά και συνέχισε να οδηγεί στον ανηφορικό εντός οικισμού δρόμο. Με την καραμπίνα στα χέρια πέρασα και πήγα στην πίσω πόρτα του βαν, όπου είχαμε φτιάξει μια πατέντα να ανοίγει από μέσα με ένα σχοινάκι. Ξάπλωσα μπρούμυτα κάτω στο πάτωμα και τράβηξα το σχοινάκι... Η πόρτα άνοιξε προς τα έξω και προς τα πάνω. Το περιπολικό ήταν μόλις πέντε μέτρα πίσω απ' το βαν. Τα φώτα και ο φάρος με τύφλωναν, η σειρήνα του ήταν στο φουλ καταδίωξη, μου 'παιρνε τ' αυτιά... Ακριβώς δίπλα μου είχαμε για ανάλογες περιπτώσεις ένα μεγάλο τελάρο γεμάτο ατσάλινα καρφιά, ειδικά φτιαγμένα για το σκάσιμο των ελαστικών (πατέντα του Κώστα). Όπως ήμουν ξαπλωμένος, το παίρνω και το αδειάζω όλο μπροστά στη μούρη τους! Με την ταχύτητα που έτρεχε το βαν άπλωσαν σε όλο το πλάτος και για πολλά μέτρα κατά μήκος της ασφάλτου, δημιουργώντας ένα αγ-

καθωτό χαλί να πατήσουν οι φασαριτζήδες... Και τα πάτησαν! Αιφνιδιάστηκαν απόλυτα. Βλέποντας να ανοίγει ξαφνικά η πόρτα του βαν και κάποιος να αδειάζει το άγνωστο περιεχόμενο ενός τελάρου μπροστά τους, σάστισαν! Έπειτα από μερικές στραβοτιμονιές και ένα τελευταίο ουουάοοοοο, απόηχο του σβησίματος της σειρήνας, μείναν στη μέση του δρόμου...

Ό,τι ώρα τους καυλώνει, έλεγχος... Άι καρφωθείτε!

| Αφήγηση καταδίωξης |

Μια πολύωρη καταδίωξη σε επαρχιακούς δρόμους της Φωκίδας, με παρόμοια κατάληξη αλλά πρωταγωνιστές Νίκο και Κώστα, θα άκουγα να την περιγράφουν στόματα αστυνομικών σε εστιατόριο της Άμφισσας!

Έξω απ' τη φυλακή της Άμφισσας έφτασα Κυριακή, κοντά στις δώδεκα το μεσημέρι. Στην είσοδο, κρατώντας κατσαρόλες στα χέρια τους και διαφόρων μεγεθών ταψιά σκεπασμένα με πολύχρωμες καρό πετσέτες, περίμενε ένα μπουλούκι από γυναίκες διαφόρων ηλικιών. Αρχικά, πίστεψα πως ήταν συγγενικά πρόσωπα κρατουμένων που περιμέναν να περάσουν για το καθιερωμένο επισκεπτήριο. Όμως εκείνη τη στιγμή άνοιξε η πόρτα της φυλακής και εμφανίστηκαν δύο υπάλληλοι.

– Γεια σας, κορίτσια, τι καλό φέρατε σήμερα; ρώτησε ο ένας απ' αυτούς.

– Μη ξηρουγλήφισι, δεν είνι για τα μούτρα σ'! τον αποπήρε μια τσαούσα.

– Γιατί, κυρά Λένα; Εμείς δεν έχουμε ψυχή;

– Έχιτι σπίτια κι γ'νέκες κι σας μαγειρεύουν, οι φυλακιζμέν' δεν έχουν!

– Ξέρω, κυρά Λένα. Αλλά όσο και να φάνε, κάτι θα μείνει και για 'μας...

– Ας' τς πουλιλουγίες, θα κρυώσουν τα γημιστά κι θα τα φας κρύα! του ανταπάντησε με ιδιότυπο χιούμορ και ξεσκεπάζοντας το ταψί που κράταγε στα χέρια της του το 'δωσε.

Ανταλλάσσοντας με τους υπαλλήλους παρόμοια καυστικά χιουμοριστικά σχόλια, στο ίδιο ακριβώς κλίμα αβροφροσύνης, μία μία όλες οι γυναίκες παρέδωσαν τα μαγειρευτά φαγητά τους στους δύο υπαλλήλους της φυλακής, χωρίς να παραλείψουν να τους ενημερώσουν τι φαγητό είναι και πόσο κόπο κάναν να το φτιάξουν! Στο τέλος, τους επισήμαναν αυστηρά: «Τα κατσαρολικά τα θέλουμε λαμπίκου!». Κατόπιν, απομακρύνθηκαν όλες μαζί απ' τη φυλακή και σκορπίστηκαν στα γύρω στενά της πόλης...

Αυτό που κατάλαβα εκείνη τη στιγμή (θα μου το επιβεβαίωνε κι ο Νίκος λίγο αργότερα στο επισκεπτήριο) ήταν πως οι γυναίκες της ευρύτερης γειτονιάς, κάθε Κυριακή, εθιμοτυπικά, μαγείρευαν και πήγαιναν σπιτικό φαγητό στους κρατούμενους. Και δεν σήκωναν μύγα στο σπαθί τους! Απ' τον τρόπο που φέρονταν στους υπαλλήλους και την οικειότητα που είχαν μαζί τους, φαινόταν ότι το θεωρούσαν κεκτημένο δικαίωμά τους! Πού χάθηκε αυτή η ανθρωπιά; Πού πήγε ο ζεστός αυτός άνθρωπος; Γιατί ξέμεινε από συναισθήματα; αναρωτιέμαι τρεις δεκαετίες μετά...

Κάθε μέρα που περνά, ο σημερινός άνθρωπος χάνει κι ένα μικρό κομμάτι του εαυτού του. Ο άνυδρος βίος που σαν τον υπνοβάτη ακολουθεί, αφυδατώνει την ψυχή του, τον ερημώνει από συναισθήματα, τον καθιστά ψυχικά σακάτη, η ζωή του πια είναι ανούσια, διεκπεραιωτική, γιατί αφέθηκε χωρίς καμία αντίσταση να τον παρασέρνουν τα κύματα ενός λαθεμένου εκσυγχρονιστικού ρεύματος και βρέθηκε ν' αρμενίζει με ανοιχτά πανιά σε πελάγη από βούρκο...

Ο Νίκος δικαζόταν τη Δευτέρα από δικαστήριο της πόλης για τη συγκεκριμένη καταδίωξη και με την ευκαιρία είπαμε μήπως μπορούσε να σηκώσει κάποιες λάμες που θα τοποθετούσα σε συγκεκριμένο μέρος του δικαστηρίου. Όταν μετά το τέλος της δίκης

είδα να τον βάζουν στην κλούβα για τη φυλακή, ξαναμπήκα στο κτίριο των δικαστηρίων να τσεκάρω αν είχε πάρει τις λάμες. Δεν τα κατάφερε... Τις μάζεψα και μιας που η ώρα ήταν περασμένες τρεις κι εγώ πολύ πεινασμένος, μπήκα σε κεντρικό εστιατόριο να φάω κάτι...

Μόλις που παρήγγειλα, στο διπλανό τραπέζι καθίσαν δυο άντρες γύρω στα τριάντα. Μαζί τους δυο κοπέλες, κάτι τις μικρότερες. Προς μεγάλη μου έκπληξη, απ' τις πρώτες τους κιόλας κουβέντες, διαπίστωσα ότι δίπλα μου καθόταν ένα απ' τα πληρώματα των δύο περιπολικών που είχαν άμεση εμπλοκή στην καταδίωξη. Ήταν μάρτυρες κατηγορίας στη δίκη και μετά το τέλος της κάναν ό,τι κι εγώ... Ήρθαν στο ίδιο εστιατόριο για φαγητό! Τρεις φορές πήγα να πνιγώ εκείνο το μεσημέρι, προσπαθώντας να συγκρατήσω το γέλιο μου από όσα άκουγα απ' το διπλανό τραπέζι! Οι δύο τύποι, βλέποντας τα κορίτσια να δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την καταδίωξη και προσπαθώντας να τα εντυπωσιάσουν, βάζαν μπόλικη σάλτσα... Μόνο στο δικό τους πιάτο!

«Τους εντοπίσαμε μετά από πληροφορίες της υπηρεσίας, τους κάναμε σινιάλο να σταματήσουν για έλεγχο αλλά δεν υπάκουσαν, τραπήκαν σε φυγή! Αμέσως και χωρίς δισταγμό ριχτήκαμε στο κατόπι τους, με τους συναδέλφους του άλλου πληρώματος να ακολουθούν και...»

Τα κορίτσια ανυπόμονα τους διακόπταν για να ρωτήσουν για την κατάληξη της καταδίωξης: «Τελικά τους πιάσατε;».

Δεν τους κάναν το χατίρι. Γιατί στην καταδίωξη κρύβεται η ουσία! Συνέχιζαν ακάθεκτοι να σφυροκοπούν το γυναικείο μυαλό με κατορθώματα ανδρών που μόνο σε ένα σώμα είναι δυνατόν και ταιριάζει να υπηρετούν! Έτσι συνέχισαν το τροπάρι.

«Τους καταδιώκαμε αλλά εκείνοι τρέχαν μην τους πιάσουμε... Έστριψαν αριστερά στη διασταύρωση και μέσα στη φούρια μας τραβήξαμε χειρόφρενο... Μπήκαμε με τις πάντες... Ευτυχώς δεν σκοτωθήκαμε να μας κλαίει η μάνα μας!»

Το γυναικείο φύλο, όπως πάντα ανυπόμονο, βιαζόταν για το φινάλε αναγκάζοντας τους δύο ήρωες, μετά από μια τελευταία απέλπιδα προσπάθεια λεπτομερούς περιγραφής καταδίωξης σε γεμάτους σκόνη χωματόδρομους της Φωκίδας και το δάχτυλο στη σκανδάλη, να φτάσουν την ιστορία τους στο τέλος...

«Σε μια στροφή του χωματόδρομου μας πέταξαν καρφιά και κλάταραν τα λάστιχα!»

Τα κορίτσια έβαλαν τα γέλια! Σκαατά... Καταστροφή! Όμως δεν τα παράτησαν. Δεν θα αφήναν να κλέψουν την καρδιά των κοριτσιών κακοποιοί, που τρέπονται σε άτακτη φυγή για να αποφύγουν έλεγχο οργάνων του κράτους!

«Μαλάκες είναι, μωρέεε... Έπρεπε να κάνουν μια καλή ληστεία τράπεζας και να φύγουν για έξω. Τώρα δεν πρόκειται να ξαναβγούν απ' τη φυλακή!»

Ο έλληνας αστυνομικός έχει άποψη για όλα τα ζητήματα, λύσεις για κάθε πρόβλημα κι από πάνω γνωρίζει την πορεία και το τέλος της ζωής ολονών μας!

| Η Ρίτα |

Ήταν λίγο πριν τις δώδεκα, όταν πέρασα το κατώφλι ενός τυπικού επαρχιακού κωλόμπαρου κοντά στο κέντρο της Αλεξάνδρειας. Η αίθουσα ήταν διαμορφωμένη σε στυλ μισοφέγγαρο. Καναπέδες με μαξιλάρια και πολυθρόνες γέμιζαν τον τριγύρω χώρο του μπαρ, το οποίο ήταν στη μέση της αχνοφωτισμένης αίθουσας. Πήγα κατευθείαν στο μπαρ. Στο εσωτερικό του, δυο κοπέλες ετοίμαζαν τις παραγγελίες των λιγοστών πελατών.

- Τι θα πάρεις; με ρώτησε χαμογελαστά μία από αυτές.

- Δεν θα πάρω κάτι, ήρθα να δω τη Ρίτα...

- Πού είναι η Ρίτα; ρώτησε απευθυνόμενη σε μια άλλη κοπέλα που καθόταν σε ένα σκαμπό του μπαρ.

Εκείνη, χωρίς να μιλήσει, κοίταξε ένα γύρο στο χώρο και κατέβηκε απ' το σκαμπό. Προχώρησε στο βάθος της αίθουσας, όπου μια παρέα νεαρών καθόταν σε έναν καναπέ πίνοντας τα ποτά της. Ανάμεσά τους και δυο κοπέλες. Επέστρεψε με παρέα.

– Γειαα..

– Γεια σου. Είσαι η Ρίτα;

– Ναι!

– Είμαι ο αδερφός του Νίκου.

– Ναι!

– Το γνωρίζεις ότι βρίσκεται φυλακή;

– Ναι!

– Με έστειλε να πάρω τα πράγματά του.

– Πώς να ξέρω ότι μου λες αλήθεια;

– Είναι το μόνο εύκολο...

Βγάζω απ' το πορτοφόλι την ταυτότητά μου (ναι, υπήρξα και νόμιμος) και της τη δίνω.

– Μπορείς να με ρωτήσεις και ό,τι άλλο θες, της είπα. Πήρε την ταυτότητα, της έριξε μια ματιά και μου την ξανάδωσε λέγοντας:

– Το τι έχω εγώ με τον Νίκο είναι δικό μας θέμα, όταν βγει θα τα βρούμε μεταξύ μας!

– Μάλλον δεν κατάλαβες. Ο Νίκος θέλει τώρα αυτά που κρατάς κι όχι όταν βγει.

– Δεν θέλω να το κουβεντιάσω... Φύγε τώρα γιατί θα καλέσω την αστυνομία! μου γύρισε την πλάτη και κατευθύνθηκε στην παρέα της...

Κι εμένα μου γύρισε το μάτι! Αλήθεια, με είχε εξοργίσει...

– Μήπως μπορείτε να μου πείτε πότε κλείνετε; ρώτησα τη μια κοπέλα του μπαρ.

– Εξαρτάται τον κόσμο... τρεισήμισι-τέσσερις, εκεί.

Βγήκα έξω και κατευθύνθηκα στο βάθος του δρόμου, όπου με περίμενε ο Κώστας σε ένα Όπελ Ασκόνα.

– Τι έγινε; με ρωτάει.

– Τι να γίνει; Πρόκειται για μεγάλη καριόλα.

– Γιατί;

– Μου είπε να φύγω γιατί θα καλέσει την αστυνομία!

– Την πουτάνα! Τι θα κάνουμε;

– Πάμε κάπου εκτός πόλης να αράξουμε κι ερχόμαστε μετά τις τρεις όταν σχολάσει. Αν βολεύει, θα την αρπάξουμε και θα τη βάλουμε στο αυτοκίνητο...

Στις τρεις είχαμε σταθμεύσει το Όπελ σε ιδανικό σημείο να βλέπει την είσοδο του μαγαζιού. Λίγο μετά τις τέσσερις βγήκε η Ρίτα μαζί με δυο φουσκωτούς και μπήκαν όλοι μαζί σ' ένα μαύρο BMW. Οι δυο μπαρόβιοι κάθισαν στα μπροστινά καθίσματα και η Ρίτα πίσω απ' τον οδηγό. Τους πήραμε στο κατόπι. Βγήκαν απ' την πόλη κατευθυνόμενοι προς την εθνική. Φαινόταν να πηγαίνουν Θεσσαλονίκη.

– Μην μας μπουν στην εθνική, κλείσ' τους πριν.

– Ξέρω ένα μέρος πιο κάτω, θα τους κλείσω εκεί.

Ένα χιλιόμετρο παρακάτω ο Κώστας έκανε επίθεση. Ξεκίνησε σαν απλή προσπέραση, εξελίχθηκε σε άγριο πιεστικό στρίμωγμα με την απειλή κοντόκαννης καραμπίνας και κατέληξε σε αναγκαστική, βίαιη στάση στην άκρη του δρόμου. Οι σωματώδεις νυχτόβιοι ήταν σαστισμένοι. Ενόσω εξελισσόταν το συμβάν, είχα κατεβασμένο το παράθυρο του συνοδηγού και τους σημάδευα με την επαναληπτική. Τους κάλμαρε η Ρίτα αφού με γνώρισε. Την άκουσα να τους διαβεβαιώνει ότι μπορεί να το χειριστεί χωρίς τη βοήθειά τους. Άνοιξε την πίσω πόρτα του BMW και κατέβηκε μόνη της. Κατέβηκα και εγώ, άνοιξα τη δεξιά πίσω πόρτα του Όπελ, μπήκε και κάθισε στα πίσω καθίσματα. Πριν ξαναμπώ απείλησα τα νταμάρια.

«Αν τολμήσετε να ειδοποιήσετε την αστυνομία, θα μας ξαναδείτε μπροστά σας!»

Η Ρίτα πλέον ήταν μες στη γλύκα κι απόλυτα συνεργάσιμη. Δώσαμε συγκεκριμένο ραντεβού σε περιοχή της Θεσσαλονίκης για

την επόμενη κιόλας μέρα. Την αφήσαμε ξανά στην Αλεξάνδρεια λέγοντάς της:

«Αν οι φίλοι σου ειδοποίησαν την αστυνομία και σε ανακρίνουν, θα τους πεις ότι ήταν κάποιοι πελάτες με τους οποίους υπήρξε κάποια παρεξήγηση στο μπαρ αλλά δεν τους είχες ξαναδεί ποτέ!».

Κατευθυνθήκαμε προς τη Βέροια. Καθοδόν αλλάξαμε πινακίδες και στις γραμμές του τρένου συναντήσαμε ένα θανατερό μπλόκο που παραδόξως δεν μας σταματήσαν, παρόλο που ήμασταν το μοναδικό αυτοκίνητο που κινούνταν πάνω στο δρόμο εκείνη την ώρα.

Την άλλη μέρα, με κάθε μέτρο προφύλαξης, συνάντησα τη Ρίτα. Μου έδωσε ένα τσαντάκι, το πήρα και γύρισα να φύγω. Η Ρίτα είχε άλλη γνώμη. Με πήρε αγκαζέ κι άρχισε να βαδίζει δίπλα μου! Αφού μου ζήτησε συγγνώμη για τη συμπεριφορά της, εξέφρασε την επιθυμία της να με ξαναδεί, να με γνωρίσει καλύτερα! Το καλύτερα το γνώρισες. Μόνο χειρότερα...

| Σύλληψη και απόδραση |

Ήταν περασμένα μεσάνυχτα κι από δευτερεύοντα δρόμο μπαίναμε στα πρώτα σπίτια κωμόπολης της δυτικής Μακεδονίας. Στην πρώτη υπό κατασκευή οικοδομή που συναντήσαμε, σταθμεύσαμε το αυτοκίνητο στην απέναντι πλευρά του δρόμου και σβήσαμε τα φώτα. Κατέβηκα, πέρασα κάθετα το δρόμο και με ένα φακό στα χέρια άρχισα να ψάχνω έναν έναν τους τρεις ορόφους του γιαπιού μήπως εντοπίσω κάποιο οικοδομικό λοστάρι κι αν ήμουν τυχερός κάποια ψαλίδα κοπής μετάλλων! Μας ήταν χρήσιμα στη διάρρηξη ενός οπλοπωλείου της πόλης, το οποίο είχαμε εντοπίσει καιρό πριν και εκείνο το βράδυ κάναμε ολόκληρο ταξίδι για το λόγο αυτό. Δεν κατάφερα να εντοπίσω αυτό που ήθελα. Κατέβηκα ξανά κάτω κι ενώ ετοιμαζόμουν να διασχίσω το οδόστρωμα, απ' το κέντρο της πόλης κι από μια τυφλή στροφή του δρόμου στα είκοσι

μέτρα δεξιά μου, εμφανιστήκαν φώτα αυτοκινήτου που πέσαν αμέσως πάνω μου. Έμεινα ακίνητος να περάσει για να πάω στη δουλειά μου... Αμ δε! Το αυτοκίνητο ήταν ένα αστυνομικό Λαντ Ρόβερ! Άναψε αμέσως φάρο, μπήκε στο (ανύπαρκτο) αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας και φρέναρε ακριβώς μπροστά μου. Ήταν τρεις... Ο οδηγός έμεινε στη θέση του, ενώ κατεβήκαν ταυτόχρονα ο συνοδηγός και ο πίσω επιβαίνων, ο οποίος μόλις άνοιξε την πόρτα βρέθηκε ακριβώς μπροστά μου!

– Τι κάνεις εδώ; με ρωτά αυστηρά κι αφ' υψηλού, ενώ έφτανε απ' την πίσω μεριά του τζιπ ο συνοδηγός να συνδράμει.

– Βγήκα να πάρω λίγο αέρα... Τόσο κακό είναι;

– Πώς λέγεσαι και πού μένεις;

– Θα σου χρησιμεύσει σε κάτι αν το μάθεις;

– Λέγε ρε... Ποιος είσαι; Έχεις ταυτότητα;

Είπα ένα ονοματεπώνυμο και μια οδό με μόνη πρόθεση να τους καθυστερήσω, για να δώσω χρόνο στον Κώστα να 'ρθει να τους φερμάρει πισώπλατα, αφού κανένας τους δεν είχε το νου του για τέτοιο ενδεχόμενο, όλοι είχαν τα βλέμματα και την προσοχή τους πάνω μου. Ήμουν νόμιμος τότε, δεν είχα όπλο πάνω μου. Δεν ήταν η νομιμότητα ο λόγος που δεν οπλοφορούσα αλλά η έλλειψη όπλων απόκρυψης και στην παρούσα φάση θεώρησα υπερβολή να πάρω μαζί μου την κοντόκαννη μόνο και μόνο για να βρω ένα λοστάρι σε ένα γιαπί! Να όμως που η ζωή άρχισε ήδη να με εκπαιδεύει, τεστάροντας τις αντοχές μου. Από τότε κιόλας μου χάρισε το κοκαλάκι της νυχτερίδας στα απρόοπτα και τις συμπτώσεις της!

Ενόσω οι ερωταπαντήσεις συνεχίζονταν, έριχνα κλεφτές ματιές απέναντι στο λευκό Όπελ να δω τον Κώστα. Δεν έβλεπα κανέναν μέσα στο αυτοκίνητο! Οι τύποι, όταν τους είπα πως δεν έχω ταυτότητα πάνω μου, ζητήσαν να μπω στο Λαντ Ρόβερ και να τους ακολουθήσω στο τμήμα για εξακρίβωση. Αντέδρασα λίγο έντονα σε αυτή τους την απαίτηση. Αμέσως μου πιάσαν τα δυο χέρια να με βάλουν με τη βία μέσα.

«Εντάξει, ρε παιδιά... Δεν υπάρχει κανένας λόγος βίας! Αφού θέλετε να πάμε στο τμήμα, πάμε στο τμήμα», τους είπα πειστικότατα, ενώ παράλληλα για να τους διευκολύνω προθυμοποιήθηκα να μπω μόνος μου στο πίσω μέρος του τζιπ μιας και η πόρτα ήταν ήδη ανοιχτή.

Εκεί χαλάρωσαν αφήνοντας τα χέρια μου! Κάνω ένα απότομο σάλτο ανάμεσά τους και τους ξεφεύγω... Συνεχίζω με ένα σπριντ δέκα-είκοσι μέτρα κατά μήκος του δρόμου προς την έξοδο της πόλης κι αμέσως πηδάω στη θεοσκότεινη κατηφορική αριστερή όχθη του δρόμου. Ανάβοντας αραιά και πού το φακό, συνέχισα να τρέχω παράλληλα του δρόμου, ώσπου άφησα πίσω μου και τα τελευταία σπίτια. Δεν με ακολούθησε κανείς. Το περιπολικό κινήθηκε αργά προς την έξοδο της πόλης... Έβλεπα τις αναλαμπές απ' το μπλε φως του φάρου και φωτεινές δέσμες απ' τους φακούς των μπάτσων να σαρώνουν τις δυο πλευρές του δρόμου που πια ήταν δασωμένες. Φτάσανε έως ένα σημείο για να επιστρέψουν κάνοντας το ίδιο, ώσπου χάθηκαν προς τη μεριά της πόλης. Ήμουν σίγουρος πως ούτε καν θα αναφέρανε το γεγονός στο κέντρο! Ανέβηκα τα λίγα μέτρα της πλαγιάς προσεγγίζοντας το δρόμο. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή πέρναγε με κατεύθυνση την έξοδο της πόλης ο Κώστας με το λευκό Όπελ! Του 'κανα επανειλημμένα σινιάλο με το φακό... Τελευταία στιγμή με είδε και σταμάτησε έκπληκτος! Όταν έφτασα και μπήκα στο αυτοκίνητο, με ρώτησε φανερά απορημένος:

– Δεν σε πήγαν στο τμήμα;

– Δεν είδες τι έγινε; ρώτησα με τη σειρά μου ακόμα πιο απορημένος.

– Όχι. Έπεσα κάτω στα καθίσματα μην με δουν!

– Εγώ περίμενα να έρθεις να τους φερμάρεις...

– Το σκέφτηκα αλλά θεώρησα καλύτερο να σε πάνε στο τμήμα για εξακρίβωση! Νόμιμος είσαι, δεν είχαν κάτι εναντίον σου, θα σε αφήναν ελεύθερο!

Η απάντησή του ήταν λογικοφανής και πειστική αλλά εμένα

δεν μου άρεσε καθόλου... Σίγουρα θα με άφηναν ελεύθερο, αν δεν είχαν να μου φορτώσουν ανεξιχνίαστες υποθέσεις στην πόλη τους ή την ευρύτερη περιοχή τον τελευταίο μήνα! Με αδερφό στη φυλακή για διαρρήξεις και μην έχοντας πειστική απάντηση για το λόγο που βρίσκομαι στην πόλη τους, ήμουν το ιδανικό θύμα να φορτώσουν τα ελαφριά και τα βαριά τους...

Το λιγοστό ως τότε καιρό που δρούσαμε με τον Κώστα ποτέ δεν σκέφτηκα και δεν έθεσα ως προτεραιότητα τη νομιμότητά μου. Ούτε και τότε θα τη σκεφτόμουν στιγμή, αν βρισκόμουν στη θέση του και εκείνος στη δικιά μου. Θ' άρπαζα την καραμπίνα, θα κατέβαινα κάτω και θα τους φέρμαρα. Δεν ήταν δα και η ΕΚΑΜ! Τρία ανθρωπάκια που παρίσταναν του αστυνομικούς ήταν! Όμως τότε βρισκόμουν στα ξεκινήματά μου. Ήταν τα πρώτα μου βήματα στην παρανομία. Διαισθανόμουν την ποιοτική διαφορά στην προσέγγιση, αλλά δυσκολευόμουν να συλλάβω τις λεπτομέρειές της. Όταν δεν μπορείς να εντοπίσεις τους δρόμους που οδηγούν σε ένα αποτέλεσμα, αμφιβάλλεις για το ίδιο το αποτέλεσμα. Έτσι, κι εγώ είχα αμφιβολίες, αν αυτό που αισθανόμουν ήταν δίκαιο για τον συνεργάτη μου.

| Ο τσέτουλας κι ο μέτουλας |

Εισχωρήσαμε στα πρώτα σπίτια χωριού της Καρδίτσας και σταθμεύσαμε το αυτοκίνητο εκατό μέτρα παρακάτω απ' την είσοδο του σπιτιού που θα επισκεπτόταν ο Κώστας. Πρόσφατα δραπέτες... Μας έλειπε οπλισμός. Ο Κώστας είχε έναν γνωστό στο συγκεκριμένο χωριό που "φύλαγε" αυτόματα υποπολυβόλα εφόδου τύπου Στάγιερ Μάνλιχερ απ' την Αντίσταση... Τα διατηρούσε σε άριστη κατάσταση. Απ' τον ίδιο είχαμε προμηθευτεί κι εκείνο που θα χρησιμοποιούσα κατά το ρεσάλτο στη σκοπιά της φυλακής Λάρισας... Και δούλευε σαν καινούριο.

Ήταν αρχές Σεπτέμβρη, περασμένα μεσάνυχτα. Ο Κώστας ετοιμαζόταν να κατεβεί απ' το αυτοκίνητο, όταν αντιληφθήκαμε ακριβώς πίσω μας να σταθμεύει με αναμμένα φώτα ένα τζιποειδές... Παρέμεινε για ένα και πλέον λεπτό πίσω μας, δίχως να σβήνει φώτα ούτε κινητήρα ούτε και να ανοίγουν πόρτες... Για σιγουριά, είπαμε να κάνουμε μια βόλτα, ελέγχοντας αν πρόκειται για κάτι τυχαίο ή κάτι σοβαρό. Ξεπαρκάραμε για να συνεχίσουμε ευθεία. Το τζιπάκι ξεκίνησε κι εκείνο πίσω μας, ακολουθώντας το δικό μας. Στα εκατό μέτρα μπροστά μας ο δρόμος έστριβε δεξιά, γιατί εκεί τελείωνε ο οικισμός και συνέχιζε ο γεμάτος σπαρτά και χωματόδρομους κάμπος. Ένας από αυτούς τους χωματόδρομους ξεκινούσε ακριβώς από τη δεξιόστροφη γωνιά της ασφάλτου και χανόταν ευθεία μέσα στον καταπράσινο κάμπο... Για να σιγουρέψουμε το τσεκάρισμα, μπήκαμε στο χωματόδρομο και με χαμηλή ταχύτητα συνεχίσαμε όλο ευθεία. Το τζιπ μπήκε κι αυτό στο χωματόδρομο, ακολουθώντας στα πενήντα μέτρα πίσω μας... Ναα σε γαμήσω!

Πλέον δεν είχαμε καμία αμφιβολία ότι το τζιπ ήταν ασφαλίτικο. Αυτό που δεν μπορούσαμε να ξέρουμε ήταν πόσοι επιβαίναν σ' αυτό κι αν γνώριζαν με ποιους έχουν να κάνουν ή απλώς θεώρησαν ύποπτη τη συμπεριφορά του αυτοκινήτου μας με συνέπεια να το ακολουθήσουν. Απ' την πρώτη κιόλας στιγμή βρέθηκα να κρατώ στα χέρια μια εφτάσφαιρη, γεμάτη με εξάβολα φυσίγγια, χράπα χρούπα και ήμουν έτοιμος για εμπλοκή. Προς το παρόν, έχοντας ακόμη μια μικρή επιφύλαξη για την ταυτότητα των «ακολούθων», αποφάσισα να μην ξεκινήσω πρώτος τον πόλεμο, γιατί μπαίνοντας στο χωματόδρομο αποκτήσαμε ένα σημαντικό εκμεταλλεύσιμο πλεονέκτημα. Τη σκόνη του δρόμου! Ο δρόμος βρισκόταν σε καλή κατάσταση, δίνοντας την ευκαιρία στον Κώστα να αναπτύξει ταχύτητα. Η επιφάνεια του οδοστρώματος ήταν σκέτο κοκκινόχωμα, τριμμένο σαν το αλεύρι απ' την ξηρασία του καλοκαιριού. Το πυκνό σύννεφο σκόνης, που ξαφνικά αφήναμε πίσω μας, κατάπιε το τζιπ! Νύχτα, με αναμμένα φώτα κι έναν τοίχο κόκκινης σκόνης

μπροστά τους ήταν αδύνατον να οδηγήσουν, πόσο μάλλον να ανταπεξέλθουν σε καταδίωξη. Αναγκαστικά, θα ακολουθούσαν τη σκόνη μας σε πολύ μεγάλη απόσταση!

Πορευτήκαμε έτσι για κάνα-δυο χιλιόμετρα, όταν αντιληφθήκαμε φώτα αυτοκινήτου, διακόσια μέτρα μακριά κι από δεξιά μας, να κινούνται παράλληλα με εμάς. Θεωρήσαμε ότι ήταν όχημα ενίσχυσης, που συνέκλινε για βοήθεια στην καταδίωξη! Για λίγα λεπτά συνεχίσαμε τις παράλληλες πορείες μας, ώσπου σε μια διασταύρωση κινηθήκαμε και συνεχίσαμε αριστερά... Κάποια στιγμή αντικρίσαμε από μακριά και μπροστά μας φώτα αυτοκινήτου να έρχονται καταπάνω μας! Αναστροφή, γκάζια και μετά από λίγο, σβήνοντας τα φώτα, χωθήκαμε στον πρώτο στενό δρόμο που οδηγούσε σε χωράφι φυτεμένο βαμβακιές... Το όχημα πέρασε χωρίς να κόψει ταχύτητα... Χα, τους τη σκάσαμε! Μετά από λίγο, άλλα φώτα σε άλλο σημείο. Ακίνητα αυτή τη φορά! Επειδή αυτή η τετράωρη νυχτερινή καταδίωξη με τον καταιγισμό απολαυστικών ευτράπελων (η καταγραφή τους θα γέμιζε μερικές σελίδες) κατέληξε σε πραγματικό φιάσκο, δεν θα συνεχίσω να περιγράφω άλλες λεπτομέρειες αλλά θα φτάσω στο τέλος και την ουσία της... Εξαντλημένοι πια απ' το ολονύχτιο κι ολοζώντανο παιχνίδι πάκμαν στο δαιδαλώδες χωμάτινο οδικό δίκτυο του θεσσαλικού κάμπου και τη βενζίνη στη ρεζέρβα, αποφασίσαμε τελικά να ρισκάρουμε μπαίνοντας σε άσφαλτο! Παρόλες τις συχνές αλλαγές πορείας μέσα στο σκοτάδι σε άγνωστο επίπεδο έδαφος, δεν είχαμε χάσει τον προσανατολισμό μας. Ήταν πεντέμισι με έξι το πρωί κι άρχισε να χαράζει. Επιλέξαμε και προσεγγίσαμε με σβηστά φώτα μια γέφυρα, κομβικό σημείο διαφυγής... Ήταν φωταγωγημένη, δίνοντάς μας τη δυνατότητα να παρακολουθήσουμε από μακριά και για δέκα λεπτά ύποπτες κινήσεις. Παραδόξως, ήταν πιο ήσυχη απ' τα χωράφια του κάμπου! Ανάψαμε τα φώτα του αυτοκινήτου, όταν πια είχαμε μπει και κινούμασταν πάνω στην άσφαλτο διακόσια μέτρα πριν απ' τη γέφυρα. Τη διασχίσαμε με ταχύτητα και πλήρη

επιφυλακή αλλά χωρίς το παραμικρό πρόβλημα. Μετά από λίγο συναντήσαμε ένα βενζινάδικο που μόλις άνοιξε. Παρκάραμε δίπλα στις αντλίες και κατέβηκα να ανοίξω την τάπα της βενζίνης μην αντιληφθεί ο βενζινάς ότι ήταν ταφιασμένη!

Όταν αντίκρισα το εξωτερικό του αυτοκινήτου τρόμαξα! Δεν φαινόταν το χρώμα, αφού απλά δεν φαινόταν καν η λαμαρίνα! Ήταν ένα πράμα θαμμένο ολόκληρο από ένα δάχτυλο σκόνης και είχε σχήμα αυτοκινήτου! Τότε συνειδητοποίησα ότι κι εγώ την ίδια σκόνη είχα επάνω μου, αφού τα μπροστινά παράθυρά του ήταν ορθάνοιχτα όλη τη νύχτα... Πώς θα το δικαιολογούσα στον αργοκίνητο καραγκούνη βενζινά που έφτανε να μας γεμίσει το ντεπόζιτο; Πάντα σε εγρήγορση ο βουνίσιος! Αν ρώταγε, θα του 'λεγα πως τρέχουμε σε αγώνες χωμάτινων διαδρομών και μόλις τελειώσαμε μια ολονύχτια προπόνηση! Ο πράος καραγκούνης ήταν ευδιάθετος, δεν έδειξε κανένα ενδιαφέρον για το βουνό σκόνης που έφτασε στο βενζινάδικό του!

– Καλημέρα, παιδιά, πώς πήγε το πότισμα; ρώτησε

– Καλημέρα και σε σένα... Καλά, καλά! του απάντησα χωρίς να καταλάβω τι ήταν αυτό που ρώτησε!

– Δεν έβρεξε καθόλου φέτος... Θα 'χουν πρόβλημα τα βαμβάκια! Ποτίζετε πολλά στρέμματα; συνέχισε.

– Καμιά διακοσαριά! του απάντησα χωρίς ακόμα να έχω συνειδητοποιήσει πλήρως περί τίνος η κουβέντα... Όμως η κατεύθυνσή της με βόλευε!

Εκείνη τη στιγμή έφτασε και στήθηκε για γέμισμα κι ένα τετρακίνητο αγροτικό φορτηγάκι. Ήταν σκονισμένο όσο και το δικό μας και ο γίγαντας ιδιοκτήτης του κάτι τις περισσότερο! Ο βενζινάς τού έκανε ακριβώς την ίδια ερώτηση με τη διαφορά ότι τον γνώριζε.

– Πώς πήγι, ρε Μιχάλ';

– Πώς να πάει; Δέκα αλλαγές... Απ' τσ' μία η ώρα είμι όξω, γύρ'σα όλου του κάμπου, του απάντησε νυσταγμένα ο γίγαντας!

Η κουβέντα των δυο αγνών καραγκούνηδων θα αφύπνιζε τη μνήμη μου... Όταν ήμουν μικρότερος, είχα εργαστεί αρκετές φορές στη συγκομιδή βαμβακιού και θυμήθηκα ότι το βαμβάκι, που είναι το κατεξοχήν καλλιεργήσιμο προϊόν του κάμπου, κατά τους άνυδρους καλοκαιρινούς μήνες το ποτίζουν μετά τα μεσάνυχτα. Και με δεδομένο ότι εκείνες τις εποχές δεν υπήρχε αυτόματο πότισμα, απαιτούταν η ανθρώπινη παρουσία.

Άρχισα πλέον να έχω πολύ σοβαρές και βάσιμες επιφυλάξεις, αν υπήρξε πραγματική καταδίωξη ή ήταν αποκύημα της δικιάς μας φαντασίας!

Απομακρυνθήκαμε απ' το βενζινάδικο συζητώντας τα καινούρια δεδομένα, τα οποία σιγά σιγά αρχίσαμε να εκλογικεύουμε. Αφού συναντήσαμε και ένα περιπολικό στο δρόμο που δεν μας έδωσε καμία σημασία και όλοι οι δρόμοι ήταν εντελώς ήσυχοι, κλειδώσαμε το σενάριο που έλεγε: Το τζιπάκι που στάθηκε η αιτία να ξεκινήσει η μονομερής καταδίωξη ήταν κάποιου αγρότη που πήγαινε στα χωράφια του. Για κάποιο λόγο στάθμευσε πίσω μας και συμπτωματικά ξεκίνησε κι εκείνος μαζί με εμάς, ακολουθώντας μέσα στο χωματόδρομο πηγαίνοντας για νυχτερινό πότισμα. Εμείς σαν δραπέτες που ήμασταν και φτάσαμε στο χωριό με μοναδικό σκοπό να προμηθευτούμε οπλισμό από εκείνη τη γειτονιά, όπως ήταν φυσικό και λογικό, λόγω του υπόπτου των κινήσεων του τζιπ, το θεωρήσαμε ασφαλίτικο. Όταν μας ακολούθησε νύχτα μέσα στον κάμπο, αυτή η υποψία έγινε ακλόνητη σιγουριά! Έχοντας άγνοια για τις νυχτερινές εργασίες των αγροτών, ό,τι φώτα βλέπαμε μέσα στον σκοτεινό κάμπο, αυτόματα τα θεωρούσαμε φώτα καταδιωκτικών οχημάτων κι έτσι τα αντιμετωπίζαμε! Παρόλο που δεν βλέπαμε κάποιο λάθος στην αντίδρασή μας σ' αυτή την πρωτότυπη καταδίωξη και παρόλο το αίσιο τέλος της, δεν μπορούσαμε να πιστέψουμε το χουνέρι που πάθαμε. Νιώθαμε σαν τον τσέτουλα και τον μέτουλα που γέλαγαν οι βαμβακιές του κάμπου μαζί τους!

Καθόλη την πορεία της δράσης μου, βιώνοντας τις αναρίθμητες

παρόμοιου τύπου περιπέτειες, πίστευα και ένιωθα πως ήταν αχρείαστες κι ως ένα βαθμό ανεπιθύμητες. Αποστασιοποιημένος παρατηρητής πια κι απαλλαγμένος από συναισθήματα, πιστεύω ακράδαντα ότι ήταν ο καλύτερος στίβος μάχης που η ζωή έστρωνε απροειδοποίητα μπροστά στα πόδια μας για μια αιφνίδια σκληρή εκπαίδευση... Και κάθε φορά, ο κάθε στίβος διαφορετικός αλλά με τον ίδιο στόχο, τη νίκη.

Οι πολλές νίκες στα ανεπιθύμητα πεδία μάχης της ζωής λειτουργήσαν σωρευτικά μέσα στο χρόνο ως ένα μεγάλο σχολείο εμπειριών και γνώσης, που σε πολύ δύσκολες στιγμές, οι οποίες απαιτούσαν κάτι περισσότερο από έναν άνθρωπο της δράσης, αποδείχτηκαν ανεκτίμητος πλούτος. Αναλύοντας το ιδιαίτερο γεγονός μιας τετράωρης, άνευ εχθρού κι αντικειμένου, νυχτερινής καταδίωξης και προσπαθώντας να αποκρυπτογραφήσω ποια εμπειρική γνώση απέφερε και ποια τα οφέλη που αποκόμισα από αυτή, θα πω τα εξής: Και μόνο η απόφαση για μη χρήση όπλου σε μια κρίσιμη στιγμή, όπου η σιγουριά για την ταυτότητα των επιβατών του τζιπ που ακολουθούσε την επέτρεπε, είναι μάθημα ζωής. Ιδιαίτερα για έναν άνθρωπο που επέλεξε λόγω συγκυριών να ζει μ' αυτό, χωρίς να του επιτρέπει να τον καθοδηγεί! Επίσης: είναι αδύνατον να εκτιμηθούν τα οφέλη μιας ακόμη πολύωρης ακραίας όξυνσης των αισθήσεων, που είναι επιφορτισμένες με την αυτοσυντήρηση του ανθρώπου. Είναι δύσκολο να καθοριστεί η συμβολή τους στον εμπλουτισμό και την ποιότητα των συναισθημάτων, που ίσως σε πολύ βάθος χρόνου τον αλλάζουν ακόμη κι ανθρωπολογικά! Η βοήθεια και ώθηση που του δίνουν να αντιλαμβάνεται και να νιώθει βαθύτερα την ελευθερία ως ατομικό δικαίωμα, μα πρωτίστως ως πολύτιμο καθήκον, είναι ανεκτίμητη... Γιατί σε τέτοιες περιπτώσεις το πολύτιμο της ελευθερίας ενός καταζητούμενου το επιβεβαιώνουν οι ίδιοι οι διώκτες του, οι οποίοι είναι έτοιμοι να θυσιάσουν και να θυσιαστούν για αυτή... Θα ήταν ύβρις να μην το κάνει εκείνος!

Τέλη φθινοπώρου, τεσσερισήμισι το πρωί, σταθμεύσαμε το όχημα σε ημικεντρικό δρόμο των Ιωαννίνων. Με κατεβασμένες τις φουλφέις και κρατώντας καραμπίνες στα χέρια (επιπλέον εγώ μια μεγάλη ψαλίδα κι ο Κώστας ένα λοστάρι), κατεβήκαμε και σταθήκαμε έξω απ' το οπλοπωλείο που είχαμε βάλει στο μάτι...

Είχε ψωλόκρυο. Ο ευθύς μεγάλος δρόμος ήταν εντελώς άδειος. Ξεκίνησα να κόβω με την ψαλίδα τα τέσσερα λουκέτα που κλείδωναν το ρολό ασφαλείας. Τελειώνοντας, μαζί με τον Κώστα το σηκώσαμε ως απάνω. Ο Κώστας, με το λοστάρι, θρυμμάτισε τη βιτρίνα και εγώ μπήκα στο εσωτερικό κι έκοψα το λουκέτο του οπλοβαστού. Έβγαλα τραβώντας τη μεγάλη σιδερόβεργα που κλείδωνε τα όπλα κι αμέσως αρχίσαμε να κουβαλάμε καραμπίνες και να τις πετάμε στο πίσω μέρος του αυτοκινήτου... Όταν απ' το βάθος του δρόμου μια μηχανή με δύο επιβάτες έκανε την εμφάνισή της. Εκείνη τη στιγμή ήμασταν έξω απ' το οπλοπωλείο που ήταν τρία-τέσσερα σκαλιά υπερυψωμένο. Ο συνεπιβάτης της μοτοσικλέτας περνώντας μάς είδε. Τον ακούσαμε να φωνάζει τρεις φορές επιτακτικά στον οδηγό: «Στααμάτα... στααμάτα... στααμάτα!».

Η ταχύτητα της μηχανής ήταν μεγάλη κι ο οδηγός της ίσως είχε πιο ευχάριστα πράγματα στο μυαλό του εκείνη την ώρα, έτσι άργησε να αντιδράσει. Μετά από διακόσια μέτρα, έκαναν αναστροφή και τώρα έρχονταν με φούρια να ανταμώσουν τον Χάρο!

«Άσ' το σε μένα, συνέχισε τη δουλειά σου», είπα στον Κώστα κι αυτό έκανε!

Κολλημένη στο πλάι του δεξιού μηρού μου, κρατούσα μια μαύρη κοντόκαννη χράπα χρούπα. Οι δυο ατίθασοι καβαλάρηδες και φιλόδοξοι ήρωες έρχονταν από αριστερά· δεν την είδαν από μακριά. Μόλις φτάσανε μπροστά στο πεζοδρόμιο κι ετοιμάζονταν να κατέβουν, τη φέρνω μπροστά... Κρακ-κρακ και τη στρέφω καταπάνω τους, σημαδεύοντας τα κεφάλια τους!

«Ψάχνετε κάποιον, λεβέντες;»

Αντί απάντησης ακούω τον συνοδηγό να ουρλιάζει σαστισμένος:

«Φύυυγε... φύγε... φύγεεε!».

Τέρμα γκάζια και μην τους είδατε, μην τους απαντήσατε... Ρίξαμε πολύ γέλιο!

| Μετανάστες |

Κάθε στιγμή είναι δράση για έναν καταζητούμενο. Παρόλα αυτά οι σύντομες διηγήσεις που ακολουθούν ξεφεύγουν απ' την καθαρή δράση, έχουν μια ελάχιστη ένδειξη ανθρωπιάς από καταζητούμενους απέναντι σε συνανθρώπους... Και δεν είναι καθόλου ευτράπελα. Είναι κάποιες απ' τις πολλές μικρές ιστορίες που ζήσαμε με τη ροή μεταναστών απ' την Αλβανία και συγκυριακά συνέπεσαν με τη δική μας δράση, που διαδραματιζόταν στην ύπαιθρο χώρα.

| Νυχτερινοί ταξιδιώτες |

Βράδυ κατεβαίναμε τον κεντρικό δρόμο Γρεβενών-Καλαμπάκας, όταν νιώσαμε ταυτόχρονα την ανάγκη για φυσική ανακούφιση! Ήταν ευκαιρία να ξεμουδιάσουμε και λίγο, γι' αυτό βάλαμε το αυτοκίνητο αριστερά μέσα σε έναν αδιέξοδο χωματόδρομο, που στο τέλος του υπήρχε ένα μικρό στρογγυλό πλάτωμα περιτριγυρισμένο από πυκνό δάσος χαμηλής, αναγεννημένης από υλοτομία, βελανιδιάς. Σβήσαμε τα φώτα κι ο καθείς με ένα Καλάσνικοφ στο χέρι (δεν το αποχωριζόμασταν ούτε στο κατούρημα) τραβήξαμε σε διαφορετικές κατευθύνσεις.

Ήμασταν στα μέσα της «ευχαρίστησης», όταν από μια μεριά του δάσους ακούσαμε συνεχόμενους θορύβους από σπασίματα κλα-

διών... Για κάποιον που δεν έχει την αίσθηση των νυχτερινών θορύβων του δάσους, το περπάτημα ενός σκαντζόχοιρου στη φυλλωσιά, του μοιάζει επίθεση αρκούδας! Αυτό που εμείς ακούγαμε δεν έμοιαζε με επίθεση αρκούδας αλλά με εισβολή ελεφάντων! Διακόψαμε άρον άρον το «ξαλάφρωμα» κι ανάψαμε τους φακούς, στρέφοντάς τους προς την πλευρά των θορύβων. Δεν βλέπαμε τίποτα. Οι θόρυβοι σταματήσαν απότομα...

Μετά από μερικά δεύτερα ακούσαμε μια φωνή..

– Εεεε, εμείς Άλμπαν!

– Εεεε, κι εμείς Έλληνες!

Μετά από κάποια ακόμη σπασίματα κλαδιών, εμφανίστηκε στα φώτα των φακών μας μια ταλαιπωρημένη μούρη. Από πίσω της μια ακόμη κι ακόμη μια κι άλλες τρεις! Ήταν νέοι από είκοσι έως τριάντα χρονών. Φορούσαν βρώμικα φθαρμένα ρούχα και στις πλάτες τους κουβαλούσαν αυτοσχέδια σακίδια. Μοιάζανε με βασανισμένα ξωτικά! Διέσχισαν διστακτικά το φυσικό πλάτωμα μέχρι το αυτοκίνητο και σταθήκαν σχεδόν στη σειρά απέναντί μας με έντονη την αίσθηση της ανησυχίας. Όσο τους σημαδεύαμε με τους φακούς, δεν μπορούσαν να αντιληφθούν ότι κρατάμε όπλα. Ο Νίκος, όπως πάντα, ανέλαβε το επικοινωνιακό, μα τζίφος. Ελάχιστες ελληνικές λέξεις ξέραν και καταλάβαιναν. Η επικοινωνία περνά απ' το στομάχι, σκέφτηκα. Πήγα στο πίσω μέρος του αυτοκινήτου, άνοιξα το πορτ μπαγκάζ κι έφερα ένα μεγάλο τελάρο γεμάτο τρόφιμα. Το ακούμπησα πάνω στο μπροστινό καπό του αυτοκινήτου...

«Ορμάτε, μάγκες!»

Όρμησαν. Και δεν αφήσαν τίποτα... Εκτός απ' το τελάρο! Για να μην νιώθουν άβολα με τους φακούς πάνω απ' τα κεφάλια τους και για καλύτερη ορατότητα, άναψα τα φώτα του αυτοκινήτου. Τότε και μόνο, ένας ένας συνειδητοποιούσε ότι οι ευεργέτες τους ήταν οπλισμένοι! Αρχίσαν να συνομιλούν μεταξύ τους κοφτά και σιγόφωνα. Τους κυρίευε ο φόβος. Δεν μπορούσαν να καταλάβουν

με ποιους έχουν να κάνουν και τις προθέσεις τους ούτε κι εμείς μπορούσαμε να τους εξηγήσουμε. Το περιστατικό προηγήθηκε της εξέγερσης στην Αλβανία. Τα Καλάσνικοφ ήταν δυσεύρετα στην Ελλάδα και οι νυχτερινοί λαθροταξιδιώτες είχαν κάθε λόγο να ανησυχούν. Από πλευράς μας, εκτός της παροχής τροφής και νερού, δεν είχαμε καλύτερο τρόπο να καθησυχάσουμε το φόβο τους, αφού γλωσσικά δεν υπήρχε επικοινωνία... Τι να τους πεις... Είμαστε οι Παλαιοκωσταίοι; Σιγά μην καταλάβαιναν! Όταν εξαφάνισαν και το τελευταίο ψίχουλο φαγητού, θελήσαν να φύγουν!

– Ημείς φύγω... Ημείς φύγω..., επανέλαβαν πολλές φορές σαν να μην το πίστευαν και οι ίδιοι.

– Εντάξει, οκέι... φύγω εσείς, φύγω... όλα εντάξει!

Αρχίσαν να οπισθοχωρούν χωρίς στιγμή να μας γυρίσουν πλάτη! Όταν ακουμπήσαν τις πυκνές βελανιδιές, πανικοβλήθηκαν. Χωθήκαν ξαφνικά και βίαια μέσα στο δάσος και προς διαφορετικές κατευθύνσεις κάνοντας τρομακτικό θόρυβο, σίγουροι πως θα ανοίξουμε πυρ εναντίον τους. Κάναν ό,τι ακριβώς θα 'κανε κάθε λογικό ον για να προστατευτεί από έναν παράλογο ανθρώπινο κόσμο, που ανοίγει πυρ σε κάθε απροστάτευτη ζωή... Περιμέναμε μερικά λεπτά αμήχανοι, να αφουγκραζόμαστε τις θορυβώδεις κατευθύνσεις του καθενός τους! Μετά από λίγο έγινε απόλυτη σιωπή. Κατόπιν ακούσαμε σφυρίγματα και συνθηματικές κραυγές. Η παρέα μάζευε τα κομμάτια της που 'χαν σκορπίσει στα σκοτάδια του δάσους...

Η ντροπή είναι αιφνίδιο συναίσθημα αφύπνισης της ηθικής του ανθρώπου που δυστυχώς την έχασε. Γιατί οι καιροί δεν επιτρέπουν ηθικές και συναισθήματα. Είναι σπάταλη χρήματος και γαϊδουριάς. Δυο απ' τα πλέον χρήσιμα εργαλεία εδραίωσης του σύγχρονου υπανθρωπισμού... Τα ένιωθα εκείνα τα νέα παιδιά, διέσχισα κι εγώ το μονοπάτι της φυγής, την πέρασα τη στενωπό του... Όταν έφηβος, μαζί με συνομήλικούς μου, ακολουθήσαμε τις φωνές Σειρήνων, που καλούσαν σε ένα ατελείωτο πανηγύρι ευτυχίας κι αφθονίας, μα ξυπνήσαμε με ένα χέρι να ψαχουλεύει τον καυλωμένο

πούτσο μας σε αίθουσα κινηματογράφου του κέντρου της Αθήνας, που πρόβαλλε όλο το βράδυ σε επαναλήψεις το μουνί της αλληνής κι εμείς απλώς το χρησιμοποιούσαμε ως φτηνό ξενοδοχείο, για να ξεγελάσουμε για μια ακόμη νύχτα την ακόρεστη νύστα μας...

| Χιονοθύελλα |

Κινούμασταν στο δρόμο Ιωαννίνων-Τρικάλων, όταν ψηλά στο Μέτσοβο συναντήσαμε χιονόπτωση και στην άκρη του δρόμου μια σειρά από σταθμευμένα οχήματα. Οι ιδιοκτήτες τους φορούσαν αλυσίδες κατόπιν υπόδειξης του πληρώματος ενός περιπολικού, που για λόγους προληπτικούς δεν επέτρεπε να περάσει κανείς δίχως χιονοαλυσίδες στους τροχούς. Βγήκαμε στην άκρη του δρόμου και φορέσαμε αλυσίδες στους πίσω τροχούς του τζιπ για να συνεχίσουμε. Περνώντας τα υψίπεδα της Κατάρας και κατηφορίζοντας προς Καλαμπάκα, πέσαμε σε χιονοθύελλα συνοδευόμενη από σφοδρό παγωμένο αέρα. Το θερμόμετρο του αυτοκινήτου έδειχνε μείον πέντε βαθμούς. Αν καταφέρναμε να φτάσουμε στην Καλαμπάκα, θα 'ταν ευχής έργο...

Σε μια ανοιχτή αριστερή στροφή του δρόμου, διακρίναμε στα φώτα της προπορευόμενης νταλίκας δυο φιγούρες να περνάνε με δυσκολία κόντρα στον άνεμο και το χιόνι κάθετα το οδόστρωμα...

«Σταμάτα, ρε Νίκο. Θα πεθάνουν αν τους αφήσουμε, δεν πρόκειται να τους πάρει κανείς...»

Ο Νίκος το ίδιο και περισσότερο ευαίσθητος άναψε αλάρμ κι έπιασε άκρη. Τους είχαμε ήδη προσπεράσει. Κατέβηκα και μέσα στο ψοφόκρυο τους έκανα νεύμα να έρθουν κοντά. Εκείνοι κοιτούσαν καχύποπτα ενώ ο χιονιάς τους έδερνε πανταχόθεν... Τσαντίστηκα!

«Άεεντε ρε που κοιτάτε... Ελάτε να μπείτε μέσα!», τους φώναξα θυμωμένος.

Έφτασαν με σερνάμενα βήματα και μπήκαν στα πίσω καθίσματα.

Ήταν δεκαοχτώ με είκοσι χρονών παιδιά, μα μοιάζανε με πενήντα απ' την εξάντληση. Εξαιτίας του σοκ απ' το δριμύ ψύχος των μείον πέντε βαθμών στους συν τριάντα του αυτοκινήτου, σε ένα λεπτό είχαν πέσει σε υπνολήθαργο και μύριζαν λιωμένη σάρκα. Ευτυχώς για εκείνους, το ταξίδι λόγω χιονόπτωσης κράτησε μιάμιση ώρα. Στην Καλαμπάκα κάναμε τεράστια προσπάθεια να τους ξαναζωντανέψουμε! Όταν συνήλθαν βρήκαμε τον μπελά μας! Δεν κατεβαίναν απ' το αυτοκίνητο. Βγάλαν χρήματα και μας προέτρεπαν να τους μεταφέρουμε στην Αθήνα! Μας πέρασαν για διακινητές!

«Έλα, έλα. Κάτω!», πρόσταξα.

Είχα ήδη ένα γεμάτο σακίδιο τρόφιμα και τους το έδωσα. Το πήραν μα δεν το κουνούσαν ρούπι! Έξω η θερμοκρασία ήταν υπό το μηδέν... Άνοιξα ξανά το πορτ μπαγκάζ και τους έδωσα δύο σπέσιαλ υπνόσακους για αλπινιστές (καιρό τους κλαίγαμε). Τους κοίταζαν σαν χαμένοι... Τελικά τους πήραν και κατέβηκαν!

| Γερμανικά δώρα |

Αρχές καλοκαιριού, πρώτες πρωινές ώρες έξω από πάρκινγκ ξενοδοχείου της Καλαμπάκας, παλεύαμε να σηκώσουμε ένα γαλάζιο Άουντι με γερμανικές πινακίδες. Με τα πολλά, τα καταφέραμε! Στην έξοδο της πόλης εγκαταλείψαμε το παλιό και κατευθυνθήκαμε προς Γρεβενά. Κάποια στιγμή βγήκαμε απ' το δρόμο για να ελέγξουμε το περιεχόμενο του νέου μας αποκτήματος.

Στο γερμανικά τακτοποιημένο πορτ μπαγκάζ του, εκτός των άλλων, βρήκαμε δύο κασετίνες με σαράντα ρολόγια ζγουότς, ένα τσαντάκι με εφτακόσια γερμανικά μάρκα σε μικρής αξίας χαρτονομίσματα και τρεις μεγάλες βαλίτσες με αντρικά ρούχα. Τι τα κάνουμε τώρα αυτά;

«Ας τα δώσουμε σε κανένα ταλαίπωρο μετανάστη», είπε ο Νίκος. Κινούμασταν σε δευτερεύοντες δρόμους που περνούσαν μέσα

από χωριά, όταν εντοπίσαμε μια ομάδα μεταναστών που κατευθυνόταν προς Καλαμπάκα. Ήταν δεκαπέντε περίπου τον αριθμό, όλοι άντρες κάθε ηλικίας. Σταθμεύσαμε να τους προσφέρουμε την «κατασχεθείσα» πραμάτεια μας, αλλά εκείνοι θεώρησαν ύποπτη την κίνησή μας. Τρέξαν όλοι μαζί και μπήκαν σε ένα κατηφορικό, σπαρμένο με κριθάρι, χωράφι! Κατεβήκαμε και τους καλούσαμε να έρθουν κοντά μας. Στέκονταν όλοι μαζί στη μέση του χωραφιού και μας κοιτούσαν καχύποπτα χωρίς να μιλάνε.

Για να κάμψουμε την καχυποψία τους, κατεβάσαμε τις βαλίτσες, τα ρολόγια, τα χρήματα και λίγα τρόφιμα. Τα αφήσαμε στην άκρη του δρόμου, μπήκαμε στο αυτοκίνητο κι απομακρυνθήκαμε διακόσια μέτρα στον ανηφορικό δρόμο. Ο πιο τολμηρός νεαρός πήγε κοντά, πήρε τις κασετίνες με τα ρολόγια και το τσαντάκι με τα χρήματα, κάτι φώναξε στους υπολοίπους, ξαναμπήκε στο χωράφι, αλλά δεν πήγε προς το μέρος τους, πήρε άλλη πορεία! Θεωρώντας ότι αφού αυτός το τόλμησε, του ανήκει η μερίδα του λέοντος! Οι μισοί αρχίσαν να τον κυνηγάνε τσαλαπατώντας τα ενάμισι μέτρου ύψος καταπράσινα στάχια του χωραφιού, ενώ οι υπόλοιποι τρέξαν στις βαλίτσες μήπως είναι γεμάτες ρολόγια και λεφτά! Ήταν μία πολύ αστεία εικόνα, συνάμα και τραγική... Θα δικαιολογούσα ελάχιστο ρατσισμό στον ιδιοκτήτη του χωραφιού. Το καταστρέψανε πραγματικά! Δεν έμεινε στάχυ όρθιο! Όμως εμείς και τα δώρα μας ήμασταν οι φταίχτες...

| Ανταμοιβή |

Όταν οι νομοταγείς πολίτες (πολλές φορές με τις πλάτες της αστυνομίας) θησαύριζαν εκμεταλλευόμενοι αδίστακτα τις ανάγκες αυτών των ανθρώπων, εμείς στην κατάσταση που βρισκόμασταν τους βοηθούσαμε, όπως μπορούσαμε... Όμως κι εκείνοι μας το ανταπόδωσαν μια στιγμή που το είχαμε ανάγκη!

Κάποιο μεσημεράκι, σταθμεύσαμε το αυτοκίνητο κάτω από τεράστια αιωνόβια πλατάνια να πάρουμε έναν υπνάκο. Ρίξαμε πίσω τα καθίσματα και ξυπνήσαμε μετά από καμιά ωρίτσα. Χωρίς να κατέβουμε, ξεκινήσαμε για να τελειώσουμε το ταξίδι μας. Μόλις τσουλήσαμε τα πρώτα μέτρα, ακούσαμε ένα δυνατό θόρυβο, νιώσαμε ένα απότομο τράνταγμα και το αυτοκίνητο ακινητοποιήθηκε. Κατεβήκαμε κάτω για να διαπιστώσουμε ότι οι μπροστινοί τροχοί βρίσκονταν στον αέρα, μέσα σε ένα αυλάκι ενάμισι μέτρο βάθος κι ένα πλάτος! Το είχαμε δει πριν πέσουμε για ύπνο και θεωρήσαμε δεδομένο ότι θα το θυμηθούμε κι όταν ξυπνήσουμε, κάτι που δεν συνέβη.

Όπως είχε πέσει το αυτοκίνητο, συν ότι είχε κίνηση στους μπροστινούς τροχούς, ήταν αδύνατον να το βγάλουμε δίχως βοήθεια. Και βρισκόμασταν στου διάολου τη μάνα. Εκεί που φτάσαμε στα όρια της απόγνωσης και ετοιμαζόμασταν να το εγκαταλείψουμε, να σου μια ομάδα αλβανών μεταναστών! Ήταν ίσα με δέκα άντρες, πάνω από σαράντα όλοι τους. Μετά από ένα δισταγμό, ήρθαν κοντά μας. Μιλούσαν καλά ελληνικά.

Μπορείτε, ρε αλάνια, να βοηθήσετε να το βγάλουμε; τους ρωτήσαμε.

Μπορούμε! Γιατί να μην μπορούμε!

Κάναν συσκέψεις στα αλβανικά, συντονιστήκαν, το πιάσαν, το σήκωσαν ολόκληρο στον αέρα και το πέρασαν απέναντι προς τη μεριά που φεύγαμε! Θηρία... Τιμήσαν το φαγητό και το νερό που τους προσφέραμε, μα τους πρόσβαλε η χειρονομία μας να τους δώσουμε λεφτά. Περήφανοι άνθρωποι!

| Επίταξη αυτοκινήτου |

Εξίμισι το πρωί, αρχές καλοκαιριού, πάνω στο δρόμο Τρικάλων-Λάρισας με κατεύθυνση τη Λάρισα. Πηγαίναμε με εκατόν πενήντα

χιλιόμετρα ταχύτητα, όταν ξαφνικά το λευκό Όπελ έμεινε από ηλεκτρολογικά. Με τη φόρα που είχε μας έφτασε μέχρι τον προαύλιο χώρο ενός ξυλουργείου επίπλων, που εκείνη ακριβώς την ώρα ο ιδιοκτήτης του πάρκαρε το αυτοκίνητό του και έμπαινε στο ξυλουργείο! Είχαμε κάποιες τυπικές γνώσεις στα μηχανολογικά αυτοκινήτου, όχι όμως για ηλεκτρολογικά. Μετά από έναν έλεγχο στην μπαταρία, καλώδια, ασφάλειες κ.λπ., περάσαμε την είσοδο του ξυλουργείου. Δεν είχαμε καλύτερη λύση, έπρεπε να επιτάξουμε το αυτοκίνητο του ιδιοκτήτη. Όταν μπήκα στο γραφείο, τον βρήκα να κάθεται στην περιστρεφόμενη καρέκλα του. Έβγαλα από τη ζώνη μου το CZ, αλλά δεν το έστρεψα πάνω του.

«Θέλουμε το αυτοκίνητό σου», του λέω παίρνοντας τα κλειδιά που ήταν μπροστά του πάνω στο τραπέζι.

Κάτι προσπάθησε να μου πει, μα βλέποντας και τον Νίκο πίσω μου με ένα 357 στα χέρια έμεινε χαμένος να μας κοιτάζει. Σαν πιο κοινωνικός και χαβαλετζής και δίχως καμία σφαίρα στο μύλο του Μάγκνουμ, ο Νίκος έμεινε να του κάνει παρέα κι εγώ βγήκα να μεταφορτώσω τα πράγματα στο επιταγμένο όχημα. Κατά σύμπτωση, στο πορτ μπαγκάζ μέσα σε δυο σάκους μεταφέραμε κι έναν μεγάλο αριθμό όπλων, πέρα από τον ατομικό οπλισμό.

Μετά από πέντε λεπτά, ξαναμπαίνοντας στο γραφείο το κλίμα είχε αλλάξει εντελώς. Γέλια... Χαβαλές... Μια χαρά! Τον είχε φτιάξει ο Νίκος σε βαθμό να έχει ξαναπεράσει στη ζώνη του το άδειο 357! Φεύγοντας, του ζητήσαμε να καθυστερήσει το τηλεφώνημα στην αστυνομία, γιατί αν πέφταμε σε μπλόκο θα ακολουθούσε καταδίωξη και ανταλλαγή πυρών. Το πρώτο που θα την πλήρωνε ήταν το δικό του αυτοκίνητο!

– Όχι, παιδιά μου, μην ανησυχείτε! Πόση ώρα θέλετε να πάτε στη δουλειά σας;

– Μία... δύο ωρίτσες το πολύ.

– Εντάξει, εντάξει... Αλλά όπως είπαμε, αύριο μου το δίνετε πίσω!

– Ο λόγος μας συμβόλαιο! Μας εξήγησε την οδηγική συμπεριφορά του αυτοκινήτου, μας παρακάλεσε να το προσέχουμε, μας ευχήθηκε καλή τύχη και ξεκινήσαμε...

Το επόμενο βράδυ, όπως του είχαμε υποσχεθεί, ο Νίκος τον πήρε τηλέφωνο για να του επιστρέψουμε το αυτοκίνητο.

– Το αυτοκίνητό σου είναι στο πάρκινγκ του κέντρου υγείας των Σοφάδων και το κλειδί του στην εξάτμιση... Μην αργήσεις και το ξαφρίσουν!

– Σ' ευχαριστώ, παλικάρι μου, σ' ευχαριστώ πολύ! Τα καλύτερα λόγια μου είπαν στην αστυνομία για σας! Σας ξέρουν καλά... Να σταματήσετε αυτό που κάνετε, είστε καλά παιδιά...

– Μείνε ήσυχος, ήταν η τελευταία μας παρανομία, πάμε για καλόγεροι!

| Ο ξυπόλητος δραπέτης |

Η σύντομη ιστορία που ακολουθεί δεν θυμάμαι πού ακριβώς διαδραματίστηκε (λόγω του άγνωστου έως τότε σε μένα τόπου), μα σίγουρα στα παραθαλάσσια μεταξύ Θεσσαλονίκης-Καβάλας...

Από βραδύς προσεγγίσαμε μια ερημική παραλία για να βγάλουμε τη νύχτα, να ξεκουραστούμε και να κολυμπήσουμε λίγο. Θυμάμαι είχαμε κι ένα καρπούζι μαζί μας!

Φτιάξαμε έναν αυτοσχέδιο λιμένα από πέτρες στην άκρη της θάλασσας μην το πάρει το ρέμα και το αφήσαμε όλη τη νύχτα να το δροσίζει η θάλασσα για να το φάμε την επομένη παγωμένο!

Σαν ξυπνήσαμε το πρωί, είδαμε το καρπούζι να έχει ανοίξει πανιά και να αρμενίζει στα βαθιά της θάλασσας! Αν και δεν ήμασταν δεινοί κολυμβητές, καταφέραμε να το συλλάβουμε για να το οδηγήσουμε στον ίσιο δρόμο. Τζάμπα ο κόπος. Το αλάτι και τα πολλαπλά χτυπήματα της θάλασσας το μαλάκωσαν σαν σφουγγάρι! Άμα είσαι βουνίσιος... Δεν τα βάψαμε και μαύρα. Το

χαρήκαμε με βουτιές μέχρι αργά το μεσημέρι. Ξυπνήσαμε μετά από έναν μεσημβρινό υπνάκο με ριγμένα πίσω τα καθίσματα κι αποφασίσαμε να φύγουμε. Δεν κάναμε καν τον κόπο να κατέβουμε. Όπως ήμασταν, κλείσαμε τις πόρτες κι αμέσως ξεκινήσαμε. Εκεί έγινε και το λάθος, το οποίο θα διαπίστωνα όταν πια ήταν αργά... Επιλέξαμε κι ακολουθήσαμε ένα δευτερεύοντα δρόμο με κατεύθυνση τη δυτική Μακεδονία. Είχε πολλή ζέστη. Με ανοιχτά όλα τα παράθυρα να μπαίνει ο καλοκαιρινός άνεμος απολαμβάναμε τη διαδρομή, όταν στη μέση μιας ευθείας ενός περίπου χιλιομέτρου ορατής διαδρομής και σε ένα ερημικό δίχως ψυχή τοπίο είδαμε στη δεξιά πλευρά του δρόμου αστυνομικό μπλόκο! Η αυθόρμητη αντίδρασή μου ήταν να πιάσω τουφέκι. Σκύβοντας όμως να το πιάσω, διαπίστωσα ότι ήμουν ξυπόλητος! Τότε θυμήθηκα ότι φεύγοντας απ' την παραλία, τα παπούτσια μου ήταν στην οροφή του αυτοκινήτου! Φτου σου, πουτάνα θάλασσα...

– Νίκο... Δεν έχω παπούτσια, κανόνισε την πορεία σου. Βασίζομαι μόνο στο τιμόνι σου... Αλλιώς σκοτώνω έναν να πάρω τα δικά του!

– Ησύχασε, δεν θα μας σταματήσουν, μου απάντησε με σιγουριά και πραότητα βουδιστή μοναχού!

Ο ορατός δρόμος στο πρώτο μισό χιλιόμετρο ήταν ελάχιστα κατηφορικός και συνέχιζε με την ανάλογη ανηφόρα για να χαθεί πίσω απ' τους λόφους. Εκείνη την ώρα δεν κινούταν κανένα άλλο αυτοκίνητο πάνω του. Το μπλόκο είχε στηθεί ακριβώς στη μέση της ορατής διαδρομής, όπου στην άκρη έχασκε ένα ξεχαρβαλωμένο μοναχικό κτίσμα.

Δεν φαινόταν τίποτα σπουδαίο... Ένα τζιπ με τρεις αστυνομικούς από κάποιο τοπικό τμήμα ήταν!

Πλησιάζοντας στα εκατόν πενήντα μέτρα, ο ένας απ' αυτούς έφτασε νωχελικά στην άκρη της ασφάλτου και σήκωσε βαριεστημένα το χέρι του, σαν να μας χαιρετούσε! Χωρίς να κόψουμε ελάχιστα ταχύτητα, μόλις περάσαμε δίπλα του του ανταποδώσαμε το χαι-

ρετισμό με τη σειρά μας! Έμεινε για λίγο να κοιτάζει το αυτοκίνητο να απομακρύνεται, στη συνέχεια πήγε κοντά στους άλλους δύο για να κάνουν ένα μίνι συμβούλιο για το ποια θα ήταν η αντίδρασή τους! Όταν πια είχαμε φτάσει στο τέλος της ευθείας του δρόμου, τότε μπαίναν στο τζιπ να μας κυνηγήσουν! Χαλαρά...

Πέφτοντας στην πίσω πλευρά των λόφων, ο δρόμος ήταν κατηφορικός με πολλές στροφές κι εμείς κάναμε τα δικά μας... Στον πρώτο αριστερά βγήκαμε απ' την πορεία μας, στην πρώτη κωμόπολη που συναντήσαμε ο Νίκος μπήκε στο πρώτο κατάστημα παπουτσιών, αγόρασε το πρώτο ζευγάρι αθλητικά παπούτσια που είδε κι εγώ έπαψα να είμαι ο πρώτος ξυπόλητος δραπέτης που κυνήγησε ποτέ η ΕΛ.ΑΣ.!

Ούτε να χαλαρώσεις λίγο...

| Μερτσέντες 300 |

Είχαμε βγει για αυτοκίνητο εκείνο το βράδυ σε γειτονιές της πόλης των Τρικάλων. Ήταν σχετικά νωρίς, όταν σε ένα στενό έξω από ένα χαμόσπιτο, με αναμμένα φώτα, κατεβασμένα παράθυρα και κινητήρα σε λειτουργία, εντοπίσαμε ένα σπορ δίπορτο Μερσεντές 300 με γερμανικές πινακίδες. Ήταν σπάνιο κομμάτι, πολύ καλό για να 'ναι αληθινό. Πρότεινα στον Στέλιο, που ήταν οδηγός, να κάνει ένα γύρο το τετράγωνο και να με αφήσει στη γωνία της ευθείας του δρόμου, όπου πενήντα μέτρα παρακάτω ήταν παρκαρισμένο το υποψήφιο θύμα. Δεν έπρεπε να χάσει την οπτική μαζί μου. Αν έβλεπε ότι το παίρνω, θα ακολουθούσε πίσω μου. Αν κάτι απρόοπτο συνέβαινε, θα ερχόταν να μπω στο αυτοκίνητο.

Πήρα το ατομικό σακιδιάκι και βαδίζοντας πάνω στο πεζοδρόμιο έφτασα έξω απ' τη Μερσεντές. Έριξα μια ματιά τριγύρω, απόλυτη ησυχία. Άνοιξα, πέταξα το σακίδιο στη θέση του συνοδηγού κι έκατσα στου οδηγού. Τότε, ήρθε η πρώτη έκπληξη... Το αυτοκίνητο

είχε αυτόματο κιβώτιο, που εγώ δεν είχα ξαναοδηγήσει τέτοιο! Σκέφτηκα πως ήταν παρακινδυνευμένο να προσπαθήσω να μάθω εκείνη τη στιγμή. Δεν έμεινα πάνω από δέκα δεύτερα μέσα. Άρπαξα το σακίδιο κι άνοιξα την πόρτα να κατέβω. Σαν τον διάολο, τότε άνοιξε και η πόρτα του χαμόσπιτου (που απείχε πέντε μέτρα από αυτή του αυτοκινήτου) κι εμφανίστηκε ένας άντρας κρατώντας από το χέρι ένα μικρό κοριτσάκι γύρω στα πέντε.

Με είδε να βγαίνω απ' το αυτοκίνητό του... Τράβηξα αμέσως όπλο να το δει και προχώρησα πάνω στο πεζοδρόμιο να φτάσω στον Στέλιο που με έβλεπε και με περίμενε. Όταν τον προσπέρασα ένα-δυο μέτρα, άφησε το κοριτσάκι και μου επιτέθηκε πισώπλατα. Κατάλαβα νωρίς την κίνησή του... Πυροβόλησα μια φορά κάτω στο πεζοδρόμιο να το ακούσει και να σταματήσει. Ήταν κοντινή η απόσταση, ήδη είχε πολλή ορμή να τον σταματήσει ο πυροβολισμός. Έπεσε πάνω μου με όση δύναμη είχε και βρέθηκα γονατιστός κάτω στο πεζοδρόμιο με αυτόν πάνω στους ώμους μου.

Εξοργίστηκα! Έμπηξα με δύναμη στην κοιλιά του το Γκλοκ και πάτησα τη σκανδάλη. Δεν εκπυρσοκρότησε, γιατί με τη δύναμη που το έβαλα στην κοιλιά του τράβηξε λίγο πίσω το κλείστρο. Εκείνη τη στιγμή πίστεψα πως έπαθε αφλογιστία και δεν μου ήταν εύκαιρο πάνω σε πάλη να ξαναοπλίσω. Αυτό και συν ότι το μικρό κοριτσάκι ούρλιαζε όση ώρα ο ήρωας πατέρας του πάλευε μαζί μου με εκνεύρισε ακόμη περισσότερο. Τον αρπάζω και τον γυρνώ ανάποδα με την πλάτη στο οδόστρωμα. Κατάλαβε ότι είμαι δυνατός, δεν θα τα 'βγαζε πέρα μαζί μου. Σηκώθηκε αμέσως και ο πούστης αντί να πάει στο κοριτσάκι που έκλαιγε γοερά, έτρεξε για να κρυφτεί πίσω από ένα αυτοκίνητο στο απέναντι πεζοδρόμιο. Όπλισα και πήγα πίσω στην κρυψώνα του και τον σημάδεψα. Ήθελα όσο τίποτα να του ρίξω μία στο κεφάλι... Τον γλίτωσε το τσιριχτό κλάμα της εγκαταλελειμμένης μικρής κι ο Στέλιος που έφτασε δίπλα μου φωνάζοντας να μπω στο αυτοκίνητο να φύγουμε...

Τη θεοποίηση της λαμαρίνας απ' τον Έλληνα την έζησα από

πρώτο χέρι στη Γερμανία. Ψύχωση... Δουλεύαν απ' το πρωί ως το βράδυ, για να μπορέσουν το καλοκαίρι να κατέβουν στα χωριά τους με ένα μουράτο αυτοκίνητο! Κι αυτός εδώ ο τύπος έβαλε σε άμεσο κίνδυνο την κόρη του μαζί και το φτηνό τομάρι του για να προστατεύσει την ακριβοθώρητη μουράτη λαμαρίνα του. Που στην πραγματικότητα δεν κινδύνευε, το έβλεπε ξεκάθαρα ότι την εγκατέλειψα.

Άβυσσος η ψυχή των ηλιθίων... Αν πρόσεχαν τους εαυτούς τους όσο και τα αυτοκίνητά τους, θα είχαν τουλάχιστον την ίδια αξία μ' αυτά...

| Ατύχημα |

Έμεινα για λίγο ακίνητος. Κρατώντας δυνατά το τιμόνι του Ρενό, προσπαθούσα να καταλάβω αν έχω πάθει κάποια ζημιά... Τα πόδια και τα χέρια μου ήταν εντάξει, αλλά πονούσα στους ώμους και την πλάτη. Και μου 'λεγε η μάνα μου... να φοράς ζώνη! Έψαξα στο πίσω μέρος της μέσης μου, έλειπε απ' τη θήκη του το Γκλοκ. Κοίταξα στη θέση του συνοδηγού, έλειπε και το Καλάσνικοφ. Έψαξα στο πίσω μέρος του αυτοκινήτου και το μόνο που βρήκα ήταν το μικρό σακίδιο πλάτης. Το έπιασα και προσπάθησα να ανοίξω την πόρτα. Δεν άνοιγε...

– Είσαι καλά; άκουσα μια φωνή απ' έξω!

Γύρισα λίγο αριστερά το κεφάλι μου και είδα δυο άντρες γύρω στα τριάντα να με κοιτάζουν!

– Έτσι νομίζω... αλλά δυσκολεύομαι να βγω... αν μπορείτε...

Ο ένας ήταν ίσα με εκατόν είκοσι κιλά. Έπιασε την πόρτα απ' έξω και την ξεκόλλησε!

Βγήκα έξω με το βλέμμα μου να ψάχνει εναγωνίως κάποιο απ' τα όπλα μου.

– Ήμασταν πίσω σου... Είδαμε το ατύχημα και σταματήσαμε

να βοηθήσουμε... Καλέσαμε την αστυνομία και έρχεται... Θέλεις κάτι άλλο;

Όση ώρα μου μιλούσαν, ψάχνοντας, εντόπισα το Καλάσνικοφ στο αμμώδες έδαφος και ήδη το κράταγα στα χέρια μου. Όπλισα να δω αν λειτουργεί κι αμέσως απάντησα στην ερώτησή τους.

– Εσάς όχι. Μπορείτε να περιμένετε την αστυνομία να τους πείτε τι είδατε!

Δρασκέλισα τα λίγα μέτρα μέχρι την άσφαλτο, όπου είχαν αφήσει ένα BMW με αναμμένο κινητήρα. Πέταξα στη θέση του συνοδηγού το Καλάσνικοφ μαζί με το σακίδιο κι έπιασα το τιμόνι. Οι δύο εμβρόντητοι ευεργέτες μου φτάσανε διστακτικά έξω από το παράθυρο και με παράπονο κάναν μια απέλπιδα προσπάθεια να με μεταπείσουν.

– Ρε φίλε, θα μας πάρεις το αυτοκίνητο; Γιατί;

– Δεν έπρεπε να καλέσετε την αστυνομία, παιδιά... Μην ανησυχείτε, θα το πάρετε πίσω μέσα στη μέρα.

Πρώτη, δευτέρα και φύγαμε. Στα πρώτα χιλιόμετρα, το δεξί μου χέρι παρέλυσε εντελώς. Οδήγησα μόνο με το αριστερό απ' τη Χαλκηδόνα μέχρι την περιοχή των Γρεβενών.

Στο δικαστήριο οι δύο ληστευθέντες ψεύδονταν ότι είχαν στο αυτοκίνητο πέντε εκατομμύρια δραχμές και ότι εγώ πυροβόλησα αρκετές φορές πριν τους πάρω το αυτοκίνητο. Η πρόεδρος κατάλαβε ότι έλεγαν ψέματα και τους έβαλε κωλόχερο!

– Έχετε συναίσθηση των λεγομένων σας; Με την κατάθεσή σας ο κατηγορούμενος μπορεί να καταδικαστεί για απόπειρες ανθρωποκτονίας. Η αστυνομία δεν βρήκε κάλυκες στο σημείο. Πυροβολήσατε, κύριε Παλαιοκώστα, κατά την ώρα του γεγονότος;

– Το μόνο που έκανα, κυρία πρόεδρε, ήταν να δοκιμάσω το κλείστρο αν λειτουργεί το όπλο. Τίποτε άλλο.

– Εδώ, κύριοι μάρτυρες, λέτε ότι στο αυτοκίνητο είχατε πέντε εκατομμύρια δραχμές. Πού ακριβώς τα είχατε;

– Σε ένα τσαντάκι κάτω από το κάθισμα του οδηγού!

– Βρήκατε τα χρήματα αυτά, κύριε Παλαιοκώστα;

– Εγώ πήρα το αυτοκίνητό τους με μόνο σκοπό να διαφύγω. Δεν είχα άλλη επιλογή, είχαν καλέσει ήδη την αστυνομία. Όταν το εγκατέλειψα, δεν είχα κανένα λόγο να ψάχνω κάτω απ' τα καθίσματα.

– Και πού πήγαν αυτά τα λεφτά;

– Αν υπήρξαν ποτέ, ίσως τα 'κλεψε καμιά πονηρή αλεπού μετά που το παράτησα!

| Πεδίο βολής |

Κατακαλόκαιρο, ντάλα μεσημέρι, σαράντα βαθμοί κελσίου. Να σκάει ο τζίτζικας. Κι εγώ να οδηγώ στο κέντρο του θεσσαλικού κάμπου. Τι χειρότερο! Είχα τρεις ώρες συνεχόμενης οδήγησης κι άλλες τόσες μπροστά μου, γι' αυτό είπα να κάνω μια στάση να ξεκουραστώ εγώ και το αυτοκίνητο. Προμηθεύτηκα έναν στιγμιαίο καφέ, παγωμένο νερό από περίπτερο του Παλαμά και μετά από δυο-τρία χιλιόμετρα προς Φαρκαδόνα, μπήκα σε ένα αδιέξοδο ανοιχτό μέρος που κάναν σκιά μερικές ακακίες.

Αφού έσβησα τον κινητήρα του αυτοκινήτου, βάλθηκα να φτιάχνω το καφεδάκι μου. Ενόσω το έφτιαχνα, παρατήρησα ότι λίγο πιο πέρα, σε ένα μικρό παλιό νταμάρι και στη βάση ενός πετρώδους λοφίσκου, υπήρχαν στόχοι. Αλλά δεν φαινόταν να χρησιμοποιούνται. Άλλωστε, ποιος τρελός θα ερχόταν τέτοια ώρα για σκοποβολή! Κι όμως, δεν πρέπει να κάνεις λογικούς συνειρμούς, όταν πρόκειται για έλληνες αστυνομικούς. Το ξανάπαμε, δεν τους πτοεί τίποτα! Είναι παντός καιρού και θα το αποδείκνυαν έμπρακτα. Ένα ολοκαίνουριο, καλογυαλισμένο Πριμέρα περιπολικό εμφανίστηκε να κινείται απέναντι στην άσφαλτο. Έκοψε ταχύτητα κι αργά αργά μπήκε για να συνεχίσει στο χαλικόδρομο. Στο πλάτωμα, ο χαλικόδρομος έκανε έναν κύκλο και ξανάσμιγε, ενώ στη μέση του

κύκλου είχε ξεραμένα απ' το καλοκαίρι χόρτα. Εγώ βρισκόμουν στο τέρμα του κύκλου.

Βλέποντας το περιπολικό να μπαίνει στο χαλικόδρομο, πήρα το παγωμένο καφεδάκι μου (που δεν πρόλαβα να πιω γουλιά) και κάθισα στη θέση του οδηγού. Αμέσως, έβαλα σε λειτουργία τον κινητήρα κι απασφάλισα το Καλάσνικοφ. Φτάνοντας στην αρχή του κύκλου, το περιπολικό σταμάτησε για λίγο. Ο λόγος ήταν γιατί είχα βάλει έτσι το αυτοκίνητο, που από όποια μεριά και να ερχόταν μπορούσα να φύγω απ' την άλλη. Μετά από μια ταλάντευση, αποφάσισαν να έρθουν από αριστερά μου. Ξεκίνησα κι εγώ να πάω από δεξιά. Κάναν όπισθεν κι έσπευσαν να με προϋπαντήσουν. Έκανα αναστροφή και πήγα απ' την άλλη. Ξανά μανά. Όπισθεν και τανάπαλιν...

Καααλά.. Σιγά μην παίξω την κολοκυθιά μες στο λιοπύρι! Πήγα καταπάνω τους... Έβαλα το μισό αυτοκίνητο μέσα στα χόρτα και βρεθήκαμε δίπλα δίπλα να κοιταζόμαστε απ' τα ανοιχτά παράθυρα στο ένα μέτρο. Ήταν τέσσερις. Οι τρεις κάποιας ηλικίας και γιομάτοι αστέρια, με τον οδηγό νεότερο και με λιγότερα.

«Τι κοιτάτε, ρε τενεκέδες! Άααντε γααμηθείτε!», τους είπα με πολύ νεύρο και θυμό! Αμέσως πάτησα γκάζι, αφήνοντάς τους σύξυλους με γουρλωμένα μάτια! Έφτασα στην άσφαλτο και μόνο τότε βάλαν φάρο και σειρήνα. Αλλά δεν είχαν κάνει ακόμη αναστροφή. Το καθυστερούσαν. Δεν είχαν καμιά διάθεση να ξαναδούν μπροστά τους έναν ηλιοβαρεμένο! Για σκοποβολή κίνησαν, όχι για πόλεμο!

Κατευθύνθηκα προς τον Παλαμά και στα πρώτα στενά στάθμευσα το αυτοκίνητο να ακούω τη σειρήνα. Μόλις πέρασαν, γύρισα πίσω να πάω στη δουλειά μου. Απλά το καφεδάκι το ήπια καθοδόν!

Πρωινό Κυριακής. Απολαμβάνοντας το φρέσκο καφεδάκι μου, οδηγούσα χαλαρός ένα τετρακίνητο Νισάν στον επαρχιακό δρόμο Αριδέας-Έδεσσας. Τι πρωτότυπο, θα μου πεις! Υπομονή... Πάντα μπροστά είναι οι εκπλήξεις!

Ο γεμάτος στροφές δρόμος διέσχιζε κατά μήκος τις πλαγιές ενός κατάφυτου από βελανιδιές βουνού, που κάθε τόσο μπαινόβγαινε στις δασώδεις πτυχές του. Βρισκόμουν ήδη κοντά στην Έδεσσα. Μπροστά μου, προπορευόταν με χαμηλή ταχύτητα ένα άλλο αυτοκίνητο που πότε το έβλεπα πότε το έχανα. Λιγότερο από ένα χιλιόμετρο πριν τα πρώτα σπίτια, ο δρόμος έμπαινε στην τελευταία πτυχή του βουνού και συνέχιζε για να εξαφανιστεί λόγω βλάστησης στην απέναντι πλαγιά. Το προπορευόμενο αυτοκίνητο ήταν στα πενήντα μέτρα μπροστά μου. Το είδα να παίρνει την αριστερή στροφή της ρεματιάς και να χάνεται. Όσο πλησίαζα τη στροφή, μέσα από τις πυκνές φυλλωσιές, διέκρινα κινητικότητα στην απέναντι πλευρά του δρόμου. Βγαίνοντας απ' τη στροφή, είδα τα πάντα να γίνονται μπλε κι άσπρα!

Απ' τα δεκαπέντε μέτρα και μετά, δεξιά κι αριστερά και κατά μήκος του δρόμου, ήταν γεμάτο αστυνομικούς με πολλά παρκαρισμένα περιπολικά διαφόρων τύπων. Δεξιά, από ένα στενό δρομάκι, εκείνη ακριβώς τη στιγμή κατηφόριζαν με αναμμένους φάρους το ένα πίσω απ' το άλλο μια ντουζίνα ασφαλίτικα, ακολουθούμενα από ατελείωτα περιπολικά. Το πρώτο ασφαλίτικο μόλις έχωνε τη μούρη του στο οδόστρωμα της πορείας μου. Ταυτόχρονα, αφήνοντας το προπορευόμενο όχημα να συνεχίσει την πορεία του, κάμποσοι μπάτσοι μπήκαν στη μέση του δρόμου να ανακόψουν τη δικιά μου πορεία...Τρελός παπάς σας βάφτισε! Κατεβάζω ταχύτητα και τέρμα το γκάζι. Πεταχτήκαν στην άκρη. Το ασφαλίτικο φρέναρε απότομα, αναγκάζοντας και όσα ακολουθούσαν πίσω του να κάνουν το ίδιο. Με έναν ελιγμό αριστερά κατάφερα να μην πέσω πάνω

στο ασφαλίτικο. Συνέχισα με τέρμα γκάζια, ακούγοντας τους μπάτσους να φωνάζουν όλοι μαζί σηκώνοντας ψηλά τα χέρια:

– Εεεεεειιιι!

– Έεειι και ξερό σας...

Πυροβολισμούς δεν άκουσα, αλλά περίμενα ότι θα ακολουθήσει καταδίωξη. Για εκατό και περισσότερα ακόμη μέτρα, έβλεπα κι από τις δυο πλευρές του δρόμου μπάτσους. Εκείνη τη στιγμή απλώς τα μάτια μου φωτογράφιζαν χωρίς το μυαλό μου να αναλύει τις εικόνες, γιατί ήταν απασχολημένο με την επικείμενη καταδίωξη την οποία θεωρούσα κάτι παραπάνω από δεδομένη.

Με οδήγηση καταδίωξης, μπήκα απ' τη βορειοανατολική πλευρά της πόλης και βγήκα απ' τη βορειοδυτική με κατεύθυνση την Κοζάνη. Παραδόξως, ούτε έβλεπα ούτε άκουγα περιπολικά πίσω μου. Διένυσα μια απόσταση ασφαλείας και ξανάφερα στη μνήμη μου όλο το συμβάν, απ' την αρχή ως το τέλος. Κατέληξα στο ασφαλές συμπέρασμα ότι από διαβολική σύμπτωση έπεσα πάνω σε κάποιο πολύ σημαντικό πρόσωπο, που εκείνη ακριβώς τη στιγμή η πομπή έβγαινε στο δρόμο και έτυχε να είμαι εγώ αυτός που σταματήσαν. Όπως ήταν φυσικό κι αναμενόμενο, βλέποντας άξαφνα μπροστά μου τόσους μπάτσους να μου κλείνουν το δρόμο, το θεώρησα κάποιο δυνατό μπλόκο και αντέδρασα όπως αντέδρασα... Αυτή την εκδοχή την ενίσχυαν τα φωτογραφικά καρέ που ξανάφερα στη μνήμη μου και απεικόνιζαν τους παραταγμένους αστυνομικούς στις πλευρές του δρόμου των τελευταίων εκατό μέτρων να φοράνε λευκά γάντια. Συντόνισα το ραδιόφωνο σε τοπικό σταθμό για να ακούσω έκπληκτος σε ζωντανή σύνδεση την περιήγηση του προέδρου της δημοκρατίας Κωστή Στεφανόπουλου στην πόλη της Έδεσσας και εκείνη την ώρα μόλις είχε φύγει από το συγκεκριμένο σημείο που ήταν κάτι σαν αρχαιολογικός χώρος!

Έτσι, μου λύθηκε και η απορία γιατί δεν έγινε καταδίωξη. Γιατί και εκείνοι αιφνιδιάστηκαν. Δεν πήραν γρήγορα αποφάσεις, μιας και ήταν επιφορτισμένοι με την ομαλή ξενάγηση του προέδρου.

Το είχε χούγι εκείνος ο πρόεδρος να μην ανακοινώνει τις επισκέψεις του. Ειδάλλως, θα το γνώριζα γιατί ακόμη και εν κινήσει ενημερωνόμουν απ' το κρατικό ραδιόφωνο. Μερικά δευτερόλεπτα να αργούσα, υπήρχε μεγάλη πιθανότητα να γίνει θερμό επεισόδιο. Άααντε να πείσεις τους ανεξάρτητους-αμερόληπτους δικαστές ότι ήταν μια απλή σύμπτωση κι όχι απόπειρα δολοφονίας του προέδρου της δημοκρατίας. Είναι να (μην) σε θέλει...

Όταν έπεσα φυλακή, συμπτωματικά και πάλι, ένας συγκάτοικος στο κελί μου είχε συνήγορο τον γιο του Στεφανόπουλου, τον Ηλία, που δικηγορούσε στην Πάτρα! Εγώ τότε είχα πολλά δικαστήρια στην Πάτρα και ο συγκάτοικος πρότεινε να αναλάβει την υπεράσπισή μου ο Ηλίας... Φιλικά, χωρίς αμοιβή! Δέχτηκα και τον γνώρισα. Αν και τέκνο προέδρου δημοκρατίας, ήταν ο πιο ακομπλεξάριστος και χαλαρός δικηγόρος που είχα γνωρίσει ως τότε! Γι' αυτό και του εκμυστηρεύτηκα το συμβάν, να δω αντιδράσεις!

– Είσαι τρελός! Θα σκότωνες τον πατέρα μου! η αυθόρμητη-χιουμοριστική αντίδρασή του.

– Μιας και ζει ακόμα και είναι πρόεδρος δημοκρατίας και είσαι ο γιος του, πες του να κάνει κάτι για αυτή την ντροπή της δημοκρατίας, του είπα (εννοώντας το σύστημα κράτησης και απονομής της δικαιοσύνης).

– Πιστεύεις ότι ο πατέρας μου μπορεί να κάνει κάτι γι' αυτό; Ο πολιτικός κόσμος είναι ένα μεθυσμένο μπουλούκι πάνω σε καράβι εν μέσω θαλασσοταραχής που προσπαθεί να βρει τις ισορροπίες του κι ο πατέρας μου απλώς προεδρεύει! μου απάντησε ο Ηλίας...

Αααεεντε και καλό πάτο!

| Οι Ράμπο |

Ήταν μεγαλοβδόμαδο, κοντά στο Πάσχα. Πάρκαρα το ολοκαίνουριο δίλιτρο Γκραν Βιτάρα στο υπαίθριο πάρκινγκ σούπερ μάρκετ λίγο

έξω από πόλη της κεντρικής Μακεδονίας και πήγα για τα πασχαλιάτικα ψώνια μου!

Δεν είχαν περάσει μερικές μέρες απ' όταν με ένα ρουμανάκι, καλό κλέφτη και διαρρήκτη χρηματοκιβωτίων, είχαμε σηκώσει το συγκεκριμένο τζιπ με το κλειδί του από έκθεση αυτοκινήτων. Απ' την αρχή φαινόταν ότι αυτό το Βιτάρα ήταν γκαντέμικο! Στις εκθέσεις, σε όλα τα καινούρια αυτοκίνητα η στάθμη της βενζίνης βρίσκεται στη ρεζέρβα. Πενήντα χιλιόμετρα απ' την έκθεση, διαρρήξαμε ένα ερημικό βενζινάδικο και γεμίσαμε το ντεπόζιτο βενζίνη. Όταν πήγαμε να ξεκινήσουμε, το Βιτάρα δεν έπαιρνε μπροστά. Αντί για βενζίνη, γεμίσαμε το ντεπόζιτο με πετρέλαιο! Για λόγους που μόνο ο βενζινάς γνώριζε, η κάνουλα που έπρεπε να βγάζει βενζίνη έβγαζε πετρέλαιο. Αργά το καταλάβαμε, μα δεν το βάλαμε κάτω. Σπρώξαμε το Βιτάρα σε μια σκοτεινή κατηφορική ράμπα που οδηγούσε έξω απ' την πόρτα του υπογείου και το παρκάραμε. Εκεί στα σκοτεινά, επί ώρα πατούσαμε επανειλημμένα το γκάζι και γυρίζαμε το διακόπτη μέχρι να φύγει όλο το πετρέλαιο απ' το λαστιχάκι τροφοδοσίας που είχαμε αποσυνδέσει. Κατόπιν το φουλάραμε αμόλυβδη. Αυτή τη φορά απ' την κάνουλα πετρελαίου!

Το Βιτάρα ήταν τζιπ με δίλιτρο κινητήρα και τετρακίνηση, κάτι που βόλευε στις μετακινήσεις μου. Συν ότι δεν το έκλαιγε ή το έψαχνε κάποιος ιδιοκτήτης, σκέφτηκα να το κρατήσω ως προσωπικό μέσο μετακίνησης. Γι' αυτό, ζήτησα απ' τα παιδιά που μένανε στην Αθήνα να εντοπίσουν πανομοιότυπο τζιπ και να πάρουν τον αριθμό κυκλοφορίας του, για να μπορέσω έτσι να φτιάξω πλαστές πινακίδες. Τα παιδιά αργούσαν, το συγκεκριμένο μοντέλο μόλις κυκλοφόρησε, ήταν δυσεύρετο. Προσωρινά, μέχρι να έχω τα καινούρια νούμερα, του φόρεσα κλεμμένες γερμανικές με ημερομηνία λήξης. Λόγω μεγαλοβδόμαδου, πίστευα πως κανείς δεν θα ασχοληθεί με λεπτομέρειες. Λογάριασα χωρίς τον ξενοδόχο...

Όταν έκανα τα ψώνια μου, βγήκα απ' το σούπερ μάρκετ κρατώντας μια σακούλα στα χέρια. Το αυτοκίνητο το είχα αφήσει

δεξιά μου, με μούρη στον τοίχο της μάντρας του πάρκινγκ. Στο πίσω μέρος του τζιπ, είδα ένα μαύρο BMW με ανοιχτές πόρτες που μισόκλεινε την έξοδο του Βιτάρα. Μια καλοντυμένη κυρία γύρω στα σαράντα, κρατώντας ένα ντοσιέ στα χέρια, περιεργαζόταν τις πινακίδες και δύο μαντραχαλαίοι, με τσαντάκια απόκρυψης όπλου στη μέση τους, τριγυρνούσαν το τζιπ! Κοντοσταμάτησα να αξιολογήσω την κατάσταση. Το μαύρο BMW, το όλο παρουσιαστικό τους και ιδιαίτερα η συμπεριφορά τους δεν παραπέμπαν σε αστυνομικούς αλλά σε κάτι κοντινό. Πιθανολόγησα πως ήταν του ΣΔΟΕ. Προφανώς εντόπισαν τη ληγμένη πινακίδα και θεώρησαν ότι λύθηκε το οικονομικό πρόβλημα της Ελλάδας! Δεν γνώριζα αν είχαν δώσει στην αστυνομία τις πινακίδες και περίμεναν να φτάσει από στιγμή σε στιγμή κάποιο περιπολικό.

Το ένοπλο σώμα του ΣΔΟΕ ήταν νεοσύστατο απ' το τότε υπουργείο οικονομικών. Στους ένοπλους άντρες προσέδωσε το βαρύγδουπο προσωνύμιο «ράμπο» και τους ξαμόλησε στους δρόμους να πατάξουν το οικονομικό έγκλημα! Σύμφωνα με τους ιθύνοντες του υπουργείου, ο κάθε διερχόμενος οδηγός που κινούνταν στο οδικό δίκτυο της χώρας, στο πορτ μπαγκάζ του αυτοκινήτου του κουβάλαγε βαλίτσες γεμάτες ζεστό χρήμα! Τέτοιο και τόσο είναι το θράσος των καρεκλοκένταυρων, στην προσπάθειά τους να αποπροσανατολίσουν τον κοσμάκη σχετικά με το πού κρύβεται το χρήμα και να μαζέψουν ψήφους από προσλήψεις ράμπο! Αξιοθαύμαστη και η αντοχή αυτού του λαού στην κοροϊδία!

Οι ράμπο λοιπόν είχαν πάρει σοβαρότατα το ρόλο τους. Πολλές φορές τους πέτυχα να κάνουν μπλόκα σε επαρχιακούς δρόμους. Ερευνούσαν εξονυχιστικά τα πορτ μπαγκάζ των διερχόμενων οχημάτων, μήπως ανακαλύψουν τις οφ σορ με τον πακτωλό κλεμμένου χρήματος! Ευτυχώς για εκείνους, δεν με σταμάτησαν ποτέ να τους στείλω στον Αχέροντα να το ψάξουν! Αυτά κι άλλα πολλά πέρασαν αστραπιαία απ' το μυαλό μου και τα πήρα στο κρανίο! Έβγαλα απ' την τσέπη μου το κλειδί, πάτησα το ξεκλείδωμα και πήγα ίσια

κατά πάνω τους. Ακούγοντας τον ήχο απ' τις ασφάλειες που σηκώνονται και τα αλάρμ του Βιτάρα να αναβοσβήνουν, γύρισαν προς το μέρος μου. Η κυρία με το ντοσιέ ήταν στη μέση της πίσω πόρτας και οι μαντραχαλαίοι στις άκρες του πίσω μέρους του τζιπ. Όταν έφτασα κοντά τους και βλέποντας πως η κυρία δεν ξεκουμπιζόταν απ' την πόρτα, της απευθύνθηκα με ύφος και φωνή που δεν επιδέχεται άρνηση:

– Κάντε σας παρακαλώ στην άκρη να ανοίξω την πόρτα!

– Δικό σας είναι το αυτοκίνητο; ρώτησε καθώς τραβήχτηκε στην αριστερή άκρη.

– Θα σας χρησιμεύσει σε κάτι αν το μάθετε; τη ρώτησα με το ίδιο ύφος και φωνή, ενώ ταυτόχρονα άνοιξα την πίσω πόρτα, πέταξα μέσα τη γεμάτη σακούλα του σούπερ μάρκετ και την ξανάκλεισα.

– Είμαστε του ΣΔΟΕ, μου λέει, σίγουρη ότι στο άκουσμα και μόνο της υπηρεσίας που υπηρετούσε θα τα κάνω πάνω μου!

– Ούτε σας ρώτησα ούτε με απασχολεί το επάγγελμά σας, κυρία μου, της απάντησα και αμέσως προσπέρασα αυτή και τον ένα μαντράχαλο, έφτασα στην πόρτα του οδηγού και την άνοιξα! Οι ράμπο δεν κάναν καμιά κίνηση, ούτε καν μίλησαν. Ήμουν πανέτοιμος κι αποφασισμένος στην παραμικρή επιθετική κίνησή τους να τους κάνω χοντρή λαχτάρα... Ενδόμυχα ευχόμουν να αντιδράσουν, για να δοκιμάσω στην πράξη τη ραμποσύνη τους!

Η κυρία με το ντοσιέ στα χέρια με ακολούθησε ρωτώντας:

– Από πού είστε, πού μένετε;

– Απ' το Μοσχόφυτο και δεν έχω διεύθυνση! της απάντησα συνεχίζοντας τη δουλειά μου σαν να μην υπήρχαν! Κάθισα στη θέση του οδηγού έβαλα το κλειδί στην κλειδαριά και το γύρισα.

Εκείνη, στάθηκε στην ανοιχτή πόρτα και μου είπε:

– Θα φύγετε; Δεν μπορείτε να φύγετε!

– Γιατί; Ποιος με εμποδίζει;

– Το αυτοκίνητο έχει ληγμένες πινακίδες! Κυκλοφορεί παράνομα!

– Αν το μόνο παράνομο που βλέπετε μπροστά σας είναι οι πινακίδες, δεν κάνετε για αυτή τη δουλειά! της είπα.

Έκλεισα την πόρτα, έκοψα όλο δεξιά το τιμόνι, έβαλα όπισθεν και με ελιγμό απέφυγα το BMW τους. Οι ράμπο πετάχτηκαν στην άκρη. Δεν τους είδα πολύ πρόθυμους να αναλάβουν πρωτοβουλία. Γύρισα το τζιπ, πάτησα γκάζι και κατευθύνθηκα προς την έξοδο του πάρκινγκ. Είδα στους καθρέφτες να μπαίνουν κι εκείνοι στο BMW να ακολουθήσουν! Δεν τους ξανάδα... Δεν είχαν διάθεση ούτε τα εφόδια για καταδίωξη. Σίγουρα όμως ενημέρωσαν την αστυνομία να κινητοποιηθεί μήπως με εντοπίσει. Αυτό από μόνο του λειτουργεί ως υφιστάμενη καταδίωξη και ανάλογα πρέπει κανείς να πράξει μέχρι να απομακρυνθεί απ' την περιοχή.

| Ο τέλειος πολίτης |

Μπροστά μου, καβάλα σε μια εντούρο, προπορεύονταν τα δυο κρανοφορεμένα και φουλ οπλισμένα αλάνια. Εκείνο το πρωινό είχαμε βγει για μια ξεπέτα κι εγώ θα ζούσα ό,τι πιο απολαυστικό έχω ζήσει οπτικά κατά τη διάρκεια ληστείας τράπεζας. Κι αυτό χάριν ενός απίθανου τύπου.

Φτάνοντας στα τριάντα μέτρα απ' την τράπεζα, έβαλα το X3 σε ένα προεπιλεγμένο μικρό άνοιγμα δεξιά του δρόμου, που παρείχε πανοραμική κάλυψη του στόχου και κατέβασα το αριστερό παράθυρο. Ο δικός μου ρόλος ήταν του φύλακα άγγελου για τα δυο έμπειρα αλανάκια (ένα εκ των οποίων ο Σπυράκος), που είχαν σκίσει πολλές τράπεζες! Χαλαρά, σαν να μην τρέχει κάστανο, πέρασαν απέναντι, καβάλησαν το πεζοδρόμιο, πάρκαραν τη μηχανή μπροστά στην είσοδο της τράπεζας, κατέβηκαν, τραβήξαν απ' τις θήκες τα όπλα και χωθήκαν στο εσωτερικό της.

Απ' την αρχή του οπτικού ελέγχου, με τον οποίο είχα επιφορτιστεί και είχα την ευθύνη, τράβηξε την προσοχή μου ένας τύπος

γύρω στα τριάντα, με κοντομάνικο πουκάμισο, τζιν παντελόνι και μια διπλωμένη εφημερίδα στο ένα του χέρι, που στεκόταν αριστερά της εισόδου της τράπεζας. Φαινόταν σαν κάτι ή κάποιον να περίμενε. Όταν είδε τη μηχανή με τους δύο κρανοφορεμένους να παρκάρει στην είσοδο της τράπεζας, αναστατώθηκε! Το βλέμμα του κλείδωσε πάνω τους και τους ακολουθούσε μηχανικά. Το ίδιο ακριβώς έκανε και το δικό μου, κλείδωσε πάνω του και ακολουθούσε κάθε του κίνηση. Ο τύπος, βλέποντας τα παιδιά να τραβάνε όπλα πριν την είσοδο και να τον κοιτάζουν με νόημα, ξεκίνησε μια απίστευτη θεατρική παράσταση αυτόπτη μάρτυρα, που κάθε σεναριογράφος θα ήθελε να συλλάβει και να γράψει, κάθε σκηνοθέτης να σκηνοθετήσει και κάθε εικονολήπτης να αποθανατίσει.

Για μερικά δεύτερα το βλέμμα και το κεφάλι του ακολουθήσαν την κίνηση των δυο ληστών! Αμέσως μετά κι αφού πλέον ήταν σίγουρος για το τι θα επακολουθήσει, ακούμπησε τον δεξιό του ώμο στο αλουμινένιο κούφωμα της πόρτας, σταύρωσε χαμηλά τα πόδια του, άνοιξε τινάζοντας επιδεικτικά την εφημερίδα που κρατούσε, πήρε ένα ύφος απόλυτης αδιαφορίας κι άρχισε δήθεν να διαβάζει την εφημερίδα του σφυρίζοντας αδιάφορα (κυριολεκτώ)! Κάθε τόσο, η περιέργειά του τον ωθούσε να ξεσταυρώσει τα πόδια του, να κάνει ένα βήμα, να γυρίσει δεξιόστροφα για να κοιτάξει μέσα απ' την τζαμένια επιφάνεια και τις διαφανείς κουρτίνες στο εσωτερικό της τράπεζας! Αμέσως μετά, σαν το παιδί που έκανε αταξία, επέστρεφε απότομα κι ενοχικά στην πρότερη παράσταση. Ανοιχτή εφημερίδα, σταυρωμένα πόδια κι αδιάφορο σφύριγμα! Το ίδιο σκηνικό επαναλήφθηκε ίσα με τέσσερις φορές, ώσπου βγήκαν τα παιδιά απ' την τράπεζα, καβάλησαν τη μηχανή για να χαθούν στην ευθεία του δρόμου, όπου τους ακολούθησα να τους μαζέψω. Κι εκείνος συνέχιζε να σφυρίζει, με το ένα μάτι στην εφημερίδα και το άλλο να ακολουθεί τη μοτοσυκλέτα.

Μα τι άτομο! Απόλυτη συνειδητοποίηση! Δεν είχα ξανασυναντήσει ούτε και πίστευα ότι υπάρχει τόσο "ευσυνείδητος" πολίτης.

Πάντοτε έβλεπα πανικόβλητους να τρέχουν και να τηλεφωνούν στο εκατό. Δεν είμαι σε θέση να μαντέψω τις σκέψεις του, αλλά είμαι σίγουρος ποιο σκοπό είχε το σφύριγμά του.

«Ληστέψανε την τράπεζα και τι με νοιάζει εμένα... Άεεντε και καλή τύχη μάγκες...»

Θα 'θελα να τον γνωρίσω αυτόν τον τύπο... κι ας χρεωθώ τη ληστεία! Αν βέβαια στο μεταξύ δεν την έχουν ήδη χρεώσει σε άλλους που βογκήξαν στη φυλακή...

| Χρήσιμοι σεκιούριτι |

Εκείνο το απόγευμα ο δρόμος μου περνούσε έξω από ένα καινούριο πολυκατάστημα της Λάρισας. Από περιέργεια για το νέο ανθρώπινο δημιούργημα, είπα να κάνω μια στάση για έναν καφέ. Οδήγησα το Φίατ Πούντο στο ελεγχόμενο ανοιχτό πάρκινγκ του πολυκαταστήματος, το κλείδωσα και μπήκα στην κλιματιζόμενη αχανή αίθουσα. Ααααα! Πόσο ταιριαστό ζευγάρι ο καπιταλισμός και η απάτη! Υπέρλαμπρο! Εκθαμβωτικό! Πήρα έναν καφέ στο χέρι και βάλθηκα να εξερευνήσω κάθε γωνιά του υπερκαταστήματος! Ήταν οχτώ το βράδυ και το πολυκατάστημα έκλεινε στις εννιά. Με κυρίευσε το άγχος αν θα προλάβω να τα δω όλα!

Στις εννιά παρά, βρισκόμουν έξω απ' το Πούντο με μια βαλίτσα στο χέρι γεμάτη με διάφορα άχρηστα λαμπερά φώνια. Το μόνο που πραγματικά χρειαζόμουν ήταν η βαλίτσα. Τα υπόλοιπα ήταν χατίρι στο μάτι. Άφησα κάτω τη βαλίτσα κι έψαξα τις τσέπες μου για τα κλειδιά του Πούντο. Δεν τα βρήκα. Έψαξα το τσαντάκι που έκρυβα το όπλο, τίποτα. Έψαξα τα πράγματα στο εσωτερικό της βαλίτσας, τίποτα. Την παναγία του... Αυτό μας έλειπε τώρα.

Ξαναμπήκα στο φανταχτερό μπουρδέλο και έκανα μια περαντζάδα από όλα τα μαγαζιά τα οποία επισκέφτηκα πρωτύτερα, μήπως κάπου τα ακούμπησα και κάποιος τα βρήκε. Τζίφος. Ζήτησα

τη βοήθεια των ανθρώπων του περιπτέρου πληροφοριών. Εκείνοι κάλεσαν στα μεγάφωνα όποιον βρήκε κλειδιά αυτοκινήτου να τα παραδώσει στις πληροφορίες. Κατόπιν, κάλεσαν στον φορητό πομπό τον υπεύθυνο ασφαλείας του πολυκαταστήματος. Σε λίγο, κατέφτασε ένας τύπος γύρω στα πενήντα φορώντας τη στολή γνωστής εταιρείας σεκιούριτι! Του είπα το πρόβλημά μου και τον ρώτησα αν το αυτοκίνητο μπορούσε και ήταν ασφαλές να παραμείνει εντός του πάρκινγκ του πολυκαταστήματος για όλο το βράδυ και για όσο χρειαστεί.

– Βεβαίως και μπορεί. Το πάρκινγκ διαθέτει κλειστό κύκλωμα παρακολούθησης και εποπτεύεται όλο το εικοσιτετράωρο από άντρες της εταιρείας μας. Δεν έχετε να ανησυχείτε για τίποτα. Το αυτοκίνητό σας θα είναι απολύτως ασφαλές! μου απάντησε με προσβεβλημένο ύφος σαν να αμφισβήτησα την τιμή της οικογένειάς του.

– Μπορείτε σας παρακαλώ να κρατήσετε κι αυτή τη βαλίτσα σε κάποιο ασφαλές μέρος μέχρι να δω τι θα κάνω με το αυτοκίνητο;

– Φυσικά... Ειδικότητά μας η ασφάλεια!

Την πήρε και χωρίς κουβέντα έφυγε για τα ενδότερα. Έφυγα κι εγώ. Έξω απ' το κατάστημα, επιβιβάστηκα σ' ένα ταξί κι έφτασα στο κέντρο της πόλης. Προσπάθησα να επικοινωνήσω με κάποιους ανθρώπους που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στο ξαφνικό πρόβλημά μου, μα δεν απαντούσε κανείς στα τηλέφωνα. Το αυτοκίνητο είχε συναγερμό και ιμομπιλάιζερ. Στο εσωτερικό του, πέρα από τον ατομικό οπλισμό, είχε πολλά πράγματα που δεν έπρεπε να χαθούν. Ήταν αδύνατον να το διαρρήξω μόνος μου για να τα πάρω δίχως να έχω αυτοκίνητο διαφυγής. Αυτός ήταν κι ο λόγος που έβαλα τον υπεύθυνο ασφαλείας να μου το προσέχει! Αλλά ήταν παρακινδυνευμένο να παραμείνει για πολύ στο πάρκινγκ του πολυκαταστήματος, οι πινακίδες του ήταν κλεμμένες. Σε μια τυχαία ταυτοποίηση, θα υπήρχε σοβαρό πρόβλημα.

Με αυτά τα δεδομένα έπρεπε να δράσω μόνος μου. Έφτασα

με ταξί στην πόλη των Τρικάλων και στο πρώτο περίπτερο που συνάντησα στάθηκα τυχερός. Ένας τύπος άφησε το Γκολφ αναμμένο και πήγε να αγοράσει τσιγάρα. Το πήρα κι έφυγα. Όμως η τύχη μου δεν ήταν τόσο γενναιόδωρη όσο προς στιγμήν πίστεψα... Απ' τα πρώτα χιλιόμετρα κατάλαβα ότι το Γκολφ είχε πρόβλημα με τα ηλεκτρολογικά του. Κουτσά στραβά, το πρωί το πάρκαρα έξω απ' το πάρκινγκ του πολυκαταστήματος.

Για κάποιο λόγο, που δυσκολεύομαι να θυμηθώ, έπρεπε να πάρω τη βαλίτσα που είχα αφήσει στον υπεύθυνο ασφαλείας το προηγούμενο βράδυ. Έτσι μπήκα μέσα και τον πρώτο σεκιουριτά που βρήκα του ζήτησα να επικοινωνήσει με τον υπεύθυνο ασφαλείας για να την πάρω. Ο υπεύθυνος δεν είχε έρθει ακόμα γι' αυτό μου την έφερε μια κοπέλα. Στο χερούλι της βαλίτσας είχε κολλημένο ένα χαρτί που έγραφε: «Αυτή η βαλίτσα ανήκει σε έναν άντρα με κροτάφους, γύρω στα τριανταπέντε απ' τη Θεσσαλονίκη που έχασε τα κλειδιά του αυτοκινήτου και θα διανυκτερεύσει σε κάποιο ξενοδοχείο της πόλης. Μέσα στη σύγχυσή του αμέλησε να αφήσει το τηλέφωνό του!»

Αυτό θα πει συνέπεια κι εξυπηρέτηση! Την πήρα, την έβαλα στο Γκολφ και με ένα ταφ στα χέρια κατευθύνθηκα στο παρκαρισμένο Πούντο. Με λίγη προσπάθεια άνοιξα την πόρτα του συνοδηγού και υπό τον διαπεραστικό ήχο του συναγερμού σήκωσα ό,τι πολύτιμο έπρεπε να διασωθεί. Έξω από την Ελασσόνα με άφησε από ηλεκτρολογικά το Γκολφ. Ευτυχώς, απάντησε στο τηλέφωνο ο Στέλιος. Μετά από μισή ώρα ήρθε και με μάζεψε.

Τις επόμενες μέρες, σκεφτόμουν τον υπεύθυνο ασφαλείας όταν η αστυνομία διαπίστωνε ποιανού το κλεμμένο αυτοκίνητο φύλαγε όλη νύχτα. Σίγουρα δεν θα 'θελα να βρίσκομαι στη θέση του.

Βροχερό χειμωνιάτικο μεσημεράκι. Στο μικρό υπερυψωμένο πλάτωμα όπου κατέληγε ο αδιέξοδος χωματόδρομος, στάθμευσα το ασημί Βιτάρα με μούρη την έξοδο του δρόμου. Μόλις που έθαψα μια παρτίδα οπλισμού και απολάμβανα το ομιχλώδες καταπράσινο από πυκνά έλατα τοπίο, καθισμένος πίσω απ' το τιμόνι. Μετά από λίγο, μέσα απ' την πυκνή ομίχλη, εμφανίστηκαν φώτα αυτοκινήτου και σε δευτερόλεπτα είδα να ανηφορίζει το λασπώδη χωματόδρομο ένα Λαντ Ρόβερ με καρούμπαλο στην οροφή του. Άπλωσα το χέρι κι απασφάλισα το Καλάσνικοφ που αναπαυόταν στη θέση του συνοδηγού.

Ο οδηγός του Λαντ Ρόβερ αντιλήφθηκε έγκαιρα την παρουσία αυτοκινήτου μπροστά του και ακινητοποίησε το τζιπ είκοσι-τριάντα μέτρα μακριά με τα φώτα ομίχλης κατά πάνω μου. Άνοιξε η πόρτα του συνοδηγού και κατάφερα να διακρίνω πάνω στην πόρτα του Λαντ Ρόβερ το σήμα του δασαρχείου. Προφανώς, οι υπάλληλοι του δασαρχείου εντόπισαν τις φρέσκιες ροδιές του Βιτάρα πάνω στο βρεγμένο χωματόδρομο, ο οποίος ξεκινούσε απ' την άσφαλτο τετρακόσια περίπου μέτρα μακριά, κι αποφάσισαν να ελέγξουν μήπως πρόκειται για παράνομους υλοτόμους ή λαθροθήρες.

Κατέβηκε ένας δίμετρος μπουνταλάς, φόρεσε τη σκούφια του μπουφάν παραλλαγής στο κεφάλι του και ευθύς ξεκίνησε με μεγάλες δρασκελιές να ανηφορίζει σκυφτός μέσα στη βροχή τα είκοσι μέτρα που μας χώριζαν. Σκέπασα το Καλάσνικοφ με την πετσέτα, άνοιξα το ντουλαπάκι του αυτοκινήτου, πήρα από μέσα ένα δερμάτινο ντοσιέ, το ακούμπησα επάνω στο τιμόνι του Βιτάρα, το άνοιξα κι άρχισα να γράφω με αφοσίωση πάνω σε μια λευκή κόλα χαρτί απ' το μπλοκ αλληλογραφίας που περιείχε μέσα το ντοσιέ.

Ο ψηλολέλεκας, σαν έφτασε έξω απ' το Βιτάρα, ακούμπησε τη μούρη του στο βρεγμένο τζάμι του συνοδηγού και με το δι-

πλωμένο δείκτη του χεριού του χτυπούσε επανειλημμένα το παράθυρο! Προσποιούμενος τον ξαφνιασμένο, έστρεψα το βλέμμα μου προς το μέρος του. Φάνταζε φιγούρα θεάτρου σκιών έτσι όπως με κοίταζε σκυμμένος έξω απ' το θολό παράθυρο του αυτοκινήτου! Πάτησα το διακόπτη και το τζάμι κατέβηκε. Ακουμπώντας τις παλάμες του στη βάση του παραθύρου, χώθηκε ο μισός μέσα στο αυτοκίνητο και σαν να βρισκόμουν ένα χιλιόμετρο μακριά μού φώναξε:

- Τι φκιάνσ' ιδώ;

- Με συγχωρείτε; του φώναξα κι εγώ όσο πιο δυνατά μπορούσα.

- Τι φκιάνσ' ιδώ, λέω, επανέλαβε πιο δυνατά αυτή τη φορά!

- Συγγραφέας είμαι, κύριέ μου! Ποιος είστε; Υπάρχει λόγος που με ενοχλείτε;

Παρέμεινε για λίγο ακίνητος κι αμίλητος να με κοιτάζει, ενώ η κουκούλα απ' το αδιάβροχο μπουφάν του στράγγιζε το νερό της βροχής πάνω στην πετσέτα που σκέπαζε το Καλάσνικοφ.

- Δασαρχείου είμαστε, είπε αργοπορημένα και συνέχισε:

- Κι τι γράφ'ς;

- Αν με αφήσετε ήσυχο, ίσως κάτι γράψω...

- Ντάξει, ντάξει... γράψι, γράψι! μου απάντησε βγάζοντας ταυτόχρονα το μακρύ κορμί του έξω απ' το αυτοκίνητο.

Κατόπιν, άρχισε να ροβολά τον κατήφορο ατσούμπαλα, σαν ξεχαρβαλωμένος γερανός. Όταν έφτασε στα μισά της διαδρομής, ο οδηγός του Λαντ Ρόβερ έβγαλε απ' το παράθυρο το κεφάλι και το ένα χέρι του και στη νοηματική τον ρώτησε:

- Τι είναι;

- Συγγραφέας!

- Τιιι;

- Συγγραφέας είναι!

- Κι τι γράφ';

- Τράβα ρώτα τον!

Μπήκε στο τζιπ και κατηφόρισαν με την όπισθεν, ώσπου τα φώτα χάθηκαν στην ομίχλη. Έτσι απέκτησα κι εγώ επιτέλους ένα επάγγελμα. Συγγραφέας!

| Συνέντευξη μαϊμού |

Η παρακάτω ιστορία εξελίχθηκε κάπου το '93-'94. Εκείνο το χρονικό διάστημα βρισκόμασταν εκτός Ελλάδας. Εγώ στην κεντρική Ευρώπη και ο Νίκος ακόμη μακρύτερα.

Μια φορά στο τόσο, τηλεφωνούσα στον Πέτρο στην Αθήνα να δω τι κάνει και να μαθαίνω διάφορα νέα απ' τη μαμά πατρίδα! Τη μέρα εκείνη που του τηλεφώνησα έμαθα ότι ο Νίκος, στο τέλος της τρέχουσας εβδομάδας, θα μιλούσε μέσω μαγνητοφωνημένης συνέντευξης σε εκπομπή που είχε μοναδικό στόχο τον εντοπισμό και σύλληψη καταζητούμενων εκείνης της περιόδου κι αν δεν κάνω λάθος ονομαζόταν «Καταζητείται». Πόσο κυνισμό και χυδαιότητα έχει υποστεί αυτός ο λαός!

Ο Πέτρος δεν γνώριζε τον Νίκο, θεώρησε δεδομένο ότι στα ηχητικά αποσπάσματα, με τα οποία βομβαρδιζόταν όλη τη βδομάδα ο πολίτης απ' τους τηλεοπτικούς δέκτες του συγκεκριμένου καναλιού, ήταν η φωνή του. Οι δυο αστυνομικοί ρεπόρτερ που τη βγάζαν στον αέρα, με συνεχή διαφημιστικά σποτ, καταβάλλαν ύστατη προσπάθεια να συγκεντρώσουν όσο το δυνατόν περισσότερους τηλεθεατές στον επικείμενο πλειστηριασμό! Και εκεί, να ξεπουλήσουν στην καλύτερη τιμή το αναπάντεχο προϊόν που έπεσε στα χέρια τους, πιστεύοντας ακράδαντα πως είναι γνήσιο!

Αυτή η είδηση μου 'ρθε κατακέφαλα! Αδυνατούσα να καταλάβω από πού και πώς ξαφνικά προέκυψε αυτό το θέμα. Για ένα ήμουν σίγουρος, σε καμιά περίπτωση ο Νίκος δεν θα έμπαινε σε ανάλογη διαδικασία. Είχαμε ακριβώς την ίδια αλλεργία στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Απεχθανόμασταν το σταριλίκι και μάλιστα μέσω αι-

σχρότατων τηλεοπτικών εκπομπών, όπως η συγκεκριμένη. Ακόμη κι όταν έβαζα στο νου μου το χειρότερο σενάριο, δεν κόλλαγε.

Ο Πέτρος μού εξήγησε πως τα διαφημιστικά σποτ λέγαν τα παρακάτω: « Ο διαβόητος δραπέτης και για χρόνια καταζητούμενος Νίκος Παλαιοκώστας απ' το κρησφύγετό του, σε μια εφ' όλης της ύλης αποκλειστική συνέντευξη ποταμό, μιλά έξω απ' τα δόντια για όλους και για όλα! Αποκαλύπτει την κατάσταση στα σωφρονιστικά καταστήματα και τους τρόπους που περνάνε τα ναρκωτικά στις φυλακές...» και λοιπές αθλιότητες. Αμέσως μετά, ένας τύπος που παρίστανε τον Νίκο, μέσω ηχογραφημένης τηλεφωνικής συνδιάλεξης, ξεκίναγε να τσαμπουνά τις παπαπαρολογίες του, οι οποίες είχαν έντονη χροιά ρουφιανιάς.

Με τον Νίκο δεν είχα συχνή τηλεφωνική επαφή ούτε υπήρχε η δυνατότητα να τον ενημερώσω άμεσα να διαχειριστεί εκείνος το θέμα, μιας και τον αφορούσε άμεσα. Ο κλήρος να βγάλω το φίδι απ' την τρύπα έπεφτε σε μένα. Σε καμιά περίπτωση δεν έπρεπε να αφεθεί στην τύχη του και να αιωρείται ένα τόσο σοβαρό ζήτημα. Τα ερωτήματα που προκύπταν ήταν πάρα πολλά. Με πρώτο και κύριο, ποιος κρυβόταν πίσω απ' την τηλεφωνική συνδιάλεξη και ποιος ο λόγος να χρησιμοποιεί το όνομα του Νίκου για να πει όσα ήθελε να πει.

Ήταν καθαρά δουλειά της αστυνομίας να διαπιστώσει και να αξιολογήσει αντιδράσεις; Ήταν δουλειά της αστυνομίας με τη συνεργασία των δυο αστυνομικών ρεπόρτερ της εκπομπής με τον ίδιο στόχο; Ήταν αποκλειστική πρωτοβουλία των δυο ρεπόρτερ με στόχο την τηλεθέαση, αγνοώντας ή και αναλαμβάνοντας το ρίσκο του κινδύνου από ένα τέτοιο τέχνασμα; Ήταν κάποιος κρατούμενος ή πρώην κρατούμενος που θεώρησε ότι για να ακουστούν και να έχουν βαρύτητα οι ρουφιανιές του σκέφτηκε να χρησιμοποιήσει το όνομα του Νίκου; Πολλά τα ερωτήματα, με το τελευταίο να συγκεντρώνει τις λιγότερες πιθανότητες. Όσο αφελής και να 'ναι ένας παράνομος, γνωρίζει ότι κάποια στιγμή θα αποκαλυφθεί και οι

επιπτώσεις θα είναι οι ανάλογες... Όπως και να 'χε έπρεπε να δράσω άμεσα, να μην σέρνεται το θέμα μέχρι τη μετάδοση της εκπομπής. Που σίγουρα –και χωρίς τη δική μου παρέμβαση– κατά τη διάρκεια της εκπομπής, η πλεκτάνη θα αποκαλυπτόταν. Παράνομοι και απλοί φίλοι που μας γνώριζαν προσωπικά ήταν σε ετοιμότητα να επέμβουν τηλεφωνικά αποκαλύπτοντας την αλήθεια.

Ο Πέτρος μου έδωσε τα τηλέφωνα του τηλεοπτικού σταθμού και κάλεσα το τηλεφωνικό του κέντρο.

– Τάδε σταθμός παρακαλώ! άκουσα μια γυναικεία φωνή στην άλλη άκρη της γραμμής.

– Θα 'θελα κάποιο τηλέφωνο να επικοινωνήσω με την εκπομπή «Καταζητείται».

– Μπορείτε να μου δώσετε ένα ονοματεπώνυμο και ένα σταθερό τηλέφωνο;

– Όχι δεν μπορώ! Πρόκειται για κάτι πολύ σοβαρό, έχει να κάνει με την υπόθεση Παλαιοκώστα. Σκοπεύω να δώσω πολύτιμες πληροφορίες στους συντελεστές της εκπομπής σχετικά με το θέμα. Καταλαβαίνετε τη θέση μου.

Χωρίς άλλη ερώτηση και καμιά χρονοτριβή, μου έδωσε δύο σταθερά τηλέφωνα της εκπομπής! Ούτε στη ΓΑΔΑ να έπαιρνα... Τόσο άμεση εξυπηρέτηση! Μόνο με ρουφιανιές ανοίγουν διάπλατα θύρες και παραθύρια σ' αυτή την κωλοχώρα. Κάλεσα τον αριθμό του ενός τηλεφώνου και το σήκωσε μια κοπέλα.

– Θέλω να μιλήσω σε κάποιον δημοσιογράφο της εκπομπής σχετικά με τον Παλαιοκώστα.

– Απουσιάζουν αυτή τη στιγμή. Σας συνδέω με τον βοηθό συνεργάτη τους.

Σε λίγο...

– Ναι.

– Σας κάλεσα για την επικείμενη εκπομπή που έχει ως θέμα τη συνέντευξη του Νίκου Παλαιοκώστα.

– Ναι. Πείτε μου.

– Θα αποκαλύψω κάτι σοβαρό, θέλω να γνωρίζω με ποιον μιλάω.

– Είμαι ο Βάιος τάδε.

– Μπορώ να μιλήσω απευθείας με τους επικεφαλής της εκπομπής;

– Για την ώρα δεν γίνεται, βρίσκονται έξω για ρεπορτάζ. Μιλήστε ελεύθερα σε μένα, είμαι βοηθός και συνεργάτης τους.

– Έχετε προγραμματίσει να βγάλετε στον αέρα μια εκπομπή με συνέντευξη του Παλαιοκώστα.

– Ναι.

– Πόσο σίγουροι είστε ότι πήρατε συνέντευξη απ' τον Παλαιοκώστα; Τον Νίκο;

Μετά από μια παύση...

– Γιατί; Υπάρχει περίπτωση να μην είναι αυτός; Εσείς ποιος είστε;

– Είμαι ο αδερφός του Νίκου, ο Βασίλης.

– Και λες ότι δεν είναι ο Νίκος στη συνέντευξη;

– Αυτό ακριβώς λέω. Λέω και κάτι ακόμα: Αν η εκπομπή μεταδοθεί, όσοι συμμετέχετε σ' αυτή την αθλιότητα την υπόλοιπη ζωή σας θα τη ζήσετε μες στο φόβο!

– Κοίτα, Βασίλη... Έχεις κάθε λόγο να μιλάς με αυτό το ύφος αν έτσι έχουν τα πράγματα. Νόμιζα πως το είχαν ελέγξει το θέμα, εγώ δεν γνωρίζω τίποτα περισσότερο. Θέλω να σου πω ότι είμαστε πατριωτάκια, είμαι και εγώ Τρικαλινός!

– Άσε ρε τις γαλιφιές... που μου 'γινες ξαφνικά Τρικαλινός. Πού μένεις στα Τρίκαλα;

– Δίπλα στο νεκροταφείο!

– Α! Καλά πας! Σε καλό δρόμο είσαι! Δώσ' μου τώρα τα κινητά τους να μιλήσω απευθείας μαζί τους.

– Θα σου τα δώσω, αλλά μην τους πεις ότι σου τα 'δωσα εγώ.

– Με προσβάλλεις, στον Παλαιοκώστα μιλάς.

Μου έδωσε τα τηλέφωνά τους και κάλεσα αμέσως τον έναν.

– Ναι.

– Είσαι ο τάδε;

– Ναι. Ποιος;

– Παλαιοκώστας εδώ! Μετά από μια σιωπή...

– Ναι, τι θες;

Το ύφος της φωνής του με εξόργισε...

– Τι ναι και τι θες, βρε μαλάκα; Ποιος είναι αυτός που δίνει συνεντεύξεις μέσω της εκπομπής σας και χρησιμοποιεί το όνομα του Νίκου; Πώς βγάζετε μια εκπομπή στον αέρα χωρίς να ελέγξετε ποιος σας μιλάει; Κοιτάχτε, φουκαράδες, τα παιχνιδάκια που στήνετε με την αστυνομία θα σας βγουν πολύ ξινά. Αν δεν κοπεί η εκπομπή, η κάννη του όπλου μου θ' αρχίσει να σας κυνηγά κι όπου σας πετύχει θα σας ρίξει στο κεφάλι! Ξεκάθαρα πράγματα.

– Ποιος είσαι; Με ποιον μιλάω;

– Με τον Βασίλη μιλάς!

– Όχι, Βασίλη, εγώ δεν παίζω παιχνίδια με την αστυνομία, δεν είμαι ρουφιάνος.

– Είσαι κάτι χειρότερο. Ένας ελεεινός δημοσιογραφόμπατσος που κυνηγά καταζητούμενους!

– Αν αυτός που μιλά στη συνέντευξη δεν είναι ο Νίκος, έχεις τα δίκια του κόσμου με το μέρος σου. Αναρωτιέμαι ποιος μπορεί να είναι...

– Είναι δικό σου πρόβλημα που πρέπει να λύσεις, αν θες να κοιμάσαι ήσυχος!

– Το τηλέφωνο ακούγεται σαν να με παίρνεις από εξωτερικό!

– Αυτό δεν σε κάνει πιο ασφαλή.

– Όχι βέβαια, δεν το λέω για αυτό, η εκπομπή δεν θα προχωρήσει, θα κοπεί. Θύματα απάτης είμαστε και εμείς.

– Καλά καλά... του το έκλεισα.

Φυσικά, τα διαφημιστικά σποτ κόπηκαν αμέσως και η εκπομπή δεν μεταδόθηκε ποτέ.

Εκείνη τη χρονική περίοδο, οι τηλεοπτικοί σταθμοί που θέλαν

να λέγονται και να περνιούνται ως σοβαροί είχαν εντάξει στο πρόγραμμά τους ίδιου ή παρόμοιου περιεχομένου εκπομπές! Είχαν δημιουργήσει κλίμα τρόμου σε όσους πολίτες τολμούσαν ή σκέφτονταν να εξαφανιστούν χωρίς την άδειά τους! Τις καταζητήσεις διηύθυναν γνωστοί και φτασμένοι στην ξετσιπωσιά δημοσιογράφοι. Χωρίς ενδοιασμούς, επιδίδονταν σε ανελέητο σαφάρι κεφαλών με έντονο το στοιχείο της ανθρωποφαγίας. Η συμμετοχή στο ψυχοδιαστροφικό παιχνίδι ανθρωποκυνηγητού μέσω οθόνης απαιτούσε από τον τηλεθεατή να βρίσκεται σε διαρκή επαγρύπνηση και πλήρη ετοιμότητα. Λίγες βδομάδες μετά την απαγωγή του Χαΐτογλου και την επικήρυξή μας απ' τη γαλαντόμα πολιτεία, γνωστή τηλεοπτική καρακαϊδόνα με ανάλογη εκπομπή ανέλαβε εργολαβία απ' τους μπάτσους ένα φιλόδοξο σχέδιο εγκλωβισμού και σύλληψής μας, με τη βοήθεια των απανταχού αργυρώνητων καταδοτών! Μέσα απ' το στούντιο, πλαισιωμένη από δυο μεγαλόμπατσους και κραδαίνοντας στο χέρι τα τριάντα αργύρια, διηύθυνε ως μαέστρος το ασίγαστο πάθος για καταδοτισμό των νομιμόφρονων παραδόπιστων πολιτών. Ενώ, σε ύψιστη ετοιμότητα, όλα τα εποχούμενα πληρώματα της ΕΛ.ΑΣ. ανά την επικράτεια περίμεναν την ευλογημένη πληροφορία να επέμβουν!

Μόλις το απόγευμα της ίδιας μέρας κι ενώ βρισκόμασταν καθοδόν για Πελοπόννησο, μάθαμε για τη συμφορά που επρόκειτο να μας βρει! Για να προστατευτούμε απ' την τηλεοπτική λαίλαπα, πήγαμε κόντρα στα δεδομένα! Προμηθευτήκαμε φορητή τηλεόραση και αράξαμε σε βουνό της Αττικής που είχε σήμα καμπάνα για να σκάσουμε στο γέλιο μέχρι και μετά τα μεσάνυχτα...

Εκείνο το βράδυ, μας βλέπαν όλοι, παντού και ταυτόχρονα! Στον Λαγκαδά πάνω σε εντούρο μηχανή. Στα Γρεβενά σε αγροτικό 4x4. Στα Γιάννενα σε τζιπ Τσερόκι. Στην Πάτρα σε BMW μαύρο. Στο κέντρο της Αθήνας σε θωρακισμένη Μερσεντές. Έξω απ' το Μουζάκι, καβάλα στ' άλογα να τραβάμε κατά τα Άγραφα! Και τρέχαν οι μπάτσοι...

Καθόλη τη διάρκεια της εκπομπής, η καρακαϊδόνα με έβλεπε μπροστά της, όταν βρεθήκαμε τυχαία τετ α τετ δεν έβλεπε την τύφλα της τη μαύρη. Παρομοίως και με δημοσιογράφο πρωινής ενημερωτικής εκπομπής, που το πρωί ενημέρωνε τους τηλεθεατές ότι σφίγγει ο κλοιός γύρω απ' τον Παλαιοκώστα, μα το βραδάκι, δίπλα δίπλα στα τραπεζάκια ενός καφέ, πιάσαμε κουβεντούλα για άσχετα πράγματα! Έχει η μέρα γυρίσματα...

Ενός απ' τους πολλούς φιλόδοξους «παλαιοκωστολόγους», δαιμόνιου αστυνομικού ρεπόρτερ, του άρπαξα μια κατακόκκινη γινωμένη ντομάτα απ' το χέρι σε μανάβικο. «Εγώ την είδα πρώτος», του λέω χαμογελώντας!

Κι άλλα πολλά... Πολλές οι αναπάντεχες συναντήσεις με κακιασμένα ανθρωπάκια της εξουσίας ή γλύφτες αυτής. Ανθρωπάκια, που προσεύχονται νυχθημερόν προκειμένου να με δουν πίσω απ' τα κάγκελα ή νεκρό. Διότι μέσα σε κάγκελα και νεκροταφεία σέρνεται το σιχαμερό απόστημά τους, η ψυχή τους.

Έχω μπόλικες ιστοριούλες και για τους φυσικούς μου διώκτες. Αλλά δεν μπορούν ούτε αυτές να ειπωθούν λεπτομερώς, αν και για κάποιες ο χρόνος που έχει μεσολαβήσει το επιτρέπει. Όπως όταν διέρρηξαν το διπλανό σπίτι και κατά λάθος ήρθαν στο δικό μου.

- Μας έστειλε το κέντρο για διάρρηξη του σπιτιού σας!

- Πότε με κλέψανε και δεν κατάλαβα;

Κάποια άλλη φορά, έξω ακριβώς απ' την αυλόπορτα, εγκαταλείφθηκε ένα κλεμμένο αυτοκίνητο και κατέφτασε μια ομάδα από τέσσερις δικάβαλες μοτοσικλέτες της ΔΙΑΣ! Αφού ρώτησαν μην τυχόν έπεσε στην αντίληψή μου ποιος εγκατέλειψε το αυτοκίνητο, πιάσαμε κουβέντα σχετικά με τους κλέφτες αυτοκινήτων! Έμαθα πράματα και θάματα. Λύθηκαν όλες οι απορίες μου!

Σε πολυκατοικία αυτή τη φορά, διέρρηξαν κάποια διαμερίσματα (μπελάς αυτοί οι κλέφτες). Οι αστυνομικοί χτυπούσαν τα κουδούνια, μήπως οι κλέφτες είναι ακόμη μέσα σε κάποιο απ' τα διαμερίσματα της πολυκατοικίας. Ευτυχώς... Ούτε κλέφτης είμαι ούτε και μοιάζω

ΣΕ ΣΕΝΑ ΚΑΙ ΜΟΝΟ θέλω να απολογηθώ αναγνώστη. Για να σου πω: Είμαι ένοχος! Και είμαι ένοχος γιατί:

Δεν συγκρότησα ούτε υπηρέτησα πολιτικές σέχτες!

Γι' αυτό βρέθηκα καταδικασμένος, επικηρυγμένος και καταδιωκόμενος από αυτές. Σε κάθε μου βήμα άκουγα τα δικά τους επιφωνήματα θαυμασμού για την ομορφιά της δημοκρατίας. Μα το μόνο που έβλεπα ήταν μια φτιασιδωμένη πόρνη, που στο σαλόνι του οίκου της συνωστίζονταν οι καυλωμένοι για πλούτο και εξουσία άρχοντες κρατώντας απ' το χεράκι τους απογόνους τους.

Δεν ξεπούλησα ούτε εξαγόρασα καμιά συνείδηση!

Όταν εκείνοι το ξεπούλημα και την εξαγορά της την έχουν αναγάγει σε ύψιστη επιστήμη...

Δεν ξεκίνησα κανέναν πόλεμο και με κανέναν!

Μα πολεμήθηκα όσο κανείς: με κάθε είδους όπλο, κάθε είδους σφαίρα. Και παραδόξως παραμένω ακόμα ζωντανός... και ελεύθερος...

Δεν νομοθέτησα, δεν εφάρμοσα και δεν υπάκουσα σε νόμους! Νόμους υπαγορευμένους από συμφέροντα μιας δράκας εξουσιαστών. Συνάντησα παντού τους νόμους τους, μα πουθενά το δίκαιο.

Βρέθηκα αντιμέτωπος με ορδές από αγριεμένους διώκτες και άλλους τόσους τιμωρούς δικαστές με βλέμματα γεμάτα μίσος. Δεν είδα ανάμεσά τους τον άνθρωπο και την ανθρωπιά του. Μονάχα

γελοίους μεγαλομανείς να σέρνουν πάνω στις απενεργοποιημένες τους ψυχές τη μικροψυχία των νόμων τους.

Δεν κρατώ ευαγγέλιο, μα τουφέκι!

Μ' αυτό πορεύτηκα και συνεχίζω, με σεβασμό στην ανθρώπινη και όχι μόνο ζωή. Όταν εκείνοι με το ίδιο ευαγγέλιο στο οποίο ορκίζονται στην ενοχή μου, τη συνθλίβουν δίχως οίκτο. Το τουφέκι μου δεν προκάλεσε πόνο, το ευαγγέλιό τους τον ανείπωτο. Τον είδα αυτόν τον πόνο, τον άκουσα, τον αισθάνθηκα, τον ένιωσε το πετσί μου...

Είμαι ένοχος γιατί:

Λήστευα τράπεζες!

Μα δεν πτώχευσα έναν άνθρωπο, ένα σπίτι, μια χώρα! Έβρισκα τα χρηματοκιβώτια πάντα άδεια, γιατί οι επιφορτισμένοι να προστατεύουν το περιεχόμενό τους είχαν φροντίσει να τα ξαλαφρώσουν από μέσα.

Έκανα απαγωγές πλουσίων!

Οι οποίοι συνεχίζουν να διαβιούν μέσα στη χλιδή και εγώ συνεχίζω να ζω καταδιωκόμενος. Λένε πως είμαι ένας κακός... Τόσο, όσο να κλονίζω την καλοσύνη των έργων τους, τα οποία αφανίζουν ολόκληρες γενεές.

Τραυμάτισα αστυνομικούς!

Η ανθρώπινη συγκρότησή μου δεν μου επιτρέπει ελέγχους από τρίτους. Έχω τον αυτοέλεγχο γιατί είμαι κυρίαρχος του εαυτού μου. Η άρνησή μου ήταν και παραμένει ύποπτη για εκείνους... και η σύγκρουση αναπόφευκτη. Υπερασπιζόμουν το ύψιστο δικαίωμα του ανθρώπου στην ελευθερία, εκείνοι ένα μισθό κι ένα βαθιά ριζωμένο φέμα στο μυαλό τους. Ήταν πάντα επιτιθέμενοι, ρίχνανε πάντα πισώπλατα. Ήμουν πάντα αμυνόμενος, έριχνα πάντα κατά πρόσωπο.

Έκανα αποδράσεις!

Το αυτονόητο χρέος κάθε ανθρώπου που του στερείται η ελευθερία, ανεξαρτήτως αιτιολόγησης. Τους ντρόπιασαν οι αποδράσεις

μου. Δεν είδα κανέναν απ' αυτούς να ντρέπεται για την προκρούστια αιμοσταγή δικαιοσύνη τους ούτε για το σωφρονιστικό ανοσιούργημά τους. Θεωρούν μεγάλη ντροπή έναν ελεύθερο άνθρωπο, γιατί η ελευθερία του ανθρώπου είναι ο μόνιμος στόχος τους, που κυνηγάνε αδιάκοπα και λυσσαλέα.

Δεν βεβήλωσα αυτή τη γη φράζοντας ορίζοντες!

Αρνήθηκα συνειδητά να συστρατευτώ ως ένας ακόμη ασήμαντος αχθοφόρος στην οικοδόμηση της παγκόσμιας αυτοκρατορίας του χρήματος. Δεν έβαλα ένα τούβλο να χτιστεί, ούτε αγόρασα, ούτε χρησιμοποίησα ένα τετραγωνικό απ' το κολοσσιαίο μα σαθρό τερατούργημά τους. Με την κατάρρευση του ίδιου του τερατουργήματος απειλούν τους λαούς αν ποτέ πάψουν να τους υπηρετούν! Γιατί είναι οι μόνοι που ξέρουν πώς να το συντηρούν, μιας και είναι οι εμπνευστές του! Εκείνοι κρατάνε στα χέρια τους τα περίπλοκα σχέδιά του, άρα και το μέλλον των κοινωνιών που έχουν εγκλωβίσει μέσα του.

Υπερασπίζομαι την αλήθεια μου!

Εκείνοι το ψέμα τους. Το ψέμα που οπλίζει κάθε χέρι. Το ξεβράκωτο ψέμα τους όπλισε και το χέρι που γράφοντας εξιστορεί. Αυτό με εξέθρεψε, αυτό πολεμώ, αυτό με συντηρεί. Με βάφτισαν ένοχο από τότε που αποφάσισα συνειδητά να μην το υπηρετήσω.

Έσχατη ντροπή η αθωότητα σε τέτοιους καιρούς. Μια σφαίρα στην καρδιά της αλήθειας. Κάθε αθώος, ένας ακόμη γλοιώδης υπηρέτης του ψέματος. Ένας ακόμη που ταυτίζει την αθωότητα με την αμοιβή της εργασίας. Η οποία είναι η πληρωμένη ενοχή. Ο δόλιος καταμερισμός της. Δωροδοκία για τον εφησυχασμό των συνειδήσεων. Μισθωμένη ζωή στην αποπεράτωση ενός απαίσιου, φρικιαστικού ανθρώπινου έργου. Ο αιώνια ανεύθυνος εκπορνεύει τα ιδανικά του εκχωρώντας απόλυτη εξουσία σε όσους του παρουσιάζονται ως υπεύθυνοι, ως δίκαιοι, ως καλοπροαίρετοι προστάτες του. Και ενόσω εκείνος, σκυφτός κι αμέριμνος, πηγαίνει στη δουλειά που του υπαγορεύουν, όλοι εκείνοι μαζί καταδιώκουν

τα όνειρα των παιδιών του. Μεριμνώντας εντέχνως για τη μελλοντική σωστή χρήση τους, καταστρώνουν ερήμην τους καινούρια σχέδια για τον απόλυτο έλεγχό τους. Γιατί ακριβώς εκλαμβάνουν τα όνειρά τους ως αυτονόητο ενέχυρο στη διαιώνιση αυτής της συναλλαγής!

Έτσι, η ίδια η ύπαρξη του ανθρώπου ευτελίζεται ακολουθώντας μια πορεία απλής εμπορικής δοσοληψίας, όπου ύψιστο καθήκον και σκοπός είναι η ενσωμάτωσή της ως το ελάχιστο τμήμα ενός γιγάντιου αδηφάγου μύκητα που κατασπαράσσει με λαιμαργία το δέρμα του πλανήτη. Γιατί δεν έχει μάθει να τολμά, να λέει όχι! Ούτε να μην φοβάται να ζει και μόνος του! Όταν όμως έρχεται η ώρα της κρίσης, εκλιπαρεί να του συμπεριφερθούν ως ολοκληρωμένη οντότητα και όχι ως το ευτελούς αξίας, ελάχιστο τμήμα της. Μα τότε είναι αργά. Το τέρας που εξέθρευσε η επί πληρωμή εκδούλευσή του δεν αστειεύεται. Παίρνει το ρόλο του πολύ στα σοβαρά, γι' αυτό δεν συναλλάσσεται με ελαχιστότητες! Πλέον προέχει η αυτοσυντήρησή του.

Η μαζική παράνοια του ανθρώπινου είδους, που σήμερα σύσσωμο και υπόδουλο υπηρετεί τη στυγνή δικτατορία των αγορών ονοματίζοντάς την θαύμα του ανθρώπινου πολιτισμού, θα 'χει βαρύ τίμημα. Η πρόσφατη ιστορία του ανθρώπου δεν επιτρέπει καμιά αισιοδοξία. Οι εκλεκτοί καθοδηγητές του πάντοτε το οδηγούσαν στα πιο βαθιά σκοτάδια του. Και για όσο θα τους έχει ανάγκη, εκεί θα το οδηγούν. Ξανά και ξανά. Δεν γνωρίζουν άλλο δρόμο. Ένα το σύνθημα και μία η κραυγή τους: Εξουσία ή θάνατος! Ή εμείς ή ένα δάσος από πελώρια πύρινα μανιτάρια! Αυτό είναι το εκβιαστικό δίλημμα που θέτουν ως πρόταση για το μέλλον του πλανήτη οι δυνάστες των λαών. Στο βωμό αυτού του μέλλοντος διαπράττουν και όλα τους τα εγκλήματα.

...Και του το 'πα, μην πας στην πολη. Δεν μ' άκουσε. Άμυαλος, νεαρός μονόλυκος: Πήρε μες στη νύχτα το κρυφό μονοπάτι, έφτασε και μαγάρισε αυλές νοικοκυραίων. Ακόμα φτάνουν στ' αυτιά μου αγριεμένες φωνές κι αλυχτίσματα καλοθρεμμένων ζαγαριών. Ακούω και το ξέπνοο των υποσιτισμένων αδέσποτων να υπερασπίζονται τα πεζοδρόμια και τους κάδους σκουπιδιών. Δικιά μας υπόθεση η πόλη! Δεν έχουμε ανάγκη από άξεστα αγρίμια! Ξελαρυγγιάζονται όλα μαζί!

Βγάλτε το σκασμό... κοκόνια! Ο λόγος μου δεν υπηρετεί ιδέες και δόγματα. Ούτε νοιάζεται για επικράτηση και διαχείριση συστημάτων. Ο λόγος μου υμνεί τη ζωή και την ουσιαστική λευτεριά του ανθρώπου. Ο λόγος μου ονειρεύεται απάτητες κορφές που αγγίζουν καθάριους ουρανούς και θωρούν ακραιφνείς ορίζοντες. Απέραντα παρθένα δάση, που στο χτύπο της καρδιάς τους χορεύει η ευτυχία της ύπαρξης. Ορμητικά, φουσκωμένα από ζωή ποτάμια να λυτρώνονται σε κρυστάλλινες λίμνες κι αφρισμένα πελάγη. Χρυσαφένιες ακρογιαλιές, που το ξανθό δάκρυ του πεύκου, πολύτιμο νωπό κεχριμπάρι στάζει σπάταλο σε βυθό γαλάζιας θάλασσας. Ολόγιομα αργυρά φεγγάρια, που ωθούν τους ερωτευμένους να νιώσουν την αλήθεια της ζωής στην ασυγκράτητη δύναμη του σπέρματος. Ονειρεύεται χαρούμενες φωνές παιδιών, που κυνηγούν τις ελπίδες τους στο φτερούγισμα πολύχρωμων πεταλούδων και ζωγραφίζουν

με το γέλιο τους τη δικιά τους συνθήκη διατήρησης της ζωής. Μιας ζωής απαλλαγμένης από φυλακές κανόνων, εντολών, εξαναγκασμών, αυτοπεριορισμών...

Μιας ζωής αληθινά ελεύθερης.

*

Και τώρα αναγνώστη... οι δυο μας!

Αν με ένιωσες, ίδιος ο χτύπος και το χρέος της καρδιάς μας... Αν με κατάλαβες, ανάλαφρο το κύτταρο που μοιραζόμαστε...

Αν το προσπάθησες, ποτέ μην χάσεις το κουράγιο σου, πλάι σου το χνάρι της περπατησιάς μου.

Αν απλά είσαι ένας ακόμη αιώνια ευτυχισμένος κι αμέριμνος: Θα σεβαστώ τον ύπνο σου, μα δεν αντέχω το τρανταχτό ροχαλητό σου. Ελπίζω και εύχομαι να είμαι ένας από τους καλεσμένους στη μεγάλη γιορτή της γης, όταν κάποτε απαλλαγεί οριστικά απ' αυτό!

Ως τότε, θα παραμείνω με τους ξεχωριστούς, τους άπιαστους. Με εκείνους που επέλεξαν συνειδητά να πορεύονται διάγοντας μια φυσιολογική ζωή αντιδρώντας σε έναν αφύσικο κόσμο...

Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΜΙΑ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2019
ΣΕ 3.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ
ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΩΝ ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΟΥΝΙΟΣ 2019 (2.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ)
ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΟΥΝΙΟΣ 2019 (3.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ)
ΤΡΙΤΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΟΥΛΙΟΣ 2019 (3.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ)

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ & ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: ΚΩΣΤΑΣ ΛΕΓΑΚΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

... ξύπνησε πρώιμα τ' αγρίμι μέσα μου. Θεωρώντας πως ήταν πολύ νωρίς ακόμη και οι συνθήκες δεν είχαν ωριμάσει για «πονηρά» σχέδια, το κράταγα με μεγάλη δυσκολία σε τεχνητή καταστολή κι εκείνο έδειχνε κατανόηση. Μα σαν ξύπναγε, σήκωνε τον κόσμο στο ποδάρι. Τα ουρλιαχτά του ήταν ο δικός του βασανιστικός λόγος που έλεγε όσα δεν μπορούν χίλιοι σοφοί. Μου τρυπούσε τα μελίγγια, με κυρίευε ολοκληρωτικά. Αδυνατούσα να το κρύψω. Ήταν ορατό σε κάθε μου κίνηση. Στο βάδισμά μου, στο βλέμμα μου, στο λόγο μου. Ζητούσε επιτακτικά, εδώ και τώρα, το δικαίωμά του στην ελευθερία κι άντε να το σωπάσω. Πώς να συγκρατηθεί η θέληση για ζωή; Τούτο το ζουλάπι δεν έλεγε να προσκυνήσει την αλυσίδα. Μου απαγόρευε να ζήσω και πολύ περισσότερο να αποδεχτώ ως φυσιολογική κατάσταση την αιχμαλωσία. Με κρατούσε σε συνεχή εγρήγορση, ψάχνοντας αδιάκοπα μια δίοδο διαφυγής. Να σκάψει, να κόψει κάγκελα, να βάλει φουρνέλο στα ντουβάρια, να φτιάξει μια σκάλα να ανεβεί στ' άστρα, μέχρι να ανακαλύψει τη μεγάλη έξοδο. Να απαλλαγεί απ' τον κυκλωτικό χορό των βρικολάκων που στήναν ολόγυρα τ' ανθρώπινα βαμπίρ. Ώσπου να βρεθεί έξω εκεί, μακριά. Να 'χει στα ποδάρια του τη φυλλωσιά του δάσους, στα πνευμόνια του τον καθάριο βουνίσιο άνεμο και να αφουγκράζεται τον αντίλαλο της φωνής του στην αστροφεγγιά.